පාලි පදමාලාව

ප්‍රථම භාගය

පිටපත් නො: 153.

[නිරුක්ත්‍යර්ථ, ව්‍යංගාර්ථ, හා පාඨසම්බන්ධතා සහිත]

පාලි පදමාලාව

(පළමුවන කොටස)

සම්පාදක
ජේ. ඩබ්ලිව්. පවුලස් ද සිල්වා
බී ඒ. ගෞරව (ලන්ඩන්)

ප්‍රකාශක-ජේ. ඩබ්ලිව්. පී. ද සිල්වා
'කොශල'
35, පොල්වත්තපාර
විලේගොඩ
අම්බලම්ගොඩ.

1970-12-14

ඇදින්වීම

‘පාලි පදමාලාව’ යයි නම්කොට මෙය සපයනු ලබන්නේ සියළුමවාගේ පෙළ අටුවා පදවල නිරුක්ත්‍යර්ථ, ව්‍යංගාර්ථ හා පාඨසම්බන්ධතා දතහැකි සිංහල මාධ්‍යයේ ග්‍රන්ථයක් තවමත් පළවීනැති බැවිනි. මෙහි මුල්කොටසවූ පදමාලාවෙන් පදය හෝ ඊට සමාන වෙනත් පදයක් හෝ බලාගෙන එහි අංකයෙන් දෙවැනි කොටසේ පදය එන්නේ කුමන ආඛ්‍යාත යටතේදැයි දත්විමේ ක්‍රමය අපි මෙහි අනුගමනය කළෙමු. පදයක් පාසා අර්ථදීම, පදසිද්ධින් හා පාඨසම්බන්ධතා දක්විමේදී, එකම ආඛ්‍යාතමූලයන් අනවශ්‍යව කිපවරක් යොදන්ට වීමෙන් මෙබඳු පිටු පන්දහසකට වැඩිගණනක් අවශ්‍යවන බැවින් පොතේ මිල අඩුකිරීම පිණිසම මේ ක්‍රමය තෝරාගතිමු.

මීලඟට, මෙහි පද සීමාවන්නේ ශ්‍රීමුඛපාලියට පමණක් නොවනබව කියමු. අද සියළුම රටවල පාලි ඉගෙනීම අවශ්‍ය අංගයක් වී තිබෙනවාත් සමගම ‘පාලි’ යන්නෙන් දේශිත පාලි, ශ්‍රීමුඛපාලි. අර්ත්ථකථා පාලි හා ප්‍රකරණපාලි යන සතරම එකට ගණන්ගැනීම පිළිගැනී තිබේ. මේ සතරින් දේශිත පාලිය අත්හැරියයුතුයයි සමහරුන් යෝජනා කරතත්, ශ්‍රීමුඛපාලිය දේශිත පාලියේම සිලුටු ප්‍රභවයක්සේ සැලකෙන බැවින් හා මුල්ශබ්ද පිළිබඳ අවබෝධයක් ලැබීමට අවශ්‍ය නිසාත්, සතරම එකව ගතයුතුය. මෙහි අගට පෙණෙන පාලිධාතුසංවිභාගයේ, මූලික ධාතුයයි එකාක්ෂරධාතුමාලාවද, මූලිකධාතු දෙකක් එකතුවීමෙන් සැදුණු නවත් ධාතුමාලාවක්ද එසේම මූලිකධාතු හා දෙවැනිව කී ගණයේ ධාතු එක්වීමෙන්වූ ධාතුමාලාවක්ද ‘ත’ ශබ්ද ‘ම’ ශබ්ද පූර්වවීමෙන්වූ ධාතුමාලාවක්ද, වෙන්කරනු ලබමින් ඒ ඒ ධාතූන්ගේ ආඛ්‍යාතිකපද ඇති අංකද සඳහන්කරනු ලැබේ.

‘පාලිවන්තා ඉධානිතාං’ ‘තන්තිභාසං’ ‘මූලික භාසා, ‘අස්සුතාලාපා’ ආදිය විස්තර කිරීමට අප නොවෙහෙසෙමු. එහෙත් ‘මූලිකභාසා’ ‘අස්සුතාලාපං, දෙකම අපි එකහෙලාම පිළිගනිමු. කලියුගය මුලසිටම පැවති භාෂාව මාගධිමූලභාෂාව විය හැකිදැයි අප සැකනොකරන්නේ ඉන්දියාවේ හරප්පා යුගයට පෙරත් පසුත් වෙදභාෂාව ආර්යයන් ගෙණෙනතුරුත් පැවතියේ මාගධිමූලභාෂාව යයි පෙණෙන බැවිනි. ඉන්දියාවට පැමිණි බටහිර ආර්යයන් ඔවුන්ගේ වෙද භාෂාවට’ ඉන්දියාවේ එවකට පැවති භාෂාවෙන් උපුටාගෙන භාවිතාකළ වචන රාශිය ‘දේශිත පාලි’ වචනබව බොහෝදෙනා සොයාගෙන හමාරය. බටහිර ආර්යභාෂාවල මේ වචන නැත්තේ ඉන්දියාවේදී ආර්යයන් බටහිරින් ගෙනා භාෂාවට එකතුකරගත් ඒවා බැවිනි. ආර්යයන් අළුතෙන් භාෂාවක් ඉන්දියාවේ භාවිතයට යොදගත්තත්, මූලමාගධිය සියයක් භාෂාප්‍රභේද වලට පෙරළෙමින් බුද්ධකාලයතෙක් පැවතිමත්, ප්‍රධාන රාජ්‍යවල ගනුදෙනුභාෂාව දේශිතපාලිය වීමත්, බුද්ධධර්මය පහසුවෙන් ප්‍රචාරයවීමට හේතුවිය. ලංකාවට විජයාක්‍රමණය සමග පැමිණි ආර්ය සිංහලයන්ද දේශිය මාගධිය ව්‍යවහාර කළ අය වූයෙන්, මිහිඳු මහතෙරුන්වහන්සේට සිංහලයන් ප්‍රධාන සියළු ලක්වැසියන්ට ධර්මාවබෝධය දීමට පහසුවී, ලංකා රාජ්‍යයේ සිහළදෙනාම එවකට සිංහල බෞද්ධසමාජයට අයිතිවීමත්, ශාක්‍ය ශිෂ්ටාචාරය පදනම්වූ සභ්‍යත්වයක් ලකතුළ පැතිරීමත් සිදුවිය.

ලක්දිව දෙවනපෑතිස් රජුකල පවත්වනලද අනුරාපුර සංගායනාව පළමුකොටවූ ශාසන ශුද්ධීන් පසළොසකට පසු, ක්‍රි. ව. 1865 දී පැල්මඩුල්ලේදී ඉද්දමල්ගොඩ බස්නායක නිලමේ ප්‍රධාන බෞද්ධප්‍රභූන්ගේ මෙහෙයීමෙන්, හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ප්‍රධානත්වයෙන්, සියම් අමරපුර දෙනිකායේම සහයෝගය ඇතුව, කරනු ලැබූ සංගායනා

මෙන් පසු ලක්දිව ඇතිවූයේ විශෙෂ සංඛ්‍යාවක්වූ බෞද්ධග්‍රන්ථ ප්‍රචාරයකි. ගිහිපැවිදි උගතුන්ගේ හා ධනව්‍යය භාරගත් බෞද්ධ ප්‍රභූන්ගේ ධර්මග්‍රන්ථ ලියවීමත් මුද්‍රණය කරවීමත් නිසා ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ, අටුවා ග්‍රන්ථ හා වෙනත් ප්‍රකරණපාලි ග්‍රන්ථ බොහෝගණනක් ක්‍රි. ව 1900 වන විට ලක්දිව සැමතැන විසිදී පාලිභාෂාධ්‍යයනය පිළිබඳ උගතුන්ගේ සංඛ්‍යාව පුදුමාකාරයකට ඉහළ නැංගේය. පාලිසගරාදියද, පාළියෙන්ම ධර්මවිවාදදියද මෙකල ඇතිව නවශත වර්ෂයේදී, පාලිසාහිත්‍යයේ මහිමය අවබෝධකරගන්ට වෑයම්කළ පිරිසක්ද මතුවූහ. මේ නිසා එතෙක් මිසදිටුමතවලට මුළාවී සිටි බොහෝදෙනාට බෞද්ධමතය මැනවින් අවබෝධකරගනට දිරි ලැබුණේය. ලෝකයේම නවීන ප්‍රගතික ඥානය දියුණුවනවාත් සමඟ බෞද්ධ සාහිත්‍ය ඥානය, අතීතයේ වූවක් නමුත්, නවීන ප්‍රගතික ඥානයටද මතුවී පෙණෙන්නක් වන්ට පටන්ගත්තේය. මෙනිසා ලක්දිවද පාලිභාෂාඥානයේ නිවැරදි අවබෝධයක් ලබාගැනීම, මෙරට අධ්‍යාපනයට පමණක් නොව ලෝක අධ්‍යාපනයටද අවශ්‍යබව පෙණී ගියේය. බෞද්ධමත ලෝකයේ සියළු භාෂාවලට නගා එහි හරය. වෙනත් දර්ශන සනාථකිරීමට හා නිරාකරණය කිරීමටද උපකාර විය. වෙනත් විෂයවල උසස් අංක සෙවීමටද ඉවහල්විය.

මෙපමණ උන්නතියක් ලෝකයපුරා පැවතුනත් අප ලංකාවේ බොහෝදෙනාට අභිහිරයක් ඇතිවිය. පුරාණ ඉගෙනුම් ක්‍රම නවීන පහසුක්‍රමවලට පෙරළින. මේ පෙරළිම නියම සාර්ථකත්වයට පැමිණෙන්ට බොහෝ වෑයම් හා පරණ දූනීම නවීන වක්‍රවලට. ඇතුළත්කොට මනා අවබෝධයට උපකරණද බොහෝ උවමනාබව පෙණීනැත. සම්පූර්ණ පාලිපද අකාරාදියක්, ආඛ්‍යාත රූපවල සම්පූර්ණ විවරණයක්, පාලි වාග්ව්‍යවහාරවල සම්පූර්ණ ලැයිස්තුවක් නොමැති පාඩුව මේ පහසුක්‍රමයේ සාර්ත්ථකතාව නැතිකරයි. එහෙයින් මොග්ගල්ලාන, රූපසිද්ධි, බාලාවතාර, අභිධානප්පදීපිකා, ධාතුමඤ්ජූසා ආදී පෙර ක්‍රමයට අවශ්‍යව තිබූ පොත්වල නම්වත් නොදත් පාලිඋගතුන් ඇතිවන්නටද විය. පාලිභාෂාවතරණ පොත්තුනත් පාලි පාඨාවලි යත් පමණක් පාලිභාෂාව ඉගෙනීමට ප්‍රමාණවත් යයිද සැලකිණ. පසුගිය ශතවර්ෂය අගදීත් මේ ශතවර්ෂය මුලදීත්

“යො නිරුත්තිං නජානාති=ජානාති පිටකත්තයං
පදෙ පදෙ විකංඛෙය්‍ය-වනෙ අන්ධ ගජොවිය”

යන අදහස මැනවින් ශොභිත නමුත් මෑතදී අනවශ්‍යයේ සැලකිණ. ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ග පාඨශාලා ආදියෙහි නිවැරදිව ඉගැන්වීම පවා විරලවිය. වචන පාවිච්චි කරන්නන්ගේ ගණන වැඩිවුනත් වචනවල නිවැරදි අදහස දන පාවිච්චිකරන්නන්ගේ ගණන අඩුවූයේය. එහෙත් වර්තමාන විශ්වවිද්‍යාල ඉගෙනීමක් ලක්දිව ඇතිකරනු ලැබූයෙන් යම් යම් අදහස් යම් යම් පද. නිවැරදිව, නිවැරදි සීමානුකූලව, වටහාගන්ට උත්සාහ දරන්නෝ දුන් දුන් බොහෝවෙත්. වර්තමාන පහසුක්‍රමය සම්පූර්ණවන්ට, පැරණි ලංකා ක්‍රමයද සංක්ෂිප්තකොට නමුදු අගට ඈඳිය යුතුයේ පෙණීගොස් තිබේ. එසේ ඈඳගැනීමට පුළුවන් උනත් නූනත්, පදවල අර්ථ පෙරළියන අන්දම වටහාගන්ට ධාතුපාඨයත්, එහි සංවිභාගයත්, ඒ ඒ පද භාෂාවේ යෙදී තිබෙන සැටිත් වාග්ව්‍යවහාර මාලාවත් අවශ්‍යනිසා මේ පොත මෙසේ පිළියෙළ කෙළෙමු.

රථ, වෙළුරිය වැනි ඇතැම්පද රූපසිද්ධිමතයට වෙනස්ව යොදනලදී (රහ—උපාදනෙ—රහියතීති රථො-ආදිනා හ ලොපෙ—යනු රූපසිද්ධි පාඨයි.) මෙය ලිපි දෝසක්යයි සිතීමු. එහෙත් පුරාණයේ රථයේ ආකාරය තනි පුද්ගලයකුගේ ග්‍රහණ වේගයෙන් හා තනි පුද්ගලයකු

ගමන්කරන ප්‍රවාහයි සැලකුව හොත් එයම පිළිගතයුතුයේ පෙණෙ, රහ උපාදනෙ ධාතුවකට ලෙන උදහරණනම් දක්නට අපට නොලැබුණේය. රය ගතිම්හි ධාතුව යටතේ එහි යයි යෙදීමු. රයියතීති රථො=ථ පුබ්බ යස්ස ලොපො—දමයති දමථො — වෙථරිය පොතින් බලාගන්න, රී ධාතුවෙන් සෑදූන ආඛ්‍යාත කිපාකූරයකටම දක්වා ඇත. යම් මතභේද දක්වන්ට කැමති ඕනෑම කෙනෙකුගේ මතයක් අපට ලියා එව්වහොත් මැනවැයිද පෙණෙනම්. දෙවැනි සංස්කරණයකට ඒවා එවන තැනැත්තාගේ නාම ගම්ද සඳහන්කර-මින් දක්වන්නෙමු.

පාඨසම්බන්ධ දක්වනලද පොත් ලැයිස්තුව

1. විසුද්ධිමග්ග—බෙන්තර සද්ධාතිස්ස නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ ශුද්ධිය. (වි. ම)
2. කංඛාවිතරණී—උයන්ගොඩ පියතිස්ස මහාස්ථවිරයන් වහන්සේගේ සහ යු. පි. ඒකනායක මහතාගේ ශුද්ධිය
3. සද්ධම්මොපායන. සටීක. (කහවේ රතනසාර නායක මාහිමියන්වහන්සේගේ ශුද්ධිය)
4. දාඨාවංශ—උඩුවේ නාරද ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ ශුද්ධිය
5. ජාතකට්ඨකථා-මෙරට පොත්හි ජාතක 119—157. සහ 251-280 සහ ලන්ඩන් පාලි පොත් සමාගමේ පිටපත.
6. සංයුත්තනිකාය. 1. ii. (ජයන්ති මුද්‍රණය)
7. අංගුත්තර නිකාය 1 iv. (ජයන්ති මුද්‍රණය)
8. අංගුත්තරනිකාය. v-viii (විද්‍යෝදය පිරිවෙණි පොත)
9 භෙසජ්ජ මඤ්ජුසා.
10. අපදාන (ජයන්ති මුද්‍රණය)
11. මහානිද්දෙස. (ජයන්ති මුද්‍රණය) මහා. නි.
12. මහාවග්ග 1. ii (ජයන්ති මුද්‍රණය) ම. ව.
13. පාරාජිකාලි. (ජයන්තිමුද්‍රණය) පා. පාලි.
14. පරිවාර පාලි. (කිරිඇල්ලේ ඥානවිමල මහාස්ථවිරයන් වහන්සේගේ ශුද්ධිය) පරි. පා.
15. මජ්ඣිමනිකාය 1. (ජයන්ති මුද්‍රණය) ම. නි 1
16. මජ්ඣිම නිකාය. ii iii. (කි. ඥානවිමල මහාස්ථවිරයන් වහන්සේගේ ශුද්ධිය) (මනි :i.ii)
17. බුද්ධසික්ඛා. (මොරගල්ලේ ඥානාභාස ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ ශුද්ධිය) බු. සි.
18. මහාබොධිවංශය. (1890. ශොභිත ශුද්ධිය)
19. සුබොධාලංකාර. (ප. විමලධම්ම ස්ථවිරයන්වහන්සේගේ ශුද්ධිය)
20. පාලිමුත්තක විනය විනිච්ඡය. (පානදුරේ ඥානවිමල මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ ශුද්ධිය) පා. මු. වි.
21 සමන්තපාසාදිකායත්ථයොජනා පුබ්බභාගියා (පඤ්ඤාසේකර මහාස්ථවිරයන් වහන්සේගේ ශුද්ධිය)
22 චතුභාණවාර පාළි හා අට්ඨකථා.
23 චරියාපිටක. (සුදස්සන නායකමාහිමියන් වහන්සේගේ ශුද්ධිය)
24. ඛුද්දකපාඨ, ධම්මපද ඉතිවුත්තක, උදාන. (ජයන්ති මුද්‍රණය)
25. පඤ්චප්‍රකරණට්ඨකථා.

26. ධාතුකථාප්පකරණ (කි. ඥානවිමල මහාස්ථවිරයන් වහන්සේගේ ශුද්ධිය)
27. ධම්මපදට්ඨ කථා. (බුද්ධදත්ත නායක මහාස්ථවිරවන් වහන්සේගේ ශුද්ධිය)
28. පෙතවත්ථු හා පෙතවත්ථු අටුවා. (ල. පො. ස. මුද්‍රණය)
29. සුත්තනිපාත හා එම අටුවා (ල. පො. ස මුද්‍රණය)
30. සුමංගලවිලාසිනී (මුල පිටු 128 දක්වා මෙරට-ල. පො. ස 1 වෙනි කොටස
31. දීපවංශ. (1927. පො. ඥානානන්ද මහාස්ථවිරයන් වහන්සේගේ ශුද්ධිය)
32. රූපසිද්ධිය හා රූපසිද්ධිවර්ණනා මුලකොටස
33. මහාවංශය හා චූලවංශය
34. මහාවංශ ටීකා (ල පො. ස.)
35. විමානවත්ථු හා අටුවා (ල. පො. ස (වි. ව) (වි. ව. අටුවා)
36. මිලින්දපඤ්හ. (එම) සිංහල අකුරුපොත. (මි. ප)
37. සමන්තකූටවණ්ණනා (ස. කූ ව.)
38. ධම්මසංගණී හා අට්ඨසාලිනී. (ල. පො. ස) (ධ. ස.) (ධ. ස. අටුවා)
39. ථෙරගාථා (මැද නොමැති මුල හා අග කොටසක්) (ථෙ. ගා)
40. ථෙරගාථාට්ඨකථා 1. කොටස. (ල. පො. ස) (ථෙ. ගා. අටුවා)
41. ධාතුපාඨවිලාසිනිය. (වැලිතර ඥානතිලක නායක සථවිරයන් වහන්සේගේ)
42. ධාත්වත්ථසංගහ (හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල නායක මාහිමියන් වහන්සේගේ ශුද්ධිය) (ධ අ. ස) (සංගහ)
43. කච්චායන ධාතුමඤ්ජුසා (මඤ්ජුසා)
44. පදසාධනටීකා.
45. පඤ්චිකා ප්‍රදීපය.
46. අභිධානප්පදීපිකා (මොරගල්ලේ ඥානොභාෂ මහාසථවිරයන් වහන්සේගේ ශුද්ධිය 1929 (නිස.)
47. සන්දේශකථා. (හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල නායක මාහිමියන්වහන්සේගේ කෘතියක්)
48. චූල්ලවග්ග පාලි
49. පාචිත්තිය පාලි
50. අභිධම්මත්ථසංගහ

මෙය සම්පාදනය කරන අතර නිතර සිහිවන්ට යෙදුන, අප පරපුරටම බෞද්ධ හැඟිම දුන් බෙන්තොර අත්ථදස්සී දකුණු දිගාවේ මහානායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේද, හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල මහානායක ස්වාමීන්ද්‍රයන්වහන්සේද, අනගාරික ධර්මපාලතුමාද— අපට නියම වශයෙන් පාලිභාෂාරීති ආදිය ඉගැන්වූ, එක්වර්ෂයක් විද්‍යෝදය පිරිවෙණි ශ්‍යාමරාජ ත්‍යාගය ලබාගත් අම්බලම්ගොඩ ධීරානන්ද මහාස්ථවිරපාදයන් වහන්සේද, කළුපහන කල්‍යාණධම්ම මහා ස්ථවිරයන්වහන්සේද, විවිසල ධම්මාලංකාර මහාස්ථවිරයන් වහන් සේද—අපට ඒ ඒ අවස්ථාවන්හි පදසිද්ධි ආදිය සාකච්ඡාමාර්ගයෙන් අවබෝධ කරවූ බද්දෙගම පියරතන නායක මාහිමියන් වහන්සේද, වැලිතර සු. ඒ. ඥානතිලක නායක මාහිමියන් වහන්සේද, සර් ඩී. බී. ජයතිලකතුමාද, ආචාර්ය ජී. පී. මලලසේකරතුමාද ඇතුළු බොහෝදෙනාට කෘතඥවෙමු.

අපතුල අගතිවිරහිත බෞද්ධ හැඟීම වැරකළ උතුමන් අතර ඉහති සඳහන් ගිහි පැවිදි උතුමන්ද, අමුණුගම විපස්සි මල්වතුපාර්ශ්වයේ මහානායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේද කළුකොඳයාවේ පඤ්ඤාසේකර නායක මාහිමියන් වහන්සේද, වැලිතර සුදස්සන නායක මාහිමියන් වහන්සේද, වැලිවිටියේ සෝරත නායක මාහිමියන් වහන්සේද' අම්බලම්ගොඩ දෙවානන්ද නායක මාහිමියන් වහන්සේද, බලංගොඩ ආනන්ද මෛත්‍රෙය මහානායක මාහිමියන් වහන්සේද, පොල්ගම්පොල ශ්‍රී ශීලානන්ද සතරකෝරළේ අනුනායක මාහිමියන් වහන්සේද, පැලැනේ වජිරඤාණ නායක මාහිමියන් වහන්සේද, වලගෙදර සෝමාලෝක නායක මාහිමියන් වහන්සේද, එල්ලාවල සිද්ධාර්ථ අධිකරණ නායක මාහිමියන් වහන්සේද, ආචාර්ය ජී. ඒ. අධිකාරම්තුමාද, පී. ද ඇස්.කුලරත්න මැතිතුමාද, ඇස්. ඩබ්ලිව්. ආර්. ඩී බණ්ඩාරනායක මැතිතුමාද, එෆ්. ඩබ්ලිව්. අමරසූරිය මැතිතුමාද, ඩඩ්ලි සේනානායක මැතිතුමාද, ඒ. ඇප්. මොලමුරේ මැතිතුමාද, ඇල්. එච්. මෙත්තානන්ද මැතිතුමාද, විශ්‍රාමලත්, පොලිස්පති ඔස්මන් ද සිල්වා මැතිතුමාද, ඇතුළු සියළුදෙනා බෞද්ධ හැඟීමෙන්ම මතක්කරමු.

මෙය නැවත අච්චුගස්වා ප්‍රසිද්ධකිරීමේ බලය අපවෙතම ඉතිරිකරගත්බව ප්‍රකාශ කරනවාත් සමග මෙය මුද්‍රණයකළ මුද්‍රණශිල්පායතන දෙකටද විශේෂයෙන් අම්බලම්ගොඩ මහින්ද යන්ත්‍රාලයාධිකාරී ඩබ්ලිව්. ඇම්. අමරසේන මහත්මයාටද ස්තුතිවන්තවන බව දන්වමු

මීට, පසු මුද්‍රණයකොට ප්‍රසිද්ධකරනු ලබන මෙහි ඉතිරිකොටසටද ඇදිත්විච මෙය බව සලකත්වා.

ජේ. ඩබ්ලිව්. පී ද සිල්වා

වර්ෂ 1970 දෙසැම්බර් මස 14 වන දින
අම්බලම්ගොඩ විලේගොඩ පොල්වත්ත පාරේ
අංක. 35. දරණ 'කොංගල'
නිවසේදීය.

(ALL RIGHTS RESERVED)

පාලිපදමාලාව.

පද හා අංඛ්‍යාංක කෝෂ අංක

අංස 1492
අංසා 1501
අංසි 1492
අංසු 1501
අකටඤ්ඤු 1164
අකට්ඨ 191
අකණික 160
අකත 181
අකන්ත 6
අකන්ත 178
අකතාභිනිවේස [illegible]
අකති 6
අකථංකථී 676
අකනිට්ඨ 178
අකම්මඤ්ඤ }
අකම්මඤ්ඤතා } 180
අකල්ල 184
අකල්ලක 184
අකසිර 191
අකාච 194
අකාචී 194
අකාසිය 191
අකිච්චකාර 181
අකිඤ්චන 200
අකිරිය 181
අකුක්කුකජාත 285
අකුප්ප 247
අකුප්පතා 247
අකුලතා 251
අකුසලධම්මානු[illegible] 1170
අකෙවලී 269
අක්ක 17
අක්කන්ත 180
අක්කන්දති 171
අක්කමති 180
අක්කුට්ඨ 252
අක්කුද්ධ 230 A
අක්කොච්ඡි 252
අක්ඛ 8
අක්ඛක 8
අක්ඛත 161[illegible], 8
අක්ඛති 8
අක්ඛණ 8
අක්ඛනකත 284
අක්ඛදස්ස 8
අක්ඛදේවී 8, 741
අක්ඛබ්භඤ්ජන 8
අක්ඛර 8
අක්ඛරිකා 8
අක්ඛාති 302, 9
අක්ඛාන 302, 305
අක්ඛාවාට 1350
අක්ඛාහත 8
අක්ඛික 8
අක්ඛිත්ත 318
අක්ඛී 8
අක්ඛෝබ්භ 336
අඛෙත්ත 283
අග 338 A
අඟණෙති 343
අගතාදිසා 338 A
අගති 338 A
අඝති 10
අගද 10
අගරහිය 257
අගරු }
අගලු } 368
අගාධ 364
අගාර 10
අගාරක 10
අගෙධතා 387 A
අගෝචර 358 A
අග්ග 10
අග්ගඤ්ඤ 564
අග්ගති 10
අග්ගනළ 10
අග්ග පිණ්ඩ 10
අග්ගල 358
අග්ගළ 10
අග්ගලසූචි 10
අග්ගවතීපරිසා 10
අග්ගි 10
අග්ගික 10
අග්ගිට්ඨ 10
අග්ගිනි 10
අග්ගිමුක්ක 194 B
අග්ගිචුණ්ණ 1438
අග්ඝ 11
අග්ඝක 11
අග්ඝති 11
අග්ඝනක 11
අග්ඝාපනක 11
අග්ඝාපනියක[illegible] 11
අග්ඝිකා 11
අඝායති 12
අඝවි 12
අංක 1
අංකති 1
අංකයති 1
අංකිත 1
අංකුර 2
අංකුස 2
අංකෙති 2
අංකොල 1
අංග 13
අංගජාත 13
අංගණ 13
අංගති 13
අංගද 13
අංගතා 13
අංගාර 13
අංගිරස 13
අංගුට්ඨ 13
අංගුල 13
අංගුලි 13
අංගුලීපතොද[illegible] 640 A
අංගුලියක 13
අංගුලෙය්‍යක 13
අංඝති 15
අංඝි 15
අචංකම 180
අචල 443
අචවනධම්ම 443 A
අචින්තිකරෝති 456
අචෙලක 484
අච්ඡගා 338 A
අචවති 17
අච්ඡන්න 53
අච්ඡන්ද 53
අච්ඡම්බිල 54
අචවය 56
අච්ඡසර 1493
අච්ඡහසි 1616
අච්ඡාධාතී 770
අච්ඡාධාය 770
අච්ඡාභික්ඛණ 284
අච්ඡායික 56
අච්ඡාරද්ධ 1196

අචිනාමදගි 1340
අචෙම 1492
අචෙම 17
අචෙලකං 17
අචෙලසද්ධි 1492
අචෙලමිත්තු 17
[illegible] 338 A
අචිවුත 443
අචිවුතෙණි 487
[illegible] 351
[illegible] 1436
අචෙදිති 113
[illegible] 363
[illegible] 111
අච්ච 22
අච්ච 22, 72
අච්චන්ත 22
අච්චි 23
අච්චුත 22
[illegible] 494 A
[illegible] 494 A
අච්ඡරා 68
අච්ඡරං 508 A
අච්ඡරිය 23, 442
අච්ඡින්දන 498
අච්ඡින්දෙති 497 A
අච්ඡින්දෙති 498
අච්ඡිජ්ජති 499
අච්ඡෙජ්ජති 499
අජපර 28
අජ 24
අජකර 24
අජකරමෙද 24
අජඥාද 530
අජති 24
අජද්ධුක 510
අජපදදණ්ඩ 24
අජම්මුවාරි 521
අජවත 24
අජගිත 528 A
අජින 25
අජිනපත්ත 25
අජිමහ 537
අජිර (අජිත) 24
අජෙය්‍ය 588
අජෙය්‍ය 522
අජ්ජ 730
අජ්ජතන 730
අජ්ජති 27
අජ්ජති 27 A
අජ්ජව 27 A
අජ්ජිත 27
අජ්ජුණ්හ 730, 5
අජ්ජුන 27
අජ්ඣගම 8
අජ්ඣගමා 333 A
අජ්ඣත්ත 49
අජ්ඣත්තික 49
අජ්ඣන 118
අජ්ඣපත්ත 68
අජ්ඣාකාසි 1016
අජ්ඣාකාසි 1025
අජ්ඣාසය 564 56
අජ්ඣාවොදති 718
අජ්ඣාගාරෙ 10
අජ්ඣාචරති 442
අජ්ඣාචිනාති 448
අජ්ඣාචිණ්ණ 442
අජ්ඣාචීත 448
අජ්ඣාජීව 542
අජ්ඣාපජ්ජති 842
අජ්ඣාපන්න 842
අජ්ඣාපීළෙති 894 A
අජ්ඣාභවති 1016
අජ්ඣාය 56
අජ්ඣාරුහති 1285
අජ්ඣාවදති 1340
අජ්ඣාවරති 1380
අජ්ඣාවසති 1390
අජ්ඣාසයති 1492
අජ්ඣාසිත 1492
අජ්ඣිවිස 75
අජ්ඣුපගච්ඡති 338 A
අජ්ඣුපාගමි 338 A
අජ්ඣුපහරති 1616
අජ්ඣුපෙක්ඛති 72
අජ්ඣුපෙති 118
අජ්ඣෙති 118
අජ්ඣෙති 565 A
අජ්ඣෙසති 123
අජ්ඣොකාස 199
අජ්ඣොගාහති 365
අජ්ඣොත්ථරති 671
අජ්ඣොපන්න 842
අජ්ඣොභවති 1016
අජ්ඣොමද්දති 1065
අජ්ඣොමුච්චති 1111
අජ්ඣොලම්බති 1274
අජ්ඣොසති 68
අජ්ඣොසති 129
අජ්ඣොහරති 1616
අඤ්චති 19
අඤ්චෙති 20
අඤ්ජති 21
අඤ්ජති 25
අඤ්ජන 25
අඤ්ජනරුක්ඛ 25
අඤ්ජරං 25
අඤ්ජලී 25
අඤ්ජස 26
අඤ්ජෙති 26
අඤ්ඤාති 26 A
අඤ්ඤදත්ථු 42
අඤ්ඤද 730
අඤ්ඤදෙය්‍ය 808
අඤ්ඤාණ 567
අඤ්ඤායති 567
අඤ්ඤාතක 567
අඤ්ඤාසිංසු 26 A
අඤ්ඤමඤ්ඤ 64
අටක 28
අට[illegible] 28
අටති 28
අටවික 28
අටවිසංකොප 28
අටවී 28
අට්ට 29
අට්ටක 29
අට්ටති 29
අට්ටස්සර 29
අට්ටාල 29
අට්ටිත 29
අට්ටීයති 30
අට්ටීයන 30
අට්ඨකථා 32
අට්ඨති 32
අට්ඨවත්ථුකාදිසහද 1390
අට්ඨංග 573
අට්ඨිත 32
අට්ඨිකරොති 32
අඩ්ඪ 76
අඩ්ඪුඩ්ඪ 76
අඩ්ඪබෙලුව 990
අණ 79
අණති 37
අණන 79
අණයති 38
අණි 37
අණු 37
අණ්ඩ 36
අණ්ඩජ 36
අණ්ඩුපක 36
අණ්ඩෙති 36
අණ්ණ 39
අණ්ණව 39
අණ්ණෙති 39
අණ්හ 5

අතක්කාවචර 442
අතච්ඡ 599
අතන්දිත 600
අතති 40
අතම්මයතා 608
අතරමාන 608 A
අතලම්ඵස්ස 609
අතසි 40
අති 775
අතිකඩ්ඪති 159
අති කණ්හ 5
අති කරොති 181
අතිකස්සති 193
අතික්කමති 180
අති කාලෙන 198
අති කිලින්න ගත්ත 212
අති ඛීණ 622
අති ඛීණ 307
අතිගච්ඡති 338 A
අතිගාධති 364
අතිගාළයති 362
අතිගාළ්හ 364
අතිගාළ්හෙති 364
අතිඝොරති 418
අතිචරති 442
අති චිණ්ණ 448
අතිච්ච 118
අතිච්ඡති 75
අතිජායති 531
අතිජාත 581
අතිථි 573
අතිදිවා 741
අතිදිසති 742
අතිදුක්ඛති 747
අතිධමති 766
අතිධනන 766
අතිධන්ත 770
අතිධාති } 770
අතිධායති }
අතිධාවති 778
අතිධොනචාරී 786
අතිනාමෙති 718
අතිනිග්ගණ්හාති 861
අතිනෙති 118, 808
අතිපත්ථයති 43
අතිපරිවජ්ජති 426
අතිපස්සති 867 A
අතිපාතෙති 871
අතිප්පගෙ 338 A
අතිබන්ධති 969
අතිබාහෙති 974
අතිබ්‍රූහෙති 1000
අතිභරති 1018
අතිභුඤ්ජති 1033
අතිභූමි 1016
අතිභොති 1016
අතිමඤ්ඤති 1056 A
අතිමත්ත 1082
අතිමනාප 68
අතිමමායති 56
අතිමානෙති 1083
අතිමාපෙති 1082
අතියාචති 1167
අතිරස්සති 1202
අතිරිච්චති 1212
අතිරොචති 1222
අතිවත්තති 1364
අතිවත්තු 1340
අතිවත්තති 1364
අතිවදති 1340
අතිවසති 1390
අතිවස්සති 1392
අතිවාක්‍ය 1340
අතිවායති 1397
අතිවාහික 1403
අතිවාහෙති 1403
අතිවිජ්ඣති 1409 A
අතිවිස්සට්ඨ 1497
අතිවිස්සත්ථ 1494
අතිවිස්සරති 1494, 1497
අතිවිස්සසති 1502
අතිවිස්සුණාති 1583
අතිලීයති 1303
අතිවෙඨෙති 1438
අතිවෙලං 1443
අතිසඤ්චරති 442
අතිසණ්හ 1469 A
අතිසම්බාධෙති 976
අතිසයති 1492
අතිසරති 1493
අතිසිථිල 1473
අතිස්සර 1497
අතිහරති 1616
අතිහිළෙති 1635
අතීත 118
අතුරති 645
අත්ත 26
අත්ත 49
අත්තනොවත්තස්මිං ගතො 377
අත්තාධීන 48
අත්තපච්චක්ඛ 8
අත්තාණ 615
අත්තුක්කංසක 194
අත්ථංගම 676
අත්ථද්ධ 668 A
අත්ථද්ධිය 668 A
අත්ථමෙති 676
අත්ථරති 671
අත්ථරික 677
අත්ථවාදී 42
අත්ථස්ස විඤ්ඤාපනියා වාචාය 668
අත්‍රී 42
අත්ථෙත 690 A
අත්ථෙති 43
අත්‍රජ 49
අත්‍රිච්ඡා 75
අදක 44
අදති 44
අදන්ත 44
අදන්ත 709
අදරාහරණ 1013
අදිනව 743
අදූරාගත 338 A
අදූසක 758
අද්ද 45
අද්දක 45
අද්දති 45
අද්දරිට්ඨක 45
අද්දිත 45
අද්දෙති 46
අද්ධ 76
අද්ධ 48 A
අද්ධගත 48 A
අද්ධර 42
අද්ධරිය 42
අද්ධා 42, 770
අද්ධං ලාබුසමං 35
අද්ධික 48 A
අද්වෙජ්ඣතා 118
අද්වෙජ්ඣභකං 70 B
අධම 746, 48 A
අධමිණ 79
අධම්ම 766
අධර 48 A
අධි 775
අධික 775
අධිකරොති 181
අධිකරණී 181
අධිකාර 181
අධිකුසල 1500
අධිකොට්ටන 271
අධිකොධිත 230 A
අධිගච්ඡති 338 A
අධිගණ්හාති 361
අධිගමෙති 354

අධිච්ච 766 A
අධිච්චකා 19
අධිට්ඨහති 578
අධිට්ඨාති 578
අධිට්ඨායක 573
අධිට්ඨං 775
අධිපජ්ජති 842
අධිපති 1016
අධිපතති 851
අධිපත්ථයති 43
අධිපන්න 842
අධිපාටිමොක්ඛ 1152
අධිපාතක 871
අධිපාතෙති 871
අධිප්පග්ගණ්හති 402
අධිප්පගච්ඡති 838 A
අධිප්පායති 56
අධිප්පායොපග 56
අධිබාධෙති 976
අධිභවති 1016
අධිභාසති 1025
අධිමඤ්ඤති 1056 A
අධිමත්ත 1082
අධිමානෙති 1088 1056 A
අධිමුච්චති 1111
අධිමුත්ති 1111
අධිමොක්ඛ 1152
අධියති 775
අධියිතබ්බ 775
අධිරොහති 1251
අධිවචති 1840
අධිවත්තති 1364
අධිවසති 1390
අධිවාසෙති 1401 D
අධිසයති 1492
අධිසරති 1493
අධිසල්ලිඛති 1296
අධීන 781
අධීයති 781, 118
අධෙති 48 A
අධොමුඛ 1044
අන 49
අනකතං 49
අනක්ඛාත 802
අනවජ 22
අනජ්ඣිට්ඨ 75
අනංගණ 18
අනජ්ඣාපන්න 842
අනජ්ඣාවුත්ථ 1890
අනජ්ඣාපන්න 842
අනඤ්ඤඤෙය්‍යතා 808
අනඤ්ඤසිත 781
අනඤ්ඤපොසී 914
අනණ 79
අනතිමාන 1053 A
අනති 49
අනතීත 118
අනතිරිත්ත 1213
අනත්තමන 49
අනද්ධනීය 770
අනධිවාසික 1401 D
අනනුතාපිය 608
අනනුභූත 1016
අනනුලොමික 1328 D
අනනුවජ්ජ 1347
අනනුවෙජ්ජ 1441 A
අනනුස්සුත 1501
අනන්ත 53
අනන්තරහිත 770
අනඝ 53, 118
අනබ්භාහත 1613
අනපච්ච 1016
අනපෙක්ඛ 72
අනප්පරූප 1281 A
අනබ්භක්ඛාතුකාම 802
අනභාව 49
අනභිජ්ඣා 565 A
අනභිනන්දති 802
අනභිනිබ්බත්ති
සාමග්ගි 1364
අනභිරජ්ඣති 1185 A
අනභිරද්ධි 1185 A
අනභිරති 1197
අනභිරමති 1197
අනභිසම්භුණාති 1488 B
අනම්භ 1615
අනය 56
අනල 59
අනලස 1282
අනවකාස 199
අනවජ්ජ 1340
අනවඤ්ඤත්ති 567
අනවට්ඨිත 573
අනවය 810 A
අනවසෙසදෙසී 759
අනවස්සව 1501
අනවසුම්භති 1574
අනවහිත 61 A
අනස 49
අනසක 68
අනසන 68
අනස්සව 1501
අනස්සු 812
අනාකුල 263
අනාගාමී 854
අනාතාපී 614 A
අනාදන 754 A
අනාදය 754 A
අනාදියිත්වා 754 A
අනාදිසිතබ්බ 742
අනාපුච්ඡ 896
අනායතනසීල 1157
අනායතනසෙවී 1157
අනාලපති 1278
අනාවට 1380
අනාවත්ති 1364
අනාවිල 1318
අනාවිකරෙති 1408
අනාසක 68
අනාළ්හික 70. B
අනික්ඛසාව 191
අනිඝ 73 A
අනිච්ච 821 A
අනිජ්ඣානක්ඛම 564
අනිඤ්ජන 77
අනිට්ඨ 75
අනිට්ඨිත 573
අනිට්ඨුරී 575 A
අනිත්ථී 676
අනින්දිත 824
අනිබ්බිස 1420
අනිමිසලොචන 1109
අනියත 1157
අනිරාකත 181
අනිලජ 49
අනිලඤ්ජස 49
අනිස්සිත 1492
අනීක 49
අනීකට්ඨ 49
අනීඝ 95
අනීති 88
අනිතිකතා 88
අනීතිහ 42
අනුකඞ්ඛති 143
අනුකන්තති 165
අනුකම්පති 176
අනුකරෙති 181
අනුකරණ 181
අනුකස්සති 193
අනුකාරී 181
අනුකිරති 208
අනුකුබ්බති 181
අනුකූල 263
අනක්කණ්ඨති 154
අනුක්කමති 180
අනුඛණති 288
අනුඛිපති 318
අනුග 338 A
අනුගච්ඡති 338 A

අනුගායති 363
අනුගාහති 365
අනුගීයති 363
අනුගිජ්ඣති 367
අනුග්ගණ්හාති 361
අනුග්ගහ 361
අනුග්ඝාටෙති 395
අනුග්ඝායති 406
අනුචංකමති 180
අනුචරති 442
අනුචිනාති 448
අනුචින්තෙති 454
අනුච්ඡවික 496 A
අනුච්ඡවිය 1549
අනුජග්ඝති 509
අනුජවති 525
අනුජානාති 530
අනුජායති 531
අනුජීවති 542
අනුජු 27 A
අනුජ්ජුක 27 A
අනුජ්ඣායති 564
අනුඤ්ඤා 567
අනුඤ්ඤායති 567
අනුට්ඨහති 573
අනුට්ඨුභති 575
අනුඩසති 579 A
අනුඩහති 579 B
අනුතප්පති 603 A
අනුතාලෙති 617
අනුතිට්ඨති 573
අනුත්තාන 615
අනුත්ථුනාති 688
අනුත්‍රාසි 610
අනුදදති 701
අනුදයති 711
අනුදස්සයති 716
අනුදහති 718
අනුදිසති 742
අනුදිසා 742
අනුදීපෙති 745
අනුදූත 746
අනුද්දයා 711
අනුද්ධංසෙති 769 A
අනුද්ධත 1616
අනුද්ධස්ත 1616
අනුධම්ම 766
අනුධම්මතා 766
අනුධාරෙති 772
අනුධාවති 773
අනුනමති 806
අනුනයති 808
අනුනෙති 808
අනුප 68
අනුපකම්පති 176
අනුපකඛෙත්ත 288
අනුපකුට්ය 237
අනුපක්කම 180
අනුපක්ඛජ්ජති 286
අනුපක්ඛන්දති 286
අනුපගච්ඡති 338 A
අනුපඝාත 407
අනුපචාර 442
අනුපචිනාති 448
අනුපජග්ඝති 509
අනුපජ්ජති 842
අනුපඤ්ඤවාහං 841
අනුපඤ්ඤත්ති 568
අනුපට්ඨිත 573
අනුපතති 851
අනුපදෙති 754 A
අනුපද්දව 715
අනුපධාරෙති 772
අනුපධි 754 A
අනුපබන්ධති 969
අනුපබ්බති 1345
අනුපය 56
අනුපරිගච්ඡති 338 A
අනුපරිධාවති 773
අනුපරියාති 1166
අනුපරිවත්තති 1364
අනුපරිවාරෙති 1402
අනුපරිසක්කති 1454
අනුපරිහරති 1616
අනුපලබ්භති 1276
අනුපවත්තෙති 1364
අනුපවදති 1349
අනුපවෙච්ඡති 1364
අනුපවිසති 1420
අනුපවෙසෙති 1420
අනුපසංකමති 180
අනුපසම 1487
අනුපස්සති 867 A
අනුපස්සග්ගතා 1461
අනුපහච්ච 1613
අනුපාදවිමොක්ඛ 1152
අනුපාදියති 754 A
අනුපාදිසෙස 754 A
අනුපාපුණාති 872 B
අනුපාපෙති 873 C
අනුපාලෙති 874
අනුපාහන 818
අනුපිළෙති 894 A
අනුපුච්ඡති 896
අනුපෙක්ඛති 72
අනුපෙසෙති 929
අනුපොසික 914
අනුප්පත්ත 872 B
අනුප්පදත 780
අනුප්පිය 883 D
අනුප්පවෙච්ඡය 1364
අනුඵරති 942
අනුබජ්ඣති 964
අනුබන්ධති 969
අනුබුජ්ඣති 986
අනුබොධති 993
අනුබ්බජති 1345
අනුබ්බිල්ලාවිතත්ත 883 B
අනුබ්‍යඤ්ජති 26
අනුබ්‍රෑහෙති 1000
අනුභවති 1016
අනුභායති 1022 A
අනුභාසති 1025
අනුමජ්ජති 1055
අනුමජ්ඣත 1055 A
අනුමඤ්ඤති 1056 A
අනුමත 1056 A
අනුමසති 1075
අනුමාස්ස 1075
අනුමිනාති 1089
අනුමීයති 1107 A
අනුමිණති 1107
අනුමොදති 1147
අනුයාති 1166
අනුයුඤ්ජති 1170
අනුයොගවත 1170
අනුරක්ඛති 1177
අනුරඤ්ජති 1186
අනුරඤ්ජෙති I187
අනුරත්ත 1186
අනුරවති 1199
අනුරහති 1203
අනුරහො 1203
අනුරුජ්ඣති 1225
අනුරුද්ධ 1225
අනුරොදති 1249
අනුලපති 1273
අනුල්ලපති 1273
අනුලිම්පති 1300
අනුලිම්පෙති 1300
අනුලෙප 1300
අනුලොකෙති 1325
අනුලොමෙති 1328 C
අනුවත්තති 1364
අනුවජති 1345
අනුවදති 1340
අනුවසති 1390
අනුවාචෙති 1340
අනුවාසෙති 1401
අනුවික්ඛිපති 313

අනුවිගණෙති 343
අනුවිචරති 442
අනුවිචින්තෙති 454
අනුවිච්ච 118
අනුවිජ්ජති 1408
අනුවිජ්ඣති 1409 A
අනුවිතක්කෙති 585
අනුවිධීයති 770
අනුවිධීයනා 770
අනුවිලොකෙති 1825
අනුව්‍යඤ්ජති 26
අනුසඤ්චරති 442
අනුසඤ්චෙතෙති 483
අනුසඤ්ජානාති 580
අනුසඤ්ඤුසති 567
අනුසංයාති 1166
අනුසංවච්ඡරං 1842
අනුසංසාවෙති 1501
අනුසත්ථි 1529
අනුසන්දති 1476
අනුසන්දහති 718
අනුසන්ධාති 770
අනුසන්ධි 770
අනුසම්පකංවති 1881
අනුසය 1492
අනුසයති 1492
අනුසරති 1493
අනුසවති 1501
අනුසාරෙති 1493
අනුසාසති 1529
අනුසික්ඛති 1531
අනුසිට්ඨ 1549
අනුසිබ්බති 1548
අනුසිස්සති 1549
අනුසුණාති 1569
අනුසුම්භති 1605
අනුසුයායමාන 109
අනුසූයති 109
අනුසෙට්ඨි 1594 C
අනුසෙති 1492, 1592
අනුසොචති 1598
අනුසොත 1501
අනුස්සති 1470 A
අනුස්සරති 1494
අනුස්සවවසෙන 1501
අනුස්සාවෙති 1501
අනුස්සුත 1470 A
අනුස්සුක්කති 1568
අනුහසති 1622
අනුහීරති 1634 A
අනුහීරෙති 1684 B
අනූන 114
අනූනක 114
අනූප 68
අනූපඛෙතත 68
අනූපනය්හති 813
අනූපනීත 808
අනූපය 56
අනූපලිම්පති 1800
අනූභඤ්ඤදති 1613
අනූහත 117
අනෙකංස 1492
අනෙක 118
අනකවීහිත 718
අනෙජං 119
අනෙධ 82
අනෙල 122 A
අනෙලගල 122 A
අනෙසන 123
අනොක 101
අනොකාස 199
අනොඝ 407
අනොජා 125
අනොතතප්පති 603 A
අනොතතාපී 603, 614 A
අනොද්දිසති 742
අනොද්දිසසක 742
අනොද්දිසසති 742
අනොනමති 806
අනොපානභූක 101
අනොම 128
අනොමජ්ඣති 1055
අනොරමති 1197
අනොලීන 1303
අනොවසස 1392
අනොවස්සක 1392
අනොවාදක 1340
අනොසක්කති 1454
අනොසිත 129
අනොසිත 1492
අන්ත 53, 41
අන්තක 41
අන්තගු 53
අන්තර 41
අන්තරංස 1492
අන්තරධායති 770
අන්තරයති 41, 56
අන්තරහිත 770
අන්තරධාන 718
අන්තරාය 41, 56
අන්තරාළ 41
අන්තරික 41
අන්තරීක්ඛ (ළික්ඛ) 72
අන්තරීප 68
අන්තික 41. 53
අන්තේවාසික 41
අන්තොගධ 349
අන්දති 47
අන්දු 47
අන්ධ 53. 48
අන්න 44
අන්වක්ඛර 297
අන්වද්ධමාස 35
අන්වය 56
අන්වාගච්ඡති 338 A
අන්වාදිසති 742
අන්වාධික 775
අනවානයති 808
අන්වාමද්දති 1066
අන්වාරොහති 1251
අන්වාවිසති 1420
අන්වාසජ්ජති 1463
අන්වාසඤ්ජති 1463
අන්වාසසවති 1501
අන්වාස්සවිස්සති 1501
අන්වාහත 1613
අන්වාහිණ්ඩති 1626
අන්වෙති 118
අන්වෙසති 123
අපකත 181
අපකන්තති 165
අපකරොති 181
අපකස්සති 193
අපකිරති 208
අපක්කමති 180
අපගච්ඡති 338 A
අපගබ්භ 358
අපචයති 441
අපචරති 442
අපචිනාති 448
අපචිති 441
අපචිනෙති 448
අපච්ච 1016
අපච්චක්ඛ 422
අපච්චනිකතා 49, 808
අපච්චොරොහණතා 1251
අපච්ඡිපුරිම 911
අපජයති 522
අපජහති 528 A
අපජ්ඣායති 564
අපඤ්ජස 25
අපට්ඨපෙති 578
අපණ්ඩර 847
අපණ්ණක 567
අපණ්ණක 850
අපණ්ණකතා 567
අපණ්ණකොමණි 850
අපණ්ණතත්කභාව 567
අපතච්ඡති 594

අපතච්ඡිකං 594
අපත්ථ 65
අපත්ථද්ධ 668 A
අපථ 852
අපදාන 730
අපදිසති 742
අපදෙස 756
අපධාරෙති 772
අපනමති 806
අපනාමෙති 818
අපනිදහති 718
අපනුදති 833
අපනෙති 808
අපපිබති 884
අපබ්බූහති } 117
අපබ්‍යූහති } 117
අපමාර 1575
අපමාරික 1575
අපයාති 1166
අපරච්ඡින්න 860
අපරජ්ජු 730
අපරජ්ඣති 1185 A
අපරන්ත 44
අපරපච්චය 56
අපරසෙල 1492
අපරාධෙති 1208
අපරාපරිය 860
අපරාමසං 1075
අපරිනායක 808
අපරිවාසික 1890
අපලපති 1273
අපලායති 868
අපලාලෙති 1294
අපලිඛති 1296
අපලෙඛන 1296
අපලොකෙති 1325
අපවජ්ජන 1347
අපවදති 1340
අපවහති 1394
අපවිජ්ඣති 1409 A
අපවිනාති 1418 A
අපවිණාති 1418 A
අපව්‍යාම 1162
අපව්‍යූහති 117
අපව්‍යූහාපෙති 117
අපසක්කති 1454
අපසව්‍ය 1501 A
අපසව්‍ය 1501
අපසාදෙති 1513
අපස්මාර 1575
අපස්සති 65
අපස්සය 1492
අපස්සයපිඨක 1492
අපසේසති 1492
අපස්සෙන 1594 A
අපහත්තු 1616
අපහරති 1616
අපහසති 1622
අපහායති 1624
අපාකට 150
අපාකිම 839
අපාංග 13
අපාචි 448
අපාචීන 448
අපාටුක 844
අපාදක 842
අපානකත්ත 869
අපානති 49
අපාපි 118
අපාපියති 118
අපාපුරති 1380
අපාර 873
අපාවුරති 1380
අපාරුත 1380
අපාලම්බ 1274
අපාලම්බති 1274
අපාසද 1513
අපිදහති 718
අපිධාන 718
අපිනාම 50
අපිනු 50
අපිරත්තෙ 1187
අපිලන්ධති 813
අපිලහති 1284
අපිලාපනතා 883 B
අපිලාපෙති 883 B
අපිහයති 887
අපුච්චණ්ඩතා 918
අපුණ්ණවණ්ණි 921
අපුබ්බං අචරිමං 909
අපෙක්ඛති 72
අපෙති 118
අපෙසති 94
අපෙසිය 94
අපෙසි 94
අප්පගබ්භති 858
අප්පග්ඝති 11
අප්පග්ඝ 11
අප්පච්චය 56
අප්පටිකංඛති 143
අප්පටිකම්ම 180
අප්පටිකරොන්ති 181
අප්පටිකොපෙති 272
අප්පටික්ඛිපති 313
අප්පටිගණ්හති 850
අප්පටිඝ 407
අප්පටිබාහිය 974
අප්පටිභාග 1001
අප්පටිභාණ 1008
අප්පටිම 1082
අප්පටිවත්තති 1364
අප්පටිවානි 1399
අප්පටිවානිතා 13 9
අප්පටිවිජ්ඣති 1409 A
අප්පටිවිද්ධ 1409 A
අප්පටිවිභත්තභොගා 1021
අප්පටිවෙක්ඛති 72
අප්පටිසංඛති 143
අප්පටිසංඛාති 302
අප්පටිසන්දහති 718
අප්පටිසන්ධාති 770
අප්පටිසන්ධි 718, 770
අප්පටිසමෙති 118
අප්පටිස්සවතා 1501
අප්පණා 118
අප්පණිහිත 718
අප්පතික 851 B
අප්පතිට්ඨ 573
අප්පතිස්ස 1644
851, 851 B
අප්පතීත 118
අප්පදූසෙති 753
අප්පධංසති 769 A
අප්පධංසෙති 769 A
අප්පබද්ධ 967 A
අප්පමඤ්ඤති 1056 A
අප්පමඤ්ඤ 1089
අප්පමජ්ජති 1055
අප්පමායති 1082
අප්පමෙය්‍ය 1082
අප්පවත්ත 1364
අප්පවත්තු 1340
අප්පසිද්ධික 1534 C
අප්පස්සක 181
අප්පස්සාද 1513
අප්පස්සුත 1501
අප්පහරිත 1618
අප්පහීන 1634 A
අප්පාතුම 609 A
අප්පිච්ඡතා 75
අප්පියාදයද 888 D
අප්පෙති 118
අප්පෙවනාම 50
අප්පෙසක්ඛ 94
අප්පොති 50

අප්පොස්සුක්කති 1568
අප්ඵුත 958
අප්ඵුරති 956
අප්ඵොටෙති 962
අඵල 943
අඵස්සති 944
අඵාසු 945
අඵුසති 958
අඵෙග්ගුක 961
අබද්ධ සත්තු 1462
අබ්බණ 1361
අබ්බති 51
අබ්බය 1378
අබ්බහති 974
අබ්බාහෙති 974
අබ්බුද 51; 985
අබ්බුහති 117
අබ්බුළ්හ 117
අබ්බොකිරති 51, 208
අබ්බොහරති 1616
අබ්බොහාරික 1616
අබ්භ 52
අබ්භක 52
අබ්භක්ඛාති 302
අබ්භච්ඡංදෙති 498
අබ්භඤ්ජති 25
අබ්භඤ්ජන 26
අබ්භඤ්ජෙති 26
අබ්භඤ්ඤුසති 567
අබ්භති 52
අබ්භතික 1018
අබ්භතික්කමති 180
අබ්භතීත 118
අබ්භත්ථ 676
අබ්භනුමෝදති 1147
අබ්භන්තර 53
අබ්භාකුටති 231
අබ්භාගච්ඡති 338 A
අබ්භාගත 338 A
අබ්භාඝාත 407
අබ්භාචික්ඛති 450
අබ්භාන 1166
අබ්භාහත 1616
අබ්භිහංසති 70
අබ්භු 1016
අබ්භුක්කිරති 208
අබ්භුග්ගච්ඡති 338 A
අබ්භුග්ගිරති 388 A
අබ්භුජ්ජලති 524
අබ්භුට්ඨාති 573
අබ්භුණ්හ 108
අබ්භුත 1016
අබ්භුතධම්ම 766
අබ්භුද්ධරති 1616
අබ්භුදීරෙති 93
අබ්භුදෙති 118
අබ්භුද්ධුනාති 782
අබ්භුන්නදති 800
අබ්භුන්නමති 806
අබ්භුම්මෙ 1016
අබ්භුය්‍යාති 1166
අබ්භුස්සක්කති 1454
අබ්භුස්සහති 1506
අබ්භුස්සසති 1592
අබ්භෙති 118
අබ්භොකාස 199
අබ්භොකිරති 208
අබ්භොච්ඡින්දති 499
අභණ්ණි 582
අභබ්බ 1016
අභබ්බුප්පත්තික 1016
අභිකංඛති 143
අභිකිරති 208
අභිකීලති 221
අභිකූජති 258
අභික්කමති 180
අභික්ඛති 72
අභික්ඛණ 72
අභික්ඛණති 288
අභික්ඛිපති 313
අභිගජ්ජති 340
අභිගමනීය 354
අභිගායති 363
අභිගිජ්ඣති 367
අභිඝාතෙති 407
අභිචරති 442
අභිචෙතෙති 488 C
අභිවජ්ජති 75
අභිච්ඡාදෙති 498
අභිජනෙති 516
අභිජප්පති 518
අභිජ්ජලති 524
අභිජානාති 530
අභිජායති 531
අභිජිගිංසති 536
අභිජීවති 542
අභිජීවනික 542
අභිජ්ඣනං 553 A
අභිජෙති 551 A
අභිජෙහති 553 A
අභිජෙංතෙති 555
අභිජ්ජති 1027
අභිජ්ඣාති 564
අභිජ්ඣායති 564
අභිජ්ඣා 564
අභිජ්ඣිතු 564
අභිඤ්ඤු 567
අභිඤ්ඤුත 567
අභිට්ඨාති 573
අභිතක්කෙති 585
අභිතපති 603
අභිතාළෙති 614
අභිතිට්ඨාති 621 A
අභිතුදති 640
අභිතොසෙති 661
අභිත්ථනෙති 667
අභිත්ථරති 608
අභිත්ථවති 673
අභිත්ථුත 673
අභිත්ථුනාති 683
අභිදන්ත 717
අභිදොස 759 A
අභිද්දවති 715
අභිධමති 766
අභිධම්ම 766
අභිධාති 770
අභිධාරෙති 772
අභිධාවති 773
අභිනදති 800
අභිනන්දති 802
අභිනමති 806
අභිනය 808
අභිනලාට 1188
අභිනව 810 A
අභිනාමෙති 818
අභිනිකූජති 258
අභිනික්ඛමති 180
අභිනික්ඛිපති 313
අභිනිග්ගණ්හාති 361
අභිනිද්දිය 81
අභිනින්නාමෙති 818
අභිනිපජ්ජති 842
අභිනිපතති 851
අභිනිපාතෙති 871
අභිනිප්පීළෙති 894 A
අභිනිප්ඵජ්ජති 842
අභිනිප්ඵත්ත 842
අභිනිප්ඵාදෙති 872 A
අභිනිබ්බායති 825
අභිනිබ්බත්ත 1364
අභිනිබ්බිජ්ජති 1408
අභිනිබ්භිජ්ජති 1027
අභිනිබ්භිද 1027
අභිනිබ්බින්දති 1414
අභිනිමන්තෙති 1062

අභිනිමන්තෙති 1063
අභිනිම්මද්දෙති 1066
අභිනිම්මිනාති 1089
අභිනිවජ්ජෙති 1347
අභිනිවස්සති 1392
අභිනිවිසති 1420
අභිනිවිස්සති 1424
අභිනිසීදති 1553 A
අභිනිස්සරති 1497
අභිනීරොපෙති 1249 A
අභිනීහනති 1613
අභිනීහරති 1616
අභිනිහාර 1616
අභිඝනති 808
අභිපත්ථෙති 43, 851 A
අභිපස්සති 867 A
අභිපාතෙති 871
අභිපාරුපති 1380
අභිපාලෙති 874
අභිපීළෙති 894 A
අභිපූජති 896
අභිපූරෙති 922
අභිප්පකිරති 208
අභිප්පමොදති 1147
අභිප්පලම්බති 1274
අභිප්පවස්සති 1392
අභිප්පසාදෙති 1553 A
අභිප්පසාරෙති 1523
අභිප්පසීදති 1553 A
අභිප්පහරති 1616
අභිබ්‍යාපෙති 68
අභිභක්ඛයති 1001
අභිභවති 1016
අභිභායතන 1016
අභිභාසති 1025
අභිමංගති 1041
අභිමංගල 1041
අභිමඤ්ඤති 1056 A
අභිමණ්ඩෙති 1060
අභිමන්තෙති 1064
අභිමද්දයති 1066
අභියුඤ්ජති 1170
අභියුජ්ඣති 1171
අභියොබ්බන 1164
අභිරක්ඛති 1177
අභිරජ්ඣති 1185 A
අභිරද්ධි 1185 A
අභිරමති 1197
අභිරන්තා 1197
අභිරවති 1199
අභිරාධෙති 1208
අභිරුච්චති 1228
අභිරූපයති 1236
අභිරුහති 1235
අභිරොචෙති 1246 A
අභිරොපයති 1249 A
අභිලක්ඛෙති 1252 A
අභිලාසති 1259
අභිලපති 1273
අභිලම්බති 1274
අභිලවති 1281
අභිලාප 1273
අභිලාව 1281
අභිලසති 1282
අභිලාස 1282
අභිලිඛති 1296
අභිලිම්පති 1323
අභිවග්ග 1336
අභිවඤ්චන 1343
අභිවට්ඨ 1392
අභිවඩ්ඪති 1358
අභිවණ්ණෙති 1363
අභිවදති 1340
අභිවන්දති 1368
අභිවස්සති 1392
අභිවාදෙති 1340
අභිවායති 1397
අභිවාරෙති 1402
අභිවාහෙති 1403
අභිවීජයති 522
අභිවිජානාති 536
අභිවිඤ්ඤාපෙති 568
අභිවිතරති 608
අභිවින්දති 1414
අභිවිසිස්සති 1549
අභිවිස්සජ්ජති 1463
අභිවිහනති 1613
අභිවිහච්ච 1613
අභිවුට්ඨ 1392
අභිවුද්ධි 1358
අභිවෙයෙති 1438
අභිවෙදෙති 1441 A
අභිව්‍යාපෙති 68
අභිසංවිස්සෙති 1592
අභිසංසති 1506
අභිසංකරොති 181
අභිසංඛරොති 181
අභිසංඛාර 181
අභිසංඛිපති 18
අභිසංග 1463
අභිසංගී 1463
අභිසජ්ජති 1463
අභිසඤ්චිනාති 448
අභිසඤ්චෙතෙති 483
අභිසඤ්ඤූහති 117
අභිසට 1493
අභිසත්ත 1506
අභිසත්ත 1481
අභිසද්දහති 718, 1457 A
අභිසන්තාපෙති 608
අභිසන්දති 1476
අභිසඞ්ඛාති 770
අභිසඞ්ඛි 770
අභිසපති 1481
අභිසමාගච්ඡති 838 A
අභිසමාචරති 442
අභිසමෙක්ඛති 72
අභිසමෙතාවී 1488
අභිසමෙති 1488
අභිසම්පජ්ජති 842
අභිසම්පරා 860
අභිසම්පරායති 56, 860
අභිසම්පරෙති 860
අභිසම්බුජ්ඣති 986
අභිසම්භවති 1016
අභිසම්භුණාති 1488 B
අභිසමමති 1490, 1491
අභිසර 1493
අභිසල්ලිඛති 1296
අභිසවති 1501
අභිසසති 1502
අභිසාධෙති 1518
අභිසාරෙති 1522
අභිසිංසති 1551
අභිසිඤ්චති 1533
අභිසෙක 1533
අභිසෙචෙති 1533
අභිසෙවති 1596
අභිස්සවති 1501
අභිහංසති 1623 A
අභිහට 1616
අභිහනති 1613
අභිහරති 1616
අභිහාර 1616
අභූමික 1016
අභෙජ්ජ 1028
අභ්‍යාස 70, 42
අමච්ච 1054
අමජ්ජපායක 869
අමණ්ඩිත 1060
අමති 53
අමත්ත 1082
අමමායති 56
අමර 1071
අමරත්ත 1071
අමරාධිප 1071
අමරාවික්ඛෙප 1071
අම්බා 1090
අමිලාත 1098

අඹුබර 1084
අමුවජති 1112
අමූල්හ විනය 1131
අමෙජ්ඣ 1137 A
අම්බති 54
අම්බර 54
අම්බිල 54
අම්බුද 54
අම්බුම්බාහක 54
අම්මණ 348
අම්මණ 1061
අම්හං 65
අයස 1166
අය 56
අයති 56
අයන 56
අයිරක 57
අයුත්තක 1170
අය්යක 56
අයොජ්ඣ 1176
අයොමයෙහි
වංකලිහි 1402 A
අයොසිංඝාටක 56
අරණ 57
අරණ 1190
අරති 1197, 57
අරතිකා 1197
අරඤ්ජර 528
අරසඤද 57
අරසඤද • කොටවෙම 271
අරවින්ද 57
අරහති 58
අරිස්සවති 1218
අරිය 57
අරියාවකාස 57
අරියංබ්‍රූවානා 996
අරිස 57, 1501, 1842 A
අරු 57
අරුණ 57
අරොග 1224
අලංසාවක 59
අලක්ක 1258
අලක්ඛික 1252 A
අලගද්ද 348 A
අලග්ගති 1255
අලත්තක :26
අලංකරොති 181
අලමත්ථදසතර 715 B
අලම්බුසා 108
අලස 1282
අලාත 1289
අලාබු (ලූ) 1290
අලාය 59
අලී 59
අලික 59
අලික විතථ 1308
අල්ල 60
අල්ලකප්ප 175
අල්ලාප 1278
අල්ලික 60
අල්ලීයති 1308
අළති 60 A
අළ 90 A
අළාරපම්හ 60 A
අව 61
අවක 61
අවකාසති 194 A
අවකංඛති 143
අවකඩ්ඪති 159
අවකන්තති 165
අවකප්පති 174
අවකප්පෙති 175
අවකරොති 181
අවකස්සති 198
අවකාස 199
අවකිරති 208
අවකුජ්ජති 229
අවක්කන්ති 180
අවක්කාරපාති 181
අවඛාලෙති 299
අවක්ඛිපති 313
අවගච්ඡති 338 A
අවගණ්ඩති 342
අවගධති 349
අවගාහති 365
අවගුණ්ඨෙති 375
අවග්ගහ 361 A
අවචරති 442
අවජද්දෙති 501
අවවෙජදෙති 506 A
අවජයති 522
අවජායති 531
අවජානාති 530
අවජීයති 538
අවජ්ජ 1340
අවජ්ජතා 1340
අවජ්ඣ 136:, 1348
අවඤ්චන 1344
අවඤ්ඤත්ති 567
අවඤ්ඤායති 567
අවඨාති 573
අවට්ඨිතඵංද 573
අවඩ්ඪ 1358
අවණ්ට 1352
අවණ්ණ වණ්ණකාරකා 1363
අවණ්ණාරහ 1363
අවණ්ණහාරික 1363
අවතනොති 602
අවතත 602
අවතරති 608
අවති 61
අවතිට්ඨති 621 A
අවත්ථ 1390
අවත්ථ 65
අවත්ථරති 671
අවත්ථාති 676
අවත්ථාන 676
අවදත 730
අවදනියං 730
අවදයති 730
අවදුරෙති 728
අවදීයති 743
අවදෙහති 757
අවධති 1369
අවධාති 770
අවනති 806
අවනයති 808
අවනි 808, 61
අවපකාසෙති 199
අවපිබති 884
අවපුප්ඵති 908
අවබුජ්ඣති 986
අවබොධති 993
අවහාසති 1025
අවභුඤ්ජති 1033
අවමංගල 1044
අවමඤ්ඤති 1056 A
අවමත 1056 A
අවමානෙති 1088
අවයව 1164
අවරජ්ඣති 1185 A
අවරුජ්ඣති 1225
අවරුද්ධ 1225
අවරුන්ධති 1230
අවලඤ්ජ 1266
අවලම්බති 1274
අවලිඛති 1296
අවලිම්පති 1300
අවලෙඛති 1322
අවලෙඛන සත්ථ 1322
අවලෙපෙති 1328
අවසක්කති 1454
අවසං 1387
අවසඤ්ඤී 568
අවසට 1493

අවසති 1897
අවසරති 1493
අවසයති 1492
අවසාදෙති 1513
අවසායති 1525, 1527
අවසායි 1492
අවසායී 1527
අවසිඤ්චති 1538
අවසිස්සති 1549
අවසුච්ඡති 1578
අවසුම්භති 1574
අවසුස්සති 1578
අවසුර 1584
අවසෙස 1597
අවසජ්ජති 1461
අවස්සනන්වාය 1891
අවස්සය 1492
අවස්සවති 1501
අවස්සාවන 1501
අවස්සුත 1501
අවස්සෙති 1592
අවහරති 1616
අවහසති 1622
අවහියති 1684 A
අවංගච්ඡති 838 A
අවංපුරති 1880
අවංපුරණ 1380
අවංවටති 1350
අවි 61
අවිකම්පති 176
අවිකම්පයමාන 176
අවිකොපෙති 272
අවික්කොසති 252
අවික්ඛිත්ත 818
අවික්ඛෙප 818
අවිචාරෙති 442
අවිචිනාති 448
අවිච්ඡෙද 506 A
අවිජ්ජා 1408
අවිඤ්ඤාතතා 568
අවිඤ්ඤාණක 567
අවිඤ්ඤූ 567
අවිද්දසු 1408
අවිනිපාතධම්ම 871
අවිනිබ්භුජති 1084
අවිනිබ්භොගසද්ද 1084
අවිනිභොග 1084
අවිපරිනාම 818
අවිප්පටිසාරෙති 1622
අවිප්පවසති 1890
අවිරාධිත 1208
අවිරූළ්හති 1285
අවිවිච්චං 1405
අවිවිච්චති 1405
අවිසංවාදක 1340
අවිසංකී 1455
අවිසංගච්ඡති 338 A
අවිසාරී 1493, 1528
අවිසාහට 1421 A
අවිස්සජ්ජති 1461
අවිස්සසති 1502
අවිහ 528 A, 1626
අවිහිංසති 1683
අවිහෙඨෙති 1640
අවිහෙසති 1642
අවීචි 1405
අවෙක්ඛති 72
අවෙක්ඛිපති 313
අවෙච්ච 1486
අවෙති 118, 1486
අවෙභංගිය 1004
අවොක්කමති 180
අවොදාත 780
අවොසෙති 180
අව්‍යග්ග 10
අව්‍යහත 26
අව්‍යඨති 1447 A, 676
අව්‍යවහරති 1616
අව්‍යාපජ්ජති 842
අව්‍යායමති 1162
අව්‍යායක 56
අව්‍යාවට 1864, 1880
අව්‍යාසෙකසුඛ 1538
අව්‍යාහරති 1616
අවෙව්‍යාසති 129
අවෙව්‍යාසික 129
අව්හයති 61 A
අසංකිය 1455
අසංඛාර 181
අසංඛත 181
අසංවිහිත 718
අසංහීරමාන 1616
අසජ්ඣායති 566
අසද්ධම්ම 567
අසඤ්ඤතාය 567
අසද්ධී 567
අසඨ 1467
අසණ්ඨාති 578
අසති (අසී) 62, 42
අසති 63
අසද්ධම්මසඤ්ඤත්ති 706
අසන 42
අසනාති 64
අසනි 65
අසනිවිචක්ක 421
අසන්තසන්ති 610
අසන්තුස්සති 642
අසන්ථව 676
අසන්ථායති 676
අසන්නක 806
අසපත්ත 1016
අසබල 1482 A
අසම 65
අසම 1488
අසමග්ගිය 1047
අසමපෙක්ඛති 72
අසමාධියති 718
අසමාන 64
අසමාහිත 718
අසමිජ්ඣති 76
අසමොසරති 1493
අසම්පකම්පති 176
අසම්පකම්පිය 176
අසම්පජඤ්ඤ 530
අසම්පජානාති 530
අසම්පායති 870
අසම්භින්න 1028
අසම්බාධෙති 976
අසම්මුස්සනතා 1180
අසම්මොදති 1147
අසම්මොසති 1151
අසය්හක 1504
අසාටික 28
අසාධාරණ 772
අසාමපාක 337
අසාරද්ධ 1185 A, 1196
අසිද්ධ භොජක 1584 C
අසිත 1493
අසිත 63
අසිත 1588
අසිතාපාංගි 13
අසිසූනා 1502
අසු 65, 42
අසුර 1576
අසුරොප 1576, 1249 A
අසුස්සූසා 1501
අසුස්සූසති 1501
අසෙඛ 1531
අසෙසං 1597
අසොණ්ඩ 1569 A
අස්නාති 164
අස්මසති 1502
අස්මා 65
අස්මිමාන 1088

අස්ස 1492, 65
අස්ස 1017
අස්සක 181
අස්සඛළුංක 298
අස්සති 65
අස්සත්ථ 65
අස්සත්ථ 1502
අස්සත්ථ 1508 A
අස්සඳති 1476
අස්සම 1487
අස්සය 1492
අස්සව 1501
අස්සවති 1501
අස්සසති 1502
අස්සාදනුපස්සිතා 1514
අස්සාදෙති 1514
අස්සාරූහ 65
අස්සාමණක 1497
අස්සාසෙති 1502, 1497
අස්සු 1501
අහ 5
අහා 1618
අහාපෙති 1624
අහි 5
අහිගුණ්ඨික 375
ආකංඛති 143
ආකංඛනපටිබද්ධ 143
ආකඩ්ඪති 159
ආකණ්ණෙති 161
ආකප්පති 174
ආකම්පති 176
ආකර 181
ආකරොති 181
ආකස්සති 193
ආකාර 181
ආකාර පරිවිතක්ක 585
ආකාරවති 181
ආකාස 193
ආකාස 199
ආකාසානඤ්චායතන 41
ආකිඤ්චඤ්ඤ 200
ආකිරති 208
ආකිලායති 209
ආකුරති 250
ආකුලති 251
ආකොටෙති 254
ආඛු 288, 319
ආගච්ඡති 338 A
ආගාහති 365
ආගාළ්හෙති 364
ආගිලායති 370
ආගු 338 A, 12
ආඝාතෙති 407
ආඝාතනිකමන 407
ආචමෙති 440
ආචයති 441
ආචරති 442
ආචාප 68
ආචාපනාළි 58
ආචාම 440
ආචික්ඛති 450
ආචිනාති 448
ආචිණ්ණ 442
ආචිණ්ණ 448
ආචෙර 442
ආජඤ්ඤ 516
ආජවා 525
ආජානාති 530
ආජානීය 530
ආජිර 24
ආජි 24
ආජෙති 24
ආට 28
ආටලී 28
ආණත්ති 567
ආණා 567
ආණි 37
ආතංක 586
ආතත 671
ආතපති 603
ආතාපෙති 608
ආතු 609
ආතුම 609 A
ආතුමාරි 1242 A
ආතුර 945
ආථබ්බණ 40
ආදධාති 770
ආදරයති 712
ආදර 712
ආදති 754 A
ආදන පටිනිස්සග්ග 754 B
ආදස 715 B
ආදි 743
ආදිච්ච 745
ආදිණ්ණ 712
ආදින්න 754 A
ආදියති 754 A
ආදිස 742
අදිසති 742
ආදිස්ස 742
ආදීයති 743
ආදීනව 743
ආදිපෙති 754
ආදෙති 754 A
ආදෙය්‍යවචන 754 A
ආදෙවති 755
ආදෙසනාපාටිහාරිය 756
ආදෙසෙති 756
ආධාති 770
ආධාරිත 772
ආධාරෙති 772
ආධාවති 773
ආධුනාති 782
ආධුයති 788
ආධෙති 790 A
ආධෙය්‍ය 770
ආනකතා 49
ආනණ්‍ය 79
ආනදති 800
ආනන 49
ආනඳති 802
ආනමති 806
ආනය 808
ආනයති 808
ආනාපාන 49
ආනාමෙති 806
ආනිසංසති 1470 A
ආනිසජ්ජති 1463
ආනිසදිතව 1558 A
ආනුතප්ප 603 A
ආනුපුබ්බී 909
ආනෙජ්ජ 119
අනෙති 808
ආප 68
ආපගා 68
ආපජ්ජති 842
ආපණ 848
ආපතවජ්ඣක 5[illegible]4
ආපතති 851
ආපති 68
ආපත්ති 842
ආපද 848
ආපාණකොටි 88
ආපාථ 852
ආපාථක 852
ආපාථකජ්ඣායී 852
ආපාදක 872
ආපාදක 872 A
ආපාද 872 A
ආපාදිකා 872 A
ආපාදෙති 872 A
ආපාන 869
ආපායික 56
ආපියති 68

ආපුච්ඡති 896
ආපුණාති 68
ආපූරති 921
ආපෙති 68
ආපොසති 958
ආබන්ධති 969
ආබාධෙති 976
ආබිල 1318
ආහත 1018
ආහනන 1018
ආහරණ 1018
ආහරති 1018
ආභස්සර 1018
ආභාති 1020
ආභාවෙති 1016
ආභාස 1025
ආභිචෙතසික 483 C
ආභිදෙසික 758 A
ආභිදෙසිකංකුම්මාසං 758 A
ආභින්දති 1027
ආභිසමාචාරික 442
ආභුජති 1034
ආභුඤ්ජති 1333
ආභෙති 1320
ආම 53
ආමක 53
ආමට්ඨ 1075
ආමණ්ඩ 1060
ආමණ්ඩලිය 1060
ආමත්තිකාපණ 848
ආමන්තෙති 1062
ආමයති 53
ආමසති 1075
ආමා 53
ආමාසය 53
ආමිලාක 1097
ආමිස 53
ආමිසසන්නිධි 53
ආමුඛ 1044
ආමුඤ්චති 1113
ආමුත්තමණිකුණ්ඩල 1113
ආමෙඩති 1139
ආමෙණ්ඩති 1139
ආමොදති 1147
ආයත 1162
ආයතන 1157
ආයතික 1162
ආයත්ත 56
ආයමති 1162
ආයමුඛ 1044
ආයස 56
ආයසක්‍ය 1165
ආයස්මන්තු 56
ආයොග 1156
ආයාචති 1167
ආයාති 1166
ආයාම 1162
ආයාස 70, 1165
ආයු 56
ආයුඤ්ජති 1170
ආයුත්තක 1170
ආයුධ 1171
ආයුමන්තු 56
ආයුස්මන්තු 56
ආයූහති 117
ආයූහාපෙති 117
ආයෝග 1174 A
ආයොධන 1176
ආරකා 57
ආරක්ඛති 1177
ආරග්ග 57
ආරචති 1183
ආරචයාරචයා 1183
ආරඤ්ඤික 57
ආරඤ්ජති 1187
ආරති 1197
ආරතත 1186, 1197
ආරද්ධ 1196
ආරභති 1187
ආරමති 1197
ආරම්මණ 1197
ආරා 57
ආරාධති 1208
ආරාධෙති 1208
ආරාමික සමණුද්දෙස 742
ආරාව 1199
ආරුණ්ණ 1229
ආරුදති 1229
ආරුප්ප 1231 A
ආරුහති 1235
ආරොචති 1246 A
ආරොචයති 1246 A
ආරොදති 1249
ආරොපෙති 1249 A
ආරොහති 1251 A
ආලග්ගෙති 1256
ආලපති 1273
ආලම්බති 1274
ආලම්බනමන්ත 1274
ආලම්බර 1274
ආලය 1308
ආලවක 1281
ආළුවක 28
ආලසිය 1282
ආලස්ස 1282
ආලාන 1289
ආලි 59
ආලිඛති 1296
ආලිංග 1298
ආලිම්පති 1300
ආලිම්පෙති 1300
ආලු 59
ආලුව 59
ආලුම්පති 1316
ආලුලති 1318
ආලොකෙති 1325
ආලොපෙති 1329
ආලොලෙති 1329
ආළවක 28
ආළාරික 60 A
ආළාහන 583 A
ආළි 60 A
ආළ්හක 70 B
ආවජති 1345
ආවජ්ජෙති 1347
ආවට 1380
ආවට්ට 1351
ආවට්ටති 1351
ආවට්ටනිමායා 1351
ආවති 61
ආවත්තති 1354
ආවත්තනීය මග්ග 1364
ආවදති 1373
ආවරණීය ධම්ම 1380
ආවරති 1380
ආවලයති 1383
ආවලි 1383
ආවසති 1390
ආවහති 1394
ආවහාති 1394
ආවාට 1380
ආවාප 1397
ආවාසෙති 1403
ආවාහනති 1394
ආවිඤ්ජති 1409
ආවිජ්ඣති 1409 A
ආවිජ්ඣනරජ්ජු 1409 A
ආවිඤ්ඡති 1409
ආවිට්ඨ 1420
ආවිල 1318
ආවිලනත 1318
ආවිලුලති 1318
ආවිසති 1420

ආවි 1408
ආවුණාති 1433
ආවුත 1433
ආවුත 1330
ආවුසො 1387, 1390
ආවෙඨෙති 1438
ආවෙණික 1418 A
ආවෙණි 1418 A
ආවෙධ 1409 A
අවෙල්ලිත 1444
ආවෙල 1438
ආවෙසන 1421
ආවෙසික 1420
ආස 42, 1525
ආස 1482
ආස 63
ආසංසති 1505
ආසංකති 1455
ආසංග 1463
ආසජ්ජ 1513
ආසති 70
ආසත්ත 1463
ආසද 1553 A
ආසද 1513
ආසන 70
ආසන්දි 1464
ආසන්දිකා 1464
ආසප්පනා 1482
ආසභ 65
ආසසති 1502, 1525
ආසසාන 1502
ආසය 1492
ආසව 1501
ආසසක 1325
ආසසාන 1525
ආසසායති 1525
ආසා 1525
ආසාටිකා 28
ආසාදයති 1513
ආසාදෙති 1513
ආසාසති 1509
ආසිකොට්ඨ 70
ආසිඤ්චති 1531
ආසිඤ්ඡති 1533
ආසිත්ත 1533
ආසිත්තක 455
ආසිංසති 1551
ආසි 1555
ආසිතික පබ්බ 858
ආසිදති 1553 A
ආසින 1553 A
ආසියති 1555
ආසිවිස 1555
ආසු 65
ආසුම්භති 1574
ආසෙවති 1596
ආහච්ච 1613
ආහච්ච 1616
ආහතමන 1613
ආහනති 1613
ආහරති 1616
ආහරහත්ථක 1616
ආහරිම 1616
ආහව 1621
ආහරයති 1616
ආහාරූපච්ඡෙද 506 A
ආහාරෙති 1616
ආහිණ්ඩති 1626
ආහිත 770
ආහුණෙය්‍ය 1638 A
ආහුණාති 1638 A
ආහුන්දති 1638
ආහුන්දරික 1638
ආහුති 1638 A
ආහුත 1638 A
ඉක්ක 79
ඉක්කාස 199 A
ඉක්ඛණිකා 72
ඉක්ඛති 72
ඉංඛති 73
ඉංගති 73
ඉංගිත 73
ඉංඝති 73 A
ඉංඝ 73 A
ඉංගාල 73 A
ඉංගාලකාසු 73 A
ඉච්ඡති 75
ඉච්ඡා 75
ඉච්ඡාවචර 442
ඉච්ඡාපකත 181
ඉජ්ජා 1156
ඉජ්ඣති 76
ඉඤ්ජති 77
ඉට්ඨ 75
ඉට්ඨක 82
ඉණ 78
ඉණඝාත 79
ඉණති 79
ඉණායික 79
ඉණීය 79
ඉති 118
ඉතිකිර 118
ඉතිහ 118
ඉත්තර 608
ඉත්තරංසං විදත්වා 1492
ඉත්ථත්ත 676
ඉත්ථාගාර 676
ඉත්ථි 676
ඉත්ථිත්ත 676
ඉද්ධි 76
ඉධ 770
ඉධුම 82
ඉන්ද 81
ඉන්දඛීල 81
ඉන්දගු 81
ඉන්දගොපක 81
ඉන්දති 81
ඉන්දනීල 81
ඉන්ද්‍රිය 81
ඉන්දවාරුණී 1402
ඉන්ධති 82
ඉන්ධන 82
ඉභ (ඉබ්භ) 1020
ඉරති 83
ඉරිණ (ඊරිණ) 92
ඉරිද්විජ 83
ඉරියා 83
ඉරියති 83
ඉරු 83
ඉරුබ්බෙද 83
ඉලති 84
ඉල්ලති 84
ඉල්ලිත 84
ඉල්ලී 84
ඉස (ඉස්ස) 85
ඉසි 123, 742
ඉසිකා 85
ඉසු 65
ඉස්ස 85
ඉස්සති 86
ඉස්සත්ථ 65
ඉස්සත්ථක 65
ඉස්සර 94
ඉස්සරිය 94
ඉස්සා 86
ඉස්සාමනික 86
ඉස්සාස 65
ඉස්සුකී 86
ඉහ 770
ඉළෙති 87
ඊස 95
ඊති 88
ඊතිකා 88
ඊඝති 58
ඊරති 92
ඊරිණ 92
ඊරෙති 93
ඊසතී 94
ඊස 94

ඊසක 94
ඊසකබ 94
ඊසා 94
ඊසාක 94
ඊසිකා 94
ඊහති 95
ඊහා 95
උක්කංසති 194 A
උක්කට්ඨ 194 A
උක්කඩ්ඪති 159
උක්කණ්ඨති 164
උක්කණ්ණ 161
උක්කන්තති 165
උක්කමති 180
උක්කලාපෙති 186
උක්කා 194 B
උක්කාචිත විනීත පරිසා 194 B
උක්කාචෙති 194 B
උක්කාමුඛ 1044
උක්කාමෙති 180
උක්කාර 181
උක්කාසෙති 199
උක්කිරති 208
උක්කිලිජ්ජති 212
උක්කිලෙදෙති 212
උක්කුජ්ජති 229
උක්කුටති 231
උක්කුටික 231
උක්කුට්ඨාති 237
උක්කුණ 240
උක්කුරති 250
උක්කුස 252
උක්කූල 263
උක්කොච 225
උක්කොටන 1460
උක්කොටෙති 234
උක්ඛති 97
උක්ඛලී 97
උක්ඛිත්තක 313
උක්ඛිපති 318
උක්ඛෙටිතා 309
උක්ඛෙපෙති 331
උක්ලාප 186
උඛා 97
උග්ග 10
උග්ග 338 A
උග්ගච්ඡති 338 A
උග්ගජ්ජති 340
උග්ගණ්හාති 361
උග්ගය්හ 361
උග්ගහෙති 361
උග්ගාර 355
උග්ගිරති 368
උග්ගිරති 383
උග්ගිලති 369
උග්ඝංසති 404
උග්ඝටති 395
උග්ඝටිතඤ්ඤූ 395
උග්ඝට්ටති 397 A
උග්ඝරති 402
උග්ඝාටන 395
උග්ඝාටෙති 395
උග්ඝාණෙති 400
උග්ඝාති 407
උග්ඝාතෙති 407
උග්ඝොසෙති 413 A
උචති 98
උචිත 98
උච්ච 19
උච්චය 441
උච්චාර 442
උච්චාර පස්සාව 1501
උච්චාරෙති 442
උච්චාලිංග 19
උච්චාලිංග පාණක 19
උච්චිනාති 448
උච්චවඩෙමාන 582
උච්ඡංග 1463
උච්ඡාදෙති 498
උච්ඡිජ්ජති 500
උච්ඡිට්ඨ 1549
උච්ඡිත 1470 A
උච්ඡින්දති 1499
උජු 72, 75, 496 A
උච්ඡෙදෙති 506 A
උච්ඡෙද දිට්ඨි 506 A
උච්ඡෙදක 1597
උජු 27 A
උජුවිපච්චනිකවාද 49, 808
උජ්ජග්ඝති 509
උජ්ජංගල 528 A
උජ්ජලති 524
උජ්ජවති 525
උජ්ජහති 528 A
උජ්ජොතති 555
උජ්ඣති 100
උජ්ඣාපෙති 564
උජ්ඣායති 564
උඤ්ඡති 99
උඤ්ඤා 567
උඤ්ඤාතබ්බ 567
උට්ටති 100 A
උට්ඨාපෙති 572
උට්ඨහති 573
උට්ඨාති 573
උට්ඨාතු 573
උට්ඨාතපඤ්හ 573
උට්ඨෙති 573
උඩ්ඩහති 579 B
උඩ්ඩය්හති 579 B
උඩ්ඩෙති 582
උඩ්ඩති 100 A
උණ්ණා 113, 1433
උණ්ණානාභි 113
උණ්ණි 1433
උණ්හ 108
උණ්හීස 94
උතු 83, 227 A
උතු 98, 83
උතුපරිණාම 83
උතුනී 27 A
උත්ත 102
උත්ත 101 A
උත්තණ්ඩුලභත්ත 598 A
උත්තපති 603
උත්තමංග 606
උත්තමංගරුහ 1285
උත්තමට්ඨ 43
උත්තමිණ 79
උත්තර 608
උත්තරති 608
උත්තරි භංග 608
උත්තරිය 608
උත්තරුම්මාර 1082
උත්තසති 610
උත්තස්ත 610
උත්තාණ 615
උත්තාන 602
උත්තාර 608
උත්තාරෙති 603
උත්තාසෙති 610
උත්තිට්ඨ 1549
උත්තිණ 608
උත්තිණ්ණ 608
උත්‍රාසී 610
උද 101
උදක සාටිකා 101

උදකදෙඩ්ඩුහක **757**
උදකමණික **1061**
උදකච්ජ 101
උදකනිද්ධමන **766**
උදකාවදෙහක **757**
උදග්ග 10
උදංගන **101**
උදඤ්ජන 101
උදණ්හ 5
උදති 101
උදන්ත 49
උදධි **101**
උදපාන 101
උදපානතට 596, **101**
උදපාදෙති 872 A
උදබ්බහති 974
උදර 101
උදරාවදෙහක **757**
උදානෙති 49
උදාර 57
උදාවත්තති **1364**
උදාසීන 70
උදාහරති 1616
උදික්ඛති 72
උදිච්ච 19
උදිත 118
උදිත **1340**
උදීරෙති 93
උදුක්ඛ 747
උදුක්ඛති 747
උදුක්ඛල 747
උදුක්ඛලිකා **747**
උදුක්ඛලී 747
උදුම්බර 1013
උදෙති 102
උද්දා **101**
උද්දාණ්ඩ 699
උද්දාණ්ඩෙති **699**
උද්දපති 1373
උද්දලති **713**
උද්දස්සෙති **716**
උද්දහති 718 A
උද්දාන 730
උද්දාප **1373**
උද්දාම 710
උද්දාලක 713, 729
උද්දාලෙති **713**
උද්දිසති 742
උද්දිසාපෙති 742
උද්දිස්ස 742
උද්දිපෙති 745
උද්දියති 743
උද්දෙක 1239
උද්දෙකනික **1289**
උද්දෙස 742
උද්දෙසක 742
උද්දෙහක 757
උද්දෙසිත 7.6
උද්ධ 770
උද්ධංසති 769 A
උද්ධස්ත 769 A
උද්ධක 770
උද්ධච්ච 770
උද්ධට 770
උද්ධදෙහික **770**
උද්ධන 766
උද්ධරති 767
උද්ධලොමි **1328 C**
උද්ධාති 770
උද්ධාර 767
උද්ධුනාති 782
උද්ධුමායති 787
උද්ධුමායිකා **787**
උද්රයති 1198
උද්රහති **1196**
උද්රියති 1198, **7[illegible]**
උද්රෙක **1239**
උන්දති **103**
උන්දිකා **103**
උන්දී 1:3
උන්දූර 103
උන්න 103
උන්නංගල 1257
උන්නත 806
උන්නති 806
උන්නදති 800
උන්නම 806
උන්නය්හති **818**
උන්නල 816
උන්නාදෙති 800
උන්නාමෙති 818
උන්නෙති 104
උපකච්ඡ 147 A
උපකට්ඨ **193**
උපකඩ්ඪති 159
උපකණ්ණ 161
උපකණ්ණජප්ප 161, **518**
උපකණ්ණෙති 161
උපකරොති 181
උපකස්සති 193
උපකිරති 208
උපකිරියා 181
උපකිලිට්ඨ 218
උපකිලිස්සති 218
උපකුට්ඨති 287
උපකුප්පති 258
උපකුලෙති **263**
උපක්ක 839
උපක්කමති 180
උපක්ඛිතක 203 A
උපක්කිලෙස 214
උපක්කොසති 252
උපක්ඛටති 279
උපක්ඛලති 298
උපක්ඛන්ධ 288
උපක්ඛිත්ත 313
උපක්ඛිපති 313
උපගච්ඡති 338 A
උපගණ්හාති **361**
උපගලති 358
උපගාහති **365**
උපගුහති 384
උපග්ඝාතෙති 407
උපග්ඝායති 406
උපග්ඝට්ටෙති **398**
උපචය 441
උපචියති 441
උපචරති 442
උපචාර 442
උපචිකා 441
උපචිනාති 448
උපච්චකා 19
උපච්චගු 338 A
උපච්චති 840
උපච්චය 56
උපච්ඡින්දති 499
උපච්ඡුභති 505
උපච්ඡෙදෙති 506 A
උපජානාති 530
උපජාප 517
උපජීවති 542
උපජ්ජුත 741
උපජ්ඣාය 63
උපජ්ඣායති 564
උපජ්ඣාවරිය 564
උපජ්ඣාපිත 567
උපජ්ඣාත 530
උපජ්ඣායති 567
උපජ්ඣාය 63
උපත්ථද්ධ 668 A
උපත්ථම්භෙති 668 A
උපත්ථර 671
උපථෙය්‍ය 770
උපදංසෙති 713
උපදස්සෙති 716
උපදහති 718
උපදා 730

උපදිසති 742
උපදුස්සති 742 A
උපද්දව 715
උපද්දූත 715
උපද්දුත 46
උපධාන 770
උපධාරෙති 772 A
උපධාවති 773
උපධි 718
උපධෙති 790 A
උපධෙය්‍ය 770
උපනච්චති 796
උපනති 806
උපනමති 806
උපනදති 800
උපනන්ධති 803
උපනයන 808
උපනය්හති 818
උපනාමෙති 818
උපනායික 808
උපනාහි 813
උපනාහිතං 813
උපනික්ඛමති 180
උපනික්ඛිපති 313
උපනිසංසති 404
උපනිජ්ඣායති 564
උපනිදහති 718
උපනිධා 770
උපනිධි 718
උපනිපජ්ජති 842
උපනිබජ්ඣති 969
උපනිබද්ධ 969
උපනිබන්ධති 969
උපනිබ්බත්තති 1364
උපනිභ 1020
උපනිවත්තති 1364
උපනිසා 836, 828
උපනිසීදති 1553 A
උපනිසෙවති 1596
උපනිස්සයති 1492
උපනිස්සාය 1492
උපනිස්සිත 1492
උපනීත 808
උපනීයවාචං 808
උපනෙති 808
උපනෙසති 836
උපන්තිකවාසී 53
උපපජ්ජති 842
උපපත්ති 842
උපපරික්ඛති 72
උපපාදෙති 872 A
උපපාරෙති 873
උපපීසති 885
උපපීළෙති 894
උපපුරෝහිත 770
උපප්ලුසති 958
උපප්ලවති 883 A
උපබ්බජති 1345
උපබ්‍රෑහති 117
උපබ්‍රෑළ්හ 117
උපබ්‍රෑහෙති 999
උපභුඤ්ජති 1033
උපභෝග 1033
උපමාති 1082
උපමායති 1082
උපමෙය්‍ය 1082
උපය 56
උපයති 56
උපයාති 1166
උපයාවති 1167
උපයානක 1166
උපයුඤ්ජති 1170
උපරචති 1183
උපරත I197
උපරති 1197
උපරමති 1197
උපරව 1199
උපරුජ්ඣති 1225
උපරුන්ධති 1230
උපරුහති 1235
උපරෝචති 1246 A
උපරෝදති 1249
උපරෝධති 1249 C
උපරෝපෙති 1249 A
උපල 860 A
උපලක්ඛෙති 1252 A
උපලභති 1276
උපලාපෙති 1273
උපලාළෙති 1294
උපලාසෙති 1282
උපලික්ඛති 1296 B
උපලිප්පති 1300
උපලිම්පති 1300
උපලිත්තති 1296 A
උපලොහිතක 1328 E
උපල්ලීගත 1303
උපවජ්ජ 1347
උපවණ්ණෙති 1363
පවත්තතං 1364
උපවදති 1340
උපවන 1370
උපවසව්‍ය 1389 A
උපවහති 1394
උපවංදෙ 1340
උපවායති 1367
උපවාස 1390
උපවාසෙති 1401
උපවිචරති 442
උපවිජඤ්ඤා 581
උපවිජායති 581
උපවෙසති 1420
උපවීණං 1427 A
උපව්හයති 61 A
උපසංයාති 1166
උපසංවසති 1390
උපසංහරති 1616
උපසංහිත 1616
උපසංකමති 180
උපසංඛරෙති 181
උපසංඛාති 302
උපසංඛෙය්‍ය 302
උපසග්ග 1463
උපසජ්ජති 1463
උපසණ්ඨපෙති 573
උපසමති 1487
උපසමෙති 1488
උපසම්පජ්ජති 842
උපසම්පදා 842
උපසම්පාදෙති 872 A
උපසම්ඵස්සති 944
උපසම්බ්‍යාන 1484
උපසම්මති 1940
උපසරති 147, 1495
උපසිංසති 1551
උපසික්ඛති 1531
උපසිංඝති 1532
උපසිඤ්චති 1533
උපසුස්සති I578
උපසෙවන 1533, 1590
උපසෙනියා 1592
උපසෙවති 1596
උපසොභති 1605
උපස්සග්ග 1461
උපස්සට්ඨ 1497, 1495
උපස්සය 1492
උපස්සාස 1502
උපස්සුතික 1501
උපහච්ච 1613
උපහඤ්ඤති 1618
උපහත 1613
උපහනති 1613
උපහරති 1616
උපහාර 1616
උපහිංසති 1638
උපාකරෙති 181
උපාත 851

උපාතිගච්ඡති 338 A
උපාතිධාවති 773
උපාතිවත්තති 1364
උපාදාන 754 A
උපාදියති 754 A
උපාධි 754 A
උපනෙති 808
උපාස 56
උපායනා 56
උපාශන 56
උපායාස 1165, 70
උපාරමති 1197
උපාරම්භති 1196
උපාවත්තති 1364
උපාසක 70
උපාසති 70
උපාසන 65
උපාසිත 70
උපාහනා 813
උපිය (උපෙති) 118
උපෙක්ඛති 72
උපෙත 118
උපොග්ඝාත 770
උපොච්නාති 448
උපොසථ 1390
උප්පක්ක 840
උප්පචවති 840
උප්පජ්ජති 842
උප්පටති 845
උප්පටිපාටික 845
උප්පණ්ඩුකි 847
උප්පණ්ඩෙති 847
උප්පතති 851
උප්පත්ති 842
උප්පථ 852
උප්පථති 852
උප්පබ්බජති 1345
උප්පල 860 A
උප්පලිනී 860 A
උප්පලාපෙති 863
උප්පාසෙති 1282
උප්පාටෙති 845
උප්පාත 851
උප්පාදෙති 872 A
උප්පාදෙතු 872 A
උප්පිලවති 883 B
උප්පිළෙති 894 A
උප්පොථෙති 933
උප්ඵාලෙති 946
උප්ඵාසුකික 945
උප්ඵාසුලික 945
උප්ලපෙති 883 B
උප්ලාපෙති 883 A
උබ්බට්ටක 1351
උබ්බට්ටති 1351
උබ්බටුම 1351
උබ්බට්ටෙති 1351
උබ්බත්තති 1364
උබ්බත්තෙති 1364
උබ්බධති 1369
උබ්බන්ධති 969
උබ්බරි 1310
උබ්බසති 1390
උබ්බහති 1394
උබ්බාසෙති 1401 D
උබ්බාහති 974
උබ්බාහෙති 974
උබ්බාළ්හ 976
උබ්බිග්ග 1408
උබ්බිජ්ජති 1408
උබ්බිද්ධ 1409A
උබ්බිනය 808
උබ්බිලාවති 883 B
උබ්බිලාවිතත්ත 883 B
උබ්බිසති 1390
උබ්බී 105 A
උබ්බ්‍යාධෙති 790 A
උබ්බුළ්හ 117
උබ්බෙග 1408
උබ්බෙජෙති 1408
උබ්බෙධෙති 1438
උබ්බෙධ 1448 A
උබ්බෙධෙති 1448 A
උබ්බෙවෙති 1436 A
උබ්භච්ඡක 1018
උබ්භණ්ඩිත 1067
උබ්භණ්ඩෙති 1067
උබ්භත 1616
උබ්භව 1016
උබ්භාර 1018
උබ්භිජ්ජති 1027
උබ්භිද 1027
උබ්භිඥති 1021
උබ්භුජති 1034
උභය 196
උම්හති 107
උම්මග්ග 1047
උම්මංග 1046
උම්මත්ත 1055
උම්මද්දෙති 1066
උම්මසති 1074
උම්මානෙති 1083
උම්මාපුප්ඵ 1082
උම්මූයති 1082
උම්මාර 1082
උම්මි 1082
උම්මිසති 1103
උම්මිලෙති 1108
උම්මිහති 1109 A
උම්මුක්කා 194 B
උම්මුග්ග 1115
උම්මුජ්ජති 1115
උම්මූලෙති 1134
උම්හයති 1615
උම්හාපෙති 1615
උය්යස්සු 1165
උය්යාති 1166
උය්යාන 1166
උය්යාමි 1162
උය්යුඤ්ජති 1170
උය්යොග්ග 1170
උය්යොජෙති 1174 A
උය්යොධික 1171
උර 1252 A
උරග 1242 A
උරචක්ක 1242 A
උරත්තාළිං 614
උරබ්භ 1196
උරාණීකා 1242 A
උරාණී 1242 A
උරික 1242 A
උරු 1242 A, 1199 A
1199 B
උරුන්ද 1242 A
උරුළ්හවන්තු 1285
උරෙති 1242 A
උලති 111
උලූලති 1218
උලූක 1383
උලූකපක්ඛික 1383
උල්ලංඝති 1259
උල්ලංඝෙති 1260
උල්ලපති 1273
උල්ලහති 1284
උල්ලාප 186
උල්ලිඛති 1296
උල්ලිංගෙති 1299
උල්ලුම්පති 1316
උල්ලොකෙති 1325
උල්ලොච 1326
උල්ලොපෙති 1328 A
උල්ලොල 1318
උල්ලොලෙති 1318
උළාර 57
උළු 111
උළුංක 111
උළුම්ප 111

උච්චා 1420
උච්සති 1420
උණ්හ 85
උසති 108
උසාමත්ත 108
උසීර 108, 93
උසුමා 108
උසුය්‍යති 109
උසූයා 109
උස්මා 108
උස්මී 108
උස්ස 1470 A
උස්සක්කති 1454
උස්සංකති 1455
උස්සංඛපාද 1455
උස්සජ්ජති 1463
උස්සති 1470 A
උස්සද 1553 A
උස්සදවාරිකා 1553 A
උස්සන්න 1553 A
උස්සයති 1492
උස්සරති 1497
උස්සව 1501
උස්සහති 1506
උස්සාදෙති 1513
උස්සාව 1501
උස්සාවන්තිකා 1501
උස්සාස 1502
උස්සාළ්හ 1506
උස්සීස 94
උස්සිඤ්චති 1533
උස්සිස්සති 1549
උස්සීසකං 94
උස්සුක්කති 1563
උස්සුස්සති 1578
උස්සූර 1584
උස්සෙති 1592
උස්සෙනෙති 1594 A
උස්සොත 1501
උස්සොළ්හිකා 70 B
උහුංකාර 181
ඌකා 1164
ඌන 114
ඌනත්ත 114
ඌනෙති 114
ඌනොදර 114
ඌපයති 114 A
ඌපෙති 114 A
ඌමි 1082
ඌමික 1082
ඌරක 115 A
ඌරු 115 A
ඌරෙති 115 A
ඌස 116
ඌසති 116
ඌසර 116
ඌහච්ච 1616
ඌහච්ච 1613
ඌහත 1613
ඌහති 117
ඌහදති 1612
ඌහත 117
ඌහරති 1616
ඌහසති 1622
ඌහා 117
ඌහි 117
එක 118
එකංස 1492
එකංමංසඛලං 1076 A
එකංසිකතා 1492
එකච්චවසන 118
එකට්ඨා 32
එකත්ත 118
එකන්ත 1492
එකපටලික 845
එකමන්ත 53
එකසදිසො ජනො 118
එකාගාරික 355
එකාසති 42
එකොදී 718
එකොධි 718
එජා 119
එඨති 120
එවයි 75
එණී 79
එණීමිග 120, 79
එණෙය්‍යක 120
එණෙය්‍යක 79
එතරහි 5
එති 118
එතිහ්‍ය 118
එධති 121
එරක 122
එරකවත්තික 122
එරණ්ඩති 121 A
එරෙති 122
එල 122 A
එලක 122 A
එලගල 122 A
එලිතකොස 122 A
එලමූග 1132
එලාලුක 122 A
එලෙති 122 A
එසති 123
එසනා 123
එසනී 123
එසිකා 85
එසිකා 123
එළ 123 A
එළක 120
එළා 123 A
එළෙති 123 A
ඔක 101, 199 A
ඔකචර 199 A
ඔකචාරිකා 199 A
ඔකඩ්ඪති 159
ඔකන්තති 165
ඔකප්පති 174
ඔකප්පෙති 175
ඔකම්පෙති 176
ඔකස්සති 193
ඔකාර 181
ඔකාසෙති 199
ඔකිරති 208
ඔකොටිමක 259
ඔක්කන්දති 171
ඔක්කමන 180
ඔක්කාක 141
ඔක්ඛායති 303
ඔක්ඛයික 303
ඔක්ඛිපති 313
ඔගච්ඡති 338 A
ඔගධ 349
ඔගාධප්පත්ත 364
ඔගාළ්හ 365
ඔගිලති 369
ඔගුණ්ඨෙති 375
ඔඝ 407
ඔචරති 442
ඔචිනාති 448
ඔචිරෙති 463 A
ඔච්ඡින්දති 499
ඔජ 125
ඔජදන 125
ඔජවති 525
ඔජවන්තු 125
ඔජහාති 528 A
ඔජාදෙති 125
ඔජිනාති 536
ඔජෙති 125
ඔඤ්ඤාත 569
ඔට්ඨ 125
ඔට්ඨ 129
ඔට්ඨුහති 575
ඔණි 126
ඔණිරක්ඛක 126
ඔණෙති 126
ඔණොජෙති 126, 125
ඔඩ්ඩිත 100 A

ඔඩ්ඩෙති 100 A
ඔඩ්ඩ 100 B
ඔඩ්ඩි 100 B
ඔතත 602
ඔතනොති 602
ඔතරති 603
ඔතල්ලක 61
ඔතාරෙති 603
ඔතාපෙති 615
ඔතාසෙති 615
ඔතාර 603
ඔත්තප්පති 603 A
ඔත්ථරක 671
ඔත්ථරති 671
ඔදක 101
ඔදකන්තික 101
ඔදන 101
ඔදනික 101
ඔදනිකඝරවීථි 101
ඔදපත්තකිනී 101
ඔදරික 101
ඔදරිකත්ත 101
ඔදහති 718
ඔදාත 730
ඔදිසති 742
ඔදිස්සං 742
ඔදීරෙති 98
ඔදුම්බර 1018
ඔධංසති 769 A
ඔධානීය 770
ඔධි 775
ඔධි 718
ඔධියති 775
ඔධෙති 790 A
ඔධුනාති 786
ඔනත 806
ඔනද්ධ 803
ඔනන්ධති 803
ඔනමති 806
ඔනමෙති 806
ඔනය්හති 813
ඔනාහ 113
ඔනිරක්ඛ 808
ඔනෙති 808
ඔනොජෙති 126
ඔපක්කමිත 180
ඔපගුය්හ 384
ඔපතති 851
ඔපධික 718
ඔපනයික 808
ඔපක්ඛි 838
ඔපපාතික 851
ඔපම්ම 1082
ඔපරජ්ජ 1207
ඔපවය්හ 1394
ඔපවුය්හ 1394
ඔපසමික 1488
ඔපසායික 1492
ඔපාවෙති 845
ඔපාත 851
ඔපාතෙති 851
ඔපාන 869
ඔපාරම්භ 1196
ඔපිලවති 883 B
ඔපිලාපෙති 883 A
ඔපීළෙති 894 A
ඔපුඤ්ජති 897
ඔපුඤ්ජෙති 898
ඔපුනාති 906
ඔපුප්ඵ 908
ඔපෙති 127
ඔඵුට 1330
ඔබන්ධති 969
ඔභඤ්ජති 1004
ඔහත 1616
ඔහරති 1616
ඔභාසති 1025
ඔභුජති 1034
ඔම 128
ඔමක 128
ඔමට්ඨ 1076
ඔමති 128
ඔමද්දෙති 1066
ඔමසති 1075
ඔමසවාද 128
ඔමානෙති 1083
ඔමිස්සෙති 1105
ඔමුක්ක 1111
ඔමුච්චති 1111
ඔමුඤ්චති 1113
ඔමුත්ත 1113
ඔමුත්තෙති 1111
ඔයාචති 1167
ඔර 128 A
ඔරක 128 A
ඔරක 1204
ඔරබ්භික 1196
ඔරමති 1197
ඔරමත්තක 128 A
ඔරම්භාගිය 128 A
ඔරවති 1199
ඔරස 1242 A
ඔරිම 128 A
ඔරුද්ධ 1230
ඔරුන්ධති 1230
ඔරෙති 128 A, 1242 A
ඔරොධ 1230
ඔරොපෙති 1249
ඔරොහති 1251
ඔලග්ගෙති 1256
ඔලංඝෙති 1260
ඔලම්බති 1274
ඔලිඛති 1296
ඔලිගල්ල 1303
ඔලීනවුත්තික 1303
ඔලීයති 1303
ඔලුග්ග 1305
ඔලුජ්ජති 1305
ඔලුබ්භ 1274
ඔලුම්පති 1316
ඔලොකෙති 1325
ඔළාර 57
ඔළාරික 57
ඔවට්ටික 1351
ඔවට්ටිකා 1351
ඔවදති 1340
ඔවමති 1377
ඔවරක 1380
ඔවරකාචොරා 1380
ඔවරියමාන 1380
ඔවස්සති 1392
ඔවහති 1384
ඔවාදක 1340
ඔවාරෙති 1402
ඔවිජ්ඣති 1409 A
ඔවුය්හති 1394
ඔවුට 1380
ඔසක්කති 1454
ඔසජ්ජති 1463
ඔසට 1493, 1497
ඔසණ්හෙති 1467 A, 5
ඔසති 129
ඔසධ 129
ඔසධි 108, 1634 A
ඔසන්න 1553 A
ඔසප්පති 1482
ඔසරති 1493, 1 497
ඔසායති 1527
ඔසායෙති 1527
ඔසාදෙති 1553 A
ඔසාරක 1497
ඔසාරෙති 1522
ඔසාරෙති 1523
ඔසිඤ්ච 1533
ඔසිත 129
ඔසිත්ත 1533

ඔත්ථ 153 3
ඔසීදති 1553 A
ඔස්සජ්ජති 1454
ඔස්සග්ග 1461, 1463
ඔස්සජති 1461
ඔස්සට්ඨ 1461
ඔස්සන්න 1553 A
ඔස්සාවන 1501
ඔහටචුම්බටා 478
ඔහති 110
ඔහනති 1612 A
ඔහරති 1616
ඔහසති 1624
ඔහාරෙති 1616
ඔහිත 718
ඔහීයති 1634
ඔහීළෙති 1635
කංස 194 A
කංසකණ්ඨක 194 A
කංසකූට I94 A, B
කංසතාල 194 A
කංසති 194 A
කංසථාල 194 A
කංසපත්ථරික 194 A
කංසපාති 194 A
කංසභණ්ඩ 194 A
කංසභාජන 194 A
කංසමල්ලක 194 A
කංසලොහ 194 A
කංසෙති 273
කකච 141
කකණ්ටක 151
කකති 141
කකු 142
කකුධ 142
කකුධඵල I42
කකුධභණ්ඩ 142
කක්ක 144
කක්කට 142
කක්කටක යන්තක 142
කක්කටකරස 142
කක්කති 142, 144
කක්කර 142
කක්කරිය 142
කක්කරතා 142
කක්ඛස 142
කක්කස්ස 142
කක්කාරි 142
කක්කාරු 142
කඛති 142
කඛල 142
කබති 142
කංක 141, 1
කංකති 141, 1
කංකන 141
කංඛති 143
කංගු 141
කච 146
කචයති 146
කච්චර 147
කචවති 146
කචවර 147
කච්ඡ 147
කච්ඡක 147
කච්ඡති 147
කච්ඡන්තර 147
කච්ඡප 147
කච්ඡපලක්ඛණ 147
කච්ඡා 147
කච්ඡු 23
කජ්ජල 524
කඤ්චක 147 A
කඤ්චති 147 A
කඤ්චන 147 A
කඤ්චුක 147 A
කඤ්ජති 149
කඤ්ජික 149
කඤ්ජිය 149
කඤ්ඤා 173
කට 150
කටක 150
කටච්ඡු 496 A
කටච්ඡුක 496 A
කටත්තා 181
කටන 150
කටල්ලක 60
කටසාටක 150
කටසාරක 150
කටසි 150
කටාහ 150
කටාහක 150
කටි 150
කටිපරියොසාන 150
කටුක 151
කටුකඤ්චුකතා 151
කටුම්කා 181
කටුල 151
කටුවිය 151
කටුපග 150
කඨති 152
කඨල 152
කඨලතා 152
කඨිත 152
කඨින 152
කට්ඨ 152
කට්ඨක 152 A
කට්ඨිස්ස 152 A
කට්ඨෙති 152 A
කඩ්ඪති 159
කණ 160
කණති 160
කණය 160
කණවීර 160
කණවේර 160
කණාජක 160
කණිකා 160
කණිකාර 160
කණෙය්‍ය 160
කණෙරික 160
කණෙරු 181
කණ්ට 151
කණ්ටක 151
කණ්ටකාධාන 151
කණ්ටකිවාට 151
කණ්ඨ 154
කණ්ඨති 153
කණ්ඨෙති 154
කණ්ඩ 157
කණ්ඩති 156
කණ්ඩරා 157
කණ්ඩෙති 157
කණ්ඩි 157
කණ්ඩු 163
කණ්ඩූති 163
කණ්ඩූයති 163
කණ්ඩූවති 163
කණ්ඩොලිකා 157
කණ්ණ 161
කණ්ණකිත 5, 6
කණ්ණගූථක 161
කණ්ණජප්පක 161
කණ්ණමුණ්ඩ 161
කණ්ණසුත්තක 161
කණ්ණිකා 161
කණ්ණිකාබද්ධ 161
කණ්ණිකා මණ්ඩල 161
කණ්හ 5
කතපුබ්බපද 181
කතඤ්ඤු 181
කතාවී 181
කතිකා 181, 169
කතිපාහං 5
කතු 150
කත්ත 165
කත්තරසුප්ප 1573
කත්තරයට්ඨි 166
කත්තරී 165
කත්තිකඡණ 165
කත්තු 181
කත්ථති 167
කත්ථක 167
කත්ථූරිකා 252

කථංකථී 676
කථති 168
කථලික 168
කථා 169
කථාසම්පයොග 1170
කටික 169
කඨෙති 169
කථොජ්ජ 169
කදම්බ 54
කදම්බක 54
කදර 712
කදරිය 57
කදරියතා 57
කදලී 713
කදලිමිග 713
කද්දම 709
කනක 173
කනකබ්‍යා 173
කනති 173
කනිට්ඨ 173
කන්තාර 608
කනිය 173
කනීනිකා 173
කන්ත 173
කන්ත 180
කන්ත 165
කන්තති 165
කන්තාර 608
කන්ද 171
කන්දති 171
කන්දර 712
කන්දල 171
කන්දුක 286
කන්න 171
කප 173 A
කපණ 207
කපණිකා 227
කපණියා 207
කපති 173 A
කපල්ල 173 A
කපල්ලක 173 A
කපාල 173 A
කපි 176
කපිඤ්ජල 176
කපිත්ථ 176
කපිල 176
කපිසීස 176
කපොත 176
කපොල 173 A
කප්ප 174
කප්ප 175
කප්පක 174
කප්පකන්දරනදී 712
කප්පට 844
කප්පතා 174
කප්පති 174
කප්පන 174
කප්පර 175
කප්පාස 174
කප්පිය 174
කප්පූර 207
කප්පෙති 175
කබ 939
කබෙංණි 939
කබර 173 A
කබරච්ඡායා 173 A
කබල 173 A
කබලිකා 173 A
කබලිංකාහාර 173 A
කබ්බ 173 A
කම 180
කමති 180
කමණ්ඩලු 1060
කමල 180
කමලපාදුකා 180
කමුක 180
කම්පක 176
කම්පති 176
කම්බති 179
කම්බල 179
කම්බිලසිලාසන 179
කම්බලිය 179
කම්බු 179
කම්බුස්ස 179
කම්ම 180
කම්මඤ්ඤ 180
කම්මඤ්ඤතා 180
කම්මන්ත 180
කම්මන්තික 180
කම්මසමාදානානං 754 A
කම්මසාමි 180
කම්මස්සක 181
කම්මාර 179, 180
කම්මාරගග්ගරී 337 B
කම්මාස 1503 A
කම්මික 180
කම්‍යතා 180
කය 180 A
කයති 180 A
කයික 180 A
කයි 180 A
කර 181
කරක 1204
කරකවස්ස 1204
කරජකාය 181
කරඤ්ජ 1187
කරණ්ඩක 182
කරණ්ඩිකා 182
කරති 1197
කරභ 1020
කරම, කරමර 181
කරමරානීත 181, 1071
කරල 181
කරවික 183
කරවීර 181
කරසෙට්ඨ 181
කරභ 181
කරභාට 1203
කරී 181
කරීපරිබද්ධ 94
කරීර 181
කරීස 94
කරුණා 181
කරුණාසිතත්ත 181
කරෙණු 181
කරොති 181
කරොටි 100 B
කලති 183
කලත්ත 183
කලන්ද 183, 47
කලන්දක 183. 47
කලභ 183
කලම්බ 54
කලයති 185
කලල 183
කලවිංක 183
කලස 183
කලා 183, 185
කලාප 183, 68, 186
කලාපවෙංභාරං 186
කලාපෙති 186
කලාබු 186
කලාර 183
කලාරිකා 113
කලි 183
කලිකා 183
කලිංගර 152
කලීර 194
කලුස 213
කළෙබර 150
කලොපි 298
කල්‍ය 189
කල්‍යාණ 189
කල්ල 184
කල්ලක 184
කල්ලහාර 184
කල්ලිත 184
කල්ලොල 184, 1318
කවච 190
කවචර 147
කවති 190
කවන්ධ 190

කවාට 350
කවි 190
කව්‍ය 120
කසක 191
කසට 191
කසති 191
කසම්බු 191
කසා 191
කසාය 191
කසායත්ත 191
කසිණ 165
කසිමාන 218 A
කසිර 218 A
කසි 191
කස්ස 205, 193
කස්සති 193
කහාපණ 848, 193
කහාපණක 848, 193
කාක 125, 141
කාකවජ්ජති 141
කාකතාලිය 195
කාකඝා 163
කාකණිකා 160
කාකපෙය්‍ය 195
කාකමාසක 63
කාකොල 195
කාච 194 B
කාචනා 194 B
කාචෙති 194 B
කාජ 24, 194 A
කාටකොටචිකා 150
කාණ 160 A
කාති 195
කානන 195
කාඨ 197
කාඨෙති 197
කාපඤ්ඤ 207
කාපුරිස 860
කාපෙති 197 A
කාපොතිකාසුරා 176
කාමාවචර 442
කාමෙති 197 A
කායති 196
කායදඩ්ඪිබහුල 35
කායුර 115 A
කාර 181
කාරණ 57 181
කාරණසර 57
කාරණ්ඩව 1192, 182
කාරති 57
කාරුඤ්ඤ 181
කාල 1289
කාලිංග 183
කාලෙති 198
කාවෙය්‍ය 190
කාවෙය්‍යමත්ත 190
කාවේරී 1428
කාස 199, 199 A
කාසාය 191
කාසාව 191
කාසිනී 199 A
කාසු 199
කාසෙති 199
කාසෙති 199 A
කාහති 181
කාළ 60 A
කාළක 60 A
කාළජල්ලිකා 532
කාළසුත්ත 60 A
කාළායස 57
කාළාවක 61
කාළිය 60 A
කිකති 199 B
කිකිත 199 B
කිකි 199 B
කිංකර 181
කිංකිණික 160
කිච්ච (කරණීය) 118
කිච්ඡති 204
කිඤ්චති 200
කික්දවිකබ 329
කිඤ්ජක්ඛ 524
කිටකි 203
කිටික 203
කිමිය 218
කිට්ඨ 218 A
කිණ 201
කිණති 201
කිණාති 203 A
කිණ්ණ 201
කිණ්ණ 208
කිණිහ 165
කිතව 205
කිතෙති 205
කිත්තන 206
කිත්ත 206
කිත්තිම 181
කිත්තෙති 206
කින්නර 809
කිපති 209
කිපල්ලිකා 894 A
කිපිල්ලිකා 894 A
කිබ්බිස 1422
කිමි 180
කිම්පුරිස 860
කිර 208
කිරණ 208
කිරති 208
කිරාට 208
කිරාස 208
කිරීට 28
කිලඤ්ජ 1266
කිලති 209
කිලම 210
කිලමති 210
කිලාස 209
කිලාසු 209
කිලිකිලායති 211
කිලිජ්ජති 212
කිලිට්ඨ 213
කිලින්න 212
කිලිස්සති 213
කිලෙදෙති 210 A
කිලෙස 213
කිලෙසෙති 214
කිලොනති 216
කිලොමක 1328 D
කිවිනාති 217
කිස 218 A
කිසක 218 A
කිසති 218 A
කිසබලක 218 A
කිසොර 1242 A
කිස්සති 218
කිකප්පධාන 199 B
කීට 203
කීටක 203
කීදිස 742
කීර 208
කීරිස 742
කීල 221
කීලති 221
කීළති 222
කීළා 222
කීළාපණික 222
කීළෙති 222
කු 190
කුකති 224
කුකුත්ථක 241
කුක්ක 270, 224
කුක්කු 270
කුක්කුචති 225
කුක්කුට 231
කුක්කුටසම්පාතික 842
කුක්කුර 250
කුක්කුල 241, 111
කුක්කුස 687
කුක්කුහ 256

කුංකුමති 224 A
කුංකුම 224 A
කුංකුමිය 224 A
කුචති 225
කුච 225
කුචෙල 484
කුච්චති 225
කුච්චිකා 225
කුචෙල 225
කුච්ඡති 227
කුච්ඡා 252, 227
කුච්ඡි 227, 252
කුච්ඡිත 227
කුච්ඡිතා 227, 252
කුච්ඡෙති 227, 1492
කුජ 228
කුජති 228
කුජ්ජති 229
කුජ්ඣති 230 A
කුඤ්චති 226
කුඤ්චනාද 226
කුඤ්චිකා 226
කුඤ්චිතකෙස 226
කුඤ්චිතග්ග 226
කුඤ්ජති 230
කුඤ්ජ 230
කුඤ්ජර 230
කුට 231
කුටක 231
කුටජ 231
කුටති 231
කුටධාරිකා 231
කුටච 231
කුටි
කුටිකා } 231
කුටිල 231, 84
කුටුම්බ 231
කුටුම්බික 231, 54
කුටෙති 234
කුට්ට
කුට්ටගණ්ඩ
කුට්ටෙති } 236
කුට්ඨ 237
කුට්ඨති 237
කුට්ඨිත 237
කුට්ඨී 237
කුට්ඨිලිකා 237
කුඨාරි 236
කුඩප
කුඩව } 231
කුඩුමලක 231
කුඩ්ඩ 231
කුඩ්ඩමුඛි 235 A
කුණ 240
කුණති 240
කුණප 240
කුණාල 240
කුණි 240
කුණ්ඨ 235
කුණ්ඨති 235
කුණ්ඨසත්ථ 235
කුණ්ඨෙති 235
කුණ්ඩ 235 A, 239
කුණ්ඩක 235 A
කුණ්ඩති 235 A
කුණ්ඩති 239
කුණ්ඩමුඛි 235 A
කුණ්ඩපූව 235 A
කුණ්ඩල 239
කුණ්ඩලාවත්ත 239
කුණ්ඩිකා
කුණ්ඩි } 239
කුතුක 117
කුතුහති 117
කුතුහල 117
කුත්ත
කුත්තක
කුත්ති } 225
කුථති
කුත්ථති
කුත්ථුල } 241
කුථෙති 241
කුදති 243
කුදර 730
කුදිට්ඨ 715 B, 742
කුද්දල 713, 729
කුද්රූසක 1237
කුන්ත 243
කුන්තනි 243
කුන්තල 243
කුන්ථ 676
කුන්ද 754 A
කුන්දකාර 754 A
කුන්නදී 800
කුපථ 852
කුපිත
කුප්පති } 247
කුප්පිල 883 B
කුබ්බති 181, 247
කුබ්බනක 1370
කුබ්බර 1380
කුමති 1056 A
කුමාර 1085
කුමින 1089
කුමුද 1122
කුම්භ 107
කුම්භක 107
කුම්භණ්ඩ 107
කුම්භී 107
කුම්භිල 1023 A
කුම්භිලක 1023 A
කුම්ම 1082
කුම්මාස 1082
කුර 250
කුරණ්ඩක 250
කුරති 250
කුරර 250
කුරවක 250
කුරල 250
කුරු 1199 B
කුරුවින්ද 1199 B
කුරුංග 1199
කුරූර 250
කුල 251
කුලවං 251
කුලංගාර 251
කුලතා 251
කුලති 251
කුලත්ථ 251
කුලල 250
කුලපලාපි 251
කුලලජ්ජාපනක 251
කුලාවක 251
කුලිස 251
කුලීර 251
කුලීරක 251
කුල්ල 251
කුවති 190
කුවන්ත 190
කුවලය 1383
කුවිලාර 728
කුවෙණි 1418 A, 217
කුස 252
කුසචීර 463 A
කුසති 252
කුසල 252
කුසල ධම්මානුයොග 1170
කුසා 252
කුසි 252
කුසිත 1553 A
කුසුම 253
කුසුමති 253
කුසුමිත 253
කුසුම්භ 52
කුසූම්භ 1574
කුසූල 252
කුසෙසය 252
කුහ 256
කුහක 256

කුහනා 256
කුහර 1616
කුහායති 256
කුහෙති 256
කුලති 257
කුලත්ථුස 257
කුජති 258
කුට 234
කුටට්ට 234
කුටයුද්ධ 234
කුටසක්ඛී 234
කුටෙය්‍ය 234
කුණී 114
කුණෙති 114
කුඨෙති 241
කුප 68
කුපක 68
කුපම්බුබ්බාහන 68, [illegible]
කුර 250
කුල 268
කුලෙති 268
කෙකර 199 B
කෙකා 199 B
කෙටක 208
කෙටුභ 203
කෙටුභී 203
කෙතක 264
කෛතව 205
කෙතු 264
කෙතුකම්‍යතා 264
කෙතෙති 264
කෙදර 205, 728
කෙදරපාලි 205
කෙනිපාත 851
කෙපති 265
කෙයුර 115 A
කෙය්‍ය 180 A
කෙරාටික 208
කෙලති 266
කෙලනා 266, 267
කෙලායති 267
කෙළෙති 268
කෙවති 269
කෙවට්ට 269
කෙවති 269
කෙවල 269, 118
කෙස 269 A
කෙසකම්බල 179
කෙසයති 269 A
කෙසර 269 A
කෙසව 269 A
කොංක 270
කොංකති 270
කොකනද 270
කොකාසක 270
කොකිල 270
කොච්ඡ 225
කොජ 228
කොජව 228
කොඤ්ච 226
කොටක 231
කොටට්ටිකා 150
කොටර 231
කොටි 234
කොට්ටිල්ල 234
කොටිසිම්බලී 234
කොට්ටිම 271
කොට්ටෙති 271
කොට්ඨ 271
කොට්ඨක 271
කොට්ඨලී 271
කොට්ඨාස 1492
කොට්ඨිකා 271
කොට්ඨෙති 271
කොණ 161
කොණ්ඨ 235
කොණ්ඩදමක 235 A
කොතුහල 117
කොත්ථලී 252
කොත්ථු 252
කොදණ්ඩ 239
කොධන 271 B
කොධෙති 271 B
කොන්ත 243
කොපීන 894, 717
කොපෙති 272
කොමල 326
කොමාරබ්‍රහ්මචරියා 1085
කොමාරභච්ච 1085
කොමුදී 1122
කොයට්ඨි 1165
කොරක 250, 272 A
කොරකති 272 A
කොරකිත 272 A
කොරඤ්ජික 1186
කොරණ්ඩක 250
කොරියා 250
කොල 251
කොලක 251
කොලංකොල 251
කොලසඤ්ඤ 251
කොලම්බ 251
කොලම්බක 251
කොලාප 1278
කොලාහල 1619, 188
කොලිනි 251
කොලෙය්‍යක 251
කොළිකා 257
කොළියා 257
කොවිද 1408
කොවිදර 728
කොස 252
කොසක 252
කොසකාරක 252
කොසජ්ජ 1553 A
කොසල්ල 252
කොසාතකී 40
කොසික } 252
කොසිය }
කොසී } 252
කොසෙය්‍ය }
කොහඤ්ඤ 256
ඛ 284, 329, 747, 795, 838, 1044, 1155, 1252 A 1508, 1562
ඛඛති 278 A
ඛග 338 A
ඛග්ග 281 354
ඛග්ග විසාණ 1428
ඛචති 274
ඛචිත 274, 275
ඛචෙති 275
ඛජ්ජක 276
ඛජ්ජති 286
ඛජ්ජති 276
ඛජ්ජර 523
ඛජ්ජු 287
ඛජ්ජූරී 276
ඛජ්ජොපනක 555
ඛඤ්ජ 277
ඛඤ්ජති 277
ඛටක 279
ඛටඛටෙති 279 A
ඛටති 279
ඛටොපිකා 280
ඛට්ට 280
ඛට්ටා 280
ඛට්ටෙති 280
ඛණ 284
ඛණික 284
ඛණති 283, 284
ඛණිත්ති 283
ඛණොමෙපටිපාදිතො 284
ඛණ්ඩති 282
ඛණ්ඩෙති 281
ඛත 288
ඛත්තිය 288, 329
ඛත්තු 169, 302
ඛදති 285

භදිර 285
භදිරඝටික 395
භද්දු 746
භත්ති 295
භත්තික 295
භත්තු 295
භණති 286
භණ්ඩ 292, 288
භණ්ඩක 288
භණ්ඩිම 288
භණ්ඩෙති 288
භමති 295
භමා 295
භම්භ 292
භම්භකතංතිවිසි 292
භම්භති 292
භය 308
භය 329, 1153 A
භරති 296, 297
භර 296, 297
භරමන්ති 296
භරංටක 28
භරිගත 296
භල 298
භලංභපාද 298
භලති 298
භලන 298
භලි 298
භලික 298
භලිකාර 298
භලීත 298
භලිතසිර 298
භලිබද්ධසාටක 298
භලිංකරොති 298
භලීන 298
භලුංක 298
භලුපවජ්ජහත්තික 298
භලොපි 298
භල්ලබද්ධඋපාහනා 298
භල්ලාවසිස 298
භල්ලීක 298
භවති 298 A
භවටු 298
භසති 300
භළ 301
භළෙති 301
භාණු 283
භාණුක 283
භාත 283
භාති 302
භාංදති 304
භාසති 303
භාර 296
භාරක 296
භාරාපතවජිකා 594
භාරිය 296
භාරිවිවිධමාදූය 296
භාලෙති 299
භිජ්ජති 306
භිටති (භෙටති) 309
භිණ්ඩති 310
භිඩ්ඩං 310
භිණාති 307
භිත්ත 313
භිඳති (භෙදෙති) 312
භින්න 312
භිප 313
භිපති 313
භිපන 314
භිපිතසද්ද 313
භිප්පං 313
භිප්පති 313
භිල 315
භිලජාත 315
භිලති 315
භිණ 307
භිසති 308
භිර 296
භීරණිකා 296
භීරවල්ලි 296
භීල 317 A
භුංසෙති 327 A
භුජ්ජ 229
භුධ 321
භුඩඩ්පබ්බජිත 321
භුණ්ඩෙති 321
භුඳති 324
භුඳ 324
භුඳ්ද 324
භුද්ද 323
භුද්දක 323
භුද්දෙති 323
භුඤ 325
භුඤති 325
භුඤිකාබද්ධ 325
භුප්පිපාසා 324
භුහති 325 A
භුමති 326
භුමතා 326
භුර 327
භුරති 327
භුරප්ප 327
භුරමුණ්ඩ 327
භුසිත 327 A
භෙට 309, 330
භෙටක 309
භෙටෙති 330
භෙති 329
භෙත්ත 329, 283
භෙත්තස්සු 283
භෙද } 306, 312
භෙදෙති }
භෙප 313
භෙපෙති 331
භෙම 329, 331 A
භෙමී 331 A
භෙලංසක 63, 334
භෙලෙති 332
භොණ්ඩ 321
භොහෙති 336
භොම 326
භොරෙති 327
භ්‍යති 305
භ්‍යාති 302
ගගති 337 A
ගගන 337 A
ගග්ගරක 337 B
ගග්ගරා 337 B
ගග්ගරික 337 B
ගග්ගරී 337 B
ගග්ඝති 338
ගග්ඝර 338
ගංගති 337
ගංගා 337
ගංගානිවත්තන 1364
ගච්ඡ 360
ගච්ඡති 338 A
ගජ 339
ගජක 339
ගජකුම්භ 339
ගජෙති 339
ගජ්ජති 310
ගජ්ජිතු 340
ගඤජති 21
ගඩගඩති 341
ගඩති 341
ගණ 343
ගණක 343
ගණකී 343
ගණනා 343
ගණිකා 343
ගණී 343
ගණෙති 343
ගණ්යති 342
ගණ්ඨි 342
ගණ්ඩ 343
ගණ්ඩති 343
ගණ්ඩපස්ස 342

ගණ්ඩම්බ 342
ගණ්ඩි 342
ගණ්ඩු 342
ගණ්ඩුප්පාද 342
ගණ්ඩුල 342
ගණ්ඩුස 342
ගණ්හාති 361
ගති 338 A
ගත්ත 344
ගත්තෙති 344
ගථති 344 A
ගථිතාපජ්ජා 344 A
ගදති 347
ගද්දභ 348 A
ගද්දුල 348 A
ගද්දූහන 348 A
ගද්දෙති 348 A
ගද්ධ 349
ගද්රභ 348 A
ගද්ධබාධිපුබ්බ 1409 A
ගධති (ගද්ධෙති) 349
ගන්ථ 345
ගන්ථ 346
ගන්ථති 345
ගන්ථධුර 345
ගන්ථාධම්මං 346
ගන්ථි 345
ගන්ථිකභික්ඛු 346
ගන්ථෙති 346
ගන්ධ 350
ගන්ධකුටි 350
ගන්ධත්ථෙන 350
ගන්ධබ්බ 350
ගන්ධෙති 350
ගබ්බෙති 351
ගබ්බති 351
ගබ්භර 353
ගබ්භිනී 353
ගමික 354
ගමිකවත්ත 354
ගමෙති 354
ගම්භීර 354, 1023 A
ගම්ම 354
ගය්හති 361 A
ගරති 355
ගරළ 355 A
ගරහති 357
ගරහී 357
ගරු 356
ගරු 355
ගරුක 355
ගරුත්ත 355, 356
ගරුළ 355 A
ගරෙති 355 A
ගරෙති 356
ගල 358
ගලක 358
ගලති 358
ගලිත 358
ගල්ලක 358
ගළ 362
ගළගළායති 362
ගළති 362
ගළිත 362
ගවච්ඡිත 358 A
ගවජ 358 A
ගවති 358 A
ගවය 358 A
ගවෙසති 359
ගවෙසී 359
ගසති 360
ගහ 361 A
ගහණි 361 A
ගහන 361 A
ගහපති 361 A
ගාථා 336
ගාධ 364, 365
ගාධති 364
ගාම 354
ගාමකූට කම්ම 354
ගාමණිය 354
ගායක 363
ගායති 363
ගාරය්හ 357
ගාරව 368, 356
ගාළ්හ 364
ගාවී 358 A
ගාවුත 358 A
ගාහති 365
ගාහෙති 366
ගිංගමක 354
ගිජ්ඣ 367
ගිජ්ඣති 367
ගිඤ්ජකා 367, 196
ගිද්ධ 367
ගිද්ධි 367
ගිද්ධිමන්තු 367
ගිනි 10
ගිම්හ 360
ගිම්හාන 360
ගිරති 368
ගිරග්ගසමජ්ජ 368
ගිරා 368
ගිරි 368
ගිරිබ්බජ 368
ගිලති 369
ගිලාන 370
ගිලායති 370
ගිහ 361 A
ගිහී 361 A
ගීත 363
ගීවා 369
ගීවූපග 369
ගීවෙය්‍ය 369
ගුච්ඡ 379
ගුච්ඡති 379
ගුජ්ඣති 378
ගුණ්ඨෙති 378 A, 358 A
ගුණ්ඨෙති, ගුණ්ඩෙති } 375
ගුත්ත 379
ගුත්ත 391 A
ගුථති 380
ගුම්ඵ 380
ගුම්ඵති 380
ගුම්බ, ගුම්බති, ගුම්බික, ගුම්බිය } 282
ගුය්හ, ගුය්හති } 384
ගුරති, ගුරු } 383
ගුළ, ගුළති, ගුළිකා } 385
ගුහා 384
ගූ 338 A
ගූථ 386
ගූථක 386
ගූථභාණී 386
ගූළ්හ 834
ගූහති 384
ගෙණ්ඩුක 342
ගෙධ (ගෙධිතා) 387 A
ගෙධ 364
ගෙධති 387 A
ගෙරික 368
ගෙලඤ්ඤ 370
ගෙහ 361, 361 A
ගො 358 A
ගොකණ්ණ 161
ගොකපිලා 84
ගොචර 358 A
ගොච්ඡක 379
ගොට්ඨ 358 A
ගොණ, ගොණවිය } 100 B
ගොණ 358 A
ඝොණ 378 A

ගොණක 358 A
ගොණිසාදික 358 A
ගොත්ත 358 A, 615
ගොත්‍රභූ 358 A
ගොධක 378
ගොධති 378
ගොධරණී 358 A
ගොධා 378, 358 A
ගොධූම 358 A
ගොනංගුල 1257
ගොනස 378 A
ගොපක 391 A
ගොපල්ලික 864
ගොපානසි 391 A
ගොපෙති 391 A
ගොප්ඵක 380
ගොමය 358 A
ගොමික } 358 A
ගොමී
ගොයොග 358 A
ගොර 383
ගොලික 378
ගොලොමික 385
ගොළක 385
ඝංසති 404
ඝටති }
ඝටා } 395
ඝටී }
ඝටික }
ඝටිකා 398
ඝටිකා 395
ඝටියන්ත 395
ඝටෙති 395
ඝට්ටති 397 A
ඝට්ටෙති 398
ඝණ්ටෙති 396
ඝණ්ටා 396
ඝණ්ඩති 399
ඝණ්ඩුස 399
ඝණොති 400
ඝත 402
ඝතපූර } 402
ඝතාසන
ඝන 400
ඝනති 1613
ඝනිකා 400
ඝම්ම }
ඝම්මති } 401 A
ඝම්මිය (හම්මිය) }
ඝර }
ඝරගොලික } 402 A
ඝරණී }
ඝරති 402
ඝරදින්නක }
ඝරසඛි } 402 A
ඝරසප්ප }
ඝරෙති }
ඝස }
ඝසති } 403
ඝස්ත }
ඝස්මර 403
ඝාටෙති 395
ඝාණ 406
ඝාත } 407
ඝාතක
ඝාති 407
ඝාතෙති 407
ඝායති 406
ඝාස 403
ඝාසච්ඡාද 403
ඝාසච්ඡාදන 498
ඝාසහාරක 403
ඝුටති 410
ඝුට්ඨ 417
ඝුණ 411
ඝුණති 411
ඝුණපාණක 411
ඝුරති 413
ඝුරුඝුරායති 418 A
ඝොඩ 410
ඝොටක 410
ඝොර 413
ඝොස 417
ඝොසා 417
ඝොසෙති 417
චකති 418
චකිත 418
චකොර 418
චක්ක 418
චක්කලක 418
චක්කලිකා 418
චක්කලී 418
චක්කවාක 418
චක්කවාළ 418
චක්ඛති 422
චක්ඛු 422
චක්ඛුවිඤ්ඤාණ 422
චක්ඛුසස 422
චංකති 420
චංකමති 420 A
චංකොර 420
චංගවාර 1402
චංගොටක 100 A
චච්චර 57
චච්චර 442
චජති 426
චඤ්චල 443
චටක 427
චටති 427
චටෙති 427
චණක 430
චණති 430
චණ්ඩ 429
චණ්ඩික්ක 429
චණ්ඩාල 429
චණ්ඩෙති 429
චතති 431
චතුකුණ්ඩික 239
චතුක්කම 645
චතුමට්ඨරූප 1055
චතුර 645
චතුරස්ස 1492
චතුස්සාල 1562
චනති 433
චන්ද 432
චන්දක 432
චන්දති 432
චන්දන 432
චන්දනිකා 1476
චන්දිමා 432
චපති 434
චපල 434
චපුචපුකාරෙති 436
චප්පති 435
චප්පෙති 435
චමති 440
චමර 440
චමු 441
චමූරු 440
චම්මති 440
චම්පක 436 A
චම්පා 436 A
චම්පෙති 436 A
චම්ම 440
චයති 441
චයනිට්ඨිකා 441
චර 442
චරක 442
චරණ 442
චරති 442
චරිම 442
චරිමක 442
චරිමමනුස්ස 442
චල 443
චලකච්ඡිකානි 443
චලක 443
චලති 443
චවති 443 A
චවන 443 A

චසක 445
චසති 445
චංග 426
චංචී 427
චංචු 427
චංතක 431
චංතුරිය 645
චංප 68
චංපල්ල 484
චංමර 440
චංමී 440
චංයති 447
චංර 442
චංරක 442
චංරිකා 442
චංරිත්ත 442
චංරූ 447, 403
චංරෙති 442
චාල 444
චංලනී 444
චලෙති 444
චාවනා 444 A, 443 A
චංවෙති 444 A, 448 A
චිකිච්ජති 204
චික්කෙති 449
චික්ඛ 449
චික්ඛති 450
චික්ඛල්ල 449
චික්ඛස්සරති 449
චිංගුලක 451
චිංගුලායති 451
චිංගුලෙති 451
චිච්චිටායති 452
චිඤ්චා 448
චිටති 452
චිටායති 452
චිටිචිටායති 452
චිටෙති 453
චිණ්ණ 448
චිණ්හ 460
චිත 448
චිතක 448
චිත්තකා 455
චිත්තෙති 455, 454
චිත්තීකාරෙති 181
චින්තාමය 454
චින්තෙති 454
චින්තකධරකුම්ම 460
චිපති 456
චිපිත 456
චිප්පියමාන 456
චීර 448
චීරක්‍රිය 448
චීරායති 448
චිරිට 457
චිරියති 457
චිලති 458
චිලිමිකා 458
චිලීමිකා 458, 463 A
චිල්ලක }
චිල්ලති } 459
චිහන }
චිහනෙති } 460
චීන }
චීනක } 448
චීනපිට්ඨ }
චීයති 463
චීරකවසන }
චීරමිකා } 463 A
චීරී }
චීරෙති }
චීවති }
චීවර } 463
චුක්කෙති }
චුචුක } 465
චුජ්ජති 465 A
චුටෙති 467
චුණ්ණ }
චුණ්ණක } 475
චුණ්ණෙති }
චුත 448 A
චුතති 476
චුදිත 486
චුන්ද 103
චුන්දකාර 103
චුපති (චෝපති) 477
චුබි 478
චුබුක 478
චුම්බට 478
චුම්බටක 478
චුම්බති 478
චුල්ල 481
චුල්ලති 479
චුල්ලභාටිකා 798
චුල්ලපති 851 B, 481
චුල්ලපිතු 481
චුල්ලී 479
චූචුක 465
චූත 485 A, 476
චූලති }
චූලනිකා } 481
චූලාමණි }
චූලිකා }
චෙ 463
චෙච්ච 483 D
චෙට 483 A
චෙටක 483 A
චෙටති 483 A
චෙටී 483 A
චෙතක 483 C
චෙතනා 483 C
චෙතයති 483 C
චෙතස 483 C
චෙතසික 483 C
චෙතාපෙති 483 C
චෙති 483 D
චෙතිය }
චෙතියරුක්ඛ } 483 B
චෙතෙති 483 B
චෙතෙති 483 C
චෙතොඛිල 815
චෙතොවිමුත්ති 483 C
චෙතොවිවට්ට 1351
චෙල 484
චෙලක 484
චෙලණ්ඩුපක 86
චෙලති 484
චෙල්ලති 484
චොක්ඛ 465
චොක්ඛභාව 465
චොග්ගවජති 485 A
චොච 485 A
චොදක 486
චොදනා 486
චොදෙති 486
චොපති 487
චොපන 487
චොපෙති 487
චොර 488
චොරිකා 488
චොරෙති 488
චොල 489
චොලයති 489
චොලෙති 489
ජකන 1454
ජකනපිණ්ඩ 1454
ජකල 1454
ජකලක 1454
ජජ්ජ 490 A
ජඩ්ඩක 490
ජඩ්ඩන 490
ජඩ්ඩනීය 490
ජඩ්ඩිය 490
ජඩ්ඩෙති 490
ජණ 430, 492 A
ජණවෙස 492 A
ජත්ත 498
ජත්තක 497 A
ජද 498, 490 A
ජදන 498, 490 A

ඡදනිච්ඡිකා 498
ඡද්දන්ත 715 A
ඡද්දිකා 492
ඡඩ්ඩෙති 492
ඡනති 492 A
ඡන්ද 491
ඡන්දක 491
ඡන්දාගති 491
ඡන්දෙති 491
ඡන්න 498
ඡන්න 491
ඡපක 839
ඡමති 495
ඡමා 495
ඡම්භති 494 A
ඡම්භිතත්ත 494 A
ඡම්මති 495 A
ඡම්මී 495 A
ඡරති 496
ඡල්ලි 496 A
ඡව 496 A
ඡවකම්ම 496 A
ඡවට්ඨි 496 A
ඡවඩාහික 496 A
ඡවති 496 A
ඡවදුස්ස 496
ඡවසිත්ත 496 A
ඡවි 496 A
ඡාත A 497
ඡාතක 479 A
ඡාත්ත 498
ඡාදෙති 497 A
ඡාදෙති 498
ඡාප 1501 C
ඡායති 498 A
ඡායා 498 A
ඡාරත්තුන 114
ඡාරිකා 496
ඡිග්ගල 501
ඡිද 500
ඡිජ්ජති 500
ඡිද්ද 501
ඡිද්දක 501
ඡිද්ද 501
ඡිද්දෙති 501
ඡින්දති 499
ඡින්නාස 499
ඡින්නිකා 499
ඡුඩ 490
ඡුද්ධ 505
ඡුපති 504
ඡුපෙති 204
ඡුභති 505
ඡුරති 506
ඡුරිකා 506
ඡෙක 1531
ඡෙකතා 1531
ඡෙජ්ජ 495
ඡෙත 506 A
ඡෙත්තබ්බ 506 A
ඡෙත්තු 506 A
ඡෙද 506 A
ඡෙදෙති 506 A
ඡෙප්පා 504 A
ජක්ඛති 509
ජගති 338 A
ජඟති 510
ජගාති 338 A
ජග්ගති 510
ජග්ගනා 510
ජග්ගන්ත 510
ජග්ඝති 509
ජිග්ඝකා 509
ජඝන 400
ජංගම 338 A
ජංගල 528 A
ජංඝකහාපණ 5
ජංඝපෙසනික 5
ජංඝපෙසනිය 5
ජංඝමග්ග 5
ජංඝා 5
ජච්චා 531
ජජ්ජරති 513 A
ජඤ්ඤද 516
ජට 514
ජටති 514
ජටා 514
ජටු (ජතු) 514
ජඨර 559
ජණ්ණුතග්ඝ 407
ජණ්ණු 516, 530
ජතු 514
ජතුක 514
ජත්තු 514
ජනක 516
ජනති 515
ජනනී 516
ජනයති 516
ජනවාද 516
ජනිකා 516
ජනිත්ත 516
ජනෙති 516
ජනෙත්ති 516
ජන්තාඝර 524
ජන්තු 516
ජප 517
ජපති 517
ජප්පති 518
ජප්පනා 518
ජප්පා 518
ජභති 519
ජම්බ 54
ජම්බලී 54
ජම්බාල 54
ජම්බු 54
ජම්බුක 54
ජම්බොනද 54
ජම්භෙති 519
ජම්ම 531
ජම්ම 521
ජම්මති 521
ජයති 522
ජර 524
ජරති 523
ජරා 523
ජරෙති 523
ජල 524
ජලති 524
ජලධි 524
ජලනිධි 524
ජලසුත්ති 524
ජලාබු 524
ජලූකා 524
ජලූපිකා 524
ජලොගි 338 A
ජලොපිකා 524
ජල්ල 532
ජල්ල (ඣල්ල) 564
ජල්ලිකා (ඣල්ලිකා) 564
ජල්ලිකා 532
ජළ 331
ජව 525
ජවති 525
ජවන 525
ජවනපඤ්ඤ 525
ජහති 526
ජහති 528 A
ජහාති 528 A
ජහිතිකා 528 A
ජාගර 529
ජාගරති 529
ජාගරන්ත 529
ජාගරිය 529
ජාගු 531
ජාතම්බරක 531
ජාති 531
ජාතු 531
ජානති 530
ජානාති 530

ජාති 528 A
ජානි 531
ජාණු (ජණ්ණු) 530, 516
ජාපයති 522
ජාපෙති 522
ජාමාතු 1082
ජායති 531
ජායත්තන 531
ජායා 531
ජායිකා 531
ජාර 540
ජාරී 540
ජාල 514
ජාලා 532
ජාලක 514
ජාලිකා 514
ජාලිනී 514
ජාලී 514
ජාලූක 514
ජාජලති 532, 524
ජිගිංසති 533
ජිගුච්ඡති 534, 379
ජිගුච්ඡා 379
ජිඝච්ඡති 535
ජිඝච්ඡා 535
ජිඤ්ජුක 1613
ජිණ්ණ 540
ජිත 536
ජිනාති 536
ජිම්හ 1615
ජිම්හතා 1615
ජිම්හෙය්‍ය 1615
ජියා (ජ්‍යා) 538
ජිව්හා 548 A, 542
ජිව්හින්ද්‍රිය 548 A, 542
ජින 538
ජීමූත 1182
ජීයති 538
ජීරක 540
ජීරති 539, 540
ජීරාපෙති 540
ජීරෙති 540
ජීව 542
ජීවක 542
ජීවඤ්ජීවක 542
ජීවති 542
ජීවිකා 542
ජීවිත 542
ජීවී 542
ජුට්ඨා 548 A
ජුණ්හ 5
ජුණ්හා 5
ජුති 555
ජූනති 545
ජුහති 548 A
ජුහොති 548 A
ජූත 741
ජෙගුච්ඡ 534, 379
ජෙට්ඨ 551 A
ජෙති 551 A
ජෙය්‍ය 551 A
ජෙසති 553
ජෙස්සන්ත 553
ජෙහති 553 A
ජොතිමාලික 555
ජොතෙති 555
ජොනක 545
ජ්‍යා 538
ඣට 559
ඣටති 559
ඣඨර (ජඨර)
ඣත්ත 560
ඣපති 560
ඣම්මති 560 A
ඣල්ල 564
ඣල්ලිකා 564
ඣස 562
ඣසති 562
ඣාටක 559
ඣාන 563
ඣානා 563
ඣාපක 563
ඣෙති 563
ඣාම 560 A
ඣාමඛණ්ඩ 560 A
ඣාමසුක්ඛකුර 250
ඣායති 564
ඣාවුක 563
ඣෙති 565 A
ඥත්ත 530
ඥත්තජ්ඣාපන්න 530
ඥති 530
ඥත්ති 580, 568
ඥත්වා 530
ඥස්සති 530
ඥණ 530, 567
ඥති 567
ඥපෙති 567
ඥය 567, 56
ඥයති 567
ඥු 530
ටංක 569
ටංකරොති 181
ටංකයති 569
ටංකෙති 569
ඨිකති 571
ඨිකා 571
ඨෙකති 571
ඨෙපෙති 572
ඨත්වා 573
ඨපාපෙති 573
ඨපෙති 373
ඨාති 573
ඨාන 573
ඨානීය 573
ඨායී 573
ඨකුර 573
ඨිතත්ත 573
ඨිතපරිත්තත්තා 573
ඨිති 573
ඨිතිකා 573
ඩුහති 575
ඩුරි 575 A
ඩුරෙති 575 A
ඩංස 583
ඩංසති 583
ඩය්හති 579 B
ඩසති 579 A
ඩහති 579 B
ඩාක 1507 A
ඩාකිනී 1507 A
ඩාහ 479 B
ඩීයති 582
ඩෙති 582
තංසෙති 611
තක 584
තකති 584
තක්ක 584
තක්ක 585
තක්කර 181
තක්කර 610
තක්කල 584
තක්කෙති 585
තක්කොල 142
තංකති 586
තග්ඝ 496
තග්ඝ 407
තච 590 A
තචති 590 A
තචසාර 590 A
තච්ඡ 599
තච්ඡක 594
තච්ඡති 594
තච්ඡනී 594
තච්ඡෙති 594
තජ්ජ 531
තජ්ජති 595
තජ්ජෙති 595

තට්ති 596
තටාක (තළාක) 596
තටතටායති 596
තට්ටක 597
තට්ටති 597
තට්ටිකා 597
තට්ටිකාමක්ඛුව 597
තණ්ඩිල (ථණ්ඩිල) 598 A
තණ්ඩුල 598 A
තණ්ඩුලීයක 598 A
තණ්ඩෙති 598 A
තණ්හා 610
තණ්හායති 610
තණ්හීයති 610
තත 602
තති 602
තත්ත 603
තත්ත 599
තත්තක 603 A
තත්‍රවට්ටක 1851
තථ 599
තථතා 599
තථත්ත 599
තථා 599
තථිය 599
තථෙති 599
තද 599
තනය 602
තනු 602
තනුජ 602
තනුත්ත 602
තනොති 602
තන්ත 598
තන්තක 598
තන්තමජ්ජිත 598
තන්තවාය 598
තන්තාවුත 598
තන්ති 598
තන්තියොජක 598
තන්දී 600
තන්දි 600
තන්දිමිනකතා 600
තප 603
තපති 603
තපනී 603
තපස්සිය 603
තපනීය 603
තපස්සී 603
තපස්සිතා 603
තපොද 603
තප්පති 603
තප්පර 1204
තප්පෙති 603 A
තප්පොණ 903
තම 606
තමාල 606
තම්බ 605
තම්බක 605
තම්බකිපිල්ලක 605
තම්බචූළී 605
තම්බති 605
තම්බූල 605
තම්මති 606
තම්මය 606
තම්මුහුත්තදිට්ඨ[illegible] 1181
තයති 607
තයාකතකාරං 181
තයි 607
තර 608
තරංග 338A, 608
තරච්ඡ 22
තරණ 608
තරණී 608
තරති 608
තරති 608 A
තරල 608 A
තරී 608
තරු 608 A
තරුණ 608 A
තල 609
තලසත්තික 609
තලික 609
තලුණ 608 A
තලෙති 609
තලාක 596
තවති 609 A
තස 610
තස 610 A
තසති 610
තුසති 610 A
තසර 610 A
තසිත 610
තසිනා 610
තස්සති 610
තස්සන 610
තාඩෙති 614
තාණ 615
තාණතා 615
තාත 615
තාදිලක්ඛණ 749
තාපන 614 A
තාපෙති 614 A
තාම 606
තාමෙති 606
තාම්බූලී 605
තායති 615
තායිතු 615
තාරයති 608
තාරක 608
තාරා 608
තාරෙති 608
තාල 615
තාල 609
තාලච්ඡිග්ගල 615
තාලමිඤ්ජ 1095
තාලවත්ථුකත 609
තාලිස 609
තාලු 609
තාලුජ 609
තාළ 614
තාළි 614
තාළෙති 614
තාස (ත්‍රාස) 610
තාසනීය 610
තාසෙති 610
තිකති 618
තිකිච්ඡක 204
තිකිච්ඡති 204
තිකිච්ඡා 204
තිකිත (තිහත) 618
තික්ඛ 620
තික්ඛති 620
තිඛිණ 653 A
තිජති 621, 618, 620
තිට්ඨති 621 A, 573
තිණ 603
තිණලායනඅසි 608
තිණව 810 A
තිණුක්ඛා 194 B
තිණණ 608
තිණ්හ 653 A
තිතික්ඛති 620
තිහත 618
තිතත 603 A
තිත්ති 603 A
තිත්තිර 603 A
තිථ 629
තිථක 629
තිපි 573
තින්ත 624
තින්තිණ 624
තින්තිණායති 624
තින්තිනී 624
තිඳුක 103
තිපු 603

තිපුප්ඵලන්ධන 603
තිපුස 603
තිප්පති 603
තිප්ප 630
තිබ්බ 630
තිබ්බිත 630
තිමි 624
තිමිතිමිංගල 624
තිමිර }
තිමිරායති } 606
තිමිස }
තිමිසිකා }
තිම්බරූසක 1237
තිම්බරූ 54
තියංස 1492
තිරච්ඡ 21, 2
තිරච්ඡාන 21, 2
තිරියං 608 A
තිරීයං 608 A
තිරිවච්ඡ 1496
තිරීට 608 A
තිරීටක 608 A
තිරොකරණී 181
තිරොකුඩ්ඩ 231
තිරොජනපද 608
තිරොධාන 718
තිරොභාව 1016
තිල 625
තිලක 625
තිලකඤ්ජක 625
තිලකාහතගත්ත 625
තිලති 625
තිලතෙල 625
තිලපිඤ්ඤක 625
තිලිච්ඡ 625
තිවස්සික 1393
තිසති 626
තිස්ස 1494
තීර 608
තීර }
තීරණ } 629
තීරිය }
තීරෙති }
තීවති 630
තීවර 630
තුංග 609 A
තුච්ඡ 640
තුච්ඡක 640
තුජ්ජති 631, 640
තුට්ඨ 648
තුට්ඨිදය 648
තුණ්ඩ 636
තුණ්ඩක 636
තුණ්ඩති 636
තුණ්ඩිකීර 636, 208
තුණ්ඩිය 636
තුණ්ණකම්ම 640
තුණ්ණකාර 640
තුණ්හී 647 A
තුදති 640
තුත්ත 640
තුන්න (තුණ්ණ) 640
තුම 609 A
තුමූල 645
තුම්බ 643 A
තුම්බක 643 A
තුම්බී 643 A
තුම්බෙති 643 A
තුර 645
තුරග 645
තුරංගම 645
තුරති 645
තුරිත 645
තුරිය 645
තුරී 645
තුල 646
තුලනා 646
තුලසි 646
තුලා 646
තුලාකූට 646
තුලාධුත්ත 646
තුලිත 646
තුලිය 646
තුලෙති 646
තුල්ල (තුල්‍ය) 646
තුවටං 645
තුවට්ටෙති 647
තුවර 609 A
තුසති 647 A
තුසති 647 B
තුස්සති 648
තුහින 648 A
තූණී 615
තූණීර 615
තූල 111
තූලිකා 111
තූලිනී 111
තුසති (තුසති) 647 A
තුහති 648 A
තෙජෙති 653 A
තෙමෙති 654 A
තෙරොවස්සික 608
තෙලසිංග 1496
තෙලෙති 655
තොමර 609 A
තොය 659
තොයති 659
තොසෙති 661
තොසාපෙති 661
ත්‍ය 780
ථක (සංලිත්ථක 665
ථකන 665
ථකනක 665
ථකෙති 665
ථඤ්ඤ 667
ථණ්ඩිල 598 A
ථද්ධ 668 A
ථන 667
ථනක 667
ථනයති 667
ථනිත 667
ථනී 667
ථනෙති 667
ථපති 676
ථබක 673
ථම්භ 668 A
ථම්භක 668 A
ථම්භකරී 668 A
ථම්භති 668 A
ථම්භි 668 A
ථම්භෙති 668 A
ථයති 690 A
ථරති 671
ථරු 671
ථල 676
ථලපථ 676
ථවි 673
ථවති 673
ථවිකා 673
ථාති 676
ථාම 676, 675
ථාමවන්තු 675
ථාමෙති 675
ථායති 676
ථාල 676
ථාලිකා 676
ථාවර 676
ථාවරිය 676
ථාවරෙය්‍ය 676
ථිර 676
ථී 676
ථික 693
ථින 681
ථිනමිද්ධ 681
ථිපුර 676
ථියති 681
ථූත 673

ථුති 673
ථූනංති 684
ථුල්ලකුමාරි 690
ථුල්ලච්චය 690
ථුස 687
ථුසති 687
ථූණ 688 A
ථූණයති 688 A
ථූණිර 688 A
ථූප 689
ථූපයති 689
ථූපිකා 689
ථූපෙති 686
ථූල (ථුල්ල) 690
ථූලෙති 690
ථේත 690 A
ථේතතො 690 A
ථේති 690 A
ථේන 691
ථේනක 691 A
ථේනෙති 691 A
ථෙය්‍ය 691
ථෙර 676
ථෙරී 676
ථෙව 693
ථෙවති 69
ථොක 673
ථොකික 673
ථොකිකා 673
ථොම 694
ථොමන 694
ථොමෙති 694
දංසෙති 117
දක 695
දකජ 695
දකෙති 695
දක්ඛ 696
දක්ඛති 696
දක්ඛිණ 696
දක්ඛිණා 696
දක්ඛිණෙය්‍ය 696
දඨා 717
දඩ්ඪ 718 A
දණ්ඩ 699
දණ්ඩති 699
දත්ත 701
දත්ත 668 A
දත්ති 701
දත්තු 701 B
දද්දති 701
දද්දභ 700 A
දද්දභායති 700 A
දද්දර 712
දද්දල්ලති 700 B
දද්දල්හති 700 B
දද්දු 712, 713, 715
දද්දුර(දද්දුල) 713
දන්ත 715 A, 717
දන්ත 709
දන්තාවරණ 715 A
දධාති 701 A
දධි 701 A
දධිමණ්ඩ 701 A
දන්ධපරිසක්කි 701 B
දන්ධාභිඤ්ඤ 701 B
දන්ධායනා 701 B
දන්ධෙති 701 B
දපෙති 702
දප්ප 702 A
දප්පණ 702 A
දප්පති 702 A
දප්පිත 702 A
දප්පති 702 A
දබ්බ 704 A
දබ්බති 704 A, 715
දබ්බමුඛද්විජ 704 A, 715
දබ්බසරීර 704 A 715
දබ්බී 704 A, 715
දබ්භ 706
දබ්භක්කා 706 A
දබ්භක්කති 706 A
දබ්භෙති 706
දම 709
දමක 709
දමථ 709
දමන 709
දමයති 709
දමෙති 709
දම්භ 1020
දම්ම 709
දයති* 711
දයා 711
දයිතබ්බ 711
දයිතා 711
දර 712
දරති 712
දරථ 712
දරන්ත 712
දරි 712
දල 713
දලති 713
දලිද්දති 714
දලිද්ද 714
දල්හ 721 718
දල්හෙති 721 718
දව 715
දවඩාහ 715
දවති 715
දවථු 715
දසති 715 A
දසති 715 B
දසති 715 C
දසා 715 B
දසික 715 B
දසිකසුත්ත 715 B
දස්ස 715 A
දස්සක 716
දස්සති 716
දස්සන 716
දස්සනීය 716
දස්සනෙය්‍ය 716
දස්සයති 716
දස්සාවී 716
දස්සු 715 C
දස්සුඛිල 715 C
දස්සෙති 916
දස්සෙතු 916
දහ 718
දහති 718
දහන 718
දහර 1020
දහාති 719
දහෙති 718
දළ්හ 721 718
දාසති 724
දාඨා 717
දාඨාවුධ 717
දාඨී 717
දාති 730
දාතු 730
දාත්ත 730
දාත්තූහ 730
දාන (2) 730
දානති 730
දානී 730
දාපෙති 730
දාමක 563
දාම 730
දාය 730
දායති 730
දායන 730
දායාද 730
දායිකා 730
දාර 730, 712
දාරිකා 730, 712
දාරු 712
දාරුකසාව 712

දාරුණ 712
දාරුචීරිය 468 A
දාරෙති 728, 712
දාලිකං 729
දාලෙති 729
දාව 729 A
දාවග්ගි 729 A
දාවෙති 729 A
දාස 730
දාසක 730
දාසව්‍ය 730
දාහ 718 A
දාළෙති 729
දික්ඛති 735
දික්ඛිත 735
දික්ඛං 735
දිගම්බර 54
දිගුච්ඡං 534, 379
දිග්ඝිකං 11, 743
දිච්ඡති 701, 75
දිජ 531
දිට්ඨිය 715 B, 742
දිට්ඨිය 742 A
දිට්ඨියන්ත 742
දිට්ඨියි 715 B, 742
දිට්ඨිනිජ්ඣානක්ඛන්ති 295
දිඩ්ඪ 757
දිඩ්ඪි 744 A
දිණ්ණ 728, 712
දිත්ත 745, 785 A
දිද්ධ 744 A
දින 730, 716
දින්දිභ 1020
දින්දිම 744
දින්න 701
දින්නක 701
දින්නපාපිකාබී 143
දිප්පති 785 A
දිබ්බති 741
දිව 741
දිවස 741
දිවා 741
දිවාතරෙ 741
දිවි 741
දිවිල්ල 741
දිස 742 A
දිසතා 742
දිසති 742 742 A
දිසා 742
දිස්සති 742
දිහති 744 A
දිස 724
දීන 748
දීප (2) 743
දීප 745
දීපක 745
දීපට්ඨාන 745
දීපි 743
දීපෙති 745
දීයති 743
දුකූල 263
දුක්ඛ 747 }
දුක්ඛති 747 }
දුක්ඛියති 747 }
දුක්ඛලති 298
දුක්ඛාපෙති 747
දුක්ඛීයති 747
දුක්ඛෙති 747
දුච්චජ 426
දුජ්ජවං 531
දුට්ඨ 753
දුට්ඨුල්ල 753
දුණාති 748
දුතප්පය 603 A
දුත්තර 608
දුද්දසික 715 B
දුදෙදහල 1616
දුද්ද 759
දුද්දිත 746, 730
දුනිධුර 830
දුනොති 746
දුන්නාංගල 1257
දුන්නාමක 818
දුන්නිග්ගහ 361 A
දුන්නීත 808
දුප්පඤ්ඤ 567
දුප්පට 844
දුප්පටිනිස්සග්ගිය 1463
දුප්පතර 808
දුප්පසහ 1506
දුඵස්ස 944
දුබ්බිනිවිජ්ඣ 1409 A
දුබ්බිසොධ 1564
දුබ්බිස්සසනීය 1502
දුබ්බුට්ඨිය 1392
දුබ්භ 749 A
දුබ්භක 749 A
දුබ්භක්ඛ 1001
දුබ්භති 749 A
දුබ්භාසිත 1025
දුබ්භික්ඛ 1026
දුම 746
දුම්මුඛී 1044
දුම්මෙජ්ඣ 1137 A
දුම්මෙධ 1141
දුම්මොචය 1145 A
දුයුත්ත 1170
දුය්හති 759
දුරක්ඛ 1177
දුරධිරොහ 1250
දුරභිසම්භව 1016
දුරාගත 338 A
දුරාසද 1553 A
දුරිත 1204
දුවිජ 1345
දුවිඤ්ඤාපය 568
දුස්ස 750
දුස්සකරණ්ඩක 750
දුස්සපොට්ටිම 750
දුස්සයුග 750
දුස්සද්ධාපය 718
දුස්සංසර 402
දුස්සස්ස 1502
දුස්සික 750
දුස්සුත 1501
දුහ 759
දුහති 759
දුහති 750 A
දුහන 750 A
දුහිතික 750 A
දුහිතු 766 A
දූත 715
දූත 741
දූතෙය්‍ය 715
දූභ 749 A
දූභක 749 A
දූභී 749 A
දූර 715
දූරත්ත 752 A, 715
දූරත්ත 1187
දූරෙති 752 A, 715
දූසක 753
දූසන 753
දූසෙති 753
දුහන 749 A
දෙජ්ඣ 100
දෙජ්ඣති 100
දෙඩ්ඪ 757
දෙඩ්ඩුභ 757, 1020
දෙණ්ඩිම 744
දෙති 754 A
දෙපිච්ඡ 877
දෙය්‍ය 754 A
දෙව 741
දෙව 755
දෙවති 755
දෙවර 741
දෙවසික 741
දෙස 742

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] A
[illegible] A
[illegible] A
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] A
[illegible]
[illegible]
[illegible] 758
[illegible] 758
දෙපක්ඛ 1003
දෙමනස්ස 1033
දොළසති 758
දොළා 758
දොළායති 758
දොළෙති 758
දොවචස්සතා 1840
දොවාරික 57
දොස 758 A
දොස 715 C
දොස 756 A
දොසති 758 A
දොසි 758 A
දොසිනාරත්ති 715 C
දොහ 750 A
දොහක 759
දොහති 759
දොහළ 1616
දොහළායති 1616
දොහළිනී 1616
ද්වංකාර 181
ද්වරති 759 A
ද්වාර 759 A
ද්වාරන්තර 759 A
ද්වාරබාහා 974
ද්වාරික 759 A
ද්විජ (දිජ) 531
ද්විජිව්හ 548 A
ද්විරද 1191
ද්විරසඤ්ඤු 1201
ද්විහ 5
ද්විහික 5
ද්විහිතික 95
ද්වෙජ්ඣ 1409 A
ද්වෙල්හක 70 B
ධංසති 769 A
ධංසී 769 A
ධංක 764
ධජ 782
ධජාලු 59
ධජිනී 782
ධඤ්ඤ 764
ධත 767
ධන 764
ධනති 764
ධනි 764
ධනික 774
ධනීයති 764
ධනු 782
ධනුජ්ජා 538
ධන්ත 764
ධන්ත 766
ධම 766
ධමක 766
ධමති 766
ධමධමායති 766
ධමනී 766
ධමනීසන්ථතගත්ත 671
ධම්ම 766
ධම්ම 767
ධම්ම 764
ධම්ම 782
ධම්ම 769 A
ධම්ම 770
ධම්මං 773
ධම්මකරක 767
ධම්මකරුත්තම 766
ධම්මගණ්ඩික 773
ධම්මතා 782
ධම්මනී 766
ධම්මන්තෙවාසි 766, 766
ධම්මික 766, 767
ධම්මිසලාභ 766
ධම්මිල්ල 766, 84
ධයති 766 A
ධර 767
ධරති 767
ධරමාන 767
ධව 767 A
ධවති 767 A
ධවල 767 A
ධස්ත 769
ධාති 770
ධාති 766 A
ධාතු 770, 772 A
ධාතු 701 A
ධාතුක 701 A
ධාන 770
ධානා 563
ධානිය 764
ධාර 772 A
ධාරකජාතික 772 A
ධාරනක 772 A
ධාරණතා 772 A
ධාරා 773
ධාරි 772 A
ධාරෙති 772 A
ධාරෙය්‍ය 772 A
ධාව 773
ධාවති 773
ධික්කති 776
ධිති 781
ධිතිමන්ත 781
ධිම්භති 778
ධියති 775
ධීතලිකා 766 A
ධීතිකා 766 A
ධීතු 766 A
ධී 781
ධීයති 781
ධීර 781
ධීර 772 A
ධීරකුත්ති 772 A
ධීවර 1380
ධීවරක 1380
ධුත 782
ධුත්ත 782
ධුත්ත 784
ධුනාති 782
ධුබ්බති 784
ධුර 767
ධුර 767 A
ධුව 782
ධූන 782
ධූප 787
ධූපති 787
ධූපෙති 787
ධූපායති 787
ධූම 787
ධූමකෙතු 787
ධූමනෙත්ත 787
ධූමායති 787
ධූමායිතත්ත 787
ධූම්‍යාව 787
ධූයති 788
ධූලි 788
ධූස 790
ධූසර 790
ධූසෙති 790
ධෙති 766 A
ධෙති 790 A
ධෙනු 766 A

ධෝන 793
ධෝන 782
ධෝනං 732
ධෝපති 791 **A**
ධෝපනක 791 A
ධෝපෙය්‍ය 791 A
ධෝරය්හ 792
ධෝරෙති 792
ධෝරෙය්‍ය 792
ධෝවති 793
ධෝවන 793
නකුල 49
නක්ක 49
නක්ඛත්ත 8
නඛ 329
නඛක 329
නග 338 A
නගර 338 A
නග්ග 797
නංගල 1257
නංගලඵාල 1257
නංගලිකීපුප්ඵ 1257
නංගුට්ඨ 13
නංගුල 1257
නච්ච 796
නච්චක 796
නච්චති 79
නච්චන 796
නච්චෙත්වා 796
නජ්ජී 797
නජ්ජති 800
නජ්ජුහ 548 A
නට 798
නටක 798
නටති 798
නට්ඨ 811
නට්ඨායික 811
නත 806
නති 806
නත්ත 26
නත්තු 609 A, 808
නත්ථික 42
නත්ථිකදිට්ඨි 42
නත්ථිතා 42
නත්ථිභාව 42
නඩු 812
නඩුකා 812
නඩුකම්ම 812
නඩුකරණී 812
නදති 800
නදන්ත 800
නදිත 800
නදී 800
නද්ධ 813, 805
නනන්දු 80
නනිකාම 197 B
නනිකාමසෙය්‍ය 197 B
නන්දක 799
නන්දති 799
නන්දති 802
නන්දිකා 802
නන්දිසංයෝජන 802
නන්දී 802
නන්දුපසෙවන 1590
නද්ධි 803
නද්ධී 803
නපුංසක 915 A
නහ 813, 805
නහති 813, 805
නමතක 1071, 806
නමති 806
නමු 806
නමුචි 806
නමිත 806
නම්මෙති 806 A
නම්මද 806 A
නය 808
නයතොපරිග්ගහෙති 808
නයන 808
නය්හති 813
නර 809
නරක 1204 A
නරති 809
නරද 809
නලති 810
නලාට 1188
නලාටිකා 1188
නලින 810
නලිනී 810
නව 810 A
නවක 810 A
නවඡන්නක 491
නවති 810 A
නවනීත 810 A
නවවුට්ඨියෙදෙවෙ 755
නව්‍ය 810 A
නසති 812
නස්සති 811
නස්සු (නඩු) 812
නහාත 814
නහාතක 814
නහානීයචුණ්ණ 814
නහාපක 814
නහාපෙති 814
නහාමි 814
නහායති 814
නහාරු 813
නළ 816
නළකාර 816
නළෙති 816
නාක 6
නාග 12
නාග 338 A
නාග 797
නාගර 338 A
නාගපලෝකිත 1325
නාටක 798
නාට්‍ය 798
නාථ 817
නාථති 817
නාද 800
නාධති 817 A, 770
නාධමාන 817 **A**
නානට්ඨ 43
න නත්ත 42
නානා 42
නානාකරණික 42
නානාධිමුත්තිකතා 1111
නානාසක 63
නාබ්භතිපාහරි 63
නාභ 805
නාභි 805
නාම 818
නාමක 818
නාමධෙය්‍ය 818
නාමසිද්ධික 1534 **C**
නාමසු 818, 1588
නායක 808
නාරාච 809
නාරාචි 809
නාරී 809
නාලං 59
නාළ 816
නාළි 816
නාළිකා 816
නාළිකෙර 816
නාළින්ධම 816
නාළිචීව 816
නාව 810 A
නාවා 61, 806
නාවික 61
නාවිග 61
නාවිගවිධාන 61
නාසු 819
නාසා 819
නාසිතක 819
නාසෙති 819
නාහ 813
නිකට 193

නිකට්ඨ 193
නිකණ්ණික 161
නිකති 181
නිකති 1460
නිකන්ත 165
නිකන්තති 165
නිකන්ති 180
නිකමති 180
නිකර 181
නිකරණ 181
නිකරොති 181
නිකස 191
නිකසති 191
නිකාම 180
නිකාමෙති 180
නිකාය 196
නිකාර 181
නිකාස 199
නිකාසි 199
නිකිණ්ණ 208
නිකීළිත 222
නිකිළිතාවී 222
නිකුජ්ජති 229
නිකුඤ්ජ 230
නිකුජ්ති 258
නිකුට 234
නිකෙත 264
නික්කංඛති 143
නික්කංඛි 143
නික්කඩ්ඪති 159
නික්කඩ්ඪන 159
නික්කණ්ටක 151
නික්කණ්ටෙති 151
නික්කද්දම 709
නික්කමති 180
නික්කම 180
නික්කම්ම 180
නික්කය 180 A
නික්කරුණා 181
නික්කසාව 191
නික්කාම 180
නික්කාරණ 181
නික්කාස 199 A
නික්කිණාති 203 A
නික්කිණ්ණ 208
නික්කිලෙස 214
නික්කුජ්ජති 229
නික්කුහ 256
නික්කෙති 180 A, 820
නික්කොධ 271 A
නික්කොසජ්ජ 1553 A
නික්ඛ 8.0
නික්ඛන්ත 180
නික්ඛන්තදය 180
නික්ඛමති 180
නික්ඛමනවෙලා 180
නික්ඛමෙති 180
නික්ඛය 308
නික්ඛිත්ත 313
නික්ඛිපති 313
නික්ඛෙප 313
නිඛණති 283
නිඛාත 283
නිඛංදති 304
නිඛාදන 304
නිඛිල 315
නිඛීණ 307
නිගච්ඡති 333 A
නිගණ්ඨ 342
නිගති 338 A
නිගද 347
නිගම 354
නිගමන 354,338 A
නිගරති 355
නිගළ 362
නිගාද 347
නිගාල්හික 364
නිගිරති 368
නිගුළ්හ 384
නිගුහති 384
නිග්ගච්ඡති 333 A
නිග්ගණ්ඨි 342
නිග්ගණ්හාති 361
නිග්ගතික 338 A
නිග්ගම 354
නිග්ගය්හති 361 A
නිග්ගල 358
නිග්ගහ 361 A
නිග්ගහණ 361 A
නිග්ගහිත 361 A
නිග්ගාහක 361 A
නිග්ගිලති 369
නිග්ගුණ 381 A
නිග්ගුණ්ඩි 375
නිග්ගුම්බ 382
නිග්ඝාතෙති 407
නිගඝොස 417 B
නිඝ 407
නිඝනති 1613
නිඝංසති 404
නිඝණ්ඩු 399
නිඝාතෙති 407
නිචය 441
නිචිනාති 448
නිචිත 448
නිචෙලයති 489
නිච්ච 441
නිච්චතා 441
නිච්චම්ම 440
නිච්චල 443
නිච්චානුක 83
නිච්චෙල 489
නිච්ඡන්ද 491
නිච්ඡයති 441
නිච්ඡරති 412
නිච්ඡාත 497 A
නිච්ඡාරෙති 442
නිච්ඡිත 441, 448
නිච්ඡිනාති 448
නිච්ඡුද්ධ 505
නිච්ඡුභති 505
නිච්ඡොදෙති 4[illegible]
නිජ (නිය) 77
නිජති 822
නිජන 822
නිජිගිංසති 533
නිජිගිංසනතා 533
නිජ්ජට 514
නිජ්ජරාවිසුද්ධි 523
නිජ්ජරෙති 523
නිජ්ජාලෙති 532
නිජ්ජිණ්ණ 539
නිජ්ජිත 536
නිජ්ජිව්හ 548 A
නිජ්ඣත්ති 564
නිජ්ඣර 767
නිජ්ඣාන (2) 564
නිජ්ඣාපන 564
නිජ්ඣාපෙති 564
නිජ්ඣාම 564
නිජ්ඣායති 564
නිට්ඨ 573
නිට්ඨා 573
නිට්ඨාති 573
නිට්ඨාපිත 573
නිට්ඨාපෙති 573
නිට්ඨිත 573
නිට්ඨුභති 575
නිට්ඨුර 575 A
නිඩ්ඩ 1553 A
නිඩ්ඩහති 579 B
නිඩ්ඩායති 750
නිණ්ණය 823 A
නිණ්ණෙති 823 A
නිණ්හායති 814
නිණ්හාත 814
නිතම්බ 54, 605
නිතම්මති 606
නිතාළෙති 614

නිත්තණ්හ 610
නිත්තල 609
නිත්තසං 610
නිත්තිණ්ණ 608
නිත්තුදති 640
නිත්තුන්න 640
නිත්තෙජ 653 A
නිත්ථනති 667
නිත්ථම්භන 668 A
නිත්ථරති 671
නිත්ථරති 608
නිත්ථුන 684
නිත්ථුනාති 684
නිදස්සෙති 716
නිදහති 718
නිදුස 724, 718 B
නිදුන 754 A
නිදුහක 718
නිදෙති 754 A
නිද්දංසති 717
නිද්දන්ත 730
නිද්දු 730
නිද්දුසති 730
නිද්දර 712
නිද්දට්ය 742
නිද්දිසති 742
නිද්දෙස 742
නිද්දෙස 742 A
නිද්දෙස 715 C
නිද්ධන්ත 766
නිද්ධමති 766
නිද්ධමනාපූරං 766
නිද්ධරණ 767
නිද්ධරති 767
නිද්ධාති 770
නිද්ධාපෙති 770
නිද්ධාරෙති 772 A
නිද්ධාවති 773
නිද්ධුනාති 786
නිද්ධූපිත 788
නිද්ධූපෙති 788
නිද්ධොත 793
නිද්ධොවති 793
නිධන 764
නිධාන 718
නිධාපෙති 790 A
නිධි 775
නිධි 790 A
නිධියති 790 A
නිධෙති 790 A
නින්දති 824
නින්දා 824
නින්දිත 824
නින්දිය 824
නින්න 806
නින්නගං 806
නින්නත 806
නින්නමති 806
නින්නාද 800
නින්නානාකරණීක 42
නින්නාමෙති 818
නින්නීත 808
නින්නිමිත්ත 1089
නින්නොජක 822
නින්නෙති 808
නිපක 840
නිපච්චති 840
නිපච්චවාදී 851
නිපච්චාකාර 851
නිපජ්ජති 842
නිපතති 851
නිපන්න 842
නිපලාවිත 883 A
නිපාක 840
නිපාත 851
නිපාතෙති 851
නිපාත 869
නිපිංසති 885
නිපීළෙති 894 A
නිපුණ 903
නිප්පකාර 181
නිප්පක්ක 840
නිප්පච්චය 56
නිප්පජ්ජති 842
නිප්පසද්ද 567
නිප්පත්ති 851
නිප්පන්න 851, 842
නිප්පද 842
නිප්පදෙස 742
නිප්පන්න (ප්ඵ) 842
නිප්පපඤ්ච 841
නිප්පභ 1020
නිප්පරිතස්සති 610
නිප්පරියාය 1166
නිප්පලාප 1273
නිප්පලිබොධ 986
නිප්පා (ඵා) දෙති 872
නිප්පාප 872 C
නිප්පිතික 869
නිප්පිපාස 884
නිප්පීතික 890
නිප්පීළන 894 A
නිප්පීළෙති 894 A
නිප්පුරිස 911
නිප්පෙසික 885
නිප්පෙසිකතා 885
නිප්පොථන 933
නිප්පොථෙති 933
නිප්ඵජ්ජති 842
නිප්ඵත්ති 842
නිප්ඵන්න 842
නිප්ඵලති 943
නිප්ඵලිත 943
නිප්ඵාලෙති 943
නිප්ඵාණිත 939
නිප්ඵාදු 872 A
නිප්ඵදිතු 872 A
නිප්ඵාදෙති 872 A
නිප්පොථෙති 933
නිබද්ධ 969
නිබන්ධති 969
නිබොධති 986
නිබොධෙති 986
නිබ්බට්ටිත 1351
නිබ්බත්තති 1364
නිබ්බත්ති 1364
නිබ්බත්තෙති 1364
නිබ්බංක 1331
නිබ්බජ්ජෙති 1347
නිබ්බන 1370
නිබ්බනථ 1370
නිබ්බසන 1339 A
නිබ්බහති 974
නිබ්බායෙති 965
නිබ්බාණ 1397, 825
නිබ්බාති 1397, 825
නිබ්බාපිත 1397, 825
නිබ්බාපෙති 1397, 825
නිබ්බායති 1397, 825
නිබ්බාහාපෙති 1403
නිබ්බාහෙති 974
නිබ්බිකප්ප 175
නිබ්බිකාර 181
නිබ්බිචිකිච්ඡ 204
නිබ්බිජ්ඣති 1409 A
නිබ්බිට්ඨ 1420
නිබ්බිණ්ණ 1414
නිබ්බිද 1414
නිබ්බිදානුපස්සිතා 1414
නිබ්බිද්ධ 1409 A
නිබ්බින්දති 1414
නිබ්බිරිය 1428
නිබ්බිවර 1380
නිබ්බිස 1420
නිබ්බිසති 1420
නිබ්බිසය 1421 A
නිබ්බිසෙවති 1596
නිබ්බිසෙවනභාව 1596
නිබ්බිසෙස 1597

නිබ්බුජ්ඣති 1171
නිබ්බුත 1397
නිබ්බුති 1397
නිබ්බුතොපසමො 1397
නිබ්බුද්ධ 1171
නිබ්බුය්හති 1394
නිබ්බුසිතත්ත 1390
නිබ්බෙවිකිච්ඡො 204
නිබ්බෙජනීය 1409
නිබ්බෙඨෙති 1438
නිබ්බෙධ 1409 A
නිබ්බෙධභාගිය පඤ්ඤා 1409 A
නිබ්බෙමතික 1056 A
නිබ්බෙස 1421
නිබ්භච්ඡති 1013
නිබ්භෙජ්ජති 1020
නිබ්භුජති 1034
නිබ්භොග 1033
නිභ 1020
නිභතා 1020
නිභා 1020
නිභාති 1020
නිමජ්ඣිම 1055 A
නිමයති 1070
නිමන්තක 1086
නිමන්තෙති 1086
නිමිත්ත 1089
නිමිනාති 1089, 1096 A
නිමිසති 1103
නිමීලති 1108
නිමුග්ග 1
නිමුජ්ජති 1115
නිමෙස 1103
නිමොක්ඛ 1152
නිම්බ 825 A, 54
නිම්බකොස 825 A, 54
නිම්මක්ඛික 1048
නිම්මජ්ජනී 1055
නිම්මථෙති 1063
නිම්මද්දන 1055
නිම්මනුස්ස 1056 A
නිම්මල 1072
නිම්මාතාපිතික 1082
නිම්මාති 1082
නිම්මාතු 1082
නිම්මාදෙති 1055
නිම්මාන 1082, 1089
නිම්මාන 1083
නිම්මානරති 1082
නිම්මානීයති 1083
නිම්මිත 1089
නිම්මීලෙති 1109
නිම්මූල 1133
නිම්මොක 1145 A
නිම්මොචෙති 1145 A
නිය (නිජ, නියක) 77
නියති 1162
නියම 1162
නියමෙති 1162
නියාම 1162
නියාමික 1162
නියාමෙති 1162
නියුජ්ජති 1170
නියුඤ්ජති 1170
නියුත්ත 1170
නියුර 1242 A
නියොග 1170
නියොජෙති 1174 A
නිය්‍යත 1166
නිය්‍යාත 1166
නිය්‍යාති 1166
නිය්‍යාතු 1166
නිය්‍යාන 1166
නිය්‍යානික 1166
නිය්‍යාදෙති 1157, 754 A
නිය්‍යායති 1166
නිය්‍යාස 1166
නිය්‍යුහ 117
නිරංකති 1
නිරංකරොති 181
නිරග්ගල 10
නිරග්ගික 10
නිරජ්ජති 1185
නිරත 1197
නිරත්ථ 49
නිරත්ත 65
නිරත්ථ 43
නිරත්ථක 43
නිරත්ථික 43
නිරන්තර 53
නිරපරාධ 1185 A
නිරපෙක්ඛ 72
නිරබ්බුද 51
නිරය 56
නිරයප 56
නිරවසෙස 1597
නිරවස්සය 1492
නිරසන 63
නිරස්සජති 1463
නිරස්සති 65
නිරස්සාද 1513
නිරස්සාස 1502
නිරාකරොති 181
නිරාකුල 251
නිරාතඞ්ක 586
නිරාදීනව 743
නිරාම 53
නිරාමය 53
නිරාමිස 53
නිරාරම්භ 1196
නිරාලම්බ 1274
නිරාලය 1303
නිරාස 63
නිරාසංක 1455
නිරාසංස 1505
නිරාසත්ති 1463
නිරාසය 1492
නිරාසව 1501
නිරාසාද 1513
නිරිඤ්ජති 77
නිරින්ධන 82
නිරීහක 95
නිරීහා 95
නිරුක්ති 97
නිරුජ්ඣති 1225
නිරුත්ති 1341
නිරුදක 101
නිරුද්ධ 1225
නිරුන්ධති 1230
නිරුපකාර 181
නිරුපඝාත 407
නිරුපතාප 603
නිරුපද්දව 715
නිරුපධි 754 A
නිරුපම 1082
නිරුම්භති 1232
නිරුහති 1235
නිරුළ්හ 1235
නිරුස්සාස 1502
නිරුස්සුක්ක 1560 B
නිරොජෙති 125
නිරොධ 1225
නිරොධෙති 1249 C
නිලය 1303
නිලීන 1303
නිලීයති 1303
නිල්ලච්ඡෙති 1262
නිල්ලජ්ජා 1264
නිල්ලඤ්ඡක 1262
නිල්ලප 1273
නිල්ලාළෙති 1294
නිල්ලෙඛ 1322
නිල්ලෙනක 1303
නිල්ලොකෙති 1325
නිල්ලොප 1328 A
නිල්ලොභී 1358 B
නිල්ලොලුප්ප 1316
නිවත්තති 1364

නිවත්තනීය 1364
නිවත්ථ 1389 A
නිවපති 1373
නිවත්ති 1380
නිවසති 1390
නිවහ 1394
නිවහති 1394
නිවුත 1397
නිවාතක 1397
නිවාප 1373
නිවාපධඤ්ඤ 1373
නිවාගෘස 1166
නිවාරණ 1402
නිවාරෙති 1402
නිවාසූ 1390
නිවාසන 1401 C
නිවාසෙති 1401 C
නිවිචිකිච්ඡ 204
නිවිට්ඨ 1424
නිවිට්ඨ 1420
නිවිසති 1420
නිවිස්සවාදී 1424
නිවුත 1380
නිවුත්ත 1340
නිවුත්ත 1373
නිවෙධෙති 1438
නිවෙති 1436 A
නිවෙදක 1441 A
නිවෙදෙති 1441 A
නිවෙසෙති 1420
නිව්‍යග්ඝ 407
නිසග්ග 1463
නිසංකුරෙති 181
නිසංඛිති 181
නිසජ්ජති 1463
නිසජ්ජා 1553 A
නිසජ්ජෙති 1464
නිසට්ඨා 1464
නිසද 1553 A
නිසදපොත 914
නිසන්ති 1487, 836
නිසන්තවුත්ති 671
නිසභ 85
නිසම්ම 1520
නිසය 1492, 828
නිසාතක 1553 A
නිසාද 1553 A
නිසාදික 1553 A
නිසාදී 1553 A
නිසාත 1519
නිසාමක 1520
නිසාමෙති 1520
නිසාර 1521
නිසිඤ්චති 1533
නිසිත 1536
නිසින්න 1553 A
නිසීථ 1492, 1536,
1553 A
නිසීදති 1553 A
නිසීවෙති 1560 A
නිසුම්භති 1574
නිසූදන 1582
නිසූදෙති 1582
නිසෙධ 1518
නිසෙධක 1518
නිසෙධෙති 1518
නිසෙවති 1596
නිස්සංසය 1455
නිස්සක්කති 1454
නිස්සග්ගිය 1463
නිස්සංග 1463
නිස්සජ්ජති 1463
නිස්සට 1497
නිස්සට්ඨ 1463
නිස්සණ 1469
නිස්සන්ත 1470, 1463
නිස්සත්තතා 1470, 1463
නිස්සද්ද 1475
නිස්සන්තාප 603
නිස්සන්ද 1476
නිස්සම 1487
නිස්සය 1492
නිස්සයති 1492
නිස්සරති 1497
නිස්සාය 1492
නිස්සාර 1521
නිස්සාරජ්ජ 1497
නිස්සරණ 1521, 1497
නිස්සිත 1492
නිස්සිතක 1492
නිස්සිරීක 1496
නිස්සීම 1492
නිස්සුත 1501
නිස්සෙණි 1592 A
නිස්සෙස 1597
නිස්සොක 1598
නිහත 1613
නිහීන 718
නිහිත 830
නිහීන 1634 A
නිහීයති 1634 A
නිහුහුංක 181
නිහෙඨයති 1640
නීක 830
නීඝ 407
නීච 21
නීචෙය්‍ය 21
නීත 808, 830
නීඩ 770
නීධුර 830
නීප 68
නීභත 1013
නීඝති 830
නීයාදෙති 1157
නීයානික 1166
නීයුර 830
නීරජ 1184
නීරව 1199
නීරස 1201
නීරුජ 1224
නීරොග 1224
නීල 831
නීලති 831
නීලිකා 831
නීලිය 831
නීලී 831
නීළ 1553 A
නීළක 1553 A
නීළජ 1553 A
නීවරණ 1380
නීවාර 1380
නීහට 1616
නීහරති 1616
නුච්ඡුහති 575
නුති 810 A
නුද 833
නුදක 833
නුදති 833
නුන්න 833
නූතන 602
නූන 114
නූපසංඛෙය්‍ය 302
නූපුර 830
නෙක 118
නෙකතික 181
නෙකායික 196
නෙක්ඛ 820
නෙක්ඛම්ම 180
නෙගම 654
නෙවයිකා 441

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 671
[illegible] 671
නෙපක්ක 840
නෙපච්ච 852
නෙපුඤ්ඤ 903
නෙමිත්තණික 1062
නෙමි 1070
නෙමිත්ත 1039
නෙමිත්තික 1089
නෙමිත්තිකතා 1089
නෙමිම්ණිවල 1070
නෙමිය 1070
නෙයා 808
නෙරයික 56
නෙරු 1199 B
නෙරුත්තික 1340
නෙල 122 A
නෙළ 122 A
නෙළසති 122 A
නෙවාපික 1373
නෙවාසික 1401 D
නෙසජ්ජක 1463
නෙසති 836
නෙසාද 1553 A
නොදෙති 833
නොනීත 810 A
න්‍යාස 63
න්හාරු 813
පංසු 868
පංසුකූල 868
පංසෙති 868
පකට්ඨ 194 A
පකට්ඨක 191
පකඩ්ඪක 193
පකත 181
පකති 181
පකතංගුල 13
පකත්ථෙති 167
පකප්පෙති 175
පකම්පෙති 176
පකරණ 181
පකරොති 181
පකස්සති 191
පකාර 181
පකාරෙති 181
පකාසති 199
පකිණති 203 A
පකිණ්ණක 208
පකිත්තෙති 206
පකිරති 208
පකිලෙදෙති 210 A
පකුජ්ඣති 230 A
පකුට 231
පකුප්පති 247
පකුබ්බති 247 A
පකුජති 258
පකුජ 258
පකොට්ඨන්ත 271
පකොප 247
පකොපෙති 272
පක්ක 839
පක්කඨති 152
පක්කට්ඨි 152
පක්කත්ත 180
පක්කන්දති 171
පක්කමති 180
පක්කොසති 252
පක්ඛ 302
පක්ඛ 308
පක්ඛ 838
පක්ඛහත 838
පක්ඛන්ත 180
පක්ඛන්දක 286
පක්ඛන්දති 286
පක්ඛන්දිකා 286
පක්ඛන්න 286
පක්ඛපාද 838
පක්ඛර 296
පක්ඛර 302
පක්ඛලති 298
පක්ඛලති 299
පක්ඛායති 303
පක්ඛාලෙති 299
පක්ඛික 838
පක්ඛිත්ත 313
පක්ඛිපති 313
පක්ඛිබිළාල 838, 982
පක්ඛිම 838
පක්ඛිය 838
පක්ඛෙති 838, 329
පක්ඛෙප 313
පඛුම 326
පගබ්භ 353
පගබ්භතා 353
පගබ්භති 353
පගම 338 A
පගාහති 365
පගාළ්හ 365
පගිද්ධ 367
පගුණ 378 A
පගුණතා 378 A
පගුණෙති 378 A
පගුම්බ 382
පගෙව 338 A
පග්ගණ්හාති 361
පග්ගලති 358
පග්ගහෙති 361 A
පග්ගහ 361 A
පග්ගාහ 361 A
පග්ගහණී 361
පග්ගහිතසිරො 361
පග්ගාහිකසාලා 361 A
පග්ඝරති 402
පඝට්ටෙති 398
පඝණ 400
පඝාණ 400
පංක 1
පංග 13
පංගචීර 13
පංගණ 13
පංගු 936
පංගුල 936
පචති 839
පචරති 442
පචල 443
පචලති 443
පචලායති 443, 56
පචලායිකා 443, 56
පචාර 442
පචාරෙති 442
පචාලක 444
පචාලෙති 444
පචිනාති 448
පචුට 467
පචුර 442
පචෙස්සති 441
පච්චක්කොසති 252
පච්චක්ඛ 422, 8
පච්චක්ඛ 302
පච්චක්ඛාති 302
පච්චගු 338 A
පච්චග්ගල 358
පච්චග්ඝ 11

පච්චග්ඝති 11
පච්චංග 13
පච්චඤ්ජන 25
පච්චඤ්ඤායති 567
පච්චති 840
පච්චත්ත 49
පච්චත්ථරති 671
පච්චත්ථික 42
පච්චනීක 830
පච්චනුභාසති 1025
පච්චනුභොති 1016
පච්චනුසිට්ඨ 1551
පච්චනුසිංසති 1551
පච්චන්ත 53
පච්චන්තිම 53
පච්චය 56
පච්චයික 56
පච්චරි 57
පච්චවෙක්ඛති 72
පච්චස්සති 65
පච්චා 118
පච්චාකත 131
පච්චාකොටෙති 271, 234
පච්චාගච්ඡති 338 A
පච්චාඝාතිකමන 407
පච්චාචමති 440
පච්චාචික්ඛති 450
පච්චාජායති 531
පච්චානෙති 808
පච්චාභට්ඨ 1025
පච්චාභාසති 1025
පච්චාමිත්ත 1137 A
පච්චාමුඛං 1044
පච්චාරොපෙති 1249 A
පච්චාවමති 1377
පච්චාසති 1505
පච්චාසා 1505
පච්චාසාරෙති 1522
පච්චාහරති 1616
පච්චුක්කඩ්ඪති 159
පච්චුග්ගච්ඡති 338 A
පච්චුග්ගමන 338 A
පච්චුට්ඨපෙති 573
පච්චුට්ඨාති 573
පච්චුත්තරති 608 A
පච්චුදාවත්තති 1364
පච්චුදාහරති 1616
පච්චුපදති 113
පච්චුද්ධරති 767
පච්චුපට්ඨානති 573
පච්චුපට්ඨාපෙති 573
පච්චුපදිස්සති 742
පච්චුපලක්ඛෙති 1252 A
පච්චුපෙති 118
පච්චුප්පජ්ජති 842
පච්චුප්පන්න 842
පච්චුය්‍යාති 1166
පච්චූස 108
පච්චූන 117
පච්චෙකසච්ච 118
පච්චෙති 118
පච්චොඩ්ඩිත 125 A
පච්චොර 1242 A
පච්චොරොහති 1251
පච්චෙව සක්කති 1454
පච්ඡඩ්ඩන 490
පච්ඡඩ්ඩෙති 490
පච්ඡති 840 A
පච්ඡද 498
පච්ඡන්න 498
පච්ඡා 498 A
පච්ඡාදෙති 493
පච්ඡායා 498 A
පච්ඡාලි 427
පච්ඡාස 497
පච්ඡි 840 A
පච්ඡිජ්ජති 500
පච්ඡින 840 A, 499
පච්ඡින්දති 499
පච්ඡිම 498 A
පච්ඡිමක 498 A
පච්ඡෙදෙති 506 A
පජග්ඝති 509
පජප්පති 518
පජප්පා 518
පජප්පිත 518
පජහති 528 A
පජා 531
පජාන්තා 530
පජානාති 530
පජාපති 531
පජායති 531
පජ්ජ 842
පජ්ජති 842
පජ්ජරක 523
පජ්ජලති 524
පජ්ජුන්න 894
පජ්ජෝත 555
පජ්ජෝතෙති 555
පජ්ඣායති 564
පඤ්ච 841
පඤ්චමච්ඡරියානි 1493
පඤ්චක 841
පඤ්චයන 841
පඤ්චවති 841
පඤ්චාලික 841
පඤ්ජ 843
පඤ්ජති 843
පඤ්ජර 843
පඤ්ජලි 25
පඤ්ජස 25
පඤ්ඤඤ්ජාපෙති 525
පඤ්ඤත්ත 567
පඤ්ඤත්ති 567
පඤ්ඤා 567
පඤ්ඤාණ 567
පඤ්ඤත 567
පඤ්ඤාපෙති 567
පඤ්ඤාවිමුත්ති 567
පඤ්ඤායති 567
පඤ්හ 567
පඤ්හති 844 A, 567
පට 844
පටග්ගි 10
පටංග 13
පටච්චරි 844
පටති 844
පටල 845
පටලිකා 845
පටවාසිනි 844
පටහ 845
පටාක 844
පටාණී 845
පටාවලි 845
පටිආනෙති 808
පටිඔරොහති 1251
පටිකංඛති 143
පටිකච්ච 338 A
පටිකණ්ටක 151
පටිකණ්ටකර 151
පටිකත 181
පටිකථෙති 169
පටිකම්පති 176
පටිකම්ම 180
පටිකරොති 181
පටිකස්සති 193
පටිකා 845
පටිකාර 181
පටිකාරික 181
පටිකිට්ඨ 218 A, 213

පටිකිබ්බිස 1422
පටිකිරති 208
පටිකිලිස්සති 213
පටිකිසති 218 A
පටිකිස්සති 218 A
පටිකුජ්ජති 229
පටිකුජ්ජහති 230 A,
පටිකුටති 231
පටිකුටා 231
පටිකුට්ඨ 252
පටිකුණති 240
පටිකුණිත 240
පටිකුණ්ඩිත 235
පටිකුබ්බර 1380
පටිකූල්‍යතා 263
පටිකූට 234
පටිකූලතා 263
පටිකෙලනා 267
පටිකෙලෙති 267
පටිකොට්ටෙති 271
පටිකොපෙති 272
පටික්කන්ත 180
පටික්කමති 180
පටික්කූල 263
පටික්කොසති 252
පටික්ඛති 72
පටික්ඛිත්ත 313
පටික්ඛිපති 313
පටික්ඛෙප 3.3
පටිඛම්භිත 295
පටිගච්ච 338 A
පටිගච්ඡති 338 A
පටිගන්ධිය 350
පටිගන්ධෙති 350
පටිගාථා 363
පටිගාධ 364
පටිගායති 363
පටිගිද්ධ 367
පටිගුහති 384
පටිග්ගණ්හාති 361
පටිග්ගහ 361
පටිග්ගහෙති 361
පටිඝ 407
පටිඝාතෙති 407
පටිඝාතසද්ද 407
පටිඝොස 417
පටිචම්ම 440
පටිචය 441
පටිච්චය 441
පටිචරති 442
පටිචාලෙති 444
පටිචොදෙති 486
පටිච්ච 118
පටිච්ඡක 75
පටිච්ඡති 75
පටිච්ඡද 498
පටිච්ඡන්න 498
පටිච්ඡවි 496 A
පටිච්ඡාදෙති 498
පටිච්ඡාදනිය 497 A
පටිච්ඡාපෙති 1501 C
පටිච්ඡිත 75
පටිජග්ගති 510
පටිජාගරති 529
පටිජානාති 530
පටිජීවති 542
පටිඤ්ඤ 530
පටිඤ්ඤා 530
පටිඤ්ඤාතකරණ 531
පටිඤ්ඤාමත්තසාර 1524
පටිතිත්ථ 629
පටිත්ථම්භති 668 A
පටිදණ්ඩ 699
පටිදදති 701
පටිදස්සෙති 716
පටිදන 701
පටිදසා 742
පටිදිස්සති 742
පටිදුක්ඛති 745
පටිදෙසෙති 756
පටිධාවති 773
පටිනන්දති 802
පටිනාසිකා 819
පටිනිජ්ඣායති 534
පටිනිද්දෙස 742
පටිනිධි 770
පටිනිවත්තති 1364
පටිනිවාසෙති 1401 B
පටිනිස්සග්ග 1463
පටිනිස්සජ්ජති 1463
පටිනිස්සරති 1493
පටිනෙති 808
පටිපක්ඛ 828
පටිපජ්ජති 842
පටිපණාමෙති 806
පටිපණ්ණ 1627
පටිපත්ති 842
පටිපද 842
පටිපන්න 842
පටිපරිවත්තෙති 1364
පටිපවිට්ඨ 1420
පටිපවිසති 1420
පටිපසංසති 1505
පටිපහරති 1616
පටිපයණති 1627
පටිපාතික 181
පටිපාච 845
පටිපාදක 872 A
පටිපාදෙති 872 A
පටිපිංසති 885
පටිපිණ්ඩ 883
පටිපීත 879
පටිපීළෙති 894 A
පටිපුග්ගල 915 A
පටිපුච්ඡති 896
පටිපුච්ඡාවිනීති 896
පටිපුරිස 860
පටිපූජෙති 919
පටිපෙසෙති 929
පටිප්පණාමෙති 806
පටිප්පස්සද්ධ 1488 A
පටිප්පස්සම්භති 1488 A
පටිප්ඵරති 942
පටිබද්ධක 967 A
පටිබද්ධති 967 A
පටිබන්ධ 969
පටිබන්ධති 969
පටිබල 972
පටිබාහක 974
පටිබාහති 974
පටිබාහිය 974
පටිබාහිර 974
පටිබාළ්හ 974
පටිබිම්බ 979
පටිබුජ්ඣති 986
පටිබොධ 986
පටිභජති 1003
පටිභණ්ඩ 1007 A
පටිභණ්ඩ 1007
පටිභණ්ඩති 1007
පටිභය 1023
පටිභාග 1004
පටිභාණ 1020
පටිභාණචිත්ත 1020
පටිභාති 1020
පටිභාසති 1025
පටිභූ 1016
පටිමංස 1075
පටිමග්ග 1047
පටිමණ්ඩෙති 1060

පටිමන්තක 1062
පටිමන්තෙති 1062
පටිමල්ල 1073
පටිමසති 1075
පටිමා 1082
පටිමාපෙති 1082
පටිමානෙති 1083
පටිමාරෙති 1085
පටිමංසෙති 1083
පටිමුක්ක 1113
පටිමුඤ්චති 1113
පටිමුත්ත 1113
පටිමොක්ඛති 1152
පටිය 845
පටිකා 845
පටියත්ත 1157
පටියාති 1166
පටියාදෙති 754 A
පටියාලොක 1325
පටියොධ 1176
පටියොලොකෙති 1325
පටිරව 1199
පටිරාජා 1186
පටිරුද්ධ 1225, 1230
පටිරූප 1236
පටිරූපතා 1236
පටිරොදති 1249
පටිරොදෙති 1249
පටිරොසෙති 1250
පටිලද්ධ 1276
පටිලභති 1276
පටිලීන 1303
පටිලීයති 1303
පටිලෙනෙති 1303
පටිලොහෙති 1328 B
පටිලොම 1328 A
පටිවචන 1340
පටිවත්තති 1364
පටිවත්තු 1340
පටිවදති 1340
පටිවසති 1390
පටිවාණී 1008
පටිවාත 1397
පටිවානී 1399
පටිවාපෙති 1399 B
පටිවාපෙති 1397
පටිවාමෙති 1377
පටිවිංස 1423
පටිවිගච්ඡති 338 A
පටිවිජානාති 530
පටිවිජ්ඣ 1409 A
පටිවිද්ධ 1409 A
පටිවිනය 808
පටිවිනිවත්තති 448
පටිවිනෙති 808
පටිවිනොදති 833
පටිවිභජති 1003
පටිවිරත 1197
පටිවිරමති 1197
පටිවිරුජ්ඣති 1225
පටිවිරුහති 1235
පටිවිරොධ 1225
පටිවිසිට්ඨ 1549
පටිවිසෙස 1549
පටිවිස්සක 1390
පටිවුත්ත 1340
පටිවෙක්ඛති 72
පටිවෙක්ඛිය 72
පටිවෙදෙති 1441 A
පටිවෙධ 1409 A
පටිවෙර 1428
පටිවෙල්ලති 1444
පටිව්‍යාහරති 1616
පටිව්‍යාහායි 1616
පටිව්‍යූහති 117
පටිසංයමති 1162
පටිසංයුජ්ජති 1170
පටිසංයුත්ත 1170
පටිසංවෙදෙති 1441 A
පටිසංහරති 1616
පටිසක්කති 1454
පටිසංඛයති 308
පටිසංඛරොති 181
පටිසංඛා 302
පටිසංඛාති 302
පටිසංඛාන 302
පටිසංචික්ඛති 450
පටිසංජීවති 542
පටිසත්තු 1470 B
පටිසන්ථරති 671
පටිසන්ථාර 671
පටිසන්දහති 718
පටිසන්ධි 718
පටිපම 1488
පටිසම්භිද 1027
පටිසම්මජ්ජති 1055
පටිසම්මොදෙති 1147
පටිසරති 1497
පටිසරති 1494
පටිසල්ලීයති 1303
පටිසාධෙය්‍ය 1510, 1467
පටිසාමෙති 1520
පටිසායති 1525
පටිසාර 1494
පාටිසාරණී 1497
පටිසාරණීය 1494
පටිසාරෙති 1522
පටිසාසති 1529
පටිසාසන 1529
පටිසිබ්බති 1543
පටිසීසක 94, 1181
පටිසුත්ත 1572
පටිසුම්භිත 1574
පටිසූර 1584
පටිසෙධා 1594
පටිසෙධ 1594 B
පටිසෙනිකත්තා 1594 A
පටිසෙනෙති 1594 A
පටිසෙවති 1596
පටිසොත 1501
පටිස්සත 1494
පටිස්සරති 1494
පටිස්සව 1501
පටිස්සා 1494
පටිස්සාවී 1501
පටිස්සුණති 1569
පටිසෙසනෙති 1594 A
පටිහංඛති 1613
පටිහඤ්ඤති 1613
පටිහනති 1613
පටිහරති 1616
පටිහාර 1616
පටිහාරෙති 1616
පටු 843 A
පටුප්පාදන 843 A
පට්ට 843 A
පට්ට 844
පට්ටක 844
පට්ටිකා 844
පට්ටන 844
පට්ටිපුප්ඵ 844
පට්ටොලි 844
පඨා 573
පට්ඨහති 573
පඨති 846, 573
පඨවිතා 573, 852
පඨවී 573, 852
පඩය්හති 583 A
පණ 848
පණක 850

පණති 848
පණය 808
පණව 848
පණාමෙති 806
පණිතක 848
පණිදහති 718
පණිධි 718
පණිධෙති 790 A
පණිපතති 851
පණිපාත 851
පණිය 848
පණිහිත 718
පණීත 808
පණුදති 833
පණුන්න 833
පණෙති 849
පණ්ඩ 1007, 582
පණ්ඩක 582
පණ්ඩර 582
පණ්ඩිච්ච 847
පණ්ඩිත 847
පණ්ඩිතක 847
පණ්ඩු 582
පණ්ඩුමුටික 1007
පණ්ඩෙති 847
පණ්ණ 1627
පණ්ණ 848
පණ්ණා 850
පණ්ණසට 850
පණ්ණාකාර 850
පණ්ණික 850
පණ්ණිකා 850
පණ්ණෙති 850
පණ්ණත්ති 567
පණ්ණත්තිකභාව 567
පණ්හ 5
පණ්හිකා 867
පණ්හි 867
පතති 851
පතන 851
පතනක 851
පතනු 602
පතර 712
පතරති 601
පතාක 851, 615
පතාප 614 A
පතාපක 614 A
පතාපෙති 614 A
පතායති 851
පතාරෙති 608
පති 851 B' 1644, 851
පතික 851 B, 1644, 851
පතිකඩ්ඩති 159
පතිකාර 181
පතිකිට්ඨ 218 A
පතිකුට්ඨ 231
පතිමානෙති 1083
පතිංවරා 1380
පතිට්ඨහති 573
පතිට්ඨා 573
පතිතිට්ඨති 573
පතිත්ථ 629
පතිත්ථීයති 681
පතිබ්බත 1364
පතිලීන 1303
පතිසල්ලාන 1499
පතිසල්ලීන 1303
පතිසෙවති 1596
පතිස්සත 1494
පතිස්සව 1501
පතිත 118
පතෙය්‍ය 851 B, 1644, 851
පතොද 640
පතොදක 640
පත්ත 851
පත්ත 842
පත්ත 872 B
පත්ත 869
පත්තක 869
පත්තකල්ල 872 B
පත්තංග 851
පත්තබ්බ 872 B
පත්තයාන 1166
පත්තලී 1303
පත්තාළ්හක 70 B
පත්ති 842
පඞ්ති 851
පත්ති 872 B
පත්තික 851
පත්තිකායාති 842
පත්තිය (පච්චය) 56
පත්තිය 872 B
පත්තියායති 872 B, 56
පත්තියායන 772 B
පත්තුණ්ණ 113
පත්ථ (පසත) 867
පත්ථට 671
පත්ථණ්ඩිල 598 A
පත්ථද්ධ 668 A
පත්ථර 671
පත්ථරති 671
පත්ථරිකා 671
පත්ථාව 61, 676
පත්ථිව 852.
පත්ථීන 681
පත්ථින්න 681
පත්ථෙති 851 A
පථති 852
පථද්ධි 852
පථවි 852
පථාවි 852
පථික 852
පථිත 852
පථ්‍ය 852
පද 842
පදක 842
පදක්ඛිණ 696
පදචාරි 853
පදත්ථර 853
පදපරම 853
පදර 712
පදරවුත්ත 712
පදවි 853
පදවීතිහාර 853
පදස්සති 716
පදහති 718
පදාත 730
පදාති 730
පදාතු 730
පදාන 730
පදාරණ 712, 728
පදාලන 729
පදාලෙති 729
පදාලෙතු 729
පදික 853
පදින්න 735 A
පදිප්පති 735 A
පදිස්සති 742
පදීප 745
පදීපෙති 745
පදීයති 743 A
පදුට්ඨ 753
පදුද්ධාර 767
පදුබ්භති 749 A
පදුම 853
පදුමක 853
පදුමිනී 853
පදුස්සති 750
පදූසෙති 753
පදෙස 742

පදෙසකාරී 742
පදෙසඤ්ඤුණ 742
පදෙස 753
පදෙස 756 A
පදෙසයති 753
පද්ධ 48 A
පද්ධගූ 48 A
පද්ධති 770, 48 A
පද්වාර 759 A
පධංසති 769 A
පධංසෙති 769 A
පධාන 770
පධාන 718
පධානික 718
පධානිය 718
පධාරිත 772 A
පධාවති 773
පධූපති 787
පධූපායති 787
පධොත 793
පනච්චති 796
පනස 848
පනස්සති 811
පනාද 800
පනාදෙති 800
පනාමෙති 818
පනාළි- 816
පනිවය 441
පනිජ්ඣති 563
පනුජ්ජ 833
පනුදති 833
පනුන්න 833
පනුදන 833
පන්ත 53
පන්ති 841
පන්ථ 856
පන්ථගූ 856
පන්ථඝාත 856
පන්ථෙති 856
පන්න 806
පන්න 842
පන්නග 806
පන්නරස (පඤ්චදස) 841
පන්නලොම 842
පපා 869
පපච්චති 840
පපඤ්ච 841
පපඤ්චෙති 841
පපටා 844
පපටිකා 844
පපතති 851
පපතායති 851
පපද 853
පපා 869
පපාත 851
පපාතතට 851
පපිතාමහ 1078
පපීයති 884
පපීළෙති 894 A
පපුච්ඡති 896
පපුත්ත 914
පපුප්ඵක 908
පපුන්නාග 915 A
පප්පටකොජ 844
පප්ඵොටෙති 930
පප්පොති 857
පප්ඵාස 908
පබන්ධ 969
පබාහති 974
පබාළ්හ 974
පබුජ්ඣති 986
පබොධෙති 986
පබ්බ 858
පබ්බජති 1345
පබ්බජ්ජා 1345
පබ්බත 858
පබ්බතසංඛෙප 858
පබ්බති 858
පබ්බනිය 858
පබ්බවන්ත 858
පබ්බාජනිය 1345
පබ්බාහෙති 1403
පබ්බෙධ 1417
පබ්භමති 1012
සබ්භාර 1013
පබ්‍රෑති 999
පභ 1020
පභංසති 1018
පභඞ්ග 1004
පභංකර 1020
පභංගුර 1004
පභඤ්ජති 1004
පභවති 1016
පභස්සති 1018
පභස්සෙති 1019
පභංසෙති 1019
පභස්සර 1020
පභා 1020
පභාකර 1020
පභාත 1020
පභාති 1020
පභාවෙති 1016
පභාස 1025
පභාසති 1025
පභාසෙති 1025
පභිජ්ජති 1028
පභින්න 1028
පභූති 1016
පභූතික 1016
පභූ 1016
පභෙද 1028
පමජ්ජති 1055
පමට්ට 1055
පමත්ත 1055
පමද 1055
පමද්දෙති 1066
පමිලති 1072
පමාණ 1082
පමාණකත 1082
පමාති 1082
පමායති 1082
පමාද 1055
පමාය 1082
පමාය 1089
පමාරෙති 1085
පමිති 1082
පමිනාති 1089
පමිලායති 1098
පමුඛ 1044
පමුච්චති 1111
පමුඤ්ජති 1112
පමුඤ්චති 1113
පමුට්ඨ 1130
පමුත්ත 1113
පමුත්ති 1113
පමුද 1122
පමුදිත 1122
පමුය්හති 1131
පමුස්සති 1130
පමූළ්හ 1131
පමෙති 1139 A
පමෙය්‍ය 1082, 1139 A
පමොචන 1145 A
පමොචෙති 1145 A
පමොදති 1147
පමොහන 1131
පම්පක 857
පම්මුට්ඨ 1130
පම්හයති 1615
පය 859

පයති 859
පයච්ඡති 75
පයත 859
පයතති 1157
පයතන 1157
පයතී 859
පයාත 1166
පයාති 1166
පයායති 1166
පයිරුදාහරති 1616
පයිරුදාහංසු 999
පයිරුපාසති 70, 42
පයුඤ්ජති 1170
පයුත්ත 1170
පයුරුපාසති 56
පයෝග 1170
පයෝජන 1170
පයෝජේති 1175 A, 1170
පයෝධර 859
පයෝධි 859
පය්‍යක 56
පර 1204
පරක්කම 180, 860
පරක්කමති 180, 860
පරච්ඡන්න 860
පරජන 860
පරතන්තියුත්ත 598
පරත්ථ 860
පරදවුත්ත 860
පරධම්මික 766
පරනිම්මිතවසවත්ති 1082
පරපච්චය 56
පරපත්තිය 842
පරපුට්ඨ 914
පරහත 1013
පරම 921
පරම 860
පරම්පරා 860
පරම්මුඛ 860,
පරවිච්ඡඤතා 499
පරසුවෙ 860
පරාජයති 860
පරාජේති 551 A
පරාධියති 781
පරාධෙය්‍යක 790 A
පරාභව 860
පරාහනති 1196
පරාමට්ඨ 1075
පරාමසති 1075
පරාමාස 1075
පරායත්ත 56
පරායන 860
පරිකඩ්ඪති 159
පරිකති 181
පරිකත්ත 165
පරිකන්තති 165
පරිකප්පති 175
පරිකම්ම 181
පරිකරෝති 181
පරිකම්පති 176
පරිකස්සති 193
පරිකිණ්ණ 208
පරිඝුත්පෙති 206
පරිකිරති 208
පරිකිලමති 210
පරිකිලිස්සති 213
පරිකිස්සති 218
පරිකුපිත 272
පරිකෙලනා 267
පරිකෙලායති 267
පරිකොපෙති 272
පරික්කමති 180
පරික්කිට්ඨ 193
පරික්කිලිට්ඨ 213
පරිඛත 275
පරිඛත 284
පරිඛිත 181
පරිඛති 72
පරිඛය 308
පරිඛරෙති 181
පරිඛා 72
පරිඛාර 181, 296
පරිඛිත්ත 313
පරිඛිපති 313
පරිඛීණ 307
පරිඛියති 308
පරිඛෙප 313
පරික්ලෙස 213
පරිඛවෙති 275
පරිඛා 283
පරිගණ්හාති 361
පරිගලති 358
පරිගිලති 369
පරිගුහති 384
පරිග්ගහ 361 A
පරිඝ 407
පරිඝංසති 404
පරිචක්ඛිතු 422
පරිචය 441
පරිචරති 442
පරිචරියා 442
පරිචාරක 442
පරිචාරිකා 442
පරිචාරෙති 442
පරිචිණ්ණ 442
පරිචිත 448
පරිචුම්බති 478
පරිච්ච 118, 499
පරිච්චජති 426
පරිච්චත්ත 426
පරිච්ඡද 498
පරිච්ඡන්න 498
පරිච්ඡාත 497 A
පරිච්ඡින්දති 499
පරිච්ඡෙද 506 A
පරිජපති 517
පරිජානති 530
පරිජිණ්ණ 539
පරිජිත 522
පරිජින 538
පරිජියති 538
පරිජුනති 545
පරිජෙගුච්ඡ 379
පරිඩායනා 564
පරඤ්ඤදති 26 A
පරිසැඳැ 567
පරිසැඳැයති 567
පරිසැඳැත.වි 567
පරිසෙදැදය්‍ය 567
පරිඬහති 583 A
පරිණත 26 A
පරිණත 806
පරිණමති 806
පරිණාම 806
පරිණාමෙති 806
පරිණායක 808
පරිණාහ 813
පරිතජ්ජෙති 595
පරිතත්ත 603 A
පරිතප්පති 603 A
පරිතස්සති 610
පරිතාපෙති 614 A
පරිතිත්ත 603 A
පරිතුලෙති 646
පරිතොසෙති 661
පරිත්ත 615
පරිත්ත 1213
පරිත්තාණ 615
පරිත්තායති 615
පරිත්තාසී 610

පරිතෙත උදක මල්ලකෙ 1213
පරිදණ්ඩ 699
පරිදමෙති 709
පරිදහෙති 718
පරිදීපෙති 745
පරිදූසෙති 753
පරිදෙවති 755
පරිද්දව 755
පරිධංසති 769 A
පරිධාති 770
පරිධාවති 773
පරිධොත 793
පරිධොවති 793
පරිනාමෙති 818
පවිනාමී 818
පරිනායක 808
පරිනිට්ඨාපෙති 573
පරිනිට්ඨිත 573
පරිනින්න 806
පරිනිප්ඵන්න 842
පරිනිබ්බාණ 825
පරිනිබ්බාපෙති 825
පරිනිබ්බායති 825
පරිනිබ්බුත 825
පරිපක්ක 840
පරිපච්චති 840
පරිපක්කට 208
පරිපක්කිරති 208
පරිපඤ්හති 844 A
පරිපතති 851
පරිපන්ථ 856
පරිපන්ථික 856
පරිපාක 840
පරිපාචෙති 840, 839
පරිපාතයති 871
පරිපාලෙති 874
පරිපීත 890
පරිපීළෙති 894 A
පරිපුච්ඡති 896
පරිපුඤ්ඡති 896 A
පරිපූරකාරී 922
පරිපොඨෙති 933
පරිප්ඵරති 942
පරිප්ඵුට 942
පරිප්ඵොසෙති 963
පරිප්ලව 883 B
පරිප්ලවති 883 B
පරිප්ලුත 883 B
පරිඵන්දති 940
පරිබන්ධ 969
පරිබාධෙති 976
පරිබාහති 974
පරිබාහිර 974
පරිබුන්ධ (බන්ධ) 964
පරිබ්බජති 1345
පරිබ්බය 1378
පරිබ්බසති 1390
පරිබ්බාජක 1345
පරිබ්බූළ්හ 117
පරිබ්භමති 1012
පරිබ්භමෙති 1012
පරිබ්‍යත්තතා 26
පරිබ්‍රූහති 998
පරිබ්‍රෑහති 1000
පරිභට 1013
පරිභට්ඨ 1018
පරිභව්‍ය 1025
පරිභත 1013
පරිභරති 1013
පරිභව 1016
පරිභාවෙති 1016
පරිභාසති 1025
පරිභින්දති 1023
පරිභිසති 1030
පරිභුඤ්ජති 1033
පරිභූත 1016
පරිභෙද 1028
පරිභොග 1033
පරිමජ්ජති 1055
පරිමට්ඨ 1055
පරිමථති 1063
පරිමද්දෙති 1026
පරිමසති 1075
පරිමාණ 1082
පරිමාරෙති 1085
පරිමිති 1089 •
පරිමිනාති 1089
පරිමුඛ 1044
පරිමුච්චති 1111
පරිමුට්ඨ 1130
පරිමුස්සති 1130
පරිමොචෙති 1145 A
පරිමොහිත 1131
පරියඤ්ඤද 1156
පරියන්තං 68
පරියන්ති 68
පරියනත 53
පරියාති 1166
පරියාදය 754 A
පරියාදියති 754 A
පරියාදෙති 754 A
පරියාපජ්ජති 842
පරියාපාදෙති 872 A
පරියාපුණාති 903
පරියාපුත 903
පරියාය 56
පරියාය 1166
පරියාහත 16[illegible]
පරියිට්ඨ 123
පරියිට්ඨ 1156
පරියුක්කණ්ඨති 154
පරියුට්ඨාති 573
පරියුදහරති 1616
පරියෙට්ඨි 123
පරියෙති 118
පරියෙසති 123
පරියොග 1170
පරියොගාහති 366
පරියොගාළ්හ 366
පරියොත්ථරති 671
පරියොදපෙති 671
පරියොදාත 730
පරියොධාති 770
පරියොනන්ධති 803
පරියොනාහ 813
පරියොසාන 1527
පරියොසාපෙති 1527
පරියොසායති 1527
පරිරක්ඛති 1177
පරිරඤ්ජෙති 1187
පරිළාහ 579 B
පරල්ලක 84
පරිවජ්ජ 1364, 1342
පරිවජ්ජෙති 1347
පරිවට්ටුම 1351
පරිවට්ට 1351
පරිවඩ්ඪති 1358
පරිවණ්ණෙති 1363
පරිවත්තති 1364
පරිවත්තෙති 1364
පරිවදෙන්තිකා 1340
පරිවසති 1390
පරිවස්සති 1391
පරිවහති 1394
පරිවාදිනී 1340, 1397 A
පරිවාදෙති 1397
පරිවාත 1397
පරිවාරෙති 1402
පරිවීංස 1390

පරිධංසෙති 1401
පරිවිතක්ක 585
පරිවිත්ථිණ්ණ 608
පරිවිසක 1420
පරිවිසති 1420
පරිවීමංසති 1083
පරිවුට්ඨ 1390
පරිවුත 1402
පරිවෙඨිත 1438
පරිවෙණ 1439
පරිවෙණි 1439
පරිවෙසක 1420
පරිව්‍යත්ත 68, 26
පරිව්‍යාපෙති 68
පරිසංසිබ්බති 1543
පරිසක්කති 1454
පරිසංකති 1455
පරිසංගණ්හාති 361
පරිසඨ 1467
පරිසණ්ඨාපෙති 573
පරිසණ්ඨාති 573
පරිසණ්හ 1469 A
පරිසන්දෙති 1476
පරිසන්න 1476
පරිසප්පති 1482
පරිසමන්තතො 53
පරිසම්බාහති 974
පරිසරති 1494
පරිසාරජ්ජ 1524
පරිසහති 1506
පරිසා 1553 A
පරිසිඤ්චති 1553
පරිසිබ්බති 1543
පරිසුක්ඛ 1561
පරිසුක්ඛිත 1561
පරිසුජ්ඣති 1564
පරිසුම්භති 1574
පරිසුස්සති 1578
පරිසෙදෙති 1534 A
පරිසෙස 1597, 1549
පරිසොක 1598
පරිසොචති 1598
පරිසොධෙති 1602
පරිසොසෙති 1606 A
පරිස්සජති 1462
පරිස්සන්ත 1489
පරිස්සම 1489
පරිස්සය 1492
පරිස්සාවන 1439
පරිස්සාවෙති 1439
පරිහත 1616
පරිහට්ඨ 1623 A
පරිහරති 1616
පරිහසති 1622
පරිහානි 1624
පරිහාපෙති 1624
පරිහායති 1624
පරිහාර 1616
පරිහාස 1622
පරිහීන 1634 A
පරිහීයති 1634 A
පරිහීනති 1634 B
පරිත 118
පරූළ්හ 1235
පරෙත 860
පරෙති 860
පරෙති 1242 A
පරොක්ඛා 8
පරොදති 1249
පරොපටියනත 1383
පරොවර 1380
පරොසහස්සං 860
පලක්ඛ 861
පලක්ඛති 861
පලති 860 A
පලගණ්ඩ 860 A
පලණ්ඩුක 860 A
පලපති 1273
පබම්බති 1274
පලම්භෙති 1277
පලය 1303
පලලිත 1280
පලවති (පල්වති) 862
පලසත 860 A
පලහති 1284
පලාත 863
පලාබු 860 A
පලාප 1290, 1273
පලාපෙති 863
පලාපෙති 1290
පලායති 863
පලාල 860 A
පලාලපිඨකා 891
පලාස 860 A
පලාස (පදස) 715 C
පලාසත 860 A
පලාසාද 860 A
පලාසික 860 A
පලාසී 715 C
පලිකුජ්ජති 229
පලිකුණ්ඨිත 235
පලිඛ (පලිඝ 407
පලිබද්ධ 283
පලිබන්ධති 283
පලිබති 1296
පලිබාදති 304
පලිගිජ්ඣති 357
පලිගුණ්ඨති 235
පලිගෙධති 387 A
පලිඝ 407
පලිඝපරිවත්තිකා 407
පලිත 860 A
පලිහාත 1300
පලිප 1300
පලිපථ 856
පලිපන්න 842
පලිප්පති (පලිම්පති) 1300
පලිබුජ්ඣති 986
පලිබුද්ධති 986
පලිභඤ්ජති 1004
පලිමට්ට 1055
පලිවෙඨෙති 1438
පලිසජ්ජති 1463
පලිස්සවති 1501
පලිස්සුත 1501
පලුග්ග 1305
පලුජ්ජති 1305
පලුට්ඨ 865
පලුද්ධ 1315
පලුම්පති 1316
පලුස්සති 865
පලෙති 860 A, 860 A
පලෙප 1323
පලොකධම්ම 766
පලොකී 1305
පලොභෙති 1315, 1328 B
පල්ලංක 1
පල්ලති 864
පල්ලත්ථිකා 42
පල්ලල 864
පල්ලව 1281
පල්ලවති 1281
පල්ලවිත 1281
පල්ලික 864
පල්ලොම 1328 A
පළච්චරි (පරච්චරි) 860
පළිබුද්ධ 964
පළිමට්ට 1055
පවක්ඛති 1334
පවච්ඡති 1342, 1364

පවජති (පබ්බජති) 1345
පවජ්ජති 1347
පවජ්ජති 1340
පවඩ්ඪති 1358
පවති (පවාති) 1397
පවති (පලවති) 862
පවත්තති 1364
පවත්තයිතු 1364
පවත්තු 1340
පවත්ති 1364
පවදති 1340
පවන 862
පවන 1370
පවන (පසන 867
පවනක්ඛ 867
පවපති 1373
පවසති 1390
පවස්සති 1392
පවාති 1397
පවාද 1340
පවායති 1397
පවාර 1402
පවාරෙති 1402
පවාල 1383
පවාල්හ 1394
පවාස 1390
පවාහෙති 1403
පවිකත්ථෙති 167
පවිචය 441
පවිචරති 442
පවිචිනාති 448
පවිජ්ඣති 1409 A
පවිතක්ක 585
පවිත්ත 1397
පවිදංසෙති 717
පවිනෙති 808
පවිභජති 1008
පවිලීයති 1303
පවිලොකෙති 1325
පවිවාද 1340
පවිවිච්චති 1405
පවිවිත්ත 1405
පවිවෙක 1405
පවිසති 1420
පවිස්සිලෙස 1547
පවිණ 1418 A
පවිණති 1418 A
පවිහි 95
පවුච්චති 1340
පවුට (පචුට) 467
පවුටිය 1392
පවුත්ත 1340
පවුත්ත 1373
පවුත්ති 1364
පවෙවජති 1364
පවෙණි 1439
පවෙදෙති 1441 A
පවෙධති 1409 A
පවෙල්ලති 1444
පවෙස 1420
පවෙසෙති 1420
පව්‍යෙථෙති 1447 B
පසංසක 1505
පසංසති 1505
පසක්කති 1454
පසංකමති 180
පසංග 1463
පසජති 1461
පසට (පසටිය) 1461
පසත (පත්ථ) 867
පසත 866 B
පසත්ථ 1505, 1529
පසද (පසත) 866 B
පසදමිග 866 B
පසන්න 1553 A
පසන්න 1471
පසම්මති 1490
පසය්හ 1506
පසවති 1501 C
පසහති 1506
පසාඛ 1508
පසාද 1553 A
පසාදෙති 1513
පසාධනපෙළිකා 1518
පසාධෙති 1518
පසාරෙති 1523
පසංසති 1529
පසිති 1537, 1542, 1592 A
පසිබ්බ 1534 C
පසිබ්බක 1543
පසිබ්බති 1543
පසීදති 1553 A
පසු 867
පසුත 1571 A
පසුර (පචුර) 442
පසුරාකිරහොටි 442
පසුති 1501 C
පසොධෙති 1602
පස්ස 867 A
පස්ස 867
පස්සති 867 A
පස්සද්ධ 1488 A
පස්සම්භති 1488 A
පස්සය 1492
පස්සයිතු 1492
පස්සවති 1501
පස්සසති 1502
පස්සාව 1501
පස්සාවවිධාන 1501
පස්සාස 1502
පස්සික 867 A
පස්සුපති 1572
පහ 1624
පහ 868 A
පහංසති 401
පහංසති 1623 A
පහට 1616
පහටිය 404
පහටිය 1623, 1623 A
පහත 1613
පහරණක 1616
පහරති 1616
පහසති 1622
පහස්සති 1623
පහානරත 1624
පහායති 1624
පහාර 1616
පහාරවරක්ඛෙත්ත 1616
පහාස 1622
පහාසෙති 1622
පහිණ 1627
පහිණාති 1627
පහිත 1627, 528 A
පහීන 1634 A
පහීයති 1634 *A*
පහුත 975
පහුත 1644
පහුයති 975
පහුසති 1470 *A*
පහෙති 868 *A*
පහෙණක 868 *A*
පහෙණගමන 868 *A*
පහොති 1644
පහොනක 1644
පංසු 868
පංසුකුල 868
පංසෙති 868
පාකට 150
පාකත 181
පාකතික 181

පාකතින්ද්‍රිය 150
පාකාර 181
පාකාසිය 199
පාකිම 839
පාකුල 251
පාගබ්භිය 363
පාගුඤ්ඤතා 378 A
පාචක 839
පාචන (පාජන) 842 870 A
පාචිරිය 442
පාචිත්තිය 455
පාචීන 448
පාචෙති 842
පාචෙති (පාජෙති) 870 A
පාජංපෙති 870 A
පාජෙති 870 A
පාටංකී 843
පාටල 843 A, 868 B
පාටලී 843 A, 868 B
පාටච 843 A
පාටිකංඛී 143
පාටිකා 868 B
පාටිකුල්‍යතා 263
පාටිදෙසනිය 756
පාටිපද 842
පාටිපුග්ගලික 915 A
පාටිභොග 1033
පාටිමොක්ඛ 1152
පාටිරූපික 1236
පාටිහාරිය 1616
පාටිහීර 1634 B
පාටිහීරකතා 1634 B
පාටි 845
පාටෙක්කං 118
පාටෙති 868 B
පාඨ 846
පාඨක 846
පාඨීන 846
පාණ 868 C
පාණක 868 C
පාණති 868 C
පාණන 868 C
පාණිමණ්ඩල 868 C
පාණිස්සර 868 C
පාණී 868 C
පාණුපච්ඡේද 506 A
පාණුපෙත 868 C
පාත 869 B
පාත 869
පාතබ්බ (පෙය්‍ය) 869
පාතව්‍යතා (පහාතව්‍යතා) 1624
පාතාල 869
පාති 869
පාති 869 B
පාතිකම්ම 869 B
පාතී 869, 869 B
පාතු 869 B
පාතුකම්‍යතා 869
පාතුරහොසි 869 B
පාතෙති 871
පාථෙය්‍ය 852
පාද 842
පාදපරිචරියා 872 A
පාදුක 842
පාදෙති 872 A
පාන 869
පානදු 746
පානධි 813
පානුදි 833
පාප 872 C
පාපණික 848
පාපුණාති 872 B
පාපුරණ 1380
පාපුරති 1380
පාපෙති 872 C
පාපෙති 68, 872 B
පාභත 1013
පාමංග 53
පාමුජ්ජ 1122
පාමෙති 1089
පාමොක්ඛ 1074, 1044
පාමොජ්ජ 1122
පායක 870
පායති 870
පායාස 859
පායි 870
පායු 56
පායෙති 870
පාරතො 860
පාරද 1191
පාරමී 873
පාරාජිකා 522
පාරාධක 1208
පාරායන 56
පාරිචරියා 442
පාරිච්ඡත්තක 498
පාරිජාත 498
පාරිජුඤ්ඤ 545
පාරිපන්ථික 856
පාරිපූරි 922
පාරිභට්ටතා 1017
පාරිහත්‍ය (පාරිහච්ච) 1013
පාරිභොග 1033
පාරිච්ඡත්තක 1364
පාරිවාසික 1390
පාරිසජ්ජ 1553 A
පාරිසුද්ධි 1564
පාරිහාරිය 1616
පාරුත 1380
පාරුපති 1380
පාරෙති 873
පාරෙවත (පාරාපත) 1245
පාරෙවට 1245
පාරොහ 1251
පාලි (පාළි) 845
පාලිගුණ්ඨිම 235
පාලිච්ච 860 A
පාලිබද්ධක 1011
පාලෙති 874
පාවක 1397
පාවචන 1340
පාවං 1340
පාවාර 1380
පාවාරික 1380
පාවාල 1383
පාවුරණ 1380
පාවුස 1392
පාවුස්සක 1392
පාවෙක්ඛති 72
පාස 875, 1492
පාස 65
පාසංස 1505
පාසක 65
පාසක 875
පාසණ්ඩ 1468
පාසාණ 1511
පාසාණදරී 712
පාසාද 1553 A
පාසාදික 1523
පාසාවි 1501 C
පාසුක (ඵාසුක) 875
පාසුල 875
පාහුන 1638 A
පාහුනක 1638 *A*
පාහුනාති 1638 A
පාහුනෙය්‍ය 1638
පාහුනෙය්‍යක 1638 *A*
පාහෙති 875 *A*

පිංසති 885
පිංසෙති 886
පිංක 886, 879
පිංගල 879, 886
පිංගුලා 879, 886
පික (පියක) 883 D
පිචු 485
පිචුමන්ද 485
පිච්ඡ 877
පිච්ඡක 877
පිච්ඡෙති 877
පිච්ඡිල 877
පිච්ඡිලා 877
පිඤ්ඡ 877
පිඤ්ඡෙති 877
පිඤ්ජ 879
පිඤ්ජති 879
පිඤ්ජර 879
පිඤ්ඤාක 885
පිටක (පෙටක) 925 A
පිටති 925 A, 881
පිට්ඨ 885
පිට්ඨි 867
පිට්ඨිසංඝාටක 398
පිට්ඨී 867
පිට්ඨිකණ්ටක 151
පිට්ඨිකා 867
පිට්ඨිමද්ද 867
පිට්ඨිමංසිකතා 867
පිඨති 882
පිඨර 882
පිණාති 882 C
පිණ්ඩ 883
පිණ්ඩපතිපිණ්ඩ 883
පිණ්ඩාලු 883
පිණ්ඩිකපක්ක 883
පිණ්ඩිසංලොප 883
පිණ්ඩෙති 883
පිණ්ඩොල 883
පිණ්ඩොල 883
පිතික 869
පිතු 698
පිතුවජං 869
පිත්ත 879, 860 A
පිත්තික 879, 860 A
පිත්තිවිසය 925
පිධීයති 718
පිදලක 713
පිදහති 718
පිඨර 767
පිධාන 718
පිනාස 812, 819
පිපති (පිබති, පිවති) 884
පිපාසා 884
පිපාසති 884
පිපාසිත 884
පිපි 884
පිපීලිකා 84, 883 C, 894 A
පිප්ඵල 943
පිප්ඵලක 943
පිප්ඵලී 943
පිය 883 D
පියක 883 D
පියක්ඛාන 883 D
පියති 883 D
පියා 883 D
පියායති 883 D
පියායිත 883 D
පිලක 894 A
පිලක්ඛ 861
පිලන්ධති 803
පිලපති 883 A
පිලව 883 B
පිලවති 883 B
පිලාල 860 A
පිලොතිකා 862
පිල්ලක 84
පිල්ලති 84
පිවති 884
පිවාසති (පිපාසති) 884
පිසති 885
පිසන 885
පිසාච 885
පිසාචි 885
පිසාචිනී 885
පිසාචිල්ලිකා 885
පිසිත 885
පිසිල 885
පිසුණ 885
පිසොදර 866 B
පිස්ත 885
පිහක 887 A
පිහති 886 A
පිහන 887
පිහයති 887
පිහා 887
පිහාලු 887
පිහෙති 887
පීඨ 891
පීඨකා (පලංක) 891
පීඨසප්පි 891
පීඨිකා 891
පීඨෙති 891
පීණයති 890
පීණෙති 890
පීත 890
පීත 883 D
පීත පීතන 879
පීති 890, 869, 883 D
පීන 894
පීයති 869
පීයූස 869
පීවති 894
පීවර 894
පීළක 894 A
පීළා 894 A
පීළෙති 894 A
පුංස 915 A
පුංසක 915 A
පුංසති 915 A
පුක්කුස 252
පුග්ගල 358, 915 A
පුංඛ 915 A
පුංඛගාම 915 A
පුංගව 915 A
පුචිමන්ද 485
පුච්චණ්ඩතා 918
පුච්ඡ 877
පුච්ඡති 896
පුච්ඡිතු 896
පුජ්ජ 919
පුඤ්ඡති 896 A
පුඤ්ඡන 896 A
පුඤ්ඡනී 896 A
පුඤ්ජකත 6, 897
පුඤ්ජකිත 6, 897
පුඤ්ජති 897
පුඤ්ජ 897
පුඤ්ජෙති 898
පුඤ්ඤ 895
පුට 899
පුටංස 899
පුටක 899
පුටති 899
පුටභෙදන 899
පුටෙති 899
පුට්ඨ 914
පුට්ඨ (පුච්ඡිත) 896
පුණාති 903
පුණ්ඩති 902

පුණ්ඩරීක 847
පුණ්ඩරීකඵල 902
පුණ්ඩරීකිනී 847
පුණ්ණ 921, 922
පුතොළි 899, 1132
පුතත 914
පුතත (පූත) 903
පුතත (පුනිත) 895
පුතතක 914
පුත්තිය 903
පුථවි (පුථුවි) 904
පුථු 904
පුථුක 904
පුථුගුටය 904
පුථුජ්ජන 904
පුථුපඤ්ඤ 904
පුථුල 904
පුථුලොම 904
පුථුසො 904
පුන 907
පුනප්පුනං 907
පුනාති 895
පුනෙති 907
පුන්නාග 915 A
පුප්ඵ 908
පුප්ඵංසා 908
පුප්ඵජඩ්ඪක 908
පුප්ඵති 908
පුප්ඵවති 908
පුප්ඵාසව 1501
පුබ්බ 918
පුබ්බ 909
පුබ්බක 909
පුබ්බකාරී 909
පුබ්බකිච්ච 909
පුබ්බණ්හ 909
පුබ්බන්න 909
පුබ්බාපෙති 909
පුබ්බෙනිවාස 909
පුබ්බසෙල 1492
පුම 910 A
පුමති 910 A
පුය්‍ය (පුබ්බ) 198
පුරා 1242 *A*
පුරාතන 1242 A
පුරී 860
පුරින්දද 860
පුරිම 1242 *A*
පුරිමක 1242 *A*
පුරිස (පුස්ස, පොස)
1242 A
පුරෙක්ඛරොති 1242 A
පුරෙක්ඛාර 1242 *A*
පුරොහිත 770
පුලක 912
පුලව 912
පුලවක 912
පුලස 912
පුලින 912
පුලෙති 912
පුසති 914, 194 A
පුසිත (පුතත) 194, 194 A
පුස්ස 194
පුග 198
පූග 897
පූජනා 919
පූජනෙය්‍ය 919
පූජා 919
පූජෙති 919
පූජෙතු 919
පූජ්ජ 919
පූණෙති 920 B
පූත 903
පූති 918
පූප 920 A
පූපෙති 920 A
පූර 921
පූරති 921
පූරළාස (පුරොඩාස 957 A
පූරිතධනු 922
පූරෙති 922
පූව 920 A
පූවපණිය 920 **A**
පූවික 920 A
පූවිය 920 A
පෙක්ඛ 72
පෙක්ඛක 72
පෙක්ඛති 72
පෙක්ඛා 72
පෙඛුණ 73
පෙච්ච (පෙත්වා) 925
පෙටක 881, 925 **A**
පෙණාහික 920 B
පෙත 925
පෙතතත 925
පෙති 925
පෙත්තනික 869
පෙත්තාපිය 869
පෙත්තික 869
පෙත්තිවිසය 925
පෙත්තෙය්‍ය 869
පෙත්තෙය්‍යතා 869
පෙතය්‍යා 869
පෙම 883 D
පෙමනීය 883 D
පෙය්‍ය 884
පෙය්‍ය 883 D
පෙය්‍යවජ්ජ 883 D
පෙය්‍යාල 925, 1166, 59
පෙරෙති 93
පෙලක 927
පෙලති 927
පෙලව 927
පෙළ 881, 925 A
පෙළක 925 A
පෙළිකා 925 **A**
පෙස 929
පෙසක 929
පෙසකාර 886
පෙසල 883 D
පෙසාව 885
පෙසි 885
පෙසිකා 885
පෙසුඤ්ඤ 885
පෙසුණ 885
පෙසුණෙය්‍ය 885
පෙසෙති 929
පෙස්සති 929
පෙස්ස 929
පෙස්සියවග්ග 929
පෙහි 925
පොක්ඛර 915 A
පොක්ඛරණී 915 A
පොක්ඛසාතක 915 A
පොංඛ 915 A
පොට 930
පොඨ 930 A
පොඨිල 930 A
පොථෙති 930 A
පොණ 903, 895
පොණ 806
පොණ්ඩික 806
පොණ්ඩල 902
පොණ්ඩලික 902
පොත 862
පොතවාහ 862
පොත 914
පොත 929
පොත 1364
පොත්ථ 862
පොත්ථ 905

පොට්ඨ 914 A
පොත්ථක 904
පොත්ථක 914 *A*
පොත්ථකුත්ථ 862
පොත්ථකුපමං 904
පොත්ථනිකං 905
පොත්ථනී 905
පොත්ථලිකං 862
පොථුජ්ජනික 904
පොථෙති 903
පොනොභවික 1016
පොන්ති 862
පොමයති 933 *A*
පොරණ 911
පොරි 860
පොරිස 860
පොරිසිය 860
පොරිසාද 860
පොරොහච්ච 770
පොරොසෙය්‍ය 860
පොලෙති 912
පොස 860
පොස (සුපොස) 914
පොසක 914
පොසථ (උපොසථ) 1390
පොසාපෙති 914
පොසාවෙති 914
පොසාවනික 914
පොසෙති 934
ප්ලව 862
ප්ලවංගම 862
ඵක්ක 936
ඵග්ග 943
ඵග්ගු 943
ඵග්ගුනී 943
ඵංගු (පංගු) 936
ඵටති 937
ඵටික 937
ඵණ 939
ඵණක 939
ඵණති 939
ඵණී 939
ඵන්දති 940
ඵරක 942
ඵරණ 942
ඵරතී 942
ඵරසු 942
ඵරිත 942
ඵරුස 1250
ඵලක 943
ඵලකචීර 463
ඵලති 943
ඵලණ්ඩ 943
ඵළික 937
ඵලික 943
ඵලිම 943
ඵලී 943
ඵලු 943
ඵස්ස 944
ඵස්සති 944
ඵස්සනා 944
ඵස්සිත 944
ඵස්සෙති 944
ඵළික 937
ඵළිකන්තරෙ 937
ඵාටෙති 944 *A*
ඵාණිත 939
ඵාණෙති 939
ඵාති 945
ඵායති 945
ඵාතී 945
ඵාරුසක 1250
ඵාරුසිය 1250
ඵාල 946
ඵාලිඵුල්ල 946
ඵාලෙති 946
ඵාසු 945
ඵාසුකා 867
ඵාසුලිකා 867
ඵාසුලී 867
ඵිය 945
ඵීත 945
ඵීයති 945
ඵුට 947
ඵුටති 947
ඵුටිත 947
ඵුට්ඨ 958
ඵුණති 955
ඵුණොදක 955
ඵුත 958
ඵුරති 956
ඵුලක 957
ඵුලති 957
ඵුලිංග 957
ඵුල්ල 957
ඵුල්ලති 957
ඵුල්ලිත 957
ඵුසති 958
ඵුසායති 958 *B*, 963
ඵුසිත 958
ඵුසිතක 958 *B*
ඵුස්ස 958
ඵුස්සක 958 A
ඵුස්සති 958 *A*
ඵුස්සබෙලුවලට්ඨි 1268
ඵුස්සරථ 958
ඵුස්සරංග 958
ඵුස්සිත 958 A
පුස්සිතග්ගල 958
ඵෙග්ගු 961
ඵෙග්ගුක 961
ඵෙග්ගුතා 961
ඵෙණ 939
ඵෙණුද්දෙහක 757
ඵෙලකි 961
ඵෙලා 961
ඵොට 962
ඵොටක 962
ඵොටයති 962
ඵොටෙති 962
ඵොට්ඨබ්බ 958
ඵොසෙති 963
බක 1330
බකුල 1330
බක්කුල 251
බජ්ඣති 964
බඨති 965
බණති 966
බදති 967
බදර 967
බදරික 967
බදලතා 967
බද්ධ 967 A
බද්ධචර 967 A
බද්ධති 967 *A*
බද්ධසත්තු 1462
බධති 968
බධිර 968
බධු 968
බන්ධකී 969
බන්ධති 969
බන්ධව 969
බන්ධුක 969
බන්ධුමන්තු 969
බප්ප (වප්ප) 1392
බබ්බජ 970
බබ්බති 970
බබ්බර 970
බබ්බු 970
බරහති 971

බරිහ 971
බරිහිස 971
බරිහී 971
බලංනාහෙති 366
බලති 972
බලහති 973
බලාකා 973
බලාහක 973
බළ 1013
බලික (ඵලික) 943
බළිස (වරිස) 1380, 1383
බළිසමංසික 1380
බලීයති 972
බළිවද්ද 1013
බහති 974
බහල 975
බහි 974
බහිද්ධා 974, 770
බහුධා 770
බහුල 975
බාණ 966
බාණධි 966
බාධක 976
බාධා 975
බාධෙති 976
බාල 972
බාල (වාල) 1402 **A**
බාලකිනී 972
බාළිසික 1380, 1383
බාල්‍ය 972
බාළ්හ 976
බාළ්හ 974
බාහති 974
බාහති 977 A
බාහිතත්ත 974
බාහිතිකා 974
බාහිතෙය්‍ය 974
බාහිය 974
බාහිර 974
බාහිරිම 974
බාහුජඤ්ඤ 515
බාහුල්ල 975
බාහුසච්ච 1501
බාහෙති 974
බිදල 713
බින්දති 978
බින්දු 978
බින්දුස්සර 978
බින්දුයති 978
බිම්බ 979
බිම්බති 979
බිම්බිසාර 979
බිම්බොහන 979
බිල 980
බිලති 980
බිලංගථාලිකා 980
බිලසො 980
බිලාසය 980
බිල්ල 990
බිළාල 982
බිළාලභස්තා 1017
බිළාලිකන්ද 171
බීජ 983
බීජෙති 983
බීභච්ඡ 1023 *A*
බුජ්ඣති 986
බුදති 985
බුන්ද (බුද) 985
බුන්දති 985
බුබ්බුල 989
බුබ්බුලක 989
බුබ්බුලති 989
බුභුක්ඛති 1033
බුල්ලති 989
බෙලුව 990
බෙල්ල 990
බෙල්ලති 990
බොජ්ඣ 986
බොජ්ඣංග 986
බොද්ධබ්බ 986
බොධති 986
බොධනෙය්‍ය 986
බොධයති 986
බොධෙති 986
බොන්දි 985
බ්‍යග්ඝ (ව්‍යග්ඝ) 407
බ්‍යඤ්ජන 25
බ්‍යත්ත (ව්‍යත්ත) 754 A
බ්‍යන්ත (ව්‍යන්ත) 26
බ්‍යථති 994, 1447 B
බ්‍යධති 995
බ්‍යන්තී 41
බ්‍යපගති 338 A
බ්‍යප්පථ 852
බ්‍යම්හ 1615
බ්‍යවජති 1345
බ්‍යාකරොති 181
බ්‍යාති 993 B
බ්‍යාධ (ව්‍යාධ) 995
බ්‍යාධි (ව්‍යාධි) 754 A
බ්‍යාධෙති 754 A
බ්‍යාධියති 754 A
බ්‍යාපජ්ඣ 842
බ්‍යබාධෙති 976
බ්‍යාභංගී 1004
බ්‍යභඤ්ජති 1004
බ්‍යාම 1166
බ්‍යාරුද්ධ 1230
බ්‍යාරුන්ධති 1230
බ්‍යාවට 1380
බ්‍යාසත්ත 1463
බ්‍යූහ 117
බ්‍යූහති 117
බ්‍රහති 998
බ්‍රහ්ම 998
බ්‍රාහ්මණ 998
බ්‍රාහ්මණ 37
බ්‍රූති 999
බ්‍රූවති 999
බ්‍රූවාන 999
බ්‍රූහති 1000
බ්‍රූහයති 1000
බ්‍රූහෙති 1000
බ්‍රූහෙතු 1000
භකුටි 1012
භක්ඛති 1001
භග 1004
භගන්දති 1002
භගන්දල 1002
භගවන්තු 1003
භගිනී 1003
භග්ග 1004
භංග 1012
භංග 1004
භච්ච 1013
භච්චෙති 1013
භජෙති 1020
භජති 1003
භජ්ජති 1005
භඤ්ජක 1004
භඤ්ජති 1004
භඤ්ඤමාන 1008
භට 1006
භටති 1006
භටයති 1006
භට්ඨ 1006
භට්ඨ 1018
භට්ඨ 1005
භණති 1008
භණෙ 1008

භණ්ඩ (පණ්ඩ) 1007
භණ්ඩක 1007
භණ්ඩති 1007
භණ්ඩන 1007
භණ්ඩක්කටමත්ත 150
භණ්ඩාකි 1007 A, 6
භණ්ඩිකා 1007
භණ්ඩිත 1007 A
භණ්ඩීත 1007
භණ්ඩී 588
භණ්ඩු (පණ්ඩු) 1007
භණ්ඩෙති 1007 A
භත 1013
භතක 1013
භති 1013
භතිකා 1013
භත්ත 1003
භත්තක 1003
භත්ති 1003
භත්තු 1013
භත්තුද්දෙසක 1003
භන්තෙ 1011
භදන්ත 1011
භන්දෙති 1009
භද්දික (භද්දක) 10 1
භද්දෙකරත්ත 1204
භද්දෙති 1011
භන්ත (භමිත) 1012
භන්තයානපටිභාග 1004
භබ්බ 1016
භබ්බතා 1016
භබ්බරූපතා 1016
භමකාර 1012
භමති 1012
භමර 1012
භමරතන්ති 1012
භමරිකා 1012
භමු 1012
භමුක 1012
භය 1023 A
භයානක 808
භර 1013
භරණ 1013
භරතා (දුබ්භර, සුභර) 1013
භරති 1013
භරිත 1013
භරියා 1013
භරු 1013
භරුකච්ඡ 10 3
භල්ලටි 1015
භල්ලාතක 1015
භල්ලුක 1015
භව 1016
භවති 1016
භන්ත 1016
භවන්ත 10.6
භව්‍ය (භබ්බ) 1016
භස .017
භසිත 1017
භස්ත 1017
භස්තා 1017
භස්ම 10 7
භස්ස 1025
භස්ස 1017
භස්සකාරක 1017
භස්සති (භංසති) 1018
භස්සර 1025
භසුර 1025
භා 1020, 1012, 231
භාකුටි 1020, 1012, 231
භාකර 1020
භාග (භාගී) 1003
භාගධෙය්‍ය 770
භාගිනෙය්‍ය 1004
භාගිය 1003
භාග්‍ය 1003
භාජක 1021
භාජන 1021
භාජිත 1021
භාජෙති 1021
භාණ 1008, 38
භාණක 1008, 38
භාණක (භාජක) 1021
භාණෙති 1008
භාති 1020
භාතු 1020
භානු 1020
භානුමන්තු 1020
භායති 1023 A
භාර 1013
භාරති 1013
භාරෙති 1013
භාරියකම්ම 1013
භාරික 1013
භාව 1016
භාවනා 1016
භාවෙති 1016
භාස 1025
භාසති 1025
භාසා 1025
භාසිත 1025
භාසිතු 1025
භාසුර 1025
භිංස 1025 A
භිංසති 1025 A
භිංසිකා 1025 A
භික්ඛති 1026
භික්ඛා 1026
භික්ඛු 1026
භික්ඛූ 1023 A, 319
භික්ඛුක 1026
භිංක 1012
භිංකාර 1012
භිංකාර 181
භිජ්ජති 1027
භින්ති 1027
භිදුර 1027, 1028
භින්දති 1028
භින්දිවාල 1028
භින්න 1028
භියො 1016
භිස 1030
භිසක්ක 1030
භිසති 1030
භිසජ්ජති 1031
භිසාලුව 1030
භිස්මා 1025 A
භීත 1023 A
භිභවජ 1023 A
භීම 1023 A
භීමල 1023 A
භීයති 1023 A
භීර 1023 A
භීරති 1023 A
භීරු 1023 A
භීරුක 1023 A
භීසන 1025 A
භුංකරොති 181
භුච්ච (යථාභුච්චං) 1016
භුජ 1034 A
භුජග 1034
භුජති 1034
භුජිස්ස 1034 A
භුත්තාවමිතක 1033
භුත්තාවී 1033
භුනාති 1016
භුම්ම 1016
භුම්මි 1016
භුවි 1016

භුස 1034 B, 1034 C
භුසති 1034 B
භුසිකා 1034 B
භුසෙති 1034 C
භුස්සති 1035
භූ 1016
භූණති 1016
භූකුටි 1016
භූත 1016
භූතවෙජ්ජ 1016
භූනහ 1016
භූනහත 1016
භූමි 1016
භූරි 1016
භූසති 1036
භූසා 1036
භූසෙති 1036
භෙක 10 37 C
භෙජ්ජති 1028
භෙජ්ජ 1028
භෙණ්ඩිවාල 342
භෙණ්ඩු 342
භෙණ්ඩුක 342
භෙති 1037 A
භෙති 1037 *C*
භෙත්තු 1028, 1037 *C*
භෙදෙති 1028
භෙරණ්ඩක 1023 A
භෙරව 1023 A
භෙරී 1023 A
භෙසක 1038
භෙසකලා 1038
භෙසති 1038
භෙසජ්ජ 1030 A, 1031
භෙසති 1038
භෙස්ම 1023 A
භොක්කං 1033
භොක්ඛි 1033
භොග 1033
භොග 1034
භොගී 1033
භොගී 1034
භොජ 1034 A
භොජක 1039
භොජනවිකති 1039
භොජෙති 1039
භොජ්ඣ 1033
භොත්තබ්බ 1033
මංස 1076 A
මංසසූල 1076 A
මංසික 1076 A
මංසති 1083
මංසෙති 1076 A
මක 1040
මකචි 1040
මකති 1040
මකර 1040
මකරන්ද 1040
මකස 1040, 1075
මකුට 231
මකුල 251
මක්ක 150
මක්කට 150
මක්කටක 150
මක්කෝල 150
මක්ඛයති 1043
මක්ඛිකා 1043
මක්ඛි 1043
මක්ඛෙති 1043
මඛෙති 1044
මග 1045
මගධ 1045
මගන්දි 1045
මගෙති 1045
මග්ග 1047
මගගදූසි 1047
මග්ගසිර 1047
මග්ගෙති 1047
මඝ 1048
මඝවන්තු 1048
මඝා 1048
මංකති 1041
මංකු 1041
මංකුභූත 1041
මංකුන 1041
මංකුභාව 1041
මංග 1046
මංගති 1046
මංගල 1046
මංගුර 1046
මංගුල 1046
මංගුලී 1046
මංඝති 1048
මචති 1049
මචල 1049
මච්ච 1054
මච්චු 1054
මච්චෙති 1054
මච්ඡ 1490
මච්ඡරති 1493
මච්ඡික 1049
මච්ඡි 1049
මච්ඡෙර 1049 A
මච්ඡෙරෙති 1049 A
මජ්ජ 1055
මජ්ජති (3) 1055
මජ්ජාර 10 55
මජ්ජක 1055
මජ්ඣ 565 **A**
මජ්ඣ 1055 *A*
මජ්ඣක 1055 **A**
මජ්ඣතතා 1055 **A**
මජ්ඣන්තික 1055 *A*
මජ්ඣිංරු 1055 A
මජ්ඣිම 1055 **A**
මජ්ඣෙති 1055 A
මඤ්ච 1053
මඤ්චක 1053
මඤ්චති 1053
මඤ්චපරායන 1053
මඤ්චවාණ 1597 B
මඤ්ජති 1056
මඤ්ජර (රී) 1056
මඤ්ජරී 1056
මඤ්ජිර 1056
මඤ්ජු 1056
මඤ්ජුසා 1056
මඤ්ජෙට්ඨා 1056
මඤ්ජෙට්ඨී 1056
මඤ්ඤද 1055 A
මඤ්ඤති 1056 A
මඤ්ඤතා 1056 A
මඤ්ඤිතත 1056 A
මටජ 1057 A
මටති 1057
මටංහක 1057
මට්ට 1055
මට්ඨ 1055
මඨති 1058
මඨර 1058
මණති 1061
මණි 1061
මණික 1061
මණිකා 1061
මණිල 1061
මණ්ඩ 1060!
මණ්ඩති 1060

මණ්ඩන 1060
මණ්ඩප 1060
මණ්ඩල 1060
මණ්ඩලමාල 1060
මණ්ඩූක 1060
මණ්ඩෙති 1060
මත (මති) 1056 A
මත 1071
මතක 1071
මතාලාය 59
මතීකත 1055
මතීකරොති 1055
මත්ත 1055
මත්ත 1082
මත්තට්ඨක 573
මත්තා 1082
මත්තිසම්භව 1082
මත්තික 1065
මත්තික 1082
මත්තඤ්ඤුතා 1082
මත්ථක 1064
මත්ථකප්පත්ත 1064
මත්ථලුංග 1064
මත්ථු 1063
මථති 1063
මථිත 1063
මථෙති 1063
මද 1055
මදන 1055
මදනීය 1055
මදිරං 1055
මද්දති 1065
මද්දරට්ඨ 1065
මද්දරී 712
මද්දලක 713
මද්දව (මජ්ජව) 1065
මධෙති (මජ්ඣෙති) 10.6 A
මද්ධිත 1066 A
මධු 1055
මධුලතු 1055
මධුකපුප්ඵ 1055
මධුකර 1055
මධුවජ්ඨ 1055
මධුප 1055
මධුපානසංඛ 1055
මධුබ්බත 1055
මධුර 1055
මධුරකජාත 1055
මධුලීහ 1055
මන 1056 A
මනතා 1056 A
මනාප 1056 A
මනුජ 1056 A
මනුඤ්ඤ 1056 A
මනුස්ස 1056 A
මනුස්සඵස්ස 944
මනොති 1069
මනොවිලෙඛ 1296
මනෙසිකා 1056 A
මන්ත 1062
මන්තබන්ධු 1062
මන්ති 1062
මන්තු 1062
මන්තෙති 1062
මන්ථ 1063
මන්ථර 1067
මන්ථෙති 1063
මන්ද 1067
මන්දක 1067
මන්දකි 1067
මන්දර 1067
මන්දාකිනී 1067
මන්දාමුඛි 1067
මන්දාර 1067
මන්දාලික 1067
මන්දිය 1067
මන්දිර 1067
මමංකාර 181
මමායති 1070 A
මමිංකරොති 181
මම්ම 1071
මම්මති 1070 B
මම්මන 1070 B
මය 1082
මයති 1070
මයූ 1082
මයූඛ 1082
මයූර 1082
මරණ 1071
මරති 1071
මරිච 1071
මරියාද 1071
මරීචි 1071
මරීචිකා 1071
මරු 1071
මරුම්බා 1071
මරුවා 1078
මරු 1071
මල 1072
මලංක 1072
මලති 1072
මලින 1072
මලිනක 1072
මලීමස 1076
මලය 1086
මල්ල 1073
මල්ලක (මාලක) 1073
මල්ලති 1073
මල්ලිකා 1073
මලොරිකා 1219, 1073
මස 1075
මස 1076
මසති 1075
මසති 1076
මසාණ 1105, 1511
මසාරක 1075
මසාරගල්ල 1075
මසි 1076
මසූරක 1075, 115 A
මස්සු 1087, 1501
මහ 1079
මහති 1078
මහත්ථි 1078
මහල්ලක 1078
මහල්ලක 1079
මහාජාති 528 A
මහානාම 818
මහානස 49
මහාමහ 1079
මහිකා 1078
මහිච්ඡතා 75
මහිලා 1078
මහිස 1078
මහී 1073
මහිධර 1078
මහිලතා 1078
මහෙති 1079
මා 1082
මාගධක 1045
මාගවික 1045
මාතංග 1056 A, 338 A
මාති, මාතික 1082
මාතිකා 1082
මාතු 1082
මාතුක 1082
මාතුගාම 354
මාතුච්ඡා 1082
මාතුමාරි 1242 A

මාතුල 1082
මාතුලානී 1082
මානත්ත 1083
මානිකත 1083
මානිකා 1083
මානෙති 1083
මාපක 1082
මාපෙති 1082
මාමති 1082
මායා 1082
මායාවී 1082
මායු 1082
මාර 1085
මාරක 1085
මාරධෙය්‍ය .70, 1085
මාරිස 1218
මාරුත (මාලුත) 1071
මාරෙති 1071, 1085
මාලක 1084
මාලුක 1073
මාලුති 1036
මාලා 1086
මාලාවච්ඡ 1086
මාලාවිකත් 181
මාලික 1086
මාලිකා 1086
මාලිත 1086
මාලුක 1073
මාලුත 1071
මාලුවා 1071
මාලෙති 1086
මාස 1082
මාස (2) 1075
මාහති 1087
මානු 1644
මිග 1045
මිගමන්ද 1067
මිගමාතුකා 1045
මිගවා 1045
මිච්ඡත්ත 1094
මිච්ඡා 1094
මිජ්ජති (මිඤ්ජති) 1095
මිජ්ජා (මිඤ්ජා) 1095
මිඤ්ජක 1095
මිත 1082, 1089
මිථති 1094
මිථු 1094
මිදති (මිජ්ජති) 1096
මිද්ධ 1096
මිනාති 1089
මිලක්ඛ 1252 A
මිලති 1097
මිලාව 1098
මිලාත 1098
මිලායති 1098
මිලෙච්ඡ 1098
මිසති 1103
මිස්සී 1105
මිස්සෙති 1105
මිහති 1105 A
මිහිත 1105 A
මීඪ (මීඩ්ඪ) 1109 A
මීත 1106
මීයති 1106
මීලති (මීලෙති 1108
මීහති 1109 A
මීහ 1109 A
මීළ්හකා 1109 A
මුකුල 251
මුක්ක 1111
මුඛ 1044
මුඛවලිමක 143
මුඛදද්දරික 712
මුඛදුග්ග 1044
මුඛපුල්ල 1044
මුඛර 1044
මුඛවිකුණ 1044
මුඛසඤ්ඤත 1044
මුඛාධාන 1044
මුග්ග 1122
මුග්ගර 1122
මුංගුස 1122
මුචලින්ද 1111
මුච්චති 1111
මුච්ඡංගිකතා 1112
මුච්ඡති 1112
මුච්ඡා 1112
මුච්ඡෙති 1112
මුජ්ජති 1115
මුඤ්චති 1113
මුඤ්ජ 1114
මුඤ්ජති 1114
මුටති 1116
මුට්ඨස්සච්ච 1130
මුට්ඨි 1116
මුට්ඨික 1116
මුට්ඨියුද්ධ 1116
මුණ්ඩ 1119
මුණ්ඩක 1119
මුණ්ඩකඩ්ඩ 1119
මුණ්ඩික 1119
මුණ්ඩිය 1119
මුණ්ඩෙති 1119
මුත 1110
මුති 1110
මුතිංග 1122
මුතිමන්තු 1110
මුතොල් 1132
මුත්ත 1113, 1111
මුත්තක 1111
මුත්තත්ථි 43
මුත්තා 1111
මුත්ති 1113
මුත්තික 1111
මුත්තෙති 1111
මුදති 1122
මුදෘ 1122
මුදිංග 1122
මුදිතා 1122
මුදින්ද්‍රිය 1065
මුදු 1065
මුදුක 1065
මුදුතා 1065
මුද්දෘ 1122
මුද්දික 1122
මුද්දිකා 1122
මුද්ධ (ධා) 1066 A
මුද්ධා 1131
මුද්ධතා 1121
මුධා 770, 1113
මුනාති 1110
මුම්මුර 1125
මුය්හති 1131
මුබ්බති 1123
මුබ්බං 1123
මුරංගී 1124
මුරජ 1124
මුරුමුරායති 1125
මුරෙති 1124
මුලාලිකා 1134
මුලාලිපුප්ඵ 1134
මුසති 1127
මුසති 1128
මුසල 1128
මුසලක 1128
මුසලකුණ්ඩල 239
මුසා 1127
මුස්සති 1130

මුහුං මුහුං 1131
මුහුත්ත 1131
මුහුත්තිකං 1131
මූක 1132
මූග 1132
මූති 1132
මූතොළි 1132
මූල 1133
මූලති 1133
මූල්‍ය 1133
මූළ්හ 1131
මූලික 1134
මූලෙති 1134
මූසති 1135
මූසා 1135
මූසිකුක්කුර 250
මූසල 1135
මූසි 1135
මෙඛති 1136
මෙඛලා 1136
මෙඛලිකං 1136
මෙඝ 1109 A
මෙචක 1103
මෙජ්ජති 1095, 1137 A
මෙණ්ඩ 1137 A
මෙණ්ඩක 1130
මෙණ්ඩති 1139
මෙණ්ඩයුද්ධ 1139
මෙණ්ඩි 1139
මෙති 1139 A
මෙත්තා 1095 1137 A
මෙත්තායති 1095 1137 A
මෙත්ති 1095, 1137 A
මෙත්තායනතා 1082
මෙත්තායනතා 1095
මෙථති 1094
මෙථුන 1094
මෙද 1137 A
මෙදක 1137 A
මෙදිනී 1137 A
මෙදෙති 1137 A
මෙධ 1137 A
මෙධග 1094
මෙධස 1137 A
මෙධා 1137 A
මෙරය 1109 A, 1198
මෙරු 1109 A 1199 B
මෙල 1097
මෙලක 1097
මෙලති 1097
මෙල්ල 1097
මෙස 1144
මෙසති 1144
මෙළමාතු 1139
මොක්ඛ 1044
මොක්ඛ 1044
මොක්ඛචික 1152, 449
මොක්ඛති 1152, 449
මොක්ඛෙති 1153
මොඝ 1131
මොච 1145 A
මොචෙති 1145 A
මොත 1110
මොතබ්බ 1110
මොදක 1148
මොදති 1147
මොදන 1147
මොදර 1065, 1122
මොදෙති 1148
මොන 1110
මොනෙය්‍ය 1110
මොමූහ 1131
මොමූහත්ත 1131
මොළී 1133
මොස 1151
මොසක 1151
මොසති 1151
මොසල්ල 1151
මොසවජ්ජ 1127
මොහ 1131
මොහෙති 1131
යකති 1153 A
යකන 1153 A
යකපෙළ 1153 A
යක්ඛ 1154, 1155
යක්ඛතරු 1154
කෙඛති 1154
යක්ඛදසී 1155
යක්ඛධූප 1155
යක්ඛම 1154
යක්ඛී 1155
යක්ඛෙති 1155
යගෙඝය්‍ය 11
යජති 1156
යඤ්ඤ 1156
යඤ්ඤංග 1156
යට්ඨි 32
යත 1162
යතති 1157
යති 1157
යත්ත 1157
යත්ත 1162
යත්‍රා 1166
යථාවජ්ජං 1347
යථානීහරත්තං 1634 B
යන්ත 1158
යන්තික 1158
යන්තෙති 1158
යන්තූන 114
යපෙති 1159
යභති 1160
යමක 1162
යම 1161
යමති 1161
යමති 1162
යමල 1162
යමෙති 1162
යව 1164
යවති 1164
යවන 1164
යවස 1164
යස 1166
යස 1165
යසස්සී 1165
යසස්සති 1165
යාග 1156
යාගු 1164
යාචක 1167
යාචති 1167
යාචනක 1167
යාජෙති 1156
යාජෙතු 1156
යාතානුපුබ්බ 1160
යාති 1166
යාත්‍රා 1166
යාථාව 61
යාන 1160
යාපන 1166 A, 1166
යාපෙති 1166 A, 1166
යාප්ප 1166 A
යාප්‍යයාන 1166 A
යාප්‍යරෝගී 1166 A
යාම 1161
යායති 1166
යායි 1166
යාවසික 1164
යිට්ඨ 1156

යුග 1170
යුගල 1170
යුගලත 1170
යුජ්ඣති 1171
යුඤ්ජති 1170
යුත 1170
යුතත 1170
යුත්ති 1170
යුද්ධ 1171
යුප්පති 1164
යුබ්බති 1164
යුව 1164
යුවිඝවති 1164
යූක (යූකා) 1164
යූථ 1164
යූථිකා 1164
යූප 1164
යූස 1164
යොග 1170
යොග්ග 1170
යොජන 1174 A
යොජෙති 1174 A
යොත්ත 1174 A
යොත්තක 1174 A
යොධ 1176
යොධිකා 1176
යොධෙති 1176
යොනි 1164
යොබ්බන 1164
රංස 1200
රංසි 1200
රක්ඛති 1177
රක්ඛස 1177
රක්ඛිත 1178
රබස 1178
රංකු 1179
රංග 1179
රංග 1187
රංගජාත 1187
රංගති 1179
රංගාජීව 1187
රජ්ජු 1181, 1252
රංඝති 1181
රචති 1183
රචයති 1183
රච්ඡා 1198
රජක 1184
රජක්ඛ 1184
රජත 1184
රජනමමණ 1184
රජනී 1187
රජස්සලා 1187
රජෙති 1184
රජ්ජති 1185
රජ්ජදූසක 1207
රජ්ජු 1185
රජ්ජුගාහ 1185
රජ්ඣති 1185 A
රඤ්ජති 1186
රඤ්ජෙති 1187
රඤ්ඤති 1190
රටති 1188
රට්ඨ 1188, 1204 1207
රට්ඨවිත්තු 1188
රට්ඨික 1188
රණ 1190
රණ 57
රණඤ්ජහ 1190
රණති 1190
රත 1197
රතන (2) 1204
රතනක 1204
රතනික 1204
රති 1197
රත්ත 1187
රත්තපා 1187.
රත්ති 1187
රත්තූපරතා 1197
රථ (මනොරථ) 1197
රථ 1198
රථක 1198
රථපවර 1198
රථවිනීත 1198
රථිකා 1198
රද 1191
රදති 1191
රදන 1191
රන්ධ 1192
රන්ධක 1192
රන්ධි 1192
රන්ධෙති 1192
රපති 1193
රභති 1196
රභස 1196
රම්බති 1196 A
රම්භති 1196
රම්භ 1196
රම්භා 1196 A
රම 1197
රමති 1197
රම්මක 1197
රය (ලය), 1198 1279
රයති 1198, 1279
රව 1199, 1199 B
රවති 1199 A
රවති 1199
රවති 1199 B
රවි 1199
රවිහංස 1199
රස 1201
රසක 1201
රසති 1200
රසෙති 1201
රසග්ග 1201
රසහත්ත 1003
රසවති 1201
රසාතල 1201
රසාල 1201
රසිත 1200
රස්මි 1200
රස්ස 1202
රස්සති 1202
රස්සත්ත 1202
රහ 1203
රහති 1203
රහද 1616
රහිත 1203
රහෙති 1203
රාක 1204
රාකෙති 1204 A
රාග (රාගී) 1187
රාජ 1207
රාජක 1207
රාජත්ත 1207
රාජමංස 1207
රාජවල්ලභ 1194
රාජී 1207
රාජුල 1207
රාත 1204
රාති 1204
රාධති 1208
රාධෙති 1208
රාහස්ස 1196
රාම 1197
රාමණෙය්‍යක 1197
රාව 1199

රාසි 1200
රාහසෙය්‍යක 1203
රාහු 1196
රාහුමුඛ 1196
රාහුල 1181
රිච්චති 1112
රිඤ්චති 1213
රිඤ්චන 1213
රිට්ඨ 1218
රිත්ත (රිත්තක) 1213
රින්දී 1192
රියති 1217 A
රිසති 1218
රිස්සති 1218
රිණාති (රිණති) 1219
රිති 1219 A
රියති 1219 *A*
රුක්ඛ 1221
රුක්ඛති 1221
රුචති (රොචති) 1222
රුචරුක්ඛ 1222
රුචිර 1222
රුච්චති 1222
රුච්චනක 1222
රුජක 1224
රුජති 1224
රුජා 1224
රුජ්ඣති 1225
රුටති 1226
රුට්ඨ 1234
රු[illegible]යති 1226
රුණ්ණ 1229
රුත 1199
රුත 1229
රුදති 1229
රුද්ද 1229
රුද්ධ 1225
රුධති 1231
රුධිති (රුහිත) 1231
රුධිර 1231
රුන්ධති 1230
රුප්ප 1231 *A*
රුප්පති 1231 A
රුමං 1232
රුම්හති 1232
රුම්හෙති 1232
රුම්ම 1232
රුරු 1199 A
රුසති 1234
රුස්සති 1234
රුහ 1235
රුහති 1235
රු.හිර 1231
රුප 1231 *A*
රුපයති 1236
රුපිය 1236
රුළ (රුළ්හ) 1235
රුල (රුස' 1237
රුසෙති 1237
රුහති 1237 A
රෙක 1239
රෙබති 1240
රෙබා 1240
රෙවතී 1239
රෙටති 1242
රෙටුක 1242
රෙණු 1219
රෙත 1242 A
රෙති 1242 A
රෙරුක 1242
රෙව 1245
රෙවත 1245
රෙවති 1245
රෙවා 1245
රොග 1224
රොචති (රොචෙති) 1246 *A*
රොජ 1224
රොටති 1248, 1226
රොචී 1248
රොණ්ණ (රුණ්ණ) 1229
රොදති 1249
රොධෙති 1249 C
රොපෙති 1249 A
රොම 1234, 1249 D,
රොමක 1234, 1249 D
රොමඤ්ජ 21
රොමන්ථති 1249 B
රොමන්ථක 1249 B
රොරුව 1199 **A**
රොසෙති 1250
රොහති 1251
රොහති 1251 A
රොහිච්ච 1251 A
රොහිණී 1251, 1251 A
රොහිත 1251 A
රොළි 1251 B
රංහෙති 1252
ලක 1253
ලකට්ඨික 1253
ලකනක 1253
ලකාර 1253
ලකුට (ලගුඩ) 1253
ලකුටක 1253
ලකෙති 1253
ලක්ඛ 1252 A
ලක්ඛඤ්ඤ 1252 A
ලක්ඛෙති 1252 A
ලගති 1255
ලගන 1255
ලග්ගති 1255
ලගුළ 1253
ලග්ගෙති 1256
ලඝු 1258
ලඝෙති 1253
ලංකා 1267, 1253
ලංගති 1257
ලංගිනී 1257
ලංගුල (නංගල) 1257
ලංඝක 1259
ලංඝති 1259
ලංඝෙති 1260
ලංඝෙය්‍ය 1259
ලච්ඡති 1261
ලජ්ජති 1264
ලජ්ජතබ්බක 1264
ලජ්ජෙති 1265
ලඤ්ච 1263
ලඤ්චති 1263
ලඤ්චවිත්තක 1413, 1263
ලඤ්ජකදණ්ඩ 1262
ලඤ්ජති 1262
ලඤ්ජිතා 1262
ලඤ්ඡති 1266
ලඤ්ජා (ලංකා) 1267
ලඤ්ජෙති 1267
ලටති (ලට්ඨති) 1268
ලටුකික 1268
ලට්ඨක 1268
ලට්ඨිවන 1268
ලණ්ඩ 1271
ලණ්ඩිකා 1271
ලණ්ඩෙති 1271
ලතා 1282
ලතිකා 1282
ලද්ධ 1276
ලද්ධික 1276
ලපති 1273

ලපිල 1278
ලබ්බති 1275
ලබුජ 1275
ලබ්භ 1276
ලභති 1276
ලමති 1278
ලම්බන (අලම්බන) 1278
ලම්බ 1274
ලම්බති 1274
ලම්බෙති 1277
ලය 1303
ලස 1279
ලයති 1279
ලලති 1280
ලළති 1288
ලළාට 1188
ලව 1281
ලවණ 1281
ලවති 1281
ලවිත්ත 1281
ලස (අලස) 1282
ලසති 1282
ලසි 1282
ලසිකා 1282
ලසිත (ලත) 1282
ලසුණ 1282
ලහති 1284
ලහු (ලඝු, රඝු) 1181
ලහුක (ලහුස) 1251
ලාකෙති 1285
ලාඛෙති (ලාඛා) 1285
ලාජ 1288
ලාජපෙය 1288
ලාජෙති 1288
ලාත (අලාත) 1289
ලාති 1289
ලාප 1290
ලාපු (ලාබු) 1290
ලාපෙති 1290
ලාභ 1276
ලාමක 1278
ලායක 1292
ලායති 1292
ලාලක 1293
ලාලප්පති 1273
ලාලස 1293
ලාලා 1280, 12?3
ලාලෙති 1293
ලාළ 1294
ලාළෙති 1294
ලාවක 1281
ලාවෙති 1281
ලාවණ්ණ 1363
ලාසිකා 1282
ලාසෙති 1282
ලික්ඛා 1303, 1296 B
ලිඛති 1296
ලිඛිතක 1296
ලිංග 1298
ලිංගති 1298
ලිංගෙති 1299
ලිච්ඡවි 1282, 496 A
ලිත්ත 1296 A
ලිත්තති 1296 A
ලිනාති 1299 A
ලිපි 1300
ලිම්පති 1300
ලිම්පෙති 1300
ලිස (කුලිස) 1301
ලිසති 1301
ලිහති 1302
ලීන 1303
ලීයති 1303
ලීලා 1303, 1302
ලීළ්හා 1302
ලුග්ග (මග්ග) 1305
ලුංග 1305
ලුජ්ජති 1305
ලුඤ්චති 1304
ලුටති 1307
ලුඨති 1311
ලුත්ත 1304, 1314 A
ලුද්දක 1315
ලුද්ද 1229
ලුද්ධ 1315
ලුනාති 1314
ලුප්පති 1314 A
ලුභති 1315
ලුම්පති 13·6
ලුම්බිනි 1317
ලුළති 1318
ලුලාය 1○18
ලුහති 1230
ලූක 1314
ලූඛ 1314
ලූතා 1314
ලූන 1314
ලූයති 1314
ලෙඛති 1322
ලෙඛා 1322
ලෙඛෙති 1322
ලෙඩ්ඩු 1301
ලෙණ (ලෙන) 1303
ලෙපෙති 1300
ලෙස 1301
ලෙසක 1301
ලෙහ 1302
ලෙහති 1302
ලොක 1305
ලොකිය 1305
ලොකෙති 1325
ලොඛ්‍ය 1314
ලොචක 1304
ලොචෙති 1304
ලොචෙති 1326
ලොටෙති 1327
ලොණ 1281, 1314
ලොපෙති 1328 A
ලොභෙති 1328 B
ලොම 1328 C
ලොමස 1328 C
ලොමසපාණක 1328 C
ලොමෙති 1328 C
ලොම්සති 1328 D
ලොලුප්ප 1316
ලොලෙති 1318
ලොහිත 1328 E
ලොහිතංක 1328 E
ලොහෙති 1328 E
ලොළෙති 1329
වංස 1423
වංසික 1423
වක 1330
වකති 1330
වකුල් 1330
වක්ක (2) 1332
වක්කංග 1332
වක්කති 1332
වක්කල 1332
වක්කෙති 1333
වක්ඛති 1334
වක්ඛස 1334
වග්ග 338
වග්ග 1336
වග්ගති 1337
වග්ගු 1337
වග්ගුස්සර 1337
වග්ගුලී 1337

වග්ගගති 1336
වංක 1331
වංකක 1331
වංකති 1331
වංග (2) 1338
වංගති 1338
වංගුල වඞ්ගුල 1338
වචති 1340
වචන 1340
වචස 1340
වච්ච 1341
වච්චති 17
වච්චසි 17
වච්චිත 1341
වච්චෙති 1341
වජ 22
වජ 23
වජති 22
වජර 22
වජල 22
වජති 1345
වජිර 1345
වජ්ජ 1340
වජ්ජ 1347
වජ්ජෙති 1347
වජ්ඣ 1348, 1349
වජ්ඣති 1348, 1349
වජ්ඣෙති 1348, 1349
වඤ්චක 1343
වඤ්චති 1344
වඤ්චන 1343, 1460
වඤ්චන 1344
වඤ්චෙති 1343
වඤ්ඣා 1349 A, 969
වඤ්ඣාගති 1349 A
වට 1350
වටංස 1350
වටංසක 1350
වටති 1350
වටංකුර 1350
වටුම 1350
වට්ට 1363
වට්ට 1351
වට්ටති 1351
වට්ටනාවලි 1351
වට්ටි 1351
වට්ටිනීහරණනියාමෙන 1351
වට්ටුපච්ඡෙද 1351
වට්ටුල 1351
වට්ටෙති 1351
වඨති 1354
වඨර 1354
වඩ්ඪති 1358
වඩ්ඪක (පුර) 1358
වඩ්ඪකී 1359
වඩ්ඪ 1358
වඩ්ඪිතත්තා 1360
වඩ්ඪපයොජිත 1358
වඩ්ඪෙති 1359
වඩ්ඪෙති 1360
වණ 1361
වණති 1361
වණිජ්ජා 1370
වණිත 1361
වණිබ්බක 1370
වණ්ණරූපී 1235
වණ්ට 1352
වණ්ටති 1352
වණ්ටෙති 1352
වණ්ණ 1363
වණ්ණක 1363
වණ්ණදාසි 1363
වණ්ණු 1371
වණ්ණෙති 1363
වත 1380
වත 1364
වතිබාණු 1380
වතන 1364
වතනාති 1364
වත්තනී 1364
වත්තනත්ත 1364
වත්තු 1367
වත්තුවිසාරක 1522
වත්තෙති 1364
වත්ථ 1366, 1389 A
වත්ථබ්බ 1390
වත්ථි 1366
වත්ථු (විජ්ජා) 1390, 1366
වත්ථෙති 1366
වදති 1367, 1340
වදන 1367, 1340
වදෙති 1367, 1340
වද්ද 1402
වද්දල 1402
වද්දලිකා 1402
වධ 1348
වධ 1358
වධමය 964
වැඩව 1358
වද්ධව්‍ය 1358
වද්ධෙති 1359
වධක 1369
වධති 1369
වැධති 1369
වධූකා 1394, 968
වධූ 1394, 968
වන 1370
වනක 1370
වනති 1370
වනථ 1370
වනප්පති 1370
වනික 1370
වනියති 1370
වනොති 1370
වන්ත 1377
වන්දක 1368
වන්දති 1368
වන්දිතු 1368
වන්දි 1368
වන්දික 1009, 1368
වන්නති 1371
වන්නු 1371
වපති 1373
වපන 1373
වපයංති 1371
වපිතු 1373
වප්ප 1373
වප්ප 1392
වප්පසීමා 1373
වප්පති (වුප්පති) 1373
වබ්භාචිත 1025
වමති 1377
වම්භනං 1376
වම්භෙති 1376
වමම 1380
වම්මික (2) 1377 B
වම්මිත 1377 B
වම්මී 1377 B
වම්මෙති 1377 B
වය 1378
වයති 1378
වයති 1379
වය්හ 1394
වර 1380
වරක 1380
වරංග 1380
වරණ 1380

වරති 1380
වරතත 1380
වරහති 1208
වරංක 1380
වරාරෝහ 1251
වරාහ 1208
වරිය 1380
වරිස 1380
වරු 1380
වලඤ්ජති 1262
වලඤ්ජති 1266
වලඤ්ජෙති 1267, 1384
වල 13?8
වලති 1383
වලභි 1383
වලහිරථ 1383
වලය 1383
වලයති 1383
වලාහක 1383
වලි 1383
වලික 1383
වලිත 1383
වලීස 1383
වලීර 1383
වලෙති 1383
වල්ල 1386
වල්ලකී 1386
වල්ලති 1386
වල්ලභ 1386
වල්ලරී 1386
වල්ලිකං 1386
වල්ලී 1386
වල්ලූර 1386
වළ 1396
වළති 1396
වළවා 1397
වවකස්සති 193
වවක්ඛති 1334
වවත්ථ 676
වවත්ථාති 676
වවස්සග්ග 1463
වවස්සජ්ජති 1463
වස (වසභ) 1392, 85
වස 1387
වසංගත 1387
වසති 1387
වසති 1389
වසති 1389 A
වසහි 1390
වසන 1389 A
වසන්ත 1389
වසල 1392
වසව්‍ය 1389 A
වසා (2) 1387
වසිට්ඨ 1549
වසි 1387
වසු 1389
වසුන්ධර 1389
වසුධා 1389
වස්ස (2) 1392
වස්ස 1391
වස්ස 1393
වස්සකම්ම 1393
වස්සති 1391
වස්සති 1392
වස්සති 1393
වස්සන 1391
වස්සවලය 1392
වස්සවර 1393
වස්සස්සං 1392
වස්සාන 1392
වස්සිකං 1393
වස්සිකී 1393
වස්සිත 1391
වස්සුද්දෙසිකං 756
වහ 1394
වහච්ඡින්නගද්‍රභ 1394
වහති 1394
වහන 1394
වහෙති 1394
වංක 1332
වංකචීර 463
වාකරා 1332
වාක්කරණ 1340
වාගුරා 1332
වාගුරික 1332
වාචක 1340, 1397 A
වාචෙති 1340, 1397 A
වාචෙතු 1340, 1397 A
වාජ 1397 C
වාජපෙය 1397 C
වාජෙති 1397 C
වාට 1350
වාටක 1350
වාණිජ 77, 1370
වාණී 77, 1370
වාත 1397
වාතමණ්ඩලිකං 1060
වාතායන 1397
වාති (වායති) 1397
වාතිංගණ 1397
වාදෙති 1340
වාධෙති 1398 A
වාන 1397, 1397 B
වාන 1370, 1399
වාපි 1373, 1399 A
වාපෙති 1373, 1399 A
වාභි 1397 B
වාම 1397
වාම 1377, 53
වාමන 53
වායති 1397
වායති 1397 B
වායමති 1400
වායස 1378
වායසාරි 1378
වායාම 1400
වායු 1397
වාර 1402
වාරක 1402
වාරණ (2) 1402
වාරත්තික 1380
වාරි 1402
වාරිත 1402;
වාරුණී (2) 1402
වාරෙති 1402
වාරෙය්‍ය 1402
වාල (බාල) 1402 A
වාල (පරිස්සාවන) 1402 A
වාලකම්බල 1402 A
වාලණ්ඩුක 1402 A
වාලතන 1402 A
වාලෙති 1402 A
වාළරජ්ජු 1396
වාවතෙති 1364
වාවත්තයති 1364
වාස 1401 A
වාස 1401 *C*
වාස 1401 D
වාසක 1401 E
වාසධුර 1401 D
වාසන 1401 D
වාසනා 1401 D
වාසර 1401 A
වාසි 1401
වාසි 1401 A
වාසි 1401 B
වාසි 1401 *C*
වාසි (ජව) 1401 E

වංසික 1401 D
වංසිකී 1401
වංසිත 1401
වංසු 1401 D
වංසුකී 1401 *C*
වාසෙති 1401
වංසෙති 1401 A
වාසෙති 1401 B
වංසෙති 1401 *C*
වංසෙති 1401 D
වංසෙති 1401 E
වාහ 1403
වංහක (2) 1403
වංහන (2) 1403
වංහස 1403
වංහසං 1403
වාහික 1403
වාහෙති 1403
වාළ 1404
වාළමිග 1404
වාළෙති 1404
විකච 146, 191
විකට 181
විකඩ්ඪති 159
විකණ්ණ 161
විකත 181
විකති 181
විකන්තන 165
විකන්ථති 167
විකන්තති 165
විකප්පෙති 175
විකම්පෙති 176
විකරොති 181
විකලති 183
විකසති 191
විකාර 181
විකාල 198
විකාසිත 193
විකාසෙති 199
විකිණ්ණ 208
විකිතෙනති 206
විකිරති 208
විකීලති 221
විකීළති 222
විකුජ්ඣති 230 *A*
විකුණති 240
විකුද්ධ 230 A
විකුබ්බණ 247 A
විකුලාවක 251
විකූජති 258
විකූණ 240
විකූල 263
විකෙසික 269 A
විකොට්ටෙති 271
විකොපෙති 272
වික්කන්ත 180
විකකන්දති 171
වික්කයති 180 *A*
වික්කමති 180
වික්කිණාති 203 A
වික්කීළිත 222
වික්කූජිත 241
වික්කෙසික 269 A
වික්කොසති 252
වික්ඛණ්ඩති 282
වික්ඛම්භෙති 292
වික්ඛලති 298
වික්ඛායති 303
වික්ඛාලෙති 299
වික්ඛිපති 313
වික්ඛීණ 307, 308
වික්ඛෙප 331
වික්ඛෙපක 313
වික්ඛෙළික 334
වික්ඛෙළෙති 334
වික්ඛොභෙති 336
විඛාදති 304
විගච්ඡති 338 A
විගතාසව 1501
විගරහති 357
විගලති 358
විගාහති 365
විග්ගණ්හාති 361
විග්ගහ 361
විග්ගාහෙති 361
විඝටති 395
විඝට්ටති 397 A
විඝාටෙති 395
විඝාතපක්ඛික 407
විඝාතෙති 407
විඝාස 403
විඝාසාද 403
විචක්ක 421
විචක්ඛණ 422
විචක්ඛු 422
විචක්ඛුක 422
විචෙති 1404 A
විචයති 441, 1404 B
විචරති 442
විචලති 443
විචාරෙති 442
විචාලිය 444
විචාලෙති 444
විචිකිච්ඡා 204
විචිණ්ණ 448
විචිතකාලකහත්ථා 448
විචිත 448, 1404 A
විචින්ත 455
විචිනති 448
විචිනාති 448
විචින්තෙති 454
විචුණ්ණ 475
විචුණ්ණෙති 475
විචෙති 1404 *A*, 441
විච්චති 1405
විච්චවති 443 A
විච්චුත 443 A
විච්චූත 1405
විච්ඡෙදති 490
විච්ඡති 1406
විච්ඡන්දති 491
විච්ඡන්දනික 491
විච්ඡාදෙති 498
විච්ඡික 877, 1407
විච්ඡිද්දක 501
විච්ඡින්දති 499
විච්ඡුරිත 956
විච්ඡෙති 1407
විච්ඡෙදෙති 506 A,
විජ 1345
විජටෙති 514
විජන 515
විජම්භති 519
විජායති 522
විජහති 528 A
විජානාති 530
විජිංයති 531
විජිගිංසති 533
විජිගුච්ඡති 379
විජිතාවී 551 A
විජින 538
විජියති 538
විජෙති 551 A
විජ්ජති 1408
විජ්ජන්තරිකං 555
විජ්ජා 1408, 1413
විජ්ජු 555
විජ්ජුච්ඡවං 395

විප්ඵුල්ලතා 555
විජ්ජෝතෙති 555
විජ්ජෝතලන්ති 555
විජම්භි 1409 A
විජම්භන 1409 A
විජම්භෙති 563
විජම්භෙති 1409 A
විජම්භති 563
විජාති 1409
විඤ්ඤති 1416
විඤ්ඤා 1416
විඤ්ඤත්ති 568
විඤ්ඤුත 567
විඤ්ඤුතාගතක 41
විඤ්ඤාපෙති 568
විඤ්ඤූ 567
විඤ්ඤෙය්‍ය 530
විටංක 569
විටප 1411
විටපි 1411
විටභි 1411
විටය 1411
විටෙසිති 1411
විඩාල 982
විතක්කසංඛාතණ්ඩිකා 585
විතක්කෙති 585
විතච්ජති 23
විතච්ජිකා 23
විතච්ඡෙති 594
විතිණ්ණ 598 A
විතථ 599
විතනෝති 602
විතරණ 608
විතරති 608
විතාන 602
විතිණ්ණ 608
විතුදති 640
විතුන්න 640
විතුරති 641
විතත 1414
විත්ත 1405
විත්ත 1418
විත්ති 1414, 1414
විත්තුපක්කිලෙස 1414
විත්තෙති 1415
විත්ථ 678
විත්ථත 671
විත්ථම්භෙති 668 A
විත්ථාරිකා 676
වින්ථාර 671
විත්ථිණ්ණ 681
විත්ථිණ්ණ 671
විදංසෙති 717
විදඩ්ඪ 718
විදති 1413
විදත්ථි 602
විදල 713
විදහති 718
විදූරණ 728
විදරෙති 728
විදලෙති 729
විදිත 1413
විදිස 742
විදුග්ගි 838 A
විදුර 1413
විදූ 1413
විදූර 752 A
විදූසෙති 753
විදෙස 742
විදෙමකස 1083
විද්දසු 1413
විද්දුම 746
විද්දුම 555
විද්දෙස 742 A
විද්දෙසනා 742 A
විද්ධ 1409 A
විද්ධ 823
විද්ධංසති 758 A
විද්ධංසෙති 760 A
විද්ධස්ත 760 A
විද්වා 1413
විධ 1070
විධමති 766
විධවා 767 A
විධා 770
විධාතු 778
විධාන 718
විධාසෙති 1418
විධාවති 773
විධි 770
විධූනාති 782
විධුර 1413
විධුර 767 A, 767, 782
විධූතික 782
විධූපන 787
විධූම 788
විධෙය්‍ය 1418
විනත 806
විනදති 800
විනද්ධ 803
විනමති 806
විනය 808
විනලීකත 810
විනස්සති 811
විනාති 1418 A
විනාමෙති 818
විනායක 808
විනාසෙති 819
විනික්ඛිපති 813
විනිගලති 862
විනිග්ගත 838 A
විනිග්ගහ 861
විනිග්ගිලති 369
විනිග්ඝොසති 407
විනිච්ඡය 441
විනිච්ඡරති 442
විනිච්ඡිනාති 448
විනිජ්ජිත 522
විනිධාය 718
විනිඝාති 824
විනිපාතිකා 871
විනිපාතෙති 871
විනිබන්ධ 969
විනිබුජ්ඣති 986
විනිබ්භුජති 1034
විනිබ්භොග 1033
විනිබ්භෝග 1034
විනිභින්දති 1028
විනිමය 1070
විනිමයති 1070
විනිමිලෙති 1108
විනිමොචෙති 1145 A
විනියුජ්ජති 1170
විනියොග 1170
විනිවට්ටෙති 1351
විනිවිජ්ඣති 1409 A
විනිවෙඨෙති 1438
විනිවේඨෙති 1441 A
විනිවෙස 1420
විනිහනති 1630
විනීත 808
විනීලක 881
විනීලති 881
විනීවරණ 1380
විනෙති 808
විනොදෙති 833
වින්දති 1414

විත්දුස්සර 1497
විත්ත 1413
විපක්ක 839
විපක්ඛ 838
විපචිතඤ්ඤූ 841
විපච්චති 840
විපච්චනීක 49, 830
විපජ්ජති 842
විපඤ්චති 841
විපඤ්චිතඤ්ඤූ 841
විපඤ්ඤ 567
විපරෙති 849
විපත්ති 851
විපත්ති 842
විපථ 852
විපන්න 842
විපරක්කමති 180
විපරාමොස 1151
විපරාවත්ත 1364
විපරිණාම 806
විපරිණත 806
විපරිභින්දති 1028
විපරියත්ථ (විපල්ලත්ථ) 65
විපරියායති 56
විපරියාස (විපල්ලාස) 65
විපරිවත්තති 1364
විපරීත 118
විපිලාවිත 883 B
විපල්ලත්ථ 70
විපල්ලාස 70
විපස්සති 867 A
විපස්සනා 867 A
විපස්සී 867 A
විපාක 845
විපාචෙති 845!
විපාතිකා 845
විපිට්ඨි 867
විපින 1370
විපුත්ත 914
විපුබ්බක 918
විපුල 912
විප්ප 1418 B
විප්පකත 181
විප්පකරොති 181
විප්පකිරති 208
විප්පක්කමති 180
විප්පජහති 528 A
විප්පටිකූල 263
විප්පටිපජ්ජති 842
විප්පටිපාදෙති 872 A
විප්පටිසරති 1493
විප්පටිසාර 1493
විප්පටිසාරෙති 1522
විප්පතච්ඡෙති 594
විප්පති 1418 B
විප්පනට්ඨ 811
විප්පමුත්ත 1113
විප්පමොක්ඛ 1152
විප්පයුත්ත 1170
විප්පයොග 1170
විප්පලපති 1273
විප්පලම්භෙති 1277
විප්පලාප 1273
විප්පලුජ්ජති 1305
විප්පවදති 1340
විප්පවසති 1390
විප්පවිද්ධ 1409 A
විප්පවිජ්ඣති 1409 A
විප්පවුත්ථ 1390
විප්පසන්න 1553 A
විප්පසාදෙති 1553 A
විප්පසීදති 1553 A
විප්පසුක්ඛති 1561
විප්පහාතවෙ 1624
විප්පහායති 1624
විප්පහිත 868 A
විප්පහීන 1634 A
විප්පිත 1418 B
විප්ඵන්දති 940
විප්ඵලති 943
විප්ඵාර 942
විප්ඵාලෙති 942
විප්ඵරති 956
විප්ඵොටෙති 942 A
විඵල 943
විඵාලිත 942
විබන්ධ 969
විබාධක 976
විබ්බධ 1417
විබ්භති 1012
විබ්භන්තක 1012
විභංග 1003
විභජති 1003
විභජ්ජ 1003
විභත්ති 1003
විභඤ්ජති 1004
විභව (2) 1016
විභාග 1003
විභාජන 1003
විභාති 1020
විභාවෙති 1016
විභංසති 1025
විභිජ්ජති 1027
විභින්දති 1028
විභීතක 1032
විභූත 1016
විභූති 1016
විභූසෙති 1036
විභෙති (බිභෙති) 1037 A
විභෙදෙති 1037 B
විමඤ්ඤති 1056 A
විමජ්ජති 1055
විමට්ඨ 1055
විමති 1056 A
විමද 1055
විමද්දෙති 1066
විමන 1056 A
විමරියාදිකත 1071
විමලක 1072
විමාන 1082
විමාන 1083
විමානෙති 1083
විමුඛ 1044
විමුච්චති 1111
විමුත්ති 1113
විමොක්ඛ 1153
විමොචෙති 1145 A
විමොහෙති 1131
විම්හසති 1615
විම්හාපෙති 1615
වියඤ්ජති 26
වියත්ත 26
වියාචික්ඛති 450
වියායත (ව්‍යායත) 1162
වියාරම්භ 1196
වියුඤ්ජති 1170
වියූහති 117
වියූළ්හ 117
වියොග 1170
වියති 1418 A
විරචති 1188
විරජ 1184
විරජ්ජති 1185
විරජ්ඣති 1185 A
විරණ 1190
විරත 1197
විරත්ත 1185

විරද්ධි 1185 A
විරද්ධ 1192
විරහති 1196
විරමති 1197
විරල 1418 C
විරලිත 1418 *C*
විරවිතබ්බ 1119
විරහිත 1203
විරාගී 1187
විරාජේති 1207
විරාධෙති 1208
විරිච්චති 1212
විරිත්ත 1212
විරිය 1428
විරුජ්ක 1224
විරුජ්ඣති 1225
විරුත 1229
විරුද්ධ 1225
විරූහති 1230
විරූප 1236
විරූළ්හ 1237 A
විරේක 1239
විරෙචෙති 1239
විරෝචති 1247
විරෝජේති 1224
විරෝධෙති 1249 C
විරෝසක 1250
විරෝසෙති 1250
විලක්ඛණ 1252 A
විලක්ඛෙති 1252 A
විලග්ග 1255
විලග්ගෙති 1256
විලංග (බිලංග) 980
විලංඝක 1259
විලංඝති 1259
විලජ්ජති 1264
විලපති 1273
විලම්බති 1274
විලය 1279
විලතා 980
විලසති 1282
විලාක 1285
විලාප 1273
විලාස 1282
විලිඛති 1296
විලීයති 1300
විලිම්පති 1300
විලීන 1303
විලියති 1303
විලිව (බිලිව) 980
විලිවකාර 980
විලුග්ග 1305
විලුජ්ජති 1305
විලුම්පක 1316
විලුම්පති 1316
විලුලති 1318, 1419
විලූන 1314
විලෙඛෙති 1322
විලෙප 1322
විලොකන 1325
විලොකෙති 1325
විලොචන 1326
විලොචෙති 1326
විලොප 1328 A
විලොපක 1328 A
විලොපඛාදක 1328 *A*
විලොපෙති 1328 A
විලොම 1328 D
විලොමෙති 1328 D
විලොලෙති 1328 B
විලය්හති (විඩය්හති) 583A
විළාර 982
විවජ්ජේති 1347
විවට 1364, 1380
විවට්ටති 1351
විවට්ටෙති 1351
විවණ්ණෙති 1363
විවට්ටච්ඡද 1351
විවත්තති 1364
විවදති 1340
විවන 1370
විවය්හති (විවය්හති) 1394
විවර 1380
විවසති 1390
වවසෙති 1389
විවාද 1340
විවාදියති 1340
විවාහ, 1394
විවිච්ච 1405
විවිච්ජති 75
විවිච්ඡා 75
විවිත්තා 1405
විවිධ 770
විවෙක 1405
විවෙචෙති 1404
විවෙට්ඨියති 1438
විංස 1423
විස 1422
විසංඛෙපන 1422
විසං 1423
විසංයුත්ත 1170
විසංවාද 1423
විසංසට්ඨ 1493
විසංහරති 1616
විසක්කති 1454
විසක්කියදූත 1454
විසංක 1455
විසංකති 1455
විසංකෙත 2
විසංඛති 1455
විසංඛිත 1455
විසංඛාර 181
විසජ්ජති 1463
විසඤ්ඤි 567
විසඤ්ඤුත්ත 567
විසට 1497
විසට්ඨි 1493
විසති 1420
විසති 1421
විසති 1421 A
විසති 1422
විසත්ත 1463
විසත්තිකා 1463
විසද 1553 A
විසදන 1553 A
විසප්පති 1482
විසභාග 1022
විසම 1483
විසමායති 56, 1488
විසය 1421 A, 1492
විසය්හති 1506
විසර 1497
විසරති 1497
විසල්ල 1499
විසවිතා 1423
විසහති 1506
විසාඛ 1508
විසාඛා 1508
විසාටෙති 1509
විසාණ 1423
විසාද 1553 A
විසාර 1497
විසාරක 1497
විසාරද 1497, 1524
විසාල 1421 A, 1500
විසාහාර 1616
විසාහට 1421 A

විසිබාං 1536
විසිට්ඨා 1549
විසිණ්ණ 1492
විසිනෙති 1594 A
විසිබෙබති 1543
විසිසසති 1549
විසීදති 1553 A
විසීයති 1555
විසීවෙති 1560 A
විසුං 1428
විසුක්ඛ 1561
විසුජ්ඣති 1564
විසූක 1581
විසූකායති 1581
විසූචිකා 1581
විසෙට්ඨා 1549
විසෙනි 1594 A
විසෙනෙති 1594 *A*
විසෙය්‍ය 1492
විසෙවති 1596
විසෙස 1549
විසෙසිකං 1549, 1597
විසේසෙති 1549
විසෝක 1598
විසොධෙති 1564, 1602
විසෝසෙති 1606 A
විස්ස 1421 A
වීසස 981
විස්සකී 1390
විස්සග්ග 1463
විස්සජ්ජති 1463
විස්සජ්ජෙති 1463
විස්සට්ඨ 1463
විස්සති 1424
විස්සත්ථ 1502
විස්සනොති 1479
විස්සන්ත (විස්සං) 1424
විස්සඥති 1476
විස්සමති 1487
විස්සමෙති 1487
විස්සම්භ 1488 A
විස්සර 1497
විස්සරති 1497
විස්සරති 1494
විස්සවති 1501
විස්සසති 1502
විස්සාරක 1522
විස්සානන 1479
විස්සාය 1502
විස්සුත 1501
විස්සුස්සති 1571
විස්සොත 1501
විහ 528 A, 1624
විහගාධිප 528 A, 1624
විහංගම 528 A, 1624
විහඤ්ඤති 1613
විහත 1613
විහත 1616
විහත්ථ 1616
විහනති 1613
විහරති 1616
විහාති (විජහාති) 528 A, 1624
විහාය 528 A, 1624
විහායස 528 A, 1624
විහායිත 528 A, 1624
විහායෙහාති 528 A,
විහිතක 718
විහින 528 A, 1624
විහෙඨෙති 1640
විහෙති (විහේති) 1057 A
විහෙති 528 A
විහෙසෙති 1624 A
විචි 448
විචි 1405
විජති 1425 A
විජ්ජති 1425
වීජෙති 1426
වීථ 1427 A
වීණා 1418 A, 1427 A
වීත 528 A
වීතසාරජ්ජ 1524
වීත (සුචිත) 1418 A
විතංස 611
වීතික්කමති 180
වීතික්කිරති 208
විතින මෙති 818
වීතිපතති 851
විතිමිස්සෙති 1105
වීතිවත්තති 1364
විතිසාරෙති 1522, 1524
විතිහරති 1616
වීතිහාර (පද) 1616
විථි 1427 A
විමංසති 1083
වීයති 1427 A
විර 1538, 92, 93
වීරූ 1236, 1427 A
විළිත 1429
විළෙති 1429
වීවදන 730
වීහි 1628, 95, 528 A
වීහි 1627, 95
වුච්චති 1430 A
වුට්ඨ (වස්සිත) 1392
වුට්ඨහති 573
වුට්ඨ 1392
වුඩ්ඪක 1358
වුඩ්ඪි 1538
වුණති 1438
වුණ්ණ (වට) 1433
වුණ්හ 108
වුති 1380
වුත්ත (වදිත) 1340
වුත්ත (වපිත) 1373
වුත්තසිරෝ 1373
වුත්ති 1364, 1340
වුත්ථ (වසිත) 1390
වුත්ථ (වපිත) 1373
වුද්ධ 1358
වුප්පති 1434
වුය්හති 1394
වුවහති 1394
වුවය්හති 1394
වූපකට්ඨ 193
වූපකාසති 193
වූපකාසෙති 199
වූපරති 1197
වූපසම්මති 1490
වූළ්හ 1394
වෙකටික 181
වෙකණ්ඩ 157
වෙකත 181
වෙකල්ල 183
වෙක්ක 183
වෙක්ඛති 72
වෙග 1409
වෙචිකිච්ඡ 204
වෙවිතත 455
වෙජෙති 1409
වෙජ්ජකං 1408
වෙජ්ඣ 1409 *A*
වෙඨෙති 1438
වෙණායති 1439
වෙණි 1439
වෙණු (වෙළු) 1439
වෙණුබලි 1439

වෙණ්හු 1421 A
වෙතණ්ඩ 597 A
වෙතන 1440
වෙතරණී 608
වෙතස 1436 A
වෙතාල 609
වෙති 1336
වෙති 1436 A
වෙති 118
වෙතුල්ල 646
වෙතෙති 1440
වෙත්ත 1436 A
වෙත්ති 1414
වෙත්තෙති 1436 A
වේද 1413
වෙදකර 1413
වෙදල්ල 713
වෙදිකා 1408
වෙදෙති 1441 A
වෙධක 1409 A
වෙධති 1441 B
වෙධති 1448
වෙධවෙර 767 A
වෙධී 1448
වෙනතෙය්‍ය 806
වෙනයික 808
වෙනෙය්‍ය 803
වෙපක්ක 840
වෙපති 1442
වෙපුරිසිකා 860
වෙපුල්ල 912
වෙභංග 1004
වේභව්‍ය 1016
වෙභස්සී 1025
වෙභූතික 1016
වෙම 1436
වෙමක 1436
වෙමජ්ඣ 1066 A
වෙමතික 1056 A
වෙමාතික 1082
වෙමානික 1083
වෙය්‍යග්ඝ 407
වෙය්‍යඤ්ජනික 26
වෙය්‍යත්තිය 26
වෙය්‍යාකරණ 181
වෙය්‍යාබාධික 976
වෙය්‍යාසික 56
වෙය්‍යාවච්ච 1364
වෙර 1428
වෙරජ්ජ 1184
වෙරජ්ජ 1207
වෙරභය 1196
වෙරමණී 1197
වෙරම්බ 1195
වෙරී 1428
වෙරොචන 1246 A
වෙලති 1443
වෙලා (2) 1443
වෙලායති 1443
වෙල්ලති 1444
වෙල්ලිතග්ග 1444
වෙල්ලි 1444
වෙල්ලී (2) 1444 A
වෙල්ලෙති 1444 A
වෙළු 1439
වේළුක 1439
වෙළුරිය 752 A
වෙවචන 1340
වෙවෙති 1436 A
වෙවදත 730
වෙවාහික 1394
වෙවිච්ඡ 75
වෙවෙති 1436 A
වෙස 1421
වෙසම (විසම) 1488
වෙසාඛ 1508
වෙසාරජ්ජ 1497, 1524
වෙසියා 1420
වෙසියාන 1421
වෙසී 1420
වෙස්ම 1420
වෙස්ස 1421
වෙස්සවණ 1423
වෙස්සිකා 1421
වෙහති 1446
වේහප්ඵල 1446
වෙහාස 528 A
වොකාර 181
වොකිණ්ණ 208
වොකිරති 208
වොක්කන්ති 180
වොක්කමති 180
වොචරති 442
වොච්ඡාදෙති 498
වොච්ඡිජ්ජති 500
වොට්ඨපෙති 573
වොදක 101
වොදාත 730
වොදාපෙති 730
වොදායති 730
වොදස 731
වොද්දප 742
වොදිසති 742
වොනත 106
වොපෙති 127
වොපෙති 1447 A
වොභින්දති 1028
වොමිස්සක 1105
වොමිස්සෙති 1105
වොයුඤ්ජති 1170
වොයොග 1170
වොරොපෙති 1249 A
වොලොකෙති 1325
වොසාන 1527
වොසාපෙති 1528
වොසාරණීය 1522
වොසිත 129, 1527
වොස්සකම්ම 1393
වොස්සග්ග 1463
වොස්සග්ගපරිණාමි 1463
වොස්සජ්ජති 1463
වොහාර 1616
වොහාරිකමහාමත්ත 1616
ව්‍යග්ග 10
ව්‍යග්ඝ 407
ව්‍යග්ඝීනිය 407, 808
ව්‍යග්ඝිනස 400
ව්‍යංග 14
ව්‍යඤ්ජන 26
ව්‍යතිරෙක 1212
ව්‍යත්ත 26
ව්‍යත්ත 68
ව්‍යථති 1447, B 994
ව්‍යධති 1448, 995
ව්‍යන්ති (ව්‍යූන්ති) 49
ව්‍යපගච්ඡති 838 A
ව්‍යපනුදති 833
ව්‍යපහඤ්ඤති 1613
ව්‍යපහාති 1624
ව්‍යප්පථ 852
ව්‍යප්පනා 118
ව්‍යම්භ 1615
ව්‍යම්භිත 1615
ව්‍යම්භෙති 1615
ව්‍යය 56
ව්‍යයති 56, 1[illegible]8 B
ව්‍යවයාති 1166
ව්‍යවසායති 1525

ව්‍යවසායති 1527
ව්‍යවසිත 1527
ව්‍යවාය 56
ව්‍යසන 65
ව්‍යසනී 65
ව්‍යසන්න 1553 A
ව්‍යසිදති 1553 A
ව්‍යාකරෝති 181
ව්‍යාකාසි 181
ව්‍යාකුල 251
ව්‍යඛ්‍යාත 302
ව්‍යාජී 1166, 1140
ව්‍යාදින්න 754 A,
ව්‍යාදේති 754 A
ව්‍යාධ 1418
ව්‍යාධි 754 A
ව්‍යාධේති 754 A
ව්‍යාපක (2) 1449 A
ව්‍යාපජ්ජති 842
ව්‍යාපජ්ඣ 842
ව්‍යාපාද 872 A
ව්‍යාපාර 873
ව්‍යාපාරයති 873
ව්‍යාපි 1449 A
ව්‍යාපේති 1449 A
ව්‍යාබාධේති 976
ව්‍යාභංගී 1004
ව්‍යාභඤ්ජති 1004
ව්‍යාම 1162
ව්‍යායත 1162
ව්‍යායාම 1162, 1400
ව්‍යායික 56
ව්‍යාරම්භ 1196
ව්‍යාරූඪ 1225
ව්‍යාරෝස 1250
ව්‍යාලික 59
ව්‍යාවට 1364
ව්‍යාවතෙනති 1364
ව්‍යාවිද්ධ 1409 A
ව්‍යාස 70
ව්‍යාසති 70
ව්‍යාසත්ත 1463
ව්‍යාසිඤ්චති 1533
ව්‍යාසිත්ත 1533
ව්‍යාසේක 1533
ව්‍යාහරති 1616
ව්‍යූහ, ව්‍යූහති 117
ව්‍යෝසිත 129, 1527
සංයත 1162, 1116
සංයත්තික 1162
සංයම 1162
සංයමති 1167
සංයාති 1163
සංයුඤ්ජති 1170
සංයුත්ත 1170
සංයූළ්හ 117
සංයෝග 1170
සංයෝජන 1174 A
සංරක්ඛති 1177
සංරම්භ 1196
සංරඤ්ජති 1187
සංරාග 1187
සංරූහති 1237 A
සංරූළ්හ 1237 A
සංරෝචේති 1247
සංලිත්ත 1300
සංවචන 1340
සංවච්ඡර 22
සංවට්ට 1351
සංවට්ටනික 1351
සංවඩ්ඪේති 1358
සංවණ්ණේති 1363
සංවත්තති 1364
සංවත්තනික 1364
සංවදති 1340
සංවර 1380
සංවරී 1380
සංවසති 1390
සංවායති 1397
සංවාස 1390
සංවිග්ග 1408
සංවිජ්ජති 1408
ස.විජ්ජති 1414
සංවිදති 1413
සංවිදහති 718
සංවිදවහාර 718, 1616
සංවිධාතු 718
සංවිඥති 1414
සංවිභජති 1003
සංවිරූහති 1237 A
සංවිලාප 1273
සංවිසති 1420
ස විස්සජ්ජේති 1464
සංවිස්සන්දති 1476
සංවිහිත 718
සංවිජේති 1426
සංවීත 1427 A
සංවුත 1380
සංවූළ්හ 117
සංවේග 1408
සංවේජේති 1408
සංවේඨේති 1433
සංවේධති 1441 B
සංවේල්ලති 1444
සංවේල්ලි 1444
සංවේසන 1420
සංවේසියමාන 1420
සංවේසේති 1420
සංවෝසජ්ජති 1463
සංවෝහරති 1616
සංවෝහාර 1616
සංසග්ග 1463
සංසජ්ජති 1463
සංසට්ඨ 1463
සංසට්ඨ 1462
සංසති 1470 A
සංසත්ත 1462
සංසන්ත 1463
සංසද 1553 A
සංසද්දේති 1475
සංසන්දති 1475
සංසන්න 1476, 1553 A
සංසප්පති 1482
සංසය 1492
සංසරති 1493
සංසරිත 1493
සංසවති 1501
සංසාවේති 1501
සංසාදියා 1513
සංසාදේති 1513
සංසාදේති 1553 A
සංසාමේති 1520
සංසායති 1525
සංසාර 1493
සංසිජ්ජති 1534 B
සංසිජ්ඣති 1534 C
සංසිත 1470 A
සංසිත 1537
සංසිත 1492
සංසිත 1493
සංසිද්ධි 1534 C
සංසින්න 1534 B
සංසිබ්බති 1543
සංසිදති 1553 A
සංසින 1553 A
සංසුජ්ඣති 1564
සංසුද්ධගහණික 1564
සංසුම්භති 1574
සංසූචක 1581
සංසූචේති 1581

සංසෙදෙති 1594
සංසෙවති 1596
සංහච්ච 1613
සංහත 1616
සංහරති 1616
සංහසති 1622
සංහානි 1624
සංහාර 1616
සංහිත 718
සංහීරති 1634 B
සක 181
සකට 150, 191
සකණ්ණික 160
සකණ්ටක 151
සකදාගාමී 181
සකබල 177
සකමන 181
සකම්ම 180
සකල 183
සකලිකා 183
සකසට 191
සකඞ්ගුර 115 A
සකාස 199
සකිච්ච 181
සකිඤ්චන 200
සකිං 181
සකුණ 240
සකුණග්ඝි 407
සකුන්ත 240
සකුල 251
සකුළ 263, 1503 A
සක්ක 1454
සක්ක 181, 1454
සක්කච්චං 181
සක්කති 181
සක්කති 1454
සක්කත්ත 1454
සක්කරොති 181
සක්කාය (දිට්ඨි) 42
සක්කාරෙති 181
සක්කුණාති 1454
සක්කොති 1454
සක්ඛති 1454
සක්ඛර 297
සක්ඛරා 1454
සක්ඛරිකා 1454
සක්ඛරිල්ල 297
සක්ඛලික 1503 A
සක්ඛලී 1503 A
සක්ඛී (සච්ඡි) 8
සක්ඛි 329
සක්‍ය 1454
සඛී 329
සඛිල 329
සඛුර 327
සඛ්‍ය 329
සගති 1457
සගන්ධක 250
සගබ්භ 353
සගහ 361 A
සගාමෙය්‍ය 354
සගුණ 378 A
සගුළ 385
සගොචර 442
සගොත්ත 358 A
සග්ග 10
සග්ග 1457
සග්ග 1461
සග්ග 1462
සග්ග 1464
සග්ගුණ 378 A
සඝච්ඡා 1613
සඝනාති 1613
සංකච්ඡා 147
සංකච්ඡික 147
සංකට 150
සංකටීර 150
සංකඩ්ඪති 159
සංකති 1455
සංකථති 168
සංකෘඨති 169
සංකන්ත 180
සංකන්තති 165
සංකන්තික 180
සංකප්ප 175, 585
සංකප්පෙති 175
සංකමති 180
සංකම්පති 176
සංකර 355
සංකර 181
සංකලන 183
සංකලහති 188
සංකසායති 1525, 191
සංකස්සර 1455, 1497
සංකස්සරසමාචර 1455
සංකා 1455
සංකාපෙති 197 A, 173A, 175
සංකාමෙති 180
සංකායති 1455
සංකාර 181
සංකාස 199
සංකිණ්ණ 208
සංකිත්ති 208
සංකිත්ති 206
සංකිත්තෙති 206
සංකිය 1455
සංකිරණී (2) 208
සංකිලිස්සති 213
සංකිලෙසිකා 213
සංකියති 1455
සංකිලති 222
සංකුක 1455
සංකුචති 238
සංකුජ්ඣති 230 A
සංකුටති 231
සංකුද්ධ 230 A
සංකුප්පති 247
සංකුලති 251
සංකුළිකා 385
සංකුසක 252
සංකුසති 252
සංකුසුමති 253
සංකෙත 2, 264
සංකෙලායති 267
සංකොචෙති 238
සංඛ 1455
සංඛත 181
සංඛමුණ්ඩික 1119
සංඛය 308
සංඛරොති 181
සංඛලති 298
සංඛලී 298
සංඛලිඛිත 1455
සංඛා 302
සංඛාති 303
සංඛ්‍යයති 302
සංඛ්‍යානති 302
සංඛෙය්‍ය 302
සංඛාදති 304
සංඛායති 303
සංඛාර 181
සංඛිපති 313
සංඛියා 302
සංඛුභති 325 A, 336
සංඛෙප 331
සංඛොභ 336
සංග 1463
සංගච්ඡති 338 A

සංගණි 18
සංගණ 343
සංගණිකාං 334
සංගණිකාපවද්ධන 343
සංගණ්හාති 361
සංගතික 338 A
සංගර 338 A, 355
සංගහ 361
සංගාමෙති 351
සංගාහති 363
සංගීති 363
සංගුළිකා 385
සංගොපෙති 391 A
සංඝ 397 A
සංඝංසෙති 404
සංඝට්ටති 397 A
සංඝට්ටෙති 398
සංඝර (සඝර) 402 A
සංඝරති 402
සංඝාටි 398
සංඝාණි 400
සංඝාත 407, 395
සංඝාතනික 407, 395
සංඝාතිසෙස (දි) 397 A, 1597
සංඝාතෙති 407
සංඝාතෙති 395
සංඝාදිසෙස 397 A, 1597
සංඝාරෙති 402
සංඝුට්ඨ 417
සචති 1460
සච්ච 1460
සචෙ (සචාච) 1460, 441
සඤ්චෙතනං 483 *C*
සඤ්චෙතස 483 *C*
සච්ච 1640
සච්චකාර 1460
සච්චාපෙති 1460
සච්චිකපුග්ගල 1160
සච්චෙති 1460
සච්ඡන්ද 491
සච්ඡවිනී 496 **A**
සච්ඡිකරණීය 8
සච්ඡිකිරියා 8
සජති 1461
සජති 1462
සජන 515
සජල 524
සජාති 531
සජ්ජු 1462
සජීව 542
සජෝතිභූත 555
සජ්ජ 1463
සජ්ජති 1463
සජ්ජන 515
සජ්ජා 1553 *A*
සජ්ජු 730
සජ්ජුලස 1282
සජ්ජෙති 1464
සජ්ඣ 1464
සජ්ඣාය 56, 564
සජ්ඣායති 56, 564
සජ්ඣ 1464
සඤ්චය 441
සඤ්චරති 442
සඤ්චලති 443
සඤ්චිච්ච 454
සඤ්චිත 448
සඤ්චිනාති 448
සඤ්චින්තෙති 454
සඤ්චුණ්ණෙති 475
සඤ්චෙතෙති 483 C
සඤ්චොදෙති 486
සඤ්චොපෙති 487
සඤ්ඡන්න 498
සඤ්ඡවි 496 A
සඤ්ඡාදෙති 498
සඤ්ඡින්දති 499
සඤ්ජග්ඝති 509
සඤ්ජති 1463
සඤ්ජනති 515
සඤ්ජනෙති 516
සඤ්ජම්භරිං 519
සඤ්ජාති 531
සඤ්ජානාති 530
සඤ්ජායති 531
සඤ්ජිණ්ණ 539
සඤ්ජීවති 542
සඤ්ඣං 770, 564 *A*
සඤ්ඤත 1464 A
සඤ්ඤති 1464 A
සඤ්ඤතුරය 1464 A
සඤ්ඤත්ති 1464 A
සඤ්ඤපෙති 1166
සඤ්ඤවිකායෙං 1167
සඤ්ඤණ 1464
සඤ්ඤවිවට්ට 1351
සඤ්ඤවෙදයිත නිරොධ 1441 A
සඤ්ඤුත්ත 1170
සට්ඨ 1497
සට්ඨුං 1461
සඨ 1467
සඨති 1467
සඨිල (සඨිල) 1473
සණ 1469 A
සණති 1469
සණධොවික (පිත) 1469
සණ්ණිකං (සනිකං) 1487
සණ්ඨපෙති 573
සණ්ඨහති 573
සණ්ඨාති 573
සණ්ඨිති 573
සණ්ඩ 1468
සණ්ඩචාරී 1468
සණ්ඩාස 583
සණ්ඩෙති 1468
සණ්ණිකා (සුණ්ණිකා) 1563
සණ්හකරණී 1469 A
සණ්හෙති 1469**A**,5
සත 1494
සතතං 1504
සතති 1470
සතානුසාරිවිඤ්ඤාණ 1494
සති 1470
සතී 1494
සති 1470 *A*
සතිතා 1494
සතිමන්තු 1494
සතිවිනය 1494
සති 42, 1470
සතුප්පාද 1494
සතෙකිච්ඡ 204
සතෙරික 122
සත්ත 1463
සත්ත 1470
සත්ත 1481
සත්ති 1454
සත්ති 1463
සත්ති 65, 1470 B
සත්තු 1462
සත්තු 1470 B
සතෙනාති 1470 B
සතෙනති 1470 B
සතෙපාති 1462
සත්තෙති 1481
සත්ථ 1503 A
සත්ථ 1529

සත්ථ 1454
සත්ථ 1502
සත්ථ 42
සත්ථවාහ 42
සත්ථි 1454
සත්ථි (අනුසත්ථි) 1529
සත්ථික 4[illegible]
සත්ථු 1529
සත්ථුන 684
සදත්ථ 43
සදත්ථගරුක 43
සදත්ථුත 673
සදර 712
සදස 715 B
සදස්ස 65
සදු 730
සදිස 742
සදෙරිත (සඤ්ඤෙරිත) 122
සද්දති 1475
සද්දල 1383, 1475
සද්දහති 718
සද්දුල 1475
සද්දෙති 1475
සද්ධ 718
සද්ධා 1513
සද්ධා 718
සද්ධාලු 59
සද්ධාතු 718
සද්ධිං 48 A
සද්ධම්ම 766
සධම්මික 766
සන 1487
සනක 1478
සනති 1478
සනන්තන 1478
සනිකං 1487
සනොති 1479
සන්ත 1487, 1490
සන්තක 53
සන්තෙති 1471
සන්තරති 608, 608 *A*
සන්තව 590 A
සන්තජ්ජේති 595
සන්තතං 602
සන්තති 598
සන්තන්තෙති 598
සන්තත්ත 603
සන්තත්ත 610
සන්තන 602
සන්තනොති 602
සන්තප්පති 603
සන්තප්පෙති 603 A
සන්තර 53
සන්තරති 608
සන්තරුත්තරෙන පක්කමති 1490
සන්තසති 610
සන්තාන 602
සන්තානක 602
සන්තාපෙති 603 A
සන්තායති 615
සන්තාරෙති 608
සන්ති 1490
සන්තික 53
සන්තිකා 53
සන්තිට්ඨති 573
සන්තිරෙති 629
සන්තුලෙති 646
සන්තුස්සති 648
සන්තොස 648
සන්ථත 1473
සන්ථත 671
සන්ථතික 671
සන්ථති 1473
සන්ථම්භෙති 668 A
සන්ථරණක 671
සන්ථරති 671
සන්ථව 673
සන්ථවති 673
සන්ථාගාර 1473
සන්ථාන 676
සන්ථායති 676
සන්ථාරක 671
සන්ථුත 673
සන්ද 1476
සන්දච්ඡායා 1476
සන්දති 1476
සන්දන 1476
සන්දමානිකා 1476
සන්දබ්භති 705
සන්දස්සක 742
සන්දහති 718
සන්දුන 730
සන්දුනති 730
සන්දුලෙති 729
සන්දිට්ඨ 742
සන්දිත 730
සන්දිත 1476
සන්දිද්ධ 744 A, 757
සන්දීයති 743
සන්දිපෙති 745
සන්දෙග 742
සන්දෙහ 757
සන්දෙස 715 *C*
සන්ධන (සධන) 764
සන්ධමති 766
සන්ධාති 770
සන්ධාතු 770
සන්ධාය 770
සන්ධාරෙති 772 *A*
සන්ධාවති 773
සන්ධි 770, 718
සන්ධියති 775
සන්ධිඝති 770, 781
සන්ධුනාති 786
සන්ධූපායති 788
සන්ධූපෙති 788
සන්ධොවති 793
සන්න 1553 *A*
සන්න 1478
සන්න 1476
සන්නත 806
සන්නද්ධ 813
සන්නය්හති 813
සන්නාමෙති 818
සන්නාහ 813
සන්නිකට්ඨ 193
සන්නිකාස 199
සන්නික්ඛෙපෙති 331
සන්නිග්ගණ්හාති 361
සන්නිඝාත 407
සන්නිචය 441
සන්නිට්ඨාති 573
සන්නිතාළෙති 614
සන්නිතොදක 640
සන්නිධාන 718
සන්නිධි 718
සන්නිපතති 851
සන්නිබ්බාති 1397
සන්නිභ 1020
සන්නියොජෙති 1174 A
සන්නිය්‍යාතති 1157
සන්නිය්‍යාතන 1157
සන්නිරත 1197
සන්නිරුම්භති 1232
සන්නිවත්තති 1364
සන්නිවත්තෙති 1365
සන්නිවසති 1390
සන්නිවාරෙති 1402
සන්නිවුත්ථ 1390

සන්නිවෙසෙති 1420
සන්නිසජ්ජං 1553 A
සන්නිසාදෙති 1553 A
සන්නිසීදති 1553 A
සන්නිස්සයති 1492
සන්නිහිත 718
සන්නෙති 808
සන්නීත 808
සපච 839
සපජාපතික 531
සපති 1481
සපතිකා 851 B
සපතී 851 B
සපත්ත 851 B
සපත්තක 851 B
සපත්තහාර 842
සපත්ති 851 B
සපථ 1481
සපදාන 56
සපදානචාරී 56
සපදි 842
සපරිග්ගහ 561 A
සපරිදණ්ඩා 699
සපල්ලව 1281
සපස්සය 1492
සපාක 839
සප්ත (සත්ත) (1481)
සප්ප 1482
සප්පච්චය 56
සප්පඤ්ඤ 567
සප්පටිභය 407
සප්පටිපුග්ගල 353, 915 A
සප්පටිභාග 1064
සප්පති 1482
සප්පතිස්සව 1494
සප්පරියත්තචාරී 53
සප්පාටිහාරිය 1616
සප්පාටිහීරකතා 1616
සප්පාණක 868 C
සප්පාය 56
සප්පායතා 56
සප්පි 1482
සප්පිතික 890
සප්පුරිස 860
සඵ 943
සඵරී 942
සඵල 943
සබල 177, 1482 A
සබ්බ 1483
සබ්බති 1483
සබ්බත්තතා 49
සබ්බසොවණ්ණ 1483
සබ්භ 1485
සබ්භති 1485
සබ්‍රහ්මක 998
සභා 1485
සභාග 1004
සභාගට්ඨාන 1004
සභාජෙති 1486
සභාජන 1486
සභාව 1016
සභාසීලි 1559
සභොග 1033
සභොජන 1039
සමං 1487
සම 1488
සම 1489
සමක 1488
සමග්ග 1047
සමග්ගෙති 1047
සමංගිභූත 13
සමචිත්ත 455
සමවජති 22
සමජ්ජ 27, 1055
සමජ්ජා 1055
සමජ්ඣග 338 A
සමඤ්චර 442
සමඤ්ජති 21
සමඤ්ඤ 567
සමඤ්ඤත 567
සමණ 1487
සමණ්ඩලිකරොති 1060
සමතා 1488
සමති 1487
සමතික්කමති 180
සමතිග්ගහෙති 361 A
සමතිත්තික 603 A
සමතිත්ථ 608, 1488
සමතිමඤ්ඤති 1056 A
සමතිවත්තති 1364
සමතිවිජ්ඣති 1409 A
සමත්ත (සමතා) 1488
සමත්තා 65
සමත්තාපරියාපුතා 1082, 868
සමත්ථ 43
සමත්ථික 43
සමථ 1487
සමධිගච්ඡති 338 A
සමධිගණ්හාති 361
සමන 1487
සමනක 1056 A
සමනන්තර 53
සමනිය 1187
සමනුක්කමති 180
සමනුගාහති 365
සමනුජානාති 530
සමනුඤ්ඤ 530, 567
සමනුපස්සති 867 A
සමනුබන්ධති 969
සමනුභාසති 1025
සමනුමඤ්ඤති 1056 A
සමනුමොදති 1157
සමනුයුඤ්ජති 1170
සමනුස්සරති 1494
සමන්ත 53
සමන්ධකාර 48
සමන්නාගවජති 338 A
සමන්නානෙති 808
සමන්නාහති 1616
සමන්නෙසති 128
සමපෙක්ඛති 72
සමප්පෙති 118
සමබ්භාහරති 1616
සමභිජානාති 530
සමභිසාත 1513
සමභිසංදෙති 1513
සමභිසිඤ්චති 1533
සමය 56
සමයති 1488
සමර 1071
සමල 1072
සමලංකරොති 181
සමවට්ඨාති 573
සමවත්තක්ඛන්ධ 1864
සමවත්ථචාර 676
සමවධාන 770
සමවය 1378
සමවයසට්ඨ 1378
සමවසරති 1497
සමවාපක 1373
සමවාය 56, 1378
සමවෙක්ඛති 72
සමවෙපාකී 839
සමවොස්සජ්ජති 1463
සමව්හය 1615
සමසත්ථ 1502
සමස්සසති 1502
සමස්සාසෙති 1502
සමා 1483
සමාකඩ්ඪති 159

සමාකිරති 208
සමාකුල 251
සමාගච්ඡති 388 A
සමාගත 388 A
සමාගම 388 A
සමාචරති 442
සමාජ 24
සමාතප 603
සමාදපෙති 702
සමාදහති 718
සමාදෙති 754 A
සමාදාන 730
සමාදින්න 754 A, 730
සමාදියති 754 A
සමාදිසති 742
සමාධාන 770
සමාධි 770, 718
සමාධීයති 718
සමාන 1083
සමාන 1088
සමාන 42
සමානත්ත 49
සමානීය 1488
සමානෙති 808
සමාපජ්ජති 842
සමාපත්ති 842
සමාපතෙතාසිය 123
සමාපෙති 68
සමායති 1488, 56
සමායාති 56
සමායුඤ්ජති 1170
සමායොග 1170
සමාරද්ධ 1196
සමාරභති 1196
සමාරුහති 1235
සමාරුළ්හ 1235
සමාරොපෙති 1·49 A
සමාලපති 1273
සමාචය (සමවාය) 56
සමාවහති 1394
සමාස 42, 70
සමාසති 70
සමාසාදෙති 1513
සමාහත 1616
සමාහිත 718
සමිජ්ඣට්ඨා 76
සමිජ්ඣිට්ඨා 24
සමිඤ්ජති 77
සමිත 1488
සමිත 1089, 1082
සමිත 1490
සමිත 1487
සමිතාවී 1487
සමිති 118
සමිද්ධ 76
සමිධා 82
සමීහිත 1105 A
සමීචි (සාමීචි) 1082
සමිතු (සමෙතු) 1488
සමීප 68
සමීරති 92
සමීහති 95
සමුක්කංසති 194 A
සමුක්කට්ඨ 194 A
සමුක්කාචෙති 194 B
සමුක්ඛෙටෙති 309
සමුග්ග 338 A
සමුග්ගණ්හාති 361
සමුග්ගම 338 A
සමුග්ගිරති 368
සමුග්ඝාතෙති 407
සමුචති 98
සමුච්චයති 441
සමුච්ඡති 1112
සමුච්ඡින්න 499
සමුජ්ජලති 524
සමුජ්ජු 27 A
සමුඤ්ජති 99
සමුට්ඨාන 573
සමුත්තරති 608
සමුත්තෙජක 653 A
සමුදය 102
සමුදගච්ඡති 338 A
සමුදචරති 442
සමුදචිණ්ණ 448
සමුදචිනාති 448
සමුදනය 808
සමුදනෙති 808
සමුදය 56
සමුදවට 1364
සමුදවත්තති 1364
සමුදහරති 1616
සමුදික්ඛති 72
සමුදිත 102
සමුදීරෙති 93
සමුදෙති 102
සමුද්ද 101
සමුද්ධට 767
සමුද්ධරති 767
සමුන්න 103
සමුන්නමෙති 806
සමුපගච්ඡති 338 A
සමුපගූහති 384
සමුපචිත 448
සමුපජනෙති 516
සමුපජ්වති 542
සමුපට්ඨහති 573
සමුපබ්බූළ්හ 517
සමුපම 1082
සමුපරූළ්හ 1237 A
සමුපසොභිත 1605
සමුපාගච්ඡති 338 A
සමුපෙත 118
සමුප්පාද 842
සමුප්පිලවති 883 B
සමුප්පොසිත 963
සමුබ්බහති 1394
සමුබ්භූත 1016
සමුය්යුඤ්ජති 1170
සමුය්යුත 1170
සමුල්ලපති 1273
සමුල්ලසති 1282
සමුස්සති 1470 A
සමුස්සය 1492
සමුස්සහති 1506
සමුස්සාහෙති 1506
සමුස්සිත 1470 A
සමූපසන්ත 1490
සමූහ (සංවහ) 1304
සමූහති 117
සමූහනති 1613
සමූහෙති 1394
සමෙක්ඛති 72
සමෙති 1488
සමෙරිත 92
සමොකිණ්ණ 208
සමොකිරති 208
සමොචති 98
සමොතරති 608
සමොදක 101
සමොදහති 718
සමොදිත 101 A
සමොධාන 718, 770
සමොරොධ 1225
සමොරොහති 1251
සමොසරති 1493
සමොහිත 718
සම්පකම්පති 176
සම්පකොප 272
සම්පක්ඛන්දති 286

සම්පග්ගණ්හාති 361
සම්පග්ගහෙති 361 A
සම්පඝොස 417
සම්පචුර 442
සම්පජඤ්ඤ 530
සම්පජාන 530
සම්පජ්ජති 842
සම්පජ්ජලති 524
සම්පජ්ජසති 526
සම්පටිග්ගහෙති 361 A
සම්පටිච්ඡති 75
සම්පටිනිපජ්ජං 842
සම්පටිවිජ්ඣති 1409 A
සම්පටිවෙධ 1409 A
සම්පටිසංඛාති 1455, 302
සම්පතති 851
සම්පති 851
සම්පතිට්ඨාති 573
සම්පත්ති 842
සම්පත්ථෙති 43
සම්පද 842
සම්පදන 730
සම්පදලෙති 729
සම්පදිත්ත 745
සම්පදුට්ඨ 750
සම්පදුස්සති 750
සම්පදෙස 742 A, 750
සම්පද්දවති 715
සම්පද්දුත 715
සම්පධූපෙති 788
සම්පන්න 842
සම්පඵුල්ල 957
සම්පබුජ්ඣති 986
සම්පභ 1020
සම්පභාස 1025
සම්පමථති 1063
සම්පමද්දති 1065
සම්පමුස්සති 1130
සම්පමූළ්හ 1131
සම්පමෝදති 1147
සම්පමොහ 113:
සම්පයාති 1166
සම්පයුඤ්ජති 1170
සම්පයුත්ත 1170
සම්පයොග 1170
සම්පයොජෙති 1174 A
සම්පරායික 860
සම්පරිකඩ්ඪති 159
සම්පරිකන්තති 165
සම්පරිකිණ්ණ 208
සම්පරිතාපෙති 614 A
සම්පරිප්ලවති 883 B
සම්පරිභින්දති 1028
සම්පරිවජ්ජෙති 1347
සම්පරිවත්තති 1364
සම්පරිවාරෙති 1402
සම්පරිවාසෙති 1390
සම්පරෙත 860
සම්පලිබොධ 986
සම්පලිභග්ග 1004
සම්පලිමට්ඨ 1075
සම්පලිමසති 1075
සම්පලිවෙඨෙති 1438
සම්පවංකතා 1331
සම්පවණ්ණෙති 1363
සම්පවත්තු 1340
සම්පවත්තෙතාර් 1364
සම්පවාති (වායති) 1397
සම්පවාරෙති 1402
සම්පවෙධති 1441 B
සම්පසාදෙති 1513
සම්පසාරෙති 1523
සම්පසාරියති 1523
සම්පසීදති 1553 A
සම්පස්සති 867 A
සම්පහංසෙති 1623 A
සම්පහාර 1616
සම්පාක 839
සම්පාත 851
සම්පාදෙති 872 A
සම්පාපුණාති 872 B
සම්පාපෙති 872 C
සම්පායති 870
සම්පාරුජති 1231 A
සම්පාලෙති 874
සම්පිණ්ඩෙති 883
සම්පිය 883 D
සම්පියායති 883 D
සම්පියායනා 883 D
සම්පීණෙති 890
සම්පීළෙති 894 A
සම්පුච්ඡති 896
සම්පුට 899
සම්පුණ්ණ 922
සම්පුප්ඵති 908
සම්පුරක්ඛරොති 181
සම්පූජෙති 919
සම්පූරෙති 922
සම්ඵ 946
සම්ඵල 943
සම්ඵලති 943
සම්ඵාලෙති 946
සම්ඵුට්ඨ 944, 958
සම්ඵුටති 947
සම්ඵුල්ලති 957
සම්ඵුසති 958
සම්බති 1484
සම්බද්ධ 964
සම්බන්ධ 969
සම්බරී 1484
සම්බල 1484
සම්බහුල 975
සම්බාධ 976
සම්බාහති 974
සම්බුක 1484
සම්බුජ්ඣති 986
සම්බොජ්ඣංග 986
සම්බොධෙති 986
සම්බ්‍යාන 1484
සම්භක්ඛති 1001
සම්භග්ග 1004
සම්භජති 1003
සම්භඤ්ජති 1004
සම්භත් 1488 A
සම්භත්ත 1003
සම්භමති 1012
සම්භරති 1013
සම්භව 1016
සම්භාර 1013
සම්භාවනීය 1016
සම්භාවෙති 1016
සම්භාසා 1025
සම්භිජ්ජති (ද) 1027
සම්භින්දති 1028
සම්භින්න 1028
සම්භිත 1013
සම්භියති 1013
සම්භිරති 1013
සම්භුඤ්ජති 1033
සම්භුණාති 1488 B
සම්භූත 1016
සම්භොජ්ජ 1028
සම්භෙද 1028
සම්භොග 1033
සම්මච 1082
සම්මම 1469
සම්මක්ඛති 1043

සම්මග්ගිත 1047
සම්මජ්ජති 1055
සම්මජ්ජනී 1055
සම්මඤ්ඤති 1056 *A*
සම්මට්ඨ 1055
සම්මට්ඨ 1075
සම්මත 1056 A
සම්මතී 1489
සම්මති 1490
සම්මති 1491
සම්මත්ත 1482
සම්මත්ත 1055
සම්මත්ත 1082
සම්මද 1055
සම්මදත්ථ 1082
සම්මද්දස 715 *B*
සම්මද්දෙති 1066
සම්මන්නෙති 1062
සම්මන්නති 1056 *A*, 1069
සම්මසති 1075
සම්මා 1490
සම්මා 1482, 1094
සම්මානනා 1083
සම්මිඤ්ජති 1095
සම්මිත 1088, 1082
සම්මිලාත 1098
සම්මිල්ලහාසිනී 1105 A
සම්මිස්සෙති 1105
සම්මුඛ 1044 -
සම්මුඛාවිනය 1044
සම්මුච්ඡති 1112
සම්මුට්ඨ 1130
සම්මුති 1380
සම්මුති 1056 A
සම්මුදිත 1122
සම්මුය්හති 1131
සම්මුස්සනතා 1130
සම්මූළ්හ 1131
සම්මෙඝ 1109 A
සම්මොදති 1147
සම්මොස 1152
සම්මොහ 1131
සයංවරං 1380
සයති 1492
සයථු 1492
සයනිසර 1492
සර 1493
සර 1495
සර 1497
සර 1494

සරක 1493
සරජම්පග 1187
සරට 1495
සරණ 1497
සරණ 1494
සරති 1493
සරති 1494
සරති 1495
සරති 1496
සරති 1497
සරද 1487
සරභ 1196
සරභසං 1196
සරභූ 1495
සරමං 1497
සරමානො 1495
සරල 1493
සරවනතු 1497
සරස 1200, 1201
සරසපරිත්තාතං 1201
සරසී 1493
සරාග 1187
සරංභ්‍යාස 65
සරාව 61, 1493
සරි 1494
සරික්ඛ 1494
සරික්ඛතා (තත) 1494
සරිත (උදක) 1493
සරිත 1494
සරතක 1495
සරිතං 1493
සරිස (සදිස) 1494
සරීසප (සිරිංසප) 1496, 93.
සරිර 1495
සරිරදබ්බ 704 B
සරිරවණ්ණ 1494
සරූප 1236
සරොජ 1493
සරොරුහ 1493
සල 1499
සලක්ඛණ 1547
සලති. 1498
සලති 1500
සලභ 1498
සලයති 1499
සලල 1499
සලාකහත්ථ 1253
සලාකා 1499
සලාටු 1268
සලාටුක 1268

සලිල 1498
සලිලබිහම 1012
සල්ල 1499
සල්ලක 1499
සල්ලකත්ත 165, 1499
සල්ලකී 1489
සල්ලක්ඛණ 1252 A
සල්ලක්ඛෙති 1252 A
සල්ලති 1499
සල්ලපති 1273
සල්ලිකරොති 181, 1499
සල්ලහුක 1258
සල්ලාප 1273
සල්ලිඛති 1296
සල්ලිත්ත 1300
සල්ලිම්පති 1300
සල්ලී (සල්ලීන) 1303
සල්ලෙඛ 1322, 1296
සව 1501
සවති 1501
සවති 1501 A
සවති 1501 *C*
සවන 1501
සවන්ති 1501
සවර 173 A, 1482 A
සවස 1387
සවිඝාත 407
සවිචාර 442
සවිජ්ජුක 555
සවිඤ්ඤාණ 567
සවිතු 1521 A
සවිධ 1409 *A*
සවිභත්තික 1003
සවුපාදන 754 *A*
සවෙර 1428
සව්‍ය 1501 A
සව්‍යඤ්ජන 26
සවිභය 51 A
සස 1503
සසක 1503
සසක්කං 1454
සසංඛාර 181
සසති 1502
සසති 1503
සසති 1503 A
සසත්ථ 1503 A
සසම්භම 1012
සසම්භාර 1013
සසං 1502
සසි 1503

සසීස 94, 181
සසුර 1504
සසෙනක 1542
සස්නෙහං 1540
සස්ස 1504
සස්සත 1504
සස්සතික 1504
සස්සති 1544, 42
සස්සර 1497
සස්සාමික 53
සස්සරික 1496
සස්සු 1504
සහ 1506, 1616
සහකාරඵල 1506
සහති 1506
සහත්ථ 1616
සහධම්මික 766
සහභූ 1016
සහව්‍ය 1506
සහසා 1506, 1502, 1616
සහස්සෙනරත්තිං
ගච්ඡති 1187
සහජනෙත්ත 1506
සහාය 1506
සහායක 1506
සහායතා 1506
සහායති 1506
සහිත 1506
සහිත 770
සහිතු 1506
සහිරඤ්ඤ 1617
සහෙතු 1628
සහෙතුක 1628
සහොඪ 125 A
සහ්වයං 1378
සළති 1507
සළායතන 1157
සා 2) 1502
සාක 1507 A
සාකච්ඡති 169
සාකටික 150, 191
සාකති 1507 A
සාකල්‍ය 183
සාකාර 181
සාකිනී 1507 A
සාකිය 1507 A
සාකුණික 240
සාකුන්තික 240
සාක්ඛරප්පභෙද 8
සාඛපුරාණසන්ථුත 673
සාඛල්‍ය 329
සාඛා 1508
සාඛාපත්තපලාස 1508
සාඛෙති 1508, 329
සාගත 838 A
සාගර 355
සාගාර 10
සාංගණ 13
සාචක්ක 1502
සාචීයොග 1460
සාජීව 542
සාට 1509
සාටක 1509
සාටිකා 1509
සාටෙති 1509
සාඨෙති 1510
සාඨෙය්‍ය 1510
සාණ 1519
සාණ 79
සාණ 1511
සාණි 1511
සාණෙති 1511
සාතසිබ 1511
සාත 1512
සාතක 497 A
සාතච්ච 1470
සාතච්චකාරී 1470
සාතතං 1512
සාතතිකං 1470
සාතත්ත 1525
සාතව 1525
සාතිය 1512
සාතිරෙක 118
සාතිසාර 1493
සාතෙති 1512
සාතොදික 1512
සාත්ථ 43
සාථලිකා 1473
සාදන 1553 A
සාදන 1513
සාදර 722
සාදන 730
සාදිතු 754 A
සාදියති 754 A
සාදීයනං 754 A
සාදියති 1513
සාදීස 742
සාදු 1513
සාදෙති 1513
සාධක 1517
සාධක 1516
සාධන 1515
සාධාරණ 772 A
සාධික 775
සාධිකපොරිස 775
සාධිය 1515
සාධුකං 1515
සාධෙති 1515
සාධෙති 1516
සාධෙති 1517
සාධෙති 1518
සානු 1519
සානුචර 442
සානුවජ්ජ 1347
සානුසෙති 1592
සානෙති 1519
සානෙනවාසික 58
සාප 1481
සාපතෙය්‍ය 1016, 851
සාපත්ත 1016
සාපත්තික 842
සාපද 842, 1502
සාපදෙස 742
සාපානදොණි 748
සාපෙක්ඛ 72
සාම (වණ්ණ) 1555
සාම (වෙද) 53
සාමං 1082, 53
සාමග්ගිය 1047
සාමග්ගී 1047
සාමච්ච 53
සාමඤ්ඤ 1488
සාමඤ්ඤ 1487
සාමඤ්ඤතා 1487
සාමණක 1487
සාමණෙර 1487
සාමත්ථිය 43
සාමන්ත 58
සාමයික 56
සාමලතා 1520
සාමා 1520
සාමාක 1520
සාමාජික 24
සාමාධික 770, 718
සාමායික 56
සාමික 1520
සාමී 1520, 53
සාමිස 53
සාමීචි 1082
සාමුක්කංසික 194 A

සාමුද්ද 101
සාමුද්දික 101
සාමෙති 1520
සාය 1526
සායක 1526
සායණිහ 1526
සායති 1525
සායති 1526
සායති 1527
සායන 56
සායික 1492
සායිත 1525
සාධි 1492
සාර 1521
සාර 1522
සාර 1523
සාර 1524
සාරක 1522
සාරක 1523
සාරක 1524
සාරක්ඛං 1177
සාරංග 1523
සාරජ්ජ 1524
සාරජ්ජති 1185
සාරජ්ජංයති 1185
සාරණං 1494
සාරත්ත 1185
සාරපි 1198
සාරද 1524, 1523
සාරදික 1524
සාරධ 1196, 1185 A
සාරමේය 1497
සාරම්භ 1196
සාරවන්තු 1524
සාරස 1493
සාරසාටක 1509
සාරංගිත 1187
සාරාගෙති 1187
සාරාංණීය 1494
සාරි 1523
සාරිරික 1495
සාරූප්ප 1236
සාරෙති 1521
සාරෙති 1522
සාරෙති 1523
සාරෙති 1524
සාරොපි 1249 A
සාල 1502
සාල 1500
සාලකකිම් 1253

සාලය 1279
සාලං 1500
සාලංකිය 1253, 204
සාලි 1530
සාලිත්තක 1492
සාලි 59
සාලුක 1498
සාලූර 115 A
සාලොංක 1325
සාලොංහිත 1328 E
සාලපූප 1530
සාලව 1530
සාව 1501
සාවක 1501
සාවකත්ත 1501
සාවජ්ජ 1347
සාවජ්ජතං 1347
සාවට්ට 1351
සාවන 1501
සාවසෙස 1597
සාවි 1409 A
සාවිත්ති 1501 A
සාවෙතු 1501
සාස 1502
සාසංක 1455
සාසති 1529
සාසන 1529
සාසප 1482
සාසව 1501
සාහ (ජාහ) 5
සාහස 1506
සාහසික 1506
සාහසියකම්ම 1506
සාහාර (ස ආහාර) 1616
සාහු (සාධු) 1515
සාහුලචීවර 1515
සාහුනෙය්‍ය 1638 *A*
සාහුන්න 1515
සිංසති 1551
සිංසපා 1551
සිකතා 1530 A
සිකති 1530 A
සිකායසමය 1530 A
සික්කා 1530 A
සික්කති 1531
සික්ඛා 1531
සික්ඛිත 1531
සිඛ 1536
සිඛණ්ඩි 1536
සිඛර 1536

සිඛරි 1536
සිඛා 1536
සිඛි 1536
සිඟාල 1532, 1496
සිංග 1496
සිංගාර 1496
සිංගිත 1496
සිංගි 1496
සිංගිවෙර 1496
සිංගිනද 1496
සිංඝති 1532
සිංඝාටක 1496
සිංඝාණිකා 1532
සිජ්ජති 1534 A
සිජ්ඣති 1534 C
සිඤ්චති 1533
සිට්ඨ 1549
සිත 1548 A
සිත 1538
සිත 1542
සිත 1537
සිත 1536
සිත 1622
සිත්ත 1533
සිත්ථ 1549, 1530 *A*
සිත්ථ 1550
සිත්ථක 1550
සිඤ්චං (සිඤ්චිත්වං) **1533**
සිථිල 1473
සිද්ධ 1534 C
සිද්ධ 1534 A
සිද්ධත්ථක 1534 *C*
සිද්ධි 1534 *C*
සින 1537, 1538
සිනාත 1538
සිනාති 1538
සිනාති 1537
සිනාති 1536
සිනානි 1538
සිනායති 1539
සිනායු 1542
සිනිද්ධ 1538
සිනිද්ධ 1540
සිනිය්හති 1540
සිනෙහ 1540
සිනෙහක 1540
සිනෙහිත 1541
සිනෙහෙති 1541
සිනොති 1542
සින්දති 154 A

සින්දී 1542 A
සින්දුවාර 1542 A
සින්දූරිත 1542 A
සින්ධව 1542 B
සින්ධවති 1542 B
සින්ධු 1542 B
සින්ධු 1542 B
සින්න 1534 A
සින්න 1534 B
සින්න 1537
සිපාටිකා 845
සිප්ප 1581
සිප්පක 1581
සිප්පවන්තු 1581
සිප්පික 1543
සිප්පි 1548
සිබ්බතී 1543
සිබ්බිතු 1543
සිබ්බිනී 1548
සිම්බති 1544
සිම්බලී 1544
සිර 83, 181, 1492
සිරා 1493
සිරිංසප 1493, 1572
සිරිමන්තු 1496
සිරි 1496
සිරී 1493
සිරෝරුහ 1235
සිලති 1545
සිලා 1289, 1492
සිලාසති 1546
සිලාහු 1492
සිලාසනී 1289
සිලිව්යතා 1547
සිලිස්සති 1547
සිලුච්චය 1492
සිලුතත 1545
සිලෙසති 1547
සිලෙසුම 1547
සිලොක 1548
සිලොකති 1548
සිව 1596, 42
සිව 1492
සිවවිජ්ජා 1596, 1402
සිවිකා 1548
සිවෙය්‍යක 1543
සිසාති 1548 A
සිසිර 1503, 1555
සිසු 1568
සිස්ස 1529
සිස්සති 1529
සිස්සති 1549
සිස්සති 1550
සීකර 1555
සීකිත 1555
සීඝ 1555
සීත 1555
සීතල 1555
සීතා 1557
සීති 1555
සීදති 1553 A
සීන 1553 A
සීනා 1555
සීපද 1547
සීමන්ත 1557, 1492
සීමන්තිනී 1557, 1492
සීමා 1557, 1492
සීයක 1556, 1557
සීයති 1555
සීයති 1556
සීයතී 1557
සීර 1557
සීරී 1557
සීළ 1559
සීල 1558
සීලෙති 1558
සීලෙති 1559
සීවටිකා 1492
සීවන 1543
සීවෙති 1560 A
සීස 1555
සීසමය 1555
සීස 94, 181
සීසූපග 14, 181
සීහ 1506
සීහල 1506
සුංසුමාර 1568
සුකුමාර 326
සුක්ක (3) 1563
සුක්කති 1563
සුක්ඛ 1578
සුක්ඛ 1561
සුක්ඛති 1561
සුක්ඛිත 1561
සුඛ 1562, 329
සුඛල්ලික 60
සුඛායති 1562
සුඛුම 326
සුඛුමක 326
සුඛුමත්ත 326
සුඛුමාල 326
සුඛෙධිත 121
සුඛෙති 1562, 329
සුගත 338 A
සුගති 338 A
සුගඳ 347
සුංක 1563 A
සුංකිත 1563 A
සුංකෙති 1563 A
සුචි 448, 1563
සුචිවති 1563
සුවච 496 A
සුජා 1501
සුජ්ඣති 1564
සුඤ්ඤ 1502
සුට්ඨු 573
සුණ 1568
සුණති 1568
සුණාති 1569
සුණිසා 1501 C
සුණ්ඩති 1569 A
සුණිණති 1568
සුණිණකා 1568
සුණිහා 1501 C
සුත 1569, 1501
සුතා 1501 C
සුතප්පය 603 A
සුති 1569
සුතිතික්ඛ 622 A
සුත්ත 1543
සුත්ත 1572
සුත්ත 1581
සුත්ති 1563
සුත්ති 101 A
සුතොතති 1570
සුපිත (සුපොපිත) 933
සුද්ද 130, 715, 45, 46
සුද්ධ 1564
සුද්ධධම්ම 766
සුධම්මතා 766
සුධාංසු 790 A
සුධා 790 A
සුධාකම්ම 790 A
සුධාකර 790 A
සුන 1502
සුනඛ 1571
සුනති 1571
සුනග්ගවෙල්ලිත 1444
සුනිහට 1616
සුනොති 1571 A

සුඳති 1571 *B*
සුඳර 1571 B
සුපණ්ණ 850
සුපති 1572
සුපාණ 1502
සුපිවසිත 877
සුපිත 1572
සුපින 1572
සුපිහිත 718
සුපුටක 899
සුපෙසල 883 D
සුපොඨිත 930 A
සුප්ප 1573
සුප්පටිවිද්ධ 1409 A
සුප්පතිකාර 181
සුප්පයුත්ත 1170
සුප්පයොජෙති 1174 A
සුප්පෙති 1573
සුප්ලවති 862
සුඵස්සිත 944
සුබ්බච 1340
සුබ්බත 1380
සුබ්භූ 1035 *A*
සුභ 1605
සුභග 1605
සුභර, සුභරතා 1013
සුභුඤ්ජ 1033
සුමරති 1575
සුම්භති 1574
සුසිටය 1156
සුර 1576
සුරංග 1576
සුරත 1197
සුරභි 1196
සුරා 1571 A, 1501
සුරංති 1576
සුරිය 1585
සුරුසුරුකරෙංති 181
සුරුංග 338 A
සුව 1563
සුවණ්ණ 1363
සුවාන 1502
සුවානය 808
සුවාමි (සාමි) 1502, 53
සුවිසුද්ධපඤ්ඤ 568
සුස 1577
සුසංසවිහිත 718
සුසණ්ඨහති 573
සුසන්ධික 718, 770
සුසම්බන්ධ 969
සුසම්මට්ඨ 1055
සුසාන 1502, 1578
සුසානක 1502, 1578
සුසාංසන 1529
සුසිර 1493, 1557
සුසිරරුක්ඛ 1557
සුසි 1557
සුසු 1568
සුසුකා 304
සුස්සති 1577
සුස්සූසති 116
සුස්සූසා 108, 1501
සුස්සොණි 1501
සුහ 1579
සුහති 1579
සුහද 1579, 711
සුහිත 770
සුහිත 1579
සුහුත 1638 *A*
සූක 1581, 1501 A
සූකර 181
සූචක 1581
සූචි 1581
සූචිඝර 1501 C
සූචිත 1581
සූචිත 101
සූචිමුඛ 1581
සූජු 27 *A*
සූණා 1502
සූත 1501 A, 101 A
සූතිඝර 1501 C
සූද 1582
සූදෙති 1582
සූනා 1502
සූනු 1501 C
සූප 1582 A
සූපට්ඨිත 573
සූපත්ථර 608
සූපධාරිත 772 A
සූපික 1582 A
සූපි 1582 A
සූපෙය්‍ය 1582 A
සූයති 1583
සූර 1584
සූරිය 1584
සූරෙති 1584
සූල 1586
සූලංර (ශං) 57, 1289
සූලෙති 1586
සූසූයති 1588
සෙක 1533, 1589
සෙකත 1530 A
සෙක්ඛ 1531
සෙඛ 1531
සෙඛවන්තු 1531
සෙඛිය 1531
සෙගාලික 1532
සෙචති 1590
සෙචනක 1590
සෙච්ඡා 75
සෙට්ඨ, සෙට්ඨතා 1594 C
සෙණි 1592 *A*
සෙත 1538
සෙතට්ඨිකං 1538
සෙති 1592
සෙති 1592 A
සෙතු 1592 *A*
සෙතුඝාත 1592 A
සෙද 1534 A
සෙදිත 1534 A
සෙදෙති 1534 A
සෙට 1594 B
සෙට්ඨි 1594 B
සෙන 1592 *A*
සෙන 1594 A
සෙනක 1594 *A*
සෙනා 1594 A
සෙනානී 1594 A
සෙනාව්‍යූහ 117
සෙනාසන 1592, 1492
සෙනිය 1594 A
සෙනෙති 1594 A
සෙමානක 1592
සෙම්හ 1547
සෙම්භාර 1616
සෙම්හික 1547
සෙය්‍ය 1594 *C*
සෙය්‍යක 1592 1492
සෙය්‍යති 1594 C
සෙය්‍යසො 1594 C
සෙය්‍යථා 1594 C
සෙය්‍යා 1492
සෙරතා 93
සෙරි 93
සෙරෙති 93
සෙරෙය්‍යතා 93

සෙල (ක) 1492
සෙලිත 1595 A
සෙලෙති 1595 A
සෙවක 1596
සෙවති 1596
සෙවාල 1596
සෙවෙති 1596
සෙස 1597
සෙසෙති 1597
සොක 1598
සොකති 1598
සොඛ්‍ය 1562
සොඛුම්ම 326
සොගන්ධික 350
සොචති 1598
සොචනා 1598
සොචික 1581
සොචෙය්‍ය 1563
සොජච්ච 530
සොණ 1600
සොණති 1600
සොණි 1501
සොණික 1600
සොණ්ඩ 1569 A
සොණ්ඩිකාකිලඤ්ජ 1569 A
සොණ්ඩිකරොති 1569 A
සොණ්ණ 1363
සොත 1569, 1501
සොත 1501
සොතතත 614 A
සොතු 1501, 1569
සොතා 1572
සොත්ති 1563
සොත්තිය 1569, 1501
සොත්තුං 1572
සොත්ථි 42
සොත්ථිය 1569, 1501
සොත්ථිවානු 42
සොථ 1601
සොථෙති 1601
සොදක 101
සොදරිය 101
සොධක 1602
සොධෙති 1602
සොපධි 770
සොපවාහන 1394
සොපංක 1502, 839
සොපාන 56
සොප්ප 1572
සොප්පති 1572

සොථ 1601
සොබ්භ 943
සොබ්භ 52
සොබ්භාතු 52
සොභග්ග 1003, 1605
සොභඤ්ජන 1004
සොභානක 1605
සොභනගර 355 A
සොභති 1605
සොභෙති 1605
සොම 1082
සොම 1571 A
සොම්ම 1082
සොරච්ච 1197
සොරත 1197
සොවග්ගික 10
සොවචස්සතා 1340
සොවණ්ණ 1363
සොවණ්ණවිරචිසත 463 A
සොවත්ථික 42
සොවිදල්ල 713
සොවීර 1428
සොස 1606 A
සොස 1502
සොසානික 1578
සොසාරෙති 1522
සොසික 1502
සොසිත 1555
සොසෙති 1606 A
සොස්සති 1607
සොස්සති 1608
සොස්සති 1609
සොසන්තියො 1609
සොහද 1579, 511
සොහිච්ච 1579
ස්නෙහ 1540
ස්වාකාර 181
ස්වාක්ඛාත 302
ස්වාගත 338 A
ස්වාතන 1502
ස්වාතිවත්ත 1364
සවාස්සු 42
ස්වෙ 1502
හංස 1623 A
හංසති 1623 A
හංසන 1623 A
හංසෙති 1623 A
හංසි (හඤ්චි) 441
හංඛති 1613
හජ 711, 1616, 1612

හඤ්චි 441
හඤ්ඤති 1609 A
හට 1610
හච 1616
හටති 1610
හටා 1623
හඨ 1611
හඨකම්ම 1611
හඨති 1611
හති 1613
හත්ථ 1616
හත්ථාරූහ 1616
හත්ථපජ්ජෝතික 555
හත්ථාපලෙඛන 1296
හථි 1616
හදති 1612
හදය 711, 1612, 1616
හදයංගම 354
හනති 1613
හනු 1613
හන්තු 1613
හන්ත 1612
හම්භො 1016
හම්මිය 1616, 401 A
හම්මියගබ්භ 1616, 401 A
හය 1615
හයති 1615
හයි 1615
හයිරතී 1617
හර 1616
හරණි 1616
හරති 1616
හරායති 1617
හරි 1618
හරි 1617
හරිණ 1617
හරිතාල 1617
හරිතතච 1617
හරිද්ද (හලිද්ද) 1617
හරිස්සවණ්ණ 1617
හරිතතත 1618
හරිතොසම්පජ්ජ
මානෙනං 1618
හරෙණුකා 1618
හරෙති 1618
හලං 59
හල 1619
හලති 1619
හලාහල 1619
හලිද්ද 1617

හලිද්දූහ 1617
හවති 1621, 61
හව්‍ය 1621
හසති 1622
හසුල 1622
හස්ස 1623
හස්සති 1623
හස්සවසෙන 1623
හාටක 1610
හාතබ්බ 1624
හාතුන 1616
හාතී 1624
හානභාගිය 1924
හානි 1624
හාපක 1624
හාපෙති 1624
හායති 1624
හායන 1624
හායි 1624
හාර 1616
හාරක 1616
හාරිය 1615
හාරෙති 1616
හාලිද්ද 1617
හාවලීලා 1621
හාස 1622
හාසු 1622
හාසෙති 1622
හිංසති 1633
හිංසා 1633
හිංසිතු 1633
හිංසීර 1633
හික්කති 1625
හික්කං 1625
හිංකාර 181
හිංගු 1627
හිංගුල 1627
හිණ්ඩති 1626
හිත 1628
හිත 718
හිත 1627
හිනාති 1627
හිනොති 1628
හින්තාල 1624
හිඞ්ගු 81
හිම 1628
හිමවන්තු 1628
හිය්‍යො 88
හිරඤ්ඤ 1617
හිරිකොපීන 894
හිරි 1629
හිරීයති 1629
හිරිවෙර 1629
හිලති 1630
හිලංදති 1631
හීන 1634 *A*
හීයති 1634A
හිය්‍යො 1634 A
හීර 1634 B
හීරති 1634 B
හීරෙති 1634 C
හීළනං 1635
හීළිත 1635
හීළෙති 1635
හුංකරෝති 181
හුංකාර 181
හුක්කවති 190
හුක්කු 190
හුණ්ඩති (හුන්දති) 1638
හුත, හුතත 548 A, 1638 A
හුතාසන 548 A, 1638 *A*
හුති 1621
හුනාති 1638 A
හුන්දති 1638
හුන්න 1638
හුනෙය්‍ය 1638 A
හුරං (හුරං) 1621
හූති 1644
හෙට්ඨා 573
හෙට්ඨිය 573
හෙට්ඨිම 573
හෙඨක 1640
හෙඨෙති 1640
හෙතු 1628
හෙතුක 1628
හෙතුතත 1628
හෙම 1628
හෙමන්ත 1628
හෙමවතික 1628
හෙරඤ්ඤික 1617
හෙළෙති 1641
හෙළෙන්ත 1641
හෙසති 1642
හෙසාරව 1642
හෙස්සති 1644
හොති 1644
හොතත 548 A
හොම 1621, 548 **A**
හොරාපාඨක 846

පදමාලා අතිරේකය

අංසුක 1501
අකිස්සව **6**
අක්ඛීයති 8
අක්ඛායති 8
අකොප්ප 313
අංකය 1
අගද 338, *A*,
අඝම්මිග 12
අච්චයති 56
අජද්ධුමාරි 510
අට්ඨකථා 42
අණ්ඩක 439
අතිමීළ්හජ 1109 A
අත්ථෙනෙන 691
අද්දුව 45
අනවරත 1186
අනස්සත්ථ 1502
අනුතුනිං 27 **A**
අනුපදජ්ජති 701
අන්ධවේණුපරම්පරා 1439
අපංග 13
අප්ප 870
අබ්භනුජානාති 530
අභිජ්ඣා 75
අභිතාප 614 A
අභිද 701
අභිනිස්සසති 1502
අභිප්පවාහ 1403
අභිරතන 1187
අභිවිනය 808
අභිවිස්සත්ථ 1502
අභිසංයූහති 117
අභිහිත 1624
අවත්ථවාරි 676
අස්සද්ධි 1488 A
අහත 1613
අංරණති 1190
උග්ගඤ්ජති 21
උග්ගත්ථන 397 A
උණ්ණත 113
උපදජ්ජති 701
උප්පුල්ල 957
උබ්භජති 1003
උස්සෙළෙති 1695 A
එකජ්ඣ 118
එරණ්ණකම්ම 122
කණ්ඩූසක 157
කනකබ්‍යං 993 E
කංසු 199

කාංහල 195
කිසලය 218 A
කුලිංග 1298, 251
චවූල 427
තරච්ඡ 498
තාණ්ඩව 598 *A*
තිකුබ්බෙති 247 A
නිකඛික 820
නිංක 1
නිද්දලු 59
නිත්භාතපාංපක 1624

නිපාන 869
නිප්පාවා 61
නිබ්භෙද 1028
නිසිවාර 1492
නීර 808
පචණ්ඩ 429
පච්චාදෙස 742
පටිකූටික 231
පටිවජ්ජා 1340
පටිසෙධිකාර 1594 B
පවෙච්ඡති 75

පාවන 61
පාවා 61
පුබ්බ 918
පුබ්බ 105 A
පුබ්බෙති 918
යමනිද්දෙශකාරී 742
විසුං 70
ව්‍යාස 70
සිලාකනී 1492
සුස්සුසති 108

පාලි ආඛ්‍යාත හා
ඒවා ආශ්‍රිත වෙනත් පද

1

අංකති– ලකුණුවෙයි. වෙන්ව පෙණෙයි. වටවෙයි.

(*a*) අංක = ඉලක්කම.තිත. ලකුණ. ඇකය (*b*) අංක්‍ය= යක්ෂබරය (නිඝ 146) (*c*) අංකිත= ලකුණු කරනලද (චක්කවරංකිත) (*d*) පංක= ඇලී ලකුණුකරන ලද්ද. මැලියම්. ගොහ් මඩ. පාපය (පංක දනාත රජස්සිරො) (*e*) පල්ලංක= පයසිංකය. ඇකය ගොතාවාඛිවීම (පරි+අංක= පල්ලංක) (ආභුජිත්වාන පල්ලංක.= වි. ම. පිටු 192) (*f*) මංකතො= මගේ ගණනට. (මෙ+අංකතො) (මිළිනුද. පඤ්හ.) (*g*) නිංක= (නි+අංක) ඇකයෙන් නොව සිටගෙන නිදන මුව වර්ගයක්. (නිඝ. 602) (*h*) (අංකොල)= (අංකෙන උලතීති)= ඇකයෙන් යන අර්ථයෙන්) රුක්ගුන. (*i*) නිරංකති- කොහෙත්ම ගණනට නොගණියි. (නිරං කිතං) (මහා හංසජාතක. 538) (*j*) කාංක= (කු+ අංක= දුෂ්ට අංක ඇත්තේ නොහොත් තනි පාදයෙන් සිටුනේ) කොකා. (ම. නි. ii පිටු 21. (*k*) කාංකන= (වටව ලකුණුවන) වළල්ල. (*e*) කංකල= (එකට වක්විමනිසා ඇමීණී තිබිම) අව්යී කාංකලා ඇටසැකිල්ල. (*m*) කංගු= (කංකු) තණහාල්.

2:

අංකෙති } ආකාරය පෙන්නුම්කරයි. ලකුණුකරයි. වක්ව පැදෙයි.
අංකයති }

(*a*) අංකුර= අංක+උර) ගිරිය නොහොත් පැළයේ මූලික අවස්ථාව. (වක්ව පැදුණු ළයක් ඇත්තේ) (*b*) අංකුස= (දංක+උස= උණුසුම නොහොත් බිය පෙන්නුම් කරනවක.) හෙණ්ඩුව. (මහා බොධි. ජා. 527) (*c*) සංකු= (ස + අංක) කොක්ක. (ධ. පද අ. කථා) (*d*) සංකෙත= විශෙෂ ලකුණ. ('කෙතෙති') ද බලන්න) (*e*) විසංකෙත= ගණන් නොගුණුනු (පං. මූ. වි. පිටු. 873)

5.

අණ්හෙති– ආලෝකමත්ව ගතවෙයි. වේගවත්ව බබලයි. (අහිධාතුව 'අහි' ව ධාතුව වෙයි– අංක. 15. බලන්න)

(*a*) අණ්හ= දවාල. (පුබ්බණ්හ, අපරණ්හ, අජ්ජණ්හ) (*b*) පණ්හ= (ප+අණ්හ) උදෑසන, (චරියා පිටක, ගාථා. 248) (*c*) අහි=සර්පයා (*d*) අහ=දවස (*e*) එතරහි= (එතං+අහි) මේ දැන්. (අංගු. iii. පිටු 266) (*f*) සාහ= (ජාහ) සය දවස. (*g*) කතිපාහ= කීප දවස. (*h*) සත්තාහ= සතිය (*i*) කණ්හ= (කු+අණ්හ) කළු. කළුවර. මාරයා. (කණ්හසස පක්ඛංති විනොදයෙය්‍ය– මහා. නිද්දෙස. පිටු. 692) (*j*) කණ්ණකිත= (කණ්හ+අකිත) කළුපුස් බැදුණු නොහොත් කිළුටුවුණු. (පාරාජිකා පාළි. පිටු 502) (අංක. 6. අකති ආඛ්‍යාතයෙන් අකිත බලාගන්න) (*k*) උදණ්හ= උදය. (*l*) අතිකණ්හ= ඉතා කළු (*m*) සණ්හෙති= (සු+අණ්හෙති) පිරයි. මෘදුකරයි. (අංක. 1469. *A* බලන්න.) (*n*) සණ්හකරණී= දගල (සණ්හකරණියං පිංසෙතොනාවිය. තක්කාරිය. ජා.) (*o*) ඔසණ්හෙති= මට්ටම් කරයි: (*p*) අතිසණ්හ= පරිසණ්හ= ඉතාමෘදු. (*q*) සණ්හසුඛුමභාව= ඉතාසියුම්බව. (සණ්හෙනපි විනෙමි.- අංගු iv පිටු 218) (*r*) සණ= (සණ්හ) හන (ලිනන්වස්ත්‍ර) (*s*) සුපුබ්බණ්හ= ශුභ පූර්වාහනය හෝ උදයාදී අටපැය පමණ වේලාව. (අංගු. iii. පිටු 532) (*t*) මජ්ඣන්තික= මජ්ඣ+අණ්හික) මධ්‍යාහනය. (*u*)සුමජ්ඣන්තික= නිවැරදි මධ්‍යාහන වෙලාව. (අංගු. iii පිටු 532.) (*v*) ජංඝා= (ජු+අංහා= ජවනභාවං අණ්හෙතිති= වේගවත්බව ප්‍රකාශකරන ශරීරාංගය) කෙණ්ඩා. (ජංඝ මග්ග= අඩිපාර– ජංඝපෙසනික= පයින යන පණිවිඩකාරයා.) (*w*) එකාහික= එක්දවසකට වරක්. (විහික. සත්තාහික) අංගු. iv පිටු. 394. *x*) විහිතික= (වි+අහ+ඊතික) දින දෙකෙන් දෙකට විපත් ඇති. (පා. පා ළි. පිටු. 34) (*y*) ජංඝ කහාපණ= ඇග බද්ද. (*capitation tax*) මහා. පිංගල ජා. 240 :. (*s*) ජංඝා විහාර= ව්‍යායාමය පිණිස ඇවිදීම. (සංකප්ප ජා. 251). (i) අහිච්ඡත්තක= නයිහතු (සංගාමවචර. ජා. 182)

6

අකති– දෙපැත්තට වක්වෙමි ඉදිරියට යයි.

(meanders) (*a*) කණ්ණකිත= (කණ්හ+අකිත) කළුපුස් බැදුණු. (පා. පාළි පිටු. 502. (*b*) මන්දකිණි= වක්විමි මද ගංගාව (*c*) නාක= (න+අක) සෘජුභාව ඇත්තේ නොහොත් සැපයට බාධකවූ වක්බව නැත්තෙ) දෙව්ලොව (නිඝ. 18) (*d*) සාකති= (සායනොනා අකති=ආස්වාද කරමින් වක්වෙයි) රසවේගින් නැමෙයි. (සාක=දළුළ එ වගී - සෑකති ආඛ්‍යාතය අංක. 1507. A. වෙනම ද බලන්න.) (*e*) ටණ්ඩාකී= හණ්ඩනොනා අංකී= පිපෙමින් නැමෙන) වම්බටු. (නිඝ. 572) (*f*) සලාක= (සල+අක) ඉරටු. අංක 1499 ද බලන්න.- අනික් 'සලාක' ශබ්දය. අංක 1235 පේ බලන්න.) (*g*) තළාක= (තට+අක) පොකුණ (*h*) පුඤ්ජකති= (අකනොනා පුඤ්ජ ති යනු පුඤ්ජනොනා අකති යයි යොදිමකි.) ඒ ඒ තැන ගොඩගසයි. (පුඤ්ජකිත- ම. නි. i පිටු. 142) (*i*) පිඤ්ඤාක= (පිංසන+අක) පිටිවලින් සාදගනු ලබන ඉදිආප්ප, කොකිස්, ආඤ්ම ආදි "ආකිනි" හැඩය ඇති කෑම වර්ග, (ම. නි. i පිටු. 188:- අංක 885. ද. බ) (*j*) කොරක්ති= (කුර+අකති) දඹුලයි. (අංක 250 හෙනද බලාගන්න.) (*k*) වරාක= (වර+අක) අංක. 1380. වෙන් බ. (*l*) අකිස්සව= (අකි+සව=ශ්‍රැතය සෘජු නැත්තං) අඥනයා. (සංයු. i. පිටු. 268)

8.

අක්ඛති }— (කරකැවෙන නමුත් හෝ පෙරළෙන නමුත්) නොගෙ-
අකඛීයති } වෙයි. (අංක. 329යේ. බ. ධාතුවෙන් සිද්ධ අඛ්‍යාතික පද. බ)

(*a*) අක්ඛි= ඇස. (අක්ෂිගෝලය කරකැවෙන නමුත් නොගෙවේ) (*b*) අක්ඛ= රෝද අලවංගුව. (අංගු. iv පිටු. 222- නන්දිවිසාල ජා. 11) (*c*) අක්ඛ= පත්දුව. මහා. නි. පිටු. 524) ඉත්තෘ. (අක්ඛෙහි පාසකො පංචෙ-නිඝ. 517) (*d*) පරෝක්ඛා= ඇසටනොපෙ-ණෙන පිහිටීම. (පරෝ+අක්ඛ= අක්ඛිස්ස පරෝ.) (*e*) අච්ඡි= (අක්ඛි) ඇස. (*f*) සච්ඡි= සක්ඛි= සාක්ෂි. (සක්ඛි පුටෙඨාමුසාබ්‍රැති) (*g*) සච්ඡිකිරියා= ඇස් ඉදිරියේ පෙණෙන්නාක් මෙන් කිරීම. (අරහත්තං සච්ඡාකාංසු- පා. පාලි පිටු. 42) (*h*) අක්ඛණ= අකුණ (අක්ඛ -ණ වෙයි) (i) අක්ඛක= අකුධාතුව. (හක්ක) (*j*) අක්ඛර= (නොගෙවෙන බව ගත්තෙ) නිවන (නිඝ. 15.) (*k*) අක්ඛික= (දලෙහි) හිල්. (අවජිකියාද සිවියි සුබුම්වජික ජාලෙන අපදන පිටු 596. (*l*) අජ්ඣක්ඛ= (අධි+අක්ඛ) අධ්‍යක්ෂ. (නිඝ. 833) (රෝදවල ප්‍රධාන අලවංගුව යනු මුඛ්‍යාර්ථයි.) (*m*) අක්ඛබ්භඤ්ජන= රෝදයේ අක්ෂය කැඩෙන උපමාව නොහොත් රෝදයෙහි අක්ෂය කැඩෙන්නට ඉඩ ඇතිබව සිහිකළඳින් රථය පාවිච්චි කිරීම. පරිස්සම. (මහා. නි. පිටු. 686) (*n*) අධක්ඛ= (අධො+අක්ඛ) දසරුව (පරිවාර පා. පිටු. 90) (*o*) පච්චක්ඛති= (පති+අක්ඛති) ප්‍රත්‍යක්‍ෂවෙයි. (අත්ත පච්චක්ඛ= තමාට ප්‍රත්‍යක්‍ෂ) (*p*) අක්ඛ= වාදයක බලපවතින අදහස. (issue) (*q*) අක්ඛ දස්ස= අක්ෂය පෙන්වන්නා-අධිකරණනායකයා. (අපදන පිටු. 560) (න්‍යාසාදීනං විචාදූනං අක්ඛදස්සා පදට්ඨරී-නිඝ. 331) (r) අක්ඛත= පොරි (බදිනවිට මැදීත් පිටවී ආ) (නිඝ. 450) ‘නොනැසුණු’ යන අර්ථය අති ‘අක්ඛත’ පිණිස අංක. 1613. බලන්න. (s) අක්ඛරිකා= අහසෙහි හෝ පිටිසෙහි අකුරු ඇද පෙනවීමේ ක්‍රීඩාව (දීඝ i. පිටු, 12) (*t*) අක්ඛා-හතාංච්ඡා= අලවංගුවේලූ වක්‍රයමෙන් (මහා බෝධි වංශය) (*u*) අක්ඛදෙවී= දූකෙළින්නා. (නිඝ. 516) දෙවී ශබ්දය පිණිස දිබ්බති ආඛ්‍යාතය බලන්න.

9.

අක්ඛාති- (අංක 302 බලන්න.)

10.

අග්ගති- චක්වයයි. කරකවයි.

(*a*) අග්ගල= අගුල. බාධකය. (*b*) නිරග්ගල= නිර්බාධිකව. එම යාගය. (සොරබියක් කොහෙත්ම නැතිවන තරම් සර්වජන සශ්‍රීකබව ප්‍රකාශකරන) උත්සවයක්. (*c*)අග්ගලසූචි= අගුලු ඇනය. දෙරපොල්ල. (ම. නි. *i* පිටු 316) (*d*) අග්ගි= අග්ගිනි= ගිනි.= ගින්න. (*e*) පටග්ගි= (පටි+අග්ගි) ගිනි නිවන ගිනි. (වට්ටක• ජා. 35) (*f*) අග්ගික= ගිනිදෙවියන් අදහන්නා. (අග්ගික භාරද්වාජ) (g) අග්ග= ප්‍රධානියා. කෙලවර. ඇරඹුම. (‘ගමු’ ධාතුවෙන්ද මෙය සැදේ) (h) අජ්ජතග්ග= අද පටන්. (*i*) ආරග්ග ඉදිකටු තුඩ. අවගාර තුඩ. (දූඨාවංශ) (*j*) අග්ගනබ= නියමුවහත. (*k*) කුසග්ග= තණබුව. (*l*) අගාර= (අග්ගි+අර) ගිනි පේළියට ඇති. ගෙය (*m*) අගාරක= අසපුව. (සාම. ජා. 539) (*n*) අංගාර= (අග්ගි+ආර) ගින්න පැතිවලට පතුරුවන හෙයින් අගුරු. (*o*) සග්ග= (සු+අග්ග= සියළු යහපත කෙළවර කොට ඇත්තේ) ස්වර්ගය. (*p*) සොවග්ගික= සියළු සම්පත් ගෙනදෙන. (අංගු iv පිටු. 106) (*q*) අග්ගිට්ඨ= ගිණිපුදන ගෙය. (අලම්බුසා ජා. 522) (*r*) අග්ගවති පරිසා= අග්‍රයන් ඇති පිරිස. (ඒකංගුත්තර) (*s*) සාගාර= එකගෙයි වසන. (සාගාරික) (*t*) අජ්ඣාගාරං නිවසති= සිය ගෙයි වසයි. (*u*) ව්‍යග්ග= (වි+අග්ග= නොපිටට කරකැවුණේ) අවුල්වූයේ. (අව්‍යග්ග මනසො= විචිකිච්ඡා නැති සිතැත්තෝ- අංගු iii. පිටු. 238) (*v*) උදග්ග චිත්ත දවසෙ ජානොති උදයි. (*w*) උදග්ග= ඔදවැඩුණු සිතැත්තෝ. (අපදන. පිටු. 584) (*x*) පච්චග්ග= (පති+අග්ග) ඇරඹෙන එන නොහොත් අළුත්.

11.

අග්ඝති- වටියි. මිලවෙයි.

a) අග්ඝක=අග්ඝනක= වටිනා. (*b*) පච්චග්ඝති= බොහෝ වටියි. (පච්චග්ඝ=ඒනට ඒනට මිල වැඩිවන) (*c*) අග්ඝාපනක= තක්සේරුකරු. වන්නකු. (*d*) අග්ඝිකා= (වටිනා බවක් පෙණෙන) තොරණ. (e) දිග්ඝිකා=(දීයත හාංවෙන අග්ඝිකා= හැරියැමෙන් වටිනා කමක් පෙණෙන. 'දීයති' ආඛ්‍යාතයද බලාගන්න) අගල (ගෙහ දීග්ඝිකා) (*f*) අප්පග්ඝති= මදක් වටියි. (*g*) අග්ඝාපනිය කම්ම- තක්සේරු කරවීම- (සුප්පාර. ජා. 463) (*h*) අග්ඝ= පඩුර (හත්ථිපාල. ජා 508) *i* යග්ඝෙය්‍ය= යො+අග්ඝෙය්‍ය= කුළක් නළිත උසස් වටිනාකමක් ඇත්තා) පින්වතා. (යග්ඝෙය්‍ය-ම. නි. ii. පිටු. 196)

12.

අඝයති- } වැරදිව ක්‍රියා කරයි. ඉවට විරුද්ධව ක්‍රියා කෙරෙයි.
අඝෙති } ('අඝ' ධාතුවේ මූල 'අ' පූර්ව 'ඝා' විය යුතුය.)

(*a*) අඝ= අහස. පාපය. (අඝභූත-මෑ නි. ii පිටු 137) (*b*) අඝවි= (අංඝං විඥතිනි) පපයෙහි හැලුණු. පාපයන් ගුක්තිවිදින. (*c*) ආගු= (ආසු) වරද. වැරදී ක්‍රියාව. (*d*) නාග- (අංගු-නත්ථි) වරද නොකරන්නා. ශ්‍රෙෂ්ඨයා (*e*) ආගුචාරී= වරදෙහි හැසිරෙන. නීතිවිරොධිව ක්‍රියාකරන (ආගුචාරිං චොරං ගහෙත්වා.) (*f*) අඝම්මිග=දඩිබල්ලා. (අඝම්මිගෙහි-නාරදකස්සපජා)

13.

අංගති- විනොදය පිණිස යයි. පෙණෙන්නට ගමන්කරයි.

(*a*) අංගණ=මිදුල. (රාජංගණ) (*b*) පංගණ= ඉදිරි මිදුල (බුද්දසික ඛා. ගාථා. 156) (*c*) දංගන= කුරුළෑ. (අනංගන= කුරුළෑ නැති-කුස ජා. 530). ක්ලෙශ (අනංගන=කෙලෙස් රහිත) (*d*) පංග චීර= කොළනළා: පිඹීම පා පාලි. පිටු. 468) (දීඝ. i පිටු. 12) (*e*) සංගන= (ක්ලෙශ) සමූහය. (ධංස නොබිල සංගණී.) (*f*) අංග= අවයව. ශරීරාවයව. (*g*) පච්චංග= (පති+අංග) උප අවයව (*h*) අපංග= ඇස්කෙළවර (අසිතාපංගි-පරන්තප ජා. 416) (*i*) පටංග= පළගැටියා (*j*) අංගහාර= (නතිනයේදී) අත්පා ආදිය වලනය කරවීම. (අභිනය, සුවිචන, සූචන, අංගහාර, අංගවිකෙඛප යන පස නතින අංගයෝයි) (*k*) අංගනා= ක්ලෙශවතිය. ස්ත්‍රිය (*l*) අංගුල= (කොටස් බවට ගියේ.) අගල. (පකතංගුල=වඩුරියන. බු. සි. 376) (*m*) අංගුලී= ඇඟිල්ල (*n*) අංගුලියක= ඇඟිලි මුද්ද. (කාමවිලාස. ජා 287) (*o*) අංගුට්ඨ= මාපටගිල්ල. (*p*) නංගුට්ඨ= (න+අංගුට්ඨ) නගුට. (*q*) පංග= මනුෂ්‍ය ශරීරයේ වාතයෙන් එහා මෙහා විසිකරනු ලබන අම්ලයක්. ඒය තදවූ විට කොරවෙයි. එමනිසා කොරාට 'පංගුල' යයි කියවේ. (*r*) අංගද= වළල්ල (*s*) රංගති= (රුප්පනොතා අංගතීති=රු+අංගති) ආකාරය පෙන්වමින් යයි. නොහොත් රගදක්වයි. අංක 1179 යේ වෙනම බලන්න. (*t*) අංග= ශරීර අවයව වැඩ වීමේ අයුරුත් එහි ගුණත් කියාදෙන තිරශ්චීන විද්‍යාව. (දීඝ. 1. පිටු. 16) (*u*) අංගජාත= ලිංගය. (කච්ඡප ජාතක. 273). (*v*) සමංගී= (සං+අංගී) එකිනෙකට ගැළපෙන අංග ඇත්තෙ. (දිබ්බෙහි කාමෙහි සමංගිභූතා-ථෙරගාථා).

16.

අංසති- වෙගවත් කරයි. බබලයි. (අසිධාතුව 'අහි'වී. අණ්හෙති සෑදෙන සැටි අංක 5. දක්වනලදී.)

a) අසි= පංදය. (මධුපංලි සෙවිතංසි සරෝජෝ-සන්දෙශ කථා) *d*) ජංසා= (ජු+අංසා) අංක- 5 හෙන් බලාගන්න.

17.

අච්චති- ගිණිගනියි. හෝ ගිණිගත්තාක් මෙන් බබලයි.

a) අච්චි= ගිනිසිල. (දීපච්චීනං සීතිවිය.- වි. ම. පිටු. 1117) *b*) අච්චිකා= දැල්ල. *c*) අච්චිමන්තු= ගිනිසිලි ඇත්තේ (තෙ අච්චිමන්තොව පභාසයන්ති - ථෙරගාථා) *d*) වච්චති= බබලයි. (වි+අච්චති) (වච්චසි-බැබලීම බ්‍රහ්ම වච්චසී= උතුම් ශොභාව ඇත්තේ. දීඝ. 1. පිටු. 226) *e*) වීතච්චිකා= පහවූ ජාලා ඇති *f*) අග්ගි අච්චිමා, ච වණ්ණිමාච පභස්සරො චාති (ම. නි. ii. පිටු. 312.) *g*) අක්කා= සූර්යයා. වරංගස *h*) වච්ච= රූපය (නිඝ. 1056)

18.

අච්චෙති- (අති+එති) වැඩිනිසා එයි.) පුදයි. [අච්ච චූ පූජායං- ධාතු මංජුසා]

a) අච්චෙසි- පිදුවේය. *b*) වච්චෙති= (වී+අති+එති= විශෙෂයෙන් වැඩිනිසා එයි) මළපහ කරයි. *c*) වච්චකුටි= වර්චස්කුටිය.

19.

අඤ්චති- එපිටට පැතිරෙයි. (ධාතු මඤ්ජුසාවෙහි අඤ්ච පූජාගතෙ යයි දක්වනලදී. පූජා යන්නෙහි මූලිකාර්ථ-[ප+උෘජා] සලකන විට සාමාන්‍ය තත්‍වයට වඩා ප්‍රමාණයකට පැමිණෙයි. යනු කියවේ.] තමා වෙතට හෝ උඩට අදියි.

a) උදඤ්චති= ඌර්ද්ව දික්භාගයට පැතිරෙයි. නොහොත් උස්වෙයි. (උදඤ්චන = ළිඳෙන් දිය උඩට අදින බාල්දිය. (ධ. පද. අ. කථා) *b*) උච්ච= (උදඤ්ච) උස්, *c*) උදීචි= (උදඤ්චි) උතුරුදිශායංත. *d*) අධිච්චකා= අධි+උච්චකා) පර්වත මුදුනෙහි පැතුරුණු බිම. *e*) උපච්චකා= පර්වත ආසන්නයෙහි පැතුරුණු බිම. (නිඝ. 598) *f*) අවච= (අව+අඤ්චිත) යටි අත. පහත. *g*) පච්චා= පිටිපස. *h*) උච්චාලිංග= බඩ පණුවා (උච්චාලිංග පාණක=දලඹුවා.)

20.

අඤ්චෙති- වෙනස දක්වෙයි. (අඤ්ච+එති)

a) කටුකඤ්චුකතා= අංක. 151. කෙන් බලාගන්න. අඤ්ජෙති ද බලන්න.)

21.

අඤ්ජති- දීග ඇදෙයි. [අඤ්ජ ආයාමෙ – මඤ්ජුසා]

a) ගඤ්ජති= බැගැවියයි. (ආගඤ්ජුං තස්සුපට්ඨානං) *b*) උග්ගඤ්ජති= නැගෙයි.

(මුඛතො ලොහිතං උග්ගඤ්ඡි= ම. නි. ii පිටු. 59) *c*) රොමඤ්ඡ.= ලොමුදැහැ ගැන්ම. (නිඝ. 178) *d*) සමඤ්ජති= සැම පැත්තටම අදියි. *e*) නිච= (නීන්නං අඤ්ජතීති) මිටි (*f*) නීචෙය්‍ය= නිවබව. (ම නි. 1 පිටු. 770) *g*) තිරච්ඡ= (තිරියං අඤ්ජතීති.) තිරිසන්. (දුක්ඛං තිරච්ඡෙසු කසාපතොද= වි. ම. පිටු. 1203)

22.

අවජති– නැවතිල්ලෙන් ඉදියි. (මෙය අති+ආසති යනු සංක්ෂිප්ත වීමෙන් සිද්ධයි. නැවතිල්ලෙන් ඉදියි. යන අර්ථය මෙහි දක්වා 'එකට තදවෙයි'. 'දුක්දෙයි' 'කසයි' යන අර්ථ ඊළග අංකයේ දක්වමු)

a) බුද්ධසෙට්ඨස්ස ථූපොයං පලුග්ගො අවජති වනෙ= බුදුරදුන්ගේ මේ ස්ථූපය සිදීබිදී ගියේ වනයෙහි නිශ්චලව තිබුණේය.=අපදාන. පිටු. 484. *b*) අවජ= වළහා (නැවතිල්ලෙන් ඉදීම ආප්තොපදෙශික සතා) (අවජවසා= වළස් තෙල්– මහවග. පිටු. 524) *c*) අවජ= පැහැදිලි. (අවෙජාදක= පිරිසිදු ජලය. ම. නි. පිටු. 1. 186) *d*) සමවජති= එකට ඉදියි *e*) අනාවජ= නොපැහැදිලි. *f*) සංවච්ඡර=(සං+අව+අච්ඡති=සූර්යයා එක්වටයක් ගෙන නැවත සිටි තැනට ඒමෙන් අනිකුත් ග්‍රහ මණ්ඩලයද යථා තත්වයට පැමිණෙයි. සංවච්ඡං රාජිති සංවච්ඡරො) අවුරුද්ද. *g*) වච්ජති= (වි+අච්ජති) ස්නේහකරයි. (වච්ජල = ස්නෙහයෙන් ග්‍රාහීත – නිඝ. 699) *h*) කිං නික්කම්මා අච්ඡාම= කුමට නිකම් ඉදුමෝද– (මිග පොතක ජා.) *i*) නීලස්මිං අච්ජති= කූඩුවෙහි නැවතිල්ලෙන් ඉදී– (රුචිර. ජා. 275) *j*) තරච්ජ= (තිරච්ඡ) තරඛාතා වළහා. *k*) යතා අවෙජ යතා සයෙ (අංගු iv පිටු. 80.) *l*) අවජා පෙති= රඳවා තබයි. (කපාල ආදී ශබ්දවල ධාතුව) මඤ්ජුසායෙහි දක්වා තිබෙන්නේ කප අච්ඡාපනෙ කියායි) *m*) කච්ජ= (කං+අවජ) වගුරු බිම. (වරාමි කච්ඡානිව වනානිච ජා.) කිසිල්ල *n*) කච්ඡපලක්ඛණ= කසුප ලකුණඇති රූපයකින් ශාස්ත්‍රක්‍රම (දීඝ i. පිටු 16) *o*) සංකච්ඡා= යටට අදින බඳ ඇඳුම–(සංකච්ඡික – චුල්ල වග්ග) *p*) කච්ඡපුට= පොතු කූඩය (ජා.) *q*) කච්ජක= අව්වීක්කා ගස. (සු. විලාසිනි) *r*) කච්ඡා= කොරවුව. කැසපට ඇතුන්ගේ ග්‍රීවයෙහි ලන විචිත්‍ර රෙද්ද.

23.

අවජති– එකට තදවෙයි. දුක්දෙයි. කසයි. [අංක 22 බ]

a) අච්ජකඤ්ජි= පොඩිකර පෙරාගත් කැඳවතුර. *b*) විතච්ජති= කසයි. (විතච්ඡිකා-තච්ජති ද. බලන්න) *c*) කච්ඡු= (කු+අච්ඡු) කිබිලි. (පාමා විතච්ජිකා කච්ඡු– නිඝ. 317) *d*) වච්ජ= (වි+අච්ජ) එකට තදවුණ. (මාලාවච්ජ= මල්පෙංකුර) *e*) උච්ඡු= උක් (ඉච්ඡති ද බලන්න.) *f*) අච්ජර= අහුර (ඇඟිලි දෙක තදවීමෙන් එන ශබ්දයි.– අච්ඡරං පහරති අහුර ගසයි.) *g*) අච්ඡරිය= පුදුමය. (අච්ඡෙර)

24.

අජති– විසිවියයි දුවයි.

a) අජ= එළුවා. *b*) අජිර= (අජික, ආජිර කියාද සිටි.) විනොදපිටිය. මිදුල. (සරාජිරෙ රථිකා– වි ම. පිටු. 341) *c*) ආජෙති= ආකාරය දක්වයි. විසිවී යවයි. *d*) ව්‍යාජෙති= (වි+ආජෙති) අනික් ස්වරූපයක් දක්වයි. *e*) සමාජ– එකට පැමිණවීම. (සාමාජික– දාඨාවංශ. 3. 27) *f*) කාජ= (කණ්ණෙහි ආජෙතිති) කද (*g*) අජක= බරපුතා ජා. 396)

h) ආජක= පොරි (බැදීමෙහිදී විසිවන බැවින් කණිජකයන නන්හි තිබේ.) *i*) ආජීව සුද්ධය. (නිඝ. 388) *j*) අජවන= එළු තපස් ඇත්තේ (එළුදෙන කිරිදෙනාවිට නිශ්චලව සිට භාජනය] පිරුණු බලා පසින් ගසයි. සුරුචි. ජා. 489) *k*) අජපදෙන දණ්ඩෙන= එළු පිය බඳු දෙබළ දණ්ඩෙන් (චම්පෙය්‍ය. ජා. 506) *l*) අජගර= (අජං ගිලතීති) පිඹුරා *m*) අජගරමෙද= පිඹුරු තෙල්. (ගිජ්ඣ. ජා. 427)

25.

අඤ්ජති- බබලයි. ආලෝකමත්වෙයි.

a) අඤ්ජස= මාර්ගය. (දූතාවංශ) *b*) අඤ්ජලි= නබාලෝකමත්. අත්මුදුන්. (අඤ්ජලිං කත්වා= අත්මුදුන් දී) *c*) අඤ්ජන= අඳුන. *d*) අඤ්ජන රුක්ඛ= කළුවර ගස. (මච්ඡ. ජා. 75) *e*) අඤ්ජර= බබලන්නා. *f*) අරඤ්ජරා= මඩසෙවෙල් ගැවුණු. *g*) නෙරඤ්ජරා= (නි+අරඤ්ජරා) පැහැදිලි ජලය ඇති. එනම් ගග. *h*) අජින= අඳුන් දිවිසම. *i*) අජින පත්ත= වවුලා (නිඝ. 627) *j*) අබ්භඤ්ජති= තෙල් ගල්වයි. (සප්පිතෙලෙන කායං අබ්භඤ්ජිත්වා- අංගු iv. පිටු 396) *k*) අබ්භඤ්ජන= ආලේපය. *l*) උපඤ්ජති= උඩින් ආලෙප කරයි. (උපනත= උපඤ්ජත) ක. කා. කෘ.) *m*) පච්චඤ්ජන= සිසිල් කරන ආලේපය. (ම. නි. ii. පිටු 138) *n*) ව්‍යඤ්ජන= ආරෑඩයක් කරන ලද්දේ. ස්වර හෝ කුළුබඩු ආරෑඩය. *o*) පඤ්ජලික= බඳදිලිව. (අංගු iii. පිටු. 450) *p*) පඤ්ජස= මාර්ගය (අපඤ්ජස= නොමග- අංගු iv. පිටු. 140)

26.

අඤ්ජෙති- අදියි. වෙනස දක්වයි. (අඤ්චෙති ද බලන්න.)

a) විශඤ්ජේති= විශේෂය පෙන්වයි. (වියතත. ව්‍යතත) *b*) ව්‍යඤ්ජේති= එම අර්ථයමයි *c*) ව්‍යඤ්ජන= ලකුණ. *d*) වෙය්‍යඤ්ජනික= ලකුණු වෙනස් දන්නා *e*) අනුව්‍යඤ්ජේති= කුඩා වෙනස් ද පෙන්වයි. *f*) සව්‍යඤ්ජන= විශෙෂතා සහිත. *g*) අබ්භඤ්ජෙති= වෙනස සායමින් දක්වයි. (අබ්භඤ්ජන= තෙලිකුර.-සුක ජා. 255) *h*) අලත්තක= (අල+අනතක =අල අඤ්ජිතක= සුදුසු ආලෙපය.) ලතු. (අලතතක පාටලවණ්ණ- පාණිය ජා. 459) *i*) ව්‍යත්ත= වෙනස පැහැදිලි කරනලද. *j*) පරිව්‍යත්තතා= උසස් විශෙෂතාව (මි. ප.) *k*) වෙය්‍යත්තිය= පැහැදිලිබව. (පඤ්ඤාවෙය්‍යත්තිය- ම. නි. පිටු. ii 315. අංගු v පිටු. 488) *l*) නත්ත= (න+අත්ත=න+අඤ්ජිත) රාත්‍රිය.

26.

A අඤ්ඤති- දනියි. (ඤා ධාතු ආඛ්‍යාත අංක 567 බලන්න.)

a) අඤ්ඤිංසු= දත්තාහුය. (ධජ විහෙඨ ජාතක). *b*) පරිඤ්ඤති= සහමුලින්ම දනියි. *c*) පරිණත= (පරිඤ්ඤිත) මුහුකුරනලද. (පරිණත බුද්ධි). *d*) ඉන්ද්‍රියානි පරිඤ්ඤය දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සති. (වි. ම. පිටු. 1187) ඤස්සසි= දත්තෙහිද. (ම. නි. [ii පිටු [137)

27.

අජ්ජති- ගොඩ ගසයි. ලබාගනියි.

a) අජ්ජිත= ගොඩගසනලද. *b*) සමජ්ජා= රැස්වීම. (මජ්ජති ද බලන්න.) (නිඝ. 1055) *c*) අජ්ජුන= කුඹුක්. (අජ්ජ+උන්න = පාටුවිගුණය උත්කර්ෂ වීමෙන් නෙත්වූ වෘක්ෂය).

27.

A අජ්ජති- සෘජුවෙයි. සකස්වෙයි.

(a උජු= සෘජු. යථා භූතවූ. (මෙය ජු ධාතුවෙන් සිද්ධිවියැයිය හැකිය= සුජු, සමුජ්ජු යන යන රූපද දක්නා ලැබේ.) b) උදු=උතු දෙකද උජු යන්නෙන්ම සිද්ධය. එහෙත් සෘතු වාචී 'උතු' ශබ්දය 'ඉරති' ආඛ්‍යාතයෙන් සිද්ධයි. අං. 83 නෙන් බලාගන්න. c) උතුනී =ඔසප්වූ ස්ත්‍රිය. (මෙය උජු, උදු, උතු උතුනීයයි. බලාගත යුතුය) d අජ්ජව= සෘජුබව. e) අනුජ්ජුක= f) අනුජ්ජුක= සෘජු නොවූ සිතැති (කුස. ජා. 580) (උජ්ජුභාව යනුද දක්නා ලැබේ.) g) අනුතුනිං= ඔසප්වූ කල නොවූයේ. (අංගු. v. පිටු. 482 නිග්‍රොධ. ජා. 445.– ම. නි. i පිටු. 622.)

28.

අටති– දුර ඇවිදියි. (කැබැලි කීපයක් එකතුකොට) කුඩුකරයි. නොහොත් අටවයි. (කටති වෙනම බලන්න.)

a) අටක= ඇවිදින්නා. දෙශාටකයා. b) බරාටක= (බර+අටක). රථ අඩිය කැබලිත්ත කාක. ජා.) c) අටවි= (අටනකා විජ්ජතිති අටවි= ඇවිදීම ඉඩකඩ ඇත්තේ අටවි නම්) වනය. d) ආළවක= (ආටවික) වන වාසියා. එනම් යක්ෂයා. e) අටනි= (අටනි) ඇඳෙහි හෝ පුටුවෙහි හෝ විට්ටම. පලන්විය. (චාතග්ග සින්ධව ජා. 266) f) අටල= (අටනං ලාතීති) ශක්තිමත් වන සේ එකට යොදනලද. (අටලියො උපාහනා= පටකිපනක් පතුලට යෙදූ උපාහන) g) අටවි සංකොප= (වන ප්‍රදෙශයෙහි වන කැළඹීම) මංකොල්ලය. (අංගු iii පිටු. 318) h) ආට= දිග හොටය ඇති උකුසුවර්ගයක්. (ආටෙං දබ්බි මුඛද්විජො. නිස. 618) i) ආටලී= (දීක් හැඩය රැගත්) දත්කටුව. (අපදාන. පිටු. 556) j) අසාටික= (අස+අටික=විම කුඩු කරන්නා. ඉහඳ (මැස්සා පණුවන් බෝවෙන්ට තබන කීයඩ) ලටුකික ජා. 357–සාටිය ගහාපක–. අංගු. v පිටු. 510) k) කිරිට= (කිර +ආට= වටේට රශ්මිය යවන්නා) ඔටුන්න. (පෙතවත්ථු).

29.

අට්ටති– නියමය අවුල්කරයි. අටවනුලැබේ.

a) අට්ට= නඩුව. (ඔතිණ්ණං අට්ටං විනිච්ඡතබ්බං= ඉදිරියට බැස ආ අවුල විසඳිය යුතුය ධ. ප. අ. කථා–වත්ථු 196) b) අට්ටිත= වෙහෙසන ලද. කාය විච්ඡන්ද ජා. 293) c) වෙදනට්ටො= වෙදනාවෙන් පෙළුණේ. (අන්ධ. භූත. ජා) d) අට්ටාල= (අට්ට, අට්ටක) සතුරන්ගේ නියම මාර්ගයන් අවුල්කිරීමට අටවනලද මැස්ස. e) උපට්ටති= සඳිසියේ නියම බලාපොරොත්තුවක් නැතුව අවුලක් පිණිස වෙයි. (හතාන කාලෙ උපට්ටිතෙ) f) අට්ටස්සර= බැගෑහඬ.

30.

අට්ටියති– හිරිහැරවෙයි. වෙළසී. අප්‍රියභාවය වඩයි.

a) අට්ටීයන= එපාවීම. b) අට්ටීයෙය්‍ය, හරායෙය්‍ය ජිගුච්ඡෙය්‍ය– (ම. නි. i. පිටු. 302)

32.

අටඨති– (අට්ඨාති) නොනැවතීයයි. ඉදිරිපත් වෙයි. [අංක. 573. බ]

a) අට්ඨීකරොති= නියම අවධානය දෙයි. b) අනවට්ඨීත= (අ+අවට්ඨීත) එකාකාරව සංයමය නොකරනලද. (අට්ඨීකත්වා–අදිධාන ය දී = දංගු iv. පිටු. 226) c) අට්ඨිතකාරී= නොනවත්වා කරන. (මහා. නි. පිටු. 84) d) පට්ඨිත ගාවො= ඉවත්ගිය ගෙරින් (ම. නි. i. පිටු. 190) e) මනට්ඨී= මහෝපකාරීවූ. (අංක. 573. ද බලනන). (සරභංග. ජා. 521) f) නානට්ඨ. අට්ඨකථා, දෙක අංක. 42. බලන්න.

අණ්ඩති– බිජුලයි. [අං–පූජී ඕ. ධාතුවෙන් සෑදෙන අයුරුය. කිකිළිය බිජුලන්නට වාඩිවූ විට පෙණෙන්නේ පියැඹීම අරඹන්නා සේය. ආ+ඬෙති යනු අණ්ඩති වේ.]

a) අණ්ඩක= (අද නසක් පියාඹවා ලශට ගන්නා) ඇණුම්පද. (අණ්ඩකවාචා– ම. නි i පිටු. 654– මෙය 'වණ්ඩති' යටතේ අංක 429 යේ ද යොදා ඇත.) *b*) අණ්ඩ= බිජය. බිජු වටය. *c*) අණ්ඩූපක= [(අණ්ඩ+උපක) දරණුව *d*) තිණණ්ඩූපක= තෘණ දරණුව. මහවග. පිටු. 536) *e*) චෙලණ්ඩූපක= දුහුල් සුඹුළුව. (ම. නි. පිටු. 372)

37.

අණති– දුඩි පෞද්ගලිකත්වය හඬින් හෝ ආකාරයෙන් ප්‍රකාශ කරයි (අණකරයි. අණසද්දේ–මංජුසා–සයංදෙතීති සද්දෙති)

a) ආණෙති= (අං ණාපෙති) අණකරවයි. *b*) ආණා= අඥාව. *c*) අණි= කුඤ්ඤයක හෝ ඉදිකටුවක තුඩ. (අණු=ක්ෂුද්‍ර ද්‍රව්‍ය) *d*) ආණි= (තුඩ ඇතිහෙයින්) ඇණය. (රථස්සාණිව යායතො– අංගු i. පිටු. 661) (සුඛුමං ආණියා ඔළාරිකං ආණිං අභිනිහනෙය්‍ය. ම. නි. *i* පිටු. 360) අණු=ක්ෂුද්‍ර ද්‍රව්‍ය (මහා. නි. පිටු. 154) *f*) අණුසහගත= ක්ෂුද්‍ර අංශ සහිත වූ (අණුසහගතා කාමානුසයා– මහා. නි පිටු. 724) *g*) බ්‍රාහ්මණ= (බ්‍රහ්ම+අණ=බ්‍රහ්මයා ගේ ප්‍රකාශනය ඇති) බමුණා. *h*) අණ= ඇස. (ව්‍යංගර්ථ) (කාණ= එක+අණ=එකාණ=කාණ =එක ඇසක් ඇත්තා). *i*) 'අණ' ධාතුව මුල්ව, හණ, කණ, බණ, රණ, ගණ, සණ, වණ, ජණ, ආදී තවත් ධාතු සෑදී තිබේ.

38.

අණයති
ආණෙති } හුස්ම තිබෙයි. ජීවත්වෙයි. [අංක. 49. අනතිද බලන්න.]

a) පාණ= (ප+අණ) ප්‍රාණය. *b*) භාණ= (භියො ආනෙතීති.) බොහෝසෙයින් හුස්ම ගැනීම නොහොත් ශබ්ද නගාකිම. (අංක. 1008 ද. බලන්න.) *c*) නාණක= (න+අණක =දිවි පවත්වන්නෙක් නොවේ. කුඩා වටිනාකමකි). තුට්ටුව. *d*) කාකණිකා= (කා+කු+අණිකා) තුට්ටුවෙනුත් අඩු කායිය. *e*) ආපාණකොටි= දිවි කෙළවර දක්වා. *f*) වාණ= (භාණ) ජලය. (මෙහි *b*) අංකයද බලන්න)

39.

අණ්ණෙති– දිවි තිබෙයි. දුවයි. [සින්ධු යන සාගරවාචී පදයේ නිරුක්තියවූ ඉසිමින් හෝ උතුරවමින් සරු ඇවිදීම කරන්නා යන්නද සමකර බැලිය යුතුයි.)

a) අණ්ණ= ජලය. *b*) අණ්ණව= සාගරය.

40.

අතති– බඳියි. පැතිරෙයි. අත්හදා බලයි. (අතො බන්ධනගමන සාතච්ච පාපනෙසු– ධාත්වත්ථ සං ග. හ)

a) කොසාතකි= (කොස+අතකි) වැටකොළු *b*) අතසි= කටරොළු. (පැතිරෙමින් නිදයි)

c) අඨබ්බණ= (අත+අබ්බන= පැතිරෙමින් ගමනය කරන). අථර්වණ වේදය. (මහ. නි. පිටු. 526) d) ආථබ්බ= ගින්දර. (අත+අබ්බ)

41.

අනෙතති– කෙලවරට යයි. ('අන්ත' යයි ධාතුවක් ධාතු මංජූසාවෙහි නැත. අම (යාතෙ) ධාතුවේ අමති හි ත. ක. කෘ. අන්ත වේ– මෙහි ධාතුව එයයි.)

a) අන්ත= කෙළවර. (වෙමෙ හිසබවෙ. අන්තා පබ්බජිතෙන න සෙවිතබ්බා-මහණෙනි ප්‍රව්‍රජිතයන් විසින් නොසෙවියයුතු ආන්තික ධර්ම දෙකකි. දෙකෙළවර ධර්ම දෙකකි යනාර්ථයි.) b) අන්ත= (ශරීර යන්ත්‍ර කෙලවර පිහිපි) බඩවැල්. (සදිපි මෙ අන්තගුණං නීක්ඛමිත්වා බහිවරෙ. වි. ම) c) සන්තික= (ස+අන්තික= තම කෙළවරට සමී) තමාට ළඟ සමීප. d) අන්තක= (අන්තං කරෝතීති) මාරයා (අන්තකස්ස කුරුතෙ වසං) e) අන්තර= (අන්තානි රාතිති= දෙකන මුල් කෙලවර අග අගකෙලවරක් ගනියි. යන අර්ථ තීකා) වෙනස අතර මැද. (ගෙහස්සව සාලායව අන්තරෙ). f) අන්තරයති= ඉවතලයි තබයි. (සබ්බානි ආසනානි අඤ්ඤ මඤ්ඤ අන්තරයිත්වා යපෙසුං) g) අන්තරාය= (අන්තර+ආය=අතරට පැමිණිය) බාධකය. h) ව්‍යන්ති කරෝති= කෙළවර කරයි. ව්‍යන්ති කිරීමද සිඳියි.) i) අන්තෙවාසික= සමීපයෙහි සිසුවන්නා (වාසෙහි යනු සිටුනුවෙයි. යන අර්ථය පිහිය යන අර්ථ ඇති වාසි ශබ්දයෙහිදී. තීබේ. 'චිරක වාසිකම්පි කරොන්තො' යන තැනද 'වාසෙති' එම අර්ථයමයි) k) අන්තගු= මාරයා (මහා. නි. පිටු. 696) l) අන්තරාපණ= ළඟම වෙළඳ පොළ. (*nearest market*). m) අන්තරාළ= අතර (දළාවංශ. 1 5?) n) ආකාසානඤ්චායතන= (ආකාස+අනන්ත+ආයතන) එනම ධ්‍යානය ම. නි. i පිටු 392) මෙහි 'අනන්තං' 'අනඤ්චං' වී තිබෙනු විමසන්න) o. විඤ්ඤාණඤ්චායතන= විඤ්ඤාණ+අනන්ත+ආයතන) එනම් ධ්‍යානය.

42.

අත්පි– ඇත. ['අස' ධාතුවෙන් සිද්ධයි. 'අසති'ද විය හැක.] (අංක. 1470. A. හි. සති බලන්න]

a) අසන= වීම b) ව්‍යසන= (වි+අසන) විපත්තිය. c) ඉතිහාස= (ඉති+ඉහ+අස) පෙර කථා. d) සස්සති= සු+අස්සති)=නොනැසී පවතියි. (අංක. 1504 රේ මෙකමද බලන්න.) e) ව්‍යන්ති කරෝති= ව්‍යර්ථ කරයි. (*nullifys*) f) අඤ්ඤදත්ථු= (අඤ්ඤං+අත්ථු) ඕනෑ වෙන දෙයක් වුවද වේවා. g) සුවත්ථි= (සු+අත්ථි) යහපත ඇතිබව. (සොවත්ථික) h) නානා= (තං න, එනම්පි න=න. න=නානා) නොයෙක්. i) අස්ස= වේවා (අංශ අර්ථයෙහි 'අස්ස' ශබ්දය පිණිස අංක. 1492. බලන්න.))අස්සු=වේවා. යනුද මෙසේවම ගන්න.) j) ආස= වීම. k) අභ්‍යාස= (අභි+ආස) මැනවින් පුරුදුවීම. l) පයිරුපාසති= (පරි+උප+අසති=ලංව ද හා වටකොටද වෙයි.) ඉතා කිට්ටුව ආශ්‍රය කරයි. m) එකාසති= තනිව සිටියි. (එකාසි-සුධාභොජන) ජා. 534. n) නත්ථික= (නැත යන සිද්ධාන්තය අදහන්නා) නාස්තික දෘෂ්ටිකයා. (සංයුත්ත). o) නත්ථික දිට්ඨි= නාස්තික දෘෂ්ටිය (සුත්තනිපාත) (නත්ථිතා, නත්ථිභාව ද දක්නා ලැබේ.) p) සොත්ථි= (සු+අත්ථි) යහපත. q) සිව= (සයනං අත්ථීති) නිවන. (මේ සිව් ශබ්දය සෙවති අංඛ්‍යාත-යට ධාතුව වෙයි. අංක. 1596. බලන්න) r) පච්චත්ථික= සතුරුවූ (පති+අත්ථ+ඉක.) (මහා. නි. පිටු. 23) s) අනුත්ථික= (අනු+අත්ථික) මිතුරුවූ. t) අද්ධා= (අස+ධා= වීම දරන) එකාන්තයෙන්. u) අද්ධර)= (අද්ධා+ර) පූජාව. v) අද්ධරිය= පූජාව

කරන හෝ කරවන පූජකයා. (දීඝ. i. පිටු. 596) w) සඤ්ඤ= (ස+අත්ථ=ඇතිබව සහිත) වණ්ණුව= වෙළෙඳබඩු x) සත්ථවාහ= වෙළෙඳ බඩු සහිත පිරිසේ නායකයා y) සමානා= (අසම්මාන) ඇතිවෙමින්. (මරණධම්මො සමානො=මරණ ධර්මය ඇතිකල්හි. අංගු iv. පිටු 336.) – පුබ්බෙව සමානො= විවාලකල්හි) s) අසු= ප්‍රාණය (ඇතිබව) 1) සති= (වියයුතුනත්වය ඇති.) යහපත් ස්ත්‍රී 2) අසති= දූෂිත ස්ත්‍රිය. 3) තින්නාතනාකාරණික= තමා හා හොර තුරු නැති. (කොකාලික. ජා. 331) 4) පල්ලත්ථිකා= (පරි+අත්ථිකා) අකවටු ගත්වා ඉදීම- අධඃකාය හා ඌර්ධවකාය එකට පටලවා සිරුර තදකොට හිඳීම. (සංඝාටි පල්ලත්ථිකාය නිසිදිංසු= සගල සිවුර අකවටු ගත්වා උන්හ—පා. පාලි. පිටු. 422) 5) අට්ඨකථා= (අත්ථකථා) අටුවා. 6) නානත්ථ= (නානත්ථ) නානාර්ථවත්. 7) සක්කාය දිට්ඨි= (අස+කාය+දිට්ඨි) කය පමණක් ඇතැයි දෘෂ්ටිය.

43.

අත්ථෙති- (අත්ථයති) ඉල්වයි. වස්තුමත් කරයි.

a) පත්ථෙති= ප්‍රාර්ථනාකරයි. b) සම්පත්ථෙති= තමාගැන ප්‍රාර්ථනා කරගනියි. c) අභිපත්ථෙති= (අභිපත්ථයති) උසස්යයි සලකා පතයි. වැඩියෙන් බලාපොරොත්තුවෙයි. d) අභිපත්ථයති= සුදුසුවාට වැඩිය පතයි. e) සමත්ථෙති= සමර්ථවෙයි. අර්ථවත් කරගනියි. f) අධිපත්ථයති= උසස් පැතුමක් කරයි. g) සදත්ථ= (සු+අත්ථ) නිවැරදි බලාපොරොත්තුව. රහත්ඵලය. නිවන. (සදත්ථගරු—මහා නි. පිටු. 712.) h) උත්තමත්ථ= නිර්වාණය (*Sumum bonum*) (අනුපත්තො උත්තමත්ථං — අපදන පිටු. 104.) i) අත්ථික= බලාපොරොත්තුවන්නා. (නමාන බ්‍රාහ්මණා සාධු — අත්ථිකස්සිධ බ්‍රාහ්මණ = බමුණ, මෙහි යහපතක් බලාපොරොත්තු වන්නාහට මානය වැඩීම යහපත් නොවේ.) l) මුත්තත්ථී = (මුක්ත+අත්ථිහි) ලෝකයා විසින් නිෂ්ප්‍රයෝජනයයි සලකා අත්හැරදන ලද. (මුත්තත්ථීනං පරායනං —අපදන පිටු. 596)

44.

අදති- කයි.

a) අදක= භක්ෂකයා, b) අන්න= (අන්න) ආහාරය. c) පුබ්බණ්ණ= මුල් ධාන්‍යවර්ග සත. d) අපරන්න= උඳු. මුං ආදී පසුව ඇතිවූ ධාන්‍යවර්ග සත e) පච්චදං= (පති+අදං) කන්ට වාගේ සැරසුණු. (සාධු පච්චද = මුහුණ බලා සිටි තනපුඩු ඇති — අලම්බුසා ජා. 522).

45.

අද්දති- තෙත්වෙයි. පීඩිතවෙයි. තදවෙයි.

a) අද්දිතානුත්වා= තදවී. (සිරිකාලකණ්ණි ජා. 382) b) අද්දවලෙපන= තෙත් ආලෙපනය ම. නි. 1 පිටු. 206) c) අද්ද= පර්වතය. d) අද්දුම= කලවය. (ම. නි. ii පිටු. 250) e) අද්දක= අමුඉඟුරු. f) අද්දරිට්ඨක= නොවියලි පෙණෙල ඇට. මහා. නි. පි. 488) මෙය කොසඹද විය හැකිය) g) සුද්ද= (සු+අද්ද) ශුද්‍රයා. (අංක 46. ද බලන්න.)

46.

අද්දෙති- වධදෙයි. කැලෑත්කරයි.

a) සුද්ද= (සු සු අනුකරණෙන අද්දෙතීති සුද්දෙ). ශුද්‍රයා b) අද්දිත= වධදෙනලද (සත. ජා. 454.) c) උපද්දුත= උපද්‍රැත. (අංක. 715 ද බලන්න.)

47.

අඥති- බඳියි. බැඳතබයි.

a) අන්දු= පාදම්වැල. (සං. 1. පිටු. 144) *b*) අන්දුඝර= සිරගෙය. *c*) අන්දුබන්ධන= මාංචු=. ධ. පද. අ. කථා) *d*) කලන්ද= මීපිය. රාශිය. (සිසකලන්ද= ජීස්ගෙඩි රාශිය)

48.

අඤෙඣති- (තමාවෙත බී ගැණෙසී නොහොත්) නොපෙණීම ගෙනදෙයි (ආ. පූර්. ධෙති- ආ+ධෙති- අඤෙඣති) (අමති ආඛ්‍යාතයෙ- න් අන්ධ අන්ධ. යයි සෑදුණු බවක් සද්ධම්මෝපාය ටීකාවෙහි එයි. කොහෙත්ම නොපෙණියයි. යන අර්ථය ගෙනදෙන්නේ කලින් තිබූ 'ධෙ' ධාතුවට ආ පූර්ව වීමෙන්ය. ධෙ පානෙ. මංජුසා)

a) චක්ඛුමා අන්ධිතා හොති- මාතුගාම විසංගපං. *b*) සමන්ධකාර= රාත්‍රි කළුවර. *c*) අනන්ධසසඵව= ඇස් ඇති එකක්හට මෙන්. (සාම. ජා. 539-ඉදිරියේ තිබෙන දේ තමාට පෙනී නොයන්නෙකු මෙන් යයිද කිව හැකිය.) *d*) ජච්චන්ධ= (ජාති+අන්ධ) උත්පත්තියෙන්ම අන්ධ. (මනි. ii. පිටු. 137.)

48.

A අධාති- යටත්වෙයි. [නොදරයි. අංක. 770. ධාති ආඛ්‍යාතයට අ. පූර්ව වීමකි.]

a) අධ= යට. *b*) අධීන= (අධි+ඊයති=අධීයති) යටත් (අත්තාධීන. පරාධීන) *c*) අද්ධ= (පැගෙන ලබන නිසා) මාර්ගය. *d*) පද්ධ= (ප+අද්ධ) මාර්ගය. *e*) පද්ධති= මාර්ගය හෝ ප්‍රසරය. පේලිය. *f*) අද්ධික= මගියා. *g*) අධර= තොල. (මෙය ධරති යන්නෙන් සෑදුණේ යයි සලකනොත් ඕජාව නොදරන අර්ථය ගැලපේ.) *h*) අධම= ඉතායට *i*) අද්ධු= මගියා (පථද්ධුනො—සරභංග ජා. 521) *j*) පද්ධගු= නිවට සේවක. ගමන් සේවක. (සංයුත්ත). *k*) අද්ධාන= දීර්ඝ මාර්ගය. *l*) පධෙ= නිවටවූ කල්හි (අනනු සොචිය ජා 328) (පධාති යයි ආඛ්‍යාතයක් තිබුණු බවට මෙය සාක්ෂිය.)

49.

අනති- හුස්ම ගනියි. [අණ පාණනෙ-මංජූසා]

a) ආන= හුස්ම ඇතුළුවීම. *b*) පාන= හුස්ම පිටවීම. *c*) අපාන- ගුදවාතය. *d*) උදාන= කථාකරන වාතය. ප්‍රීතිය නිසා නිරුත්සාහිකව මෙන් දින කියමින. *e*) නිදාන= ඇරඹීම. හේතුව. *f*) අපානති= මැරෙයි. (අප+අනති= හුස්ම ඉවත්ව යයි. නැවත ඇතුළු නොවෙයි. *g*) ආනන= මුහුණ. (හුස්මෙන් හුස්ම පවත්වන තැන) *h*) අත්ත= (අනතීති අත්තා) ආත්මය. මෙහෙයන ලද්ද (ජා. 717) *i*) උදානේති= ප්‍රීතිවේගයෙන් කියවෙයි. *j*) අනිල= වාතය (අන+ඉල=හුස්මෙන් කම්පාවන) *k*) අනිලජ= ගින්න. *l*) අනීක= (මෙහෙයනු ලබමින් ගමන්වන) බලඇණිය. (අනති හා ඊරති යන ආඛ්‍යාත දෙකම එකඳු- වෙන් සෑදේ.) *m*) උදන්ත= (උ+අන්ත=උඩට මෙහෙයන ලද්ද නොහොත් උදර බවට යොමුවූ) උදාර. (ජාතක) උසස් ප්‍රඥාව.- හුස්ම උඩට නැංවෙන ස්වරය. *n*) අජ්ඣත්ත= අධි(+අත්ත) අධ්‍යාත්මය. (ජාතත්ත, භාවිතත්ත. අජ්ඣත්ත) *o*) උජ්ජිත්ත= (උති+අත්ත)

සමංම. (සාමං, සයමෙව) (ලභාමි පබ්බජ්ජං සමථං-ම. නි. 1 පිටු. 758) *p*) සමානත්ත-තා= සමානාත්මතාව. *q*) අන්තමන= සතුටුසිත (ආත්මයට අවිරුද්ධ සිත) (අනත්තමන) *r*) අනස මුළුතැන්ගෙය. (මහානස. නිඝ. 211) *s*) අනිලජ= අහස, (අපදන. පිටු. 200.) අනිලජ—අනික් අර්ථය පිණිස මෙහිම. *k*.. අක්ෂරය බලන්න.) *t*) අනභාව= ශුන්‍යබව. (සුලභ පමණක් බව) (අංගු iv. පිටු 228) *u*) අනීකට්ඨ= (ඉදිරියෙහි සිටියේ හෝ බලඇණියේ ආකාරය දක්වන්නෝ) මුරසෙබලා. *v*) අනං රථය. (නිඝ. 862) *w*) පරියන්තං= (පරි+අන්ත) කැමැතිසේ. (නිඝ—455) *x*) අනිලඤ්ජස= ආකාශ මාර්ගය *y*) විපච්චනීක= (වි+පතිඅනීක) ප්‍රතිවිරුද්ධ. (උජුවිපච්චනීකවාද=ඉදුරා විරුද්ධවාද ඇති—ම. නි. ii පිටු. 51—දීඝ. i පිටු. 4. — අංක. 830 ද බලන්න) *z*) අනකතා= හුණුව තදවූ බව. වැඩුණුබව. (තන්දිමනකතං—මහා. නි. පිටු. 622) 1) අත්තානුදිට්ඨි= සක්කාය දෘෂ්ටිය (මහා. නි. පිටු. 616) 2) සම්බන්තතා= සර්වාත්මතාව. (ම. නි 1. පිටු. 658)

50.

අපොති } පැමිණෙයි. (අප – පාපුණස්මිං – තනාදිගණය) ලබයි.
අප්පොති }

a) පප්පොති= පැමිණෙන්ම සැලසෙයි. (යසං පප්පොම—ඡද්දන්ත ජා. 513—සච්චෙන කිත්තිං පප්පොති.) *b*) අපි යන අව්‍යපදයද මෙයින්ම සිද්ධයි. එය 'ලැබත්' යන මූලිකාර්ථය තීබී අව්‍යපද ගණයට ගොස් තිබේ. නිඝණ්ඩුවේ ඇත්තේ මෙය යෙදන පරිසරයි නිඝ. 1153. *c*) අප්පෙව නාම= (අපි+එව+නාම) පුළුවන්නම් හොඳයි. ඇත්නම් හො—දයි. *d*) අපිනාම= (මෙසේ ඇත්නම් හෝ නැත්නම්) හොඳයි. (මාතරං පස්සෙය්‍යං අපිනාම=මට දුටුයෙම් නම් යහපති. නන්දියමිග ජාතක.) *e*) අපි පස්සෙසි= දුකලත් නොපෙණේද?. වීරක ජා. 204)

51.

අබ්බති— අවශ්‍යවෙයි. පිළිවෙළ ගමනය වෙයි.

a) අබ්බොකිණ්ණ= (අබ්බ+ඔකිණ්ණ) අවශ්‍ය බැවින් විහිදුණු. කිසිවක් හා මිශ්‍ර නොවූ. වෙන් වෙන්වූ. (මහා. නි. පිටු. 476) *b*) වණිබ්බක= (වාණි+අබ්බක=සිහුම් අවසරාව නිසා අවශ්‍යවූ තැනැත්තා නොහොත් නියමයෙන් බැගෑවචපත් තැනැත්තා. 'වාණි' යනු (අංක 1361 බලා තේරුම්ගතහොත්) අවශ්‍යතාව නොලදහොත් අසන දකින ඕනෑම කෙනෙකුට බෝජනකවන අවස්ථාවකි. යො බ්‍රාහ්මණාවා සමණාවා අඤ්ඤාවාපි වණිබ්බකං යනු තර්කානුකූලව විසඳීමෙන් මෙය අවබෝධවේ. එද නියම බ්‍රාහ්මණයා හෝ ශ්‍රමණයා ආහාර ක්ලාන්තයෙන් මියයතත් වුවත අත්නොහළේය. *c*) අබ්බුද= (අබ්බ+උද) අවශ්‍යබැවින් වන උදව නොහොත් ඉදිමුම. සාංබාව. කුසපිළිසිදුණ ළදරුවාගේ දෙවැනි මස ආකාරය. අබ්බුදනම් නිරය. *d*) නිරබ්බුද= ඉදිමුම නැති නොහොත් සෞඛ්‍යමත්. (ප පාළි. පිටු. 42.) *e*) 'අබ්බ' යනු කත්තබ්බ, ගමිතබ්බ ආදියෙහි ප්‍රත්‍යය වනුයේ අබ්බති සංකෂිප්ත වීමෙනි.

52.

අබ්භෙති– ශබ්දකරමින් එයි. කිසිදු බියක් නැතිවඑයි. (අභි+එති.)

a) අබ්භෙතබ්බො= තියා කැහැසිය යුතුය. (පා. මු. වි. පිටු. 381) *b*) සොබ්භානු (සු+අබ්භ+අනු) රාහුග්‍රහයා. *c*) අබ්භ= වලාකුළ. ගල (අයොඝර ජා. 509=නිඝ. 588)

d) **අබ්භක**= මිහිරන්. *e*) **සොබ්භ**= (සු+අබ්භ) හෙබ. මඩ පොකුණ. සිදුර. (නිස. 629) *f*) **කුසුබ්භ**= (කුස්සුබ්භ) කුඩා හෙබ. (අංගු. iii පිටු. 432)

53.

අම්ති } ගමනයවෙයි. පෙළෙයි ලෙඩවෙයි. බුදියි. වෙනසක් ඇරබෙ-
අමෙති } යි. සෙවනට සුදුසුකරයි. (අමෙංචූ. හූ ගති පීළා රෝගභත්ති
සද්ද භොජනෙසු – ධාත්වත්ථ සංගහ)

a) **ආම**= **එසේය** (එය කෙළවරය. පිළිගනිමි යන අදහසය) *b*) **ආම**= අමු. කුරෝලු (එලනොවීමට වන වෙනස- අමභත්තියං බලන්න.) *c*) **ආමා**= (සෙවනට සුදුසුකරන ලද්දිය.) වහල් ස්ත්‍රිය. (නිමි. ජා, 540.) *d*) **ආමා**= නොනැසුණු (ආහාර රොක්වන තැන) ආමාශය. *e*) **අන්ත**= (අමති ගච්ඡතිති=) කෙළවර. (අංක. 41. අනෙතති ආඛ්‍යා-තයේ ධාතුවයි.) *f*) **අච්චන්ත**= (අති+අන්ත) ඉතා ඈත. *g*) **පච්චන්ත**= (පති+අන්ත) පිටිසර. ප්‍රත්‍යන්ත. *h*) **පච්චන්තිම**= (පති+අන්තිම) ඉතා පිටිසර. *i*) **වාම**= (වි+ආම =එසේය නොකියන.) විරොධි *j*) **ගාම**— (වෙනසක්වන තැන) ඉගවිය මෙහිම 12. ද බ) *k*) **පාමංග**= ඉනබඳින හවඩිය. (සාර පාමංග= පලල් හවඩිය- දීපවංශ) *l*) **ආමිස** = ආහාරය, උපකාරය, ආධාරය. සිව්පසය (ඉතිවුත්තක) *m*) **නිරාමිස** පීතිසුඛං= සිව්පසය. නොමැතිවද උපදින ප්‍රීති සැපය. *m*) **සමන්තා**= හාත්පස. *n*) **සාමන්ත**= ළංවූ. ම. නි 1. පිටු 238) *o*) **සාමි**= (තමාගේ වෙනස්බවක් ඇති) ස්වාමියා. (අනික් නිරුක්තිය අංක. 1520 සෙන් බලන්න.) *p*) **පරිසමන්තතො**= හැමපැත්තෙන්ම. *p*) **පරියන්ත**= කෙළවර. *r*) **පන්ත**= (ප+අන්ත) පර්වත මූලය. *s*) **උපන්තිකවාසී**= අසලවසන. *t*) **උපන්තිකාංනෙහි**= අභිමුඛයට ගෙනෙව. (මහා. මොර ජා. 491) *u*) **අන්ධ**= (අමිත, අනත, අබ,) රොගී. *v*) **අච්චන්ධ**= ඉතා අඬ. *w*) **එකමන්තං**= (එකං අනතං) එක් අන්තයකටවී. x) **අබ්භන්ර**= ඇතුළ *y*) **සමනන්තරං**= වහා. *s*) **සාම**= යහපත් පදයක් අගට යොදඇති. (සු+ආම) සාම වෙදය. 1) **වාමන**= නැවතිම හෝ විරොධය දක්වන. කොට. (නිස. 682) 2) **පරියවන්තවන්තු**= පිරිසිදුම් නොහොත් නිශ්චයන් ඇති (අංගු iv. පිටු. 198) (සාපදෙසං පරියන්තවතිං වාචං භාසිතා හොති= උදහරණ සහිතව නිශ්චිත අංගවත් වචන කියනලද්දේ වෙයි.) 3) **පරියන්තවන්තු**= සීමාසහිත (දිඝ. i පිටු. 8) 4) **ආමය**= රොගීබව. 5) **අනාමය**= ආරොග්‍යය 6) නිරාමය=එම. 6) **අනනන්තර**= ඉක්බිති. (*next*) (අනන්තර පටිවිසසකසරං-පදමානවක ජා. 432) 7) **අනන්ත**= (වෙ-නසක් නොවූ. ස්ථිර) ජලපොලොව. එනම් නාගරාජයා. 8) **සානෙතවාසික**= ඇතුලත කෙලෙස් විසීම් සහිත. (මහා. නි. පිටු. 200) 9) **සජ්ජරියන්තචාරී**= ජගේත හැසිරීම් සතරෙහි හැසිරෙන (සීලසංවර පරියන්ත, ඉන්ද්‍රිය සංවර පරියන්ත, භොජනෙ මත්ත-ඤ්ඤුතා පරියන්ත. ජාගරියානුයොග පරියන්ත— (මහා. නි. පිටු. 686.) 10) **පචණ්ඩාමන ධාතුක**= පිපිපසිත් මිට ස්වභාවය ඇති (සුප්පාර. ජා. 463) 11) **සන්තිකා**= හිරුමඩල (ස+අන්තිකා) (සන්තිකායපි කීළන්ති=හිරුමඬලෙහිද කෙළිති-පා. පාලි. පිටු. 468) 12) **පාම**= බිබිලි (නිස. 317) පාමංග බිබිලිවැනි ආභරණය යැයිද කියදෙයි.

54.

අම්බති- ශබ්දකරයි. ආශ්වාදකරයි. රකියි [අ මබ.භූ. සද්දෙ අස්සා-
දෙ තායනෙ-මංජූසා]

a) **අම්බ**= (අස්සාදිය) අඹ. (අම්බසණ්ඩ, අම්බලට්ඨිකා) *b*) **අම්බා**= ඉව්. *c*) **කදම්බ**=

(කු+අම්බ=වරද රැකීම හෝ ආස්වාදය ඇති) කොළොම්. d) කදම්බක=රාශිය. e) අම්බිකා= භාගිනිය. f) අම්බර= අහස. වස්ත්‍රය. g) අම්බිල= ඇඹුල්. h) අම්බල= අම්බර මෙනි. (i) අම්බු=ජලය j) අම්බුජ=නෙළුම්. k) අම්බුද හෝ අම්බුධර=මෙඝය. l) අම්බුධි=සාගරය. m) අම්බුජිනී=නෙළුම් පොකුණ. n) අම්බුබාහන=දිය පොම්පය (නිඝ. 509) o) නිතම්බ=(නීත+අම්බු=ජලය ගමනය වන ශරීර ප්‍රදේශය) කටි ප්‍රදෙශය. පර්වත මෙඛලාව. p) කුටුම්බ=(කුටි+අම්බ=ගෙදෙරක් රකින) පවුල. p) කුටුම්බික= ගෙදෙරක් හා පවුලක් රකින්නා. r) ජම්බ=(ජරිත+අම්බ) මඩ හෝ මඩවතුර. s) ජම්බාල හෝ=ජම්බලී=මඩවගුර අංගු iv පිටු 822. t) ජම්බුක=(ජරිතම්ගුං අවා කලලංසෙව-නීති) සිවලා. u) ජාම්බොනද=(ජම්බු නදියා ජාතො) ජම්බු නදියෙහි උපන් රන්. v) නිම්බ=(න අස්සාදියා=න අම්බ=ආස්වාදයට සුදුසු හෙයින් අම්බ. නුසුදුසු හෙයින් නිම්බ) කොහොඹ. w) නිම්බකොස=වකලේ වතුර බැට ඉවතයන භූමිය (අනස්සාදිය භූමි) x) කම්බු=(කු+අම්බු=කු යන ශබ්දයයි. කච්ති ආඛ්‍යාතය බලන්න. අම්බුයනු රැකීමයි.) හක්ගෙඩිය. y) ජම්බු=(මෙහිම. r අංකය අනුව මඩපාට තිබෑත් වියහැකිය ජනිත+ අම්බුයයි ගත්කල ආස්වාදය උපාන්නයි කිවහැකිය.) දඹ ඉදිච්ච ඵල s) දිගම්බර= (දිස+අම්බර) නිගණ්ඨයා. (දිගටම වස්ත්‍ර ඇත්තේ නොහොත් කෞපීනම වස්ත්‍ර නැත්තේ) 1) තිම්බරූ=(ති+අම්බරූ=තුන්තැන තීත් ප්‍රකාරණයවී රැකෙන—'රූ, පැති-රීමෙහි ධාතුව පිණිස අංක. 1237 ද බලන්න) තිඹිරි·

55.

අම්භති- එම්බා කියා අමතයි. 'ආම්භො' කියයි. ශබ්දකරයි
a) දම්භා=(දු+අම්භා) වණුවාව. (නිඝ. 798)

56.

අයති— යයි. ගතවෙයි. (අයගතිම්හි-මඤ්ජූසා)

a) අයන= ගමන. යෑම. b) අය්යති= ගතවනු ලැබේ. c) අය්යක අය්යකා=මුතුන් මී-මුතුන් ආදී d) පඅය්යකා=මී මුත්තාගේ පියා. ('ප' පූර්ව විමෙ සිද්ධිය, කිහුම ගන්නු.) e) අජ්ඣයති= (අධි+අයති=උසස් බවට යයි.) උගෙනියි. f) (උපායති=(උද්+අයති) ඊකි-න් ඊක උඩට නැගෙයි. g) උපායන=(පැත්තකින් සිට භාරදෙනු ලබන දේය) පඩුරු (චුල්ල හංස ජා. 532) h) සොපාන=(සු+උපායන=සම්මා උපායතීති=සු+උපාන=සොපානු) තරප්පය. ඉණිමග. i) පරායන=(තමේව රන්තො අයතිනි පරායනො) එයම අල්ලා ගෙන යේනුයි නොහොත් එයම පිහිට කොට යේනුයි) එයම පිහිට කොට ඇති i) පරි-යාය=(පරි+අය) පිළිවෙල, ක්‍රමය. (සියාපන අසෙදකුපි පරියායෙ=නවත් ක්‍රමයක්ද වන්-නේය.—ම. නි 1 පිටු. 112. k) අයන=මාර්ගය. (එකායනො භික්ඛවෙ මග්ගො) l) සප්පාය=වෙහෙස නැති. නිවැරදිව සෙමින් ක්‍රියා කිරීම. නිවැරදි වැඩපිළිවෙළ. (කාම ජා. 467.) m) අය=යකඩ, (උසා කිරීම නොවරදින.) n) අය=ආදායම. o) නිරය=(නි+ අය) අපාය. (සැපප්මක් නැත්තේ-ජවස්සායතික, සංකුසමාහත, පච්චත්ත වෙදනීය - ම නි. 1. පිටු. 786) p) නිරයප=නිරය පාලයා q) නෙරයික=නිරයට අයිති. r) ආයති=එයි. s) ආයන්ත=අයිති (පරායත්ත=අනුනට අයිති) t) අන්තරාය=අතරට ඒම. විපත. u) ව්‍යය=(වි+අය) වියදම. නැසීම. v) ව්‍යායික=වෙන්වයන. වියදම් වන (අව්‍යායික-අංගු iv. පිටු 98) w) පචලායති=(ප+චල+අයති) සෙලවෙමින් පවතියි. (මහාසාර. ජා. 92) x) කුක්කුච්චායති=(කුක්කුච්චං ආයති) කුකුසට නොහොත් පසුතැවිලිවීමට පැමිණෙයි. (කුච්චති ආඛ්‍යාතය බලා කුක්කුච්ච වචනය ගන්න.) y) ව්‍යන්තය=(වි+අති+අය)

අනෙකානෙක ද්‍රව්‍ය හෝ ගුණ මාරුකරගැනීම (පුරිසව්‍යඤ්ජනය=පුරුෂ ලිංගික ද්‍රව්‍යය ලෙදීම වචන ව්‍යඤ්ජනය=ඒකවචනය වෙනුවට බහුවචනයත් බහුවචනය වෙනුවට ඒකවචනයත් යෙදීම-සුමංගල විලාසිනී පිටු. 141) s) පච්චය=(පති+අය) හේතුව. ආධාරය. අවශ්‍යද්‍රව්‍යය. සතුට (අප්පච්චය=අසතුට. මහා. නි. පිටු. 324-මනි. 1 පිටු. 601 1) සමුදයති=(සං+උ+අයති) හේතුවෙයි. (අංක. 102 බ) 2) නිප්පච්චය=අසරණ. (කාලිංගබෝධි. ජා. 479) 3) අපාය=(අප+අය) නියම මගින් පිට. නිරය. විනාශය. 4) සප්පච්චය=හෙතු සහිත 5) අච්චය=(අති+අය) වරද (transgression) 6) අච්චායික=(අති+ආයික=ආයුෂ-බව වැඩි) අවශ්‍ය. (ම. නි. 1 පිටු. 368) (අංගු iii පිටු 426) 7) අජ්ඣාය=(අධි+ආය=එන උසස්බව) අළුත් පාඩම. 8) මමායති=(මම+ආයති) තමාගේයයි සලකයි. 9) විපරියායති=(වි+පරි+ආයති) පිළිවෙළ වෙනස් බවට එයි. (විපරියාය=සුමංගල විලාසිනී. 1 පිටු. 148) 10) උපයති=(උප+අයති) ඇලෙයි. තමා ඇදයයි. (උපය=ඇලීම. උපයුපාදනා. මහා. නි. පිටු. 32-මෙහිම අංක. *f*) හි උපායති මිට වෙනස් බව සලකාගන්න. 11) අනුපය= නොඇලීම (ස්වාහං අකාමෝ අසිතො අනුපයො-සංයුත්ත) 12) වයති=(වි+අයති) ගෙවෙයි. (අංක 1879. බලන්න.) 13) නයති=(නි+අයති) පවුණුවයි. (අංක 808 බලන්න.) 14) හයති=(හි+අයති=හැඩිම උපදවයි.=හේතුව දෙයි) වේගවත්—වෙයි අංක 1615 බලන්න.) 15) අපරපච්චය=අනුන්ගේ ප්‍රත්‍යයෙන්ම නොයැපෙන. ආර්ජික නිද්හස ඇති. (ම. නි. 1. පිටු. 554) 16) අනුසංයායති=ගෞරව පිණිස වටෙට හෝ එක්ව යයි. (මෙය මෙරට ගුද්ධිවල අනුසංසාවෙති යයි යොදතිබේ.) 17) අන්වයති=අනුවයයි. (අන්වය=වංශය) 18) සමවාය=(සං+අව+ආය) එකට එකතුව ඒම. 19) සායන=(ස+අයන=අයන සහිත) අවුරුද්ද. 20) ව්‍යවාය=(වි+අව+ආය=විශෙෂපහත් බවකට පැමිණීම මෛථුනය. (ගාම ධම්මො අසද්ධම්මො ව්‍යවායො මෙථුනාරති—නිස. 310) 21) ආයු=(දිවිපැවතීම එයි) ආයුෂ. (අයතීති ආයු) 22) ආයුමන්තු=ආයුෂමත්. 23) පායු=(ප+අයති-ති) කෙනෙක් ආහාරවුවද යනතැන. ගුදය. (නිස. 271) 24) පායුරුපායති=වර්චස් හෙළයි (පායු+උපායති. චුල්ලහංස ජා. 502) 25) අප්පච්චය=නොසතුට. ක්‍රියාකාරීත්වය නොදෙන හැඟීම. (අංගු. iii. පිටු. 280) (කොප. දොස, අප්පච්චය යන තුන ආරෝහණ ක්‍රමික පද තුනකි.) 26) සකායන=(සක+අයන) ස්වකීය මාර්ගය. ස්ව ප්‍රතිපත්තිය. (මහා. නි පිටු 410) 27) සපදාන=(ස+පද+අයන=සමාන ගමන) සතුලබන ස්ථාන සියල්ලවෙතම එකම උපනතිය ඇතිකිරීම. 28) සපදානචාරී=ගමනේ ස්ථානවලට සමබව වෙනස් නොකරමින්. ගෙපිළිවෙලින් (සපදානචාරී පිණ්ඩපාතිකො-ම. නි. 1 පිටු 68) 29) යථාපච්චය=කැමති පරිදි. (ම. නි. I පිටු 352) 30) අයොසිංඝාටක=මුදුන උල් කුරුවලට බෙදීගිය යකඩයක්. (අයො සිංඝාටකං කණ්ණේ විලග්ගං ම නි. ii පිටු. 360) 31) උපච්චය—(උප+අති+අය) අතික්‍රමණය. (නිස. 750.) 32) පරියාය=(පරි+ආය) සංක්ෂිප්තය. පරියායෙන වණ්ණෙත්වා=කොටින් වර්ණනා කොට සඤ්ජීව ජා. 150) 33) සමායාති=එකට එයි. (කාසපමන්දිය ජා. 312) 34) වෙයායික=(වි+අය+ඉක) වියදම. (අව්‍යායික=වියදම් නොවන-මහා සුතසෝම ජා 536) 35) කාලායස=කළුයකඩ. 36) ඔපායික=අඩය. (යුත්තං ඔපායිකං—නිස. 342) 37) දිවයිං අච්චයති=දැල්පිය අත්හරියි. (මහා. නි. පිටු. 92) 38) අච්චයෙන=ඇවෑමෙන්.

57.

අරති- (සමානද පේළියක්) හරහට හෝ විරෝධයට යයි. (අංක. 1197 අරති ශබ්දය 'අනාරිසිබව' යනාර්ථයි.

a) අර= රෝදයේ නාභියේ සිට නෙමියට ඇති කරනලද කණු (*spokes*) දැවි (අරාපි අමංකා අඥෂා අකසාවා — අංගු iii පිටු 212) *b*) අර= පිහිර සුම ජා. 387)

c) අරං=චක්‍ර. (නිඝ. 46) d) පර=(ප+අර=එකක් නොවනයේ පිහිටි) අන්‍ය. (අංක. 1204 ද බලන්න) e) අරණ=වරද. දෝෂය. (රූපෙරණං දිස්වා සද පවෙධිතං—සංයුත්ත 1. පිටු. 268) f) අරණී=ගිනිදැල්විමට එකට මථනය කරනු ලබන ලීකෑලි. (චුල්ලබොධි ජා. 443—උත්තර අරණී—ම. නි. 1. පිටු. 572 g) අරණීසොතිකා=ගින්දර (අරනාල = අරණී+අල=කාංඩිකැද.) h) අරඤ්ඤ=(තේරුම් ගත නොහැකි අඳුරේ විරොධතා ඇති තැන) වනය. (අරඤ්ඤරුක්ඛ මූලෙවං) අංක 1190. ද බලන්න.) i) අරති= ඉක්මනින් දුව පැන ක්‍රියා කිරීම. (තණ්හා අරති මුච්චති)=තෘෂ්ණාව මෛථුනකාරයා යයි කියනු ලැබේ.) නොරිසි බව යන අර්ථය ඇති 'අරති' ශබ්දය. අංක. 1197 දී කියවේ.) j) අරාල=නැමුණ. පරාල. (ගොපානසී.) k) අරවින්ද=(හරහට විහිදෙන රේණු ඇත්තේ) නෙළුම්මල. l) අරිත්ත=හබල, කුඹගහෙන් අදිනලද ලනු. (රිඤ්චති යන්නෙන් එන අරිත්ත ශබ්දය. අංක 1213නෙන් වෙනම බලන්න.) m) අරිත්ත=රිට. (පියාරිත්තං බන්ධන්‍ය-අංගු. iv. පිටු. 386) n) ආරකා=පෙණෙන හරියේ ඈත්ව. o) ආරා=බුරුමය (හරහට කරකවන හෙයින්.) p) චච්චර=(චතු+අර) සතරැස්. සතරමංසන්ධිය. (භූරිදත්ත ජා. 542) q) අරූ=තුවාලය (අරුකායං සමුච්චිතං= වුණ රාශියක් හටගත්තාවූ) r) අරු=සූර්යයා s අරුණ=(හරහර පැතිරෙන්) සූර්යයෝදයට සතර පැයකට පෙර එන අරුණාලෝකය. t) ආර=පේළිය u) අරි=සතුරා. තරගකාරයා v) ආරග්ග=ඉදිකටුව. w) ආරග්ගකොටි=හිදිකටුතුඩ. x) පච්චරි=(පති+අරි) පහුර. y) සිංගාර=(සිරි+අංග+ආර=සිංග+ආර=මුඛාංග අංදියෙහි ශොභන ගණය ගෙණදෙන්නේ) අලය. (අංක 1496 ද බලන්න.) s) උදර=(උ+ආර) උසස්, උසස්ගණයට අයිති. 1) උළාර=එම (අනුළාර, සුළාර යනුද විමසාගන්න. 2) ඔළාරික=උසස් ගණයෙහි වූ. 3) වරති=(වි+අරති) වසයි. (අංක. 1380 බලා වරති ආඛ්‍යාතික සද දැනගන්න.) 4) ද්වාර=(ද්‍වි+වි+ආර) දිග තනි පළ දෙක ඇති දෙර (කොට හරස් පළ නොවන බව 'වි+ආර' යන්නෙන් කියවේ. 5) දෙවාරික=ගේට්ටුකාරයා. 6) ද්වරති=(දුණ්ණ්වාවරති) රච්ඡා බාධාකරයි. (අංක 759 A බලන්න.) වසයි. 7) අරිස=(අරනොතා ඉසතිති) අර්ශස. (කංඛා. වි. පිටු. 259) 8) අරියති= (අරං ඊයති=ඥානපථයට එනු ලැබේ) දනෙයි. (ඤායතිති අත්ථෝ). 9) ආරාචාරී=දුරින් හැසිරෙන. 10) අරිය=(අරය, අය්‍ය, අයිර) ස්වාමියා. (චන්දකින්නර ජා.) (මෙය 'අයිර' කියාද සිටි.) 11) කදරිය=(කු+අරිය=මෙහි අරිය යනු මහග්ඝත චිත්තයයි. (*magnanimity*) මහග්ඝත චිත්තයට බාධක.) අප්පග්ඝත චිත්තය නොහොත් මසුරුකීත. 12) අරියාවකාශ=අංයාමී ශොභාව ඇති. (තිලමුට්ඨි ජා. 252) 13) අරුක චිත්තුපම පුග්ගල=වණයක් බඳු සිතක් ඇති පුද්ගලයා. (අංගු. iii. පිටු. 230) 14) කාරති=(කු+අරති) මරයි. නැති කරයි, (කාරණ=මැරීම. කාරණංඝාත හෙතුසු. නිඝ. 1098—කාරණාකර.=ධූස. ජා. 838) 15) සොළාර=(සු+උළාර) ඉතා උදර. (සොළාර පඤ්ඤාණං. කුස. ජා. 530)

58.

අරහති- සුදුසුවෙයි. පිදිය යුතුවෙයි. රහස් නොමැතිබව පිදිය යුතු බව වෙයි යනු නිරුක්ත්‍යර්ථයයි.

a) අරහ=සුදුසු. b) අරහන්ත=රහත් තැනැත්තේ.

59.

අලති- පේළියට බඳියි. ලක්ෂණකරයි. වළකයි. සමර්ථ වෙයි. සුදුසු වෙයි. (අලකලිලෙ—මඤ්ජූසා)

a) ආලු=(මැණික අල්ලන) අල්ලුව. b) ධජාලු=ධවජපේළිය ඇති. (මහාපනාද. ජා. 264)

c) ආලුව=ඉන්නල. (තක්ක. ජා.) *d*) ආලු=කළුදඹු අල. (ආලුනිවෙව—භික්ඛා පරම්පර. ජා. 496) *e*) බිළාලි=විශේෂයක් කා අල. (මෙහෙණියොක් අලයනු පුරාණ ග්‍රන්ථාගත පදයයි.) *f*) ආලි=ඉස්සො (නිඝ. 1071) (සුධාභොජන ජා. 584) *g*) අල=(අනතුරු වලකන) කකුළු අඩු. ගෝනුසු වලිගය. *h*) අලි=ගෝනුස්සා. *i*) ආලු=(ඇමිණීම ඇති) පේළිය ඇති. ඛජලු, නිද්දලු, (නිඝ. 706.) *j*) අලික=(දියුණුව වලකන හෙයින්) බොරු. *k*) අලං= සුදුසු. (නාලං=නුසුදුසු) *l*) සාලි=සුදුසු. (බුද්ධිසාලි=සුදුසු බුද්ධිය ඇති) *m*) ආලි= මැහැල්ලි (නිඝ. 237) *n*) අනල=ප්‍රමාණයට මදී-නුසුදුසු. *o*) අලාර=ලොකු. දිගටම. පැතිරෙන. *p*) අලාරඅක්ඛික=ලොකු ඇස් ඇති. (අලාර පම්හ) *q*) අලක්ක=(අල+ඉක්ක= මිලහට සමාන හෝ වලහා මෙන්ම වැලකියයුතු) පිස්සු බල්ලා. *r*) අලක=(පේළියට බැඳෙන) කියඹු *s*) නාළ=(පේළිය නැති) නෙලුම් දඬු. (සිවි. ජා. 499) *t*) ආලින්ද= (ආලිංදදතීති=දිය කාණු ඇත්තේ) ආලින්දය. බරාඳය. (පය සෝද ගෙට ගොඩනැගීම එද සිරිත බැවින් දිය කාණුව හෝ අම්බුබබ්බාහනය දෙරකඩම තිබුණේය.) *u*) ආලි=ඇල *v*) අලාය හෝ ආලය=ආකාරය. පේළියට ඒම. මනාලය-මල ආකාරය—පූතිමංස ජා. 437) *w*) අලංසාටක=විහග්ගස යටතේ බලන්න.

60.

අල්ලති— බඳියි. තෙත්වෙයි. (අලිබන්ධනෙ-මඤ්ජුසා)

a) අලි=භෘංගයා. (ගෝනුසු වාචි අලිශබ්දය. අංක 59 යේය.) *b*) අල්ල=තෙත. නොවියලි. (අල්ලමංස=අළුත්මස්. අල්ලදරු=අමුදර.) *e*) කටල්ලක=(කටක අල්ලක=එක වලල් -ල වැනි යන්ත්‍රය රැහැන් මගින් ක්‍රියාකරවීම.) රූකඩ නාටුම් සමූහය. (ජාතක) *d*) අල්ලික = තෙත්වී බැඳෙන. පෙළඹීම එන්ට එන්ට වැඩිවන. (කාම සුඛල්ලික= කාමසුඛ + අල්ලික)

60. A

අළති- උඩට නැගඑයි. (අළො උග්ගමෙ-ධාතුවත් සංගහ)

a) අළ=දල කකුළුතිය. මාපටගිල්ල. (ම. ව. පවු. 782) *b*) අළවජ්ජන=තිය උදුරනලද. (එක පණ්ණ ජා.) *c*) ආළි=අමුණු සොරොච්ච. (මහා සුපින ජා) *d*) අළාර=ඇද (හරහට ගොස් උඩට නැමෙන.) බත්උළු. *e*) ආළාරික=බත් පිසන්නා. (නිඝ. 451) *f*) ආළි= යෙහෙළි. (පූතිමංස ජා 437) *g*) අළාරපම්හ=වක් ඇස් බැම. (උම්මාදන්ති. ජා. 526) *h*) වාචාළ=(වාචා+අළ=වචන උඩට නැග නැග එන) කොකඩවා අනවශ්‍යව කියනා. (වාචාලො බහුභාණෙය්‍ය වචෙ. නිඝ. 708) *i*) කාළ=(කු+අළ) සුදුනොවූ බත්වලට කලින් ව්‍යවහාරව තිබී පසුව කළුපාටටද ව්‍යවහාරවූ පදය. (විචිත කාළක භත්ත=කළු ඇට ඉවත්කළ බත්. *j*) කාළසුත්ත=(ඉරුම්කාරයන්ගේ වැනි) කළු නූල. *k*) කාළක= ලේනා. (නිඝ. 605-බුද්දසික්ඛා. 187) *l*) කාළිය=කළු අගිල්. *m*) කාළාරික. කාළකූට. කාළනිපු. කාළ ලොණ. කාළසීන. කාළහංස. විමසා ගන්න.)

61.

අවති- රකියි. [අවෙති කියාද සිටියි.] (අවරක්ඛණෙ—මඤ්ජුසා)

a) අව=යට. නිරය (මහා. නි. පවු. 52) *b*) අවි=දල. හිසකේ පිරන පනාව. *c*) සංගෝපා=(සංග+අව්‍යා) බිඳෙන බව නමැති දල කරණකොට ගෙන. (මහා. නි. පවු. 62) *d*) කනකව්‍යා= රන්පනාවෙන්. (අලම්බුසා ජා. 522) *e*) අභිසමෙතාවී=අවබෝධ කළයුතු දුයින් විනිවිදගිය. *f*) අවක= රකින්නා *g*) කුලාවක=පක්ෂිකූඩුව *h*) සරාව=(සර+අව)

ගොච්ච. *i*) අවෙච්ච=(අවෙච්ච) රැක. *j*) අවනී=පෘථුවිය. (නිඝ. 183) *k*) ආවනි=පොළො-වට අයති. (උදුකාවනි-මගා බොධිවංශ). *l*) ආවනි=විනිදයයි. යටට විදයති. ප්‍රකාකාර යට යයි. *m*) සබ්බාවන්තං ලොකං=සෑමතැන පැතිරෙන ලොව. (අංගු iii පිටු 328) *n*) පත්ථාව=(ප+ථා+අව) ප්‍රසථාව (නිඝ. 744—අංක. 676 ද බලන්න.) *o*) යාථාව (යථා+අව) යථාස්වභාවය ඇති. තැත්පත්. (මහ. නි. පිටු. 392) *p*) නාවා=(න+අංව= දියෙහි යට නොගිලෙන) නැව. සනෙත නයනිනිනාවා යයි නිරුක්තියක් මහාබොධිවංශ ටිකාවෙහි කියයි. නාවිය, නාවියට්ඨාන මෙයට සබඳය. *q*) අවිනා=රකින ලද්ද. (නිඝ 727) *r*) කාලාවක=එනම් ඇත්කුලය. (කාල+අවක) *s*) පවති හෝ පාවති=(පු+අවති=පුසනං අවතීති=පොෂණය රකියි.) පවිත්‍ර කරයි. (පාවන, පාව, නිප්පාවා=පවිත්‍රකිරීම. නිඝ. 747)

61· A

අවිහයති—අඩගසයි. නම්කරයි. (අංක. 56. සහ 1615 න් බ.)

a) සවිහය. හෝ සමවිහය. හෝ අවහ්‍ය=නම් කරනලද. (දීපවංශ. 4-7) *b*) උපවිහයති= කන්නලව්කරයි. *c*) අනවිහිත=නොකැඳවන ලදුව. (අපදාන. පිටු. 614.)

62.

අසති-අත්බලන්න. (අංක. 42.) (අසගුවි—මඤ්ජූසා)

63.

අසති-කයි. [අස අදනෙ-මඤ්ජූසා]

a) අසිත=කනලද. (කාලවාචි අසිත ශබ්දය අංක 1538. බ) *b*) නිරසනං=ආහාරයක් නොමැතිව *c*) අනසන=උපවාසය. *d*) ආස=ආහාරය. (පාතරාස. සායමාස *e*) අඤ්හමාන= (අසමාන) කනු ලබමින්. (සංයුත්ත). *f*) අනසක=නොකන. (මහාබොධිරාජ. ජා. 527) *g*) ආසා=(යාය ගතියං අසියති සා ගතී ආසා). ආශාව. *h*) ඔසති=(අව+අසති) ගිලියි. *i*) අජ්ඣොසති=අධි+අව+අසති) ගිලියි. (මනි. 1. පිටු. 768) *j*) න්‍යාස=(නි+ආස = යෙන අඤ්ඤමාන භාවං නියතෙති) උකස. *k*) න්‍යාස පතිදන=උකස ගැලවීම. *l*) උපඤ්-ඤාස=(උප+නි+ආස=ලඟට යවන ඇම). හැඳින්වීම. මංත්‍රාකාරමිදය. *m*) වින්‍යාස=නිදහස්ව තැබීම. විශෙෂතාව පෙන්වීම. *n*) නිරාස, විගතාස විමසාගන්න. *o*) බෙලාසක= කෙලග—ලින්නා. *p*) කාකමාසක=අංක. 1078 යටතේ බලාගන්න. *q*) පාස=(ප+ආස) උගුල.

64.

අසනාති-කයි. [අස. කි. භක්ඛණෙ-මඤ්ජූසා]

a) අස්නාතුං=කන්ට. (මහාහංස ජා. 533)

65.

අසති-වීසිකරයි. (අස.දි. උක්ඛෙපණෙ මංජුසා)

a) අස්ස=අශ්වයා. (අස්සාරුහ—අංගු iv. පිටු. 226) *b*) අස්සවාහ=රථයෙහි යෙදූ අශ්වයා. (පණ්ඩරනාග. ජා. 517) *c*) සදස්ස=හොඳ අශ්වයා. *d*) අස්මා=හෝ අම්හා=ගල්කැටය. *e*) පාස=හෙල්ල (සුමංගල විලාසිනි පිටු. 59) *f*) සමන්ත=(සං+අස්සිත=සං+අන්ත=සමන්ත) එකට වීසිකරනලද. සියල්ල (සමාපෙනි යන්නෙහි කර්මකාරක කෘදන්තයද සමන්ත (සමාපිත) වේ—එය වෙනම ගතයුතුයි) *g*) අසම=ගල (අසමෙන කොට්ටක කෙවි. පවත්ත ඵල භොජනං—අපදාන. පිටු. 30) *h*) අස්ස මණ්ඩල=අස්පිවිය. *i*) අසන=පර්වතය. ගල්කැටය.

ජලය. (කතුපාසනා ජවනහංස ජා. 476 *j*) ව්‍යසන=විපත. *k*) අසනි=හෙන. *l*) නිරස්සති=විසිකරයි. (නිරස්සති ආදියතිච්ච ධම්මං-මජ්ඣිම නි. පිටු 106). *m*) ඉස්සාස=(ඉසුං අස්සති ඛිපතීති) දුන්න. *n*) ඉසු හෝ උසු=ඊතලය. *o*) ආසු=වේගවත්ව. වහා. *p*) අසු=ප්‍රාණය. *q*) අස්සත්ථ=(අස්ස+ඨ අශ්ව ස්ථානය. බෝරුක. (අනිත් අස්සත්ථ පද අංක. 1502 සහ 1503 *A* වල බලන්න.) *r*) පාසක=ඉත්තා (ජූතබලිකො පාසක කීලනා—සුමංගල විලාසිනී). *s*) අපස්සති=ඉවත විසිකරයි. (අපත්ථ=අවක්ඛ=විසිකරනලද යානී මානී අපත්ථානි අලංපූතෙව සංරදෙ). *t*) ආසභ=(උසභ) ශ්‍රෙෂ්ඨයා. *u*) සත්ති=(අසන්ද) දමාගසන ආයුධයක්. (අංක. 1461. සත්තිද විමසන්න) සජති=යන්නෙන් 'සත්ති' ශබ්දය සිද්ධවිය හැකිබව එහි දක්වනු ලැබේ). *v*) මුඛසත්ති=රළුවචන. *w*) පස්සති=(ප+අස්සති) තමා ඒ පැත්තට විසිවෙයි) බලයි. (අංක. 867. A. බලන්න) *x*) ඉස්සත්ථ= ධනුශිල්පය. (ම. නි. 1. පිටු. 262) *y*) ඉස්සත්ථක=ධනුවේදී. *s*) පච්චස්සති=(පති+අස්සති පිළිවදන් දෙයි. (පච්චසෙසාසුං=පිළිවදන් දුන්නාහුය.) 1) [සරාසන=(සර+අසන=ඊය විසිකරන උපකරණය. දුන්න. (තීස. 377) 2) සරාභ්‍යාස=දුනුකම් පුරුදු කිරීම. 3) ඉස්සත්ත=ධනුශිල්පය. (මජ්ඣ. නි. පිටු. 362)

66.

ආඤ්ජති– දිග ඇදෙයි. [අඤ්ජති. බලන්න.]

68.

ආපති– ලැබෙයි. පැතිරෙයි. ළඟාවෙයි. (අ ප. සූ. පාදූණනෙමඤ්ජූසා පාඨයි. 'සම්භූ' ධාතුවටද මෙම අර්ථයම දී තිබේ. එයින් මෙය තේරුම් ගැනීම පහසුය. සම්භුණාතිද බලන්න)

a) ආපෙති=පමුණුවයි. පතුරවයි. *b*) ආප ජලය. *c*) නීප=නී+ආප=ජලය ළඟාකරගන්නේ). බක්මී *d*) ආපනාති=පැතිරෙයි. ළඟාවෙයි. *e*) පරියාපුනාති=කටපාඩම්කරයි. (පරියාපුත=ධාරණය කරනලද.) *f*) පාපුණාති=පැමිණෙයි. *g*) සමාපෙති== නිමකරයි. (සමාපිත=සමත්ත-අංක. 65 සමත්ත වෙනස්බව සලකන්න) *h*) ආපගා=ගංගාව. *i*) දීප (ආපෙන දීයතීති=ජලයෙන් නැසෙනුයි) දූපත. *j*) දීප=(දීයන ආපො දීපෙය) ලපය. *k*) දීපි=(ලප ඇත්තේ) දිවියා. *l*) ආපකා=ආපගා. *m*) සමීප=(සං+ආප=එකට පැමිණීම) ළඟ, ළඟාවීම, *n*) මනාප=සිත ළංකරන. ප්‍රිය *o*) අතිමනාප=ඉතාප්‍රිය. *p*) අනූප=(අනු+ආප) තෙත. ජල බහුල භූමිය. (මාතංග ජා. 497). *q*) අනුපක්ඛෙත්ත=ජලකර ක්ෂේත්‍රය. *r*) ව්‍යාපෙති=පතුරවයි. (ව්‍යාප්ත=පැතිරෙනලද හෝ පතුරනලද) *s*) අභිව්‍යාපෙති=සාමාන්‍ය තත්වයට වඩා උසස් තැනකින් පතුරවයි. *t*) පාපෙති පමුණුවයි. (අංක 872 C හි අනිත් පද බලන්න.) *u*) පරියත්ති=(පරියාපිත=ධාරණයෙන් ආ පෙළ) පයඃපර්තිය. *v*) පණියාපෙති ළංකරයි. ධාරණය කරයි. *w*) පරිව්‍යාපෙති=සම්පූර්ණයෙන්ම පතුරවයි. *x*) පරිව්‍යත්ත = හොඳටම පතුරවනලද. (පැහැදිලි යන අර්ථය ඇති ව්‍යත්ත පදය පිණිස 'අඤ්ජෙති' ආඛ්‍යාතය බලන්න) *y* ආපීයති=ළඟාවනු ලැබේ. *s*) අනාරිප=(අනාරි+අාප) උල්පත. 1) අජ්ඣප්පත්ත=(අධි+ආපත්ත) ලබාගත් ළඟාකරගත්. 2) අච්ඡරා=(ආපෙසරතීති=ආ+සරා=අච්ඡරා) නා මෙනෙවිය. (අච්ඡරා සංඝ පරිවුතො-ම. නි. ii පිටු. 133) 3) චාප = (අති+ආප=ච+ආප=වැඩියෙන් ළඟට ඇදගනු ලබන්නෙ) දුන්න. 4) ආචාප= ඊතලය. 5) 'චාප' යනු එකතුව පැතිරෙන යන අර්ථයද ගත හැකිය. (චි+ආප.) 6) ආචාපනාළී= හියවුර. (අසදිස. ජා. 181) 7) කූප=(කාංආපතීති) ළිඳ. කුඹගහ—(මහාජනක ජා.) 8) ගූථකූප=නරවල. 9) මීල්හකූප අක්ඛිකූප, කූපම්බුබ්බාහන ආදිය විමසාගන්න.

70.

ආසති– පෙණෙයි. වාඩිවෙයි. [ආස උප වෙසනෙ—මඤ්ජූසා]

a) **ආසන**=ආසනය. *b*) **උපාසති**=අසුවන්ට තරම් ළංවෙයි. ප්‍රවිෂ්ටව සිටියි. (රෝහන්තමිග ජා. 501) *c*) **උපාසක**=තෙරුවන් ළඟ වාඩිවන්නා නොහොත් තෙරුවන් පිළිගන්නා *d*) **පයිරුපාසති**=(පරි+උප+ආසති) ඉතා ළඟ ආශ්‍රය කරයි. (පයුරුපාසති යනු වෙනස් බව අංක. 56 යෙන් බලාගන්න.) *e*) **සමාසති**=සමව වාඩිවෙයි. *f*) **උපාසින**=ළඟවාඩිගත් *g*) **උදාසින**=අතර හෝ ළඟ වාඩිනොගත්. මධ්‍යස්ථ. ඊට සම්බන්ධ නොවූ *h*) **ආස**=වාඩිවීම. *i*) **ආයාස**=(ආය+ආස) වෙහෙස (වාඩිවීම ඒම) *j*) **උපායාස**=දැඩි ආයාසය. (අංගු. iii පිටු. 230) *k*) **ආසයති**=පමුණුවයි. ඇතිකරවයි. *l*) **විපල්ලාසයති**=(වි+පරි+ආසයති) විපරීයාසබවට පමුණුවයි. *m*) **විපල්ලත්ථ**=විපර්යාසිත. (පුටභත්ත. ජා. 223) *n*) **ව්‍යාසති**=වෙන් කරයි. *o*) **ව්‍යාසං**=වෙන්ව (විසුං කියාද සිටියි.) *p*) **කතූපාසන**=කළ පළපුරුද්ද ඇති. *q*) **න්‍යාස**=(නි+ආස) උකස. (අංක. 65. නිරුක්තියද සසඳන්න.) *r*) **අභ්‍යාස**=(අභි+ආස) අවහිරකම් ඇතිවනතරම් සමීපය. (නිඝ. 680) *s*) **අභිනිහාසති**= (අභි+ඉහ+ආසති=මෙහි ඉදිරිව වාඩිව පෙණෙයි.) අතුරයි. (අසනං අභිසිහාසි අසුනක් අතුළේය. සංඛපාල ජා. 523) *t*) **ආසිකොට්ඨ**=සැප ආසන නොහොත් කුෂන සාදන්නා (ආසි යනු අංක. 1492 සි සයනෙ ධාතුවෙන් සෑදේයයි කිවහැකිය. එහෙත් ආසන වාචි වියයුතු බැවින් 'ආසි' ශබ්දයක් මෙහි සැළකිය යුතුය. පුළුන් ආදිය තද කොට සාදනු ලබන බැවින් කොට්ඨ යනුද එවිට ගැළපේ. **පුරාණසිකොට්ඨ**=පරණ පුටු කුෂන් කරන්නෙක්. (පාචිත්තිය පාළි.) *u*) **ව්‍යාස**=ප්‍රපඤ්චය. (නිඝ. 742)

70. A

ආහුයති– කැඳවයි. (අංක 1621 බලන්න.)

70. B

ආළ්හෙති—සුදුසු ප්‍රමාණය බැගින් ගනියි. (ඉජ්ඣති යන ආඛ්‍යාතයේ කර්මකාරක කෘදන්තය 'ඉද්ධ,' ඉඩ්ඪ වී 'අඩ්ඪ' කියා පෙරළේ. 'අඩ්ඪ' ධාතුව වී 'එති' එක්වීමේදි අ කාරය දිර්ඝ වී 'ඩ' කාරයට මූර්ධන්‍ය 'ළ' කාරය ආදේශවී ආළ්හෙති යයි සෑදේ).

a) **ආළ්හක**=ලාස්ස (ආළ්හකො චතුරෝ පත්ථා. (නිඝ. 468) *b*) **ද්වෙළ්හක**=(ද්වි+ආළ්හක ප්‍රතිවිරුද්ධ කරුණු දෙකක් එකවරට ගැනීම.) සැකකිරීම (මහා නි. පිටු. 150) *c*) **අද්වෙළ්හක**=නිසැක. *d*) **උස්සොළ්හිකා**=(උස්ස+ආළ්හිකා=වේගසව සුදුසු ධෛර්‍යය ඇති බව (අංගු iv. පිටු. 376) (උස්ස පිණිස අංක. 1470 B බලන්න) *e*) **අනාළ්හිය**=(සහල්) නැළියක්වත් නැති. දුප්පත්. සංගත කාලය. (සම්බුලා ජා. 518) *f*) **ආළ්හක**= ඇතාව ප්‍රමාණවත් ස්තම්භය. (නිඝ. 853) *g*) **උස්සොළ්හෙති**=වේගයට සුදුසු ධෛර්‍යය උපදවයි. *h*) **පත්තාළ්හක**.=කොළයෙන් සෑදූ නැළිය. කෙළිබඩුවක්. (ම. නි. 1 පිටු. 624)

71.

(ඉ–එති අංක. 118. බලන්න)

72.

ඉක්ඛති- බලයි. සිතෙහි සටහන්කර ගනියි. ඉක්ඛ දස්සනං කෙසු- මඤ්ජූසා)

a) පරික්ඛති=පරීක්ෂාකරයි. b) උපපරික්ඛති=පැත්තකින් සිට පරීක්ෂාකරයි. c) අපෙක්ඛති= බලාපොරොත්තුවෙයි. අනපෙක්ඛ=බලාපොරොත්තු නැති. (මහ ජනක ජා. 538) d) නිර— පෙක්ඛති=නොසලකයි. e) අනපෙක්ඛති=එම. f) අවෙක්ඛති=(අව+ඉක්ඛති) යට අවට බලයි. අවල දනිම ගන්ව බලයි. (පබ්බතට්ඨොව භූමට්ඨෙ. ධීරො බාලෙ අවෙක්ඛති—ධ. පද). g) පෙක්ඛති=(ප+ඉක්ඛති) බලාසිටියි. (පෙක්ඛ=ඉදිරියේ නැටුම-දීඝ. 1 පිටු. 10) h) පවෙක්ඛති=(ප+අවෙක්ඛති) යට අවට බලන්ට යොදගණියි. (සංඛපාල. ජා.—523.) i) පච්චවෙක්ඛති=ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාකරයි. (අප්පච්චවෙක්ඛති) j) දික්ඛති=(දීඝනං ඉක්ඛති) කලකිරෙයි. ගිහිගෙය අත්හරියි. (අංක. 785. බලන්න. 'දික්ඛ' ධාතුවක් වෙනම එන නමුත් මුල මෙයයි.) k) සමෙක්ඛති=හොඳින් පරීක්ෂාකර බලයි (කුසලෙන සමෙක්ඛසි- ආචාරාංගවිය) l) සමික්ඛති=හොඳින් බලාගනියි. m) සමපෙක්ඛති= දැඩි බලාපොරොත්තු ඇතිවෙයි. n) අන්වෙක්ඛති=අනුව බලයි. o) අභික්ඛති=රවා බලයි. (*stares*) p) උපෙක්ඛති= මධ්‍යස්ථව බලයි. q) අනුපෙක්ඛති=මධ්‍යස්ථව නොබලයි. r) අනුපෙක්ඛති=(තවත් බලන්නකු) අනුව බලාසිටියි. s) භික්ඛති=(භය·ඉක්ඛති) (සසර) භය දකියි. t) භික්ඛු=(සංසාරෙ භයං ඉක්ඛතීති) සසරභය දකින්නා. u) අනන්තරික්ඛ=(අනන්තර+ඉක්ඛ) අහස. v) පටික්ඛති= බලාපොරොත්තු වෙයි. w) උදික්ඛති=(උඩ තිබෙන දෙයක්) බලයි. (විනයාගතං උදික්ඛිය- දධාවංශ. ii. 109). උසස්කමක්දන බලනුයේද උදික්ඛති වේ.) x) සමපෙක්ඛති=තමා අනුන් තැන තබා කල්පනාකරයි. අසමපෙක්ඛි=තමාටද අනුන්ට මෙන්ම අමාරුබව නොසලකන (*inconsiderate*). y) අජ්ඣපෙක්ඛති=(අධි+උප+ඉක්ඛති) (දක්ෂයකුමෙන්) සොයාබලයි. (අංගු. iii පිටු. 456 - මහාබෝධිරාජ ජා. 527-අටුවාව පිටු. 580) z) අප්පච්චවෙක්ඛති= (අ+පටි+අව+ඉක්ඛති) ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා නොකරයි. 1) ඉක්ඛණි=නිමිත්ත පාඨකයා. 2) ඉක්ඛණිකා=නිමිති කියන්නී. (ජා. පාලි. පිටු 250) 3)සෙක්ඛ=(ස+ඉක්ඛ) සම්‍යක් දෘෂ්ටිය දන්නෝ. (අංක. 1531. සෙඛ බලන්න). 4) ආදීනවො උප්පරික්ඛිතබ්බො-(ම. නි. 1. පිටු 300) 5) සාපෙක්ඛ=බලාපොරොත්තු සහිත. මතුවටදින දෙය පෙනෙන සුළු. (දුක්ඛා ගහපති සාපෙක්ඛස්ස කාලකිරියා-අංගු. vi පිටු. 522). 6) සික්ඛති=(ස+ඉක්ඛති) තමාම දනගනියි. නිවැරදිලෙස ක්‍රියා කරයි. හික්මෙයි. (අංක. 1531 බලන්න)

73·

ඉංඛති } ඉංගති } ඉඟිකරයි. සංඥාපිණිස අත හෝ ඇසිපිය හෝ ඇඟිලි වනයි

a) පෙංඛති=(ප+ඉංඛති) වනයි. b) පෙඞ්ඛණ=පියාපත්. (භූරිදත්ත ජා.) d) කලිංග=)ගිඞ්දය ඉඟිකරන්නා) නීලකොබෙයියා. (ජා. 525) e) කාලිංග=කලිංගයන් බහුල රට. f) ඉංගිත =ඉඟිකරන ලද.

73. A

ඉංඝති-නිතර ඉඟිකරයි. නොහොත් හිරිහැරකරයි. නැවත නැවත වරදක් මතක් කිරීම ආදියෙන් දුක් උපදවයි.

a) ඉංඝ=චොදනා කිරීම පිණිස. ආමන්ත්‍රණයේ මුලට යොදනා නිපාතයකි. (ධම්ම පදට්ඨ කථා 8. 268) b) ඉංඝා අභිගමංර්ථයෙහි නිපාතයක්. (ඉංඝ එහි එහා ආහ-ඉදින් මිදුලට බැස්සම

ම. නි. 1. පිටු. 766). *c*) ඉංසා=නිතර. *d*) කිදිංස=එබැවින්. (චුල්ලහංස. ජා. 532) *e*) ඉංසාල=කුඩාඑළිය. *f*) ඉංසාලකාපු=අඟුරුවල.

75.

ඉච්ඡති—කැමතිවෙයි. වැඩියෙන් ඇදී සිටියි. [prefers] (ඉසු ධාතුයි 'අසු' යන ධාතුවෙන් ඉසු සිද්ධවනබව අංක. 65 දක්වන ලදී. අර්ථය මැනවින් විමසාගන්න)

a) පටිච්ඡති= පිළිගනියි. (මහා. නි. පිටු. 156) (අනෙක් පටිච්ඡති (රඳවයි) යන ආඛ්‍යාතය පිණිස අංක. 1470 B බලන්න) *b*) සම්පටිච්ඡති=පිළිගනියි. සත්කාරකරයි. *c*) පතිච්ඡති=කීකරුවෙයි. *d*) පතිස්සො=(පතිච්ඡො) සුවච. කීකරු. (අංගු) *e*) අප්පතිස්සො= පතිස්සො නිෂේධාර්ථ පදය. *f*) සෙච්ඡා=(ස+ඉච්ඡා) සිය කැමැත්ත. *g*) උච්ඡු=(ඉච්ඡු) උක්. (ඉක්ඛති= යන්නෙන් සෑදෙන උච්ඡු ශබ්දය 'ඉකිරි' යන අර්ථය දෙයි.) *h*) අතිච්ඡති=ඉක්මවා කැමැතිවෙයි. (සාම. ජා. 539) *i*) ඉට්ඨ=(ඉච්ඡිත) කැමැතිවනලද. *j*) අනිට්ඨ=අනිෂ්ට. *k*) අභිච්ඡති=දැඩිලෙස කැමතිවෙයි. *k*) අභිජ්ඣා=(අභිච්ඡා) දැඩිලෝභය (අභිජ්ඣා වෙව ව්‍යාපාදෙ මිච්ඡාදිට්ඨිච මානසෙ). *l*) අධිච්ඡති= අණකරයි. (අජ්ඣිට්ඨ=අධි+ඉට්ඨ) අජ්ඣිට්ඨ යනු අණකරනලද යන අර්ථය ජාතක අටුවාවේ එන හෙයින් වර්තමාන ආඛ්‍යාතය 'අධිච්ඡති' යයිම ගතයුතුයි. 'අජ්ඣෙසති' යන්නෙහි ක. කා. කෘදන්තයද අජ්ඣිට්ඨ වියහැකි නමුත් අණකරනලද අර්ථය නොදෙයි. ඒ 'අජ්ඣිට්ඨ' හි අර්ථය උසස්වීම අපෙක්ෂාවෙන් සොයනලද හෝ සෙවනාලද පිසයුතුයි *m*) දිච්ඡති=(දාතුං+ඉච්ඡති) දෙනු කැමතිවෙයි. (සංයුත්ත. 1. පිටු 36) *n*) පවෙච්ඡති=(ප+අව+ඉච්ඡති=කැමැත්ත අඩුවුවද දෙයි) අවසාව නිසා දෙයි (අප්පස්මෙකෙ. පවෙච්ඡන්ති බහුනෙකෙ න දිච්ඡරෙ= ටික තිබියදීත් සමහරු කැමැත්ත අඩුවුවද දෙති. සමහරු බොහෝ තිබියදීත් දෙන්ට කැමති නොවෙති-සංයු. 1. පිටු 36). *o*) පයච්ඡති=(ප+අය+ඉච්ඡති) තමාටද වැඩිදියුණුව පිණිස) දෙයි. (සො'රහති රතනානං අභිහාරං පයච්ඡිතුං=ඒ ධර්මාශෝක රජතෙම රුවන් පඩුරු දීමට සුදුසුවේ. දීපවංශ. 11. 28) *p*) විච්ඡති=(වි+ඉච්ඡති=විජ්ජාපෙතං ඉච්ඡති) ප්‍රකාශ කරනු කැමතිවෙයි. විවිච්ඡති=සඟවනු කැමැතිවෙයි. *q*) විවිච්ඡා=(සම්පත්) සඟවනු කැමතිබව. (මහා. නි. පිටු. 52) *r*) වෙවිච්ඡ=සඟවනු කැමතිබව සම්බන්ධ. (මහ. නි. පිටු. 308) (අනික් 'විච්ඡති' ඒ ලඟ අංකයේ. අංක. 1406 විච්ඡතිද බලන්න) *s*) වුච්ඡති=(වු+ඉච්ඡති=විරමණං ඉච්ඡති) වැසීමට කැමති වෙයි. *t*) කිච්ඡති=(කු+ඉච්ඡති) දුක්වෙයි. (අංක. 204. බලාගන්න). *u* පිච්ඡති=මෘදුගතිය හෝ ලුහුවන ගතිය ඇතිකරයි. අංක. 377. බලන්න) *v*) අප්පිච්ඡතා=අල්පෙච්ඡාතාව. (අංගු. 1. පිටු. 221) *w*) මහිච්ඡතා=මහෙච්ඡතාව. *x*) අනජ්ඣිට්ඨ=අණ නොකරනලද. (මහා. නි. පිටු. 310) *y*) අභිජ්ඣති=(අභිච්ඡති අභිජ්ඣති කියාද සිටියි—දැඩිලෙස ආශාකරයි. (මනි. 1. පිටු. 666)

76.

ඉජ්ඣති- ඉදෙයි. වැවෙයි. දියුණුවෙයි. (ඉධ. දි. සිද්ධිමහි—මඤ්ජූසා)

a) ඉද්ධි=සෘර්ධිය. වැඩිතරාතිරම. සියළු ගුණ උත්කර්ෂවත්බව. *b*) සමිජ්ඣති=සමෘද්ධවෙයි. *c*) සමිද්ධි=සමෘද්ධිය. *d*) අසමිජ්ඣති=ඉෂ්ටනොවේ. *e*) සමිජ්ඣිට්ඨ=(සමිද්ධි+ඉට්ඨ) සමෘද්ධිය කැමතිවනලද. *f*) අඩ්ඩ=(ඉද්ධ, ඉඩ්ඪ, අඩ්ඪ) ආඪ්‍ය. දියුණු. (මින් 'අංල්‍ෂෙති' සෑදෙන අන්දම අංක. 70. B. හි බලාගන්න.)

77.

ඉඤ්ජති- කම්පාවෙයි. සැලෙයි. (ඉඤ්ජ කම්පනෙ-මංජූසා)

a) **පිඤ්ජති**=(ප+ඉඤ්ජති) පවනෙහි සැලෙයි. දියමත පාවෙයි. (අංක. 879 බලන්න) *b*) **පිඤ්ජ**=පිහාටු. *c*) **සම්මිඤ්ජති**=සිත් කම්පාවෙයි. (නසම්මිඤ්ජන්ති පණ්ඩිතා) *d*) **වාණිජ**=(වණිහි ඉඤ්ජතිති=සියුම් අවසථාවලින් නොහොත් අවදනම් අවසථාවලින් කම්පා කරන්නා) වෙළෙන්ද. *e*) **සමිඤ්ජති**=හැකිළෙයි. *f*) **අනිඤ්ජන**=කම්පානොවන. (මනි 1. පිටු. 226) *g*) **නිජ**=(න ඉඤ්ජතීති) තමාගේම *h*) නිජ යනු නිය, නියක කියාද සිටියි. *i*) **නිඊඤ්ජති**-(න+ඉඤ්ජති) නොසෙල්වී පවතියි. (වි. ම.)

78.

ඉණති- අඩුවෙයි. ආපසු යයි. නයවෙයි. තුනීවෙයි. (ඉණ ගතෙ තනුයං-ධාවත්වත්)

a) **ඉණ**=නය. *b*) **සාණ**=(ස+ඉණ) නය සහිත. ක්ලේශවත්. (සත්‍යාහ මෙව බො අහං ආවුසො සාණො රට්ඨ පිණ්ඩං භුඤ්ජිං—අථ අව්යම්යං අඤ්ඤ උපපාදි—ඇවැත්ති. මම සතියක්ම නය ඇතුව නොහොත් ක්ලේශවත්ව රට්ඨ පිණ්ඩය බුදියෙමි. අටවනද මහ රහත් බව පහළවිය-සං. I පිටු.. 334) *c*) **එණි**= (සද ඉණම්හා නාධිමුත්තා ඒණි-සදහටම නය ඇත්තේ) ගංගාව. (ගං ඒණිකුලස්මිං ජනං ගහීතං — සංයුත්ත. 1. පිටු. 260) *d*) **ඉණයික**=නය හිමියා. (සං. 1. පිටු. 304) *e*) **ඉක්ක**=(ඉණක=ආපසු යෑම කරන්නා-වලහා ගමන් කරනවිට පෙණෙන්නේ එසේය.) වලහා. *f*) **ඉණිඝ**=(ඉණ+ඊහ) නයෙන් තදවුණ. *g*) **ඉණසාත**=නයෙන් මැඩිගිය. *h*) **උත්තමිණ**=(නය ගනුදෙනුවෙහිදී මතුවී පෙණෙන තැනැත්තා) නය හිමියා. *i*) **අධමිණ**=(නයෙහිදී යටත්ව පෙණෙන්නා) නයගත් තැනැත්තා. *j*) **අණන**=නයනැති (සත්ථවාහ අණන විචර ලොකෙ—මනි. 1. පිටු. 410) *k*) **එණි**=(පාදවල පහතට තුනීවීගෙන යන හැඩය ප්‍රකටව පෙණෙන) මුවබර්ගයක්. *i*) **එණෙය්‍යක**=දෙදන දෙවැලමිට යවුල්ගසා බිම සමකොට අවටටම ගිනි දල්වා තබන දඬුවම. (ම නි) 1. පිටු. 206) *m*) **කිණති**=(ක+ඉණති) දියසිදී ස්තබ්ධ වෙයි. (අංක. 201. වෙන බලන්න.)

81

ඉන්‍දති- අධිපතිවෙයි. (ඉදිපරමිස්සරියෙ-මඤ්ජූසා)

a) **ඉන්ද**=ශක්‍රයා. *b*) **ඉන්දු**=චන්ද්‍රයා (නිඝ. 57) *c*) **ඉන්දඛිල**=(එකම කණුවක් ගේට්ටුව කරකැවෙන්ම සවිකරනලද නිසා) ශක්තිමත්වූ ගේට්ටු කණුව. (යථින්දඛීලො පඨවිං සිතොසියා — සිතො පිණිස සිනාති ආඛ්‍යාතය බලන්න.) *d*) **ඉන්දනීල**=ඉන්ද්‍රනීල මාණික්‍යය, *e*) **ඉන්දගු**=ශක්‍රබවට ගියේ. (මහා නිද්දෙසයෙහි තත්‍වානු කූලව ආරෝහණ ක්‍රමයට දී තිබෙන ලැයිස්තුවක මෙය පෙණේ. සත්තො, නරෝ, මානවො, පොසො, පුග්ගලො, ජීවො, ජගු' ජන්තු, ඉන්දගු, හින්දගු, මනුජො) පෞද්ගලිකත්වය ඇත්තා' යයි අර්ථගත හ කා. *f*) **ඉන්දීවර**=(ඉන්දී=අධිපතී බව-වර=වැස්ම ඇති) මහනෙල්. *g*) **ඉන්දගොපක**=ඉදුගොව්වා. (ථෙරගාථා. 1. 13) *h*) **ඉන්දසාල**=ඉදුසල්ගස. (මතිපොසක. ජා. 456) *i*) **ඉන්දජාලික**=ඇස්බැන්දුම් කාරයා. (මි. ප) *j*) **ඉන්දධනු**=දේදුන්න (මමත්වය දෙන දුන්න). *k*) **ඉන්ද්‍රිය**=(ආධිපත්‍යය ප්‍රකාශවන අවයව) ඉන්ද්‍රියයෝ. *l*) **අභින්ද්‍රිය**=උසස් මුඛාංග හෝ ක්‍රියාංග—ඉදිරිපිට. උසස් ප්‍රඥව. (ඉන්ද්‍රිය යනු අධිපත්‍යය ප්‍රකාශවන ප්‍රඥවටද නම්-අනඤ්ඤාත දස්සාවින්ද්‍රිය, අඤ්ඤින්ද්‍රිය, අඤ්ඤතාවින්ද්‍රිය).

82.

ඉන්ධති– දල්වයි. (ඉන්ධ.දිත්තියං–මංජූසා] මෙහි දිත්තියනු 'දීපෙති' ආඛ්‍යාතයේ 'දීපන භාවො' දිත්ති යනුයි.

a) ඉන්ධන=දර. *b*) ඉධුම=දර. (ඉධුම යන පදයද තිබෙන හෙයින් 'ධාතුව' ඉධි යයි හැනීම වඩා මැනවි.) ඉන්ධං මාපෙසිති ඉධුමො යයි ගතහැකි. *c*) ඉට්ඨක=(ඉන්ධක) පිළිස්සු ගඩොල්. (සුවණ්ණට්ඨක=රන් ගඩොල්) *d*) නිරින්ධන=දරනැති. *e*) එධ=දර (අනෙධ– ජාතක). *f*) සමිධං=දර හෝ තල්. *g*) වින්ධති=ආලොකවෙයි. *h*) විද්ධ=ආලෝකවූ. (ම. නි. 1 පිටු. 742) i) ඉද්ධි=ගින්න. (ඉජ්ඣති ආඛ්‍යාතයෙන් සිද්ධ 'ඉද්ධි' වෙනත් පදයකි) කාශ්‍යප ජටිලයන්ගේ ගිනි උදුන්ගෙයි. නාගයා විසිදු 'ඉද්ධි' නම් ගින්නයි.) *j*) ගිඤ්ජකා=(ගු+ඉන්ධකා=ගිඤ්ඣකා=ගිඤ්ජකා) පුළුස්සනලද ගඩොල් (අනික් නිරුක්ති 196. සහ 367) *k*) සෙට්ඨි=(ස+ඉට්ඨි) අළු (නිස. 41)

83·

ඉරති– ස්වාභාවිකව පවතියි. (ධාතුමඤ්ජූසාවෙහි දක්වෙන්නේ 'ඉරිය' ධාතුවය. එහෙත් 'ඉරති' ආඛ්‍යාතයේ කර්මකාරකය 'ඉරියති' යයි කීම අවශ්‍යනොවේ. ඉරුබෙද, ඉරිද්විජ යනාදී පද ග්‍රන්ථාගත හෙයින් 'ඉර' ධාතුව සලකාගන්ට වී තිබේ.

a) ඉරියති=ක්‍රියාකෙරේ. කෙරේ. (සාසෙසනං ඉරියති සිනිහුතො)=නිවීමෙන් යුක්තවූයේ ආහාරසෙවීම කෙරේ. මෙය කරයි යයිද කිවහැකි නිසා ධාතුව 'ඉරිය' යයි ගත්තා විය හැකිය. *b*) ඉරියා=කායික ක්‍රියාඃ (ඉරියාපථ=කායික ක්‍රියා මාගී– ඉදිම, සිටිම, ඇවිදීම නිදීම) *c*) ඉරිය=ගමන. (නයිදං භූතපුබ්බං ඉරියස්ස විකොපනං=මාගේ ගමනට මෙබදු අවහිරවීමක් පෙර නොවූය.—අපදන පිටු. 492) *d*) ඉරු=ස්වාභාවික පැවතුම. *e*) ඉරුවෙද=(ඉරු+වෙද) සාග්වේදය. *f*) ඉරුවචනි=ස්වාභාවික පැවතුම් කියයි. *g*) ඉරිද්විජ=යාගකරන්නා. සාග්වේද බමුණා. (නිස. 403). *h*) උතු=(ඉරිතු) සෘතුව (අංක. 98. හා 27 A. ද බලන්න.) *i*) උතුපරිණාම=සෘතුවිපර්‍යාසය. *j*) සිර=(ස+ඉර=සම්මා ඉරතීතිවා සයං ඉරතීති) හිස. (අනික් නිරුක්තිය අංක. 181 හා 1492) *k*) නිච්චාතුක =(සරු) සෘතුව, නොකඩවන. (සංඛපාල ජා. 523)

84.

ඉලති— කම්පාවෙයි. සයනය කරයි. තුනීවෙයි.

a) පෙලනි=(ප+ඉලති) කම්පාවටම පුරුදුවෙයි. (අංක 927 බලන්න. *b*) පෙලව=තුනී *c*) ඉල්ලික=පැටවා (පිසාචිල්ලික-මහවග පිටු. 380) *d*) පිල්ලනි=(ප+ඉල්ලති=කුඩාවන්ම සැලසෙයි. *e*) පිල්ලක=පැටවා. (වඩ්ඪකිසූකර ජා. 283). (අංක. 883. ද බලන්න) *e*) ඉල්ලී=(දිළිසීමෙන් කම්පාවන්ටත් කුඩාවත් සැදුණු) කිරිච්චිය. (සොණක. ජා. 528) *f*) කුටිල=(කුට+ඉල) වක්ව ගියේ. *g*) ගොකපිලා-(ගො+කප්පං+ඉල=ගවයාට සුදුසු සෙලවීම ඇති.) කබරදෙන. (මහා. නි. පිටු. 120) *h*) විලනි=(වා+ඉලති=වායනෙතා ඉලතී= සැලකිල්ලෙන් හැසිරෙන්ව කම්පාවෙයි.) වස්ත්‍ර අදියි. (අංක. 458 හා 447. ත් බලන්න *i*) විල්ලති=ප්‍රදර්ශනය කරයි. (අංක. 459 බලන්න)

77.

ඉසති— රවාබලයි. වරද වැළකීමට බලාසිටියි. ඇතුළතින් ගෙන සිටතට වත්කරයි. (ඉසොහකඛණෙ වකිරණෙ)

a) ඉස=ප්‍රධානියා. (කා.බ.විනය නොඉසෙ—ම. නි. ii පිටු. 254) *b*) ඉස=හෝ ඉස්සා වළහා. (එන්දන ජා. 475—කුණාල ජා. 535) *c*) ඉසිකා=බවස. (ම. නි. ii. පිටු. 163) *d*) මිසිකා=ගොබය. (මහාජනක ජා. 538) *e*) උසභ=(ඉසභා) වෘෂභයා. *f*) වෑස= එම ගෝ ප්‍රධානියා *g*) නිසභ හෝ ආසභ=ප්‍රධානියා. *h*) එසිකා=(අ+ඉසිකා) තනිවට කුළුණ—වාසල් දෙර අගුළුලන කණුව. (සංගාමාවචර ජා. 182). ව්‍යාගාර්ථය තෑෂ්ණාව. *i*) අබ්බුළ්හෙසිකා=උගුළුවනලද එසිකා ස්තම්භය ඇත්තේ. (මහා. නි. පිටු. 650 සහ. 446) (*j* පුරිස=(පුරෙ ඉසති) අංක. 860. බලන්න. *k*) ඉසි=සෘෂියා.

84.

ඉස්සති— ඊර්ෂ්‍යා කරයි. (ඉස්සා ඉස්සායං—මහ්දුසා] (අංක. 1470. B හි 'ඉ' පූර්ව 'සති' 'ඉස්සති' වේ සිත ඇතුළත හෝ හද ඇතුළත අමුත්තක් වේ යන අර්ථය).

a) ඉස්සා=ඊර්ෂ්‍යාව. *b*) ඉස්සායනා=හදතුළ උපන් නොසන්සුන්කම නොකඩවා වැඩීම. (මහා. නි. පිටු. 620) *c*) ඉස්සුකී=ඊර්ෂ්‍යාකාරී. *d*) ඉස්සාමනික=අනුන්ගුණ ඉවසනු බැරි සිතැති. (අංගු. iv. පිටු. 388)

87

ඉලෙති } පසසයි. වැස්සෙයි.
ඊලෙති }

a) එළං=කෙළ. *b*) කිළති=(ක+ඊලෙති=අංග ප්‍රත්‍යංග. තෙත් කරයි.) ක්‍රීඩාකරයි. (අංක.) 222. බලන්න.

88·

ඊයති— ගතවෙයි. ගෙවෙයි. පැතිරෙයි.

a) ඊයෝ=ඊයේ. *b*) උපනාරීයති=වැඩිබවට පැමිණෙයි. *c*) ඊති=උපද්‍රව. (මහා. නි. පිටු 76.) *d*) සබ්බීතියො=(සබ්බා+ඊතියො). සියළු උවදුරු. *e*) අනීති=(අ+ඊති) උවදුරු නැති (අපදාන පිටු. 564). *f*) අනීතිකතා=උවදුරු නැතිබව. (මහා. නි. පිටු. 624) *g*) ඛීයති=(භාගානං ඊයති) ගෙවෙයි. (අංක. 1634 A. බලන්න.)

92.

ඊරති— කම්පාවෙයි. [වාතයෙන්] කැළඹෙයි. (ඊර භූකම්පනෙ)

a) සමීරති=සෙලවෙයි. (වාතෙන න සමීරති) *b*) ඊරිත=පිඹහරින ලද්ද නොහොත් දුරු කරනලද්ද. (නිඝ. 717) *c*) වීර=(විගත+ඊර=කම්පාව නැති) වීරයා. මෙහ අංක 93 හා 1428 ට. සම්බන්ධබව සලකන්න) *d*) ඊරිණ=(ඊර+ඉණ=වාතය කැළඹීමෙන් වන්ට අමුතු හානියක් නැතිහෙයින්) කාන්තාරය. නිසරුබිම. *e*) ඉරිණ=ඊරිණ ශබ්දය ඉරිණ කියාද සිටියි.

93.

ඊරෙති- උස්හඬින් පවසයි. සූත්කරයි. [ඊර. චූ බෙපෙ-ධාතුපාඨ) කලහාවඩන තෙපුල් කියයි.

a) සෙරී=(ස+ඊරී) සෙවෙරී. (මනි. ii. පිටු. 106) *b*) සෙරෙති=සෙවෙරීවෙයි. *c*) උදී-රෙති=(උ+ඊරෙති) කෑගසා කියයි. (උදීරණ-මහාබෝධි ජා. 527) *d*) සමුදීරෙති=හඬින් කියයි. (ජාතක) *e*) අබ්භුදීරෙති=අහංකාර ලීලාවෙන් උස්හඬින් කියයි. (අට්ඨංගුපෙතං ගිරිමබ්භුදීරයි-සිංහා යථා පබ්බතමුද්ධනිවීයිතො.) *f*) සෙරෙය්‍යක=(ස+ඊරෙය්‍යක) කවු කරබු (අපදන. පිටු. 266) *g*) සෙරිවිහාරී=සිය කැමැත්තසේ වසන. *h*) පෙරෙති=(ප+ඊරෙති) විසිවෙන්ට යොදයි. යවයි. (බිපරණ-මඤ්ජුසා). *i*) (විරෙති=විජ්ජෙනොව ඊරෙති) (අංක. 1428. බලන්න) *j*) කුලීර=(කුල+ඊර=කුලය නසාගෙන උපදින) කකුළුවා.

94.

ඊසති—අධිපතිවෙයි. මතුවී පෙණෙයි. ගැලවෙයි. අවුලා ගනියි. (ඊසො උඤ්ඡදස්සනාපදනිස්සරෙ - අවුලාගැනීම්, පෙණීම්, බෙන්වීම් අධිපතිවීම්. හි)

a) ඊස=අධිපතියා—*b*) මහෙසි=(මහ+ඊසි=උත්සවාදියෙහි දී මතුවී පෙණෙන) බුදුරජ. *c*) ඊසක්ඛ=අධිපතියයි කියනලද *d*) අපෙසක්ඛ=(අප්ප+ඊඛ+ඛ) අල්පේශාඛ්‍ය. (මහෙසක්ඛ) *e*) ඉස්සර=ඊශ්වර. අධිපති. *f*) ඉස්සරිය=අධිපතිබව *g*) ඊසකා=(මතුවී පෙණෙන) පොල්ල මුදුන. මදක්. (ඊසකම්පිං මදකුදු.) *h*) ඊසා=නගුල්දණ්ඩ. (නිස) නගුලෙහි යොහොඹුලීස i) ඊසාකා=කරත්තයේ යොහොඹුලිය. *j*) ඊසිකා=ලෙබ. *k*) අපෙසි=(අප+ඊසි) අගුල් විශෙෂයක්. *l*) කරීස=(කර+ඊස=අපිරිසිදුබැවින් ගැලවෙන) මල. (කිමෙව්දං මුත්තකරීස පූණ්ණං) (කරයනු අපිරිසිදු යනාර්ථයි. කරජකාය=අපිරිසිදු දයින් උපන් ශරීරය). *m*) සීස=(ස+ඊස) හිස. *n*) සීසෙසක=(සීස+ඊසක) හිස්මුදුන. (ඡද්දන්ත. ජා. 513) *o*) උණ්හිස=(උ+සීස) හිස්වෙළුම. *h*) කරීස=ඇස්සොඩකින් අමුලාගෙන යනු ලබන ප්‍රමාණය. කිරිය *q*) සාලිසිස=ඇල්කරල්. *r*) උස්සිසක පසෙසන=(ගෙදර) ඉස්සරහ පැත්තෙන්. (භද්දසාල ජා. 465)

95.

ඊහති- උත්සාහකරයි. [ඊහොස්සාහෙ-ධාතුවත්ථ සංගහ]

a) ඊහා=උත්සාහය. *b*) නිරීහා හෝ නිරීහකා=උත්සාහයක් නොමැතිව. *e*) නිරීහකාලභිනුං=නිරුත්සාහිකව ලබන්ට *d*) විහති=(විඩිසිංඊහති=වි+ඊහති) වෑද්ධිය පොලිය ලබන්ට උත්සාහකරයි. *e*) විහි=වී *f*) පවිහි=වී වගී. *g*) සමීහති=(සං+ඊහති) රැස්කරයි. (මහාවග පිටු. 612) *h*) ඊහ=(ඊහ) උත්සාහය. දුක. *i*) අනීහ=දුක්නොමැති. (අනීහා සුමනා හොනතු) *j*) විහිතික=(දු+ඊහිතික) දුෂ්කර උත්සාහ සහිත). (පා. පාලි. පිටු. 14) (අංක. 5. ද බලන්න)

97.

උබති }
උක්ඛති } — දියෙහි ලා ගින්නෙන් දිය සිඳෙනතුරු තම්බයි. (උද්දකෙ බෙති-උබති උක්ඛති). උක්ඛ සෙදනෙ යයි ධාතවර්ථ සංග්‍රහයෙහි කියයි.

a) උඛා=හාල් කළ සියයක් තැම්බියහැකි භාජනය. (නිඝ. 448) *b*) නිරුක්ඛති=වැගිරී ඉවත්වෙයි. වතුර උතුරා අහකයයි. උක්ඛතිහි විරෝධාර්ථ පදය. *c*) රුධිරුක්ඛති=ලේ — වැගිරී උකාගත්. *d*) උක්ඛිත=වැකුණු *e*) උක්ඛලී=(සහල්) තම්බන ඇතිළිය.

98.

උචති- කීපයක් කොයි ක්‍රමයකට නමුදු එකතුකිරීමේදි ගැළපෙයි. සුදුසුවෙයි. (උචසද්දෙ සමවායෙ-මඤ්ජූසා)

a) උචිත=සුදුසුවනලද. *b*) සමුචිත=සුදුසුකරගන්නාලද. *c*) සමුචති=ගැළපෙයි. *d*) සමෝචති=එකම අයුරකින් යොදයි.

99.

උඤ්ඡති-අවුලාකයි. දුකසේ ජීවිකාව කරයි.

a) උඤ්ඡා=සිඟාකනලද ආහාරය. *b*) උඤ්ඡාචරියා=පිඩුසිඟා හැසිරීම. මහා. නි. පිටු. 304)
c) සමුඤ්ඡති=දුකයේ දිවිපවත්වා ගනීයි. (ධම්මංචරෙ යොපි සමුඤ්ජකංචරං—සංයුත්ත. පිටු 86.)
d) උඤ්ඡාපකවත=පිඩුසිඟවන ව්‍රතය. (මනි. ii. පිටු. 156)

100.

උජ්ඣති- ඉවතලයි. පහකරයි. (උජ්ඣති කියාද සිටියි. (උජ්ඣ උස්සග්ගෙ-මඤ්ජූසා)

a) අධිට්ඨානං උජ්ඣති=අධිෂ්ඨානය අත්හරියි. (බු. සික්ඛා 721) *b*) ජහනානි උජ්ඣම=බෙපි ඉවතලමු. (බණ්ඩහාල ජා. 541) *c*) දෙජ්ඣති=(ද්‍වි+උජ්ඣති) දෙකට වෙන් කරයි. *d*) දෙජ්ඣ හෝ දෙවජ්ඣ=දෙකෙන් එකක් නිශ්චය කරගත නොහැකිවීම. සැකය *c*) අදෙජ්ඣ=නොබෙදූ අයුරින්. සියල්ල. *f*) පවුජ්ඣති=වෙන්කරයි. (මහාබෝධිවංශ) *g*) තුම්හේ මං උජ්ඣිත්වා අඤ්ඤදෙ සක්කරොථ=(මහා. නි. පිටු. 538) *h*) සමුජ්ඣති= හැරදමයි. (සමුජ්ඣිත—තිඝ. 727)

100. A

උව්ටෙති—එකට බැඳ එල්ලාගනියි.

a) උව්ටිත්වා=එක මිටියට බැඳ ලනුවකින් එල්ලාගෙන. ඇස්ලොකුදලකට දමා එල්වාගෙන *b*) වංගොටක=(අති+අංග+උටක=වංග+ඔටක) කීපයක් එකට යොද ගෙනයා හැකි සේ සාදනලද අත්කූඩය. (රුරුමිග ජා. 482) *e*) ගොටවිස=(ග+උට+විස) නැව් හෝ ඔරු පැදවීමෙහිදී පස්සට ඇදගනුලබන උපකරණ—(නාරද කස්සප ජා. 543)

100. B

උඨති—කොල්ලකයි. හැපෙයි.

a) ඔඨ=(උඨ) සොරබඩු (ඔඨ කියාද සිටි) *b*) සංහොඨං හෝ සහොඪං=සොරබඩු සහිත. (සහොඨං චොරං ගහෙත්වා). *c*) කරොටී=අතහැපෙන උපකරණය. කිරිගොටට. පෙණේරය. රසකරොටි මක්ඛෙ—ලොල ජා. 274). තැටිය. (සුමණ්ණකරොටි කුස ජා. 530) *d*) ගොඨවිය=(අංක 100 A බලන්න). (ගොඨවිය කියාද සිටියි.)

101.

උදති-තෙත්වෙයි. පැතිරෙයි.

a) උද=හෝ උදක=ජලය. (නිරුදක=ජලය නැති). b) උදර=(උදං රාතීති) උදරය. බඩ c) ඔදරික=උදරයට අයත්. d) ඔක=(උක) ජලය. ගිහිගෙය. (ඔකා අනොකං ආගම්ම) e) අනොක=පැවිදිබව. f) උදකසාටික=දියසළුව. g) සමොදක=දියමට්ටම ඇති. h) උද-ඤ්චන=දිය අදින පනිට්ටුව වැනි භාජනය. (මනි. ii පිටු. 180—අංක. 19 සද බලන්න.) i) උදංගණ්=දිය ලැබීමට හැරියුතු භූමිභාගය. j) උදධි=(උදං ධාතීති) සාගරය. k) උදපාන= හෝ ඔපාන හෝ උපාන=ළිඳ. k) උද්දද=දියබල්ලා. l) උද්ද=ජලය m) සමුද්ද= සමුද්‍රය. n) සාමුද්ද=මුහුදුලුණු. (නිඝ. 418) o) ඔදන=(උදන) ජලයෙන් තම්බනලද ආහාර වර්ග. p) ඔදනික ඝරම්ප=තම්බනලද ධාන්‍ය හෝ අල හෝ එළුහෝ විකුණන ගෙවල් ඇති වීදිය. (මාංස. ජා. 315). q) අච්චොදර=(අති+උදර) බොහෝ ආහාර ගැනීම පුරුද්ද. r) ඔක=නිවාස. (දෙවොක. මහාබොධිවංශය). s) උදකවජ්ජ=(උදකං අවජහීති) දිය නැවති සිටින බිම. වගුරුබිම. t) ඔද්දක=දියෙහි උපන්. u) ඔදරිකත්ත=බොහෝ කනබොන බව. (අංගු. iv. පිටු. 240). v) අනොපානභූත=ළිඳක් බවට නොපැමිණි. (මහා. නි පිටු. 670). w) වොදක=දිය නොමැති. (සරීරං වොදකං කරොන්තො=සිරුර දිය සිඳින්නෝ· සම්ද්ධි ජා. 167).

101. A

උදති—කියයි. දූවවයි.

a) උදිත=හෝ උත්ත=කියනලද. b) සමොදිත හෝ සමුදිත=එකට කියන ලද e) සුත්ති= (සු+උත්ති=සම්මා උත්තං) නොවැරදි කියමන. d) සූත=වන්දිභට්ටයා (නිඝ. 1051) මෙද ධාරී. e) සූත=(සු+උත) රථාචාරයකීයා (දෙවසුතොව මාතලි). f) උත්තප්පකාරං දුක්ඛං = කියනලද අයුරුදුක (හත්ථිපාල ජා. 508)

102.

උදෙති } උදයති } — නැගෙයි. පායයි.

a) සමුදය=එකට උදවීම—හේතුවීම. හේතුව. b) සමුදෙති=එකට උදවෙයි. c) සමුදිත= උදවනලද. (අංක. 101. A. හි. සමුදිත වෙනස්බව සලකන්න) d) උදය=ලාභය. (සො උද-යං න ලභෙය්‍ය=ඔහුට වටිනාකමක් නොලැබුණේ නම්. අංගු. iv පිටු. 384) e) පච්චුදෙති= (පති+උදෙති) පිළිතුරුවශයෙන් එයි. පිළිගණියි. (මං දූරං පච්චුදෙති =දුරදීම මා පිළිගණියි.) (සොමදත්ත ජා.) f) උත්ත=(යමකින්) උදවූව. පියලි. (පදුමුත්ත=පියුම් පියලි) කුඩා ශාඛාවලට 'ඉති' යයිද සිංහලෙන් කියත්. (සම්බුලා. ජා. 518)

103.

උන්දති-තෙත්වෙයි. ගලයි.

a) උන්දිත=උත්ත=උන්න=තෙත. b) සමුන්න=තෙත. c) උන්දූර=මීයා d) චුන්ද=(අති+ උන්ද=ච+උන්ද) ඉතා තෙත නොහොත් ඇත්දත්. e) චුන්දකාර=ඇත්දත් වඩුවා. f) චුන්ද භච්ඡිකා=ඇත්දත් ලියන පට්ටලය. g) උන්දිකා=(සිවුරු පොවන) පඩු. (මහවග. පිටු 706) (උන්දී කියාද සිටී.) h) තින්දුක=(ති+උන්දික) තිඹිරි. (තිඹිරු අංක. 54. බලන්න.)

104.

උන්නෙති—(වතුර) උනයි. (අංක. 103.)

a) උන්න=මෙයි ධාතුවවේ)

105.

උද්‍රහති–කයි. (උද්‍රහ අදනෙ–මඤ්ජූසං)

a) උපචිකා වා න උද්‍රභෙයසුං=වේයෝ හෝ නොකන්නාහුය (ම. නි. 1. පිටු 720)

105. A

උබ්බතී–දරයි. පාලනය කරයි. [උබ්බධාරණෙ–මඤ්ජූසා)

a) පුබ්බති=(ප+උබ්බති) දරිම නොකඩවා ගෙනයෑමට සලස්වයි.. මුල්වෙයි. ආදිකර්‍මවෙයි (අංක. 909. බලංගන්න) *b*) උබ්බි=පෘථුවිය. (නිඝ 182)

107.

උභති } අඩුවපුරවයි. එයින්ම බිඳයෙි. (උභ, උභි ධාතුමයෙන් උභති
උම්භති } උම්භති සෑදේ.) තදව සිටියි.

a) උභය=යුගලය. (එකක ආකාරය දක්විමට අනික අවශ්‍යවේ.) *b*) කුම්භ=(ක+උම්භති=ජලය අඩුව පුරවයි) කළය. (කෙන උම්භියතිති= ජලයෙන් අඩුව පුරවනු ලැබේනුයි. කුම්භි කියා සෑදේ.) *c*) කුම්භක=(පොළවෙහි තදව සිටිනසේ හෝ කළසක උපන්නාසේ හෝ පෙණෙන බැවින්). කුඹගහ. *d*) කුම්භ=(තදව සිටිනු පෙණෙන බැවින්) ඇතාගේ හිස. *e*) කුම්භණ්ඩ=(කලතරම් අණ්ඩාකාර සම් ගෙඩු (වතුර පිණිස) ඇති හෙයින් හෝ ලොකු අණ්ඩකොෂ ඇතිහෙයින් හෝ) කුම්භාණ්ඩයෝ, කොමඩුවලටද නම්. *f*) කුම්භූට්ඨන=(හස්ති කුම්භය වැනි) සිවුරුන් බෙර ගැසීම. (දීඝ. 1. පිටු. 10) *g*) නිරුම්භති හෝ සන්නිරුම්භති=ඔබාසිටියි. (වි.ම)

108.

උසති–උණුසුම්වෙයි. හැගීම දෙයි. [උසොභුවධරුජාසු දහෙගහාදිකො –ධාතුවත්සංගහ]

a) සුස්සූසා=(සුස්සු+උසා) ඇසිමට ආශාව. *b*) උසා=ස්තන. (අලම්බුසා=අලම්බ+උසා) නොඑල්බෙන ස්තන. *c*) උසාමත්ත=ආහාර මාත්‍රයක් හෝ කෑමපෙංදක්. (සාම. ජා. 539) *d*) ඌස=උදෑසන. *e*) පච්චූස=(පති+ඌස) අරුණොදයෙන් පසු සූර්‍යෝදය තෙක් කාලය. *f*) උසුමා හෝ උස්මා=උණුසුම. (උස්මිකතො ම. නි. 1 පිටු 332.) (අංගු. iii පිටු. 372) *g*) උණ්හ=(උස+ණ) උෂ්ණය (වුණ්හ කියාද සිටී) *h*) අබ්භුණ්හ=(අභි+උණ්හ) දැඩි උෂ්ණය. (සුපත්ත ජා. 292) *i*) ඔසධ=(උසංධාතිති) ඖෂධය. *j*) ඔසධි=පලගෙන නැසෙන වෘක්ෂ වර්ග. (නිඝ. 525) *k*) ඔසධි=(උසනතප්පභාඑතාය ධියතිති ඔසධි) එනම් තාරකා (ඔසධිවිය තාරකා). *l*) උසීර=(උස+ඊර) සුවඳහෙංච. (අංගු iv. පිටු. 382) *m*) වුසති, පුසති, වුසති ආදියටද මෙය මූලික ධාතුයි.

109.

උසූයති– ඊර්ෂ්‍යාකරයි. (හදට වේදනාවෙන් අසනු ලැබේ.–උ+සූයති– සූයති වෙනම බලන්න.)

a) උසූයා=ඊර්ෂ්‍යාව. *b*) අනුසූයති=ඊර්ෂ්‍යා නොකරයි. *c*) අනුසූයායමාන=(අ+උසූයා+අයමාන) ඊෂ්‍ර්‍යාවට නොයන සිත ඇත්තේ. (අංගු. iii පිටු. 354)

111.

උලති-ඇදීයයි.

a) උළු=තරුව. (තරුව තරුමණ්ඩලයක් නොමැතිව තනිව නොපායයි.) *b*) උළුරාජ=චන්ද්‍රයා. *c*) උළුංක=(මිට ඇදිතිබෙන චන්ද්‍රාකෘතිය) දඬුකැටය. *d*) උළුම්ප=(ඇදී පාලින හෙයින්) පහුර. *e*) කුක්කුල=(කුක්ක+උල=චක්වී ඇදෙන) කිරිගල්. *f*) කුන්ථුල හෝ කුක්කුල=(තැම්බී එකතුවන බැවින්) හුණු අළු. (කුන්ථ+උල—කුන්ථති බලන්න) *g*) පංසුකූල=(පංසුවිය කුච්ඡිත භාවං උලතිති) පාංශුකූලය. *h*) (උලෙති=ඇදීයවයි. *i*) තුලෙති=(ත+උලෙති) බර කිරයි. (අංක. 646 බ.) *j*) තූල=(තු+උල=තමං ඇදීයයි) පුළුන්. *k*) තූලිකා=(පුළුන් සහිතවූ) මෙට්ටය. (බු. සික්ඛා. 195) *l*) තූලිනී=පුළුන්ගස. (ම. නි. 1. පිටු 320) *m*) පුලෙති=(පා+උලෙති) රැකීමට ඇදවයි— ලොකුවූවිට වෙන්වෙයි. (අංක. 912. බලන්න)

113.

උණ්ණති—ලොමින් ගොතයි. [අංක. 1433 වුණාතිහි කර්මකාරක කෘදන්තය වූ උණ්ණ [වුණ්ණ] මෙහි ධාතුවයි.

a) උණ්ණත=රන්කෙඳි ලොම්මෙන් ඇල්ලූ උරහිස පැලඳි ආභරණයක් (නිඝ. 285) *b*) උණ්ණා=(කම්බල) නූල්. *c*) පත්තුණ්ණ=පොතුවස්ත්‍ර. (නිඝ. 287) d) උණ්ණනාභි=(නැබෙන් නූල් යවන්නේ) මකුළුවා. (හත්ථිපාල ජා. 508) *e*) උණ්ණාරෝම=(නලලෙහි) ගෙතියන රෝමය.

144.

ඌනෙති-අඩුවෙයි. (ඌනෝවූ පරිහානියං—මඤ්ජූසා)

a) නූන=(න+ඌන) අඩුවක්නැති. එකාන්ත. *b*) ඌනොලොකො—අඩුපාඩු බෝහෝවූ ලොව. (ම. ii පිටු. 202) *c*) අනූන=අඩුවක්නැති. *d*) ඌනොදර=ආහාර අඩුකරනලද ගතිය ඇති. *e*) කාළොණී=(කළු+ඌනී=සෙම අඩුවන තැන)• වැලමිට. මේය පසුව කාළණි කියාද සිටියහැක. (නිඝ. 262) *f*) අනූනකං=(අ+ඌනකං) සියල්ල• (නිඝ. 677) *g*) යන්නූන=(යං+න+ඌන) යම් අඩුවක්නොවේ.-යහපති *h*) ඡාරත්තූන=(ඡ +රත්ති+ඌන) සය රැයකින් අඩු. (අංගු. iii පිටු 212). i) ඔණී=අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය. (*n*ecds). *j*) ඔණිරක්ඛක=අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය ගබඩාව රකින්නා *k*) කූණෙති=හැකිලෙයි. (කූණී=කොරා)

114. A

ඌපෙති-අල්ලාදරයි.

a) අනූපය=අල්ලා දරීම නැති. (සබ්බලොක විසංයුත්තො—සබ්බලොකො අනූපයො—ඉතිවු—ත්තක. පිටු. 482). *b*) අණ්ඩූපක=(අණ්ඩ+ඌපක=කෙළින් සිටුවිය නොහැකි ද්‍රව්‍යයක් අල්ලා දරන්නා) දරණුව. (චෙලණ්ඩුපකෙන-ම. නි. 1 පිටු. 372) *c*) ථූපෙති=(ථා+ඌපෙති) පැවතිම දරයි-තදව රැස්කරයි. (අංක. 689 බ)

115. A

ඌරෙති– ඇතුළට තදව ඇදෙයි. (දියගතිය) උරයි. (අංක. 1242. A හි 'රෙති' බලන්න.)

a) සින්දූර=මනොශිල. *b*) සින්දූරෙති=(දියගතිය සිදීමෙන් තදබවට එයි) මනෝශිල බවට පෙරළෙයි. රත්‍රුපාට ශවසියනු ව්‍යංගාර්ථයි. (සින්දූරිත=මහාබෝධිවංශය). *c*) ඔඩූරකා=(ඔඩ+ඌරක) ස්පර්ශය තදින් ඇතුළට අදෙන හෙයින් කොට්ඨය. (භූරිදත්ත ජා. 542) *d*) සංඌර=(සං+ඌර)=තද පෙණුම ඇති බල්ලා. *e*) වල්ලූර=(මක්ව තදවූයේ) වියළිමස්. (සැබධ දූධ ජා. 241) *f*) කෙයූර=(බාහුවෙහි තදවූණු) බාහු වළල්ල. *g*) කායූර=(සංඛපාල ජා. 523) *h*) සකායූර-(කුස ජා. 530) *h*) කත්ථූරිකා=කස්තුරි. *i*) ඌරු=කලවය. *j*) නාග නාසූරු=(නාග+නාස+ඌරු) ඇත්සොඬකට බදු කලවා ඇති.

116.

ඌසති–තුරුස්සයි. රිදවයි. (ඌසොරොගෙ-ධාතුවත්‍ථසංගහ)

a) ඌස=ලවණකර ද්‍රව්‍ය. කරමැටි. *b*) ඌසර=කරමැටි භූමිය. (නිඝ. 183) *c*) ඌසවා= එම (නිඝ. 183)

117.

ඌහති—සිතට නංවාගනියි. [ඌහොවිතක්කො -මිසද්ජූසා]

a) ඌහණ=තර්කණය. (ඌහණ, තර්කණ, විතර්කණ, ආරොහණ ක්‍රම යයි.) *b*) අබ්බූහති= ඇදගනියි. (මහා නි. පිටු. 574) *c*) අපබ්බූහති=පේළියෙන් ඉවත්කරයි *d*) අපවියූහති = පේළියෙන් ඉවතටගනියි (අපවියූහාපෙති. තච්ජසූකර ජා. 492) *e*) වියූහති= (වි+ඌහති) පේළියට තබයි. (සෙනාවියූහ—දීඝ.. 1. පිටු. 10) *f*) විසූහති=පැත්තකට කර පේළියට තබයි. (කෙසංවියූහති=හිස පීරයි). *g*) විහූහ=කූඩුව. අට්ටාලය. පඤ්ජරය. *h*) පටිවියූහති= හේත්තුකොට ගොඩගසයි. හෝ විරුද්ධයට ඝමූහකරයි. i) සකටවියූහ =කරත්ත රාශිය. *j*) සන්ධිවියූහ=මහාමාගියට වැටෙන ඒ ළඟදිම පටන්ගන්නා කුඩා පාරක් (blind alley) (ජාතක) *k*) උබ්බූහති=(උ+වි+ඌහති) තරව වැඩෙයි. (උබ්බුල්හවනතු=තරව වැඩුණු තැනැත්තා උබ්බුල්හවා අභිජාතො—ම. නි. ii පිටු 379) *l*) පච්චූහ=(පති+ඌහ) වරදවා සිතා ගන්නා ලද්ද හෝ ළඟටගත් උපකරණය විපතට හේතුවීම. (ජාතක). *m*) අනූහත= (අ+ඌහත) ඉවතට නොගන්නාලද. (තණ්හාසල්ලෙ අනූහතෙ—මහා. නි. පිටු. 676) *n*) පරිබ්බූහති=පිරවරයි. (පරිබ්බූල්හ—මහා. කපි. ජා. 515) *o*) ආයූහා=(ආය+ඌහා=ජීවගක්තිය තමා වෙතට ඇදගත හැකි කාලය) ආයුෂ. *p*) ආයූහති=ධෛර්‍ය්‍ය උපදවා ඉදිරියට යයි. වීර්යකරයි. (මහා ජනක ජා. 538) *q*) සමූහති=නසයි. මූලොත්පාටනය කරයි. (අයං මෙ පච්ඡිමාජාති-භාවා සබ්බෙ සමූහතා—අපදාන පිටු. 598) *r*) අභිසඤ්ඤූහති=සිත්හි එකට අමුණාගනියි. (ශී. ප) *s*) උපබ්බූහති=පැත්තකට ඇද තබයි. සූදනමට තබාගනියි (සමුපබ්බූල්හ=පැත්තක සූදනමට තබාගන්නාලද සේනා ඇත්තේ. ධජග්ග සූත්‍ර). *t*) නිය්‍යූහති=උඩට එළියට ගොඩ නැගෙයි. *u*) නිය්‍යූහ=කොත. සඳල්ල. (ම. නි. 1. වෙජ යන්ත පාසාදස්ස නිය්‍යූහ සතං) ලාටු, ද්‍රව, එල්ලන කොක්ක. (නිඝ. 833) *v*) සංයූහති= එකට කැටිකරයි. *w*) අභිසංයූහති=ක්‍රමානුකූලව කැටිකරයි (වි. ම. පිටු. 1145) *w*) ඌහි= පිත. යම්තම් හැගිමක් ගෙනදෙන ප්‍රමාණය (නිඝ. 679) *x*) බිම්බොහන=(බිම්බ+ඌහන = බිම්බයක් මෙන් නැගෙන) කොට්ටය. (අංගු. v පිටු. 490) *y*) උභතො වියූල්හ සංගාමො =දෙපිහින් ඇවිලී සටන් ඇති. (අයොඝර. ජා. 509) *z*) කුතූහති=කුතො+ඌහති) කුහුල් කරයි. (කුතුහල)

118.

එති-[අයති] එයි. වැටහෙයි. (ඉ. ගතියං—මඤ්ජූසා)

a) ඉත=එනලද. *b*) පරිත=වටකරනලද. *c*) පරියෙති=වටකරයි. *d*) වෙති=(වි+එති) පැටලෙයි. (අවෙච්ච=(අවෙත්වා) නොපැටලී, (රතනසුත්ත) *e*) වෙති=වියයි. (අංක. 1436 බ) *f*) වෙති=(වි+එති) ක්ෂීණවෙයි. (අංක. 1436 *A*. බලන්න) *g*) වෙති=වෙන්වෙයි. (වෙනෙනං හිතොනිනිවීශී=වෙන්කොට යවයි නොහොත් විදුරයි යන අර්ථයෙන් 'වි' යයිද නිරුක්තියක් ඇත.) *h*) සමෙති=එකට එයි. (අංක. 1488 බලන්න) *i*) අන්වෙති=(අනු+එති) අනුව එයි. *j*) පච්චෙති= සතුටුවෙයි. අදහයි. (සං 1. පිටු 216) (මහා. නි පිටු. 120) මංගලං පච්චෙන්ති=මංගලයයි අදහත්.) *k*) පතීත=(පති+ඉත) සතුටුවන ලද (පච්චෙති. හි. ක. කා. කෘ) *l*) අප්පතීත=නොසතුටු. (මනි 1. පිටු 60) *m*) අච්චෙති=(අති+එති) ඉක්මවයි. වරදකරයි. (අච්චය=වැරැද්ද) *n*) අපෙති=(අප+එති) ඉවත්වෙයි (අපෙත විඤ්ඤාණ=මළ) *o*) උපෙති=ළංවෙයි. (ධේනුපක=කිරිපස්සා. මහා නි. පිටු. 244) *p*) සමිති=එකට ඒම. (උපාංග සමිතිං වනං). *q*) ඉති=එනලද්ද. කියන්ලද්ද. *r*) අප්පෙති=(අප්පං+එති) එකවෙයි. *s*) අප්පෙති=(අප+එති) තිරණයකරයි. විතර්කණය කරයි. (මෙහි 'අප' තනාදි ගණයෙහි 'අප' ධාතුවකි). *t*) අප්පනා=විතර්කය. තීරණය. (නිඝ. 168) *u*) ව්‍යප්පනා=(වි+අප්පනා) තිරණය. (ධම්මසංගණි) *v*) අභිනෙති=(අභි+එති ඇවතක්නිසා තත්තම් කරන ලද භික්ෂුව අංපසු හාරගැනීම උස්හඬින් ප්‍රකාශ කරයි. (පාරාජිකා පාළි බු. සික්ඛා) *w*) අතිච්ච=(අති+ඉච්චා). ඉක්මවා. (සිරි. ජා. 284) *x*) ඉතිහ හෝ එතිහා =පරපුර. නිඝ 401) *y*) ඉතිකිරා=(ඉති+කිර+ආය) මෙසේ මෙසේ විලැයි පිළිගැනීම. අංගු. iii පිටු. 340) *z* එල=(මතුවීම ස්වභාව කොට ඇත්තෙ) නොහොත් (ආපසු ඒම ගන්නේ) වරද. (අංක. 122 A. හි මෙය ධාතුවවෙයි) 1) උදිච්ච=උසස්බවට පැමිණි. මාතංග ජා. 497) 2) පටිච්ච=(පටි+ඉත්වා='එති' හි පූර්වක්‍රියාවයි. 'ඉත්වා' ඉච්චවේ) හෙතුවී. නිසා. පිණිස. 3) පච්ච. පච්චා යනුද පටිච්චමයි. 4) පරිච්ච=(පරි+ඉත්වා) හොඳින් පරීක්ෂාකොට. (මනි. 1 පිටු. 180—පරිච්ච පජානාමි.) (අංක. 499. යේ පරිච්ජින්දිත්වා යි සංක්ෂිප්ත රූපයද පරිච්චවේ.) 5) අතීත=(අති+ඉත) ඉක්මවිනිලද්ද. පසුගිය. (මෙහිම '*w*' හි අතිච්චද බලන්න). 6) අනතීත=නොයික්මවූ. (මනි. 1. පිටු. 138) 7) අභිහාතික =(අභි+අතිත) ඉතා පෙර. 8) විපරියෙති=(වි+පරි+එති) පෙරලෙයි. දෙනස් වෙයි. (ම. නි ii පිටු. 135) 9) විපරිත—පෙරළුණ. 10) පාපෙති=(ප+අප+එති=ඒමට සලස්වයි) පමුණුවයි. (අංක. 872 C *m*. හා 68 ද බලන්න). 11) නෙති=(නි+එති) පමුණුවයි. (අංක. 808. බලන්න 12) එක=(සම්පූර්ණත්වයට එන්නා.) එකනම් සංඛ්‍යාව. 13) එකත්ත=එකබව, (මනි. 1. පිටු. 10.) අනන්‍යබව මීන් ප්‍රකාශකෙරෙයි. 14) අනෙක=(අ+එක) නොයෙක් 15) අතිරෙක=(අති+එක) උවමනාවට වැඩි. 16) සාතිරෙක් =වැඩිපුරත් සමග (දීඝ) 17) ව්‍යපෙති=වෙසෙසින් පහවෙයි. 18) සුඛෙති=(සුඛං+එති) සැපවත් වෙයි. (අංක. 1562 වෙනම බලන්න) 19) දුක්ඛෙති=(දුක්ඛං+එති) දුකට පැමිණෙයි. (දුක්ඛිති යටතේ බලන්න) 20) අනුවිච්ච=(අනු+වි+ඉත්වා) අනුව ගොස් (මනි. ii පිටු. 320) 21) පච්චෙක=(පති+එක) එකම එකක්වූ. පමණක් (unique) (පච්චෙකබුද්ධ=පසේබුදු) 22) පච්චේක සච්ච= සත්‍ය බව එහිම කියවෙන සත්‍යය ඒ ඒ අය තනි තනිව ශීගවය කල සත්‍ය. (මහා. නි. පිටු 222) (පච්චෙක සච්ච හි විරෝධාර්ථපදය සම්මය සච්ච යනුයි. (අංගු. iv පිටු. 80) 23) භිප්පාහි වෙති අසනං සමාගමො—(අංගු. iv. පිටු. 98) 24) කිංසෙවති=(කුමක්නමුත් එයි.) සිරිහැර වෙයි. (අංක. 200. බලාගන්න) 25) කෙවල=(එක+එව+ල=ඒකම පමණක් ගන්නා) තනි. 26) එකච්ච වසනො=(එකත්ත=එකබව) හැදි තනි රෙදිපොට ඇති.

(උම්මංදන්ති ජා. 526) 27) පාටෙක්කං=(පටි+ඒකං) වෙන වෙනම. (පංචු ම. පිටු. 376) 28) එකජ්ඣ=එකට තබන ලද. (ම. ම. පිටු. 1145) 29) අජ්ඣෙති=(අධි+එති = අධි යනු කියාද යන්නයි. අ පූර්ව යි නම අර්ථය වෙනස්වීම සලකන්න.) ඉගෙනගනියි. අංගා - කරයි. (අජ්ඣෙනන—මජ්. නි. පිටු. 95). 30) අභිජ්ඣෙති=(අභි+අධි+එති) දැඩි අංගාකය කරයි (අභි අජ්ඣං=දැඩි ආශාව. අ.ක. 75. අභිජ්ඣා ද බලන්න). 31) පච්චුපෙති=එලඹෙයි. (දසබ්‍රාහ්මණ ජා.) 32) ද්වෙජ්ඣ=(ද්වි+අජ්ඣ)

119.

එජති-කම්පාවෙයි. [ඉඤ්ජතිද බලන්න]

a) අනෙජති-නොසෙල්වෙයි. *b*) අනෙජා=අකම්පිත බව. තෘෂ්ණාව නැතිබව. *c*) ඒජා= තෘෂ්ණාව. *d*) ආනෙඤ්ජකාරණ=කම්පාකරවීමට දෙන කට්කටොළු (කාරණ=හිරිහැර. අංක. 57 තෙන් බලාගන්න). ඇතුන් හික්මවීමේ ක්‍රම. (එකපණ්ණ ජා.)

120.

එඨති-(විබාධෙති) යම් කාර්යකට එකගබව දැනෙන්ට හැසිර අවසථා-ව බලා බාධාකරයි.

a) ඒළක=(එඨක) එළුවා. (එළුදෙන ඇයගෙන් කිරිදෙවීන. නැනැත්තාට ඇදරය පෙන්-වා කිරිභාජනය පිරුණුවිට පසින් ඉතිරවා නැවතද ඇදරය කරයි. 'අජවක' බලන්න *b*) එණි=(ඒනි) එනම් මුව වර්ගය. (අංක 79. දෙකලද එණි යන්නෙහි නිරුක්තියද බලන්න.—ඒණිමිග යන්නට බොහෝ තන්හවල 'එළුමුවා' යයි අර්ථ දී තිබේ එබැවින් මේ ශබ්දය මෙතැනමද යෙදීමු). *c*) එළක-එළිපත. (ම. නි 1. පිටු. 722)

121.

එධති-ලබයි වැඩෙයි.

a) ගම්භිරෙ ගාධං එධති=නැඹුරු දියෙහි පිහිට ලබයි. (සං 1. පිටු. 314). *b*) සුඛෙධිත=(සුඛ+එධිත). සුවසේ වැඩුණු. (පා. පාළි. පිටු. 80)

121. A

එරණ්ඩති—හිංසාකරයි. කටු ඇනෙයි.

a) එරණ්ඩ=එරඬු,

122.

එරෙති-කම්පාකර ප්‍රකාශකරවයි. [ඊරෙති බලන්න).

a) එරක=ක්‍රියාකරවන්නා. දුවවන්නා. *b*) එරකවත්තික=ග්‍රීවය පමින් ගොජ ඇටය දක්වා නම් උපුවා ගෙණින් බැද කැඩීමෙන් දෙන වධය. (අංගු. ii) *c*) එරක=වාතය (කෙදබ ලෙරකක්ක. යක තැන එරක යනු එනම් කෙදි වර්ගයකි. බු. සික්ඛා. 63) *d*) එරකවන=එරුනාණ වනය. (යත ජා.454) *e*) සමෙරති=මුළුවේගයම යොදයි. (සමේරිත-ජාතක). *f*) සනෙරති=(සනං+එරති=සියගණන් විනිවිද යන එළි ප්‍රකාශකරයි.) විදුලිකොටයි. සනෙරිත -නාරද කස්සප ජා.) *g*) සදෙරිත=සනෙරිත. *h*) වාතොවා පණ්ණසටංවා එරෙති = වාතය හෝ පරඬලාවක් සොලවයි. (ම. නි. 1. පිටු 48.) *i*) එරණ=කම්පාකර ප්‍රකාශ-කරන. (එරණකබම=යමක් පූජාකරනවිට පුදුබිහිනෙන් දිම කයින් ප්‍රකාශකරන ගතිය ඇතිබව. (බුද්ද සික්ඛා 114)

122. A

එලයති-නිර්වර්ණවෙයි. සුදුවෙයි. කම්පාවෙයි. දෙස් ඇතිවෙයි.

a) අනෙල=අකම්පිත. *b*) එල=දෙසය. *c*) නෙලති=(නි+එලති) වරද ඉවත්කරයි. *d*) එලිතඝොස=සුදු ඝිසක්. *e*) එලාලුක=(සුදු අලයවැනි) කැකිරි. (ජද්දන්ත ජා. 513) *f*) එලං වුච්චතිදෙසො. නාංස්ස එලං ති නෙලං (පඤ්ච. ප. අටුවා. පිටු 48). *g*) එල, එළෙති පිණිස අංක. 123. *A*. බලන්න.

123.

එසති—සොයයි. මුදුන් පමුණුවයි නොහොත් ඉෂ්ටකරගනියි.

a) අන්වෙසති=(අනු+එසති) සොයයි. *b*) පරියෙසති=හැමපැනම සොයයි. පරියෙසිය = සොයනලද) *c*) සමාපන්නෙසිය=(සමාපත්ති+එසිය) සම්චිත සොයන. *d*) අජ්ඣෙසති = (අධි+එසති) ආරාධනාකරයි. (අජ්ඣෙසනං විදිත්වා=ආරාධනය ඉවසා). *e*) සමන්නෙසති= (සමං+එසති) පර්යෙෂණ කරයි. (ම නි. 1. පිටු 744) *f*) එසනා=ආශා. සෙවුම්. (මොරෙං වරති එසනා=මයුරයා ආහාර සෙවීමෙහි හැසිරෙයි) *g*) අනෙසනා=ඉෂ්ටකර ගැනීම නොසෙවියයුතු වරදවල්. (නාහං බුද්ධපතිකුට්ඨං කාහාමි අනෙසනං—වි. ම) එක්විසි අන්වෙෂණයෝ. *h*) එසිකා=ආශාව. *i*) ගවෙසති=සම්පත් දුරීම සොයයි. (ගු+එසති)

123. A

එළෙති—වැස්සෙයි.

a) එළා=කෙළ. එන්සාල් වලවද නම් *b*) බෙළා=කෙළ *c*) අනෙළ=ඩිරිසිදු d) එළගළ= කෙළතොළ. *e*) එළක=එළිපත. (අංගු. iii පිටු. 534) *f*) එළ=ජලය. (එළංවුච්චති උදකං මහා නි. පිටු 276) *g*) අනෙළගළ=කෙළතොළනොවූ. (අංගු. iv. පිටු 100.) *h*) සෙළෙති= (සයංඑළෙති=ස+එළෙති) කැගසයි. (අංක. 1595 A. බලන්න)

125.

ඔජෙති-පොෂ්‍යය ගනියි. ශක්තිමත් කරයි. (ජා ධාතුව 'උ' පූර්ව වීමෙන් ඔජ යයි සැදේ 'ඔජ, මෙහි ධාතුයි.)

a) ඔට්ඨ=(ඔජ්ජෙංති ඔට්ඨං) තොල්. *b*) නිරොජෙති=පොෂණගුණය සුන්කරයි. *c*) අනොජ=ඔජාව නොමැති (ආහාර) *d*) ඔජ=(පාලනතන්ත්‍රයෙහි දිවිපවත්වන හෙයින්) අයබද්ද e) ඔජාදෙති=(ඔජ+ආදෙති) අයබද්ද ගනියි. (ඔජාදන—මහාබොධි ජාතක 527)

125.A

ඔඩ්ඩෙති- දූල්දමයි. (සතුන්ට) උගුල් අටවයි. [ඉඩ වෙනස ගම්නෙ ධාතුවට 'අව' පූර්වව ඩකාරය මිශ්‍රව ඔඩ්ඩෙති යයි සැදේ උපූර්ව වී ඩ කාරය ට කාර වීමෙන් උට්ටෙති වේ. උට්ටෙති උඩ්ඩෙති දෙක්හි මද වෙනස සලකන්න.

a) කට්ඨිපි ඔඩ්ඩි=කට්ඨා එසවූයේය. (ඇටවූයේය) (පා. පාළි පිටු. 50) *b*) ඔඩ්ඩිත= එල්ලන ලද. (මෙය 'උර්චිත' මවියහැකි). *c*) නදී මුඛං ඛිපං ඔඩ්ඩෙය්‍ය=මෝයකටට කෙමින

බහාලන්නේනම්. *d)* පණ්ණොබද්ධිතො=පත්තැනකින් එල්ලූණු (පඤ්චායුධ ජා.) *e)* ඔබද්ධකං කූටපාසං විය=අටවනලද හොර උගුලක්වැනි. (කුක්කුෂ ජා. 448) *f)* පටිඔබද්ධිත = (පති+ඔබද්ධිත) ආපසු අටවනලද. (ජාතක)

126.

ඔණොජෙති—බෙදදෙයි. තමන්ට ගන්න පුළුවන් ප්‍රමාණය [අවශ්‍ය තරම පමණක් ගෙන බෙද දෙයි. [උප+ඔජෙති]

a) ඔණි, ඔණිරක්ඛක, යන දෙක. අංක. 114 රෙන් බලාගන්න. *b)* ඔණොජෙථාවුසො සංඝස්ස විහාරං—(පාචිත්තිය පාළි)

127.

ඔපෙති–තැන්පත්කරයි. (අංක 118 උපෙති ඔපෙති වී අර්ථය මඳක් වෙනස් වේ.)

a) නිබ්බාණං හදයස්මිං ඔපිය=නිවන හෘදයෙහි තැන්පත්කොටගෙන නොහොත් නිවන පරමාර්ථයකොට ගෙන *b)* ඔපිඛා=තබාගෙන. (මාතංග ජා. 497) *c)* ඔපෙන්ති=සොණක ජා. 526). *d)* වොපෙති=(වි+ඔපෙති) යථා සාතයෙන් . ඉවත්කරයි. (සුමංගල විලාසිනී)

128.

ඔමති–ලාමකවෙයි. අසමර්ථවෙයි. (නිරුක්ත්‍යර්ථය මමත්වය නැතුවෙයි යනුයි. 'ම්' ශබ්දයට 'උ' පූර්වවීම සලකන්න)

a) අනොම=(අ+ඔම) අලාමක. *b)* ඔමක=(තනතුරු පෞද්ගලික ගුණ ආදි) තත්වයෙන් අඩු. (තිස. 675) *c)* ඔමකත=ලාමකබව. (අපදාන පිටු. 296) *d)* ඔමස=(ඔමක). තත්වයෙන් අඩු. (නන්දිවිසාල ජා. 71) ඔමසවාද=නින්ද තෙපුල්. *e)* උස්සා, සමා, ඔමා=තමාට ශ්‍රෙෂ්ඨ යන්, තමා සමයන්, තමාගේ දෙවැනි තුන්වැනියන් (සංයුත්ත).

128. A

ඔරෙති–පහත්කරයි. යටකරයි. (අංක. 1242 A හි රෙති බලන්න.–'අව' පූර්ව 'රෙති']

a) ඔර=මෙහ. මෙතෙර. *b)* ඔරක=පිඩා. තත්වයෙන් අඩු. *c)* ඔරිම=අඩුපාත්වය ඇති. *d)* ඔරම්භාගිය=මෙතෙර කොට ස්කාර. (ඔරම්භාගිය සංයොජන) *e)* ඔරං තිවස්සෙහි = අවුරුදු තුනකට මෙහා. *f)* ඔරමත්තක=ස්වල්පමාත්‍ර. (දීඝ. 1. පිටු 6)

129.

ඔසති–උණුසුම්වෙයි. අවසානකරයි. (උසති ඌසති ද බලන්න.)

a) ඔස=(උස) උණුසුම. *b)* .ඔසධ=(ඔස ධාතීති)) ඖෂධය. *c)* අනොසිත=අවසාන නොවූ. නොපැසුණු. d) අජ්ඣොසති=(අධි+ඔසති) ඉතා උණුසුම්වෙයි. (අනික් අජ්ඣොසති අංක. 63 නෙන් බලන්න). *e)* අජ්ඣොස්ස=ඉතා උණුසුම්ව. (ථෙර. ගා. 98) *f)* අවොසති= නිම නොකරයි (අ+වි+ඔසති) *g)* ඔවස=(ඔසිත) ඔටුවා. (උව්ය) *g)* ඔසිත=නසනලද. (සබ්බං යොබ්බඤ්ඤං ජරාය ඔසිතං-මහා. නි. පිටු. 57.). *h)* වොසිත=(වි+ඔසිත) මුදුන් පමුණුවනලද. (අභිඤ්ඤා වොසිතො මුනි)

130.

ඔසෙති—තැන්පත් කරයි. [ඔපෙති මෙනි.]

a) නිබ්බා ගිහිත්තං අනවොසිතත්තො = ගිහිබව හැර. නිවනෙහි සිත තදින් නොඇලුණේ. (ථෙරගාථා 10) *b*) අවොසෙති=(අව+ඔසෙති) තදින් තැන්පත් කරයි. තදින් අලවයි.

114.

කකති } කංකති } කැදරගතිය නිසා ඉබේ තලුගැසෙමින් බුදියි. (Chuckles)

a) අවකකති=කැදරගතියෙන් හිලියි. *b*) ඔකකාක=(අව+කංක) එසේ බුදින්නා. සංඥා නාමයක්. *c*) කාක=කවුඩා. (කා.ක යි අනික් නිරුක්තිය අංක. 195 යේ බලන්න) *d*) ධංක=(කංක) කවුඩා. (ධංක හි. අනික් නිරුක්තිය අංක. 764. රේ බලන්න) *e*) අභි-කකති=එපිටදී ගොදුර දක අභිමානයෙන් තලුගසයි. *f*) කකච=කියත. දලුක්. (නිස 564) *g*) කාකච්ඡති= (කකච+සති = කියත් හඬක් මෙන්වෙයි) නින්දෙන් ගොරවයි. යාව සුරියුග්ගමනා කාකච්ඡමානා සුපිංසු-අංගු. vi පිටු. 524). *h*) කංක, කංකන, කංකල කංගු, පිණිස. අංක. 1 බලන්න.

142.

කක්ඛති—කොක්හඬින් සිනාසෙයි. උදවර්ත වායුව නගයි. [අනික් 'කක්ඛති' අංක. 144 රේ බලන්න).

a) කක්කර=කෙරළුක්කා. (කක්කර ජා.) *b*) කක්කාරි=(කක්ක+අරි=උදවර්තවායුව නසන්නා) කැකිරි. *c*) කක්කොල=(කක්ක+උල=උදවර්තවායුව සෑම අත යවන්නේ) කපු කිණිස්ස (මෙය කක්කොල කියාද සිටියි.) *d*) කක්කරතා=රළුබව. *e*) කක්ක= වටේ සුදු මැද කහපාට පෙණෙන මැණික් වගියක් *f*) කක්කටක=(කක්ක+අටක) කකුළුවා (කක්ක වැනි ඇස් ගමනය කරවන්නා යන අර්ථයෙන් කකුළුවාට කක්කටක. කක්කම දෙක යෙදේ.) කකුළුවාගේ එකවරට තැතිගැනීමකින් මෙන් ඇස් එළියට එනසැටි (කක්කටකස්ස විය අක්ඛීනි නික්ඛමිංසු) යන්නෙහි කියවේ. *g*) කක්ඛල=(කක්කං ලාතීති=උදවර්තවායුව ග්‍රහණය කරන්නේනුයි) කර්කශ පුද්ගලයා. *h*) කකු=(කක්කිතකුං අත්තීති= උදවර්තව නගනලද ජලය ඇත්තේනුයි) කඳුමුදුන. මොල්ලිය. (කකුධ—සං. 1 පිටු. 184) *i*) උසභෙණ චලකකුනා= සංචලන මොල්ලිය ඇති ගවයා විසින් (මහා. නි. පිටු. 244) *j*) කක්කාරු=(කක්ක+අරු= කක්කයනු ව්‍යංගාර්ථව 'සුදු' යනුවේ. අරු. තුවාලයයි. සුදුතුවාලයක් වැනි මලක් ඇත්තේ) කපුරු. (මෙහි මුල්පදය කකුරුවිය යුතුය.) *k*) කක්කස=නපුරු. l) කකුට = (කකුම්ව අටතීති=මොල්ලියක් මෙන් යේනුයි) පරෙවි. (පාරාපත යනුද පැන පැන යන අර්ථයෙන් බව අංක 3245 හෙන් බලාගන්න).

143.

කංඛති-සැකකරයි. කැමතිවෙයි. (කංඛිච්ඡසංසයෙ)

a) ආකංඛති= ප්‍රාර්ථනාකරයි. (ආකංඛමානා සොත්ථානං මංගලානි අචින්තයුං=ස්වස්ථයන් පතන්නෝ මගුල් කරුණු සිතූහ) *b*) පටිකංඛති =පරිස්සමින් බලාපොරොත්තුවෙන් කැමතිවෙයි. පරිස්සම් වෙයි. (සං 1. පිටු. 404) *c*) දින්න පාටිකංඛී=දුන්දෙය කැමතිවන සුළු (අංගු. iii පිටු. 376)

d) අප්පටිකංඛති=කලබල වෙයි. පරීක්ෂම් නොවෙයි. *e*) සම්පටිකංඛති=පරීක්ෂාකාරීව ක්‍රියා කෙරෙයි. *f*) අනුකංඛති=පසුපස එලවයි. (පියානුකංඛි ජා) *g*) සමනුකංඛති=පසුපස යගෙනියි. *h*) අභිකංඛති=බොහෝ කැමතිවෙයි. (සාම ජා. 539) *i*) නික්කංඛති=සැක නොකරයි. (නික්කංඛි—ජා) *j*) සකංඛ=සැකසහිත. *k*) පාටිකංඛී=බලාපොරොත්තු ඇත්තේ. කැමැත්ත ඇත්තේ. (ම. නි. ii පිටු. 251) *l*) කංඛා=කෙලෙස් (සං. 1. පිටු. 324) *m*) ආකංඛිත පටිබද්ධා=රූපසප්‍රතිබද්ධයන. (මහා නි. පිටු. 246)

144.

කක්කති-දියෙන් අඹරයි. කකියයි. උණුවෙයි.

a) සාසප කක්ක=අබකල්කය. *b*) කිකිත=(කක්කිත) උණුවී සහවූ. (සංයුක්ත). *c*) කක්ක=අඹරනලද කල්කය. *d*) කක්කුපනිසෙවිත—(කුසජා. 530) *e*) කක්කංච පටිච්ච=ඇඹුල් කල්කය නිසා. (අංගු iii පිටු. 368)

146.

කචති } බඳියි බබලයි. (කච. දි. දිත්තියං—මිඤ්ජූසා)
කච්චති }

a) කචකචති=එම ශබ්දය කරයි. *b*) විකචති=(මල්) පිපෙයි. *c*) විකච=මල් පිපුණු *d*) කාච=බාල්ක. (තුලාච කාචෙච පදරාතිව=තලාද බාල්කද ලැලිද-ජද්දන්ත ජා.) *d*) කච්චර= (කචචර) කසල.

147.

කඤ්චති-බඳියි. බබලයි.

a) කචඡ, කචඡති, කචඡපලක්ඛණ, සංකචඡා, කචඡපුට, කචඡක, කච්ඡා යන පද පිණිස අංක. 22 බලන්න). *b*) කඤ්චන=රන්. *c*) කඤ්චුක=සැට්ටය (සර්ප) හැවය (සු. විලාසිනි) සන්නාහය (දාඨාවංශ. 5.14)

149.

කඤ්ජති-ජලයෙන් මතුවෙයි. (කජ්රූහෙ-ධාතවත්ථ සංග්‍රහ)

a) කඤ්ජික=කාඩිකැද. *b*) කඤ්ජිය තෙල=කැඳමතුපිට පාවෙන තෙල. *c*) කඤ්ජ=නෙළුම් (සමන්ත. ව. 766) *d*) කාලකඤ්ජකා=බොවීම බහුල අසුරවර්ගයක්. ගොටුකොළ වැනි පැලෑටි වර්ගයක්.

150.

කටති-රසමාත්තු කරයි. තෙත් කරයි. මඩියි. වටකරයි. අධිකත්වයෙන් ක්‍රියාකෙරෙයි. මූවහකරයි. ගෙතෙයි.

a) කටන=පාපකර්මය. (වටකරන්නා. යන අර්ථයි.) *b*) කට=ශරීරයේ තෙත් පෙදෙස හඹු පෙදෙස. ඇත් කපොලය. (නිඝ. 353) *c*) කට ස්ත්‍රීනිමිත්ත. *d*) කොටචිකා= එම. *e*) කාට=පුරුෂ නිමිත්ත. (කාටකොටචිකා යයි යෙදී තිබේ.) *f*) කට=කළාලය. *g*) කට—සාරක=පොංතුකොළ පැදුර. *h*) කට=වැස්ම. කරත්තයෙහි අමරාව. *i*) සකට=(සහිතකටමූනින් නමනලද අමරාව ඇත්තේ). අමරාකරත්තය. *j*) කටක=පර්වත පාර්ශව මුවාව.

වලේල. *k*) අකට=රසමාත්තු නොකරනලද. *l*) අකටයූස=රසනොකරනලද සුප. (මහවග පිටු. 536) *m*) සංකව=(වැස්මක් නොහොත් සැගවිය යුතු බවක් සහිත වූයේ). විපත. (නිස. 692—සම්බාධො තුව සංකටො—සංකටගහන -මහාබෝධිවංශ) *n*) කටුවිසකත = ඉදුල්කරනලද-පාවිච්චිය නිසා අගය තුනීවූ. (අංගු iii පිටු. 506) *o*) කටල්ලක=රුකඩනැටීම (අංක. 60. බලාගන්න) *p*) මක්කටති=(ම+කටති) මැදීන් මැඩයවයි. (දරුමක්කටක = ලී උල. බුද්ද සික්ඛා. 141) *q*) සංකවීර=(සංකම+ඊර=සැගවියයුතුබව ප්‍රකට) සොරොව්ව. සමලසංකවිර=මල බස්නා සොරොව්ව—ම. නි. 1 පිටු 780) සාමාන්‍යයෙන් කසලගොඩටද සංකවීරයයි කිවහැකිය. (මහා නී. පිටු. 206) *r*) කටාකට=මුං ඇට නැති මුං වතුර. (මහ වග. පිටු 585) *s*) කවි=තුනපීය. (මෙය. කම කියාද සිටිනබව. කටසාටක= දියරෙද්ද යන ජාතක අටුවා පදයෙන් පෙණේ). *t*) කටිපරියොසාන=ජඝනය. (සංකප්ප ජා. 251) *u*) කටිච්ඡිකා=(කටි+අච්ඡිකා) තුන් ඇටය. (ම. නි. 1 පිටු. 40) *v*) කටසි=(කට+සිවථිකා) සොහොන. පොළව. පුනරුත්පත්තිය. (වඩ්ඪෙති කටසිං ඝොරං=දරුණුවූ නැවත නැවත භාණ්ඩාව වඩයි) *w*) කටාහ=භාජනය. *x*) කට=ජය. (කටග්ගාහ=ජයග්‍රහණය. ම. නි. i පිටු. 373-විරොධාර්ථපදය කලිග්ගාහ-ම. නි. ii පිටු. 369) *y*) කතු=(කටු) සංගය (නිස 401) *z*) පාකට=(ප+අකට) නොවසන. ප්‍රකට. 1) කළෙබර=(කළෙවර=මෘතශරීර ඇදුම නම් යොග්‍ය) මෘතශරීරය. 2) පාකතින්ද්‍රිය=(පාකට+ඉන්ද්‍රිය) විවෘත ඉන්ද්‍රිය ඇත්තේ (අංගු. iii පිටු. 476)

151.

කණ්ටති-ඇනෙයි. දුක්වෙයි. [කටිතුදීයනෙ දුක්ඛනෙ)

a) කණ්ට=කටුව. *b*) කණ්ටක=කටුව. *c*) කණ්ටකිවාට=කටුවැට. (චූල්ලවග්ග) *d*) සකණ්ටක= කටුස්සා *e*) පටිකණ්ටක=සතුරා. ස්වාභාවයෙන්ම හිරිහැරකාරයා. හෝ විරුද්ධවාදියා. මහිලා) මුඛ ජා. 26-ධ. ප. අ. කථා දරුසාකච්ඡාවන්). *j*) කටුක=(කටික) එනම් රසය. (තෙකටුක =තිකුළු) *g*) කටුල=කුළුරසඇති. *h*) කණ්ටකාධාන=කටුගැවසීගත් තැන. (අංගු. 1 පිටු. 72) *i*) කටුකඤ්චුකතා=කටුක දෘෂ්ටිනිසා සිතහකුළුවනබව. අදහස සැගවීම් ස්වාභාවය. (මහා නි. පිටු. 52) (වි. ම. පිටු. 1136) *j*) පටිකණ්ටකර=විරුද්ධකාරී. (මහා. නි. පිටු. 236) *k*) පිට්ඨිකණ්ටක=නොයෙක් ද එල්ලන පිණිස බිත්තිවල ගසන බෝලකූඩුවැනි උපකරණ (විරොචන ජා. 143.) කොඳුඇටය. (ජාතක අටුවාවෙහි පිට්ඨිකණ්ටකං එසසනො යයි කියාවන හෙයින් එල්ලුවත් බිත්තියෙහි සවිකරන්නෙක් යයිම අර්ථවේ. *i*) කටුවිස=දුස්නි - න්ධ, ඇනවැනි, කිළුටු, (අංගු. iii පිටු. 506)

152.

කඨති-වියලෙයි. පිසෙයි හෝ පැසෙයි. [කඨසොසනපාකෙසු]

a) කඨින=කකියනලද. පැසෙනලද. (තපොද කඨිතා. සන්දති=තපොද නදිය දිය උණුවී ගලයි) *b*) කඨල=කැබලිති. බොරළු. (ජා) *c*) කඨලක=බොරළු. *d*) කළිංගර=(කඨංගර= කඨ+අංග+ර) දඬුකද. බොල්වී. *e*) කඨින=වියලි. *f*) පක්කඨති=තම්බයි. (සංකිච්ච. ජා 529) *g*) උක්කඨති=තැම්බෙයි. (උක්කඨිත=අංගු. v පිටු. 485) *h*) කට්ඨ=(කඨිත) දර

152. A

කඨෙති-වියලිව අමුතු පෙනුමක් දෙයි.

a) කඨක=(උණ, බට, කෙසෙල් ආදී) වර්ග, එලගෙන නැසෙන ගස්. (ඵලානි කඨකං ස්ව අත්තකඤ්ඤාය වල්ලති=උණගස් ආදියෙහි එලගැනීම මෙන් තමාගේ විනාශය පිණිස

පලගන්නේය—ධම්මපද 164) *b* පක්කවාපෙබ්=තම්බව. (ජාතක ජා. 133) *c)* කට්ඨිස්ස=තැම්බීමෙන් වූ පාට ඇති නොහොත් රත්වන් කෙඳි ඇති ඇතිරිය. (අං.ගු. iii පිටු. 824.) *d)* කට්ඨක=දෙවගත. (දීඝ.)

153.

කණ්ඨති- වියලෙයි. [කඨිසොසෙ යනු ධාතුමඤ්ජුසාවෙහි දක්වේ. මෙහි මූලික පද. ජලවාචී ක. ශබ්දයත් ස්ථායි වාචී 'ඨා' ශබ්දයත් යයි කියමු. ජලය පිරීම නවතින තැන කණ්ඨ වේ. ආදියුගයේ කරකුඩා භාජනවල දිය නවතින තැන යන අර්ථදුන් 'කණ්ඨ' යන පදය ධාතුවක්කොට සලකා 'කඨිසොසෙ' යයි කීහු].

a) කණ්ඨ=බෙල්ල. භාජනයක කර. (මේපදය ධාතුරූපයෙන්ම සිටියි. *b)* උක්කණ්ඨති=කලකිරෙයි. (නොසන්සුන් ගතියෙන් බෙල්ල දික්වෙයි යනු නිරුක්ත්‍යර්ථයි)

154.

කණ්ඨෙති—ශබ්දනගා කියයි. වියලවයි. (කඨිභූසොසෙවු අජ්ඣනෙ)

a) උක්කණ්ඨෙති=කලකිරවයි. *b)* පරියුක්කණ්ඨෙති=අතිශයින් අංශාවෙන් බලාපොරොත්තුවෙයි. මාපරියුක්කණ්ඨී—ජාතක) *c)* සුවිකණ්ඨ=හිඳිකටු හිල. (නූල බලාපොරොත්තු තැන)

156.

කණ්ඩති-දූර්වලතිසා සිතාසිය නොහැකිව තියවයි. (කණ්ඩභූහසනෙ-ඔාත්වත්සංගහ]

a) උපකණ්ඩකී=ඉබේ සිනැහෙනබව ස්වභාවකොට ඇති (පෙතවත්ථු)

157.

කණ්ඩෙති-බෙදති. බිඳියි. රකියි. [කඩිවු. ජෙද. හෙදනාරක්ඛාසු]

a) කණ්ඩ=ඊතලය. *b)* කණ්ඩ=(පොතක) කොටස *c)* කණ්ඩ=උණබම්බුවක පුරුක් අතර ඇති කොටස. කෙණ්ඩය. *d)* කණ්ඩ=සිහින් කෙඳි *e)* කණ්ඩරා=කුඩාතහර. (මීදුළු යයි බුද්දකපාඨ අටුවාවෙහි එයි. *f)* කණ්ඩනාළී=හියවුර. *g)* කණ්ඩොලිකා=ඉරටු කුඩය. *h)* කණ්ඩූසක=ලකුණු පිණිස අල්ලන අණ්ඩය. (කඨින සිවුරෙහි) (මහවග. පිටු. 712)

159.

කඩ්ඪති-අදියි.

a) ආකඩ්ඪති=අදියි තමා වෙතට අදියි. (ම. නි. ii පිටු. 29) *b)* නිකඩ්ඪති=ඉවතට අදියි *c)* සංකඩ්ඪති=එකතුකොට අදියි. (ම. නි. i පිටු. 336) *d)* අතිකඩ්ඪති=බොහෝ අදියි. *e)* අවකඩ්ඪති=යටට අදියි. *f)* උපකඩ්ඪති=ළඟට අදියි (ම. නි. ii. පිටු. 135) *g)* උක්කඩ්ඪති=උඩුපැත්තෙන් ඉවතට අදියි. *h)* පච්චුක්කඩ්ඪති=(පති+උක්කඩ්ඪති) නැවත උඩු අතින් ඉවතට අදියි. (චුල්ලවග්ග) *i)* පරිකඩ්ඪති=සම්පූර්ණයෙන් අදියි. දිනයි. (ම. නි. ii පිටු 345)

j) සම්පරිකඩ්ඪති=හාත්පසින්ම ඇදගනියි. (ම. නි, ii. 29) *k*) දුන්නිකඩ්ඪිය=ඉවතට ගනු නොහැකි. (සොමනස්ස ජ. 505) *l*) සමාකඩ්ඪති=ඇදගනියි. *m*) විකඩ්ඪති=තල්ලු කරයි. (කණ්හ ජා. 440) *o*) අපකඩ්ඪති=ඉවතට අදියි. (අංගමංගානුපකඩ්ඪනොහොති= අගපසග ඇදකඩන්නේ වෙයි-මහා. නි. පිටු 292) *p*) පතිකඩ්ඪති=තමාවෙත තමාගනියි. (පා. පාලි. පිටු 292) (පතිකඩ්ඪනා නාම පතිපනාමනා).

160.

කණති-කුඩාවෙයි. කුඩුකරයි. මුදුන්වෙයි. ශබ්දවෙයි. (කණ මීලනෙ පිණිස ඊලග අංකය බලන්න.

a) කණ=කුඩ (නිඝ 441) *b*) කනිය=වඩා කුඩා *c*) කනිට්ඨ=ඉතාකුඩා. *d*) කණය= හෙල්ල. (සිවි. ජා 499). *e*) කණ=විත. ලපය. (නිඝ. 679) *f*) කණ=කුඩු. (අකණං අථූසං සුද්ධං-සුගන්ධං තණ්ඩුලප්ඵලං—ආවංනාවිය) *g*) කණයග්ග සදිස=හෙල්ලඅග වැනි. *h*) සකණ්ණිකා=ටොල්ලිය. (දීඝ. 1 පිටු. 131) *i*) කණ්ණිකා=ඉන්නා (ම නි ii පිටු. 165) *i*) කණේයස භාතරං=කුඩා හෝ බාල සහෝදරයා. (පක්කාරිය. ජා 481) කණෙයා. කනීය කියාදසිවි. *j*) කණිකාර=කැණිමඩල. (ථෙරගාථා අටුවා) කිණිහිරිය ගස. (මහා නි. පිටු. 488) *k*) කණාජක=සුන්සහල් පොරි. (මය්හක ජා.) *l*) කාකණ=(කාකණිකා) ඉතා කුඩා කාසිය.

160. A

කණති-ඇසපිය හෙළයි. (කණනිමීලනෙ—මඤ්ජූසා)

a) කාණ=(එක+කාණ=එකාණ=කාණ) එකැසක් ඇති

161.

කණ්ණෙති—අසයි. සිදුරුකරයි. (කණ්ණවූ සවණෙ-මඤ්ජූසා)

a) ආකණ්ණෙති=අසයි. *b*) කණ්ණ=කොන. ඇඳුමේ වාටිය හෝ මුල්ල (සිත්ති කණ්ණ) *c*) කණ්ණිකා=චක්‍රාරූපාකාරය. (කණ්ණික බද්ධෙහි විය සාළිසියෙහි) *d*) කණ්ණ= කුඹගස හෝ නැව හරවන උපකරණය. *e*) කණ්ණධාර=කඹරයා නොහොත් නාවිකයා. *f*) උක්කණ්ණෙති=කන් දිගුකරයි. *g*) උක්කණ්ණ=(ඇසීමට) කන් දිගුකොට ඇත්තේ. *h*) උපකණ්ණෙති=හදිසියේ බලාපොරොත්තුවක් නැතුව අසයි. (*overhears*) *i*) උපකණ්ණක ජප්පි=කනට කොඳුරන්නී. *j*) විකණ්ණ=ඇද දික්වූ කොන් ඇත්තේ. (මහවග පිටු. 726) *k*) විකණ්ණක=කියත්හැඩ උල්තලය ඇති ඊතල වගියක්. (ජාතක) *l*) කණ්ණිකා= (පියුම්) කොමිය. කර්ණාභරණය. ගෙයි මුදුන. මීහිවිත්තා (මහා නි. පිටු 526) *m*) නිකණ්ණිකං=රහසේ (පරිවාර පාළි). *n*) නිකණ්ණෙති=කොඳුරා කියයි. (ථූස. ජා. 338) *o*) ගොකණ්ණ=(ගවාලව සිදුරුකරන්නා) ගෝනා. *p*) කණ්ණපුප්ඵ=මිදිමල්. (අපදාන පිටු. 336—පා. පාළි පිටු. 502).

163.

කණ්ඩූයති } කසයි.
කණ්ඩුවති }

a) කණ්ඩූති හෝ කණ්ඩුයනා=කැසීම. *b*) පිට්ඨංකණ්ඩුවමානො=පිට කසන්නේ. (අංගු. iv 395) *c*) කණ්ඩුවිතබ්බ කාලෙ=(ප ප. ෆ. කථා. පිටු. 66).

165.

කන්තති-කපයි [නූල්] කටියි (ලියකමෙන්) යටට කපයි. ඕතයි:

a) කුසලාහං ගහපති කප්පාසං කන්තිතුං=ගෘහපතිය, මම කපු කටින්ට සමර්ථවෙමි. (අං.ගු. vi පිටු. 522) b) විකන්තති=(ශල්‍ය වෛද්‍යයා) කපයි. c) වෙකන්තකලෝහං=ශල්‍යක මී වලට! වෙන්කරනලද ලෝහවර්ග. d) කන්තන=කැපුම. e) කන්තිත=කටිනලද (සාමං කන්තං=තමාවිසින්ම කටිනලද) f) සල්ලකත්ත=ශල්‍යවෛද්‍යයා. (භිසක්කං සල්ලකත්තං උපට්ඨාපෙය්‍යුං-ම. නි. ii පිටු. 135) g) උක්කන්තෙති=උඩටකපා වෙන්කරයි. (ඌරුමංසං උක්කන්තිත්වා=කලවෙහි මස්කපා ඉවත්කොට-මහවග. පිටු. 554) h) පරිකන්තති=කපන්නාක් මෙන් වේදනාවදෙයි. (වාතා කුච්ඡිං පරිකන්තන්ති-ම. නි. 1 පිටු. 578) i) සම්පරිකන්තති=සහමුලින්ම කපයි. නොහොත් කිප පලක් එකක්සේ දනෙනතරම් වේදනාව දෙයි j) සංකන්තති=එකව කපයි=හැමපැත්තෙම කපයි. k) විකන්තන=ශල්‍යපිහිය. (ගොවිකන්තනෙන—ම. නි. ii පිටු. 298) l) අනුකන්තති=කපයි. (කුසෝ යථා දුග්ගහිතෝ=හත්ථමෙවානුකන්තති-ධ. පද. 311) m) අපකන්තති හෝ අවකන්තති හෝ නිකන්තති= කපා ඉවත්කරයි. n) කිලෙස කන්තනං ඤාණං—අපදාන පිටු. 376 o) කිණ්හ=(කසිණ. කතිණ) සියල්ල. (අං.ගු. iv. පිටු. 244) p) කසිණ=(කති+ණ=වටකරනලද) සියල්ල.

166.

කත්තරයති-ලිහිල් කරයි.

a) කත්තරයට්ඨි=ගමන ලිහිල්කරන යෂ්ටිය. සැරයටිය. b) කත්තර දණ්ඩ සුකතෙ=මැනවින් කළසැරයටි. (අපදාන පිටු. 554)

167.

කත්ථති-පසසයි. [කත්ථ සිලාඝායං-මඤ්ජූසා]

a) විකත්ථති=තමාම පසසා ගනියි. (විකත්ථකභික්ඛු -කටාහක ජා.—මහා. නි. පිටු. 294) b) පවිකත්ථති=අංශ්ම වර්ණනයටම පුරුදුවෙයි. (කටාහක ජා.) c) කත්ථික=පසසන්නා. (මහා. නි. පිටු. 524)

168.

කථති-ඉදෙයි. තැම්බෙයි. හිංසාවෙයි. (කථභූපාකෙ)

a) පක්කථාපෙති=තම්බවයි. b) කථලික=පැබිසස.

169.

කථෙති-කියයි. [කථ. චු. වාක්‍යප්පබන්ධෙ—මඤ්ජූසා)

a) කථා=කීම. b) කථික=කියන්නා. c) සංකථෙති=තේරුම් කරයි. (සංකථීයති= තේරුම් කරනු ලැබේ—දම්සඟණු අටුවා) d) කථොජ්ජ=කෝලාහලය හෝ කථා සටන. (මහා නි පිටු. 224) e) කවජති=(කත්ථති=කථෙතිහි' කම්කාරකය) කියනු ලැබේ. f) සංකවේජති=(සංකවජති) සංකවජා කරයි. g) කවජන්තර=රජු රහස් කථාකරන ස්ථානය! (වි. ව. අටුවා)

171.

කන්දති-අඬයි. කැඳවයි. දියඋනයි. සතුට උපදවයි.

a) කන්න=වැස්සෙනලද—කාන්දුවීම. (ජාතක) *b*) මූලකන්ද=මූලපලං අල. රාබු අල. (අයොඝර ජා) *c*) බිළාලිකන්ද=මෙහෙනියොක් අල. (භික්ඛාපරම්පර ජා) *d*) වික්කන්දති-(සිත්තුර) අඬයි. (ම නි. ii පිටු. 293) (වික්කන්දිතබ්බං විරවිතබ්බං). *e*) පක්කන්දති = දුවමින් යයි. *f*) ඔක්කන්දති=පැන පැන නොහොත් ඔකඳකොට මතුවී පවත්වයි. (ජා) *g*) කන්දල=කදුළු. හෙළ උපුල්. (දීඝ).

173.

කනති—බබලයි. ප්‍රියවෙයි. අගයවෙයි.

a) කනක=රන්. *b*) කනකවණ්ණ=ප්‍රිය පාට, රන්වන් *c*) කඤ්ඤ=(කනතීති කඤ්ඤ) කන්‍යාව. *d*) කනීනිකා=(කන+ඊයිකා=බබිලමින් යනෙන) කළු ඉංගිරියාව. (අක්ෂිගෝලය) *e*) කන=ලපටි (අංක 169. ද බලන්න). *f*) කනිට්ඨ=ප්‍රියබව ස්ථිර. *g*) අකනිට්ඨ=ප්‍රිය-බව තොර. එනම් අකනිට්ඨ බඹලොව. *h*) අකන්ත=මනොඥ නොවූ. (කුස-ජා. 530-අංක. 180. කමනී යටතේද අකන්ත එයි). නිකන්ති=ආශාව. (අංක. 180. ද බ)

173. A

කපති-රඳවා තබවයි. (කප අවජාපනෙ—මඤ්ජුසා - අංක. 22. අවජති බලන්න).

a) කප=ඇතුලතට බොක්ක ගැහුණුගතිය. *b*) කපොල=(කප+උල=කපතං උලතීති = බොකුගැහුණු බවට යේනුයි) කම්මුල. *c*) කපාල=(කප+අල=බෙංකු ගැහුණු බව පේලියට ඇති) කබල හෝ තැටිය. *d*) කපල්ලක=(පාත්‍රනැඩයට බෙංකුගැහීම ඇති) (හිස්) කබල. (අංගාර කපල්ල=ගිනිකබල—කපල්ලපූව=සැළියෙහි පිසූ නැවුම් නොහොත් හැලපු.) *e*) කප-ල්ල=කපාල. *f*) සංකාපෙති=සූදනම්කරයි. (කාපෙති වෙනමද බලන්න)
g) කබර=(කපර) වෙන් වෙන්ව පෙණෙනපාට. *h*) කබ්බ=(ගැගිම රඳවනලද්ද) කාව්‍යය *i*) කබරවජ්ජායො=තුනීසෙවන ඇති. (ම. නි. 1 පිටු. 182—විරොධාර්ථපදය සන්දච්ඡායො)
j) කබල=වෙන්වූ පිඩ-කෑම කට. (අනාභවෙ කබලෙ මුඛද්වාරං විවරන්තස්ස—පරිවාර පාළි පිටු. 35) *k*) සකබලං කරොයි=කෑම කටේඇතුව කථාකෙළේය. *l*) කබලං කරොමි= කමි. (බක ජා.) *m*) කබලිංකාර=කෑමවගයෙන් ගන්නා (ම. නි. 1 පිටු 112) *n*) කබලිකා= පැලැස්තරය (කබොළුව) (මහාවග. පිටු. 534) *o*) ආකබ්බමානා=අහංකාරව කියා ගනිමින් (සරභමිග ජා. 483)

174.

කප්පති—(වස්ත්‍රාදිය) අඳියි. සූදුසුවෙයි. ගත්‍යවෙයි. සමර්ථවෙයි. (කප්පභුසතාං සාමත්‍ථෙ අවජාද නෙසු).

a) කප්ප=සුදුසු, වස්ත්‍ර, කල්පය, *b*) ආකප්පති=අඳියි. *c*) කප්පන=සූදනම. *d*) කප්පෙති= අන්දවයි. (කප්පක=කරසවන්නා) (රථංවා අස්සංවා කප්පෙත්වා *e*) උපකප්පති=සුදුසුවෙයි *f*) කප්පාස=(කප්ප+ආස=වස්ත්‍රවලට ආහාරය) පුළුන්.

175.

කප්පති-සුදුසුකරයි. තීරණය කරයි. මඳක්වෙයි. සමානවෙයි. [කප්ප චු. විධි. අප්ප විතක්කෙසු]

a) කප්ප=වියහැකි. සමාන. (සත්ථුකප්ප=බුදුන්වැනි ම. නි. 1. පිටු. 372) *b*) පරිකප්පෙති=සුදුසුකරවයි. පූජාකරවයි. *c*) විකප්පෙති=කිපයක් අතර එකක් නියමය කරයි. *d*) විකප්පෙති=තෝරාදෙයි. භාරදෙයි. (අනුජානාමි භික්ඛවෙ අතිරෙක චීවරං විකප්පෙතුං—මහාවග පිටු. 712—බු. සික්ඛා. 229) *e*) නිබ්බිකප්ප=ස්ථිර. *f*) සංකප්පෙති=තීරණය කරයි. (සම්මා සංකප්ප=නිවැරදි තීරණය නොහොත් විතර්කය.—මාමං ජනපදා-සංකප්පෙති=මාකලදේ අනිකෙක් නොදනිවායි පතයි-මහා. නි. පිටු. 110) *g*) අවකප්පෙති=අදහයි. (ඔකප්පනියං=හැදහිලිකටයුතුවූ. කක්කාරු ජාතක 326) *h*) ආකප්පෙති=තිලඇඳුම්ලයි. (කායමීයට සුදුසු කරගනියි.) *i*) ආකප්ප=වෙසය. ආකප්පො වෙසො නෙපච්ඡං—අභි. 279) *j*) පකප්පෙති=සුදනම්කරයි. යොදවයි. (තක්කාව දිට්ඨිසු පකප්පයිත්වා=දෘෂ්ටීනහි සංකල්පනාය යොදවා—මහා. නි. පිටු 402) *k*) පකප්පිතානි විනිච්ඡයානි=අවශ්‍ය කල්පනාව යොදවා අවසානැකරනලද විනිශ්චයන්. (මහා. නි. පිටු. 154) *l*) කප්පර=සුදුසු බවලත්. (පොර-කැම්ච සුදුසුබව ලත්හෙයින්) වැළමිට. (බඩුපැටවීමට සුදුසුබව ලත් හෙයින්). නැවා. (සුලුප්පුව) *m*) සංකාපෙති=(සංකප්පෙති) සුදනම්කරයි. *n*) කප්පකන්දරනදී=කාදූරක් බවට මදක් අඩු නදිය (කන්දර 'දරති' යන ආඛ්‍යාතයෙන් අංක. 712 හෙත් බලාගන්න. *o*) අල්ලකප්ප=තෙත්බව මදක් පමණක් අඩු රට. *p*) තණ්හා පකප්පනා=තෘෂ්ණා-වට අනුව කෙරෙන සුදනම. (මහා. නි. පිටු 108)

176.

කම්පති-සැලෙයි. මදක් සැලෙයි. [කපිකිසඇච්චලනෙ-ඉ ඍද්ජූසා]

a) කම්පෙති=සලයි. *b*) විකම්පෙති=අදහස් නොපිටට හැරවීමට කම්පාකරවයි. (නිසීද-නොතං විකම්පෙති, මාරස්ස හදයං යති-වි. ම.) *c*) පරිකම්පති=සම්පූර්ණයෙන්ම සැලෙයි *d*) ආකම්පති=සැලීම තමාවෙතට එයි. (ආකම්පිත හදයො-සැලීම්ගත හෘදය ඇත්තේ) *e*) පකම්පති=සැලෙන්නට සලස්වයි. (සබ්බො ආදිපිතො ලොකො-සබ්බො ලොකො පධූපිතො සබ්බො පජ්ජලිතො ලොකො සබ්බො ලොකො පකම්පිතො. සංයුත්ත 1.) *f*) සම්පකම්පති=කරකැවෙයි ම. නි 1. පිටු. 390) *g*) පටිකම්පති=ආපසු සැලෙයි. *h*) ඔකම්පති=යටඅතට සැලෙයි. (සීසංඔකම්පෙත්වා=හිස (ඔවිකියනනාක් මෙන්) සලා—ම. නි 1 පිටු. 274) *i*) අනුකම්පති=අනුව සැලෙයි. (අනුන්ගේ චඤ්චලබවක් දුක තමාද චඤ්චලවෙයි). *j*) අනු-පකම්පති=අනුව සැලෙන්ට සලස්වයි. (ථෙරගාථා) *k*) පකම්පෙති=වෙව්ලවයි. *l*) අවිකම්පති=අදහස් නොපිටට හැරීමට තරම් කම්පානොවෙයි. (අවිකම්පයමාන—භූරිදත්ත ජා.) *m*) අසම්පකම්පෙති=සමග කම්පානොකරයි. (චතූහි වාතෙහි අසම්පකම්පියො=සතර දිග වාතයන් විසින්ද වංක වේගයට අසුකළ නොහැකි.) *n*) කපි=(කම්පතිති) වඳුරා. *o*) කපිල=(වඳුරාගේ පාටරශත්.-කපිවණ්ණං ලානිති) දුඹුරු කෙශ. *p*) කපිත්ථ=(කපි+ථා=වඳුරන්ගේ වාසය) දිවුල්ගස. *q*) කපිඤ්ජල=(කපි+ඉඤ්ජ+ල=වඳුරන්ගේ කම්පාගතිය ගත්) පොල්කිච්චන් වර්ගයක්.-(කපි+චලයනු කපිඤ්චල වී. කපිඤ්ජලවූයේයසිද ඇතැම්හු තෝරති.) *r*) කපිසීස=අගුල් කණුව. (පලාස. ජා. 307) *s*) සම්පකම්පති=එකට කම්පාකරයි. (මහාබොධි ජා. 527) *t*) කපොත=(කපි+ඔදත=සුදුපාට සැලෙන පක්ෂියා) පරෙවියා. (කපොතිකා ගිද්ධිගතො-පංචු පොසථ. ජා. 490) *u*) කාපොතිකාසුරා=පරෙවියන් බඳු පිරිසිදු රා. (සුරාපාන ජා. 81).

179.

කම්බති-සංවරය කරයි.(කම්බ සංවරණෙ-ම්සද්ජූසා) ආකාරය සොලවයි.

නොහොත් වෙනස් කරයි. (Transforms)

a) කම්බු=වළල්ල. හක. ස්වර්ණය. (කම්බුතලාභාසා=රන්තලය බරක් බඳුවූ—අලම්බුසා ජා. 522) *b*) කම්බුගීව=හකක්වැනි බෙල්ල හෝ රන්ගැටවැනි බෙල්ල. *c*) කම්බල=ඌර්ණා වස්ත්‍රය. (කම්බල සිලාසන=වුලන් වස්ත්‍ර කැටිකොට සෑදුණු ආසනය) *d*) කම්බල=නාග — වර්ගයක්. *e*) කම්බලපරික්ඛෙපෙන=රක්ත කම්බලයක්හුගේ වටකිරීමකින් බදු—(බොධිවංශ.) *f*) කම්බුස්ස=(කම්බු+ස=කම්බුස්ස) රනින් සාදනලද. *g*) කම්මාර=(කම්බු.+ආර) රිදී කරු සාමාන්‍යයෙන් ලෝහකර්මිකයා. (කම්මාරො රජතස්සෙව). *h*) කෙසකම්බල=සත්ව ලොම වස්ත්‍ර. (අංගු. iii පිටු. 428).

180.

කමති—යයි. කැමැතිවෙයි.

a) අක්කමති=පාගයි. *b*) පක්කමති=ගමන්කරයි. *c*) පරක්කමති=අනුන් පාගයි. එපිට යයි *c*) නික්ඛමති=(නික්කමති) නික්මෙයි. *d*) නික්ඛන්තදාඨ=නල දත් ඇති. (තක්කාරිය ජා. 481) *e*) නික්කම=වීර්‍යය. (තිබ්බ නික්කමො=තීව්‍රවීර්‍යය ඇති—සං. 1 පිටු. 346) *f*) සමනුක්කමති=එක්ව දිගටම ගමන්කරයි. (ජා.) *g*) වික්කමති= බලවත්වෙයි. (වික්කන්ත-කතා. කා.) *h*) සංකමති=එකකින් අනිකට මාරුවියයි. *i*) සංකාමෙති=මාරුකරයි. (පා. පාලි පිටු. 16) ගමන්කරයි. (පා. පාලි පිටු. 110) *j*) සංකම=පාලම (අත්තානං සංකමං කත්වා= තමා උඩින් ගමන්කරන්ට සැලසූයේය.) *k*) අනුක්කමති=අනුව යේ. *l*) අතික්කමති= ඉදිරියට යයි (මානිවත්ත, අභික්කම) *m*) අභික්කමති=කැමැතිවෙයි. (අභික්කන්ත=සිත්ගන්නාලද. *n*) අතික්කමති=ඉක්මවයි. (දුරතික්කම=ඉක්මවිය නොහැකි.) *o*) සමතික්කමති= ඉක්මවා තවත් සීමාවකට යයි. *p*) උපක්කමති=උපායොදයි. (කෙනාකාරෙන පි උපක්කමිත්වා) පහරදෙයි. (පාණීහි උපක්කමති-මහා. නි. පිටු. 568) *q*) උක්කාමෙති=අයින්කරවයි (රථං උක්කාමෙත්වා) *r*) අපක්කමති=ඉවතයයි. *s*) කම්ම=යායුතු සීමාව. ක්‍රියාව. කළයුතු යයි සිත්හි ඇදගනු ලබන ක්‍රියා පිළිවෙල සියල්ල. (චෙතනාහං භික්ඛවෙ කම්මං වදාමි) *t*) පටික්කමති=ගමන නවත්වයි. වැලකෙයි. (පිණ්ඩපාත පටික්කන්තො=පිණ්ඩපාතයෙන් වැලකුණේ. ම. නි. 1. පිටු. 588) *u*) උක්කමති=පියවර හොඳින් තගා ගමන්කරයි. *v*) අභිනික්ඛමති=අභිනිෂ්ක්‍රමණය කරයි. නොහොත් භෞතිකත්වය හැරීම අරඹයි. *w*) චංකමති= (කමති කමති=කංකමති=චංකමති) සක්මන් කරයි. *x*) අචංකම=සක්මනට නුසුදුසු. *y*) අභිනික්කමති=(අභි+අතික්කමති) ඉක්මවා බොහෝදුරයයි. (මහාහංස ජා. 543) *z*) අනුපසංකමති=ලඟට යන්නකු දක ඒ අනුව ලංවෙයි. 1) අනුචංකමති=යම්කරුණක් උදෙසා සක්මන්කරයි. (ජංඝාවිහාරං අනුචංකමන්තො=ජංඝා ව්‍යායාමය පිණිස සක්මන් කරන්නේ-කණ්හ ජා. 440) 2) අනුපක්කම= විශේෂ උපායක් නැතුව. 3) අවක්කමති= ඉවත්වෙයි. (මග්ගා ඔක්කම්ම=පාරෙන් අයිනට වී) පහලවෙයි. (ගබ්භස්ස අවක්කම. අංගු iii පිටු. 316) 4) ඔපක්කමික=උපක්‍රම ඇති. 5) කිමි=පණුවා 6) කමල=(කමතාලාති= =කමාභාවය රැගත්) පියුම. සැවන්න. 7) කමලපාදුකා=සැමැත්තවුවා පාවහන් (මහවග පිටු. 496) 8) නිකමති=ආශාවෙයි. (නිකන්ති=ආශාව) 9) නික්කාමී=ආශාඇති. (නික්කාමිනො ගොතම සාසනම්හි=ගෞතම ශාසනයෙහි ඇලුණු. 10) රථං උක්කාමාපෙති=රථය අයින්කරවයි. (රාජෝවාද ජා. 151) 11) විපරක්කමති=ඉතා උත්සාහකරයි. (විපරමකරයි.)

සුත්තනිපාත). 12) වීතික්කමති=(වි+අතික්කමති) ක්‍රියාවෙහි යෙදෙවයි. (පා පාළි. පිටු 160.) 13) අවොක්කමති=වෙනස්ව නොසිටියි. (සච්චා අවොක්කමං=සත්‍යයෙන් නොවෙනස්ව -මිලිං. පිටු 60.) 14) පරික්කමති=හැරයයි. (තස්සාස්ස අඤ්ඤං සමංතිත්‍ථං පරික්කමනාය= එය හැරපියා යැමට අන්‍යවූ සමතොටකුත් වේද. ම. නි. 1 පිටු 102) 15) නික්ඛමන වෙලා=වඩදිය වේලාව. (සමුද්ද ජා. 296)—ඔසක්කනවෙලා=බාදිය වෙලාව. අ.කෝ. 1454 බලන්න.) 16) නික්කම්මං=අරමුණුකරනලද කිසිවක් නැතුව නිකම්. කිං නික්කම්මං අධ්‍යාම= කුමකට නිකම් හිඳුමෝද?—මිගපොතක. ජා. 372) 17) පටික්කමන=ආසනශාලාව (මෙහිම 1 අංකය බලන්න). 18) කම්මට්ඨාන=(මනොභූතො මම්මට්ඨානං කම්මට්ඨානං=සිත නගන මර්ස්ථාන කර්මස්ථානවේ.) කමටහන්. බොධිවංශටීකා) 19) කම්මසාමි=රැකැව දෙන්නා. (අපදාන. පිටු. 488) 20) සප්පටිකම්ම=පිළියම් සහිත (සප්පටි කම්මං ආපත්තිං—අංගුත්තර. වි. ප. අප්පටිකම්ම-20) ඔක්කමන=(මෙහිම අංක. 3.) නීවරණධර්ම නොහොත් නියම මගින් අයිනකට හා ඉවතට හරවන ධර්ම. (ඔක්කමන පුබ්බංගමා=නීවරණ වැඩිකර ගැනීමෙහි පෙරදැරිවූ. අංගු. iv. පිටු 286) 21) වොක්කමති=(වි+අව+කමති=වෙනස්ව යයි.) ව්‍යවහාරය වෙනස්වෙයි. (වොක්කමති ආයස්මා පුරිම වොහාරා පච්ඡිම වොහාරං= ආයුෂ්මතුනි. පුරිම ව්‍යවහාරයෙන් පශ්චිම ව්‍යවහාරය වෙනස්වයයි. අංගු iv. පිටු 364) පසුකොටයයි. (මහා. නි. පිටු. 542) 22) 'ඛමති' 'අභි'පූර්ව විමෙ සිද්ධිය අ.කො. 295 බලන්න).

180. A

කයති } මිලදී ගනීයි.
කෙති }

a) වික්කයති=හෝ වික්කෙති=විකුණයි. *b*) වික්කෙතු=හෝ වික්කයිතු=විකුණන්නා. *c*) කයික=මිලදී ගන්නා. *d*) නික්කය=මිලයට ගැනීම.

181.

කරොති—කරයි.

a) පාතරාසංකරොති=උදය ආහාරය ගනියි. *b*) ගෙහංකරොති=ගෙයක් ගොඩනගයි. *c*) කොධංකරොති=තරහවෙයි. *d*) මුට්ඨිංකරොති=මිටමොලවාගනියි. *e*) නිමිත්තංකරොති= ශුභ හෝ අශුභ ලකුණු පෙන්වයි. *f*) මස්සුංකරොති=රැවුල කොටකර සරසයි. *g*) අලංකරොති=සුදුසුකරයි. ලක්ෂණකරයි. *h*) විසෙකරොති=විශේෂකරයි. *i*) ඡිද්දංකරොති= ලොල්වෙයි. *j*) උත්තානීකරොති=පැහැදිලිකරයි. *k*) ආකරොති=සැලැස්ම පෙන්වයි ඉඟිකරයි. (නිශ. 738) *l*). ආකාරවතීසද්ධා=සුදුසු හේතු ඇති ශ්‍රද්ධාව. (ම. නි. ii පිටු. 367) *m*) සමුපාකරොති=රැස්කරයි. සමුපාකරොනතා—ගිජ්ඣාල ජා. 541). *n*) ආකර=ජනන—ස්ථානය. *o*) පකරොති=ගොතයි, රැස්කරයි, (සිකුපකරණ=මහණ පිරිකර - බුද්ධසික්ඛා 337). *p*) (පකරණ=අමිසථාව, (පා පාළි. පිටු. 44) *q*) පකරොති පුඤ්ඤං=පින් රැස්කරයි. (උම්මාදන්ති ජා. 526) *r*)) විප්පකත=ගෙරීම වෙනස්කරනලද. (ම. නි. ii පිටු 178) *s*) විප්පකරොති=කර අඩුවෙන් නවත්වයි. (ම. නි. 1 පිටු 396) *t*) සංකරොති=නිවැරදිව කරයි. (මහා. නි. පිටු 208) *u*) සංකාර=කසල, (සංකාරධාන=කසලගොඩ. ධ. පද) *v*) වීකරොති=නොපිට පෙරළෙයි. මාලාවීකාරී=කා නා මල්දම්-එකවර්ගයක් කොවන බව

විකාරයකි-කුස ජා. 580) w) වොකාර=(වි+අව+කාර) ලාමකබව. x) වොකාර=(විකාරං තං එත්ථ අත්ථීති) පඤ්චස්කන්ධය. y) පතිකරොති=ප්‍රත්‍යුපකාර කරයි. (න සුප්පතිකාරං වදාමි=ප්‍රත්‍යුපකාරය පහසුයයි නොකියමි. අංගු. iii පිටු 230). z) අකත=(ලෞකික ද්‍රව්‍යය කිසිවෙක් ක්ලේශවත් තැනැත්තකු විසින්වත් නොසාදනලද මහසින) නිර්වාණය. 1) අකිච්චකාරී=නොකටයුතුද කරන. (ම. නි. ii පිටු. 287) 2) කාහති=කරයි. (නාහං බුද්ධපතිකුට්ඨං කාහාමි අනෙසනං වි. ම.) 3) කිංකර=(කළයුත්තේ කුමක්දැයි සොයා කරන්නා) මෙහෙකරු. 4) අවකරොති=පහත්කොට සලකයි. (ඔකාර=පහත්කොට සැලකීම. වොකාර=වෙනස. මහා. නි. පිටු 76) 5) කරණීය=කළයුත්ත. 6) අධිකරණී=කිණිහිරිය. (දඨාවංශ) 7) අනුකරොති=අනිකකු කරන හැටියට කරයි. 8) අනුකුබ්බති=අනුකරොති 9) නිරාකරොති=වෙනස් ආකාරයක් බව පෙන්වයි. (refutes) (අනිරාකතජ්ඣානො=නොනැසූ ධ්‍යානය ඇති.-ම. නි. 1 පිටු 76) 10) සංඛරොති=ලක්ෂණකරයි. සිත්හි සූදනම්කරයි. (සංඛත=වෛචිත්‍ර්‍යය. අංගු. ii. පිටු 160) 11) අසංඛත=(ලක්ෂණ කිරීමක් නොමැති නිසා) නිවන. 12) සංඛාර=පෘථුවි ආදි සංස්කාර පහ. (elements) 13) සංඛාර=විචිත්‍රවැඩ. (අංක. 302 බ) 14) සසංඛාරික=කලින් සූදනම ඇති. (අභිධම්මත්ථ. සංගහ). 15) පටිසංඛරොති=ප්‍රතිසංස්කරණය කරයි. 16) අභිසංඛාර=උසස් පිළිවෙළකට යෙදීම. යන්ත්‍රානුසාරය යෙදීම. (අංගු. iii පිටු 212) රැස්කිරීම. (පුඤ්ඤාභිසංඛාර=පින්රැස්කිරීම—අභිසංඛත=රැස්කළ (අංගු. iv පිටු 86) 17) අසංඛාරික=කලින් පිළියෙල නොකරනලද. 18) පටිපාකතික=නැවත ප්‍රකෘතිමත් කරනලද. 19) ව්‍යාකරොති හෝ බ්‍යාකරොති=වෙන්කොට බලයි. (ව්‍යාකාසි=කාසෙති යටතේ බලනු.) ප්‍රකාශකරයි. (ම. නි 1 පිටු 370) 20) පරිකරොති=උවමනාදෙය සූදනම්කරයි. (පරික්ඛාර=පිරිකර) 21) ගමිකාභිසංඛාර=යෑමට සූදනම (මහාවග. පිටු. 584) 22) කරීර=(කර+ඊර) දළුක්. (නිස 564) 23) තයාකත කාරා=තොපවිසින් කරනලද පුණ්‍ය ක්‍රියා. (කණ්හදිපායන ජා 444) 24) උක්කාරෙති=නික්මවයි. 25) උක්කාර=ගූථය. කසල. 26) පරිකම්ම=සූදනම් දෑ 27) අපකරොති=ඉවත්කරයි. බාධාකරයි. වදියි. (ඉච්ඡාපකත=කෑමැත්තෙන් මැඩුණු—මහා නි. පිටු 536-ඉස්සාපකතොනිගණ්ඨො-දඨාවංශ) 28) අපකාරී=බාධක. 29) උපකරොති=උදව්කරයි. 30) කිත්තිම=කෘත්‍රිම. 31) කති=කෘතිය. 32) සක්කරොති=ගරුකරයි. 33) නිකරොති=බාල්දුකොට හෝ ප්‍රතිරූපකයෙන් හෝ රවටයි 34) නිකති=රැවටීම (නිකච්ච කිතවස්සෙව=ලිහිණිවැද්දගේ රැවටීමෙන් ජා. පාළි. පිටු. 198) 35) නිකර=(එකට එක්කරණු ලැබීම) සමූහය. 36) පකති=ප්‍රකෘතිය. 37) ආකති=ආකෘතිය 38) අවක්කාර=හටට විසිකරනලද දෙය. තැන්පත්කර තිබීම. (අවක්කාරපාති—ම. නි. 1 පිටු 498) 38) තිරොකරණී=කඩතුරාව. 39) නික්කාරණා=හේතුවක්නැතුව. 40) උපකාරී=(පවුරුවල) කොටයෝරු පදනම. (ම. නි 1 පිටු 206-උපකාරියො පක්ඛන්දති) 41) කරවීර=(රශ්මිය නොපිටව ප්‍රකාශවන කර+වි+ඊර) කණේරු. 42) නිසංකරොති=එකතුවෙයි. (නිසංඛති) මහා. නි පිටු. 622) 43) කර=කරන්නා. 44) කර=අපිරිසිදු. (මෙය රාති ඇබ්‍යාජයෙන් හා ජලවාචි කර ශබ්දයත් මුලිකව සෑදුණේයයිද පෙණේ). 45) කරජකාය=අපිරිසිදු දෙයින් උපන් ශරීරය. 46) කර=ශබ්දයෙනම 'සිර' ත් ඉන් සිස යනුත් සෑදුණුබව රිස් ඩේවිඩ්ස් මහතා කියයි. අපවිසින් එයට විරුද්ධයක් නැතත් සිර ශබ්දය ඉරති යටතේ අංක 88 නෙතින් සිස ශබ්දය ඊසති යටතේ අංක. 94 රේත් දක්වීමු. 47) පටිසිසකී=හිස්වෙළුම

සීසූපග=ශිර්ෂාභරණ. උස්සීසක=ප්‍රධාන ද්වාරාභිමුඛය යන පදද ඒ ඒ තැන්වලින් බලාගන්න. 48) සූකර=(සූ සූ කරොතීති) ඌරා. 49) පටිකාර=ප්‍රතිකාර. 50) පටිගච්ච=(පටිකච්ච). පළමුකොට: 51) ද්වාකාර=(දු+ආකාර=දුෂ්ට ආකාර ඇති) විරූප. (මජ්. නි. පිටු 246) 52) ස්වාකාර=(සු+ආකාර) මනාරූ ඇති. (එම පොත) 53) චිත්තිකරොති=බුහුමන්කරයි. අචිත්තිකාරකතො=නොකළබුහුමන් ඇතිසේ. (මජ්. නි. පිටු. 308) 54) අප්පටික්කරොති=ප්‍රතිකාර නොකරයි. 55) විකට=වෙනස්කරනලද. අපිරිසිදු. 56) මහාවිකටභොජන=සර්පවෙදකමට යොදවන අපිරිසිදු ආහාරවර්ග (ගූථ, මූත්‍ර, ඡාරිකා මත්තිකා) (මහාවිකට ම. නි. 1 පිටු 190) 57) වෙකටික=අපිරිසිදු තැනැත්තා—අතුරනලද ආසන යෙහි එය ගසා නොදමා වාඩිව ඉන්නා තැනැත්තා. (දීඝ. 1. පිටු. 366) 58) නිකුබ්බති හෝ නිකරොති=රවටයි. (නපරොපරං නිකුබ්බෙථ) 59) නෙකතික=වඤ්චාකාරී. (නෙකතිකාජ-ණා=ආචාහාසීය)· 60) වියාකරොති හෝ ව්‍යාකරොති=විසඳයි. (ව්‍යාකතං මෙ පටිභාණං - අංගු. iv පිටු. 224) 61) සුප්පතිකාර=නිවැරදි ප්‍රතිකාර. 62) කරුණා=(කරොති දුක්ඛස්ස රුන්ධනංති) අනුන්ගේ දුක තුනීකිරීමේ වේගය, (මෙය පලවාට 'ක' ශබ්දය අස්සු-ජලාර්ථයෙන් ගෙන රූද රොදනෙ හා සම්බන්ධවීමෙන්ද සැදුණාවිය හැකිය.) 63) කරීස=(කර+ඉස=අපිරිසිදුව-ඉවත්කරනුලබන දේ) අශූචි. (කරීසපරිබද්ධ=අශූචි වැකුණු—ථෙර ගාථා 64) කණෙරු=(කරෙණු) ඇත්පැටවා. 65) උපසංඛරොති=සූදානම්කරයි. 66) අවාකරොති=(අව+ආ+කරොති) ආපසු ගණියි අවලංගුකරයි. (ජාතක) 67) අතිකරොති= උවමනාවට වැඩියෙන් කරයි. 68) කරම=යටතබව. 69) කරමර=යටතට අල්ලනලද. කරදූමර අයබද්ද. (බරණ්සර ජා. 79) 70) කරමරානීත=යටත්කොට සිරභාරයට ගන්නාලද. 71) උහුංකාර= හුම් හුම් යන ශබ්දදෙන පක්ෂියා. බකමූණා (නිඝ. 619) 72) කාර=පුණ්‍යකර්මය. (බුද්ධෙ කාරං කරිත්වාන-සොධෙසි ගතිමත්තනො. අපදන. පිටු. 68) මෙහිම අංක. 23 ද බලන්න 73) කරසෙවය=දකුණු අත. (අපදාන. පිටු. 192) 74) අධිකාර=වැඩි පවිපාටිය. පින. (අපදාන පිටු. 488 බුද්ධො ලොකෙ සමුප්පන්නො අධිකාරොච නත්ථිමෙ) 75) කරභ=(කළභ—කරංහාතීති) පැටියා. (හත්ථිකළභ) 76) කරල=(කරෙන ලෙය්‍යප්පමාණං කරලං) මිට. (ha*n*dful) (ධ. ප. අ. කථා) 77) නිබ්බිකාර=විකාරනැති. 78) පාකත=(ප+අකත) එපිටට පැවතීමක් නොබලා කරනලද. 79) පාකතින්ද්‍රිය=ස්වාභාවික ඉන්ද්‍රියඇති නොහොත් අසංවරිත ඉන්ද්‍රියඇති. (සං 1. පිටු. 116) 80) කරහ=(කරංහරතීති = කිරීම වේගවත් කරයිනුය) ඇසිල්ල. (කදචිකරහචි) 81) හිංකාර=ප්‍රීතියෙන් හිං හිං ශබ්දකිරීම. අනික් හිංකාර ශබ්දය. අංක. 1012 බලන්න) 82 භූංකරොති=(බල්ලා) උඩබුරයි. 83) අහංකාර (මමංකාර) අස්මිමානය. 84) කක්කාරෙති=කාරයි. (කක්කාරෙත්වා-දුපීවහාන. ජා. 186) 85) සක=(සයංකරණං) ස්වකීය. තමාගේ කෙරුම්. 86) කම්මස්සක=(කම්ම+සක) ස්වකීය කර්මය. 87) අප්පස්සක=(අප්ප+සක) තමාසතුදේ අඩු. (අංගු. iii පිටු. 446) 88 සකමන= ස්වසිත. 89) සකිං=(සංකිරියං=සියල්ලම එක්ම කිරීමක්) එක්වරක් පමණක් කිරීමක්. (සකදාගාමි=සකිං+ආගාමී) 90) සංකිරණ=(සංකරණ) නය එකතුකිරීම. නැකැත්කිම (දීඝ. 1. පිටු. 18) 91) හුංකාර=බකමූණා. 92) කරණීයතා=ඉටුවියුත්තක් ඇතිබව. 92) පුරෙක්ඛරොති=පෙරටුකරයි. (මජ්. නි. පිටු. 134) (පුරෙක්ඛාර=පෙරටුබව. ධ. ප ද) 93) අභිසංඛාර=යාන්ත්‍රිකාත්මක (mechanism) (රථචක්ක අභිසංඛාර.)

182.

කරණ්ඩති—ගොට්ටසාදයි. (කරණ්ඩං භාජනභේ-මඤ්ජූසා)

a) කරණ්ඩ=වැල්පෙට්ටිය කරඬුව. (දලාවංශ 5. 14) *b)* කරණ්ඩ=සර්පසැවිය. (අහිංකරණ්ඩා උද්ධරෙය්‍ය—වැල්පෙට්ටියෙන් කියාද සැවයෙන් කියාද දෙතම ගතහැකිය. (දීඝ. පිටු 134) *c)* කරණ්ඩිකා=සරළව (සුධාභෝජන ජා. 534) *d)* කාරණ්ඩව=පොහු (කාරණ්ඩව—අංගුත්තර).

183.

කලති–ශබ්දකරයි. කැබලිවෙයි. ඇතුළට ඇල්ලෙයි. ගෙවෙයි. [කලි සද්දෙපවෙසනෙඛෙපෙසකලිකායනෙසු)

a) කලා=කොටසක කැබැල්ල. *b)* කලාර=(කල+ආර) පැටියා (හත්ථිකලාර=ඇත්පැටවා *c)* කලිර=(කල+ඊර=කොටසක් ප්‍රකාශවින්නේ) ගොබය. *d)* කල කල=(ශබ්ද රූසක්) කොලාහලය. (නිඝ. 133) *e)* සකල=(සබ්බා කලා සහිතං) සියල්ල සම්පූර්ණමම. *f)* සකලිකා=කුඩා කැබලිති සහිතව. (සත්තිගුම්බ ජා. 503) *g)* කලි=අදුර (කලිංපාපය=අදුරට පමුණුවන) පාපය-'කලිං පවාහනකම්මං—ජා.) *h)* සාකල්‍ය=සියල්ලබව. *i)* කරවි=(කලවි=කලං විරාදතීති=ශබ්දය විදිනුයි) ගේකුරුල්ලා (ජා) *j)* විකලති=නොමැතිව ක්‍රියාකරයි. *k)* විකාලභොජන=ආහාරයෙන් වෙන්වීම ඇත්තේ. *l)* කලිත=අනාපැහැදිලිව ශබ්දවනලද. (ලෙරගාථා) *m)* කලශ=(ස. සනු මෙතැන කාරක ප්‍රත්‍යයකි) (ඇතුළට ද්‍රව හෝ වෙනත්දේ අල්ලන කළය. (නිඝ. 444) *n)* කලිකා=කැකුළ. පසාට සෙල්ලම (පා. පාලි. පිටු 468 ; *o* = කරවිකා=(කලවි) ගේකුරුල්ලා *p)* කලිංග)=(කල+ඉංග) කොබෙයියා (අංක 73 නෙ ද) බලන්න.) *r)* කලත්‍ර= (කලා+අන්‍ත=කොටස් ආත්මය) භාර්‍යාව (නිඝ 236) *s)* කලි) ගෙවියාම. භාතිය (අප්පමත්තො අයංකලි—යො අකෙඛසු ධන පරාජයො) *t)* කලහ= (කලං+හයතීති=ශබ්ද වෙගවත් වෙනුය) කෝලාහලය. (මෙය අංක. 188 ධාතුව මෙයි.) *u)* කලල=(ඇතුළට ඇල්ලීම ගත්) මඩ. *v)* කලන්දෙති=(කලං+දෙති=ශබ්දදෙයි) අඬයි. කෑදවයි. *w)* කලන්දක=ලේනා (කලන්දකනිවාප=ලේනුන් ආහාර විපුරන තැන) ඇතිරිල්ල (නාරද ජා. 543) *x)* කලන්ද=රාශිය. (සීසකලන්ද=හිස්ගෙඩිරැස) *y)* මුදුචින්තක ලන්දපක=මෘදු චිත්‍ර ඇති ඇතිරිල්ලෙහි *z)* කලාපෙති (අංක. 186 බලන්න)

184.

කල්ලති–සුදුසුවෙයි. සුළුගේයයි. කෑදවයි.

a) මනොකල්ල=සිත කැදවන. මනඃකල්ය *b)* කල්‍යාණ=(කල්ලි+ආණ) සුදුසුබව ප්‍රකට (භජෙථ මිත්තෙ කල්‍යාණෙ) *c)* කල්ලංනුතං සමනු පස්සිතුං?=එය තමාගේයයි දැකීම සුදුසුද? (ම නි. 1 පිටු 344) *d)* කල්ලකාය=සෞඛ්‍යමත් ශරීරය. *e)* අකල්ලක=ගිලන් (ඉන්ද්‍රිය ජාතක. 423) *f)* අකල්ල=නුසුදුස්ස. සුධාභොජන ජා. 534) *h)* කල්හාර හෝ කල්ලහාර=සන්ධ්‍යාකල පිපෙන සුදුනෙළුම්වර්ගයක්. සොගන්ධික යනු තවත් ඊටම නමකි. (ජද්දන්ත ජා. 513) *h)* කල්ල=අළු (කලුයනු මූලිකපදය වියයුතුයි.) *i)* කල්ලවස්සා=අළු වර්ෂාව *j)* කල්ලොල=(කල්ල+උල=සුලගින් ගමනය කරවන බැවින්) රැළ. (නිඝ. 642). අනික් නිරුක්තිය අංක. 1318 වේ බලන්න.

185.

කලයති-ගිණ්යි (කලවූ සංකලනාදිසු—මඤ්ජූසා)

a) සංකලයති=එකට ගිණියි.

186.

කාලාපෙති-කොටස්බවට පමුණුවයි. සුදුසුකරයි. නොහොත් පිරිසිදු කරයි. (අංක. 183. බ. කලා+අාපෙති)

a) කලාප=කොටස, (තිණකලාප=තණමිටිය.) b) කලාපිං=මොනරා c) උක්කලාපෙති = පිරිසිදුබව නැතිකරයි (උක්කලාප හෝ උකලාප=අපිරිසිදු. සංකප්ප ජා. 251) d) උල්ලාප= උකාලාප. e) කලාබු=(කලාපු) හුල්එකට ගොතා කරනලද පටියක්. (කලාබුක) f) කලා- පෙ කලාපග්ගං-(ධ. ප. අටුවා)

188.

කලහති-කෝලාහල කරයි. [අංක. 183. [E] බලන්න.)

a) කලහ=කෝලාහලය. b) සංකලහ=ඩබරවචන (ජා)

190.

කවති
කබ්බති
කුවති
කොති } — ශබ්ද කරයි. අඬ දී කියයි. දරයි. ක්‍රියාකරවයි [කු සද්දෙ කුවජිතෙ-මඤ්ජූසා]

a) කබ්බ හෝ කාවියං=කාව්‍යය. b) කාබෙය්‍ය=කාව්‍යයට අයිති. (දීඝ. 1. කාවෙය්‍ය මත්තා) c) කවච=(කවචයතීති=ක්‍රියාකරවීම. එකතුකරවයි-වියසීය එක්තැන් කිරීම කර වවයි) ආරක්ෂාවට හා බියවීමට යෙදූ බැමි ඇඳුම.-සන්නාහය. (සන්නාහය කායික ක්‍රියාකාරිත්වය වැඩිකිරීමටත් අනුන්ගේ පහරින් පීඩා නොවීමටත් සැදුණකි.) d) කවන්ධ=(කවං ධාතීති = හිසනැතත් ක්‍රියාකිරීම දරයිනුයි) හිස් කැපුවද දඟලමින් තිබෙන මරණය අනිවාර්ය ස්කන්ධය) e) හුක්කවති=(හිවලා) හූ ශබ්දකරයි. f) හුක්කු=හිවල් නාදය. g) කුවනෙතා තත්ථ භෙරවං-(මහා. නි. පිටු. 660) h) කවි=කිවියා (චින්තා කවි, සුතකවි, අත්ථකවි පටිභානකවි,-අංගු iv පිටු. 444) h) කූ)=පාටුවිය. (ශබ්දයහා ගන්ධය දරන්නෝ-(තර්ක සංග්‍රහයෙන් බලන්න) i) කවචති=(මෙහිම c අංකය. බ.) සන්නාහයලයි. (චම්ම කවචිත -මහාවාණිජ ජා. 483)

191.

කසති-ඉරිඅඳියි. සූරායයි. උලයි. [කසහිංසා විලෙඛනෙ)

a) කසති=සීසායි b) කස්සක=(කසක) සීසාන්නා. (හිරමනයටද කියහැකිය). c) කසට= වගල්ල. (වාලෝදක ජා. 183) කසට යනු පෙරලී සකට යයි සැදුණේය යන මතය 'ශකට' යනු පරීක්ෂාකිරීමෙන් නිරාකෘතික වේ. d) සුරාකසට= රා මඩ (කුම්භ ජා. 511)

e) දරුකසාව=දැවෙහි අරටුව ඇති නැති බව. (astringency in wood) *f*) අකාසිය=(අ+කසිත) රාජාඥා ක්‍රියාකරවන සැඩපරුෂ නිලධාරීන්. පැරණි සිංහලෙහි 'එළවුම් සේවායන්' යයි දක්වනලදී. (භූරිදත්ත ජා. 542) *g*) විකසති=පිපෙයි. *h*) විකච=(විකසිත) පිපුණු. *i*) කසිකම්ම=කෘෂිකර්මය. *j*) කසක=ගොවියා. නොහොත් ජලයෙහි උල. *k*) පකස්සති=ගිජුවෙයි. (පකට්ඨක=රසයෙහි ගිජුවූ (සංයුත්ත 1. පිටු 310) *l*) නිකසති=මුවහත් කරයි. (නිකස=උරගල) *m*) කසම්බු=(කස+අම්බු) කෙලෙස් lasserrators) අංගු. iii පිටු 208) *n*) අන්තො කසම්බු සංකිලිට්ඨො—(සං 1. පිටු 296) *o*) කසාව=කෙලෙස් (නික්කසාව=කෙලෙස් නැති. අනික්කසාව=පිරිසිදු නොකරනලද කෙලෙස් ඇති). *p*) සකසාව=කෙලෙස් සහිත. *q*) පරිසක්කසාව=හාත්පසින්ම කෙලෙස් සහිත. *r*) කාජු=හැරියාව. වළ. *s*) කාව=(කස) කෙශ. (රුචිර කවකලාපා රාජකඤ්ඤාස නස්මා-දසාවංශ) t) අකට්ඨ=(අකසිත) සීසා නැති. (අකට්ඨ පාකිමං සාළිං) u) කසා=කසය. (whip) *v*) කසාය=(කස+අය=කහට ආ) කසාය. *w*) සංකසායති=තමා කයට සිත උපදවයි. (සං 1 පිටු. 428) අංක. 1525 අනික් නිරුක්තිය බලන්න.

193.

කසසති–ඇදගනියි.

a) පකට්ඨක=ලගට ඇදගන්නා. (වි. ප. විප්පකට්ඨ-අංක 191 අනික් අර්ථයද බලන්න) *b*) ආකස්සති=වෙතට ඇදගනියි. *c*) පරිකස්සති=සම්පූර්ණයෙන්ම අදියි. (සෙනස්සු පරිකස්සති=—සංයුත්ත) d) අපකස්සති=ඉවත්කරයි. *e*) කිස්සති=ඇදගනුලැබේ. (පරික්කිට්ඨ=ඇදගනු ලැබූ. අංගු. iv පිටු. 104) f) අනුකස්සති=වන්නම් මෙන් ඇද ඇද කියයි. (සිලොක මනුකස්සති=ශ්ලෝක වන්නම්තාලෙට කියයි.) *g*) පටිකස්සති=ආපසු අදියි නොහොත් නැවත මුලසිට එයි. (මූලාය පටිකස්සනං=නැවත මුලසිට පටන්ගැනීම-අංගු. ii පිටු 192) h) අබකස්සති=යටිඅතට අදියි. (රෝහන්තමිග ජා. 501) i) අන්වකස්සති=ඉවත දමයි. (අන්වකස්සි=ඉවත දම්මේය. රෙ. අටුවා) *j*) වවකස්සති=(වි+අවකස්සති=යටි අතට නාදී නොහොත් පැත්තකට අදියි. හෝ ඉවතට අදියි. *k*) අතිකස්සති=තදින් අදියි (රජ්ජුං අතිකසස=රැහැන තදින් ඇද—සංඛපාල ජා 523) l) උපකස්සති=ලංමෙයි m) වුපකස්සති=(වි+උපකස්සති) වෙන් වෙයි. එපිට වෙයි. (වූපකට්ඨ=වෙන්වූ) *n*) නිකස්සති=ඇදවයයි. පිත්පම් අවබොධයෙන් සාජුව නොයයි (නිකට්ඨ චිත්ත=වැදගත් නැති සිත—ඇද සිත.—අනිකට්ඨ චිත්ත=වැදගත් සිත. ඇදවනොයන සිත-අංගු. iv පිටු 266) *o*) ආකාස=(ආකස්ස) තෘෂ්ණාව. (ආකාසං වුච්චති තණ්හා—මහා. නි පිටු 600) *p*) විකාසිත=(විකස්සිත) ඇදගන්නාලද. (භූරිදත්ත ජා) q) නිකාස=(නිකස්ස) සමීපය. (සන්නිකාස=එම) *r*) කහාපණ=(කස්සා+පණ) කහවනුව. (ඔපවුව ඇදගන්නිය. යභාර්ථය අනික් නිරුක්තිය අංක. 848 බ.)

194.

කළති–මත්වෙයි. වැක්කෙරෙහි. කැලැත්වෙයි. (කුළොමද සෙක කක් කස්සෙ-ධා. අ. සංගහ)

a) කළුස=කැලැත්වූ. අපිරිසිදු. (කලුස යයි විණ්‍යාසකෙරේ නම්. කළු අංක. 213 කිළිස්සති සටතේ ශතයුතුය—එය බ.) *b*) කළිර=කරවිය. ගෙංබස. ගිරිය. *c*) කළොපි=(යණ්ඨකල න්තො උපෙනිති) භාජනය. කුඩය.) *d*) කළාර=(කු+අල+අර=ශේළියේ වැරදිලෙස පිළිවී) එළියට ඇදීගිය. (කළාරදන්ත) *e*) කළාර පිංගල=කැලැත්වූ ලා රත. (තක්කාරිය. ජා 481). *f*) කළායස=(රසකරනලද) කඩල. (නිඝ. 438)

194. A

කංසති–තිබෙන වේසය නසයි. (උත්කර්ෂයට හෝ අවකර්ෂයට) යවයි (කංස විද්ධංස යායනෙ–ධ. අ. සංගහ)

a) කංස=ලෝහවර්ග. (මැකියහැකි නිසා මෙනම්විය) *b*) කංසතාල=කුළුතාලම් නොහොත් පෙතැලි ලෝහ මුහුණු දෙකක් එකට හැප්පවීමෙන් හඬදෙන කයිතාලම්. (දසබ්‍රාහ්මණ ජා 495) *c*) කංසකූට=ලොහවර්ග වඤ්චා කරන්නා *d*) උක්කංසති=උත්කෘෂට වෙයි. (ම. නි ii පිටු. 145) උක්කංසය=උත්කෘෂට) *e*) සමුක්කංසති=උඩගුවෙයි. (යො වතනානං සමුක්කංසෙ-පරඤ්ච අවජානති) *f*) අවකංසති=ලොහාංදය බාලකරයි. (ම. නි. ii පිටු. 145) *g*) කංස=තළිය. (නිඝ. 444) (සිඛා සතපලං කංසං-ථෙර ගාථා). *h*) අත්තුක්කංසක=(අත්ත+උක්කංසක) තමා උසස් කොට පෙන්වන. (අපදාන. පිටු. 30) *i*) පකට්ඨ=උත්කෘෂට (නිඝ. 675).

194. B

කාචෙති–බබලයි. පැහැදිලිව පෙන්වයි: [කචවූ දිත්තියං–මඤ්ජූසා]

a) කාච=විදුරු. ව්‍යාජද්‍රව්‍ය. *b*) අකාච=සත්‍යද්‍රව්‍ය *c*) උක්කාචෙති=ඇතිගුණයක් හෝ ද්‍රව්‍යයක් විචිත්‍රකොට පෙන්වා දෙයි. උක්කිපිත්වා කාචනා උක්කාචනා-උද්දීපනාති වුත්තංහොති විසුද්ධිමග්ග පිටු. 76) *d*) උක්කා=පන්දම තරුව කෝවිල, සුළුඅතත. (පුව්මඤ ජා. 311) *e*) උම්මුක්කා=ගිනිපෙළනලි. (වඩ්ඪකිසූකර ජා. 283) *f*) ඔක්කාචෙති=අලය අඩු කොට පෙන්වයි. (අව+කාචෙති=ඔක්කාචෙති) දඬුවම් විපත පෙනවා හෝ එබදු උපක්‍රම වලින් යටත්කරයි. *g*) ඔක්කාචිත විනීතා පරිසා නො පටිපුච්ඡා විනීතා=පිළිවිසීම් අවබොධයෙන් නොව යටත්වීම් නිසා හික්මුනු පිරිස-පටිපුච්ඡා විනීතා පරිසා නොඔක්කාචිත විනීතා=යටත්වීම් නිසා නොව පිළිවිසීම් අවබෝධයෙන් හික්මුණු පිරිස-අංගු. ii පිටු. 140) *h*) සමුක්කාචෙති=(සබ්බභාගෙන පුනප්පුන උක්කාචනා) හියළු කාරණා නැවත නැවත ඔසවා කළාකරයි. නොහොත් පෙනවාදෙයි. (වි. ම. පිටු 76) *i*) තිණුක්කා=තණ සුල (ම. නි 1. පිටු 320, ii පිටු 22) *j*) අග්ගිමුක්කා=(අග්ගි+උක්කා=අග්ගි උක්කාචිතං) ගින්නෙන් ඇවිලගත්තෝ. (අංගු. iii පිටු 196).

195.

කාති–අඬදෙයි. [කාසද්දෙ–මඤ්ජූසා]

a) කාක=ශබ්දකරන්නා. කාකයා. (අංක. 141 ද බලන්න) *b*) කාන=සතුන්ගේ රාව

e) කානන=(කා+න+අන) සතුන්ගේ රාවයෙන් හමන උයන. (විසාල සාලකානනෙ) (p කාතර=(කාතභාවං රංතීති) අඩනලද ස්වභාවය ඇත්තේ. බැගෑපත්. (නිඝ. 704) c) කාකපක්ඛ=කරමලය. (කාකපක්ඛෙ සිඛණ්ඩිකෙ නිඝ. 254) f) කාහල=(කා+හව=ශබ්දය මෙහෙයන්නා) මෙහෙරනැව (මහාබොධිවංශ) g) කාකපෙය්‍ය=කවුඩනට පිය හැකි (ම. නි. ii පිටු 79) h) කාකොල=(කාක+උල) කාකජාතියට ගිය. කවුඩන් වැනි පක්ෂිවර්ගයක්.

196.

කායති–එක්වෙයි. රැස්වෙයි. (කු+ආයති–පැමි ආදීන් එකතුවෙයි.— 'කායති' යයි ආඛ්‍යාතයක් මුලින් තිබුණුබවක් ගිඤ්ජකා පිළකා යනාදී පදවලින් පෙණේ.

a) කාය=(පඤ්චගුනයන්ගේ එක්විමවූ) ශරීරය. සමූහය. b) ජනකාය=ජනසමූහය c) නිකාය=සමූහය. d) නෙකායික=සමූහයට අයත්. e) කායසංබාර=ශරීරය කැගසා ඉල්ලන එයඩ ඕනෑකම. (අංක. 302 බලන්න) ශාරීරික සැණසුම් (අංක. 181 බලන්න) f) ගිඤ්ජකා= (ගිඤ්ජනංය කායතීති) ගඩොල්. (අංක. 867 ද බලන්න.)

197.

කාථෙති—තම්බවයි. වතුර හතර එකට සිඳුවයි.

a) කාථ=ක්වාථය නොහොත් තැම්බුම. b) පක්කථාපෙති=(අංක. 168 වේ බලන්න)

197. A

කාපෙති–සුදුනම්කරයි. (අංක. 173. A හි 'කපති' හි ප්‍රයෝජ්‍ය රූපය–ද වේ.)

a) සංකාපෙති=සුදුනම්කරයි. (වයාවාස සංකාපෙති=වස්විසිමට තැනක් සුදුනම් කරයි) අංක. 175 ද බලන්න.

197 B

කාමෙති—කැමතිවෙයි. (අංක. 180 වේ කමති ආඛ්‍යාතයේ ප්‍රයෝජ්‍ය රූපයද වේ.]

a) නික්කාමෙති=නොඉල්වයි. (අපෙක්ඛිනං නික්කාමංලභි=බලාපොරොත්තුවූ දෙය නොඉල්වා ලැබුයේය) b) නිකාමෙති=සතුට උපදියි. (නීයනෙ ධාතුව හ්‍රස්ව ස්වරික විමෙන් 'නි' නිපාතය සැදේ.) c) නනිකාම=සතුට නොඉපදෙන. d) නනිකාමසෙය්‍ය=සැප නොවූ සයනය.

19.8

කාලෙති–ගෙවෙමින් පවතී. (අංක. 1289 'කාල' ශබ්දය මෙහි ධාතුව වෙයි.)

a) විකාලෙහි=නුසුදුසුකාලය යයි සලකයි. (මයංඛො ආවුසො සායඤ්චෙව භුඤ්ජාම, පාතො ච දිවා ච විකාලෙහි=අපි ඇවැත්නි, උදයත් දවාලත් නුසුදුසු කාලයයි සලකා සවසද බුදිමු. ම නි. *ii* පිටු 109) *b*) කාල = කාලය. මරණය. (අංක 1289 බලන්න).
c) කාලංකරොති=මැරෙයි. *d*) කාලික=කාලයට අයිති *e*) කාලික=නියම කාලයෙහි නොවූ ඵල්පැහැපු. (සන්දිට්ඨිකං හිත්වා කාලිකං අනුධාවිස්සාම-සම්‍යක් දෘෂ්ටිය හැරදමා ඵල් පැහැපු ධර්මයන් කොහොත් පිළිගැනීම සඳහා නොපවතින ධර්මයන් පසු පස්සේ යන්නමෝද) f) අතිකාලෙන=නියම වෙලාවට කලින් *g*) අකාලික= කල්යැම නිසා අවලංගු නොවන (සවාක්ඛාතො ධම්මො අකාලිකො).

199.

කාසෙති-ප්‍රකාශකරයි. කහියි. එකතුවෙයි.

a) පකාසෙති=ප්‍රකාශකරයි. (ම. නි. 1. පිටු 662). *b*) නිකාසෙති=අවම පැහැරෙයි. *c*) නිකාස=පෙණුම *d*) සන්නිකාසෙති=සමාන පෙණුම දෙයි. (භොජන සන්නිකාස=බුදින අහරට සුදුසු පෙණීම ඇති-අභොජනසන්නිකාසො—වක්කවාක ජා. 434) e) සන්නිකාස=සමානයා *f*) නිකාස=සමීප ප්‍රදේශය. *g*) සංකාසෙති=සමාන දෙයක් හෝ සිද්ධියක් පෙන්වාදෙයි. *h*) සංකාස=සමාන (අපදාන පිටු. 180) *i*) පුණ්ණසංකාස=හරියටම සමාන *j*) විකාසෙති= ප්‍රබෝධකරවයි. (විකසතිද අංක. 191 යේ බලන්න). *k*) අවකාසෙති=අවසරව දෙයි. (ඔකාස=අවසරය. අවසරව. පෙණීම-අරියාවකාසොසි. පණ්ඩරනාග ජා. 517). *l*) අනොකාස අවසර නැතිව (අනොකාසෙපි නිසීදති-මහා. නි. පිටු 542) *m*) විප්පකාසෙති=දැනගන්ට ඉඩනොදෙයි. n) උක්කාසෙති=කහියි. *o*) අජ්ඣොකාස=(අධි+ඔකාස) අහස එළිට. *p*) අබ්භොකාස=(අභි+ඔකාස) හොඳ එළිමහන. (අබ්භොකාසික-ම. නි. ii පිටු 156) q) සකාස= ඉදිරිපිට. (රඤ්ඤො සකාස මභිගන්ත්වා) *r*) වුපකාසෙති=(වි+අපකාසෙති=නොපෙණෙන්නට ඉඩනොදෙයි. ලංවෙයි පැහැදිලි කරයි. *s*) වූපකට්ඨ=ලංවූයේ. (අංක. 198 ද බලන්න) *t*) අනොකාසෙති=අවකාශ නොදෙයි. *u*) අවපකාසෙති=උත්කර්ෂය අඩුකොට ප්‍රකාශකරයි. v) වුපකාසෙති=ඉවත්කරයි. (සචෙ ආචරියස්ස අනභිරති උප්පන්නා හොති, අන්තෙවාසිකෙන වූපකාසෙතබ්බො= ඉදින් ආචාර්‍ය්‍යයාහට නොඇල්මක් උපන්නේ නම්, අතැවැසියා විසින් ඉවතකට ගෙනයායුතුයි. මහවග පිටු. 138) *w*) කාච=(කාස=අනික් පැත්ත පෙණෙන විදුරු. (අංක. 194 B හි කාචෙති ද බලන්න.) *x*) කාස=කාශරෝගය. (මෙහො ජරො කාසසාසා නිස. 319) y) කාසු=එකතුවීම. රාශිය. (නිස. 1095). *z*) ආකාස= අහස 1) ආකාසංගණ=සඳඑතලය. (ගිජ්ඣ ජා. 164)

199. A

කාසති-ඇලෙයි. [කාසසජ්ජනෙ-මඤ්ජූසා]

a) ඉක්කාස=නික්ලංවූ. *b*) නික්කාස=නික්ලංවූ. (නික්මීඑන ඇලෙන ද්‍රව්‍ය යනු අර්ථයි.) *c*) ඔනතකාසිනී=සිහිනැති තත්ත්වයට තරම් ඇලෙනු ලබන්නිය-උතුම් ස්ත්‍රිය. (නිස. 233) *b*) ඔක=(ඔකාස) අභිසංස්කාර විඤ්ඤාණයෙහි ඇල්ම. (අනොක=අභිසංස්කාරයෙහි නොඇල්ම -මහා නි. පිටු 692) *e*) ඔකචර=මුවා. (ඔකචාරිකා=මුවදෙන)—මුව වර්ගයන් සංස්කාරයට කැමති බව ප්‍රකට සත්‍යයකි. ම. නි. 1 පිටු 296).

199. B

කිකති-උත්කර්ෂිතවෙයි. කකයයි. නොහොත් උණුසුම් වෙයි. [ධාතුවත් සංගහ හි. කක. ධාතුව. ගබෙඩිසු යන අර්ථයට නම් මේය ගැළපේ.)

a) කිකිත=උත්කර්ෂිත. ඝනීකෘත. (සංයුත්ත iv පිටු 289) b) කිකී=එනම් පක්ෂියා. බිජයන් රැකීමේ උණුසුම් භාවයෙන් අනික් පක්ෂීන්ට වඩා උත්කර්ෂවත් යයි විශ්වාස කියා. මේ නම් කිරලාට ව්‍යවහාතවියා. c) කෙකර=(කික+ර) උත්කර්ෂවත් බැවින විවිධ පැත්තට පෙරළුණු. වපරයා. squint eyed)(ඉල්ලීස ජා. 78—විසම අක්ඛිකෙ ඛල—කෙකරං) d) කෙක උත්කර්ෂිතනඩ නොහොත් ප්‍රතිහඩ. (කෙකාශි-චුල්ලහංස ජා. 532) e) කෙකී=(කෙක රවය ඇත්තේ) මොනරා. f) කේකා=කොස්ට්ඨය ගස (ඝන කිරිපොත්තක් ඇති ගසකි.)

200.

කිඤ්චෙති-අවමර්දනය කරයි. නොහොත් යටපත්කරයි. (කිඤචි චු අවමද්දනෙ)

a) කිඤ්චන=සත්වයාට උසස්වන්ට නොදෙන. ක්ලෙශ. b) අකිඤ්චනං=නික්ලෙශිව, (අකිඤ්චනං නානුපතන්ති දුක්ඛා) c) ආකිඤ්චඤ්ඤ=කිසිත් නැතිබව. d) ආකිඤ්චඤ්ඤායතන= කෙලෙසුන් කිසිත් නැතැයි විශ්වාසලත් මානසික පරිසරය. e) අකිඤචන=කිසි වස්තුවක් නැති දිළිින්ද. (අකිඤචනො දළිද්දෙච-නිඝ. 712) f) සකිඤචන=කෙලෙස් සහිත.

201.

කිණති- දියසිඳී ස්තබ්ධ වෙයි. දුක්දෙයි. [ක+ඉණති-අංක. 78 බලාගන්න.)

a) කිණ=ඉත්තා. කරගැටය. b) කිණිණ=රං බිජු. තෙලිදිය රාවෙන්ට යොදන වර්ග. (නිඝ. 578) c) මක්කිණ=)මජෙඩ කිණතිති=මැදින් දුක්දේනුයි. නොහොත් මව්ගේ ශරීරය මැදින් ලේබොන්නේනුයි) මකුණා. d) උක්කිණ=(උඩුපැත්තෙන් දුක්දෙන්නා) උකුණා. e) කිණකිණායති=(කිණ+කිණ+ආයති=මිණිගෙඩිතුල කුඩා ස්තබ්ධ ද්‍රව්‍ය නොහොත් කිණ එකිනෙකට හැපෙයි) කිණ කිණ ශබ්දය දෙයි f) කිංකිණී=(කිණි කිණි ශබ්දය දෙන්නා) ගෙජ්ජ. g) කිට=(කි+ආට=කිණනොතා අටති=දුක්වෙවි ගමන් කෙරේනුයි) පණුවා. (මහවග පිටු. 494.)

203.

කිටති-මුවහකරයි. භය කරයි. (කු. +අටති—වරදගමනය කරයි.) [කු+විස-කිබ්බිස මෙන් කු+අටති කිටති වේ.)

a) කිටක=ලෝහපට්ට. (වස්ත්‍ර කිළුටු වූ විට ලෝහපට්ටවල මලකඩ සැදුනාක් මෙන් වෙයි) b) කිටික=තීරය. c) කොටක=කඩුව. (කෙවක ඵලක හත්ථා-කඩුපලග.ගත් ඇතිව -මහා වාණිජ ජා. 498) d) කොටුහ=(මුලාකිරීම භයකිරීම දෙකින් බබලනුයේ) කොටුහ ශාස්ත්‍රය

අනුත් මත්තෙන මුද්‍රාකර කිකරූ කරනතහැකි ශාස්ත්‍රය. e) කෙටුභ=කෙටුභ ශාස්ත්‍රය දත්. මුද්‍රාශිල්පමෙහි සං පිත්ගැතිමේ පුහුණුවලත්. f) කිට, කිටක දෙකම 'පණු' යන්‍ාර්ථ වේ. (අංක. 201 බලන්න.)

203. A

කිණාති–මිලදී ගනීසි. [කී. කි. විනිමයෙ—මඤ්ජූසා] [කයති. කෙති. අංක. 180. A හි බලන්න.)

a) වික්කිණාති=මිලයට දෙයි. b) කීත=(කිණිත) මිලට ගත්තාලද්. c) උපක්කිතක=ගනුදෙනුකාරයා—(උදන) d) නික්කිණාති=ගනුදෙනුව නිදහස්කරයි. අපෙසු මිලම ගනීයි හෝ ආපසු මිල ගනිති. e) පකිණාති=මිලදී ගැනිම විකිණීම කරයි.

204.

කිච්ඡති–දුකට භාජනවෙයි. රෝග දුරුකරයි. [කිතරොගා පනයනෙ)

a) තිකිච්ඡති=(වි+කිච්ඡති) පිළියම කරයි. යථාතත්වයට පමුණුවයි. දුකට භාජනවන්නෝ නමුදු ස්වාභාවික සුවය ලබයි. b) තිකිච්ඡා=පිළියම. චිකිත්සාව. c) සතෙකිච්ඡ= සුවකළ හැකි. d) අතෙකිච්ඡ=අසාධ්‍ය e) අප්පකිච්ඡ=අමාරු අඩු. f) කිච්ඡ=දුකසේ. g) තිකිච්ඡක=වෛද්‍යයා h) විචිකිච්ඡති=(පිළියම් නොමකරයි.) සැකකරයි. 1) විචිකිච්ඡා=සැකය. (වෙවිකිච්ඡ=අංගු.-මජ්ඣිම) j) නිබ්බිචිකිච්ඡා=හෝ නිච්චිකිච්ඡා=සැක නැති. බව. k) වෙවී කිච්ඡී=සැක ඇති. l) පඤ්චවිකිච්ඡා=සාලාකියං, සල්ලකත්තියං, කායතිකිච්ඡා, භූතියං, කොමාරභච්චං යන පස. (මහා නි. පිටු. 528).

205.

කිතෙති } – සූළු වස්තුවක් යොදා ඊට වැඩිගණනක් ලබයි.
කෙතෙති }

a) කිතව=හෝ කෙතව=දූකෙළිය. b) කිතවන්තූ=දූකෙළින්නා. (නාරදකස්ස ජා. 543) c) කෙතාර=හෝ කෙදර=(කිත+ර) කුඹුර. (අනිත් නිරුක්තිය අංක. 728 බලන්න) d) කෙදරපාලි=කුඹුරු වෙල්ල. e) කිතව=ලිහිණිවැද්දා. (නිකච්ච කිතවස්සෙව-පා. පාලි පිටු. 198) f) විවරානි පංසුකිතානි හොන්ති=සිවුරුපස් වැකුණාහු වෙත්. (මෙහි මූඛ්‍යාර්ථය පස්සපයාගත්තාහු වෙත් යනුයි.) (මෙය පංසු+අකිතානි යයිද ගතහැකිය. එවිට අංක. 6 ට යෙදිය යුතුවෙයි).

206.

කිත්තෙති } පැසසුම් ප්‍රකාශ කරයි. සං ශබ්ද කරයි. [කිත්ත චූ සංසද්දනෙ [කිරති හි ක. කා කෘ මෙහි ධාතුයි.)
කිත්තයති }

a) සංකිත්තෙති=සමාන ඇදිත්විමක් කරයි නොහොත් සමාන කොටසකින් පසයි. සම්මාදම කරයි. b) සංකිත්ති=සම්මාදම්කළදෙය. (ම. නි. 1 පිටු 722) g) නමහං කිත්තයිස්සාමි=එය මම ප්‍රකාශකරන්නෙමි. (අපදාන. 86.) අදුන්වන්නෙමි. (අපදාන . පිටු. 610.)

පිටු. 329)

පකිනෙනති=කිර්තිය ඇතිකරයි. (ජා) *e*) පරිකිත්තෙනති=හැම්තැන පතළයි. (ජා. ප. [redacted])
f) විකිත්තෙනති=කිර්තිය නසයි. අපහාස කරයි. (මි.ප.)

207.

කිපති—දුර්වල වෙයි. කාලකණ්ණිවෙයි. (කිපොතුදුබ්බලෙසියං ධාතුවත් සංගහ)

a) කපණ=(කිප+ණ) දිළින්ද. (සාම ජා.-539) *b*) අතිකපණතා=ඉතා දිළිඳුබව. *c*) කප්පුරං කිප+ඌර=ගන පැළි වැහිරී ඇතුලට නදව කැටිවන) කපුරු (මිදි කුඩා ප්‍රමාණයක් වන ණිෂා යයිද කිවහැකිය). *d*) කාපඤ්ඤ=(කපණභාව) කාපණබව. (පරම කාපඤ්ඤ පත්තොම්හි=අපදාන පිටු 282) *e*) කපණං විසාඛෙ මානුසකං රජ්ජං දිබ්බසුඛං උපනිධාය= විසාඛාවනි, මානුසික රාජ්‍යසැපය දිව්‍ය සැපය හා එකට තැන්පත් කිරීමේදී අඩුව පෙනේ (අංගු. iii පිටු 378).

208.

කිරති-විසුරුවයි. (මිටියට තිබූදෙයක් තුනිකොට යවයි. කිපතෙනා රයති—තුනිවෙමින් යයි. ක+ඉරති-ජලය පවතියි ද වේ.)

c) විකිරති=විසුරුවයි. *b*) පකිරති=විසිරීම ඇතිකරයි. *c*) විප්පකිරති=විසිරීම විශෙෂකරයි (විප්පකිණ්ණ—බොධිවංශ d) සංකිරති=එකතුකරයි. (සංකිරණං=දන්නය මුදල් එකතුකිරීමය දීඝ නිකායේ යෙදුණු ව්‍යංගාර්ථයකි. පිටු. 18. විකිරණ=යනු මුදල් පොලියට දීමය සංකින්නි= සම්මාදම-ම. නි. I පිටු 562) ගොඩකරයි. (සංකිණ්ණ පරිඛො=ගොඩකරනලද අගල් ඇති —ම. නි. 1 පිටු. 348) *e*) ආකිරති=තමාතුළ පතුරවයි. (සංකිලෙසි පරිඛිපාජෙ ගියොං ආකිරතෙ රජං=සාජුනොවූ පැවිදිබව කෙලෙස් වැඩියෙන් පතුරවයි —ධ. පද 313) *b*) උපකිරති=වැසෙන්ට විසුරුවයි. (උපකිණ්ණ—පෙතවත්ථු) *g*) අවකිරති=යට අතට විසුරු- වයි. වක්කරයි. h) පරිකිරති=සැමතැන විසුරුවයි. *i*) සම්පරිකිණ්ණ=වටා විසුරුවාගන්නා ලද. j) සමාකිරති=තමාතුළ පතුරුවා ගනියි. (මේඝම. *e* අංකාය හා සසඳන්න:) *k*) සමොකිරති=ඉහිරවා ගනියි. l) විතික්කිරති=(වි+අති+කිරති) වැඩි අලංකාරයට මල් ආදිය විසුරුවයි. (විතික්කිණ්ණ—ජාතක) m) අනුකිරති=විහිදෙයි. (භමරගණානුකිණ්ණ) *n*) අප- කිරති=ඉවතට විසිදුවයි. *o*) උක්කිරති=(පතුලේ මඩ ආදිය). උඩට ගෙන විසුරුවයි. (උක්කිණ්ණපරිඛාසු=හොඩිනගනලද අගල් ඇති දීඝ පිටු 212) *p*) අභිහුක්කිරති=දමාගසයි. (මසා. නි. පිටු. 292) *q*) අබ්භොකිරති=(අභි+අව+කිරති) ලකුණ වන්ට උඩින් විසුරුවයි. *r*) අභිකිරති=යටපත් කරයි. නසයි. (යංබසොනාභිකිරති—ධ. පද) *s*) නිකිරති= විසිරීම නැතිබවට පමුණුවයි. (නිකිරණා=පාපයක් කොට නොකළාක්වැනි අධිෂ්ඨාන ආකා- ල්පයක් ඇතිකරගැනීම—මහා. නි පිටු 110) t) පටිකිරති=තමා විසිදී සිටියි. (උත්තා- නාපටිකිරති=උඩුකුරුව හෙව සතරගාත්‍රය සතරපලලා හිඳියි. *u*) කිර=(විසුරුවීම් ඇති භාජනය) ඇතිළිය. (ශබ්ද පතුරුවන හෙයින්) ගිරවා. *v*) තුණ්ඩිකිර=රන් ඇතිළිය. (තුණ්ඩ වෙනම බලන්න.) *w*) කිරාට=විහිදීම ගමනය කරවන නොහොත් අන්‍යයාගේ සිත වික්ෂිප්ත කරවන) වඤ්චාව. x) කෙරාටික=(කිරාට+ඉක) කපටි. (සිරිකාලකණ්ණි ජා. 382)

y) කිර=(විකෂපකශො) හිරවං. *z*) කිරාත=කිරාට (අංක ය) 1) විප්පකිණ්ණවාච=නොයෙ- තැන කොයෙක් ද කියා ඇවිදින සුළුතැනැත්තා. (ලංහගරහ ජා. 487) (විකිණ්ණවාච ද පාඨයි.) 2) වොකිණ්ණ=(වි+අව+කිණ්ණ) මිශ්‍රිත. (අංගු. ix. පිටු 448) (අබ්බොකිණ්ණ= අ+වොකිණ්ණ අමිශ්‍ර).

209.

ක්ලති-සුදුවෙයි. තෙත්වෙයි. විනොදපරවෙයි

a) බෙලා=(කෙලා) කෙළ. *b*) අකිලාසු=නොමැලියා. (පධානමකිලාසුනා. සං 2 පිටු 90) *c*) ඔකිලනි=(ඕහ හෝ එවැනි සමිත් පිටවෙනදුව) මැහිරෙයි. (සං ii. පිටු 400) *d*) කිලාසං ලාසුරු රෝගය හැදෙන්ම පෙර එන සුදුමැලිගතිය. (මහා කපි ජා. 516) *e*) ආකිලායති= විනොදය අවශ්‍යවන තරමට වෙහෙස කරවයි. (ආගිලායති ද වේ). (අංක. 370 ගිලායති වෙනම බලන්න). *f*) කිලම=කලාන්තය. (ඊළග අංකයෙහි ධාතුයි).

210.

කිලමති-ක්ලාන්තවෙයි. [අංක. 209 කිලම මෙහි ධාතුයි.)

a) කිලම=විඩාව. (ජාතක) *b*) පරිකිලමති=ඉතා විඩාවෙයි. *c*) කිලමථ=විඩා වූ බව. *d*) සොචති කිලමති, පරිදෙවති, උරත්තාලිං කන්දති, සම්මොහං ආපජ්ජති ආදිය ආරෝහණ පද පාඨියකි.

210· A

කිලෙදෙති—තෙත්කරයි. පොගවයි. දියතුළ ගිල්වා ගනියි.

a) පකිලෙදෙති=දියතුල ගිල්ලවයි. (උණ්හොදකස්මිං පකිලෙදයිත්වා=කකියන ලෝ දියෙහි ගිල්වාගෙන— නිමි ජා. 540). *b*) උක්කිලෙදෙති=තෙත්වූව ඉවත්කරයි. නොහොත් කුණු ඉවත්කරයි. පිරිසිදුකරයි. (සු. විලාසිනි.)

211.

කිලිකිලායති-සතුටින් කිලි කිළි ශොෂාකරයි. සිනින් ගිනහ හඬදෙයි යන අර්ථයි.

212.

කිලිජ්ජති-තෙත්වෙයි.

a) කිලින්න,=තෙත. (අතිකිලින්නොනොති-මහා සුපින ජා. 77 බත විලිස්සුණු නොහොත් බෙරිඋනු යන අර්ථ ඇත්තේය. අතිකිලින්න භත්ත=කැඳවැනි බත්). *b*) උක්කිලිජ්ජති= උගුළුවයි-කුණු ඉවත් කරයි. *e*) ඔකිලිනී=අංක. 209 බලන්න.

213.

කිලිස්සති-කිළුටුමෙයි. තැවෙයි. [කිලිස. දි. උපතාපෙ]

a) කිලෙස=(යමක් නිසා තැවීම සිදුවේද එය) ක්ලෙශ. *b*) සංකිලිස්සති=තමා නොහොත්-සුන්වෙයි. (අත්තනාව කතං පාපං අත්තනා සංකිලිස්සති. ධ. පද) *e*) පරිකිලිස්සති=සපුරින් කිළුටුවෙයි. *d*) උපකිලිස්සති=පහත්කරයි. කිළුටුකරයි. (උපක්කිලෙස=දුෂකය—ම. නි 1 පිටු 84) *e*) සංකිලෙසික=(අංගු. iv පිටු 22.) *f*) කලුස=කිළුටු.

214.

කිලෙසති-කෙලෙස් ඇතිකරයි.

a) නික්කිලෙසෙති=කෙලෙසුන් නැතිකරයි.

216.

කිලොතති-තෙත්ව පැතිරෙයි. [කිල+අතති] (කිලොතෙනා අද්දෙ-ධා. අ. සංගහ)

a) පිලොතිකා=(කිලොතිකා) පිරාගිය රෙදි.

217.

කිවිනාති-නාසයෙන් අඩයි. (Whines) (කිවි. සු. වධෙ-ධ. අ. සංගහ)

a) කුවෙණී=(කිවිනාතීති) කුණු කුණු අනුකරණයෙන් අඩා බාධාකරන්නි. එනම් යක්ෂණිය (පොලඹවන්නී යන අර්ථය ඇති කුවේණී ශබ්දය අංක. 1418 A හි 'විනාති' යටතේ බලන්න.)

218.

කිස්සති-ඇදීයයි. කෙට්ටුවෙයි. [ධාතුමඤ්ජූසාවෙහි මෙය භූවාදි ගණයට යොදනලද බැවින් 'කිසති' යයිද සිටි. එවිට අර්ථය මුවහත් කරයි ද ගතයුතු බැවින් 'කිස' [සානෙ] අංක. 218 A හි දක්විමු.]

a) කිඩ්ඩ=(කිස්සිත=කුඹුරෙහි සාරය ඇදීඑන හෙයින්) ගොයම්. අස්වැන්න. *b*) පරිකිස්සති=බෙහෙවින් කෙට්ටුවෙයි. (මහා. නි. පිටු 212).

218. A

කිසති— මුවහත් කරයි. තුනිකරයි. හෝ උල්කරයි. (කිසසානෙ-මඤ්ජූසා]

a) කිස= කෘශ—වැහැරී. (මහාකපි ජං. 515) *b*) කිසලය=(කිස+ලය=තුනිබව වේගවත් කරන්නෝ).දලුව *c*) කිඩ්ඩ=තුනිවනලද කෙට්ටු *d*) පතිකිඩ්ඩ=(කිඩ්ඩ හි. වි. ප.) ස්ථූල (අංගු. 1 පිටු 26) අංගු. iii පිටු. 516) *e*) කිසක=තාපසයා. (ජාතක නිදාන) *f*) කිස-බලක=බලය තුනීවූ. (ම. නි. 1 පිටු 536) *g*) කිසෙඩ්ඩ=කෙහෙට්ටුව (කෝටුව) *h*) කසිමාන= කෙට්ටුබව. (අධිමත්ත කසිමානං පත්තො කායො හොති— ම. නි. 1 පිටු 192) *i*) කසිර=(කස+ඉර) තුනිවීම පැවතීම. අමාරුව. (කසිරෙන=අමාරුවෙන්).

221.

කීලති–සවිකරයි.

a) කිල=කුඤ්ඤය. උල. අඩය. (peg) *b*) කීලිත=සවිකරනලද (නිඝ. 720) *c*) අභිකීලති=පෙණෙන ලෙස ශක්තිමත් ලෙස සවිකරයි. *d*) ඉන්ද්‍රඛිල=(ඉන්‍ද්‍රකීල). කරකැවෙන ගේට්ටුව සවිකරන ලද මැදකනුව. (යථින්ද්‍රඛීලො පථවිං සිතො සියා) *e*) විකිලති=සවිකරනලද කුඤ්ඤය ඉවත්කරයි.

222.

කීළති–ක්‍රීඩාකරයි. (කීළ විහාරෙ) [අංක. 87 තෙන් ගන්න).

a) කීළාපණක=කෙළිබඩු. (කුමාරකානං කීළාපණකානි. (ම. නි. 1 පිටු 624) *b*) සංකීළති=කාය සංසර්ගයෙන් කිඩාකරයි. (වි. ම. පිටු 132) e) අභිකීළති=වැරයේ ක්‍රීඩාකරයි. *d*) නිකීළති=ක්‍රීඩා පරවශවෙයි. (ජාතක). *e*) නිකීළිතාවී=ක්‍රීඩා පරවශනැතැත්තා. *f*) විකීළති=සෙල්ලමින් දුවමින ඇවිදියි.

223.

කුවති–කවති කොතී. අංක. 190 වේ බලන්න.

224.

කුකති– අමුණාගනියි. [කුකො ආදානෙ) අංක. 270 වේ කොකති බලන්න.

225.

කුචති–ඇකිළෙයි. කැගසයි. ආපසු කරකැවෙයි. ලඥ්ජනය කරයි. (කුච සංකොචන සද්ද කුච්ච ලඥ්ජනෙසු).

a) සංකුචති හෝ සංකොචති=හැකිළෙයි. (shrinks) *b*) කුච=පයොධර. (කුචභරනමිතංගී—දාඨාවංශ) *c*) කුච්චිකා=පින්සලය. *b*) කොච්ජ=(හිස පිරන) පනාව. කුඡනය (මී.ප) හද්‍රපීඨ නම් මැදවෙළ උඩැක්කි හැඩයේ අංසනයක්. (මහා හංස ජා. 533) e) කුච්චති=හිත ආපසු කරකැවෙයි. තමාවෙතම පැමිණෙයි *f*) කුක්කුච්චති=වරදක නිසා සිත ආපසු කරකැවෙයි. නොහොත් පසුතැවිලිවෙයි. (කුක්කුච්චං=කුකුස. මහා. නි. පිටු 710) *g*) කුක්කුච්චායති=පසුතැවිල්ලට පැමිණෙයි. (මහවග පිටු. 698) h) හත්ථකුක්කුච්චං කත්වා=අත හකුළුවා විහිළුකොට. (කෙළීසීල ජා. 202) *i*) කුහන=(කුච්චිත) තමාට ඇවෙණිකවූ හැසිරීම. (ඉත්පිකුත්ත-මහා පලොභන ජා. 501) *j*) කුහක=ආකාරය හෝ හැසිරීම දක්වන. (සමණකුත්තක=ශ්‍රමණ ආකාරයෙන්—පා. පාළි. පිටු. 152) *k*) කුත්ති= සොභාව (සරකුත්ති අංගු. v. පිටු. 496). l) ඉත්පිකුත්තෙන=ස්ත්‍රී ආවාරයෙන් (වලහස්ස ජා. 196) *m*) කුත්තක=කොට්ටු දහසයකට බෙදූ, බෙදීම සායමින් දක්වන, ස්ත්‍රීන් දහසය දෙනෙකුට නැටියහැකි පලස (නිඝ. 107 *n*) සංකුච්ච=කුණ්ඩලාභරණය. (සම්බුල ජා)

o) උක්කොව=(උ+කුච=ඉහලට ඔප්පුකරනු ලබන) පඩුර. (නිඝ. 345) *p*) අකුක්කුකජාතං= නොහැකිළී වැඩුණු. අංගු iv. පිටු. 384) *g*) මහන්තං ඝදලික්ඛන්ධං උජුංතවං අකුක්කුකජාතං-(ම. නි. 1 පිටු 552) r) කොචජ=කුෂනය. (බු සිඝබා. 343).

226.

කුඤ්චති-වක්වෙයි. නාදකරයි. වික්ව නාදකරයි.

a) කුඤ්චිතකෙස=වක් හිසකේ. *b*) කුඤ්නාද=ඇතුන්ගේ නාදය. (ඇතානාදකරන විට අංකාරයෙන් මෙනම්විය) *c*) කුඤ්චිකා=යතුර (key). *d*) කොඤ්ච=කුඤ්චනාදය හෝ කොස්වා ලිඹිණියා. *e*) කොඤ්චමානං=කුල්නා. (බොධිවංශ). *f*) ආකුඤ්චිතග්ග පඩුමනා= වක්විඑන අඤ්ගුලු ඇතිබව.

227.

කුච්ජති-කිළුටුවෙයි. (කු+සති. අංක. 1470. **A** බලන්න) කුණුගඳ හෝ පාපගඳවෙයි.

a) කුච්ඡි=කුසය. *b* කුච්ඡිත=හොඳයයි පිළිගත නොහැකි ලාමක. *e*) කුච්ඡිතක=ගොච්ච, ප්‍රමාණය *d*) කුසල=(කුච්ඡිතං සලතිති=පිළිගත නොහැකිද ඉවත් කරනුයේ) පින්. දක්‍ෂ *e*) කුචෙජති=කිළුටුකරවයි. අපහසකරයි.

228.

කුජති-පොළවෙන් උපදියි. පෞද්ගලිකත්වයට පොරකයි. අවඝැවල වෙයි.

a) කුජ=පොළවෙන් උපන්. කුජග්‍රහයා. විසපිය. වෘක්‍ෂය. (නිඝ. 524) *b*) කොජ=කවචය. සන්නාහය. *c*) කොජව=පලස. මහවග පිටු. 752)

229.

කුජ්ජති—අධොමුඛීකරයි. වක්වෙයි. [කුජ්=කු+ජු)

a) අවකුජ්ජති=යටි අතට නමයි. අධොමුඛිවෙයි. (කුස ජා. 530) *b*) නික්කුජ්ජති=යටිකුරුකොට හබයි *c*) උක්කුජ්ජති=උඩුකුරු කරයි. (නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය-දීඝ. 1 පිටු. 146) *d*) පලිකුජ්ජති=නැමී නැමියයි. (පලිකුජ්ජිත්වා එකමන්තං නිසීදි— ම. නි ii පිටු. 39) *e*) පටිකුජ්ජති=උඩබලා හොවියි. (පටිකුජ්ජං නිපජ්ජාපෙත්වා සරභංග ජා 521 *f*) . ඛුජ්ජ=(කුජ්ජ) කුදු.

230

කුඤ්ජති-කෙඳිරි ශබ්දය දෙයි.

a) කුඤ්ජ=(පැලැටි-හා වැල් වැවුණ ගොමුව. *b*) නිකුඤ්ජ=ගොමුව (දාඨාවංශ—බොධිවංශ *c*) කුඤ්ජර=(කුඤ්ජරමතීති). ඇතා. ශ්‍රෙෂ්ඨයා *d*) දෙවකුඤ්ජර=දෙවියන්ට ශ්‍රෙෂ්ඨ.

230. A

කුජ්ඣති-කිපෙයි. (කුධ කුජ්ඣනෙ) [කොධෙති අංක. 271. A බ.]

a) විකුජ්ජෙඣති=කොපකරයි. (ම. නි.) *b*) පකුජ්ඣති=කිපීම ඇතිකරයි. (මං පකුජ්ඣිත්වා කුජ්ඣිතං-සං 1 පිටු. 426). *c*) කොධන=කිපෙන. (කොධනො උපනාහිච) *d*) අභිකුජ්ඣ-ති=තදින්ම කිපෙයි. (අභිකොධිතං—ජා) *e*) පටිකුජ්ඣති=අංපසු කිපෙයි. (කුද්ධං අප්පටි කුජ්ඣනෙනා—සංගාම. ජෙති දුජ්ජයං—සං 1. පිටු 290)

231.

කුටති-වක්වෙයි. ඡෙදනය කරයි. [කුට ඡෙදකොටිල්ලෙසු]

a) කුටිල=වක්ව කම්පිත. (කුටිල චිත්‍ත) *b*) කුටි හෝ කුටිකා=කුඩාගෙය කුටියනු තට්-ට තිසක්සේ පෙණෙන වහල යොදනලද කුඩා පැලයි. බුදුරජුන් කොතැන වැඩහිටියත් එය 'ගන්ධකුටි' යයි කියයුතුය. *c*) කොටිල්ල=වංකබව. d) කුටුම්බ=(කුටි+අම්බ= සියළු අංගවාදියන් ඇති කුටිය). ගේදොර නිවැසියන්ගේ ගිහි උපකරණ සමූහය. ගිහිවස්තු සිය-ල්ල *e*) කුටුම්බික='කුටුම්බ'යක් ඇති තැනැත්තා *f*) උක්කුටික=(වක උඩට ඇනුව) ඇනතියා වාඩිවීම. (උක්කුටිකප්පධාන=කෙළිල්ලෙන් හිඳ (උත්කුටුකයෙන් හිඳ) කරන වියවීයන්. *g*) භාකුටි=බැම ඇකිළවීම නොහොත් රෞ බැලීම. h) අභිභාකුටති=බොහෝ රවයි. *i*) කූට=(වක්වූ හෙයින්) කෙණ්ඩිය. j) කූටදරිකා=(කූටං නිස්සාය වා බල්ලාට සිසං නිස්සායවා) කෙණ්ඩිය දරන හෙයින් හෝ කෙශච්ඡෙදනය කරනලද හෙයින් හෝ දසිය. (නිඝ. 235). *k*) කූට=කලය. (නිඝ. 441) l) කුටව=(කුටි+අව=රකිනු ලබන කුටිය) කුැළු කුඩුව. ධ. ප. අ. කථා) m) පටිකුටති=නැමියයි (පටිකුටිකො අගඤ්ඡ-හං=මම නැමී නැමී ගියෙමි. අපදන පිටු 614) *n*) කොටර=(කුට+ර=වංකය රැගත්) බෙනය. රුක් සිදුර (නිඝ. 532) *o*) කොටක=(කුටක) මල් හෝ පල කිනිත්ත. (භින්දි-ත්වාන සකොටකං —අපදන පිටු. 508) *p*) සංකුටති=ඇකිළෙයි. (සංකුටිතුස්සිසකො) *q*) කුක්කුට=(කුකුලගේ පෙණිමේ ප්‍රධාන අංගය පිට නැමී පෙදෙ ඉස්සී තිබීමයි) කුකුළා කුක්කුට සම්පාතිකා=කැටිව පවතින (කුකුළාට බිමට නොබැස යා හැකි තරම් කිට්ටුවූ) ගෙවල් ඇති. (අංගු. iii පිටු. 286) *r*) පකුට=ඇතුළු බරාඳය හෝ ක්‍රාමරය. (චුල්ල වග්ග) *s*) පතිකුටෙති=අකුලවයි. එපාකරයි. t) පතිකුටය=එපාකරනලද. (නා හං බුද්ධප තිකුටයං සාහාමි අනෙසනං-වි. ම) u) මකුට=(මත්ථකෙ කුටතිති) ඔටුන්න. v) සංකුට-ති=හැකිළෙයි. (මික්කච ජා.) *w*) කුඩව=(කුටව) ලබුකබලවැනි භාජනයකින් කළ මිණුම *x*) කුඩුමල=(කුටි+ම+ල=වක්බව රැගත්) දලුව. හෝ මොට්ටුව. (අංගුත්තර) *y*) කුඩ්ඩ= (කුටි+අ=කුට්ට) බිත්තිය. (සිලාකුඩ්ඩ, දරුකුඩ්ඩ, පා, පාළි. පිටු 96-මාතංග ජා. 497) s) තිරොකුඩ්ඩ=බිත්තියෙන් එහා-1) ද්විකුඩ්ඩ=බිත්තිදෙකක් ඇති. 2) කුඩ්ඩමූලී=(බූ හැ තට්ටයමේන් අබකල්කයෙන්) ඔපකළ මුහුණු ඇති. (නාරදකස්සප ජා, 548) 3) කුට්ටි= කොට කැබැල්ල. (මෙය අංක. 236 ධාතුයි.) 4) පතිකුටති=හැකිළෙයි. (වි. ම. පටු. 1619).

234.

කූටෙති } අනියි. තුනීවෙන්ට තළයි.
කොටෙති }

a) ආකොටෙති=තුනීවන්ට තළයි. (නාරද ක. ජා 543) b) අග්ගලං කොටෙති=(දොර) අගුල ගසයි. c) ආකොටෙති=හැපෙයි. (ම. නි. 1 පිටු 396) d) උක්කොටෙති=අත්ලසක් හෝ වෙනයම් අගතියක් නිසා යුක්තිය අවුල් කරයි. (දීඝ. 1 පිටු. 112) e) උක්කොටන=යුතුමගින් බැහැරවීම. (පරිවාර පාලි. පිටු 126) f) කොටුම්බර=(කොට+අම්බර) තුනී වස්ත්‍ර විශේෂයක් (ජාතක) g) කොටසිම්බලි=කටුඉඹුල h) ආකොටිත=අපුල්ලන ලද. i) පච්චාකොටිත=නැවත අපුල්ලනලද නොහොත් සායම් පොවා දැඩිකරනලද (දම්පියා අටුවා) j) පරිකොටයති=හාත්පසින් ඇනෙයි. (සිනෙන තෙ අථ දිපෙ පරි කොට යන්තා—ස. කුට ව. 523) k) ආකොටෙති=(දොරට අත) ගසයි. (උම්මාදන්ති ජා. 526) l) කූට=ශරීරය. (මිගං නිලීනං කූටෙන-බලිසෙනෙව අම්බුජං—වාහරං වියලෙපෙන බාධයන්ති පුථුජ්ජනං)

u) පබ්බතකූට=පර්වත මුදුන. o) කොටි=මුදුන. කෙළවර p) ඔකොටිමක=කොහෙත් උස නැති කෙළවර යටම ඇත්තේ. (අංගු. iii පිටු. 206) q) නිකූට=මුදුන. r) කූටෙය්‍ය=වඤ්චාව. (ම. නි.) s) කංසකූට=හොර ලෝහ වර්ග රත්‍යයි දී රවටන t) පටිකූටක=අංපසු රවටන. u) කූටයුද්ධ=ගොරිල්ලා සටන්. y) තුලාකූට=හොරතරාදියෙන් රැවටීම w) කූටසක්ඛි=මන්ත්‍රණය කොට ගොතනලද සාක්ෂි x) අයොකූට=කුළුගෙඩිය. x) කූටපාලක=වලන් පොරණුව. y) සංකාරකූට=කසලගොඩ. z) කොටිසිම්බලි=කටු ඉඹුල. 1) කූටච්ච=(කූට+අට්ට) හොර නඩුව නොහොත් ගොතා සාදගන්නාලද නඩුව 2) ගහකූට=ගෙයි කැණිමඩල. (ගහකූටං විසං ඛිතං) 3) කූට=ගොනාළුව නොහොත් ගවයන්ට කැමතිසේ හැසිරෙන්ට බැරිවන්ට බෙල්ලෙහි හරහටලන පලල් උපකරණය. (කුම්භ ජා 511) 4) කූටවිනිච්ඡයිකතා=යම්තමක් නොපිටව විතර්කණය කොට අගතියෙන් කරන විනිශ්චය ඇතිබව (පෙතවත්ථු අටුවා. පිටු 210) 5) කූටංග=උරහිස. 6) කූටාගාර=මුදුන් කීපයකින් යුක්ත ඡදනයක් ඇති ගෙය. 7) උපරිකූට=උඩුමහලක් ඇති (උපරිකූට ප්‍රාසාද) 8) කූටධජ=මුදුනෙහි සවිකරනලද කොඩියක් ඇති 9) කූටමාන=හොරට මැනීම. 10) කූටවෙදි=නියම කරුණු පැහැදිලි නොවනලෙස දන්වීම. බොරු දන්වීම. ප්‍රෛශුන්‍ය දන්වීම 11) අබ්භකූට=වලාකුළ. 12) කූටමත්ත=උඩුමහලක්සේ දිග පලල ඇති. 13) කූටසාලා=මණ්ඩපය.

235.

කුණ්ඨති- කොරවෙයි. මොට්ටකරයි. වෙළයි.

a) කුණ්ඨකුද්දල=මුවහත්නැති උදැල්ල (කුණ්ඨසත්ථ=මොට්ට පිහිය. ගන්ධාර ජා. 406) b) පලිගුණ්ඨිත=අලසවනලද. වෙළනලද. නිෂ්ක්‍රියාත්මක වනලද. (මොහෙන පලිගුණ්ඨිතො=මොහයා නිසා නිෂ්ක්‍රියාකාරී හෝ මෝහයෙන් වෙළන ලද) c) පලිගුණ්ඨිම=බඳිනලද පාවහන් d) කුණ්ඨ=ක්‍රියාකිරීමෙහි අසමර්ථයා කොරා. (නිඝ. 702) e) විකුණ්ඨති=වැරදි ඉවත්කොට පාලනය මැනවින් කරයි. f) කොණ්ඨ=කොරා (ගුථපාණක ජා 227.) g) කුණ්ඨෙති=මොට්ටකරයි. කොරකරයි. වංක කරයි.

235 A

කුණ්ඩති–දුහය දෙයි. රස්මියෙන් තම්බයි. (කුඩිදුහෙ–මඤ්ජුසා) [කුඩි වංකාසංසෙ පිණිස අංක. 239 බලන්න].

a) කොණ්ඩදමක=රශ්මියෙන් හෝ තේජසින් විනාශය පෙන්වා දමනය කරන්නා (මාතංග ජා. 497). *b)* කුණ්ඩක=කබලෙහි බැද කුඩුබවට පැමිණි. කුඩු. (කණෙකු කුණ්ඩකාංහමෙ–නිස. 441) *c)* කුණ්ඩ=ඇතුලත රශ්මිය ආරක්‍ෂාවන සැළිය. (නිඝ 443) හුමාලයෙන් තැම්බීමට ගන්නා සැළියද වෙයි. d) කුණ්ඩසූව=හුමාලරශ්මියෙන් නොහොත් වණ්ඩුවෙන් තම්බවන ලද කැවුම. *e)* කුණ්ඩමුඛී=හුමාලයෙන් තම්බා ගත් (අබ) කල්කාදියෙන් ඔප නැගූ මුහුණ ඇති. (නාරද කශ්‍යප ජා 543)

236.

කුට්ටෙති–කොට කෑබලිති වලට කපයි. (අංක. 231 කුට්ටි මෙහි ධාතුයි)

a) කුට්ට=කොට කැබැල්ල. *b)* කුඨාරි=(කුට්ට+අරි=කොට කැබලිතිවල සතුරා නොහොත් කොට කැබලිතිවලට හරස්වන්නා) පොරව. *c)* කුටටගණ්ඩ=කොට කැබැල්ලක් වැනි ගෙඩිය. කුළුගෙඩිය.

237.

කුට්ඨති– (කුත්ථති ආඛ්‍යාතය මුලින් තිබූ පරිදියි.) උණුකරයි. [කුත්ථිත දුද්ධ–උණුකරනලද කිරි] හා සසඳන්න. [එසේම කුසති හි කර්ම කා කෘ කුට්ඨ මෙහි ධාතුව යයි. ඇතැම් යෙදුම්වල පිළිගැණෙයි.] එපාකරයි.

a) කුට්ඨ=(ශරීරය උණුවී හෝ චර්මය උණුවී සැදෙන හෙයින්) කුෂට *b)* කුට්ඨ=කොට්ටන්. *c)* කුට්ඨ=උපුල්කොළ. *d)* කුට්ඨිත ලෝහ=උණු කරනලද ලෝහ. *e)* පතිකුට්ඨති=එපාකරයි. (අංක. 231 පතිකුට්ඨ බලන්න.) *f)* උක්කුට්ඨති=හයියෙන් ප්‍රීතිවේගයෙන් කෑගසයි. (උක්කුට්ඨ සද්දෙහිච සාධුකාරං–දඨාවංශ) *g)* උක්කුට්ඨි=කෑගැසීම. ඔල්වරහඬ (උක්කුට්ඨිං සම්පවත්තයු–අපදන පිටු. 216) *h)* උපකුට්ඨති=වරද පෙන්වාදෙමින් එපාකරයි (අනුපකුට්ඨ=එපා නොකරනලද–අංගු. lii පිටු 292) i) කුට්ඨි හෝ කිලාසි=කිලිපෙළිම් හා සුදුමැලිවීම් ඇත්තේ. ලාදුරු නැති. *j)* කුට්ඨලිකා=(කුට්ඨ+ඉලිකා=උෂ්ණයෙන් තුනීවන ගිය) (ගෙඩියෙහි) පොත්ත. (එලකුට්ඨිලිකා)

239.

කුණ්ඩති—වක්වී එල්ලෙයි. [කුඩිවංකාවසංසෙ] අංක. 235 A (වෙනමබ]

a) කුණ්ඩල=කර්ණාභරණය. වක. *b)* කුණ්ඩික=නැමුනු. *c)* කුණ්ඩිකා හෝ කුණ්ඩි=කෙණ්ඩිය. *d)* මුසලකුණ්ඩල=මෝල් එල්ලුව (සංවීත ජා. 494) *e)* චතුකුණ්ඩික=සතරගාතෙන් යන (ම. නි. I පිටු 190) *f)* සංකුණ්ඩති=(කැඩපතකින් බලනවිට සිය රූපය වුවද වක්ව දික්ව

පෙරෙණින්නාක් මෙන්) වක්වෙයි. ඒතෙයි (පෙතවත්ථු අට්ඨ කථා) g) කුණ්ඩලාවත්ත=(කුණ්ඩල+ආවත්ත) නිරය එසම්මට රැහැන යොදනලද මෙන් හෝ ඔර්ලෝසු දුන්න කරකැවෙන තිබෙන්නාක් මෙන් කරකැවීම යෙදීම. (දීඝ) h) කුණ්ඩ=ගොසා. i) කොදණ්ඩ=(කුණ්ඩිත දණ්ඩ=කු+දණ්ඩ) වක්වූ ලීය නොහොත් දුන්න. (ශීස 377).

240.

කුණති-විලාප ශබ්දකරයි. වක්වෙයි.

a) කුණ=විලාපය. *b*) කුණී=වක්වූ අත් පා ඇඟිලි ඇති. (කාණ කුණී, ඛඤ්ජ, පක්ඛහත, යන සතර වෙන්කොට තේරුම් ගන්න) *c*) කුණප=(කුණං පාතිති=විලාප බොන්නේනුයි) මෘත ශරීරය. *d*) විකූණති=පිළිකුල දක්වීමට ශරීරාංග හෝ මුඛාංග හකුළුවයි. (විකූණිතමුඛො) =වංකමුඛො) *e*) පටිකුණිත=ආපසු වක්වූ *f*) කුණාල=(කුණ+අල) විලාපය නොකඩවා කරන්නා. කෝකිලයා. *g*) සකුණ=(හොට පිහාටු. පා ආදිසියල්ල වක්වීම් සහිතවූයේ) පක්ෂියා h) සකුන්ත=(සකුණිත) පක්ෂියා. (ආකාසෙව සකුන්තානං) i) සාකුන්තික=පක්ෂිවැද්දා. (අංගු iv පිටු. 526) (සාකුණික=එම)

241.

කුථති-තැම්බෙයි. කුණුවෙයි. [කුථපූතිසංකිලෙසෙ)

a) කුථිත=කකියනලද. (ලෝහ කුම්භි ජා. 314) *b*) වික්කුථිත දුද්ධ=උණුකරනලද කිරි. *c*) කුකුත්ථති=(කු+කුත්ථති) අධම හිංසාකරයි. *d*) කුකුත්ථක=වළිකුකුළා (කුකුත්ථකා කුළීරකා මිනෙ පොක්ඛර සාතකා) *e*) කුක්කුල=(කුථු+ල) උණු අළු. (අංක. 111 අනික් නිරුක්තිය බලන්න) *f*) පුක්කුස=(කුත්ථු+උස=කුත්ථුං උසන්ති= කසල ශොධනය කරතියි.) කසල ශොධකයා. (අංක. 252 ද බලන්න). *g*) කුථෙති=තම්බයි. (කුථෙත්වා-කොසිය ජා. 130 (*h*) උපකුසිත=උපකුථිත) රත්කරනලද (ජා).

243.

කුදති—වැනෙයි. තුඩුවෙයි

a) කුන්ත=හෙල්ල. (කොන්ත. කුන්දිත) (හත්ථිනො අංකුසෙච කුන්ත තොමරෙච බන්ධන්ති). *b*) කුන්තනී=(දික් උල් හොටය ඇති) පක්ෂියා. (කොස්වා ලිහිණියා අථ කොඤ්චාච කුන්තනී—නිඝ. 621) *c*) කුන්තල=හිසකේ. *d*) කපුරු කෙළවරක් නිසාද(කු+අන්ත) වියහැකිය

246.

කුධ-කුජ්ඣති බලන්න.

247.

කුප්පති- කිපෙයි. [කුප දී. කොපෙ මඤ්ජූසා]

a) අකුප්ප=කොපකරවිය නොහැකි. *b*) සංකුප්පති=තමා කොප්‍යවෙයි.

(*a* (අසංකුප්ප= අකෝප්‍ය) පකුප්පති=කිපීම ඇතිකරවයි. (ම.නි 1 පිටු 450)

247. A

කුබ්බති- කරයි. [කරෝති වෙනම බලන්න.]

a) විකුබ්බති=වේශය වෙනස් කරයි. (විකුබ්බණිද්ධි-වෙස්මාරු කරගැනීමේ බලය මැනවින් අංගුලිමාලව පුරුදු කරගෙන තිබීම) *b*) පකුබ්බති=භාවිතා කරයි. (සුභාසිතාවාචා සඵලා හොති පකුබ්බතො) *c*) කාමරූපං විකුබ්බාමි=කැමති පරිදි වෙස් මාරු කරමි, (අපදාන පිටු 56) *d*) නිකුබ්බෙති=රවටයි. (නපරොපරං නිකුබ්බෙථ).

250.

කුරති- ශබ්ද කරයි. [තිරිසනුන් ගොදුරු ගැනීමෙහිදී මෙන්) දැඩි ආක්‍රොශ කරයි. (කුරඅක්කොසාදනසද්දෙසු]

a) කුරල සහ කුරර හෝ කුලල=උකුස්සා. (ම. නි ii පිටු 21) *b*) උක්කුරති=(බත) උතුරයි. *c*) ආකුරති = ශබ්දය ගොරෝසුවෙයි. (කණ්ඨො ආකුරති = උගුර බැරැඩි වෙයි. මි. ප.) d) කුක්කුර=දුප්පත් වර්ගයේ බල්ලෙක් *e*) කුරූර=(කුර+උරර) ආක්‍රොශය ඇතුලට තදවන. කෲර. (කුරූර කම්මන්තා—ම. නි 1 පිටු 224, li පිටු. 320) *f*) කොරක=(කුරක=ශබ්ද කරන්නා නොහොත් ප්‍රකාශය දෙන්නා) දලුව *g*) කොරකති= දලුලයි (අංක. 272 A. වෙනම බලන්න) *h*) බාණු කොරක කාලෙ=කොලවැටි කදන් පමණක් තිබී දලුඑන කාලයෙහි. *i*) කොරණ්ඩක=දලුව සහ මල. (කොරණ්ඩක දම=දලු මල් එකට කිණිති කවා අමුනා සෑදූ මල්දම) *j*) කොරියා=(කුක්කුර කුක්කුටි) කෙකර ගානා— තිකිළිය. (ථෙරගාථා) *k*) කුර=ඉදුණු බත්. (ඉන්ද්‍රිය ජා. 423) *l*) සුක්ඛකුර=එතුර සිඳුන බත්. m) සාම සුක්ඛ කුරෝ=පිළිස්සී වියළුනු නිරෝජ රළ. දළිකඩ. (සාම ඛණ්ඩ) *n*) මූසිකුක්කුර=(මූසික+උක්කුර) මීයන් නැගූ පස්. (බු. සීකඛා 255) *o*) කුරවක= රත්කරවූ ගස. (හල්ලාතිය ජා. 504) *p*) කුරණ්ඩක=කටු කරඬු. (නිඝ. 563)

251.

කුලති— වැසෙයි. ගිණියි. පොළනු ලැබෙයි. ඇදයි

a) කුල=පවුල (පක්ෂි) කැදැල්ල. *b*) කුලිංග=(කුල+ඉංග) කැදැල්ල මගේ යයි ඉඟිකරන පක්ෂියා. (කුලිංග සකුණ=මලවිත්තා පාක්කාරිය ජා. 481). *c*) ආකුලති = අවුල් වෙයි. (සමාකුල=එකට අවුල්වූ) *d*) ආකුලති=චකිතවෙයි. (ආකුලිත හදයෙහි — බොධිවංශ) *e*) සකුල=ස්ව කුලය, (සගොත්ත) *f*) කුලක=(මැල නොකැඩී බෝවෙන) කව්ඩු කිරිල්ලි (නිඝ. 544) *g*) සංකුල=පූර්වාපර විරෝධී බස. (සංකුලං කිල්ටයංච පුබ්බාපර විරොධිනී නිඝ. 128) *h*) කුලගෙහ=දෙමව්පියන් මුතුන් මිත්තන්ගේ ගෙය. පවුල *i*) කුල්ල හෝ කුල්ලක=(ඇදන ලද හෙයින්) පහුර (ම. නි 1 පිටු. 336) පොළන උපකරණය. (මහා ජනක ජා. 538) *j*) කුල්ල=කුලයට අයත්. (කුල්ලවත්ත=කුලයට අයත් වත් පිළිවෙත්) *k*) නිරාකුල=නිරවුල් *l*) පාකුල=වැසුණු (සුම්සාල පාද පාකුලෙ) *m*) කොලඤ්ඤ)= කුලවත්

බව. *n*) කොලිනී=කුලවත්. *o*) නික්කොලඤ්ඤ=කුලවත් බව අවුකරගත් *p*) කුලංගාර = කුලය නසන්නෙක්. (මහා නි. පිටු. 6) *q*) මුඛකුලාන=මුහුණින් වැඩි මෙන්වයක් දක්වන *r*) මුඛවිකුලාන=(ජුගුප්සාවනිසා) මුහුණ අකුලන (මුඛකුලන විකුලාන-මහා නි. පිටු 292) s) කුලපලාපි=මානුෂික හරයෙන් බිස් බැවින් කුලපමණක් වණන. කණ්හදීපායන ජා. 444) *t*) කුලනා=පැවැත්ම. (අකුලනා=විනාශය-තෙසකුණ ජා. 520) *u*) කුල ලජ්ජාපනක=(සිය) කුලයට පරිභව කරන (කුස ජා. 530) v) කුලවා=වගුල්කපු ස්ත්‍රිය. (තිස 282) *w*) කුලක් =(පැවැත්ම පැවැත්තේ) කොල්ලු. *x*) කොලපුත්තී=කුලපුත්‍රායන්ත *y*) කොලම්බ=භාජනය. (ගන්ධාර ජා. 406) (මහවග පිටු. 546) *z*) කොලම්බක=හැළිය (අපදන පිටු 622) 1) කුලාවක=(කුල+අවක) කුලය රකින්නාංකුරුළු කූඩුව. 2) විකුලාවක=කූඩුනැති (මායිමෙ දිජා විකුලාවකා අහෙසුං-සං 1. පිටු. 400) 3) කුලාල=ඇඳිම පේළි කරන්නා වළන් සාදන්නා. 4) කුලිර=(කුලං ඊරෙනිති=ඊර ගමනෙ. චු. ධාතුපාඨ) මඩ මරාගෙන උපදින්නා. කකුළුවා (අංක. 93 ද බලන්න) 5) කුලීරක=ගොඩවර්ගයේ කකුළුවා. (කුකුළුකා කුලීරකා—චනෙපොක්ඛර සාතකා) 6) කොලක=මිරිස් (තිස 446) 7) බක්කුල=(වි+ අංකුල=බි+අක්කුල) අවුජ්ව මුලාවූ භැනැත්තේ. (උදන පාළි—පාවා සුත්ත) 8) කොලංකොල=(කොලා+කොලං) භවයෙන් භවයට (අංගු. iii පිටු 414) 9) කුලිස=ශක්‍රයාගේ ආයුධයක්. වක්‍රායුධය 10) මකුලති හෝ මුකුලති=(මණ්ඩං කුලති) හැරසිම සංවරය කොට සිටියි (මකුල හෝ මුකුල = කැකුළු - කණිකාර මකුලංවිය — මහා මොර ජා. 491) 11) කොලෙය්‍යක=කුලවත්.

252.

කුසති—ආක්‍රොශ කරයි. [උඩබුරයි.] පූරවයි. [වස්ත්‍ර) අඳියි. (කුස-වඡාදන අක්කොස පූරණෙසු)

a) කොත්ථු=(කුසිත, කුත්ථ) සිවලා. උඩබුරන්නා. (මහා නි පිටු. 206 — ● නි 1 පිටු 780) *b*) කුසා=නාස්ලනුව. (ආක්‍රොශයට උපකරණයක්) *c*) කුසි = (අඳිමට සුදුසු කිරීම) සිවුරෙහි මුට්ටුව (මහවග පිටු. 708) *d*) කුස=එනම් තෘණවර්ගය. *e*) පුක්කුස=(පූතිංකුස තිති පූ+කුස=පුක්කුස) කසල ශොධකයා. අභිණ් නිරුක්තිය අංක. 241) *f*) කුසල=(කුසං ලාතිති) පිරවිම රැගත් පුණ්‍යය (කුචජිතං සලති පිණිස අංක 227) *g*) කොස = තිහිරි ගුලය. (කොසකාරක) පටපණුවා—පා පාලි. පිටු 564) *h*) කොස=ගබඩාව. *i*) කොසක=වහල්ල. (වි ම. පිටු 631) *J*) කොසි=කොපුව. (අසිං කොසියා පබ්බාහෙඩා-ම. නි. ii පිටු. 163) *h*) කොසික හෝ කොසිය=බකමූණා (පිරිපඩ්තින මුහුණ ඇති හෙයින්) *l*) කොසිය=ශක්‍රයා. (ම. නි 1. පිටු 596) m) කොස=ක්‍රොශය. දුනු පන්සියයක දුර (අපදන පිටු. 484) *n*) අක්කොසති=ආක්‍රොශකරයි. *o*) පච්චක්කොසති=ආපසු ආක්‍රොශ කරයි (අංගු *iv* පිටු. 410) *p*) අක්කොසති, පරිභාසති, රොසෙති, විහෙසෙති ඝට්ටෙති යනු ආරොහණ පාලික පදයි. (මනි. 1 පිටු 350) *q*) කොසක=ගෙවිට (ඉල්ලීස ජා' 78) *r*) විකෝසති= විශෙෂයෙන් තරග නොකරයි. ස්පර්ධ නොකරයි. (මහිස ජ. 278) *s*) කොසෙය්‍යක=(කොස නොහොත් තිහිරි ගුලියෙන් සැදුණු) කොසෙය්‍ය වස්ත්‍ර. රන්නූල් මිශ්‍ර වස්ත්‍ර

(අංගු. iii පිටු. 324) *t*) කොත්ථලි=තෘණවලින් හැදුණු පැලැල්ල හෝ තිරය (පං පාලි පිටු 486) *u*) උක්කුස=කබරුස්සා. (අපදාන පිටු. 408) *v*) පටිකොක්කසති=එපාකරයි. (පතිකුට්ඨ මෙහිදී කර්ම කා. කෘදන්තය විය හැකිය) (ම. නි 1. පිටු 200) *w*) පකොක්කසති= කැඳවයි *x*) උපකොක්කසති=හඬ නගයි. (සුරුචි ජා. 489) *y*) කුෂෙසය=(කුශ+එසය) පිරිසිදුබව සොයන. නෙළුම් (නිඝ. 663) *z*) කුසංසංකාමෙති=කුසපත් අදියි. (පං. පාලි පිටු. 180) 1) කුච්ජා=නින්දව. 2) කත්ථූරිකා=(කුත්ථ+ඌරිකා=රැස්කරන ලදුව තදවූ. කස්තූරි 3) අක්කුට්ඨ=(අං+කුට්ඨ) බණිනලද (සුජාත ජා. 269) 4) කුසුල=ධාන්‍යාගාරය. (ජන්දවුපොසථ ජා 490) 5) කුසුම = (කුසුංමාපෙතීති) පැළදීමට සුදුසුබව මැවුණු. මල. (කුසුම-ජ්ලග අංකයේ ධාතුයි.)

253.

කුසුමති– මල් පිපෙයි. ('කුසුම්' ධාතුව. පසුගිය අංකයේය)

a) සංකුසුමති=මල්සහිත වෙයි. *b*) සංකුසුමිත=මල් හටගන්නාලද (ජා.) *c*) කුසුම්ත (වි .ව අ. කථා පිටු. 138)

254.

කුංසෙති–බඹලයි.

265.

කුහෙති– විස්මිත කරයි. ඇතිගතිය වෙනස්කොට පෙන්වයි.

a) කුහක=රවටන්නා. *b*) කුහනා=වංචාව. (දිඝ 1 පිටු 16) *b*) නික්කුහ=තමාළඟ නැති දෙයක් ඇතිකොට නොපෙන්වන (unpretentious) *e*) ඉදං බ්‍රහ්මචරියං ජන කුහනත්ථං න වුස්සති=මේ බඹසර මිනිසුන් රැවටීම පිණිඉ රකිනු නොලැබේ (චරියං වසති=පාලි සම්ප්‍රදායයි) *d*) කොහඤ්ඤං=කුහකබව. *e*) කුහිත්වා=විස්මිත කොට. (හරිදත්ත ජා. *f*) කුක්කුහ= ඇටිකුකුළා. *g*) කුහායති=කුහනා කාරය දක්වයි. (මහා. නි පිටු 304) h) තිවිධ කුහන වත්ථු= පච්චය, පටිසෙධන, සාමන්ත ජප්පන, ඉරියාපථ සණ්ඨපන.

258.

කූජති— නාදකරයි. අවියත් හඬ නගයි.

a) විකූජති=නාදකරයි. (ජාතක) *b*) අභිකූජති=රැව්දෙයි. (අභිකූජිතං—මහාබොධි රාජ ජා 527) *c*) උපකූජති=මියුරුහඬලයි. (මධුකර උපකූජිත—බොධිවංශ) *d*) නිකූජති=මියුරු හඬලයි. (ථෙරගාථා)

263.

කුලෙති— වැසෙයි. පොළවෙන් දිය මතුවෙයි. වියලෙයි. [කු+උලෙති විමසන්න]

(*a* නදීකූල=ගංඉවුර. *b*) උපකූලෙති=ආවරණය කරයි. (අතිපණ්ඩිතෙන පුත්තෙන වනම්හි උපකූලිතො=ජාතක) උපකූලිත=බාධිත) *e*) පටික්කූලෙති=පිළිකුල් කරයි. (ආහාරෙපටික්කූලසඤ්ඤා) *d*) අනුකූල=එකඟ. *c*) උක්කූල=උස්විගෙන යන ඉවුරු ඇති. *f*) විකූල=පහත් විගෙනයන ඉවුරු ඇති. *g*) විප්පටිකූල=ඉතා පිළිකුල් *h*) දුකූල=විශලි පට්ටයක් ඇති ගස්වර්ගයක්. එම පට්ටයෙන් සෑදූ වස්ත්‍ර. (දුකූල අන්තර වාසක=දුහුල් කඩරෙද්ද. චුල්ලනාරද ජා 477 - වෙණුපටලප්පවිමෙ දුකූලෙ දඨාවංශ 5. 27) *i*) සකූල = (සකූල=රවුම් වරල් ඇති මත්ස්‍ය වර්ගයක්) ලුහුල්ලු

264.

කෙතෙති- අමතන ආකාරය පෙන්වයි. නියම විධිය නොහොත් වෙන් කරනලද විධිය පෙන්වයි. [කිතතී යන මුල් ආඛ්‍යාතය හා සසඳන්න)

a) සො නිකෙති එව නිවසති=ඔහු ගෙය අයිතිකරුම වී වසයි. *b*) කෙතු කම්යතා=කොඩියක් හෝ රශ්මියක් කැමත්තා, (මහා නි. පිටු 282) *c*) කෙතු=කොඩිය රශ්මිය. *d* කෙතන=නිවාසය. කොඩිය. (නිඝ. 886) e) නිකෙත හෝ නිකෙතන=නිවාසය. *f*) සන්නිකෙත=ස්වකීය ගෙදර *g*) සංකෙතෙති=පවරයි. h) සංකෙත = නියම කරන ලද්ද. (අංක 2. ද බලන්න) *i*) කෙතකී = (අමතන අයුරු ඇති) වැටකේ ගස *j*) කෙතයති= යැමට වෙලාව හෝ තැන නියමකරයි. *k*) සංකෙතයති=විශෙෂ ලකුණකින් දක්වයි. *l*) අනිකෙතා විහරන්ති= ශික්ඛවො=ගෘහවාසී නොවී භික්ෂුහු වෙසෙත් *m*) ධූමකෙතු= දුම්කිට. (සම්භව ජා 514) *n*) කෙතුකම්යතා=(කොඩි හෝ රශ්මි කැමති බව) කීර්තිකාමී භාවය.

265.

කෙපතී–වෙව්ලයි අවුල්ව පවතියි.

a) කෙපි=වෙව්ලන. *b*) කෙපි=භාණ්ඩාදිය අවුල්ව පවතින නිසා අපිරිසිදු (සාලා) *c*) අධිකෙපිත=අධිකව වෙව්ලන ලද. (පෙ සකුණ ජා. 520).

266.

කෙලති— කෙපතී මෙනි.

a) කෙලනා=කම්පනය.

267.

කෙළායති- මමත්වය පායි. ක්‍රීඩාවට පාවිච්චිකරයි.

a) සංකෙළායති=තෙමේම මමත්වය පායි. (සඤ්ජග්ඝති සංකීළති, සංකෙළායති, පී. මි. පිටු 182) *b*) අල්ලීයෙථ, කෙළායෙථ, ධනායෙථ, මමායෙථ, ම නි. 1 පිටු 610) *c*) පටිකෙළනා=

කරඟයට මඩින්වන පෑම (සු. විලාසිනී).

268.

කෙළෙති– සැරසෙයි.

a) පරිකෙළෙති=සැරසුම් වලින් සැගීම දෙයි. b) පරිකෙළනා=සැරසීම. (මහා නි)

269.

කෙවති— සිඤ්චනයෙන් තෙත්කරයි. (තෙත්කිරීම සිඤ්චනයෙන් නමුදු සම්පූර්ණවෙයි. යනු අදහසයි.] (කෙව භූ. සෙකෙ- මඤ්ජූසා)

a) අකෙවලි=අසම්පූර්ණ (මහා නි. පිටු 390).

269. A

කෙසෙති — කෙසයති } මූවහත් කරයි. [කිසති බලන්න]

a) කෙස=හිසකේ. b) කෙසර=(කෙශවිලාසයගත් ද)) පිපුම් රේණු. (අපදාන පිටු. 388 c) කෙසව=ලක්ෂණ කෙශ ඇත්තා. d) විකෙසික හෝ වික්කෙසික=අවුල්වූ හිසකෙ ඇති (මහාවග. පිටු. 82) e) කෙසරී=සිංහයා (නිඝ. 594) පිපුම. (අපදාන පිටු. 388)

270.

කොකති–අල්ලා ගනියි. කොක්කෙන් ගනියි. [කුකති බ.)

a) කොක-වෘකයා (මහා නි. පිටු 662) b) කොකාසන=නෙළුම්. c) කුක්ක=කොක්ක. වැලමිටට නමි d) කුක්කු=වැලමිටේ සිට අතේ ඇඟ රියන. (කුක්කු ජා. 396) e) කොකිල=(කොකෙපි ඉලෙතිනී=වෘකයන් පවා නංදයෙන් කම්පනය කෙරේනුයි) කොවුලා f) කොකනද=(කොකං නන්දතීති වෘකයා සතුටුකරන්නේ) නෙළුම. g) කුක්කුභ = කබරුස්සා. (නිඝ. 621)

271.

**කොට්ටෙති
කොටෙඨති } සිඳියි. තළයි.**

a) (අරසැඳ· කොට්ටෙති=වල්කොටයි. කාම ජා. 467) b) මංසානි කොට්ටෙන්ති=මස්කපත් (මහාවග. පිටු 598) c) කොට්ටලී=උපකරණ කට්ටලය. d) කොට්ටිත තම්බපට්ට=තුනීවෙන්ට තලනලද තඹ තහඩුව e) කොට්ඨක= හෝ රුක්ඛ කොට්ඨක = කොට්ටෝරුමා f) විනිකොට්ටෙයිකාදසි=විකොටන දසිය (කපි ජා. 404) g) කොට්ටිම=පිල්කඩ. h)පටිකොට්ටෙති=ආපසු කොටයි හෝ වළක්වයි. i) අසිකොට්ටන-සතුන්ගේ බෙල්ල කැපීමට හිසතබන

කොලොම්බුව *j*) විකොට්ටෙති=තලාමරයි. (මි ප.) *h*) කොට්ට=ශරීරයේ බඩවැල් ඇසිරී පවතින කොටුව. (කොට්ඨාස භයාවිතා-ම. නි. 1 සිටු. 456) *l*) කොට්ඨනක හෝ පකොට්ඨ-න්තක=(අත්ලෙහි කෙලවර—මෙහි කොට්ඨයනු අත්ලෙහි ගොට්ටයි.) මැණික් කටුව. (නිස 262) *m*) බෙහනං කොට්ඨාපෙඛා=හේන කොටවා (පාණීය ජා 459)

271. A

කොධෙති-ක්‍රොධකරයි. (කුජ්ඣතිද බලන්න 230 A]

a) නික්කොධ හෝ අක්කොධ=ක්‍රොධ නැති *b*) කොධි=කිපෙන තැනැත්තෝ. *c*) කොධන =කිපෙන. *d*) අධිකොධිත=තදින් කිපුණු (ජාතක)

272.

කොපෙති-කොපකරවයි.

a) විකොපෙති=වෙසෙස් ලෙස අවුස්සවයි. *b*) සංකොපෙති=කලබල වෙයි. (සංකොප= කලබලය) *c*) පරිකොපෙති=කොයි අතකින් වත් සැනසීම නොදී කොපකරවයි. (මි ප.) *d*) අප්පටිකොපෙති=අපසු කොපනොකරයි. (සංඛපාල ජා 523) *e*) පටිකොපෙති=කඩකරයි (උපොසථං පටිකොපෙති) *b*) අවිකොපෙති=නොඅවුස්සයි. *g*) පකොපෙති=කොපවන්ට සලස්වයි. (ඉතිවුත්තක) h) සම්පකොපෙති=තමා තදින් කොපගනියි. *i*) කොපීන=(කොප+ඌන=ඇවිස්සීම හෝ අවටින් එන හිරිහැරය අඩුකරන) ඉන රෙද්ද *j*) හිරිකොපීන= (ලැජ්ජාවට ඉනරෙද්දෙන් වසනු ලබන) රහසග. (සාමිදේව හිරිකොපීන පටිච්ඡාදනත්ථං) h) විනිකොපෙති=කපයි. (විනිකොපයිත්වා= කපා සංඛපාල ජා. 523)

272. A

කොරකති-දළුලයි. [කුරති හි කොරක බලාගන්න).

a) කොරක=දලුව. *b*) කොරකිත=දළුලනලද (වි ව.අ. කථා) *c*) බාණුකොරක නාලෙ (කිංසුකොපම ජා. 248)

273.

කංසෙති—උත්කර්ෂවෙයි. (intensifies)

a) උක්කංසති=උත්කර්ෂවෙයි. *b*) උක්කට්ඨ=(උක්කංසිත) උත්කර්ෂිත. c) අවකංසෙති= පහත්කරයි. නොහොත් ගුණය බාලකර පොදුවයි (dilutes, detracts, euphemises *d*) සමුක්කංසෙති=තමා තිබෙනවාට වඩා උසස් තත්වයක තබාගනිමින් සිටයි) (යොවත්තාන සමුක්කංසෙ වසල පුත්ත).

273. A

බක්ඛති—කොක් සිතහවෙයි.

274.

බට්ටි—ලීයෙහි හෝ ගලෙහි යට හාරා කැටයම් කරයි. වස්ත්‍රයක් හිල්කොට පාටනූලින් රූපාදිය මහයි.

a) විත්තකෘද රූප බට්ටිතානිව තොරණානි. (බට්ටිත=කැටයම් කරනලද) *b)* උබ්බට්ටි=උඩ—මතා රූප එලන මට්ටමෙන් මතුවී පෙනෙන සේ කැටයම් කරයි (embosses).

275.

බටෙති—[ලෝහ අල්ලුවෙහි) සවිකරයි. [ලී රාමුවෙහි) සවිකරයි.

a) මණි බට්ටිත අංගුලියක=මැණික් අල්ලනලද මුද්ද. *b)* පරිබටෙති=අල්ලුවෙහි සවිකරයි. *c)* පරික්ඛත=(පරික්ඛට්ටිත)සවිකරනලද. හරිත මණි පරික්ඛතො=නිල් මැණික් ඔබ්බමනලද (මහාපතාද ජා. 264)

276.

බජ්ජති—හකුළුවා තබා විකයි. [බාදති යන්නෙහි ක. කාරකය මෙබඳු අර්ථයට පෙරළෙයි – එහෙත් බජ්ජ භක්ඛණෙ යයි ධාතුවක් මඤ්ජූසායෙහි දෙනලදි]

a) බජ්ජකභොජනානි= කැවුතු බොදුන්. *b)* බජ්ජුරි=(බජ්ජ+උරි=කැවුතු කද මර්ගය) රට ඉදි. (විධුර ජා. 544) (බජ්ජුරිපත්ත=ඉඳිපත් රටා ඇති. (බු සික්ඛා. 242)

277.

බඤ්ජති—කුදුවෙයි.

a) බඤ්ජ=කුදු (මහා නි. 8වු 120)

279.

බටති—ආශාකර යොමුවෙයි.

a) උපක්බටති=සුදනම්කරයි. (දීඝ 1. 8වු. 248) *b)* උපක්බට=සුදනම් කරනලද. (බණ්ඩ හාල ජා. 541) *c)* බටක=මිට. වොක්ක *d)* අටඨඨබටකො=අට අට වෙනෝකක්. (මහා පිංගල. ජා. 240)

279 A

බට බටෙති–උගුර සේදීමට ජලය කටටගෙන සොලවයි.

280

බටෙටති-මෘදුදෙය ආරක්‍ෂාවීමට පිටතින් වසයි.

a) බට්ට=කවුව (පොල්කටුව මෙනි) *b*) බට්ට=ඇබුල් *e*) බට්ටා=ඇදෙහි මෙට්ටය දැමීමට තිබෙන මැද ලී හෝ ලෑල්ල *d*) බටෝපිකා=(බට්ටා+ඔපිකා) ඇදෙහි වට කැඩුව (ම.නි 2. පිටු 91).

281.

බණ්ඩති-කැබලි කරයි. අඩුකරයි.

a) චෙතනං බණ්ඩෙති=පඬිය අඩුකරයි. හෝ අත්හරියි. *b*) බණ්ඩක=බෙදන්නා කැබලි-කරන්නා *c*) උච්ඡු බණ්ඩක=උක්කෑල්ල. *d*) බග්ග=(බඩ+ග=බණ්ඩිතභාවං ගමකො=කැබ-ලිබවට පමුණුවන්නා) කඩුව. (අනික් නිරුක්තිග අංක. 354)

282.

බණ්ඩති—මථනය කරයි.

a) විකබණ්ඩති=නසයි(පුණ්ඩරික)

283.

බණති-සාරයි. උදුරයි.

a) අභික්බණති=සාරයි. (ම නි. 1 පිටු 356) *b*) පලිබණති=සාරයි. (සංයුත්ත) *c*) පරිඛා=අගල. *d*) නිඛණති=ඝට සාරයි. වළලයි *e*) ආබු=මීයා (බුණාති ද බලන්න) *f*) බණිත්ති=හෑරීමට ගන්නා උපකරණය. අලවංගුව හෝ කුන්තානිය *g*) ඛාණු =කණුව (සංසාර ඛාණු භූතෙහි කාඨං පුක්කදං කරිස්සති) h) ඛෙත්ත=(ඛත්ත භූමි) ක්‍ෂෙත්‍රය i) ඛත= (ඛණිත=සාරන ලද) සියළු කායික ශක්තීන් වර්ධනය කළ *j*) ඛත්තු=(ඛතානං සත්තා—නං පාලෙතීති) ක්‍ෂත්‍රයා. (ඛත්තසංඝ=ඇමතිසමූහයා—තෙමිය ජා.) *h*) ඛත්තිය= (ඛත්තස්ස අපච්චො) ක්‍ෂත්‍රියයා l) අනුක්ඛණති=අනුව සාරයි. සැඟවී තිබෙන ශක්තිය වවයි *m*) පලිඛඤ්ඤ=(පලිඛණති හි පූර්මක්‍රියා) සාරා. (මහා. නි පිටු. 696)('උදුරා දමා'යි සන්නයේහි එයි). *n*) අනුපඛෙත්ත=(අනු+ආප+ඛෙත්ත) ගංඉවුරු බිම. (අපදන පිටු. 326) o) ඛාත= පොකුණ (නිඝ 651) *p*) මනුස්ස ඛාණුකො=තනි මිනිහෙකි. (හත්ථපාල ජා. 508) *q*) ඛෙත්තඤ්ඤු=ශුද්ධභූමි හැසිරවීම් ක්‍රම පුහුණු. (මහාබොධිරාජ. ජා 527) *r*) ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති=වර්ධිත භෞතික ශක්තින්ගෙන් නටුවාවූ ආත්මය පරිහරණය කරයි. (අංගු. iii පිටු 278)

284.

බණොති-නියමය තෝරයි. [බණුඅවධාරණෙ මඤ්ජුසා]

a) ඛණ=මොහොත. නියම අවස්ථාව. b) ඛණාතික=නියම අවස්ථාව ඉක්මුණු. c) අක්ඛ-ණෙකත=නුසුදුසු අවස්ථාවෙහිදී කරනලද. d) ඛණෙ මෙ පටිපාදිතොමට සුදුසු මොහොත පිළියෙලවිය. (අපදන පිටු. 488) e) අභික්ඛණං=නිතර මොහොතක් හැර f) අවවානික්ඛණං=අකවරතයෙන්. (මහාබොධිරාජ ජා. 527)

285.

බදති-ශක්තිමත් වෙයි. හිංසා කරයි. (බද ථෛර්ය හිංසාසු).

a) බදිර=කිහිරි වෘක්ෂය.

286.

ඛඳති—පනියි. පැන පැන යයි.

a) පක්ඛන්දති=පනියි. පැන අල්වා ගනියි. පිවිසෙයි (නිච්චම්පි බාලො පක්ඛන්දතා කණ්-හ කම්මෙ නපුජ්ඣති=කල්‍යාණ්‍ය ප්‍රඥයා පිවිසියේ පිරිසිදු නොවේ. නොහොත් ශික්ෂා රූඪයගත් පමණින්. පිරිසිදු නොවේ. ම. නි. 1 පිටු 90) b) අනුපක්ඛන්දති= වැදගනියි. (සමණස්සෙව ගොතමස්ස වාදං අනුපක්ඛන්දති=ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ සමයට වැදගනී (දීඝ. 1) පිටු 240) c) අනුපඛජ්ජ=(අනුපක්ඛන්දිත්වා). පිවිසගෙණ (ම නි ii පිටු 105) d) අපක්ඛජ්ජති=(අපක්ඛන්දති) සිහිංදෙන පිට ගමන කරයි. e) ලොහිත පක්ඛන්දිකා=රක්තාතිසාරය. (මහා නි. පිටු. 526) f) සම්පක්ඛන්දති=තම සිත සොමු කරයි. (ම නි). g) කන්දුක=(ඛන්දුක) පැන පැන යන හෙයින් පන්දුව.

292.

බම්භෙති—තදවෙයි. ඔබා මඩියි.

a) බම්භ=මුක්කුව. ඔසවා ඇල්ලුම. b) බම්භකතාතිච්ඡි=දත ඇකයේ දෙ අංසයේ වැලමිට එළියට සිටිනසේ තදකර ගෙන සිටියේය. (පරිවාර පාළි) c) වික්ඛම්භති=අනුද්දුත් කුන්දු-න් වෙයි (යස්ස සද්දං සුණිත්වාන — වික්ඛම්භන්ති බහුජ්ජනා—අපදන පිටු 90) d) වික්ඛම්භෙති=හරිමැදින් ඔබා තදකරයි එක එල්ලේම මැඩලයි (තදංගවික්ඛම්භන සමු ච්ඡෙද). e) ඌරුක්ඛම්භො අහුතස්ස=ඔහුගේ කලවා තදවීමක් වූයේය. (වරියා පිටක) f) ඛන්ධ=බම්භං ධාතිති=ඔසවා ඇල්ලුවක් බව දරන්නේනුයි) කඳ, g) ඛන්ධක=ශාඛීය මහාවග පරිච්ඡෙද h) h) ඛන්ධිම=ලොකු කඳකින් මැවුණු. i) උපක්ඛන්ධ= උරහිස හෝ පිට. j) භොගක්ඛන්ධංඅධිගච්ඡති=භොග රැස්කිරීම සඵලකරයි. (අංගු v පිටු 497)

295.

බමති-ඉවසයි. පිළිගනීයි. රුචිකරයි.

a) ඛන්ති=ඉවසීම. රුචිය (මහා නි. පිටු 420.) b) ඛන්තික = පිළිගැනීම, ලබ්ධිය ඇති.

(අඤ්ඤදිට්ඨිකෙන, අඤ්ඤඛන්තිකෙන අඤ්ඤරුචිකෙන, අඤ්ඤත්‍ර යොගෙන, අඤ්ඤත්‍රාචරියකෙන=අන්‍ය දෘෂ්ටිකවූ, අන්‍ය ලබ්ධික වූ, අන්‍ය රුචික වූ, අන්‍ය ප්‍රතිපත්තියක යෙදුණු අන්‍ය තීර්ථායතනයක අංවාසී වූ, දීඝ 1. පිටු. 410) *c*) ඛෙම=(ඛමිතනාවං) ක්ෂෙම. නිවන (මේ 'ඛෙම' අංක 331. **A** හි ධාතුව වෙයි). *d*) ඛමා=අනුන්ගේ වරද ඉවසීම. වරදට විරුද්ධ නොවීම. ක්ෂමාව. ශාටුවියටද සියල්ල ඉවසීම අර්ථයෙන් 'ඛමා' යයි කියත් (අංක 495 ජමා. ද බලන්න.) *e*) පටිඛමාපෙති=සම්සාරම්භ ගනියි. (ධ. ප අ. කථං) *f*) යස්ස න ඛමති=යමෙකුට රුචි නොවේනම්. (අංගු. iii පිටු. 222). *g*) අභික්ඛමති=මනාපවෙයි (අභික්කන්තතරො=වැඩියෙන් මනාප. (අංගු iii පිටු. 222.) (අංක. 130 වේ 'අභික්කන්ත' යන්නෙහි අදහස දැනගන්න). h) ඛන්තු=ඉවසන තැනැත්තෝ. (ඛන්තාව, ඛන්තාව ගන්තාව හොති=කසනුසේද ඉවසනුයේද යනුයේද වෙයි. අංගු iv පිටු. 226) i) දිවස නිසජ්ජාන ඛමන්ති=පිළිගත් දෘෂ්ටිය හා සැසඳීම නොහොත් එකඟබව. (අංගු iv. පිටු 370.)

295. A

ඛමති—පුළුවන්වෙයි. [කමති යන කැමතිවීමෙන් යම් ක්‍රියා නොකඩවා භාවිතයෙන් වන තත්‍වය විශෙෂ හුරුබවකි. ඒ හුරුබව 'ඛම' [ක්‍ෂම] වේ අංක. 326 දී 'ඛූමති' යටතේ දක්වෙන්නේ මෙය නමුත් 'ඛම' යයි දක්වෙන රූප මෙතැනට යෙදූ වෙමි)

a) රංගක්ඛමො=රගකිරීමෙහි දක්ෂ, *b*) වචනක්ඛමො=කීමෙහි දක්ෂ. *c*) අස්සාජානියො ඛමො හොති=(අංගු. vi පිටු. 514.)

296.

ඛරති-දියවෙයි. ධවනිත වෙයි. (ඛරසෙකනාසෙ—නාසො ධනිම්හිද බලාගන්න].

a) ඛර=ජලය. *b*) ඛරමන්නි=මන්ත්‍රණයෙහි දක්ෂ (මහා පදුම ජා. 472). *c*) පකඛර=දියවීම ගැලීම ඇති. (අනික් 'පකඛර' ශබ්දය අංක. 302) *d*) ඛාර=ලුණු. අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය සියල්ල හෝ කායසිය ධවනිතවන උපකරණ. *e*) ඛාරිවිවිධ මාවිස=නොයෙක් පිරිකරගෙන (උදන 62.) f) ඛාරි=කණ්දහි එල්ලෙන කූඩ. කිරිය නම් මිනුම. (නලිනී. ජා 525) *g*) ඛාරිය=කද. (අපදන පිටු 156) h) ඛාරක=මලක් මොට්ටුව වන්ට පෙර අවස්ථාව. කැකුළ (ඛාරක, කුඩුමල, පුප්ඵ) *i*(ඛීර=(ඛාර=ලුණුගතිය පරිපූර්ණ හෙයින්) කිරි. (ඛීරොද කී භවති=කිරි හා දිය මෙන් සමගිවේ.) *j*) ඛිරණීක=කිරි දෙවින්නා. (සං 1 පිටු. 310) (පුනප්පුනං ඛීරණිකා දුහන්ති) k) ඛිරවල්ලි=මල්තුඹ. (සංකිච්ච ජා. 529) *l*) ඛෙර=ඊලඟ අංකයේ)

297.

ඛරති-රළුවෙයි.

a) බර–රුක්ෂ. *b*) බර=කොටළුවා. *c*) බර=භියන. (නිඝ 513) ඡද්දන්ත ජා.) *p*) සක්ඛර=කඩුව. (සුසුසය සක්ඛර ධොතපාණි—පා පාලි. පිටු 378) *e*) අක්ඛර=(නක්ඛරන්තීති අක්ඛරං—පදසාධන ටීකා) අක්ෂර. (අක්ඛති ද බලන්න). *f*) අන්වක්ඛර=අකුරු අනුව. *g*) ඛෙර= (නාළිඛෙර) කිර.

298.

බලති—පය හැකිලෙයි. එකතුකොට මැඬලයි. සින්දවා ද්‍රවය උත්-කර්ෂ කරයි. ලිස්සයි.

a) බල=(ගොයම්පාගන) කලවිට. කමත *b*) බලන=ද්‍රේරපස එකතුවීම. ලිස්සා සිටීම c) බලි=රෙදි දබිකොට පිරිසිදු කරන) කෑද. (බලිබද්ධ සාටකොවිය=කෑද ලූ දළ වස්ත්‍රයක් සේ. ඛන්තිවාදි ජා. 313) *d*) බලිංකරොති=පරිභව කරයි· (බලිකාර=පරිභවශ-අම්බ ජා 474) e) බලිනං=මුවින් නොදනුවත්ව ලිස්සාගිය වචනය (බලිනං ගණ්හාති=මුවින් ලිස්සු වචනය වරදක්කොට ගණියි. (අංගු. iii පිටු 354) *b*) බලිකාංසිරං=තාව්ටය පැදුණු හිස. හිසෙක් නැතිතිසා මෑදුවූ ජවිය ඇති හිස. (ම. නි 1. පිටු 210.) *g*) බල්ලාටසීස=(බල+අට=ලිස්සන බවට ගිය) තට්ට හිස. *h*) බලිත=කටකලියාව. (ඝ.ස. 359) *i*) බලංකපාද=(බල+අංක=පැකිළෙන හැඩය ඇති) බකල කකුල් (තෙමිය ජා.) *j*) බල්ල බද්ධ උපාහනා=විලුඹ වසාසිටිනා පාවහන් බු. සික්බ 186) k) බලිකා=දදුකෙළිය (දීඝ. 1 පිටු 114) l) සංබලි=දම්වැල. (ම. නි. 1 පිටු 122) *m*) බලු=ලිස්සා හරින. මගහරින. (බලුපච්ඡාභත්තික=නියම වේලාවෙන් පසුදෙනලද බත පිළිනොගන්නා.-මහා නි. පිටු 204) *n*) බලුංක=අකිකරු ලකුණු ඇති. වසසින් අඩු. (අස්සබලුංක, පුරිස බලුංක, අංගු. iii පිටු 518) o) පක්ඛලති=බිය පැක්ලෙයි. *p*) උපක්බලති=පැකිළෙයි. (උපක්බලිත්වා. ම. නි ii පිටු 316) *q*) උපක්බලි=ඉකිළිය. (අංගු. iii පිටු. 438-උපක්බලිපරිමජ්ජනංවා කරොන්ති) r) සංබලති=එකට අමුණයි. (සංබලි) *s*) බලොපි=(බල+ඔපි) ඝන ද්‍රව මිර්ග තැන් පත් කර තබන භාජනය. t) දුක්බලති=පොතු ගලවයි. (දන්තො දුක්ඛලිකා පිව. අපදන පිටු 30) *u*) උදුක්බල=(වී පොතු ගලවන උපකරණය) වංගෙඩිය (අංක 747 බ) *v*) විඛ්බලිත=(මුඛාදියෙන්) ලිස්සිල්ල. අංගු. iii පිටු. 354)

298. A

බවති–කිඹුහුම් අරියි. (ඛිපති ආඛ්‍යාතයෙන් මෙම අර්ථයත් ගෙනදෙන බව අංක. 313 නෙන් බලාගන්න).

a) බවථු=කිඹිසීම, (භෙසජ්ජ මඤ්ජුසා) *b*) බවසද්දං=කිඹිසීම ශබ්දයක්.

299.

බාලෙති—සෝදයි. පිරිසිදු කරයි. (බලවූ සොංචෙ සඤුවයෙ]

a) පක්ඛාලෙති=සෝදයි. සුළුකොට සලකයි (විභංගාර්ථ) b) විකඛාලෙති=සෝදයි. (c අවක්ඛාලෙති=සෝදයටට හලයි. (අවක්ඛාලන මත්තං පානියං පාතබ්බං)

300.

ඛසති-වධදෙයි. කිස්කයි. [ඛසහිංසාය මඤ්ජූසා)

a) කසා=(ඛසා) කසය. (අං.ක. 191 කසංද එම අර්ථයමයි.)

301

ඛලති—එකිනෙකා කොටවයි. [ඛලවූ හෙදෙ. ධ. අ. සංගහ)

a) ඛල=එකිනෙකා කොටවන අධර්මය.

302.

ඛාති
ඛ්‍යාති }— කියයි. වචනයෙන් ප්‍රකට කරයි.

a) ආඛ්‍යාත=කියන ලද්ද b) අක්ඛාති=කියයි. c) සමක්ඛාති=කියාගනියි. ඇදිනෙයි. d) සංඛාති=ගණනට ගනියි. (සංඛා=පේළිය. පන්තිය-තාදිසා ඛාලානං සංඛං ගච්ඡති) (සංඛාය =තමාදන— මහා නි. පිටු 448)). e) අථසො ඛාලො ත්වෙව සංඛං ගච්ඡති=එකල්හි හේ දුෂ්ප්‍රාඥයෙක යන සංඛ්‍යාවටම යේ. (අංගු iii. පිටු 132) f) පටිසංඛාති = කල්පනාකර බලයි. (පටිසංඛා=පරීක්‍ෂාව. පරීක්ෂම) g) පටිසංඛානබල=කලබල නොවී ක්‍රියාකිරීමෙන් වූ ශක්තිය. (අංගු. iv පිටු 275) h) අප්පටිසංඛාති=කලබලවෙයි. i) අභික්ඛාති=(අභි+අක්ඛාති=විරොධය ඉදිරියේ කියයි.)චෝදනා කරයි. නඩුපවරයි (නහි සාධු භගවතො අභික්ඛානං=භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නඩුව කීම. නොමැනවි. ඇවැත්නී· අංගු. vi පිටු 519) j) සංඛාන=ගිණීම. (ම නි. 1 පිටු. 202) k) ස්වක්ඛාත=(සු+අක්ඛාත) තීවැරදීව කියනලද (විරොධාර්ථ පදය දුරක්ඛාත යනුයි.) l) සංඛ්‍යානති=ගණන් කරයි. m) ඛත්තුං=ගණින්ම n) සතක්ඛත්තුං=සියක්වරක්. n) උපසංඛාති=සෙමෙන් කල්පනාකර බලයි. o) උපසංඛෙය්‍ය=කල්පනාකටයුතු. (නූපසංඛෙය්‍ය=ගණන් නොගතයුතු. (මහා නි. පිටු 286) p) අක්ඛාන=(මහා භාරතාදි කථා) කිම හං ඇසීම. (දීඝ 1 පිටු. 10) q) අනක්ඛාත=නොකියන ලද (අනක්ඛාතං කුසලං හි මාරිස. ම. නි. 1 පිටු. 774 r) සංඛාර=කැගසා ඉල්ලන බිනැකම (අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා-සංඛාරා යනු 'කර්ම'යෙහි මුල් අවස්ථාවයයි කිව හැකිය.) සංඛාර යන්නෙහි අනික් නිරුක්තිය හා අර්ථය අංක. 181 කේ බලන්න. s) පක්ඛ=(ප+ඛා) පැහැදිලි කීම හෝ පැහැදිලිබව t) පක්ඛර=පැහැදිලිබව ඇත්තේ. (අනික් නිරුක්තිය අංක 296 යේ) u) ඛ=අහස. (ඛා ධාතුවෙන් සිද්ධයයි නිගමනය කළ හැක්කේ වචනය අහසට පැතිරෙන්නාක් නිසාය. ලංචිම නොහැකි අහසට මවිතයෙන් කියවුණු මූලික' ධාතුවක් ලෙසද 'ඛ' සැලකේ. අංක 329 ඛ ධාතු ආඛ්‍යාත බලන්න) v) පච්චක්ඛාති=විරුද්ධව කියයි. අත්හරියි. (අම්බ ජා: 474) (භික්ඛු සික්ඛං පච්චක්ඛාය=

භික්ෂු සිල්රැකීම අත්හැර—අං.ගු. iii පිටු 226) w) ව්‍යඛ්‍යානකතෝරා විස්තර කොට කියන ලද. x) අනබ්භක්ඛාතු කාම=වෝදනා ඉදිරිපත් කිරීමට අසතුටු. (අං.ගු. iv පිටු 370) y) බත්තු=(භා+තු) පණිවිඩකාරයා. රථාචාරයියා (බත්තා සූතො පරිහාරේ—නිඝ.) (මෙහි බත්තු හා බත්තා. අංක. 283 බත්ත ශබ්දයට වෙනස්බව සලකන්න) z) සංඛ්‍යානකථං සවභාවය. කල්පනා ස්වභාවය.

303.

බායති—පෙණෙයි. පිටිකෑම ආදිය කයි. අදිමින් සපයි.

a) පක්ඛායති=මනැසම හා මෑසවත් පෙණෙයි. (ම නි ii පිටු 174) *b)* ඛායති=වැට—
ෙහයි. (විසුද්ධි මග්ග) *c)* සංඛායති=පෙණෙයි. (අං.ක. 302 සංඛාති වෙනස් බව සලකන්න) *d)* අවක්ඛායති=අසංවරය ඇතුළට පිවිසි ගතිය වෙයි (ඔක්ඛායික-ම නි. 1 පිටු 192) *e)* ඛායති=පිටිකෑම ආදිය කයි· අදිමින් සපයි. (අසිතෙ පීතෙ ඛායිතෙ සායිතෙ. දීඝ 1 පිටු 25) *f)* වික්ඛායති=අදිමින් කයි. (වි ම පිටු. 426)

304.

බාදති-කයි. (සාගින්න නිවීමට කරනුයේ 'බාදති'යි]

a) පරිබාදති=ගිලදමයි. *b)* නිබාදති=(යටි අතටකයි) හාරයි. (නිඛාදන=නියන) c) පලිබාදති=ලඟි ලහියේකයි. (කුක්කුරො අට්ඨිකංකලං පරිබාදන්තො = බල්ලා ඇටසැකිල්ල එහෙත් මෙහෙත් කමින්. ම. නි. ii පිටු 21) *d)* විඛාදති=හකුවේ තබා සප සපා සිටියි (ධම්මසංගණී) *e)* සුසුකා=(සුසුංබාදතිති=පොඩිදරුවන් කන්නේනුයි) මෝරා. (මහා. නි පිටු 510) *f)* සංඛාදති=හපයි (සං ii පිටු 416)

305.

බ්‍යති-ප්‍රකාශන බලය යොදයි. (Asserts)

a) සංබ්‍යති=ගණන්කරයි. *b)* අංබ්‍යති=එක එක වෙන්කොට ලකුණු කරයි. (බහුවචන-අංබ්‍යන්ති) *c)* අංක=(අංබ) ඉලක්කම. (මේය අංක 1 ධාතුවද වෙයි) *d)* අක්ඛාන=(මහාභාරතාදි) කථා කීම හෝ ඇසීම. (දීඝ 1. පිටු 10) e) අනක්ඛාතං කුසලංහි මාරිස=නිදුකාණිනි, කුසලය වනාහි ප්‍රකාශන බලයෙන් යොමු නොකරවන්නකි. නොහොත් කුසල් කොට ප්‍රකාශ කිරීම නොකටයුතුයි. (ම නි. 1 පිටු 774)

306.

බිජ්ජති-බෑගෑවෙයි. කණගාටුවෙයි. (බිදදි. දීනභාවේ—මඤ්ජූසා]

a) බෙද=කනගාටුව. (අංක. 312 ද බලන්න), *b)* බිජ්ජමාන = දුක්වනු ලබමින් (මහා බොධිවංශ).

307.

බිණාති—අඩුවෙයි. ගතවෙයි. [මෙය බියති කියාද සිටියි.)

a) නිබීණ=නැතිකරනලද. *b*) නිබිණපත්ත=පිහාවූ සිදිනලද. *c*) පරික්ඛිණ=ගෙවී ඉවරවූ (පරික්ඛීයති. පරික්ඛිණති දෙකින්ම විය හැකිය).

308.

බයති-ගෙවීයයි.

a) බය=ගෙවීම. අඩුවීම *b*) සංඛය=ගෙවීම උරුම, ගෙවෙන c) අක්ඛය=(නොගෙවෙන හෙයින්) නිවන. *d*) පරික්ඛය=සැම පැත්තෙන්ම අඩුවීම. *e*) රජනි පරික්ඛයෙ=රාත්‍රිය කෙළවර. *b*) තණ්හා සංඛය දස්සිනො=තෘෂ්ණා ක්ෂය දන්නාවූ *g*) පටිසංඛයති=නිවීමට යේ. (මෙහි පතිපටි වි තිබේ) h) තිණොදක සංඛයෙ=තණ හා දිය වියලීගිය කල්හි (ම. නි 1 පිටු 380) i) නික්ඛය=නැසියයුතු හෝ නැසිය හැකි. (දුන්නික්ඛය = නැසිම දුෂ්කර--ජාතක) *j*) පක්ඛ=(ප+බ) අතපය නැසුණේ. පිලා (නිඝ 311)

309.

බිටති—වළක්වයි. (බින්නතං අටතීති)

a) බෙට= හෝ බෙටක=පලිහ. *b*) උක්කොබෙටෙති=වළක්වයි. ඉවත්කරයි. (රාගො මෙ චත්තො, වන්තො, මුත්තො, පහීනො, පටිනිස්සට්ඨො, උක්බෙටිතො, සමුක්ඛෙටිතොති සම්-පජාන මුසාභණන්තස්ස=මවිසින් රාගය හළේයයිද වමිතයයිද' මුදාවිතයයිද, ප්‍රහීනයයිද නෙරපිනායයිද' ඉවත්කෙරිණයයිද තුරන්කෙරිණයයිද, දත දත මුසාකියන්නාහට-පා. පාලි පිටු 212) *c*) සමුක්ඛෙටෙති=විශෙෂයෙන්ම ඉවත් කරයි. තුරන් කෙරෙයි. (පා. පාලි. පිටු 212) *d*) සමුක්ඛෙටිත=එපා කරනලද.

310.

බිඩ්ඩෙති-[බී+ඩෙති] සිත් ඇදී යැම නිසා අතින් ඇදීම් ආදිය කරයි. (බී+ඩෙති-වැනසෙන පියැඹීම කරයි.]

a) ඛිඩ්ඩා=(කාම ක්‍රීඩාවට හේතුවන) ඇදීම කොනැහීම් ආදිය. (මහා පලොභන. ජා 507) *b*) ඛිඩ්ඩාදසක=ශාරිරික දඟලිල්ල සහ අතින් පයින් ඇනිල්ල බහුල වයස 10 සිට 20 දක්වා කාලය. *c*) ඛිඩ්ඩා පදෙසික=(ඛිඩ්ඩා+අපදෙසික=ක්‍රීඩාවට ඇති දෙහ ඉවත්වූ) ක්‍රීඩාවට සුදුසු. (යෙ පන මයං අනුම්හ ඛිඩ්ඩාපදෙසිකා, තෙ මයං අතිවෙලං හස්සඛිඩ්ඩාරතිං සමාපන්නා විහරිම්හ=යම් බඳුවූ අපි ක්‍රීඩාවට සුදුසු (සෞඛ්‍ය) අවස්ථාවට පැමිණිය මෝව ඒ අපි සීමාතික්‍රාන්ත වේලාවක් හර්ෂ ක්‍රීඩා රති සමාපන්නව විසුවෙමු—දීඝ. පිටු 34)

312.

බෙදෙතී–දීනවෙයි. දුකට පත්වෙයි. (අංක. 306 බලන්න)

a) බෙද=කනගාටුව. *b*) බින්න=(බෙදිත) දුක්වන ලද.

313.

ඛිපති–විසිකරයි. [ව්‍යංගව] කිඹිසියි.

a) නික්ඛිපති=පැත්තක තබයි. තැන්පත් කරයි. (අංගු ii පිටු. 168) (වි ප විස්සජ්ජේති *b*) නික්ඛිත්ත සත්ථායුධා=පැත්තකින් තබනලද ශෝ ඉවත්කරගන්නාලද සන්නාහය හා අංගුධ ඇත්තෝ (අපදන පිටු. 265) *c*) පටික්ඛිපති=(අංපසු විසිකරයි) එපා කරයි) *d*) සංඛිපති=සංක්ෂිප්ත කරයි. (සංඛිත්ත චිත්ත=හැකුළුණු සිත ම. නි 1 පිටු 80) *e*) උක්ඛිපති=ඔසවයි. *f*) වික්ඛිපති=නියම තැනින් ඉවත් කරයි. *g*) වික්ඛිත්ත චිත්ත=විහිදීගිය. නොසන්සුන් සිත. (උද්ධත්තතාය වික්ඛිත්තචිත්ත ම නි. 1 පිටු 80) *h*) පක්ඛිපති=ඇතුලට දමයි. *i*) ඛිප්පං=ඛිප+රං) විසිවන ගතිඇති නොහොත් ඉක්මන්. *j*) ඛිප=කෙමින (නදීමුඛා ඛිපං ඔඩ්ඩෙය්‍ය. අංගු iii පිටු 516) k) පරික්ඛිපති=වටකරයි. *l*) පරික්ඛෙප=වටවැට වැඩිශක්තිය පිණිස යොදනලද්ද. (පාකාර පරික්ඛෙප=තාප්පයේ කයියෝරුව) *m*) බාහාවික්ඛෙපකො පිහණනී =අත්සලසලාද බෙණෙයි. (මහා. නි. පිටු. 308) *n*) අනුවික්ඛිපති=විසුරුවයි *o*) ඛිප්පතී=හෙළාදකියි. (වි. ව. අ කථා) *p*) අක්ඛෙපං=(ආ+ඛෙප= පාමා වෙතටම හැපීම) වලිප්පුව. *q*) අප්පටික්ඛිපති=ප්‍රතික්ෂෙපනොකරයි. r) සමුක්ඛිපති=තමා කෙළින්ම උඩට විසිකරයි. *s*) අභිනික්ඛිපති=සත්‍යය පිරික්සීමට පිළිවෙළට තබයි. (තංදන්තධාතුං අභිනික්ඛිපිංසු) t) දුන්නික්ඛිපති=වැරදිතැන තබයි. *u*) අනුක්ඛිපති=එල්ලකොට දමා ගසයි *v*) අභික්ඛිපති=අභිනික්ඛිපති *w*) අභිසංඛිපති=එකට යොදයි. (වි. ම. පිටු 1145) *x*) අවක්ඛිපති හෝ ඔක්ඛිපති=යටිඅතට හරවයි. (ඔක්ඛිත්ත චක්ඛු මහා නි. පිටු 710) *y*) අවික්ඛිපති=නියම තැනින් ඉවත්නොකරයි. කැලඹල නොවෙයි. s) අවික්ඛෙප= නිශ්චල හැසිරීම. ශාන්ත මැනසබව. 1) උපක්ඛිපති=අයිතිවීමට යටත්කොට භාරදෙයි. 2) උපක්ඛිත්තක=ළගට පැමිණි දෙවැනියකු වූවෙක් (උපක්ඛිත්තකාව තෙ භගවතො සම්පජ්ජන්ති=ඔව්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකද්වාවැනි දේත්. මහා නි. පිටු 248) 3) උපනික්ඛිපති=ළග තැන්පත් කරයි. 4) පක්ඛෙප=(විසිකරනු ලබන දිසාව යනු මුඛ්‍යාර්ථයි) සිරගෙය. (මහා නි. පිටු. 364) 5) පක්ඛෙප බන්ධන=සිර අඩස්සිය. 6) අවෙක්ඛිපති=(අවං+ඛිපති=අවෙක්ඛිපති) ඔසවනලද පය ජවසම්පන්නව බිම තබයි. (හස්තියා ඇතරුවා නැගාටපසු පය තබන පිළිවෙළයි.) 7) විනික්ඛිපති=වපුරයි. (විහිදුවා තැන්පත් කරයි යනු මුඛ්‍යාර්ථයි.) (බීජ විනික්ඛිපන) 8) ඛිපිත සද්දෙපිත විජ්ජති=කිඹිසිලි ශබ්දයකුදු නැත (අපදාන පිටු. 32) 9) උක්කාසිත සද්දෙවා ඛිපිත සද්දෙවා. (ධ. ප. අ කථා සාමාවති වත්ථු) 10) අක්ඛිත්ත=(එපා නොකරනලද්) පිළිගැණුනු. (අංගු. iii පිටු. 292.) 11) උක්ඛිත්ත අසික=ඔසවනලද කඩු ඇති. (වි. ම. පිටු. 1601)

315.

ඛිලති–වියලෙයි. තදවෙයි. සරුකළ නොහැකිවෙයි

a) ඛිල=තදබව. කරගැට (ඛිලානි-නලිනි ජා. 525) b) ඛිල=නිසරුබිම. *c*) නිඛිල-

(නිසරුවාත් අත්නොහැර) සියල්ල. *d*) තස්මා අබිලො'ධ පධානවා=එහෙයින් මෙහි නිසරුසින නැතිප්‍රධන් වියයුය ඇති. (සං 1. පිටු 384) e) පඤ්චවෙතොඛිල=සිත්හි දඩ ගතිපහ. (අංගු v පිටු. 495—ම. නි 1 පිටු 252—තුණ්ඩිල ජා. 388) f) ඛිලජාතංනිස-රු සිත්බව උපන්නේ (ම. නි. 1. පිටු. 252)

317. A

බීලති-(බීයන්තො අලති - ක්ෂිණවෙමින් පේළියට එයි.] උල්වෙයි සෘජුවෙයි.

a) බිලක=ඇනය. පොලුවේ යටගහන කුඤ්ඤය. (ලෝහබිලක=ලෝහ ඇනය.) *b*) බිල= උල (පාදබිල=පාඅග)

318. A

බුංසෙති-ආක්‍රොශකරයි. (අංක. 327 A බලන්න]

319.

බුණාති-උදුරයි. වසයි. (බුද්ධාරෙ ජෘදනෙ)

a) ආබු=මීයා *b*) ශිකබු=(ශිතිබුණාතිති-ශි+කබු) ශික්ෂුව. (අංක. 1026 ද බලන්න)

321

බුණ්ඩති-බිඳුණු ඉරියව් ඇත්තේ වෙයි. [බුඩි. චූ. භෙදෙ.)

a) බොණ්ඩ=(බුණ්ඩ) කොරා. (කීස 311) *b*) බුඩ=සත්සිරුජාව *c*) බුඩිස පබ්බජිත= මහඑව පැවිදිවූ. (පා. පාලි. පිටු 94)

323.

බුද්දෙති-[බු+දෙති—බු බව්ති අංක. 298 A හි බලාගන්න.) සුළුකොට ගැණෙයි. (කිඹිසුමක්කොට සැලකේ.)

a) බුද්ද=මඳක්. *b*) බුද්දක=කුඩා.

324.

බුදති- (බු+දති-කිඹිසුම් දෙයි.] සාගිනිවෙයි. (බුදජිඝච්ඡායං-මඤ්ජුසා)

a) බුද=සාගින්න. *b*) බුජ්පිපාසා=(බුද+පිව+ආසා) සාගින්න සහ පිපි සිනෑකම c) බුද්දු=මසුළු (නිතර සාගිති නොයන්සිදුණේය යන අර්ථයෙනි) අංක.' 323 බුද්දද යයිද්ද දිය හැකිය. *d*) බුද්දද=මී පැණි. (කිඹිසුම් උපදවන අර්ථයෙනි) බුද්දද මීසො පුදි.) e) බුද්-දකපානි=දබුමෙල් බැමි (සතිගුම්බ ජා. 503—පඤ් පාලි. පිටු. 16)

325.

බුන්දති–උදුරයි. උපුලවයි. [බුදින්හානුද්ධරුප්ලුතෙ)

a) බුන්ද=කෙඳි. බුන්දිකාබද්ධ=කෙඳිඑකට ගොතා 'බව්වා' ව යෙදූ ඇඳක් (නිස. 303) ගරුභාණ්ඩ විස්තරයෙහි ද එයි.

325. A

බුහති–කැළඹෙයි. [බොංහෙති. වෙනම බලන්න)

a) සංබුහති=එකට කැළඹෙයි. අන්‍යොන්‍යයෙන් නැපෙති. (අසද්දෘ මසද්දං මුච්ඡිහි සංබුහිංසු උදාන පිටු. 262)

326.

බුමති–හැකිවෙයි. (අංක. 295 A මීට සසඳගන්න.]

a) සුබුම=සූක්ෂ්ම. සියුම්. මනාලෙස ප්‍රභෙදවත්වූ හැකියාව ඇති. *b*) සුබුමාල=(සුබුම+අල) හැකිබැව් මනාඅන්දමින් පුහුණු. (බුද්ධ සුබුමාල=අබබොධ හැකියා තරාතිරම ඉතා උසස්. ඛත්තිය සුබුමාල=කායික ශක්තින් ප්‍රභෙදවත් අංකයේ හැකියාවන් කරගත) *c*) සොබුම්ම=සූක්ෂමලක්ෂණ දන්නා නුවණ—අංගු iv. පිටු 36. චත්තාරි සොබුම්මානි බැලිය හැකිය *d*) බුමතා=ක්‍ෂමතා *e*) බුම=(බොම) පොතුවගීවලින් සැදූරෙද් එකාකාරවම දෙපැත්තෙම තුල දකිව ගෙනෙන හෙයින් 'බොම' වී (බොමාදිතු පාවුබ්හවා—නිස 292) *f*) පක්බුම=(ප+බුම) (ක්‍ෂමතාව ඇතිකරන හෙයින්) අක්ෂිගුලය (තිව්වල පබුමෙහි මහා බොධිවංශ) *g*) සුකුමාල= සුබුමාල) මෙහිම *b*) කොටුව බලන්න. h) කොමල=(බොං+මල) සියුමැලි (නිස. 690) *i*) සුබුමාකිලෙසා (මහා නි. පිටු 534) ඔළාරිකා, මජ්ඣිමා සුබුමා කිලෙසා)

327.

බුරති–සපයි. ඉරිදදියි. [බුරෙරාපෙද පිලෙපෙඩු]

a) බුර=දෑළිපිහිය *b*) බුර=ගවාදි සතුන්ගේ පාදතලය. (සබුරානි=නිය සහිතවූ—මංතාංග ජා 497) *c*) බුරමුණ්ඩ=(දෑළිපිහියෙන් මුණ්ඩනලද) හොඳින් පරිශොධිත. (මහවග) *d*) බුරම්පාත=බුරයබ්දය (අසසානං බුරම්පාත වි. ව. අ කථා) *c*) බුරසිපාටිකා=දෑළිපිහියා ආරක්ෂාවට දා තබන මැලියම් වර්ගයක් හෝ කොපුව *f*) බුරප්ප=ඊතලය. (බුරමුලින් ඇතිහෙයින් හෝ පාදකව ඇතිහෙයින් බුරප්ප) *g*) බුරප්පං සන්නය්හි=ඊතලය දුනු දියට ආරුඪකළේය. (දීඝ 1. පිටු 164) h) බුරසිලා=දෑළිපිහියා මුවහත් තබන ගල i) බුරධාර=දෑළිපිහියක්සේ ධාරා නොහොත් මුවහත ඇති. (වෙතරණී ගංගාවෙහි ජලයද බුරධාරා නමින් හැඳින්වේ.)

327. A

බුංසෙති–ආක්‍රොශ කරයි. (අංක. 318 A)

a) බුංසෙති(නන්දිවිශාල ජා. 28). *b*) හීනෙන බුංසිතො=හීනයෙකැයි ගරහනලදි. (ධ. අ කථා.) *c*) බ්‍රංසෙති, වඩිහෙති (පා. පාලි) *d*) පරවාදංපන බුංසෙති—අංගු. *iii* පිටු. 386

329.

බෙති-වෙයි. ප්‍රීතිවෙයි සාරයි. (අංක. 302 හා 283 ද බලන්න)

a) බෙතන=ක්ෂත්‍රය. *b*) බ=අහස. c) නබ=(අහසවැනී නමුත් නොවූ) නිය. *c*) නිරෙ ක්බා=මුවාව (පා. පාලි. පිටු. 478) *d*) බය= බංයකත්තී=අහස එපිටට යවනු යේනුයි) ගෙය. e) සඛ=(සමංත ප්‍රීති ඇත්තේ) මිත්‍රයා (අංක. 1508 ද බලන්න) *f*) සාබල්‍ය= මිත්‍රත්වය ඇති බව. (ම. නි. ii පිටු 88) *g*) පකොබති=පැත්තෙන් වෙයි. අංක. 828 බලන්න) *h*) කිඤ්චික්ඛ=(කිඤ්චි+බ) කුමක් නමුදු විකක් i) සබිල=(සබ+ඉල=මිත්‍රකම්පාව) මියුරු තෙපුල් (සරභංග ජා. 521) *j*) සක්බෙති, මක්බෙති, ලක්බෙති ආදිය බෙති අංඛ්‍යාතය ආදිකොට ඇත්තාහ.

320.

බෙටෙති-ඉදිරිපත්කරයි. [බෙටොවූ හිකබනෙ-සංගහො)

a) බෙට=පලින. (සෙය්ස අංක. 309 යේ බලන්න)

331.

බෙපෙති—වියදම් කරයි. ගෙවයි. තමාවෙතින් ඉවත් කරයි. (අංක. 313 බිපතිද බලන්න]

a) සංබෙප=සංක්ෂිප්ත. *b*) වික්බෙප=අවුල්වීම. (අමර වික්බෙපික පිණිස අංක. 1071) *c*) සංබෙප=හැමපැත්තෙන් ගෙවියන තැන. මුදුන. (පබ්බත සංබෙප=පර්වත මුදුන. ම. නි. 1 පිටු. 648) *d*) දිවසංඛෙපති=දවස් යවයි. (නිකරුණේ) *e*) සන්නික්බෙපෙති=දුරුකරයි.

331. A

බෙමෙති-ඉවසිය හැකිවෙයි. [අංක. 329 හා 295 ත් බලාගන්න)

a) ජායොදකාන්තා කන්තාරහුම්පි බෙමයති=සෙවන හා ජලය නිසා කාන්තාර බිමද 'ක්ෂෙම' බවට පැමිණෙයි. *b*) බෙම=සන්සුන්වූයේ (ධ. ප. 258).

332.

බෙලෙති-සොලවයි. යයි (බෙල. සඤ්චලනාදීසු-මඤ්ජූසා]

a) බෙලා=කෙළ.

334.

බෙළෙති-[කැමෙහිදී] සෙලවෙයි. [බා+ඉලෙති]

a) වෙලා=කෙළ, b) උක්වෙලෙති=කෙළගසයි. c) වික්වෙලෙති=(නිදිමෙහිදී) මුවින් කෙළ පෙරයි. (මහවග පිටු. 82) d) වෙලාසික හෝ වෙලාසක=කෙළ ගලිනා,

336.

බොහෙති-කළඹයි.

a) විකොබාහෙති=කළඹයි. (ගරුළො මහාසරං වික්ඛොහෙති—අපදාන. පිටු. 72) b) අක්ඛොභං-කැළඹිය නොහැකි. (අක්ඛොභං අමිතං භොගං-අපදාන පිටු 552 e) සංඛොභෙති= එකට කළඹයි. (සමන්තකූ ව. 517) d) අසංඛොභ=කැළඹිය නොහැකි. (ජා) e) සාගරොව අඛොභිය (අපදාන පිටු. 30)

337.

ගංගති-මත්වෙමින් යයි. (ගජන්තො අංගතීති]

a) ගංගා=ගඟ (අංක. 338 A හි ගංගා බලන්න)

337. A

ගගති—ගර්ජනය කරමින් යයි. (ගජ්ජන්තොඅගතීති)

a) ගගන=අහස.

337. B

ගග්ගරායති—හඬනගමින් සුළිනැගේ. (ගර ගර ශබ්දය දෙයි.) (අංක 355 ගර ගරති බලන්න).

a) ගග්ගරා=එනම් පොකුණ. b) ගග්ගරික=දියසුළිය. c) කම්මාරගග්ගරී=කම්මල්බුරුසම (භූරිදත්ත ජා. 542)

338

ගග්සති-උස්හඬින් සිනාසෙයි

a) හංසගග්ගරා=හංසයන්ට බඳු තෙපුල් ඇති. (සම්බුලා ජා 518)

338. A

ගච්ඡති-යයි. [ගමු ගතිම්හි - ගමුගත්‍යං - මඤ්ජූසා සහ සංගහ]

a) අනුගච්ඡති=අනුවයයි. b) අපගච්ඡති=ඉවතයයි. c) අධිගච්ඡති=අවබොධකරයි. d) අවගච්ඡති = නැසීමට යේ e) ආගච්ඡති= එයි. f) උග්ගච්ඡති = නැගෙයි. උදවෙයි. (යස්ස වොග්ගච්ඡතිසුරියො) g) උපගච්ඡති=ළංවතයයි. h) උපාගච්ඡති= වෙතට එයි

i) උපාගිගච්ඡති=පරදවයි. j) උපග=ලඟට පැමිණි. k) උග්ග=උඩුම් උඩට ගිය. l) නිග-
ච්ඡති=නිගමයෙන් යයි. (බාලො දුක්ඛං නිගච්ඡති) m) නිග්ගහිකා=වැරදීමගට වන්. දීලිඹු
(තිත්තිර ජා. 438) n) අවග=නැසීමට ගිය. o) ජලොගි=(ජල+අව+ග) ජලයෙහි ගුණය
නැසූ පානය. තෙලිදිය p) ජලොගිකප්ප=තෙලිදියකිම් නිවරදයයි ඇතිසාරයෙන් මිථ්‍යා
දෘෂ්ටි ශික්ෂාපදය. h) නිග්ගම=අධිකරණයකදී විනිශ්චය කටයුතු ප්‍රශ්නය ප්‍රත්‍යක්ෂයකින්
නැගෙන අනුමානය r) ජංගම=(ගමගමී) ඇවිදින සුළු. s) දුග්ග=දුර්ගය. යා නොහැකි
තැන. t) සුගම=පහසුවෙන් යාහැකි. අවබෝධය පහසු. u) පටිගච්ඡති=ආපසුයයි. (ගෙ-
හං පටිගච්ඡති=ආපසු ගෙදරයයි. y) පතිගච්ඡති=ඒ වෙත යයි. w) විගච්ඡති=නැතිවයේ
(ජවනහංස ජා. 476) ඉවත්වෙයි. (අපදාන පිටු 286) x) සංගච්ඡති=එකට යයි y) සං-
ගච්ඡති=එක්වයයි. z) සුරුංගා=සුරු සුරු යන අනුකරණයෙන් පොළොවෙහි ගමන්කරන
දියපාර. (සුරු සුරු අනුකරණේන ගච්ඡතිති) 1) විගච්ඡති=නැවත ප්‍රියංකරයි. පහවෙයි
(වි ම. පිටු. 850) 2) විගච්ඡිත=(විගත+අච්ඡික) දුමින් ගිනිසිලුන් නැතුව 3) නිග්ගච්-
ඡති=නික්මෙයි. (සෙනම්බු දෙදර විනිග්ගත වන්දිමාව) 4) සමුග්ගච්ඡති=සම්ප්‍රමාණය
ඇතුව උස්වෙයි. (සමුග්ග=කරඬුව—මිගං නි පිටු. 246) 5) සමනුනාගච්ඡති=සමීප එයි.
සුන්නවෙයි. (අපිපානා සිතලන සමන්නාගත) 6) අග=(නගච්ඡතීති) පර්වතය. ගස 7)
අගති=(වැරදි ගමන) අගතිය. 8) අජ්ඣගා=අවබෝධ කළේ. 9) අජ්ඣුපගච්ඡති=(අධි+
උප+ගච්ඡති) සැලකිල්ලෙන් ලංවෙයි. (අජ්ඣුපාගමි— නිමි ජා. 540) 10) අතිගච්ඡති=
පරදවයි. වරදවා ක්‍රියාකරයි. ඉක්මවා යයි. 11) ධම්මංඅතිගච්ඡති=සුත්‍රානම වරද්දයි 12)
පගච්ඡති=ඉදිරියට යයි. (පගති=ප්‍රගතිය) 13) පගෙ, පගො=සූර්යයා ඉදිරියට යන කාලය
උදය කාලය. 14) අතිපග්ගො=ඉතා උදසන. 15) ගු=යනලද (උපගු, පාරගු, අධිගු) 16)
පගෙව=උදෙන්ම. ඒ සමගම. (ප+ග+ එව) (දී. නි. 1 පිටු. 68) 17) අනුග=අනුව ගිය
(සත්තාමච්ච සතානුගො) 18) අනුපගච්ඡති=අනුව ලංවෙයි. අනුව ඉදිරියටයයි .19) අන්වා-
ගච්ඡති=(අනු+ආගච්ඡති) අනුව එයි. 20) අවාගච්ඡති=පහළයයි. (ධම්මා අවාගච්ඡති=ධාර්මි-
ක භාවයෙන් පහළයයි. 21) ආගු=(තමාවෙතටම පැමිණියේ) වරද (අංක. 358 A හි
අනික් නිරුක්තිය බලන්න) 22) නාග=(ආගුනත්ථි=වරද නැත්තේනුයි) ශ්‍රේෂ්ඨයා
(අනික් නිරුක්තිය 358. A' හි බලන්න) 23) අභිසමාගච්ඡති=මැනවින් අවබෝධ කරයි
(බු පාඨ අ.) 24) අබ්භුග්ගච්ඡති=කෙළින් උඩට ගමන්කරයි. 25) අභාගච්ඡති=(අභි+ආ
ගච්ඡති) අමාරුවෙන් එයි. විශයිය යොදා මෙතට ගමනය කෙරෙයි. 26) අභාගත=විශේ-
ෂ අමුත්තා 27) අනුපරිගච්ඡති=අනුව වටේටයයි 28) ඛග්ග=ඛණ්ඩිකං ගච්ඡති) කඩුව
(අංක. 281 ද බලන්න) 29) ඛග=(ඛෙගච්ඡතිති) පක්ෂියා. 30) නග=(නගච්ඡතිති) පර්වතය
වෘක්ෂය. 21) නගර = (නගං රූපිති = පර්වත, වෘක්ෂ උපනගර වනාදියෙහි හරය
රූපන්නුයා) නගරය. 32) මාතංග=(මතං+ග=මත්වයේනුයි) මිනැතා. 33) බග්ග=(බහ+අ)
පක්ෂියා වැනි) ගුලියා: (අනික් බග්ග අංක. 281) 34) උපච්චගු=(උප+අති+ගු) ඉක්ම ගියේය
(අංගු. iv පිටු. 102) 35) උපච්චගා මං ති—(මහා නි. පිටු. 228) 36) නාග=(නගෙ
වසතිති) නාගයා (සර්ප) 37) තුරංග=(තුරංගච්ඡතිති) රථය. 38) අච්චගා=(අති+අගා) ඉක්-
මවුයේ. (මහා. නි. පිටු 239) 39) අගතාදිසා—(අගතං දිසං) නිර්වාණ දිසාව. (මහා. නි
පිටු 330 සහ 665) අබ්භුග්ගච්ඡති=බොහෝ උඩට නගියි. (අබ්භුග්ගච්ඡි-මහා නි. පිටු 492)

41) සමුද්දගච්ඡති=එකට උදව්වටයේ හෝ උපදියි. (ම. නි 1 පිටු. 264) 42) අධිප්පගච්ඡති=ප්‍රධානියකු ළඟට යයි. (අධිප්පගා—සම්භව ජා. 514) 43) ගංගා= (ගායන්තො ගච්ඡතිති)ගඟ (අංක. 337 හේ නිරුක්තිය ද බලන්න) 44) නිප්පකාර=අංකාරයකට නැති. අක්‍රමික. 45) පච්චගූ=ඉදිරියට ගියේ. 46) පච්චාගච්ඡති=ආපසු එයි. පිළිගනියි. (ඉස්සර නිම්මාණං බොපන තික්ඛමෙ සාරතො පච්චාගච්ඡතං නාහොති ඡන්දෙ වා වායාමො වා= මහණනි, ඊශ්වර නිර්මාණය පිළිගන්නවුන්ට කැමැත්තක් හෝ වෙහෙසවීමක් හෝ නොවෙයි—අංගු /ii පිටු. 312) 47) පටිගච්ච=(පටිගන්ත්වා) නැවත පටන්ගැනීම පෙරාතෙ ත් උදය. කලින්ම. 48) සංගර=(සං+ග+ර) කතිකාව. ව්‍යවස්ථාව (අංක. 355 ද බලන්න) (චරියාපිටක 345) 49) පටිවිගච්ඡති=වහා නැතිව යයි. (අංග. iii පිටු. 512) 50) දූරාගත=වරද පිණිස පැමිණි, (අදූරාගතං—සාම්ජා. 529) 51) ව්‍යපගත=(වි+අපගත) දුරැවූ 52) පාපසංගති=පව් හා එකට යොදනලද. 53) සාගත = (සු+ආගත) මැනවින් ආ. ආයුබෝවන් (ම. නි 1. පිටු. 594) 54) වග්ග=(වි+අග්ග) වෙනව ගිය. අසමගි (අංක. 1336. ධාතුව මෙය හෝ වජ්ජති හි ක. කා. කා හෝ වෙයි) 55) අග=සර්වර. භෛෂජ්‍යය (අගද=සර්වර භාවය හෝ භෛෂජ්‍යය දෙන්නා—බෙහෙත) 56) ජගාති=ගමනය කරයි. (ග+ගති=ගගාති=ජගාති) 57) ගන්ත=(ගමනය දෙන්නා). ශරීරය. (අංක. 544 ද බලන්න 58) උග්ග=(ස්වාභාවයට වඩා ක්‍රියාකාරිවූයේ) දැඩි. (නිඝ. 685) 59) අනංගු=(තවම නො ආ තැනැත්තා) මාරයා. (සං 1. පිටු. 224)

339.

ගජෙති-මත්ගතියෙන් යයි. (ගමනෙ ජයං පකාසෙති)

a) ගජ=හස්තියා. b) ගජකත්ථරණ=ඇතාපිට ඇතිරිල්ල' *c*) ගජන්තො අංගතිති ගංගා (මහා ගංගා) *d*) ගජකුම්භ=බිම් කුණ්ඩයා නම් කුහුඹුවා. කුම්භසථල.

340.

ගජ්ජති-ගර්ජනය කරයි.

a) අභිගජ්ජති=උසස්ලෙස ගර්ජනය කරයි. (මහා නි. පිටු. 236) *b*) උග්ගජ්ජති= කෑගසයි. (මහා නි. පිටු. 236) c) ගජ්ජිත්වා වස්සන භාවො පන භද්දකො. (ප. ප අටුවා. පිටු 59)

341.

ගඩති—වැගිරෙයි. මුහුණෙහි පැත්තෙන් පෙණෙයි. (ගඩවතොක දෙසම්හි—මඤ්ජූසා)

a) අස්සුහිගඩගඩිංසු=(ඇස්වලින්) කඳුළු ගඩ ගඩ ගා හැළුණේය නොහොත් දියබින්දු පෙරළෙන්නාක් මෙන් හැළුණේය. *b*) නිශ්ශබ්දව වැගිරීම් අර්ථය 'ගඩ' ධාතුවෙන්ද ශබ්ද

සකිනවූ වැගිරීම් අර්ථය 'ගල' ධාතුවෙන්ද ගෙනදෙන බවක් ජෙකප්‍රයොගවල පෙණේ (දෙවෙ ගලගළායන්තෙ විමසන්න)

342.

ගණ්ඩති—රැස්කරයි. (ගඩිසන්නිචයෙ පිච-මඤ්ජුසා]

a) ගණ්ඩ=ගෙඩිය නොහොත් රවුම් බෝලය වැනි ද්‍රව්‍යය. *b)* ගණ්ඩපස්ස=(බෝලය වැනි පැත්ත) කම්මුල. (කිස. ජා 530) *c)* ගණ්ඩි· පහරිත්වා=ගෙඩිය ගසා-සණ්ටාව ගබ්දකොට *d)* තෙණ්ඩුක=බෝලය (තෙණ්ඩුක ද වේ). (පහට චිත්‍ර තෙණ්ඩුකොවිය-වි. ම, පිටු 346) *e)* තෙණ්ඩි=(ගෙණ්ඩි) අගට සවිකරනු ලබන බෝලහැඩ. *f)* තෙණ්ඩිවාල=යකඩ පොල්ලක් අගට යකඩ බෝලය සවිකොට අනික් කොනින් අල්ලා පහරදෙන්නට සාදනිබෙන ආයුධයක්. (නිමි. ජා. 540) *g)* ගණ්ධි=(ගණ්ඩි) ගැටය. *h)* ගණ්ඩම්බ=ගැඩිම i) ගණ්ඩුස=කටට ගතහැකි තරම් ප්‍රමාණය. (බිරගණ්ඩුස) *j)* ගණ්ඩුප්පාද=(ගණ්ඩ+උප්පාද) පාංශුරාශින් ඒ ඒ ගැන ගොඩගසන නිසා ගැඩවිලා *k)* ගණ්ඨති=ගැටගසයි. (විනන්ඩිකා නිනි මවීවීනි ගණ්ඨීත්වා—කාබා විනරණී පිටු. 95) l) ගණ්ඩුල=(ගණේඩන උලතිනි) කුද (බුජේජාව ගණ්ඩුලො—නිස. 311) m) තෙණ්ඩු=මුදුන. බෝලකොන. (අපදන පිටු. 448) n) තෙණ්ඩුක=(බෝල කොනක් ඇත්තේ) මැඩියා. *o)* ගණ්ඩු=ගඩු. එනම් චර්ම රෝගය *p)* අවගණ්ඩ=(කැම කනවිට හකු) පිප්පවීම. (පරිවාර. පාලි පිටු 35) *q)* ගණ්ඩික=කොලොම්බුව. (කුස ජා. 530) r) ගණ්ඩක=කගවෙනා. (නිස. 596) ගොඩයා නම් මත්‍ස්‍යයා. (නිස. 651)

343.

ගණෙති / ගණයති — ගණන් ගණියි. සලකයි.

a) දිට්ඨධම්ම සුඛස්සාද· අගණෙත්වා=මෙලොව සැප ආස්වාදය නොසලකා. *b)* අනුවිගණෙති=අනුව ගණන් ගනියි. (රහො ගතො අනුවිගණෙති සාසනං — ථෙරගාථා 109) *e)* ගණ=සමූහය. *d)* ගණී=ගෝනා. ගැඹුරුබැල්මඇති මුව වර්ගයක්. (ජා) *c)* ගණිකා=(සමූහ ඇති තැනැත්ති) වරගන. *f)* සංගණිකා=සමාජය. අන්‍යොන්‍ය සම්බන්ධකම් නොහොත් ගනුදෙනු. (සංගණිකාපවද්ධන=සමාජයෙන් ඉවත්කරන අංගු. *v*, පිටු. 499) *g)* අවගණයති=අවමානවී කරයි. (අවගණිත. නිස. 739).

344.

ගත්තෙති-ගමනයට සූදානම්වෙයි.

a) ගත්ත= ශරීරය. (ඇවිදුමක උපකරණය.) *b)* ජංගාති බලන්න—(අංක. 338 A—56) බලන්න)

344. A

ගථති-බැදෙයි. ගෙතෙයි. ගිජුවෙයි

a) ලද්ධාව පිණ්ඩපාතං අගථිතො අංදිනව දස්සාවී පරිභුඤ්ජති=ලබනලද පිණ්ඩපාතය ලොභයෙන් නොවෙළි (රාගයට පිණ්ඩයෙහි) ආදීනව දන්නෙක් ව වළඳයි. (මහා නි. පිටු. 706) *b*) කාමෙසු ගථිතාපජා=කාමයන්හි බැඳුනාවූ ප්‍රජාවෝ. (මහා නි. පිටු 218)

345.

ගන්ථති-ලබයි. බඳියි.

a) කථං මිත්තානි ගන්ථති?=කෙසේ මිත්‍රයන් ලබයිද (ආලවක සුත්ත.) *b*) ගන්ථ=ගැට (අභිධ්‍යා, ව්‍යාපාද, ශීලව්‍රත පරාමාශ ඉදං සච්චාභිනිවේශ. යන තමාම ගැටගැසෙන වෙළුම සතර).

346.

ගන්ථෙති—ගොතයි. සැලැස්ම නොහොත් සන්දර්භය සාදයි.

a) ගන්ථෙතු=ගලපවා. (මහා උක්කුස ජා) *b*) ගන්ථ=ග්‍රන්ථය. පොත *c*) ගන්ථධුර= පිටක පොත් නොහොත් ප්‍රවචන පොත් හැදරීමෙත් හැදරවීමෙත් යෙදීම භාරගැනීම *d*) ගන්ථාධම්මා=කුඩාවුවද සසර බැම්ම දැඩිකරවන ක්‍රියා හෝ තත්ව. e) ගන්ථික භික්ඛු=පිටක පොත් හදරන භික්ෂුව. (ධ. ප. අ. කථා) b) ගන්ථිතමාන වටංසකා= මල්දමක් ගොතා (අපදාන පිටු.800)

347.

ගදති—කියයි.

a) සුගද=මනා හඬ ඇත්තේ. (අපදාන පිටු. 578) (සුවාරූ රූපො සුගදෙ) *b*) ගදගදති =ගොතගසයි. e) නිගද හෝ නිගාද=කථනය. (නිස 738) *d*) ගද=ගදහුඩය,

438. A

ගද්දෙති-ශබ්දකරයි. එකවැලට හඬ එයි.

a) ගද්දන=(ගද්ද+රහ=ගද්‍රහ=ගද්දභ) කොළුවා. (හිතුවක්කාර ලෙස ශබ්දකරන්නා යන අර්ථය). *b*) ගද්දුල=(එකවැලට හඬදෙන) දම්වැල. බලුදම්වැල (ගද්දූල බද්ධ සා උණ්හං අනුපරියාති=දම්වැලෙන් බැඳි බල්ලා කනුව වටේට ඇවිදියි.) *c*) අලගද්ද=(විෂ දළය එක වැලට එන) සර්පයා. (නිස. 683) d) ගද්දුහන=(ගද්ද+ඌහන.) ශබ්දයක් නැගෙන තරම් විත ගවා දොනතක්. (සං ii. පිටු. 408). (ගො+දුහන=ගද්දුහන යයි අර්ථයක් වෙති දෙනගේ තනපුඩුව අදිනකලක් පමණයයි එහි අර්ථවේ)

349.

ගධති-ගිජුවෙයි. එකට ඇදෙයි. [ගිජ්ඣති ද බලන්න)

a) ගද්ධ=ගිජුලිහිණියා. *b*) අවගධති=ඇතුලත් වෙයි. (අපදන. පිටු 80) *c*) උපසිසු ජනා ගධිතාසෙ=ජනයා උපධීන්හි ගිජුවූවාහුද. (සං. 1 පිටු 334) *d*) ඔගධ=ඇතුලත්. *e*) අන්තොගධ=ඇතුලත්,

350:

ගන්ධෙති-නාසයෙන් බොයි. ටික ටික හුස්ම ගැනෙයි. වැනසෙයි (ඝාණ+ධෙති හා. ගා+ධෙති)

a) ගන්ධෙති යනු නිරුක්ත්‍යර්ථයෙන් නාසයෙන් දනියි හා ගායනය දරයි යන අදහස් ඇත්තේය. *b*) සගන්ධිකා=ගන්ධය සහිත. *c*) අප්පටිගන්ධෙති=විරුද්ධ ගන්ධයක් නොගමයි *d*) සොගන්ධිකා=සන්ධ්‍යාවෙහි පිපෙන සුදුනෙළුම්. කල්ලහාර යනු තව නමකි e) ගන්ධත්ථෙන=(ගන්ධ+ථෙන) නොලත්දෙය දුර සිට සිඹින සොරා (භිසපුප්ඵ (ජා) *f*) කුලගන්ධිනී=කුලය නසන. (කුස ජා 530—ඉතිවුත්තක පිටු. 606: *g*) ගන්ධ=හුස්ම ටික ටික එකට පැමිණීම. h) ගන්ධබ්බ=(ගන්ධ+අබ්බ) සංගීතය. ගී කියන්නා. සුවඳට මුළාවෙන්නා (මහාසාර ජා. 92) i) ගන්ධකුටි=විශ්‍රාම ගන්නා ගෙය.

351.

ගබ්බති-යයි. ගර්විත වෙයි. [ගු+අබ්බති-ශබ්දය යයි)

a) ආදීනෙන ගබ්බිතෙ දින්නො=(නිඝ. 1046)

353.

ගබ්භති—අභ්‍යන්තරයෙහි තබාරකියි. (ගභ උපදනෙ අවරකකනෙ— ගභ+අව-ගභ්ව—ගබ්භ]

a) පගබ්භති=තමාට තිබෙන ශක්තිය නිසා අනුන්ට දක්වියයුතු සැලකිල්ල අනවශ්‍යයයි සිතයි. ඒ සිත කයින් වචසින් මනසින් පෙන්වයි. *b*) පාගබ්භිය=ප්‍රගල්භය ඇති බව. බුහුටිබව. (මහා. නි. පිටු 308—සුභනු ජා. 158) *c*) අප්පගබ්භ=ප්‍රගල්භිත නොවූ *d*) ගබ්භ=ගර්භය. කාමරය. අභ්‍යන්තරය. e) ගබ්භිනි=ගර්භිනිය *f*) ගබ්භර = (ගබ්භභාවං රාතිති) කුහරය. නිඝ. 1062)

354.

ගමෙති-එකට යවයි. පිළිපදියි.

a) ආගමෙති=බලාපොරොත්තුවෙයි. (මහවග පිටු. 700) *b*) අධිගමෙති=අවබොධ කරවයි *c*) සංගාමෙති=සටන්කරයි. *d*) අනාගාමී=ආපසු නොඑන. *e*) ගමිකා=ඉවතයන. *f*) ගමිකවත්ත=ඉවත්ව යන්නාගේ යුතුකම. *g*) ගම්භිර=(ගම්මෙ භිනිංරාතිති) ගැඹුරු h)

ගාම=සමූහය. බොහෝජනයා හා ඔවුන්ගේ ජීවිතය පිළිබඳ ද එකට එකතුවීම.—ග්‍රාමය i) මාතුගාම=මාතෘ පක්ෂය. මාතෘපක්ෂයට අයත්. ස්ත්‍රී (පං. පාලි. පිටු 322) *j*) ගාමකූටකම්ම=අත්ලස්ගෙන ගම්වැසියන්ට යුක්තිය විනිශ්චිම. (ජනසන්ධාන ජා. 468) *p*) හදයංගමං=හෘදයට දන්වන හෝ හෘදයට යවන (රෝහණමිග ජා 50) l) බග්ග=අංක. 286 බලන්න.) *m*) හීනගම්ම=හීනයන් විසින් අනුගමනය කටයුතු හෝ හීනයන් විසින් කරනු ලබන. n) නිග්ගම=විනිශ්චය කළයුත්ත. තීරණය. o) නිගම=නියම්ගම q) නෙගම=නියම්ගම. පිළිබඳ—ගම්සභාවටද 'නෙගම' යයි කියවේ. (අජ්ජ නෙමගස්ස සමයො හොති) *s*) ගාමණිය=ඇතුන් අසුන් හික්මවා පුරුදුකරන්නා (නිස. 357) r) තත්තං අයොබිලං හත්ථෙ ගමෙති=රත්වූ යවුලක් අතෙහි ගසයි. (අංගු iii පිටු 258) *s*) නිගමන=(නිග්ගමන) උද්ධෘත පාඨය. (වි ම.) t) ගිංගමක=ගෙජ්ජි හෝ නුපුර·

354.

ගරති–ගලා උඩඑයි. [ගරසෙකුග්ගමෙසු)

a) උග්ගාර=කාරං දැමීම. ඔක්කාරය. *b*) ආගරති=තමාවෙතම ගලා උඩ එයි. (උ්ම්මියෝ ආගරිත්වා ඔත්ථරන්ති) c) සාගර=(ස+ආගර=ආගරණය සහිතවූයේ) සාගරය. d) සංගර=සටන හෝ ගිවිසුම *e*) එකාගාරික=එකවරටම සගවා ගන්නා. සොරා. (නිස 507) *f*) තිගරති=එක වේගයකින් ගැලීම ඇතිකරයි. (නිගල=පා දම්වැල—අංක. 362 ද බලන්න g) ගරු=බර (අගරු, අගලු=අගිල්) *h*) ගරුවිරිය=(ලැසිගත විර්ය ඇති, ගජකුම්භ ජා 345) i) ගරගරති= (ගිනිදලු) වැඩි වැඩියෙන් උඩඑයි. (ගග්ගරී=කඹුරුසම)

355. A

ගරෙති–අඹයි. පිඹියි වමනය කරයි. [ගරචූ උග්ගමෙ]

a) ගග්ගරෙති=හුලංගසයි. (ම. නි. 1 පිටු 576) *b*) ගරුළ=ගරෙන්තො උළතිනී=කමින් පියාඹයි. නොහොත් පිඹිමින් පියාඹයි [යනුයි) ගුරුළා. e) ගරළ=විෂ (නිස 625) d) සොහනගර=ප්‍රතිභාන චිත්‍ර. (මහා. නි. පිටු. 672)

356.

ගරෙති–දැනුම් උද්ගමනය කරවයි. (ගරවූඥාණකූපනුග්ගමෙ]

a) ගරු=ගුරුවරයා (මේ ශබ්දය 'ගිර' ධාතුවෙන් සෑදුණු ආකාරයක් සද්ධම්මොපායන පිකාවෙහි දී තිබේ.) *b*) ගරුසංවාසෙ නිවෙසෙති=ගුරු ආශ්‍රයෙහි වස්වයි. (මහා නි. පිටු 640) c) ගාරව=(ගුරුවරයා පිළිබඳ ගුණය.) ගෞරවය! (මේ ශබ්දය අංක. 355. (ගරු ශබ්දයටද සම්බන්ධ කළ හැක) d) දීර්ඝවාචී ගුරු ශබ්දය. අංක. 383 'ගුරති' ආඛ්‍යාතයේ බලන්න.

357.

ගරහති–ගර්හා කරයි. [ගර+හනති–ළගටමච්ම නසයි)

a) ගරයි=ගරහන. *b*) විගරහති=නැවත ගර්හාකරයි. (පා, පාලි පිටු 44) *c*) ගාරය්හ=ගර්හා ලැබියයුතුබව. (දිට්ඨෙව ධම්මෙ ගාරය්හා සම්පරායෙච දුග්ගති) *d*) අගරහිය=ගැරහිය යුතු නොවූ (භූරිදත්ත ජා)

358.

ගලති-ගලයි හිලියි. ගිලිහෙයි. (ගිලතිද බලන්න)

a) උපගලති=සමීපයෙන් ගලායයි. නොදැනීම වැගිරෙයි. (මහාසුතසෝම ජා. 536) *b*) පග්ගලති=ගැලීම හෝ වැස්සීම ඇතිකරයි. *c*) පරිගලති=විසිදුවා ගලයි. (කාලිංගබෝධි ජා. 479) රශ්මි විසිදුවා එල්ලෙයි. (සටනපාස පරිගලිත රතනකුණ්ඩල මිව -මනාලොබිබිම්ංග *d*) ගලිත=හිලිහුණු. (නිඝ 724) *e*) නිග්ගල=ආහාරයට පමණ නොවූ. බිඳ ආහාරයක් වූ (චිත්ත සම්භූත ජා. 498) *f*) ගලක=උගුරැදණ්ඩ g) පච්චග්ගල=(පති+අ+ගල) උගුර කරහට. *h*) ගාලෙති=හිල්ලුවයි. *j*) අතිගාලෙති=විනසයි. බොහෝ හිල්ලවයි. *i*) විගලති=ගලා වැටෙයි. (මි. ප) *k*) ගල්ලක=පලිගු. l) අග්ගල=(අ+ගල=ගැලීමක් නොවේ) හිවු-රෙහි ඉරුණු තැන අණ්ඩය. (මහවග.) *m*) පුග්ගල=(පුං+ගලං=නිරයේ ගැලෙන) පුද්ගලයා

358. A

ගවති-ශබ්දකරයි. [ගු සද්දෙ)

a) ගො=ගවයා. පෘථුවිය. *b*) ගොම=ගව නරිඹ. c) ගොමික=ගවයන් අයිතිකරු. (ගොමි-කො ගොහි තථෙව නන්දති. සං 1 පිටු. 12) *d*) ගොණක=අඟල් හතරකට වැඩි දිග ලොම් ඇති පලස (අංගු iii. පිටු. 324) *e*) ගොණ=ගෝන්නු නම් වගීය. (ජා) *b*) ගො-නිසාදි=(ගොනං නිසිදනට්ඨාන) ගවයන් ලගින තැන (ගොනිසාදි නිවිට්ඨොපි ගාමො= ගවයන් ලගින තැන්වල නවාතැන්පලවල්ද ගම්ය. නිවිට්ඨ-නවාතැන අංක. 1420 බලන්න *g*) ගාවුත=(ගොරුත=ගොවුත=ගාවුත) ගවයකුගේ හඬ ඇසෙන දුර) ගව්ව. (වර්තමාන ව්‍යවහාරයෙහි සැතපුම් එකකුත් තුන් කාලක් පමණ) *h*) ගොත්ත=(එකම ශබ්දය ඇතිබව) රඤ්වුව. ගොත්‍රය. *i*) ගොණකත්ථත=මේ අංකයේම d බලන්න. *j*) ගොත්‍රභූ=ආයතීමාගිය ඉපදවීමට වූ සිත. ආර්යමාර්ගය නම් ආර්යගොත්‍රයට අයිතී මගයි. (කාමාවචර විස්තා-කුනාතිනිවා මහග්ගතං අරියගොත්තං නාවගතිනිවා ගොත්‍රභූ.) k) සගොත්ත=ස්වගොත්‍රික-යා. *l*) ගොවිජක=(ගොත්තක) ගොමුව. කැන. (නිඝ. 529) *n*) ගොට්ඨ=ගවශාල. (නිඝ 190). *n*) ගවච්ජින=ගව ඇස්වැනි දල් ඇස් ඇත්තේ. (වි. ව. අ කථා) o) ගවජ හෝ ගවය= ගවරං. (නිඝ. 599) *p*) ගුණ=(පුන පුන සන්දිතංවා ගනිතංවා ගුණං) (සියළු සඳුර්ථයන්) වැඩිවීම. (අංක, 378. ගුණෙති වෙනම. බ) *q*) ගොයොග=ගවයන් විකුණන තැන. (ගොයොග පිලක්ඛස්මිං=ගවයන් විකුණන තැනක්වූ පුලලි ගස යට. අංගු. jii පිටු 504) r) ගොධූම= (පඨවියා උග්ගතො ධූමො) තිරිඟු. මහා නි. පිටු 338) s) ගොධා=(පඨවිංධාතිති ගොයා. t) ගොධරණී=(ගවයන්ගේ මව්) ගවදෙන. (සු.නිපාත) *u*) ගොධා(ගු+ධා=ශබ්දය දරණ) විෂාතන (ජාතක) *r*) ගොචර=ගවයන් කැම සොයාගන්නා භූමිභාගය. නිතර හැසිරීමට සුදුසු පරිසරය (කායස්සස්සු ඉධගොචරා=මෙහි ඔහුට කෙබඳු ගොචරයෝ වන්-නාහුද—මහා නි. පිටු. 668) *w*) අගොචරෙ=නොහැසිරියයුතු තැන. (මහා නි. පිටු . 672)

x) ගවම්පති=නායක ගවයා. y) ගෝමණ්ඩල=(ගොමණ්ඩල) ගවසමූහය. (ම. නි. ii පිටු 268) *g*) අංගු=(ශබ්දය තමාවෙත එන්නේ—හෘදසාක්ෂිය වඩදෙන්නෝ) වරද. (අංක. 338. A හා 'අස' ශබ්දයද බලන්න)

359.

ගවෙසති—ආශාවෙන් සොයයි. (ගවයන් සොයයි.]

a) ගවෙසී=සොයන්නා. *b*) අංක. 123 ගවෙසති=ආඛ්‍යාතයේ අතික් අර්ථය බලන්න.

360.

ගසති-මෘදු දූ කයි. මෘදුබව සින්දවයි.(ගු+අසති-ගහ+අසති]

a) ගච්ඡ=(ගස්ස)=කෑයුතු මෘදු ආහාර) පැලැටි. b) ගිම්හ=(ගස්ම=ගිස්ම=ගිම්හ) මෘදුබව සින්දවීම—ග්‍රීෂ්මය. ඝස ධාතුවෙන් ඝස්ම, ඝස්මර සෑදෙන සැටි විසඳ ගස්ම, ගිස්ම ගිම්හ ඝනද පරීක්ෂා කරන්න) e) ගිම්හාන=(ගිම්හ+අන=ග්‍රීෂ්මය හුස්ම හෙළන කාලය) (ග්‍රීෂ්ම ඍතුව, d) ගිම්හ යනු සෑදෙන මුල් රූපයවූ 'ගස්ම, 'ඝම්ම , වි අළුත් ධාතුවක් වෙයි. අංක 401 A බලන්න e) ගිම්හික=ග්‍රීෂ්ම ඍතුවට අයත්. (මහවග පිටු. 30)

361.

ගණ්හාති-අල්ලාගනියි. [ගහෙති ඊ ළග අංකයෙහි)

a) මූලෙන ගණ්හාති=මිලයට ගනියි. *b*) මච්ඡ ගණ්හාති=මසුන් අල්ලයි. c) ඛග්ගං ගණ්හාති=කඩුව අතට ගනියි. *d*) පටිසන්ධිං ගණ්හාති=පිළිසිඳ ගනියි. e) උග්ගණ්හාති=උගෙනියි. *f*) පරිගණ්හාති=පරීක්ෂාකරයි. හැමඅතිනම කල්පනාකර බලයි. (පරිගණ්හණ පඤ්ඤ-සිගාල ජාතක. 152) *g*) අධිගණ්හාති=පරදවයි. මැඩසිටියි. (පෙ සකුණ ජා. 520) h) උපගණ්හාති=කල්පනාකර බැලිමට තබාගනියි. i) පග්ගණ්හාති=එකට ග්‍රහණය කිරිම කරයි. (අඤ්ජලිං පග්ගණ්හාති=නබාලොකමත වනසේ දත එකට ග්‍රහණය කරයි. අත් ඇඟිලි දහයේ ඇය එකට ඒමෙන් ආලෝකයක් දෙයි. නොහොත් ගෞරවය දක්වයි. *g*) සම්පග්ගණ්හාති=තමාද ගෞරවය දක්වයි. මිත්‍රවෙයි h) නිග්ගණ්හාති=වරදින් වළකයි. සංයමය ඇතිකරයි. (නිග්ගය්හවාදිං මෙධාවිං) l) සන්නිග්ගණ්හාති=තමා තමාට ඔවදී ගනියි. වරදින් තමා වළකාගනියි. (සන්නිග්ගණ්හාමි අත්තානං සම්පස්සං අත්ථමත්තනො සං 1. පිටු 424) m) අතිනිග්ගණ්හාති=බොහෝ නිග්‍රහකරයි. n) අභිනිග්ගණ්හාති =යටපත්කරයි. (දන්තෙභිදන්තමාධාය පාප චිත්තං අභිනිග්ගණ්හිතබ්බං=යට දතෙහි උඩුදත පිහිටුවා පාපසිත මැඩලිය යුතුයි. ම. නි. 1 පිටු. 304) තමා උසස්බව දක්වා නිග්‍රහ කෙරෙයි (භික්ඛු ඉන්පියා කායෙන කායං ආමසති අභිනිග්ගණ්හාති.. ආපත්ති සංඝාදිසෙසස්ස= මහණතෙමේ ස්ත්‍රියගේ කය තම කයෙන් ආමර්ශනය කෙරේද... තමා උසස්බව දක්වා නිග්‍රහකෙරේද...සඟ වෙසෙස් ඇවැත්වේ. පා පාලි. පිටු. 298) *o*) විග්ගණ්හාති=තදින්සිතට ගනියි. දැඩිව සටන් කරයි. (මහා නි පිටු. 390) අතින් පයින් සටන් කරයි. (හත්ථ පාදෙ විග්ගය්හ වි. ව. අ කථා) p) ස ගණ්හාති=කොටස් කීපයකින් යුක්ත කරයි. එකතු-

කරයි. (බොධිසංගාහ කාරකී–මහාවංශ. 10.34) කරුණාවෙන් සලකයි. (මහවග පිටු. 106 එයි සංගහෙනබ්බ යනු ඡලග අංකයටද යෙදියහැක) q) පරිසංගණ්හාති=එකත්වය කොට දෙන කොටස් සමූහයකින් යුක්තකරයි r) සමධිගණ්හාති=අත්පත්කොට ගනියි. සං. 1) පිටු. 160) s) මනුඤ්ඤ සම්පග්ගණ්හාති=ප්‍රත්‍යය වියදයි. (ජාතක) t) අවග්ගහ=බාධකය (අවග්ගහො=ග්‍රහවු නව අවුරුදු නොවනාත් අභෛර්ය කරන්නා (සුමං. විලාසිනී) u) පටිග්ගාහක=පිළිගැනීම-භාජනය දිදුලය. පඩික්කම. (පටිග්ගහෙන නිම්නුගාමා=පඩික්කමෙකි හෙලගෙයා) (ධම්මං) පටිග්ගණ්හාති=පිළිගනියි. (අච්චයං පටිග්ගණ්හාති=වරද පිළිගත්බව පිළිගනියි නොහොත් වරදට සමාව දෙයි—චුල්ලවග්ග) (අච්චයං අච්චයතො දිස්වා යථා ධම්මං පටිකරොති තස්සතෙමයං පටිගණ්හාම=වරද වරද වශයෙන් දැක දහම්වූ පරිදි පිළියම් කරන්නේ නම් නොහොත් ඒ වරද අපි පිළිගනුමහ නොහොත් ඉවසමු.-දීඝ. 1 පිටු. 148) w) විනිග්ගහ=වැලැක්වීම. (පටිසම්භිදා මග්ග) z) නිග්ගහ=වරදින් වැලැක්වීම y) විග්ගහ=සටන x) අනුගණ්හාති=අනුග්‍රහ කරයි. 1) අනුග්ගහ=අනුකම්පාව 2) පග්ගාහ=ඇල්ලුම.3) පග්ගාහක සිවිකා=ධ්වජපටාකී ඉසුදීම (අංගු iii පිටු. 456) 4) පග්ගාහික සාලා=රෙදිරුදු වබු එකතුකරන ශාලාව. (චුල්ලවග්ග) 5) විග්ගහ=නැඩය (රූපිර විග්ගහ-භූරිදත්ත ජා) 6) ගහ=ගෘහය 7) ගිහි=ගිහියා 8) ගහන=ඝන. 9) ඝර=(සමන්තා ඛනං අන්තො ගණ්හාතීති ඝරං=ගරගතු සර්වවයි. නැවත අංක. 402 A යි බාලුවද ගෙවයි) 10) ගණ්හිසන්=ගණ්හාති=ගනු ලැබේ.

361. A

ගහෙති–අල්ලවයි.

a) නිමිත්තානුඅග්ගහෙසි=මිම්ම දුනගත්තේය. (මිනාති ආඛ්‍යාතය යටතේ 'නිමිත්ත' බලාගන්න ම. නි. ii පිටු. 196) b) උග්ගහෙති=ඔසවාගනියි. (උග්ගණ්හ=ඔසවාගෙන-මහා නි. පිටු 273) c) උග්ගහණනී=ඉගෙනගනු ලබයි. (මහා නි පිටු. 273) d) පරිග්ගහෙති=පෙළගනියි (පරිග්ගහ=ඇතිකිරීම සිඝ, 701) e) සපරිග්ගහ=අයිතිය ඇත්තේ. විවාහක. (සපරිග්ගහමාතුගාමො=සස්වාමික මාගමක්. මහා පදුම ජා. 472) f) පරිග්ගහිත=අයිතිව ගන්නා ලද (පරිග්ගාහක) g) සම්පරිග්ගහෙති=කිසියක් එකට කැටිකරයි. කැටිකොට ගලපයි. (බු. ප අ. කථා) h) සම්පග්ගහෙති=වැරෙන් උඩට ඔසවා අල්ලයි. (සාසනස්ස සම්පග්ගහං කරොථ=ශාසනයාගේ නොනැසී වැඩිදෙමින් පැවැත්ම කරවූ—මහාවංශ 4. 44) i) සම්පග්ගාහ=ඔසවා (ගත් සිත්—ඇල්ලෙන් නිමුහන, නි.) පිටු. 232) j) ආනුකී පග්ගහිත=පමින් ගන්නා ලද යාන ඇති. k) විග්ගහ=ශරීරය. (මූලුම්බල යොම්බනකාරී විග්ගහො) l) සගහ=(ග්‍රාම නොහොත් මනුෂ්‍යයන් සහිත) එ ඔ මනුෂ්‍යයන් යන අර්ථයි (ඉතිවුත්තක. පිටු. 472) m) නිග්ගහාක=අප්සනූ දේ ගන්නා ලෙස අනුන් දිනුවු වනුකන්නා (නිග්ගාහකො සමඤ්ඤතො—තං ජ සද්දාමසලෙඉති n) නිග්ගහිත=කිසිත් නොගත්තාලද. බින්දු අංකය. o) ගිහි= r ගිහියා. p) ගිහිත්ත=ගිහිබව. (ගිහිබා ගිහත්තා) g) නිග්ගන්ත=ජීවනොපායාදිය නොසලකන දිවසිපරිග්ගහනා=දෘෂ්ටියෙන් වෙනස්. s) ගහණි=ග්‍රහණිය. ආහාර නොදිරවා සෑංගෙ ත්වනාවය. t) ගහනුති=ගැනුම්ය u) සම්භිග්ගහෙති=ඉක්මවයි. මැඩගනියි. (සමභිග්ගය්හ පබ්බත—අපදාන පිටු. 190)

362.

ගලති–දැඩිඅයුරින් වැගිරෙයි. (ගලො පග්ඝරෙ – ධාතවත්ථ සංගහ]

a) ගලගලායති=මහහඬ දී හැපෙමින් ගලයි (දෙවොගලගලායන්තො) *b*) ගල=දිය ඇල්ල. බිළිය. (සුත්තනිපාත *c*) ගළිත=එරුණ= *d*) අගළිත=මෘදු. *e*) නිගළ=පා දම්වැල. පාසවිසිය වලල්ල. (කුරංග මිග ජා. 206—ලොහනිගළ=යකඩ දම්වැල) *f*) නෙගළික= (නිගළ+ඉක) පාදම්වැල් බඳින්නා.-(නිගළෙහි සංඛලිකා බන්ධනං නෙගළිකො තෙන බන්ධකො-ප ප අ.කථා පිටු. 101) *g*) විනිගලති=වැගිරෙයි! (මි. ප) *h*) අතිගාළයති=නසයි. (ජා)

363.

ගායති–අඬකරයි. ශබ්දය එයි. [ගු+ආයති–ගායති) ගු. කූ. ධාතු

ශබ්දකරයි යන අර්ථවත් මූලික ධාතුයි)

a) සංගායති=එකට නොවරදවා කියයි. (සංගීත=එකට නොවරදවා කීම-සංගීතය *b*)සංගීති =සංගායනාව. c) අනුගායති=අනුව පුහුණුවෙයි. උගෙනියි. (තත්ථ සික්ඛානුගීයන්ති—යානි ලොකෙ ගථිතානි=ලොකයෙහි යම් ශිප්පවනු ලබන ද නොහොත් පස්කම් විෂය ඇත්ද ඒ ඒ ශිල්ප පුහුණුකරගනු ලැබෙත්. නොහොත් ඒ ඒ ශිල්ප උගෙනිත්. මහා. නි. පිටු 586) *d*) අභිගායති=පැසසුම් ගායනය කරයි. (ගාථාභිගීතං මෙ අභොජනෙයං සම්පස්සතං බ්‍රාහ්මණ නෙසධම්මො=පැසසුම් ගායනයකොට ආහාරය මිවිසින් නොවැළඳිය යුදය. එසේ වැළඳීම නිවැරදි දර්ශනය ඇත්තවුන්ගේ ආජීව ශුද්ධිය දන්නාවුන ගෙ සදහාදය නොවෙයි. සං 1 පිටු 298) *e*) අභිගීයමාන=පැසසුම් ගී කියනු ලබමින (වෙහැරෙහිවිඩු) *f*) කිම්පුරිසාභිගීතං=කින්නරයන් විසින් කියන ලද පැසසුම් ගී දැති (සදිජ ජා 525) *g*) පටිගායති=පිළිතුරු ගයයි. h) පටිගීත=පිළිතුරු ගීතය. i) ගාථා= ගායනා දෑති =ශබ්දකිරීම පවතිනුයි) ගාථාව. *j*) ගාථක=කුඩාගාථාව.

361.

ගාධති–දැඩිව පා තබා සිටයි. පිහිටයි. (ගාධ පතිට්ඨායං–ගා+අධ)

a) එත්ථ, ආපොච පඨවි–තෙජො වායො නගාධති=මෙහි පඨවි, තෙජ, වායු, ආප යන සතර නොපිහිටයි—දීඝ. 1 පිටු. 538) *b*) ගෙධ=ස්ථිර පදනම. දුර්ගව පිහිටි පල්ලම් භූමිය. (අංගු iii පිටු. 278) (අනික් ගෙධ ශබ්දය අංක. 367 තේ බලන්න) *c*) පතිගාධ= ස්ථිර පා තැබුම. (පතිගාධප්පත්තා—අංගු vi පිටු 523) d) අතිගාඩති=ඉතා දැඩිව සිටියි. *e*) ගාල්හං=දැඩිලෙස. *f*) අතිගාල්හං=ඉතා දැඩිලෙස *g*) ආගාල්හෙති=රළුබවට පැමිණෙන තරම් දැඩිවෙයි. h) ආගල්හෙන=රළුලෙස (ආගාල්හෙන පි දුච්චිමානො එරුසෙන පි වුච්චමානො=රළුලෙස කියනු ලබන්නේ හා කොපකර නසන වචනයෙන් කියනු ලබන්නේ -අංගු. iii පිටු. 512) i) නිගාල්හක=දුවයෙහි හෝ යකඩයෙහි ගිල්වන ලද-ගිල්වා සෑදු

i) ඔගාධප් පත්තා=ස්ථිරපදනමකටපැමිණි (ඔගාධ=නිවන) k) අගාධ=(ස්ථිරපදනම් නැති-අවිශ්වාස) ඉතා ගැඹුරු. *l*) ගාල්හවාසගාව=ඝනව පිහිටි. මනුෂ්‍යාවාස ඇතිබව. (තිත්ථුක ජා. 177) *m*) ආගාල්හපටිපද=ඉතා දැඩිව ගැලෙන ප්‍රතිපත්තිය කාමසුඛල්ලිකානු යෝගය (ආගාල්හපටිපද නිජ්ඣාන පටිපද මජ්ඣිමා පටිපද-අංගු iii පිටු. 532)

365.

ගාහති-දියෙහි ගිලෙයි. කෙලෙස් අඳුරට අසුවෙයි.

a) අවගාහති=යට දියට ගිලෙයි. *b*) පගාහති=ගිලෙයි. එළිය දකින්නට බැරිවන තරම් අඳුර තුළට වෙයි. (නිරය. නරෝ මෝහනස්මිං පගාළ්හො—මහා නි. පිටු 36) *c*) විගාහති=ඇතුළුවෙයි. (සුඤ්ඤං අරඤ්ඤං විජනං විගාහිය—සුන්‍යවූ විජන අරණ්‍යයට පිවිස සං. 1. පිටු. 322—මහාහංස ජා. 533) *d*) අනුගාහති=එසේම ඇතුළුවෙයි. (පුණ්ඩරික) *e*) ගාධ=(ගාහ ගැඹුර. *f*) උපගාහති=ඉබේවැදගැනෙයි. (ජාතිවිරූපගාජී අංගු iv පිටු 12) *g*) ඔගාල්හ=යට ගිලෙනසුළු සිවාව. (නජ්ජෝගාල්හ=නදිඔගාල්හ=ගඟට යටව පවතින බිම් ප්‍රමාණය. h) සමනුගාහති=නැවත නැවත විචාරයි. (ම. නි 1. පිටු 324.) i) අච්චෝගාහති=ඉතා යට ගිලෙයි. *j*) අජ්ඣොගාහති=ඉතා යට ගිලෙයි k) ආගාහති=(දියට කුසා) ගිලියි. l) පරියෝගාළ්හ=කල්පනාවෙහි ගිලුණේ.

366.

ගාහෙති-අවබෝධ කරවයි. (අංක. 361 A බලන්න]

a) කායං ගාහෙන්ති=කය බලවත් කරයි (ම. නි. 1 පිටු. 562) *b*) පරියෝගාහති හා පරියෝගාල්හ අංක. 365 හේ k අකුරෙහි බලන්න. *c*) බලංගාහෙත්වා=බලය අවබෝධ කොටගෙන නොහොත් කයබලවඩවාගෙන. පා පාලි: පිටු 34)

367.

ගිජ්ඣති-දැඩිව කැමතිවෙයි. ගිජුවෙයි. [ගිධ|ගෙධෙ)

a) ගිජ්ඣ=ගිජුලිහිණියා. *b*) අනුගිජ්ඣති=(කාරණයක් නිසා) ඇලෙයි (කුලෙසු අනුනගිද්ධෝ=ඤාතිකුල දායකකුලාදී යෙහි ලාභනිසා නොඇලුණු) *e*) අභිගිජ්ඣති=ප්‍රීතිඋපදවමින් ආශා කරයි. (කාමෙසු අභිගිජ්ඣති) *d*) පගිජ්ඣති=කෑදරවෙයි. (පගිද්ධ) *e*) පතිගිජ්ඣති=ඉතා ගිජුවෙයි. *f* ගිද්ධිමන්තු=ගිජුබැවින් පිරුණු තැනැත්තේ. *g*) පලිගිජ්ඣති =දැඩිලෙසගිජුවෙයි (පලිගෙධ *h*) ගෙධ=ගිජුබව i) ගිජ්ඣකා=(අංක. 196 හා විශෙෂයෙන් අංක 82 බලන්න)

368.

ගිරති-කියයි.

a) ගිරා=වචනය. *b*) උග්ගිරති=හයියෙන් කියයි. වමනය කරයි. (උදාන පාලි) (මහා බොධිවංශ) *c*) උග්ගරති=උරුක්කරයි. (භික්ඛුනං තල සන්නිකං උග්ගිරන්ති=භික්ෂුන්ට

පහරදීමට අත්මිට උරුණ්කුකරයි). *d*) සමුග්ගිරති=උස්හඩින් කියාගනියි. (දෙඋජීත්ව සාධු වචනං ච සමුග්ගිරන්ති) *e*) ගරු=ගුරුවරයා. (සඳැමෙමේපායක විකාශවෙන මෙහෙ ඇතත් 'ගරෙකි' යටතේ කලින් යෙදිනි.) *f*) ගරු=අකෘත ගුරු ප්‍රකෘකා (ගරුදිදිස) *g*) නිගිරති =කියයි. h) ගිරි, ගිරිබ්බජ, ගිරග්ග සමජ්ජ, ගෙරික යන ඒවා අංක: 369 යේ බලාගන්න

369.

ගිලති–(අංහාර] ගිලිසි.

a) අවගිලති=ඔගිලති=හොඳින් ගිලියි (ම. නි. *ii* ඊටු 360) *b*) උග්ගිලති=වමාරයි· (ම නි. ii ඊටු. 360) c) ගීමා=(ගී+ලා=ගිලනං ලාති) ගෙල්ල. බෙල්ල *d*) විනිග්ගිලති= කාරා දමයි. (විනිග්ගිලන් තමිම. මහාබොධිවංශ.) *e*) ගීවෙයය=ග්‍රීවාභරණය. *f*) ගීවූපග= ග්‍රිවාභරණය. (මහාසාර ජා 92) g) ගීවං කරිස්සාමි=ගෙලෙන ගනිමි. (ගමණිචණ්ඩ ජා 257) h) නිග්ගිලති=පරිගිලති=සම්පූර්ණයෙන් ගිලියි. i) ගිරි=(ගිලි=පැතිගිලාබුස තිබෙන උස්භූමිය) පර්වතය. *j*) ගිරිබ්බජ=(ගිරි+වජ—පර්වත අතරෙන් ඇතුළුවියයුතු හෝ පර්වත මැදිව පිහිටි ගවශාල) රාජගහ නගරය. (රාජගහ වටේට කඳුසතකි) k) ගිරග්ග සමජ්ජ =පර්මත මුදුන් බිම නැටුම්පොළ. l) ගෙරික=(ගිරි+ඉක) ගුරුගල (අංගු, *iii* ඊටු. 874) m) ගෙරිකපරිකම්ම=ගුරුපාට ගෑම.

370.

ගිලායති—(ප්‍රබොධිමත්බව) ගිලීමට පැමිණෙයි. සිතහවෙන්ට බැරි තරම් වෙහෙසෙයි. ගිලන්වෙයි. (ගිලා හාසක්ඛයෙ)

a) ආගිලායති=ක්ලාන්තවෙයි. (අංක. 209 ආකිලායති බලන්න) *b*) ගිලාන=ලෙඩවූ *c*) ගෙලඤ්ඤ=ගිලන්බව *d*) පිට්ඨිම්මෙ ආගිලායති=මාගේ පිට වාවනු බැරිවෙයි. මගේ පිට රිදෙයි යනුද කියයි. (ම. නි. ii ඊටු. 13)

375.

ගුණ්ඨෙති / ගුණ්ඩෙති }– වෙළයි. රකියි. වසාතබයි. [ගුණ්ඨඔගුණ්ඨනෙ]

a) ඔගුණ්ඨෙති=අවගුණ්ඨෙති=විසාපයි. (සුධාභොජන ජා. 534) b) ඔගුණ්ඨිත=වෙළන ලද. (පරිවාර පාලි. ඊටු. 33) *c*) අවගුණ්ඨිත=පොරවන ලද. (මහාබෝධිවංශ) *d*) පලිගුණ්ඨෙති=වෙළයි. (මොහෙන පලිගුණ්ඨිතො) *e*) නිග්ගුණ්ඩි=(හොඳිව මෙන් වැවෙන) ජික *f*) ගුණ්ඨි-ඕතනලද්ද. වසනලද්ද. *g*) පංසුගුණ්ඨිත=දූවිලින් වැසුණු. h) අංක. 239. යේ පංසුකුණ්ඨිතො, යනු පස් තැවරුණයනුයි.

378·

ගුජ්ඣති } ඕහාගතියි. [ගුධො හු කිළනෙ දිවෙඨනෙ කිතුරොසනෙ]
ගොධති }

a) ගොධා=ගොයා. (අතීත් නිරුක්තිය අංක. 358 *A.* මෙහි අර්ථය වසාගන්නා යනුයි) b) ගොධක=පිහාවූ දිගහැර තමා සම්පූර්ණයෙන් වසාගන්නා පක්ෂිවිශී. (ජාතක) *c)* වතීමාන ප්‍රකරණ පාලියේ නම් 'ගුජ්ඣ, කර්‍ෂරය වෙනුවට භාවිතාකර තිබෙනු පෙණේ පිළිගතයුතු පොත්හි ගුජ්ඣති හෝ ගුධනාති නුදුටිමු.

378· A

ගුණෙති—වැඩිකරයි. අභ්‍යාස කරයි. වසාතබයි. [ගුණධාතුව අංක. 358. A හි මූලික. ධාතු. ගු. යන්නෙනි)

a) පගුණෙති=ප්‍රගුණකරයි. භාවිතයෙන් තහවුරු කරයි. *b)* පගුණවිජ්ජා=පුහුණුකළ විද්‍යා ඇති. (ග්‍රාමණිචණ්ඩ ජා. 267) *c)* නිත්ගුණ=නැවත නැවත සිතා පුරුදුකළ ගතිකම් හෝ ස්වාභාවික ගතිකම්නැති. *d)* සත්ගුණ=හොඳගුණ ඇති. *e)* ගොණ=සමින් සාදනලද උරවැස්ම, යුධභටයන්ගේ උරිය. (අංක. 358. A. හිද බලන්න) *j)* ගොනස=(ගොණස) සන සමවැස්ම ඇතිහෙයින් පොළගාට නමි. (තිස. 631) *g)* පගුණ=හොඇදුව දික්කරනලද (තිස. 682) h) පඤ්චකාම ගුණිතරාග=පස්කමින් වැඩිකරනලද රාගය. (චුල්ලනාරද ජා 477) i) පාගුණ්‍ය ඥදනා=ප්‍රාගුණ්‍යතාව (සතියා පාගුඤ්ඤතාය—මජ්‍ඣ නි. පිටු. 476)

379.

ගුච්ඡති-වැසෙයි. නින්දකරයි. [ගුප+ඡ+ති-ගුච්ඡති] (ගුප ගොපනෙ අංක. 391. A බලන්න)

a) ජිගුච්ඡති=(ගු+ගුච්ඡති) පිළිකුල්කරයි. *b)* ජිගුච්ඡා=පිළිකුළ' නින්දව. (තිස. 124) *e)* විජිගුච්ඡති=පිළිකුල්කරයි: (විජිගුච්ඡමානාස්ස—මජ්‍ඣ. නි. පිටු. 680) *d)* ජෙගුච්ඡ=පිළිකුල් කටයුත්ත. *e)* පරිජෙගුච්ඡා=අධික පිළිකුල. (දීඝ. 1 පිටු 46) *f)* ගුත්ත=සැඟවුණු. (රැකුණු යන අර්ථයෙහි 'ගුත්ත' ශබ්දය අංක. 391 A හි බලන්න) g) ගුච්ඡ හෝ ගොච්ඡක=පඳුර. (තිස. 529)

380.

ගුළුති } – එකවැලට ඇමිණෙයි. (ගුළු ගුම්ළු අවගත්ථනෙ)
ගුම්ළුති }

a) ගුම්ළු=වල්මාලව. *b* අවගුම්ඵෙති=ඔගුම්ඵෙති=එකවැලට අමුණයි. (මහවග) *c)* ගොප්ඵක=ගොප් ඇටය

382.

ගුම්බති-පිඩුකරයි. මුවහකරයි.

a) ගුම්බ=ගොමුව. (ගච්ඡ ගුම්බ) *b*) ගුම්බ=පඳුරය (වච්ඡගුම්බ) c) ගුම්බ=සේනාව (අං-වංකාවිය) *d*) ගුම්බිය=සේනාවෙහි භටයෝ (පුරං නිහරිතවා ගුම්බියෙ පායෙසි—මහවග පිටු. 860) *e*) ගුම්බිකා=ගොමුවාසි යක්ෂවිශේෂයෙක්. (ගුම්බිය ජා. 366) *f*) නිග්ගුම්බ=වැදුණු පඳුරු ආදිය නැති. *g*) පගුම්බ=එකට වැදුණු වෘක්ෂ ඇති භූමිය. (වනප්පගුම්බෙ යථා ඵුස්සිතග්ගෙ) *h*) ඔගුම්බෙති=වෙළයි. (චම්මවිවරෙටෙහි ඔගුම්බියන්ති=සම් වැරවලින් වෙළනු ලබත්. මහවග. පිටු. 504)

383.

ගුරති—උත්සාහයෙන් දික්කරයි. ඔසවයි.

a) උග්ගිරති=(උග්ගුරති) උරුක්කුකරයි. (අංක. 368 ද බලන්න) *b*) අභිගුග්ගිරති=අතක් ඔසවා, හඟකිරීමේ අදහසින් වටේට වනයි. *e*) ගොර=අහස පුදුපාට (නිඝ 98)

384.

ගුහති-වසාතබයි.

a) ගුහා=ගුහාව. *b*) උපගුහති=වැළඳගනියි. (උපගුහස්සු මං-සුලස ජා. 419) *c*) නිගුහති=වැසිම කරයි. (සුසිම ජා. 411) *d*) පරිගුය්හති=සම්පූර්ණයෙන් සැගවේ. (පරිවාර පාළි පිටු 196). e) සමුපගුහති=වැළඳගනියි. *f*) ගුල්හ=සැඟවුණු *g*) පගුය්හති හෝ ඔපගුය්හති=යටින් සැඟවේ. h) පරිගුහති=වසාතබයි. (පෙ. වත්ථු) *i*) පටිගුහති-රහසේ තබාගනියි *j*) නිගුල්හසිරසතා=කෙසින් වැසුණු හිස ඇතිබව.

335.

ගුළති- [රසය) රකියි. මිදෙයි පෙරළෙයි. නැසයි. [ගුළෙ රක්ඛාබ්‍යාසාත මොක්ඛන පරිවත්තෙතසු]

a) ගුළ=(ඇතුළත රසය රකෙන බැවින) සූකිරි. (පෙරළෙන බැවින්) පන්දුව. *b*) ගුග්ගුළ=(ගුළ+ගුළ) ගුගුල්. e) සගුළ=සූකිරි සහිත. d) සංගුළිකා=පූපවිශේෂයක් (සූකිරි ඇතුළත රඳවා පිටින් ආලේපයක් කොට සෑදූ විශේෂයක්. e) සංකුළිකා=සංගුළිකා මැයි *f*) කීළා—ගොළකා=සෙල්ලම් බෝලය. (ථෙ. අ. කථා) *g*) සරගොළිකා=(ආවරණය වූ තැන රකෙන සිකතලා.) *h*) ගොළෙමිකා=(ගුළ+උම්මිකා) බෝලරැල්ල. (මෙසුං ගොළෙමිකා කත්වා= බෝලරැල්ල තබා රවුල සරසා) I) ගොළෙමි=(ගුළ+උම්මි) වදකහ. (නිඝ. 568) සුදුර්ජණ (නිඝ. 583)

386:

ගවෙති— (යෑම එයි] මලපිටකරයි. වර්චස් හෙළයි. (අංක 338 A හි

ගු ශබ්දය මෙහි ධාතුයි.)

a) ගුථ=පිටකරනලද මල. (අඞ්ගුථ කණ්ණගූථ ආදියද විසඳගන්න) *b*) ගූථභාණී=කුණු සරුප කියන. *c*) ගූථකූප=වැසිකිළිය.

387. A

ගෙධති-ගිජුවෙයි. (අංක. 367. බ)

a) ගෙධ හෝ ගෙධතා=ගිජුබව. *b*) පලිගෙධති=ගිජුවෙයි. (කුලපළිගෙධී) අංගු. v පිටු. 503) c) අගෙධතා=ගිජුනැතිබව. d) මා සාවකෙසු ගෙධිමකාසි=සව්වන් කෙරෙහි ගිජුනොවෙව. (ම. නි. 1 පිටු 772)

391.

ගොපෙති-[මැසි මදුරු ආදින්ගෙන්] රකියි.

a) සංගොපෙති=තමාගේ මෙන් රකියි. *b*) ගොපායති=(ගොප+අය+ති=රකින්ට හුස්ම ගනිමින් නිදන්නෝ) පරාල. *c*) ගුත්ත=රකිනලද. (චිත්තංගුත්තං යනතැන ක්ලෙශයන්ට මැසි මදුරු උපමා කරතිබේ). *d*) ගොපක=රකින්නා (ඛෙත්තගොපකා=මැසි මදුරු ආදින්ගෙන් කෙත රකින්නා=මිනිස් සතුරන්ගෙන් රකින්නා 'රක්ඛක' නම් වේ.)

392.

ගොත්ථවති-වෙන් වෙත්ව පැසසෙයි. [ගො+ථූ—ගොත්ථූ)

a) ගොත්ත=ගොත්‍රය (අංක. 358 A හි නිරුක්තිය එක කොටුවකට අයිති යනුයි. නමුත් ශාක්‍යයන් 'ගොත්ත, නාමය පෞද්ගලික වශයෙන්ද දියුණුව අන්‍යොන්‍යයනට අඩු නැති යන අර්ථය 'ගොත්ථු' යන ධාතුවෙන් යොදතිබේ. ධාතුමඤ්ජූසාවෙහි යෙදුම විශෙෂයෙන්ම රීත්‍යනුකූල බැවින් 'වංස' යන්නෙහි නිරුක්තිය ද බලා 'ගොත්ථු' යන ධාතුව තේරුම් ගතයුතුයි. වංස යනු පිදීවෙන්වෙයි යන නිරුක්ත්‍යර්ථ ඇත්තේය. උණගසෙන් උණපැලය සැදේ, මේරීම පරිපූර්ණව මුල්ගසෙන් වෙන්වේ. මෙහි 'ගොත්ථ' ගොත්තයයි සුබොධ්වාරණයකි. *b*) ගොත්‍රභූ=අංක. 358 A හි දක්වනලදී. e) ගොවජ=(ගොත්ථ) කැන (නිඝ. 529)

395.

සටති }— ඇදෙයි. උත්සාහයෙන් ඇදගනියි.
සටෙති }

a) සට=විවරය කුඩා භාජනය. කලය හෝ ගුරුලෙන්තුව ගතහැකිය. *b*) සටියන්ත=හෝ උග්ඝටාන=වතුර ඇදගන්නා පොම්පය. (නිඝ. 509) c) සටිකා=කල්ලි පොල්ල (පොල්ල අඩිගයක් පමණ එපිටදමා ලකුණේ සිට දිගඇදී අල්ලන්ට නියම බැවින් මෙනම් විය (ම. නි. 1 පිටු. 624) *d*) ඛදිරඝටිකා=කිහිරි ලී කැල්ල. (ඝත ජා. 454) *e*) ඝටිකා=අගුල (පා පාලි පිටු. 292 ඝටිකං උග්ඝාටෙත්වා කවාටං පනාමෙත්වා) *f*) ඝටිකා=කල්ලි ගැසීම.

(දීඝ. 1 පිටු. 12) g) සංඝාටෙති=එකට ගලපයි. (ම. නි. 1 පිටු. 756) h) ඝටා=සමූහය (වනඝටා. කාකඝටා) i) උග්ඝටෙති=උත්සාහකරයි සිතට ගනියි. (උග්ඝටිතඤ්ඤු=සිතට ගත් පමණින්ම දැනගන්නා) j) උග්ඝාටෙති=එකතුකොට සම්බන්ධකරයි ඒ රූපයෙන් ම සිව මෙත අදියි. යන අර්ථය e ලකුණෙහි බලන්න) k) විඝාටේති=ලිහයි. ගලවා වෙන් කරයි (ජා. ගා. 419) l) අනුග්ඝාටෙති=ඇදීම ඉවත් නොකරයි. (මි ප.) m) විඝටනී=ලිහෙයි n) සංඝාට=සගල (අගුල) o) සංඝාටවාසී=සගළ සිවුර.

396.

ඝණ්ටෙති-'ඝණ්ට' නාදය කරයි. (ඝටි සංඝට්ටනෙ-මඤ්ජූසා)

a) ඝණ්ටා=එම උපකරණය b) ඝණ්ටයති=ආමන්ත්‍රණය පිණිස ඝණ්ටාව ගසයි.

397. A

ඝට්ටති-හැපෙයි.

a උග්ඝට්ටති=උඩට හැපෙයි. b) සංඝට්ටති=එකට හැපෙයි. c) විඝට්ටති=හැපී විසිරෙයි d) උග්ඝට්ටන=(උග්ඝට්ටන) හැපීමෙන් ශබ්දවන වළලුවැනි ආභරණ (ජාත 285) e) සංඝ =සමූහය. f) සංඝාදිසෙස=(සංඝ+ආදිසෙස) සංඝයාගෙන් වෙන් කිරීම අවශ්‍යවන වරද (අංක 1579 ද බලන්න)

398.

ඝට්ටෙති-හප්පවයි. [කැපීතාදීම් ආදිය] ගසයි. (ඝට+ඉ)

a) සංඝට්ටෙති=එකට ගසයි. b) උපඝට්ටෙති=පැත්තෙන් හප්පවයි. c) පිට්ඨ සංඝාටක= (බදමෙන් හප්පවන ලද්ද) උළුඅස්ස. (මෙහි පිට්ඨශනු බදමසය) d) ඝට්ටෙති=ගෑවීම යොදවයි. (අපදාන පිටු. 62) e) ඝටිකා=(ඝට්ටිකා) ලී සෙල්ලම්'

399.

ඝණ්ඩති-සැලෙයි අවුල්වෙයි. [ඝ+ඩී]

(a නිඝණ්ඩෙති=අවුල්දුරුකරයි b) නිඝණ්ඩු=(අවුල්ලිහීම) වචනාර්ථ සහසුදෙන් සෙවිය හැකිසේ පදවෙන් වෙන්ව සමූහ කිරීම c) ඝණ්ඩුස=උණුසුම්වත්ව කැලැත්කරන ලද්ද d) බිරඝණ්ඩුස=කලතනලද කිරිටිකක්. (කලණ්ඩුක ජා. 127)

400.

ඝණ්ණති-උකුවෙයි. උකුවී වැගිරෙයි. [මෙහි ධාතුව 'ඝණ්ණ' යයි ධාතුවක් සංගහයෙහි එයි. තනු ධාතුවේ පි. ස. ධාතින් ['ගහ+ණ'] 'ඝණ්ණ' වූ බව පැහැදිලිය)

a) පසන්නාකි=(අභ්‍යන්තර උකුණතිගතිනා) විශාල ගෝනාමත් තනිය වෙයි. b) පසන්නා= ප්‍රාසාදයක ප්‍රධාන දොරටුවෙයි ආළින්දය. පිළ c) සහ=වලකුං. නිකේතිය (ජාතක) d) සුදිසන=බුද්ධජ. e) සන්ධා=වප්‍රාහක දෙවියෝ f) ජසන=(ජනනං සන්නාතනි=මෛත්‍රන ගු උත්කර්ෂ කරයි.) තරවම. g) සඤ්ඤාගන=සඩ්ඨාවලාකුල h) සවා=කයිතාලම (අංක තා විතතං......සතං) i) සංඛ්‍යාතී=ඉතාරද්ද. (සව+සනි) අදනය සහ සරුවාලයවද කිය හැකිය. (පරිවාර පා. පිටු. 86) j) ඔසන=ප්‍රනාගුල්ම. අරඹ (නුගඅරඹ මෙන්) (ම. නි 1. පිටු 720) (උපරි මිටයිං සාර්ත්වා ඔසනා ජනනය) k) උන්නාමෙන්=ඉදිමෙයි. (වි ම. පිටු 438) l) සන්නාකි=රනු වැයි පවතින හුස්ම ඇතිවෙයි. යන අර්ථය ගෙන දෙන නිරුක්තියක් 'සසරන්තො අන්නී, යයි විග්‍රහකලහොත් වෙයි.

401:

සම්මති–ග්‍රීෂ්මය ඇතිකරවයි. [අංක. 360 බලා මූල විමසා ගන්න.

a) සම්ම=ග්‍රීෂ්මය. නෙමැදිප්‍ය. (මහාබොධිවංශ) b) හම්මිය=(සම්මිය) ග්‍රීෂ්මය රැකෙනසේ සාදනලද ප්‍රාසාදය. (හම්මියං නි මුණ්ඩච්ඡදනං–කංඛාවිතරණී. පිටු 145)

402.

සරති—වැගිරෙයි. (ගහ+අරති-අල්ලමින් මෙන් පැතිරෙයි]

a) පග්ඝරති=වැගිරෙයි (අක්ඛීනි පග්ඝරන්ති) b) උග්ඝරති=වැස්සෙයි. ද්‍රව නික්මෙයි c) සංඝරති=(වස්ත්‍රයක්) නමයි (ගොයම්) කලාප කරයි. (අංගු. iii පිටු 428) d) ඔවර සංඝරිතබ්බං (මහවග පිටු 141) e) සංඝරති=කැටිකරයි. (පාදෙන සංඝරිත්වා – විරොචන ජා. 143) f) අභිප්පග්ඝරති=නිතර මැස්සෙයි. (වෙ. අ. කථා) g. දුස්සංඝර=රැස්කළ නොහැකි (කණ්හ දීපායන ජා) h) ඝත=(ඝරිත) ගිතෙල්. (ඝතපූව=ගිතෙල් කැවුම් – පඤ්චුපොසථ ජා 490) i) ඝතාසන=(ඝත+අසන=ගිතෙල් දවන) ගින්න. (අපදාන පිටු. 478) j) උග් උග්ඝරන්තා පග්ඝරන්තා=ඉහිරෙන වැගිරෙන. මහා. නි. පිටු 248) k) සංඝාරෙති=එක ට හුරුං පොලයි.

402. A

ඝරෙති—වසාතබයි. [ඝරොවූ ජාදනෙ) [අංක 402 බ.)

a) ඝර=ගෘහය. b) ඝරණී=ගෘහණිය. c) ඝරදින්නක=ගෘහණිය දෙන වගිඹබහෙත්. (මහ වග. පිටු. 534) d) කාරණඝර=හිරගෙය. (අංක 57 'කාරණ' යනු බලාගන්න) e) සඝර =ස්වගෘහය (අක්කුද්ධො සඝරංඑති) f) ඝරගොළිකා=සිකනලා. (සු. විභංගිනී) g) ඝරසප්ප =නරඹියා h) ඝරසන්ධි=ගෙයි ප්‍රධාන කුඹුවයාකරන තැන් හෝ පිපුරුම්. (මහාසුතසෝම ජා. 536)

403.

ඝසති–ගිලියි. කයි. [ඝස අදනස්මිං—මඤ්ජූසා) (ගහ+අස]

a) ඝච්ජති=ඝඝති (සකාරයට 'ජ' ආදේශය) b) විඝාස=කෑ ඉතුරු ද (සීහ විඝාස මංස=සිංහයා කා ඉතුරුමස්. විරෝචන ජා. 143) c) කොකවිඝාස=වෘකයා කා ඉතිරි ආහාර d) දිඝච්ඡති=ක්ෂුධිත වෙයි. (දිඝච්ඡා= දිගච්ඡා=බඩගින්න) e) ඝස්මර=භක්ෂණ ශීලියා f) ඝස්ත=ගිලිනලද. g) ඝාස=ආහාරය. h) මහග්ඝස=බොහෝ ආහාරගන්නා සුළු (ඝස්මර යනු මීට වෙනස්වනසැටි බලාගන්න) ඝස්මර යනු නිතරම භක්ෂණය කරන සිරිතමිස බොහෝ කන අර්ථයක් නොවේ.) i) විඝාසාද=කාකයා (වණ්ණාරෝහ ජා. 361) j) ඝාසහාරක=ආහාර ගෙනෙනනා. (ථෙ. ගාථා) b) ඝාසච්ඡාද=කෑම හා ඇඳීම අංගු. iii පිටු. 206)

404.

ඝංසති–උලයි. [ගහං+සති)

a) උග්ඝංසති=උලයි. b) නිඝංසති=ගෙවෙණුව උලයි. (දද්දභ ජා. 322) c) පරිඝංසති=සිරෙන තරමට උලයි (අපරිඝංසන්තෙන ධොවිතබ්බා—මහවග පිටු. 96) d) සංඝංසති=එක්ව උලයි. (චුල්ලවග්ග) e) පාදඝංසන=පාපිස්ස. f) උපනිඝංසති=පැත්තෙන් හැපෙයි. උපනිඝංසන්තියො හත්ථිනියො—ධ. අ. කථා) g) පඝංසති=(පඝංසති) මුවහත් කරයි. (ඝට්ඨ සුවණ්ණ=ඔපලනලද රන්) h) උක්කාමුඛව පඝංසිත=කම්මල් උඳුනෙහි රත්කරන ලද

406.

ඝායති–ආඝ්‍රාණය කරයි. [ගහ+ආයති–අල්ලාගැනීම එයි]

a) අනුග්ඝායති=ඉවඅල්ලයි. (මි. ප) b) උපග්ඝායති=සිඹියි. c) සිංඝායති= ඉවඅල්ලයි (සිංඝති වෙනම බලන්න) d) උපසිංඝායති=ඉවඅල්ලයි. e) ඝාණ=නාසය. c) තග්ඝ=(එය ආඝ්‍රාණය වෙයි) සත්‍යබව පෙණෙයි. (අංගු iii පිටු. 280) (අනික් නිරුක්තිය අංක 407)

407.

ඝාතෙති–මරණය දෙයි. (හනති හි 'හත' 'ඝත' වී මෙහි ධාතුව වෙයි]

a) අභිඝාතෙති=(දණ්ඩකින් හෝ යෂ්ටියකින්) මරයි. (දණ්ඩාභිඝාතාදි භයං අනෙකං= b) උපඝාතෙති=තුවාලකරයි. හිංසකොට මරයි. (වි. ම. පිටු 1205) c) උදග්ඝාතෙති=එම (ජාතක) d) අනුපඝාතී=හිංසා නොකරන e) නිරූපඝාත=තුවාල නොවූ. f) නිග්ඝාතෙති=සහමුලින්ම වනසයි. වැනසීමට පත්කරයි g) නිග්ඝාත ඝොස=ඉෙදණ්ඩ. (මහාබෝධිවංශ h) නීඝ=මරණදුක. (නිඝ. 12) i) අනීඝ=නොමරන. (අනීඝ වෙනම බලන්න) j) නිඝාතෙති=ගසාමරයි (නිඝාතං පසුරුපෙමි-ම. නි. ii පිටු 76) k) උග්ඝාතෙති=ගැස්සෙයි-එයින් අල්ලාගනු ලැබෙයි. (උග්ඝාති=අල්ලාගනු ලැබීම-එතෙසු උග්ඝාති නිඝාති හොති=අල්ලාගනු ලැබීම හා එපාවනු ලැබීම ඒ වංදයන්හි වෙයි.—මජ්ඣ නි. පිටු. 230) උලුක්කු වෙයි. ඇදියයි යන අර්ථද කිවහැකියි. l) නිඝාතී=එපාවනු ලැබීම. (උග්ඝති. නිඝාති දෙ කම 'ගහ' ධාතුවෙන් දසැදේ.) m) පටිඝාතෙති=හැපෙයි. (පටිඝාත සද්දං— හැපෙන හඬ භද්දසාල ජා. 465) n) පටිඝ=පලිගැනීම. අංපසු මරන්ට ඇති හිත. ක්‍රෝධය. o) අප්පපටිඝ

ආපසු නොමරන. පලිතොගත්තා (භද්දසාල ජා. 465; *p*) විඝාතෙති=ඉතා දුකට පැමිණෙයි. (විඝාත=පීඩාදුය. ම. නි 1. පිටු 574) *g*) විඝාත=උවදුර (ම නි. ii පිටු 138) r) සඝච්චා=නියම මැරීම. s) සංඝාත=මැරීම. එනම් නරකය. i) පතිඝාතෙති=වසා තබයි පිරතොට තබයි. *n*) සංඝ-(එකට මැරෙන. එකට දුක්වන) සමූහය. v) ඔඝ=(අවඝ) යටවී මැරෙන. ගංවතුර. සමූහය. w) අනොඝ=ක්ලෙශවතුරෙන් වෙන්වූ *x*) ඔහ=ඔඝ. y) විනිඝාති=(තරගයට පෙර) සැකයෙන් ගැටෙන්නෝ. (මහා නි. පිටු. 226) *z*) විඝාතපක්ඛික-දුක් පැත්තට අයත්. (ම. නි. 1. පිටු 288) 1) ව්‍යග්ඝ=(වි+ඝ) විශේෂයෙන් හිංසාශීලී ව්‍යාඝ්‍රයා. 2) වෙය්‍යග්ඝ=ව්‍යාඝ්‍ර සම් අතුල රථය. (තිස 361) (සොණක ජා. 528) 3) සකුණග්ඝි=පක්ෂිඝාතක. 4) ආඝාතන=සතුන් මරන ගෙය. දම්ගෙඩිය. 5) මත්තිඝ=මව්නසන්නා 6) පෙත්තිඝ=පියානසන්නා 7) ව්‍යග්ඝිනිය=ව්‍යාඝ්‍රාකාර රූප. (සං 1 පිටු. 268) 8) සන්නිඝාතෙති=එකට එක හැපෙයි. *g*) පලිඝ=(පරිඝ) (එය වටේට කරකැවී පිඩා විඳින නිසා) ඉන්ද්‍රඛීලය. (ම නි 1. පිටු. 346) හිදි අගුල. ජනෙල් ඇනය. 10) පලිඝපරිවත්තික, කන් දෙක විදයක යවුළකින් හිස පොළවට සවිකර ශරීරය කරකවන දඬුවම. (ම. නි 1 පිටු 208) 11) ද්වාරං පිදහිත්වා පලිඝං අවක්ඛිපි=දොරවසා පොල්ල දම්මේය. 12) සමුග්ඝාතෙති =සහමුලින්ම නසයි. 13) පරිඝ=(පලිඝ) වටේට කරකැවෙන දෙපකින් මිරිකෙන දෙයක්-ක්‍රෝධයේ අලවංගුව 14) අනුපඝාත=නොහැපුණු 15) අභිඝාත=(අභි+ආඝාත) වධගෙය 16) ආඝාතෙති=මරණය පමුණුවයි. (ආඝාතිකමන—මහා නි. පිටු 86) 17 තග්ඝ=(තස්මිං ඝ° තෙතීති) එයට සිමාව (එයිදීම නැසෙයි) එයින් එය සීමාව. ඒකාන්තව (එය නැසීම පිණිස එය වෙනුවට) එකහයින් (අං.ගු. iii පිටු 254) 18) ජණ්ණුතග්ඝ=දණක් පමණ (තිස) 18) පච්චාඝාතෙති—ආපසු හැපෙයි. (පච්චංඝාතිතමන=මහා නි. පිටු. 86)

410:

ඝුටති–ඝොෂාකරයි. ආපසු විරුද්ධවෙයි. [ඝුටඝොසෙ පතිඝාතෙ–මඤ්ජූසා] (ඝු+අට)

a) ඝොටක=අකීකරු අශ්වයා. ජා) b) ඝොට=කසපහර.

411.

ඝුණති–භමණයවෙයි. (ඝුණභමගතෙ) [ඝු+අණ]

a) ඝුණ=ගුල්ලා *b*) ඝුණපාණක=ගුල්ලා (අවයසද්ද ජා. 418)

413.

ඝුරති–භයානක–ශබ්දකරයි. (ඝු+අරති)

a) අතිඝොර=ඉතාභයානක *b*) ඝොරනාද=භයානක ශබ්ද.

413. A

ඝුරු ඝුරායති—ඝුරු ඝුරු ශබ්ද කරයි. (අනුකරණාඛ්‍යාත]

417.

ඝොසති-අකුරු විභාගකොට නොහෙනසේ කෑගසයි වාස්සවයි. (ඝු සොවූ සද්දදූතිසු] [ඝා+උස]

a) ඝොෂා=අකුරු විභාගකොට නොහෙනසේ කෑගැසිම. (දම්පියා අටුවා ගැටපදයේ. පිටු. 265 හේ ධම්මඝොසං බලන්න) b) ඝොස=ගොපල්ලා (කිරිදෙවින්නා ඝන අර්ථයෙන්) ගොපළගම. (නිඝ. 225) c) උග්ඝොසෙති=උස්හඩින් ප්‍රකාශකරයි. d) නිග්ඝොසෙති=(රථ රෝද ගෙජ්ජි ආදිය) හඬදෙයි. (නිග්ඝොස විලාප=ඛණ්ඩහාල ජා. 541) e) අප්පනිග්ඝොස=කෑ කෝගැසීම් අඩු. f) පටිඝොස=ප්‍රතිරාව. g) සුඝුට්=ඝොෂිත. (ජණ්ණසුඩො) h) සංඝුට්ඨ=ප්‍රකාශිත. එකට ඝොෂා කරනලද (මහා ජනක ජා. 538) i) සම්පඝොස=එකට ගුණකරනලද ඝොෂාව. (මහාබොධිවංශ) j) පරතොඝොස=(ධර්මඝොෂාව) අසා ධෛර්යමත් වීම. (ම. නි. 1 පිටු 690) (පරතො ච ඝොසො—යොනිසො ච මනසිකාරො) k) අභිඝොසෙති=රාවදෙයි. (දිජාභිඝුට්ඨ=විධුර ජා. 544)

418.

චකති-කලබලවී කරකැවෙයි. [අති+අකති-චකති]

a) චකිත=කලබලවූ (පචිතශ චකිතත්තො සංඛිපිත්වාන හොගෙ) b) චක්ක=(චක+ර) රවුම රෝදය. එකකත්වයක් ඇති කරුණු සවහන c) චක්කලක=කොක්වූ රවුම. ගොබය. d) චක්කළී=(සී ළී වෙහාස ගමනෙ) රෙදි රැල්ල. e) චක්කළිකා=කවාච තිරය. f) චක්කවාක=කෙරවක්කා g) චක්කවාළ=සක්වළ. ග්‍රහගෝල. h) චකෝර=(චක+උර) පොල්කිච්චා (විෂ ආහාර දුටුවිට රතුවී කරකැවෙන ඇස් ඇති පක්ෂියා) i) රථංවිචක්කං කරෝති=රථයේ රෝද අහක්කරයි. (අකතඤ්ඤු ජා. 90) j) අසනිවිචක්ක=(ගෙනවටය) ලාභසත්කාර ප්‍රශංසාදිය (අසනිවිචක්කන්ති භික්ඛවෙ ලාභසක්කාර සිලොකස්සෙතං අධිවචනං — සං ii පිටු. 348-අසනිවිචක්කං දන්තකූටං සමණප්පවාදෙන-මහා නි. පිටු 548)

420.

චංකති-භයවී සැලෙයි. [වී+අංක]

a) චංකොර=පොල්කිච්චා

420. A

චංකමති-[කං+කමති හෝ අතිකමති]සක්මන් කරයි.

a) චංකමණ=සක්මන්කරන තැන. b) චංකමන=සක්මන. c) අනුචංකමති=අනුව සක්මන් කරයි (සං 1. පිටු 320)

422.

චක්ඛති-හොඳින් බලයි. [අති+ඉක්ඛති] (චි+ඉක්ඛ ද ගත හැකිය]

a) චක්ඛු=ඇස. *b*) පච්චක්ඛ= අංක. 8 බලන්න) *b*) චක්ඛුස්ස=(චක්ඛු+ස්ස) ඇසට ප්‍රිය (අචක්ඛුස්ස. අංගු v. පිටු 499) *d*) පරිචක්ඛක=වචෙව බලන්නා. පිරික්සන්නා (ජාතක) () විසමචක්ඛුල=වපර ඇස් ඇති. (විසමචක්ඛුක සියාද සිටියි) *e*) විචක්ඛණ=හොඳින් පරීක්ෂා කිරීම් ඇති. *j*) විචක්ඛුකා කරොති=ඇස්බැන්දුම් කරයි. අන්ධකරයි. g) චක්ඛුවිඤ්ඤාණ=ඇසින්ම බලා දැනගැනීම.

426.

චජති-අත්හරියි.[චි+අජති-චජහානියං-මඤ්ජූසා]

a) චත්ත=(චජිත) අත්හරින ලද. *b*) පරිච්චජති=පරිත්‍යාග කරයි. c) චාග=ත්‍යාගය d) අතිපරිච්චජති=තන්වය ඉක්මවා පරිත්‍යාග කරයි. e) දුච්චජ=අත්හරින්ට අපහසු *f*) සංචජති=අත්හරියි. (සංචත්ත—තෙමිය ජා. 537)

427.

චටති-බිඳෙයි. [චටහෙදෙ - මඤ්ජූසා] [චජනං අටති—ච+අට)

a) චාටි=සැළිය. b) චටක=ගේ කුරුල්ලා. (චටක සකුණ මහා නි. පිටු 120) *c*) චාටු= හෙදකර කීම් (චාටුකම්මතා) *d*) පචාලි=(ප+චාටි=සැළියක් වැනි) ඔඩොක්කුව. *e*) චටෙති=බිඳියි. *f*) චටුල=(චට+උල) බිඳුන බවට ගියේ. චල්මත්වූයේ (බොධිවංශ)

429.

චණ්ඩති-(අති+අ+ඩී-ඉක්මවා නොපිට පියාඹයි.] අපරාධයට සතුවූ වෙයි.

a) චණ්ඩිකී මාන නිස්සිත කොපයුත්තො හවති=චණ්ඩති නම් මාන නිශ්‍රිත කොපයෙන් යුක්තවීමයි. *b*) චණ්ඩික්කානි කුච්ඡිතා=චණ්ඩිභාව නම් කිපීමය. c) චණ්ඩ=සීමාව ඉක්මවා නොපිට ක්‍රියාකරන *d*) චණ්ඩා අච්චත්ථ කොධනො. (නිඝ 705) *e*) චණ්ඩාල=(චණ්ඩ+අල) සීමාව ඉක්මවා නොපිට ක්‍රියාකිරීමට සුදුස්සා. *f*) චණ්ඩාල=යකඩ බෝලය ඉතා වේගවත්ව දුවවන ක්‍රීඩාවක්. (දීඝ. 1 පිටු. 10—චිත්ත සම්භූත ජා 498) *g*) අණ්ඩක=(චණ්ඩක) ඇනුම්පද (අණ්ඩකා වාචා - ම. නි. 1 පිටු 664) h) පචණ්ඩ=ප්‍රචණ්ඩ. (බොධි වංශ)

430.

චණති—රසකරයි. ශබ්දවෙයි. (චී+අණති-චණොදන සද්දෙසු)

a) චණක=කඩල (චණකොච කලායොච—නිඝ. 438) *b*) ඡණ=(චණ) උත්සවය (අංක 433 හා 492 A බලන්න) e) කත්තිකාඡණ=කාර්තික උත්සවය. (උම්මාදන්ති ජා. 526)

431.

චනති-ඉල්වමින් සැගවෙයි. (චචන්තොඅතති—සැගවෙමින් පැතිරෙයි)

a) චකක=සැගවෙනලද. *b*) චාතක=කෑදැත්තා. (නිඝ. 622)

432.

චන්දති-බබලයි සතුටුවෙයි. (චදි කන්තිහිලාදනෙ-චජන්තෙඅනති]

a) චන්ද=චන්ද්‍රයා. *b*) චන්දන=සඳුන් *c*) චන්දක=මොනරපිල්වල ඇස්. *d*) චන්දිමා= චන්ද්‍රලෝකය.

433.

චනති-ශබ්දකරයි. ප්‍රීතිවෙයි. [චණති හා ජණෙතිද බලන්න]

a) චාරු=(චාහු) ප්‍රීතිගෙන දෙන. ස්වර්ණය. (නිඝ. 1078) *b*) ජණ=සැණකෙළිය (අංක 447. බ.)

434.

චපති-පරීක්ෂා නොකොට තෝරාගෙන අවිනිශ්චිතව ක්‍රියාකරයි. [චප සාන්ත්වනෙ—මඤ්ජුසා] (වී+අප)

a) චපල=අපරීක්ෂිතව තෝරාගෙන අවිනිශ්චිතව ක්‍රියාකරන්නා. (අනිමිමිසෙ යො කිච්චං—පුරිසො වධබන්ධනාදි මාචරති—අවිනිච්ඡිත කාරිතතා—සොඩිලු චපලොති විසොදයො— (නිඝ 711) *b*) චාපල්ල=චපලබව. (චාප, ආචාප ආචාපනාළි. අංක 68 වෙන් බලාගන්න)

435.

චපෙති—(කෑම හකුවේ තබා) අඹරයි. [චපවූසක්කෙ] [චප+එති)

a) චප්පෙති=හකුවේ තබා විකමින් සිටියි.

436.

චපු චපුකරොති-'චව්' 'චව්' ගා කයි.

a) චපුචපුකාරකා=කනවිට චව් චව් ගාන.

436. **A**

චම්පෙති-කට්ටියෙන් කට්ටිය පැන පැන යයි.

a) චම්පන=පැනීම. *b*) චම්පා=(ගලා බැසිමේ අයුරනිසා එම නම ලැබූ) චම්පා ගඟ. *c*) චම්පක=සපුගස. *d*) චිම්පු=නැවිති නැවිති පද්‍යස්වරූප ගද්‍ය නං චිම්පු කාව්‍ය.

440:

චමති
චමෙති } - සෝද පිරිසිදු කරයි. කාගනියි නොහොත් පිදියි. [චු+අම]

a) ආචමෙති=මලසෝදයි. (ම. නි. *ii* පිටු. 281) *b)* ආචාම=කැද.දම්කඩ. (ම. නි. 1 පිටු 188) *c)* චාමී=ලෝහ පිරිසිදුකරන උපකරණය. *d)* පච්චාචමති=(පති+ආචමති) ගිලගනියි උරාගනියි. (සං 1 පිටු 48) *e)* චම්ම=(සෝද පිරිසිදුකලයුතු හෙයින්) චර්මය. *f)* පටිචම් හම මැදින් පසාකොට යන. (ජාතක) *g)* චම්ම=(පසර ගිලගන්නා) පලිහය h) චමුරු=චම්ම+උරු) හම සන මුවාවර්ගයක්. i) චමර=(පිරිසිදු බවට අනය කරන) මුවවර්ගය *l)* චාමර=චමර මුවාගේ වලිගය. k) නිච්චම්ම=හම ගසනලද. *l)* ආචමන පාදුකා= සෙත ඔරොත්තුදෙන සෙරෙප්පු.

441.

චයති
චෙති } - රැස්වෙයි. (චි වයෙ) චි මූලික ධාතු.

a) චමු=(චයින්චාමූනා=රැස්වී එක ආඥවට බැඳෙනලද) යුධසේනාව (චමූපති=සෙනෙවි, *b)* නිචය හෝ පනිචය =ගොඩගැසීම. *c)* සන්නිචය=එකට රොක්වීම. d) විචයති හෝ විචෙති=ගොඩලීහාබලයි. හොඳින් පරීක්‍ෂාකරයි. (විචෙය්‍ය දනං සුගතප්පසත්ථං) (ධම්ම විචය සම්බොජ්ඣංග) *e)* පච්චය=පරීක්‍ෂණය. (ථෙරගාථා) *f)* චයනාඉට්ඨිකා=බැමිගඩොල් *g)* අපචයති=(අනකට රැස්කරයි) පිරිහෙයි. (අපචිති=ක්‍ෂයවීම) h) අපචායති=(අප+චි+ආයති සලකයි. (අපචාය=සැලකිල්ල. පරනට හා තමාටද ගෞරවය) i) වද්ධාපචායී=වැඩිහිටියන්ට සලකන. *j)* චිචි=(චියන්තොචාතිති) රැල. k) සචෙ=(සචි, හඳැවි) මේ කරුණු මැද. ඉදින් *l)* සචාච=(සචෙ+අාච) මේ කරුණුමැද තව කරුණු එකතුවුනත්. ඉදින්. *m)* ආචයති= තමාවෙතට රැස්කරගනියි. (ආචයාපචය=වෘද්ධි හා පිරිහීම. ම. නි. 1 පිටු 562) *n)* ආචයගාමී=සසර වැඩිකරගන්නාවූ. (අංගු ii) *o)* ආචියන්තො=වඩන. (කිංඡන්ද ජා. 510) h) උපචයති=ටිකින් ටික ගොඩගැසෙයි. දියුණුවෙයි. (ඔදනකුම්මාසූපචයස්ස කායස්ස= බත් හා කොමුයෙන් වැඩුණු ශරීරයට. ම. නි. 1 පිටු. 358) *q)* උච්චය=ගොඩගැසීම. r) සමුච්චයති=එකට ගොඩගැසෙයි. s) උපචිකා=(ගොඩගැසීම කරන්නා) වේයා. (පඤ්චුපොසථ ජා 490) t) නිචජයති=වෙන්කර දතියි. තිණම චගයෙන් දතියි. *u)* විනිච්ඡයති=විනිශ්චය කරයි *w)* නොවයික=රැස්කිරීම බොහෝවූ. (නිචය) v) පටිචය=ගොඩගැසීම ගොඩ ලොකුකිරීම *v)* පරිචය=(නිතර අාශ්‍රය) පුරුද්ද. *x)* සඤ්චයන=රැස්කිරීම. y) අපචිති= සැලකිල්ල. පූජා (නිස 4.4 මෙහිම. *g* ලකුණද බලාගන්න) *s)* නිච්ච=(නිච්චය=එකතුවීමවම පමුණුවන. නීනයෙ නිතර (නිච්ච=ස්ථිර යන අර්ථය පිණිස. අංක. 1470. A බලන්න) 1) පච්චය-විමසීම සැලැස්වීම. (මහා නි. පිටු 64) 2) පචෙති=රැස්කරයි. (කුසලෙ පුජ්ඵම්ච පචෙස්සති)

442..

චරති-හැසිරෙයි. කයි. (චරගතිභක්ඛණෙසු) [චු+අර]

a) වර හෝ වරක=පණිවිඩකාරයා. ඔත්තුකාරයා b) වනවරක=වනසතා c) වරණ=හැසිරීම. යෑම ඒම. පාදය. අෂ්ට සමාපත්ති. මෙහි ව්‍යාකාර්ථ සියල්ල මෙහි දිය හැකියි p) විජ්ජාවරණ=(විද්‍යාත්මක හැසිරීම.) විදර්ශනාඥානාදි අෂ්ටවිද්‍යා හා ප්‍රාතිමෝක්ෂාදිපසළොස් චරණ ධර්ම e) වරිම=කෙළවර (අපදාන පිටු. 494) f) අපුබ්බං අචරිමං=ඊට පෙරත් නොව පසුත් නොව. සමකාලීනව. g) චාරිකා=නිරවද්‍ය ක්‍රියා කරමින් හැසිරීම (චාරිකං චරමානො) h) පරිචරති=(චලව එහා මෙහා යයි) උපස්ථාන කරයි (පරිචරියා=වත්පිළිවෙත් අංගු-v. පිටු. 182) i) පරිචරති=පුදයි. (අග්ගිං පරිචරෙමනෙ) j) පරිචරති=ඉන්ද්‍රියයන් නලවයි (පා පාලි. පිටු 32) k) පාරිචරියා=පෙළඹිය යුතු කෙලෙස් මෙහෙකිරීම (අලම්බුසා ජා. 522) l) පරිචාරෙති=ඉන්ද්‍රියයන් නලවවයි. (පා පාලි. පිටු 32) m) පරිචාරික=සාත්තුකාරයා සේවකයා. n) පරිචාරයති=කාමගුණයෙහි ඉඳුරන් පිනවයි. (වි. ම. පිටු. 133-කිංඡන්ද ජා 510) o) ආවරති=අනාචාර කරයි. (උදමානචික ජා. 432) p) ආචාරෙති=පුරුදුකරයි හොඳගුණ භාවිතාකරවයි (ආවරිය=ආවෙර=ආචාර්යයා) q) චාරෙති=පණකවයි හැසිරවයි දීපි ජා. 426) r) ලවසිඬ්ඩක වනෙ චරාපෙත්වා=වැල්මි වනයෙහි (පණ) කවා (ජා.) s චරිය මනුස්ස=සිරිහලු වරපුරුෂයා. (ගිත බ්‍රහ්ම ජා 405) t) චරිමික=කෙළවරට සම්බන්ධ වි. ම. පිටු. 709-චරිමොයං සමුස්සයො—මහා නි. පිටු 650) u) පවිචරති=නැවත විමසයි) (අංගු ii පිටු. 140) v) උපචරති=පුදයි (යපිතමුපචරන්තො අච්ඡි ගුම්බන්තරස්මිං) w) උච්චාරෙති=උස්හඬින් කියයි ඔසවයි. (සිලංඋච්චාරෙසි=ගල එසෙව්වේය -ජාතක) x) උච්චාර පස්සාව=මලපහකිරීම හා මුත්‍රාකිරීම. y) පාචරිය=ගුරුවරයාගේ ගුරුවරයා s) සමුදාචරති= දුෂ්වියෙහි) හැසිරෙයි. (ම. නි. 1 පිටු. 94) 1) ආවුසො වාදෙන සමුදාචරන්ති=ආවුසො පදය ව්‍යවහාර කරත් හෝ එම පදයෙන් ආමන්ත්‍රණය කරයි. 2) සමුදාචරති = පොදුවේ පවතියි. ව්‍යවහාර කරයි. (ම. නි. 1 පිටු 416) 3) සවිචාර=පරීක්ෂාකිරීම සහිත. 4) අජ්ඣාවරති=(අධි+ආවරති) නීති කඩකරමින් හැසිරෙයි පිළිවෙල පැනයයි. (අජ්ඣාචාර=ව්‍යති ක්‍රමය —සොණනන්ද ජා. 531) 5) වොචරති=(වි+අව+වරති) සිත්තුළට බසියි. පිවිසෙයි. 6) අතිවරති=අයිතිවාට වැඩියෙන් ක්‍රියාකරයි. අනාචාරකරයි. (උරන්තප ජා. 316) 7) අතිවාරිණී =ගොර අඹු. (නිස. 287) 8) චච්චර=(වර+වර) මිදුල. (අනික් චච්චර යබ්දය අංක 56 යේ 6) පවිචරති=(ප්‍රශ්න) මගඅරියි. (අඤ්ඤෙනෙව අඤ්ඤං පටිචරිස්සති-අංගු iii පිටු. 332—ම· නි. 1 පිටු. 286) 10) අතිසඤ්චරති=බොහෝ සඤ්චාරය කරයි· 11) තක්කාවචර=(තක්ක+අව+වර) තර්ක සීමාවතුළ පමණක් හැසිරෙන (අතක්කාවචර අංගු vi. පිටු 366) 12) අවසාරස තණ්හා විචරිතානි=ප්‍රාණාව විහිදීයන ආකාර දහඅට. (අංගු. iv පිටු. 404) 13) අනුපචාර=හැසිරීම නැති (මනුස්සානං අනුපචාරෙ—මිනිසුන් නොගැවසෙන තන්හි —මහා නි. පිටු 668) 14) සමුදාචරති=(සංග්‍රහකෙරෙයි) පහරදෙයි (භික්ඛු දණ්ඩ සම්ඵස්සෙන පි සමුදාචරන්ති ම. නි. 1 පිටු 458) 15) සමඤ්චර=නිශ්චලව පවතින 16) අනුවරති= ලුහුබඳියි. (විමංසානුචරිතං=විමසුම් නුවණින් ලුහුබැඳගත්. ම. නි. 1 පිටු 164) 16) සානුවර=අනුවරයන් සහිත. 17) අනුවිචරති=ඇවිදියි (ජංඝාවිහාරං අනුවිචරමානො-ම. නි 1 පිටු 560) 18) අනුසඤ්චරති=නිතර එක්ව හැසිරෙයි. (මි. ප) 19) සමාචරති=අනුකූල පිළිපැදීම් ඇතිකරගනියි. (සමාචර) 20) අපචරති=නොමග යයි. (ජා) 21) අභිසමාචරති=

පිළිමෙහින් පමනියි. (ආසිසමාචාරිකාසික්ඛා උසස්වන් පිළිබඳ ශික්ෂාපද (අංගු. iv පිටු-468) 22) අවචරති=ඇවිදී හැසිරෙයි (කාමාවචර=කාමයට යටත්ව හැසිරෙන) 23) අවචරක=ඔත්තුකාරයා (ථෙරගාථා) 24) අවිචාරෙති=නොවිමසයි 25) උපචරති=ලංවෙයි (උපචාර=අර්පණායට මුලික ලංවීම. මුල්පුදනව) 26) ඔවරක=බඩුවක ඔත්තුබලා සොරකමකරවීම. (පා. පාලි පිටු. 118) 27) විචරති=එහා මෙහා යයි. 28) විචාරෙති=විමසයි. පරීක්‍ෂාකරයි. 29) නිච්ඡරති=නික්මෙයි. 30) නිච්ඡාරෙති=පැතිරෙයි. (අපදාන පිටු 588) නික්-මෙයි. (අංගු iv පිටු. 49)) 31) පචරති=හැසිරෙනුකරයි. ගවේෂකරයි. 32) පචාරෙති=යොදවයි. 33) උපවිචරති=විමසා දනියි. (මනොපවිචාර=අරමුණක් හැසිරීමදී ඉන්ද්‍රියන්ට දැනෙන එවනාම—සොමනස්, දෙමනස්, උපෙක්ෂා භූතනයි වෙනස—අංගු. iii පිටු. 316) 34) පචාර-වෙනෙකරුවං. (කුම්භණ්ඩ පචාරොවා—ආටානාටිය) 35) ඉච්ඡාවචර=ආශාව හා එක්වම හැසිරෙන (ඉච්ඡාවචරා පාපකා අකුසලා-ම. නි 1. පටු. 68) 36) අවජරිය=(අ+වරිය) නොකළ හැකික. පුදුමය. (අංක. 23. ද බලන්න) 37) පචාරෙති=ගණන වැඩිකරයි. 38) පචුර හෝ පචුර=(පචාරිත) බහුල (පචුරකිරපොසා=බොහෝවිම මච්-රුස්වචි—බණ්ඩල ජා. 541) 39) සම්පචුර=බොහෝවූ (අංගු. iv පිටු. 714) 40) නොවර=ගවයන් ආහාර පිණිස යන භූමි. (ගොචරගාම=ප්‍රව්‍රජිතයන්ට සිව්පසය දෙන සමූහය. 42) බ්‍රහ්මචරිය=බඹසර. ශාසනය (පා. පාලි. පිටු 20.) (ගෙනා බ්‍රහ්මචරියං චිරං ඨපෙසුං) 42) විචාරණ=පාද—ප්‍රධාන කොටස්-ස්ථිතියදෙන කොටස. (නන්දිසංයොජනො ලොකො විතක්කස්ස විචාරණං—ලොකය රාග බැඳුම්කොට ඇත්තේය-එහිස්ථිතිය දෙන පාදයෝ විතර්කයෝයි—සං 1. පිටු. 74)

443.

චලති–සැලෙයි. චෙනෙසයි වෙහෙස තමාපිටට ගනීයි (චු+අල]

a) විචලති=කම්පාවෙයි. (විචාලිය=සෙල්විය නොහැකි) *b)* අවිචලිතධ්‍යානං=කම්පානොවූ ඕම c) අචලා=පෘථුවිය (මහාබෝධිවංශ) *d)* අචල=පර්වතය. නිර්වාණය. (අපදාන පිටු. 612) e) නිච්චල=ස්ථිර. *f)* චලක්ඛිකානි=රස ඕ ඉවතදමනලද මස් ඇට. මුඛ්‍යාර්ථය මෙහෙයවනලද ඇටයනුයි. *g)* චලෙති=මෙහෙයවයි. (චලක=මෙහෙයවන්නා සෙන්පතියා. දීඝ 1 පිටු: 88) *h)* පචලායති=නිදිකිරයි. (කුම්භකාර ජා. 345) i) පචලායිකා=නිද්‍රාව. (නිස. 178) *j)* වස්චල=(වස්ත්‍ර+චිල) සෙලුවෙක. k) මුඛචලිමක=සියුරුහැඩලීම. (මහා. නි. පිටු 524)

443. A

චවති–චුතවෙයි. (චු ධාතුයි. මුලිකභාෂායුගයේදී මෙය ව්‍යංගාර්ථව මහා ප්‍රාණීක වී–අංක. 496 A බ.]

a) අච්චුත=චුතනොවන දෙද. *b)* විච්චවති=(හාල්) ගරයි. ගල්ආදියෙන් වෙන්කරයි. (විච්චුත කණ්ඩුලා=ගරනලද හාල්) c) අවාතධම්ම=අනක්ඛනුතු දේ නැති ස්වභාවය ඇති. ව්‍යය නොවන ස්වභාවය ඇති. (ම. නි. 1 පිටු. 764).

44·

චාලෙති-සොලවයි. විහිදුවයි. (චලති. හි ප්‍රයෝජ්‍යය]

a) චාලනි=මෝල්ගස. *b*) පභින්දන චාලනි=පැළෙන මෝල්ගස. e) විචාලිය=සෙලවිය නොහැකි d) පචාලක=වැනෙන *c*) පචිචාලෙති=(වැලඹිටෙන්) පැත්තට ඉගිකරයි. අදහස් අඟවයි ජං)

444. A

චාවෙති-[චිත්තකාය] ඉවත් කරවයි. [චවති. හි ප්‍රයෝජ්‍යය]

a) සම්බාධිම්හා චාවෙති=සම්බාධයෙන් සිත ඉවත් කරවයි.

445.

චසති-රුක්ව පානය කරයි. [චි+අසති]

a) චසක=මත්පැන් ඇඳිය බොන ගෝට්ටුව. (සරකො චසකො නිත්වි—නිඝ. 518)

447.

චායති-සැලකිල්ලෙන් හැසිරෙයි. (චාය සම්පූජනෙ) (චි+ආයති)

v) අපචායති=අනුනට සලකයි. අනුන් ගැන සැලකිලිමත්වෙයි. *b*) චාරු=(චාගු) පිළිගැනෙන ප්‍රිය. (තස්සාති චාරු චරියා)

447. A

චිකිච්ඡති-(අංක. 204. කිච්ඡති බලන්න]

448.

චිනාති—රැස්කරයි.(අංක. **441**. චයති ද එකතුකර බලන්න.) -

a) උච්චිනාති=අවුලයි. *b*) අතිචිණ්ණ=ඉක්මවා රැස්කරනලද. (සංකිච්ච ජා. 529) *c*) උප චිනාති=ගොඩගසයි. (උපචිත=ගොඩගසනලද—ම. නි 1. පිටු 562, 778) *d*) අපචිනාති=පුද කරයි(අපචිති=සැලකුම්) *e*) අපචිනෙති=අඩුකරති. (අපචිනෙථෙව කාමානි=ආගාවන් අඩුකරව්) *f*) සඤ්චිනාති=ගොඩගසයි. (සඤ්චිත=ගොඩගසනලද. සද්ධාධනො සඤ්චිණි රාජසෙට්ඨං දීපවංශ. 3. 96) *g*) විචිනාති=ඩිමසා බලා වෙනස්කම් තේරුම්ගනියි (විචිනෙය්‍ය ඡන්දං සබ්බං අපදන. පිටු. 40.). *h*) සාලිනං ඔදනං විචිතකාළකං=කළු ඇට ඉවත්කළ ඇල්බත්. ම. නි ii පිටු. 156) i) ආචිනාති=වැඩි වැඩියෙන් එකතුකරගනියි. පුරුදුකරගනියි. (ආචිණ්ණ= පුරුදුකළ. රැස්කළ. *j*) නිච්චිනාති=වෙන්කොට බලයි නිච්ඡති ද බලාගන්න. k) පචිනා යි=අමුණයි. (පුප්ඵානිහෙව පචිනන්තං- ධ ප.ද) l) පාචිනාති=(ප+ආචිනාති) රශ්මි සමූහය අභිමුඛවෙයි. (උදහිරුදෙස බලයි. යන අර්ථයි). m) පාචින=නැගෙනහිර '1' අංකයෙන් තේරුම් ගන්න. n) අපාචින=බස්නාහිර. (උද්ධං තිරියං අපාචිනං. අංගු. iv පිටු. 30)

o) අභිඛාවිනාති=(අභි+ආවිනාති) ගරුතාබසක සිට ඒමගින් පිරිකර ආදිය ගොඩගසා ගනියි p) විතක=අරසැය. (ගොඩගසනලද්ද) q) විරං=(විතනං රාතිති) දිගුකල්. (චිරක්‍රිය) r) විනිවෂිනාති=විසඳයි. (පාදඤ්ජලි ජා. 247) s) පටිවිනිවිජනති= අවුලක් නැවත විසඳයි t) අපාවි=බවගිර. u) අභිසඤ්විනාති=(සිත්) රැස්කරයි. (වි. වත්‍ථු) v) පවිවිනාති= වැඩි දුර විභාගකරයි. (මහා. නි. පිටු 254) w) විත පිවිය=සිහින්කරන ලද පිටි. සිත් දුරන් (විත පිවිය චූණිණ පුණිණං විස-බොධිවංශය) x) අනුවිනාති= සේවනය කරයි. නොහොත් මැනවැයි පිළිගනියි. (ඉසිණං අනුවිණිණංව-අපදාන පිටු. 196) y) නිචිත=රැස් කරනලද (නිඝ. 676) s) විණිණෙති=පුරුදුකරයි. (න විණිණෙ=පුරුදු නොකටයුතුය. ජනසන්ධාන ජා. 468) 1) සමුපචිත=රැස්කරගත්තාලද. (බොධිවංශ) 2) උපොචිනාති=(උප+අව+චිනාති) රැස්කරයි. 3) උපොචිත=රැස්කරනලද්ද 4) උචිතයනු උවනි යන්නෙහි ක. කා. කෘ. එත්නාංසේම උවචිනාති යන්නෙහි ක. කා. කෘ ය ද වියහැකිය. (ඔචිති=ඔාචිත්‍යය-පද සාධන ටීකා) 5) ඔචිනාති=රැස්කරයි. කඩාගනියි. (ඔචිතචලං සරභංග ජා. 521) 6) චිති= රාශිය. 7) චිඤ්චා=කැවිගැසිම නිසා පිදෙන ගෙඩි) සිකබලං. (චූ සිකබා. 115) 8) චීවර =(චිනිත්වා වරන්තං පාපසනිති) සිවුර. (අංක. 463 නිරුක්තියද බලා ගන්න)

විකබලති-රොක්වී පෙළෙයි. [වි+බලති) [බලති බලන්න)

a) වික්බ=මෘදුබව. ලුහුවන ගතිය. b) විකබල්ල=මඩ. (නිඝ. 643) c) උදක වික්බිල්ල මහ-න්තතාය=දිය මඩ බොහෝ බැවින්. (කණිහ ජා.) d) වික්බස්සරති=(මෘදුව ගලයි) මැස් සෙයි. (මි. ප.) e) මොක්ඛ විකා=(මොක්ඛ+වික්බා=භූමියෙන් මිදි ලිස්සීම) කරනම් ගැසීම (අටුවාවෙහි සම්පරිවත්තන කීඩාය යයි දක්වා තිබේ. සිය ශරීරය කරකවාගන්නා ක්‍රිඩාව යනු අර්ථයි.- දීඝ. 1 පිටු 12) f) වික්බලාපෙඛා=රොක්කොට කුඩුකරවා (දම්පියා අටුවා වත්ථු. 15)

450.

විකබතී-කියයි. [වි+අක්ඛ)

a) ආවික්බති=සැලකරයි. b) අභිනාවික්බති=(අභි+ආවික්බති) දෙෂාරොපණය කරමින් දන්වයි (අංගු. 1. පිටු 150) e) මා භගවන්තං අභිභාවික්බ (අංගු. iv පිටු. 51 9) d) පටිසඤ්චික්බති=නුවණින් සිතාබලයි. (අංගු iv පිටු. 366) e) පච්චාචික්බතී=එපා කියයි (ම නි. 1. පිටු 580) f) ව්‍යාවික්බති හෝ විභාවික්බති=තේරුම්කරයි.

451.

විංගුලෙති-(අති+අංග+උලෙති) හමණය කරවයි.

a) විංගුලක=තල්කොළවලින් සුළගට කරකැවෙන්ට සැදුණු රෝදයක්. කෙළිබඩුවක් (ම නි. 1 පිටු 624) b) විංගුලකා=කරකැවෙන සුළං බඹර ක්‍රීඩාවක්. කන්නාගු රුවා කෙළිය. (දීඝ. 1. පිටු 12) c) විංගුලක=පැලැටි වර්ගයක්. (සුත්තනිපාත) d) විංගුලායති= කරකැවෙමින් ගමන්කරයි. (විංගුලායිත්වා භූමිසංපතති. අංගු. lii පිටු. 212)

452.

චිටති-ආක්‍රෝශ කරයි. තැතිගනියි+(අනුකරණාඛ්‍යාත)

a) චිටායති=සිට් 'සිට්' 'සිට්, ගා වෙව්ලයි. b) චිච්චිටායති=(චිටිචිටායති) එම.

453.

චිටෙති-යවයි. [අංක. 483 A. හි චෙටෙති බලන්න)

454.

චින්තෙති-නැවතිල්ලෙන් දනියි.

a) අනුචින්තෙති=කල්පනාවේ යෙදෙයි b) අනුවිචින්තෙති=මෙනෙහි කරයි. (අයොනි සො පටිනිස්සජ්ජ—යොනිසො අනුවිචින්තය-සං. 1. පිටු 362) c) සංචින්තෙති=සිතා දනගනියි (සංචිච්ච=(සඤ්චින්තෙත්වා) දන d) චින්තා=(චින්තිත) දන අවසානවූව. කල්පනා කරගන්නා ලද්ද.ං e) අචින්තී කරොති=සිතට නොගනියි. නොසලකයි. (අචින්තීකාරකතො-මහා නි.පිටු 542) f) චින්තවක්ඛු=සිත් ඇත්තේ (ගාමණිචණ්ඩ ජා. 257) g) චින්තාමය=බලාපොරොත්තුව. (චින්තාමයා නහොන්ති සරභමිග ජා. 483)

455.

චිත්තෙති-සිත්හි අඳියි. පාටකරයි

a) විචිත්ත=නොයෙක් පාට යොදනලද. අවුල්සිතැති (වෙචිත්ත=මොහිත චිත්ත) h) සමචිත්ත=ශ්‍රමිත සිත-අමුතු ඇදීමක් නැති සිත. ඇති c) පාචිත්තිය=(පා+චිත්ත+ඉය) ප්‍රධාන සිත පිළිබඳව කාර්යය යනු මුඛ්‍යාර්ථයි. කළවරද පවසා කමා කරවා ගැනීම අවශ්‍ය වරද ඇවැත්දෙසිය යුතුවරද. ප්‍රධාන අදහස් විෂ්කම්භනය කළයුතු වරද.d)චිත්තකා= උණර්ණාමය. ඇතිරිල්ල. (තිස 305) c) චෙති, චෙතෙති, චෙතෙති ආදිය අංක. 483. B, C, D වල ඇත)

456.

චිපති-පැතලිවන්ට කොටයි. [චී+අපෙති]

a) චිපිත=(තම්බවා පැතලිවන්ට කොටනලද ධාන්‍ය—හබල පෙති, (වි. ව. අ. කථා) b) චිප්පියමාන=පැතලිවන්ට කොටනු ලබමින් (මී. ප)

457.

චිරීයති-ශබ්දයෙන් සිත වික්ෂෙප කරයි. (චිරී.දි. චිත්තවික්ඛෙපෙ)

a) චිරිට=ගිරවා (නලිනි ජා. 525) b)චිරීයති යි සැදෙයි. චී ශබ්දය විපවත්වයිද අර්ථයි

458.

458.

විලති-වස්ත්‍රඅදියි. [විලවාසෙ – මඤ්ජූසා] [වි+අල]

a) වෙල=වස්ත්‍රය. (අෑදින්න වෙලෙමා) අංගු. iv පිටු 528.) *b*) විලම හෝ. විලම්කා= පොතු ඇඳුම් e) වෙලති බලන්න. *d*) අෑවෙල=මුදුන් මල්දම. (චුල්ලවග්ග පිටු 746)

459.

විල්ලති-බෙහෙවින් අනුකම්පාවෙයි. (වි+ඉලති] (විල්ලතු සෙපිල්ලේ]

a) දරුවිල්ලක=(රගදුක්වීමට සෑදූ) ලී රූප රූකඩ නැටවීම. (ථෙ. අටුවා).

460.

විහනති-ලකුණුකරයි. පච්චකොටයි. (හනති බ.] (වි+හන)

a) විහත=හෝ විණිනා=ලකුණ. මුද්‍රාව. (තිස. 61) *b*) වින්නක=(විහනක) ලකුණ ඇති (විහනක ධර කුම්ච=මුදුන ඉරිලකුණ ඇති ඉදිබුවා)

463.

වියති
විචති } — මුට්ටුකරයි. එකතුකරනු ලැබේ. (වි+අය හෝ අව)

a) විවර=සිවුර. (විව+ර යන තන්හි 'විව, සිබ්බනී ආඛ්‍යාතයෙන් සිද්ධව මුව්වුව යන අර්ථවත්ව රාති හා එක්වීමෙන් සෑදුණා විය හැකිය. විනින්වා වරන්තං පාපයනිති විවරං යයි දක්වීම, බුද්ධත්වයෙන් 11 වන වර්ෂයේ පසුව චීවර නාමය ව්‍යවහාතයයි පිළිගැනීමෙනි. අංක 448. බ.)

463. A

වීරෙති-ඉරයි. ගලවයි. පටිබවට පමුණුවයි. (වි+ඊර)

a) දරුවිරිස=පිටිපළු ලැල්ල. (දම්පියා. 2. 35) *b*) විර=දියපව්ටය. *e*) ඔවිරෙති=යටින් ඉරා අහක්කරයි. *d*) විරකවසන=ඉරිච්ච ඇඳුම (තෙසකුණ ජා. 520) e) විරකවාසිකා= හම ගලවා ගොප් ඇටය තෙක් එල්ලෙන්ට තබා පැහෙන්ට ගමන්කරවීමේ දඬුවම. (ම නි. 1 පිටු. 206) (අංක. 1401. E ද බ) *f*) විරම්කා හෝ විලිම්කා=පොතු ඇඳුම් (කුසවිර, වාකවිර, ඵලකවිර විමසාගන්න.) *g*) සොවණ්ණවිරවසන=රත්කම් ඇති වස්ත්‍ර (කුස ජා. 530) *h*) විරි=පිරුවා. *i*) පංගචිර=කොළනලා පිඹීම. (දීඝ. 1 පිටු. 12) (චුව.පිටු. 746)

465.

වූක්කෙති-දෙස්වූතවී බැබලිමවෙ යි. (වූ+අව්චෙති)

a) වොක්ක=ගුණයෙන් පිරිසිදු. b) වොක්ඛනාව=විශුද්ධිය (සුජාත ජා. හා ම. නි. යෙදි

මෙ ඇතත් එම්දෙපදයම මොක්ඛ මිස වොක්ඛ (නොවේයයි මෙරට සුද්ධි කියත්). *c*) චූචුක හෝ චුචුක=තනපුඩුව.

465. A

චුජ්ජති—මිගහැරෙයි. [චජති හි කෘ: කා.]

a) චුජ්ජමානො පලායති (වසලසුත්ත)

467.

චුටෙති-ඈදයි. [චු+අටෙති)

a) පචුට හෝ පචුටා=ඈදනලද. (ධාත්වත්ථ සංගහයෙහි 'චුට, ධාතුව නිසා පිළිගැනේ)

475.

චුණ්ණෙති-කුඩුබවට පමුණුවයි. (චුණ්ණධාතුවේ මූල 'සු' අභිස්සවනෙ යන තනාදි ගණ ධාතුයි.] සුණ්ණෙති-චුණ්ණෙති]

a) චුණ්ණ=චූර්ණය. කුඩ (ඉස්ම මිරිකා රසමනෙණ වියලීගිය පසු ඇතිවනුයේ 'සුණ්ණ, නම්. එය 'චුණ්ණ' වි ධාතුවක් වෙයි) *b*) විචුණ්ණෙති=විසුණුකරයි. *c*) සංචුණ්ණෙති= එකට සුන්කරයි.

476.

චුතති—තෙත්වෙයි. ආලෙපවී සවිවෙයි. (චවිත්වා අතති-චු+අත)

a) චුත=ගුදය. අඹ. (නිස. 541) *b*) චොතති අංක. 485 A. හි බලන්න.

477.

චූපති—සෙලවෙයි. [අංක 487 චොපති බලන්න.] [චූ+අපෙති]

478.

චිම්බති—සිඹියි. [චවන්තො අම්බති] (චිබියනු ධාතුයි.]

a) චුම්බති=(චු+අම්බති) තමා තමාට ආදරයගැර ආස්වාදය තකයි. යනු මූඛ්‍යාර්ථ යි. සිඹියි යනු ලොකව්‍යවහාර අර්ථයි. ආදි කල්පිකයන්ගේ දර්ශනයට නියම සාධකයකි. *b*) චුබි=හෝ චුබුක=නිකට c) චුම්බට =(එකිනෙකට පට සිපගනනා) දරණුව. *d*) චුම්බටක= මල්ගොට්ට. කෙට්ටය. (කුස. ජා. 530) *e*) ඔහතචුම්බටා=ආස්වාදතත්වය පහකරන ලද ස්ත්‍රිය. (ඔ+හරිත+චුම්බ+අට) (පා. පාලි. පිටු. 348) (විංශතිවිධ ස්ත්‍රීන්ගෙන් දහසය වැනියා) *f*) පරිචුම්බති=සම්පූර්ණයෙන් පිළිගැණෙයි. සිඹියි. (සං 1. පිටු. 318)

479.

චුල්ලති-හිනිසුජාකරයි. [චුල්ලොහාව ක්‍රියෙ – මඤ්ජූසා]

a) චුල්ලී=උදුන. (අභෝද්ධන චුල්ලිකා-නිඝ. 44) *b)* කුඩායන අර්ථවත් චුල්ල ශබ්දය අංක. 481 බලන්න.

481.

චූලති-උලයි. මඩියි. ටික ටික අඩුවී යයි (චී+උලෙති]

a) චූළා=කොත්වැනි මුදුන. (චූළාමණී=සිළුමිණ.) *b)* පඤ්චචූලකා=පඤ්ච කුණ්ඩාපසක් ඇති. පස්සිළු. c) කණ්ණචූලිකා=කම්මුල. d) සහස්සීචූළනිකා ලොකධාතු=එකින් එක එපිට වෙන්ව කුඩාවෙවී පෙණෙන ලොකධාතු දහස. (අංගු. පිටු. 402) e) චුල්ල=කුඩා (චුල්ලපිතු=සුළුපියා) *f)* චූලා=කෙණ්ඩය. (චූලං ගහෙත්වා බද්ධංගාර ජා.) *g)* චූලිකා=කම්මුල (කණ්ණචූලම්හි චූලිකා නිඝ. 52)

483. A

චෙටෙති-යවයි.

a) චෙට හෝ චෙටක=මෙහෙකරු. (චිරපුත්ත ජා. 386) b) චෙටී=දැසිය.

483. B

චෙතෙති-රැස්කරයි. පුදයි. [චිත චිත බලන්න].

a) චෙතිය=චෛත්‍යය. පිදියයුතු භෞතිකවස්තු සමූහය. (ම. නි. 1 පිටු. 48)

483. C

චෙතෙති } – අධිෂ්ඨානකරයි. පතයි. යොදවයි. නොහොත් චෙතන්ද්දේ ලැබීමට උපකරණයක් කරයි.
චෙතයති }

a) සඤ්චෙතෙති=ඉටයි. *b)* සඤ්චෙතනිකා=සිතාමතා ඉටන ලද. c) කාය සඤ්චෙතනාහෙතු අජ්ඣත්ත සුඛදුක්ඛං=කාය මාරයෙන් උපන් අධ්‍යාත්මික සුවදුක්. (අංගු iv. පිටු 306) *d)* අනුසඤ්චෙතෙති=සම්බන්ධ යොදයි e) චෙතාපෙති=එක්බවුවර්ගයක් දී තව බඩුවර්ගයක් ගනියි (අයස්ස පවිවිසං දරකස්ස දෙසි.. අයඤ්ච චෙතාපෙත්වා අයස්ස දස්සාම=ආයසීමන් වහන්සේ කොටස දරුට දෙව. චෙත කිසිදෙයක් මාරුවටදී ආයසීමන් වහන්සේට ගෙනැත් දෙන්නෙමු-පං පාළි. පිටු 580) *f)* අභිචෙතෙති=උසස් අධිෂ්ඨානයක් කරයි. (ආභිචෙතසිකානං-ම. නි. 1 පිටු 76) *g)* අභිසඤ්චෙතෙති = සිත් හි ක්‍රමවත්ව රැස්කරගනියි. (ම. නි. ii පිටු 10-මහා නි. පිටු 614) h) චෙතන=(උපචාර කරන් නා) සේවුවං. (කපි ජං. 404) i) චෙතනා=දැහස. අධිෂ්ඨානය *j)* චෙත=හෘදය (සබ්බචෙතසා=මුළු හෘදයෙන්) *k)* චෙතසික=මුළු අධිෂ්ඨානය ලත්. l) සචෙතන=පැතිම් ඇති *m)* බාහුල්ලාය චෙතෙති-වැඩිවිම පතයි. m) චෙතො විමුත්ති=විමුක්තිය පිණිස අධිෂ්ඨානය

එලසමාධිය. (අංගු iii පිටු. 206) n) ජනවාද ධම්මාය නචෙතයෙය්‍ය=ජනයාගේ උපවාද කථාවෙහි සිත්විලීනුපදවන්නේය. ජනඋපවාද බොහෝවිට අගති විනිශ්චිත බැවින් ඒ ගැන නොසිතනනෙය. (මහා. නි. පිටු. 716)

483. D

චෙති-දනියි. සිතයි.

a) චෙච්ච=(චෙත්වා) සිතා දැන. (අංක. 441 චෙති. බ)

484.

චෙලති-වස්ත්‍ර අන්දවයි. (චිලති බලන්න]

a) චෙල=චේලය. වස්ත්‍රය. *b*) අචෙලක=නිගණ්ඨයා. (පණ්ඩරනාග. ජා. 517) *c*) කුචෙල=කිළුටු වස්ත්‍ර. *d*) චෙලක=කොඩිකාරයා (දීඝ. 1 පිටු. 12) *e*) චෙලපත්තික=පාවාඩය (චුල්ලවග්ග පිටු, 700)

485. A

චොතති-තෙත්වෙයි. ආලෙපවී පැතිරෙයි. (අංක. 476. බ.]

a) චුත=ගුදය. අඩ. (නිඝ. 5:1) *b*) චොච=ඇටිකෙසෙල්. *c*) පිචු=පුළුන් *d*) පිචු=රිලවා *e*) පිචුමන්ද= හෝ පුචිමන්ද=(පුළුන් අඩුවර්ගය) කොසඹ. *f*) චොග්ගවජ්ජති=(චොතං+ගවජ්ජති) තෙත්බවවාගේ. (ආවාසාපිය)

486.

චොදෙති-චෝදනාකරයි. වෙහෙසයි.

a) චොදක=චෝදනාකරන්නා. *b*) චූදිතක=චෝදනාව විදින්නා. *c*) පටිචොදෙති- එලවා දමයි. අංපසු චෝදනාකරයි. (ම නි. 1 පිටු 174) *d*) සඤ්චොදෙති=මෙහෙයයි.

487.

චොපති—කම්පාවෙයි.

a) චොපෙති=සොලවයි. තැලැත්කරයි. *b*) සඤ්චොපෙති=එහාට මෙහාට සොලවයි. (හනු-සඤ්චොපන=හනු සෙලවීම. මහා නි. පිටු. 292).

488.

චොරෙති—සොරකම්කරයි. [චුර+චු)

a) චොරිකා=අන සතුදෙය චෙන්කොට ගැන්ම. (චූ. යනු චෙන්කිරීම අර්ථය ගෙන දෙකා වචනි ආඛ්‍යාතයේ ධාතුයි.] ර යනුඅරගනියි. යන අර්ථය ඇති. රාති ආඛ්‍යාතයේ සංක්ෂිප්ත යයි.) *b*) චොර=සොරා:

489.

චොලයති—(ප්‍රයෝජන ගත නොහැකි නිසා) එකට ගොඩගසනු ලැබේ (චූල මද්දනෙ බලන්න)

a) චොල=රෙදි වැරලි. රෙදිකෑලි. *b*) නිච්චොල=වැරලිවත් නැති. නග්න. c) දුච්චොල =දීර්ඝ රෙදිවැරලි ඇති. (භික්ඛුදුච්චොලා හොන්ති-පා. පාලි, පිටු. 632) *p*) චොලභිසි= වැරලිබිස්ස.

490.

ඡඩ්ඩෙති—ඉවත දමයි. [ඡු+ඉඩ—ඡඩ්ඩ]

a) පච්ඡඩ්ඩෙති=ඉවත දැමීම කරයි. *b*) පච්චඩ්ඩන=විසිකරන. (මෙය පච්ඡද්දන ද වියහැකිය) *e*) ඡුද්ධ=(ඡඩ්ඩිත) ඉවතදමනලද. (ඡුද්ධො අපෙතවිඤ්ඤාණො—නිරත්ථංව කලිංගරං) *d*) විච්ඡඩ්ඩෙති=ඉවත විසිකරයි. වමනය කරයි. (ම. නි. ii පිටු 251)

490. A

ඡදති-වැසෙයි. (ඡා+අසති-සෙවන වෙයි.]

a) ඡදන=වහල. කොළ. (වෘංගාර්ථව. කෙශ යනුදවේ) *b*) ඡජ්ජ=(පිල්වලින් වසාගනු ලබන) මොනරාටබඳු සප්තස්වරයේ ස. හඩ. (නිඝ. 135)

491.

ඡන්දෙති-[හේතුසමූහයක් නිසා) කරනු කැමතිවෙයි· ඡාදෙති අංක. 479 A හි බලන්න)

a) ඡන්ද=කැමැත්ත. ආශාවට පෙර ඒම හේතුවී ඇතිවන මානසික පරිසරය' (ඡන්දෙති කත්තුකම්යතා යෙතං අධිවචනං—වි. ම. පිටු. 1125) *b*) ඡන්දස=කැමතිකරන්නා. වෘත්තය *c*) ඡන්දක=කැමැත්තෙන් කරනුලබන එකතුව—සම්මාදම. (ඡන්දකං සංහරිත්වා=කුණ්ඩ පූව ජා 109) *d*) නවච්ඡන්දක=අළුත් පිළිවෙල හෝ ප්‍රදානය *e*) ඡන්දකතා=කැමැති උත්සාහය (ථෙ. ගා) *f*) ඡන්දතා=මූලික මෙහෙයවීම. ආශාමූලය උපත්බව *g*) ඡන්න= සිතට එකඟබව. (අනික් 'ඡන්න' ශබ්ද අංක. 493 වේ) *h*) සච්ඡන්දක=සියකැමැත්තෙන්ම ක්‍රියාකරන. *i*) විච්ඡන්දති=ගණනකට නොගැණෙයි. j) විච්ඡන්දනිකකථා=සීත අගතිවලට යා නොදෙන සාකච්ඡා. k) ඡන්දවාසි=සියකැමැත්තෙන් වසන ස්ත්‍රිය. (පා· පාලි. පිටු. 356) *l*) ඡන්දෙතීදනංගාථානං—සං 1. පිටු. 70

492.

ඡද්දෙති-වමනය කරයි.

a) ඡද්දිකා=වමනය. *b*) පච්ඡද්දන=අංක. 490 බ)

492. A

ජනෙති-ශබ්දකරයි.

a) න ජනෙති=ශබ්දනොකරයි. (මහාජනක ජා. 538) *b)* ජණ=උත්සවය. c) ජණවෙස = කෘත්‍රිම වෙශය. (ධ. අ. ගංගාරෝහණ වත්ථු 215)

464. A

ජම්භති-තැතිගනීයි. ළය සැලෙයි. [ජු+අභි]

a) ජම්භිතත්ත=තැතිගත්නාළද බව. b) අවිජම්භති=නොබිඳෙයි. (මූලික මංගඩිගෙහි ජු -අභි එකතුව ජම්භති සිද්ධයි. ජු යනු වෙනවීමයි. අභියනු ශබ්දවීමයි. තැතිගැන්මෙහි දී හෘදයාශ්‍රිත තැන්පත් සෙම සැලි ශබ්ද දෙමින් ගලයි. ළය සැලීම එයයි 'අභි, ධාතු ධාත්වත්ථ සංග්‍රහයෙහි දක්වනලදි).

495.

ජමති-ඉවසයි හෝ නොකඩවා භ්‍රමණය වෙයි. [ඛමති හෝ භමති යන්නෙහි රූපයකි.)

a) ජමා=පෘථුවිය. *b)* ධාතුමඤ්ජුසාවෙහි ජමු උදනෙ අනුව සලකනවිට. ජමති යනු තෙත් වෙයි යයි අරුත් දිය යුතුය. එයද වරද නොවේ.

495. A

ජමමති-පහත්කොට සලකයි. [ජමුහීළනෙ - මඤ්ජුසා-ජු+මං]

a) ජම්මී=යටත් ස්ත්‍රිය. (අධ්‍යාන ජා. 425)

496.

ජරති-දවයි. (ජර ඉන්ධෙ-මඤ්ජුසා)

a) ජාරිකා=අළු. (නිඝ. 41)

496 A

ජවති-ඉදිමෙයි. වෙන්කරයි. [ජු+අවති) [අඃක. 443. A ඛ]

a) ජව=මෘතශරීරය. ලාමක. *b)* ජවසිස=මිනිමළුව. (බු. සික්ඛා 78) *c)* ජවධාහික= මිනී දවන්නා. *d)* ජවදුස්ස=වර්ගයෙන් බොහෝ අඩු වස්ත්‍ර (අංගු. iii පිටු. 428) *e)* ජවසිත්ත= ඉතාංකුඩා (පිනිදිය කූප්පිය වැනි) භාජනයක්. *j)* ජවකම්ම=මළසිරුර ආදාහනය. *g)* ජම්වටී= මිනී ඇටය. h) ජවකුටි = සොහොනෙහි කිළිය. (බු. සික්ඛා 325) *i)* අනුවජවිකා=සුදුසු

j) ඡවි=(චර්මයට උඩින් සැදෙන) සිවිය. (සච්ඡවීනි මූලානි) k) ඡව= නිෂ්ප්‍රයෝජන. (ඡවස්ස දරුපන්නස්ස=පලක් නැති ලී පතුරු-චුල්ලවග්ග) l) ජල්ලි=(ඡව+අල්ලි) පොත්ත සට ඇලෙන පට්ටය. දියඹට්ටය. (ධ. අ. කථා ii) m) කටච්ඡු=(පිඩින් පිඩ ගන්නා) හැන්ද. (බරපුත්ත ජා. 386) n) උච්ඡු=(උ+ඡු=වෙන්වියයුතුබව ප්‍රකට) නොහොත් පුරුක් ඇති) උක් (අංක-72. 75 ද උච්ඡු බලන්න) o) සුවච්ඡවි=මනාසිවි ඇත්තෝ (අපදාන. පිටු 570) ම. නි. ii සඤ්ඡවි යයිද දක්නා ලැබේ.) p) ලිච්ඡවි=(බබලන සිවි ඇත්තෝ) ලිච්ඡවි ගෝත්‍රිකයෝ.

496. B

ඡලති—අත්අසුරකින් දක්වයි. පැකිලෙයි. [ඡු+අලති]

a) ඡල=ව්‍යාජය. පැකිලීම. (නිස. 1079)

497.

ඡාදෙති-(ආහාර) රුචිය උපදවයි. (සා+එති) (ඡන්දෙති. අංක.491]

a) සා දි. අස්සාදෙ ධාතුවෙන් ඡාදෙති සෑදී, පිණවයි. රුචිය උපදවයි. යන අර්ථ ගෙන දෙයි. b) කථංඡාදයති=කෙසේ පිණවන්නේද. (කෙසව ජා 346) c) ඡාදෙති= පිණවයි (මහා සුතසෝම ජා. 536) d) ඡාත= ඡාදිත) සාගින්න. ඉපදුනු ආහාර රුචිය ඇති බව (අනිච්ඡාතොස්මි ගාමණිචණ්ඩ ජා. 257) e) ජන්ඝක=ප්‍රත්‍යගිනයා. (මහා නි. පිටු 18) f) භත්තාඡාදෙති=ආහාර සප්පායං වෙයි (දීඝ) g) නිච්ඡාත=සාගිනි නැති. (පා ප. අ කථා පිටු 66) h) ඡාතක=බඩගිනි ඇති කාලය. සාගතය. i) ඡාතකකාලෙ=සාගතකාලයෙහි. j) පරිච්ඡාත=වියලි. (පරිච්ඡාතොදරත්තච-සද්ධම්මො පා.) k) අච්ඡාදෙති=(ආ+ඡා දෙති) පිළිගන්-වයි. (පා. පාලි පිටු. 26 දුස්සයුගෙන අච්ඡාදෙසි) l) භත්තච්ඡස්ස නච්ඡාදෙය්‍ය= ඔහුට බත නොරිසිවූ නම්. (දීඝ. 1 පිටු 188-ම. නි. 1 පිටු. 640) m) පටිච්ඡාදනීය=මස් රසය (මහවග පිටු. 536) n) අභිච්ඡන්නක=නයිහතු)

498.

ඡාදෙති-වසයි ආවරණය කරයි. (අංක. 490 A බලන්න]

a) උච්ඡාදෙති=(ගව වසා තිබෙන කුණු) ඉවත්කරයි. කුණු උරයි (සු. විලාසිනී) b) ඡදන=වහල. කෙශ. කොළ. b) පරිච්ඡද=වැස්ම. උඩ ඇඳුම. c) පරිච්ඡන්න= වසනලද d) පාරිච්ඡන්නක=වටේටම ආවරණය කරන. පරසතුමල් e) විච්ඡාදෙති=සඟවයි. f) වොච්ඡාදෙති=(වි+අව+ඡාදෙති) සම්පූර්ණයෙන් යටපත්කර තබයි (විභංග අටුවා) g) අච්ඡාදෙති= (වස්ත්‍ර) අඳියි. පුදයි. (දුස්ස යුගෙන අච්ඡාදෙසි—පා පාලි. පිටු. 26) h) අභිච්ඡාදෙති= (මගුලැතා ගේ ප්‍රාවරණය මෙන්) හොඳින් වසයි, කෙළෙසුන්ගෙන් වසයි. (අභිච්ඡන්න-මහා. නි. පිටු. 32) i) අභිනච්ඡාදෙති=(අභි+අච්ඡාදෙති) වටිනා වැස්මෙන් වසයි. (ථෙ. ගා)

(j ඡන්න=(ඡාදිත) කුඩිය h) තරච්ඡ=කුඩිය අල්ලන්නා හං (කොටිවිංගු) i) ඡන්ද= ඇඟං-වක්‍රය. (නිඝ. 1101) m) ඡාත්ත=(ගුරුවරයාගේ සෙවන ලබන හෙයින්) ශිෂ්‍යයා. ඡාත්‍රයා (ඡාතිබ්‍රහ්මචාරී=කුමාරි බ්‍රහ්මචාරි. උදය ජා. 458) n) ඡද=වැස්ම. *o*) පටිච්ඡද=නිලඇඳුම (සංකිච්ච ජා. 529) *p*) ඡදනිච්ඡිකා=උළු. *q*) තිච්ඡාදෙති=පොළයි. (ම. නි. 1 පිටු 544) *r*) සාසවඡාදන=කැම ඇඳිම. (ඛණ්ඩහාල ජා. 541) s) සඤ්ඡාදෙති=ඝනව වැසෙයි. (සඤ්-ඡන්න ලෝමෝ=ඝනව වැඩුණු ලොම් ඇත්තේ. (රොහණමිග ජා. 501) t) පච්ඡද හෝ පච්ඡාද=ඇඳිරිල්ල. (සපච්ඡද=ඇතිරිලි සහිත. අපදන. පිටු 300) (සේනපච්ඡාද— උදන) u) අභිච්ඡන්න=ජේසත. (මේහි අභිච්ඡන්න නොවේ)

498. A

ඡායති—සෙවනකරයි. (ඡාදනභාවං ආයති]

a) ඡායති=යනු වැසීම මනාව විසන්ත්‍රක්මෙන් වෙයි යනුයි. *b*) ඡායා=සෙවනැල්ල. *c*) පච්ඡායා=සෙවන. *d*) පච්ඡා=සෙවනැලත් පසුභාගය. පසුව. *e*) පච්ඡිම=බටහිර.

499.

ඡින්දති-වෙන්කරයි. කපයි. (ඡු+ඉන්දති]

a) අච්ඡින්දති=(ආ+ඡින්දති) කොල්ලකයි. (පරිවාර පා. පිටු 42-චූල්ලධම්මපාල ජා. 348) *b*) අච්ඡෙච්ඡ=කැපුවේය. c) උච්ඡින්දති=උදුරා දමයි (කිලෙසොච්ඡින්න) *d*) පරිච්ඡින්දති= පිරිසිඳියි. (පරිච්ඡ—පූර්වක්‍රියා) අංක. 118 ද බලන්න) *e*) විච්ඡින්දති=වළක්වයි කපා හරියි (කාංපර විච්ඡින්දනායචානිරස්සති=අන්පයන් විසින් වෙන කරනු ලැබීමෙන් කෙසේ දුරලයිද මහා නි. පිටු. 106), *f*) සඤ්ඡින්දති=කපයි. නසයි. (අපදන පිටු. 614) *g*) සමුච්ඡින්දති= මුලින්ම උදුරයි (අසමුච්ඡින්න ම. නි. 1 පිටු 254) *h*) ඡේදෙති-(අංක. 506 A බලන්න *i*) ආමකච්ඡින්න=අමුවෙන් කඩනලද. (ම. නි. 1 පිටු. 192) *j*) අබ්බොච්ඡින්දති=(අ+වි +අවඡින්දති) නොකඩවා පවත්වයි (අපදන පිටු. 158) k) උපච්ඡින්දති=සිඳ දමයි. (උපච්ඡින්නන්තා. මහා. නි. පිටු 294) (කුක්කුච්චං උපච්ඡින්දති=මහා. නි. පිටු 710) *l*) ඔච්ඡින්දති=කපා ගොඩකරයි. (මග්ගං ඔච්ඡින්දති=මාර්ගය අහුරයි. සතපත්ත ජා) *m*) ඡේජ්ජ=කැපියහැකි (ඡිජ්ජති=යටතේද බලන්න) *n*) ඡින්නභත්තො = බත් නොලද්දේ o) ඡින්නිකා=කපටි ස්ත්‍රිය. (ජා) *p*) ඡින්නාස=බලාපොරොත්තු රහිත තැනැත්තේ. *q*) පරිච්ඡින්දති=සම්පූර්ණයෙන් කපා අහක් කරයි.

500.

ඡිජ්ජති-සිඳෙයි කොටකෙරෙයි. (අංක. 499 ක. කාරක)

a) පච්ඡිජ්ජති=සිඳෙයි. කොටට කැපෙයි. *b*) උප්පච්ඡිජ්ජති=සිඳෙයි. අඩුවෙයි. c) වොච්ඡිජ් ජති=(වි+අව+ඡිජ්ජති) කපාහැරෙයි *d*) ඡේජ්ජ=කැපියයුතු (අවෙජ්ජානං-ප. ප. අ. කථා පිටු 49 *e*) උච්ඡිජ්ජති=සිඳෙයි. නැසෙයි. (මනි. 1 පිටු. 342) (දසරථ ජා 461)

f) කංඛච්ඡිද=සැක නසන.

501.

ඡිද්දෙති-හිල්කරයි. (ඡිද්දෙ තු රන්ධ කරණෙ) (ඡිද්දං+එති]

a) විච්ඡිද්දෙති=හැමතැනම සිල් ඇතිකරයි. (විච්ඡිද්දකසඤ්ඤාභාවෙති= (මළසිරුරෙහි) හැම තැන සිදුරු ඇතිවීයයි යන සංඥාව වඩයි. අංගු. 1 පිටු. 36) *b)* අවච්ඡිද්දෙති= ඔප්ලි-සට සිද්කරයි. (අවච්ඡිද්ද=ධ අ. කථා.) *c)* ඡින්නළු=(ඡිද්දළු) සිළු *d)* තාලච්ඡිග්ගල= යතුරු සිල *e)* ඡිද්ද හෝ ඡිද්දක=සිදු. *f)* ඡිද්ද මණිබලික ඡිවාන්ත=සිදුරුවුව අර්ධමෝසම (මහාබෝධිවංශ)

504.

ඡුපති-ස්පර්ශ කරයි. (ඡප+එස්සෙ] (ඡු+අපෙති]

a) ඡුපෙති=ස්පර්ශකරවයි. තබ්බවයි. *b)* අවිඡුපෙති=යොදු සවිකරයි. (අග්ගලං අවිඡුපෙති අගුල දමයි—චව්ටකතෙ මුඛෙ අවිඡුපන්තං අංග ජාතං පවෙසෙති, ආපත්ති දුක්කටස්ස පරිවාර. පා පිටු. 33) *c)* යන්තුනාභං අන්ගළං ඡවිඡුපෙයය=යම්ගෙයකින් අණිඩයක් දමන්නේද. (මහවග පිටු. 712) *d)* ඡෙප්පා=තනුව (ඡෙප්පම්පි චාලෙසි පං. පාලි .පිටු 50) *e)* කෙස සණ්ඨානං ඡුපිඣ රිගු ඡන්ති=කෙස්වැනි දෙයක් අතට හෝ කටට අසුවී පිළිකුල් කෙරෙති. (වි. ම. 606)

505.

ඡුහති-කාරං දමයි. (ඡු+භා]

a) නිච්ඡුහති=එපිට විසිකරයි. (වරියාපිටක) *b)* විහාරා නිච්ඡුභනෙ—බු. සික්ඛා 132 *c)* නිච්ඡුභති=කාරදමයි. *d)* උපච්ඡුභති=එවන විසිකරයි. (ගොඝාතකො ලොහිත මක්ඛිකං අට්ඨිකංකලං කුක්කුරං උපච්ඡුභෙයය—ම. නි. ii පිටු 21) *d)* ඡුද්ධ=(ඡුඩිත) ඉවතදමන ලද. අංක. 490 වෙදි බලුන්ත) *e)* නිච්ඡුද්ධ=ඉවතදමන ලද. (මි. ප)

506.

ඡුරති-ඉරිදුවමින් ඉසෙයි [ඡර සෙකෙ]

a) විච්ඡුරති=ඉසෙයි. (විච්ඡුරිත=සකුරුව ඉසී ආලෙපවිතදද—විච්ඡුරිත=යනු උල්ලිත්තයයි කිඹන බැවින් ද්‍රව්‍ය ගානවිය යුතුය *b)* ඡුරිකා=රුධිර සිඤ්චනය වනසේ දැනිම. පිණිස බොහෝ මුම්හත් ශණනක් හා ඒ මුවහත් තුඩු සියල්ල අග එකතුවනසේ සාදන්ලද කිරිච්චිය. සිරිය (මයා කපි ජා. 407)

506. A

ඡේදෙති-කපා වෙන්කරයි.

a) ඡේත්තසිඛ=කැපිදෙහුණු. b) අච්ඡේදෙති=කපාහරියි. (කම්ලාච්ඡෙදකා පරි. පා. ද 35) c) උපච්ඡේදෙති=විලක්වයි. ඉවත්කරයි. (ආහාරූපච්ඡේදය-ම. නි. 1 පිටු 580 පාණූප-ච්ඡේද=මරණය. ම. නි. 1 පිටු 766) d) උච්ඡේද දිට්ඨි=ආත්මය පඤ්චගුනයන්ගෙන් දිවිකෙලවරදී නීමාවටම වෙන්වෙයි. යන ඇදහිම. e) ඡේත=(මනුෂ්‍ය සමාජයෙන් වෙන්ව විසන) වැදිවර්ගයක්. මොවුන්ට කොලදිඩියා යයි ව්‍යවහාර වී තිබෙන්නේ සතුන් මරාම පමණක් දිවිරකින ගම්කිට්ටුව විසු වැදි සමූහයක් නිසා. විශුද්ධය-ජේය 'චෙත' යයි මෙරට නාව ශුද්ධියේ යෙදී තිබේ. සං 1 පිටු. 354—ගිරිදුග්ගචරං ඡේතං අප්පපඤ්ඤං අචෙතසං) b) පරිච්ඡේද=කොටස. g) විච්ඡේදෙති=කපා හරියි. (චන්දකින්නර ජා. 485) (අච්ඡිච්ඡේද=නොසිඳ පැවැත්ම. වි. ම. පිටු 86) h) පච්ඡේදෙති=කඩාහරියි. (සු. විලාසිනි) (ඡේතා=කපන්නා. j) ඡේද=හානිය පාඩුව. (අම්හාකං බහුං ඡේදෙ භවිස්සති — කාක) ජා. 140)

509.

ජක්ඛති } – කෝක් සිනහ වෙයි.
ජග්ඝති }

a) සංජග්ඝති=මහසිනාවෙයි. (වි. ම. පිටු 132) b) අනුජග්ඝති=සිනහවට ලක්කරයි අංගු iii පිටු. 354) උපජග්ඝති=පැත්තක සිට නොපෙණෙනසේ. සිනහවෙයි. d) උජ්ජ-ග්ඝති=හිරිහැර පිණිස සිනහවෙයි. (ප. ප.. අ. කථා . පිටු 79-පරිවාර පා පිටු. 32) e) පජග්ඝති=සිනහව යොමුකරවයි. f) අනුපජ්ජග්ඝති=(අනු+පජ්ජග්ඝති) තව අය අනුව හිරිහැර සිනහදෙයි. (සචායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්හං පුට්ඨො සමානො අභිහරති, අභිමද්දති, අනුපජ්ජග්ඝති, ඛලිතං ගණ්හාති—සො පුග්ගලො අකච්ඡො=ඉදින් මහණනි, යම් පුද්ගලයෙක් පිළිවිසීමක් ලත් මාත්‍රයෙන් ඔබිනොබින් කරුණු එලවා බාධාකෙරේද කථාව මැඩපියාද, මහාහාස්‍ය ඇතිකෙරේද. කවින් ලිස්සාගිය දෙයක් පසුපසු යේද, ඔහු කථානොකළ යුත්තෙක් වේ. අංගු. iii පිටු. 354) g) ජග්ඝනා=සිනාව

510·

ජග්ගති-පොෂ්‍ය දෙයි. නිදිවර්ජිත කරයි. [ජාගනං ගමෙති)

a) පටිජග්ගති=පොෂණය කරයි. නිදිවරයි. මිහා නි. පිටු. 520) b) ජග්ගානසංකො—නයි ගෙමි සොප්තුං=නිදිවරන්නෙම්ද සැකනොකරමි-නිදනවද භග නොවෙමි. (සං 1 පිටු 202) c) ජගති=පිළිදගුම්. (අපදන පිටු. 386) d) ජද්ධුං=(ජග්ගුං) පොෂ්‍ය ලබන්ට e) අජද්ධුක=නිරෝජ ආහාරය. (ම. නි. 1 පිටු. 580) f) අජද්ධුමාරි=නිරාහාරව මැරෙන (මහාජනක ජා. 538) g) ජග්ගන්ත=නිදිවරන-(ව්‍යංගාර්ථ) පමානොවන. (ජාගර ජා.)

513.

ජජ්ජරති-දිරායයි. (ජරති බලන්න)

a) ජජ්ජරිතාහොන්ති (ධ. අ. කථා)

514.

ජටති-එකට ආදා රැස්කරයි.

a) ජටා=හිස්වෙණිම. අවුල. *b*) ජතු=(ජටු) ලාකඩ *c*) ජට=මිට, (අංක. 1401. E බ.) d) ජන්තු=උරහිස (ථුස ජා.) (දක්ඛිණ ජන්තු=දකුණු දසරැව—චුල්ලපදුම ජා 193) e) ජාල=(ජාවිත) දැල. *f*) ජාලක්ඛික=දැල් ඇස් නොහොත් සිල්. *g*) නිජ්ජට = බැම්මෙන් හෝ මුදෙන් මිදුණු. (මහිලාමුඛ ජා. 70) *h*) විජටෙති=අවුල බේරයි. (ආතාපි නිපකො භික්ඛු-සො ඉමං විජටයෙ ජටං) *i*) ජාලක=කුඩා දැල. දළුව. *j*) ජාලුක=සාලුව. k) ජාලිනී=තෘෂ්ණාව. (තිස. 165) k) ජතුක=(ජටුක=ඇලෙන ගතිය ඇති හෝ ලාකඩ ගතිය ඇති) වවුලා. (තිස 627) *l*) ජාලිකා=දැලක් වැනි සන්නාහය. (මි. ප) m) ජලුකා= කුඩැල්ලා

515.

ජනති-උපදියි.

a) ජන=ජනයා *b*) විජන=මිනිසුන් නැති. *c*) සංජනති=උපදියි. d) ජනයති, ජඤ්ඤති ඊළඟ අංකයෙන් බලන්න.

516.

ජනයති
ජඤ්ඤති }- උපදවයි.
ජනෙති

a) ජනෙත්ති=මව්. *b*) සඤ්ජනෙති=උපදවයි. c) සඤ්ජනෙතු=උපදවන්නා. ජනක- එම) (ජනක=පියා) *d*) අභිජනෙති=උසස්ලෙස උපදවයි. (චතුත්ථජ්ඣානං අභිජනෙත්වා) *e*) ජනිත්ත=උපන් ස්ථානය *f*) සමුපජනෙති=උපදවා ගනියි. *g*) ජන්තු=සත්වයා. ප්‍රාණ වර්ගයක් h) ජනනී=මව් i) ආජඤ්ඤ=(අසුන් පිළිබඳව) මැනවින් බෝකරනලද. k) බාහුජඤ්ඤ=(බහු+ජන) බොහෝ දෙනා පිළිබඳ. *l*) ජඤ්ඤ=උසස් කුලෝත්පත්තිය ඇති. *m*) ජඤ්ඤජඤ්ඤ=සිගාවතුවූව (ම. නි. 1 පිටු. 63) n) ජනිඤ්ඤ= (ජන+ඤ) වෙහෙස දනනා තැන. දණ්ඩිස. *o*) ජනවාද=නුගුණකිම. (ජනවාද පාවාදපි තිස 123)

517.

ජපති-සිතයි. ජපකරයි.

a) පරිජපති=ජපකරයි. (මි. ප) *b*) උපජපති=භෙදකිරීමට කොඳුරා කියයි. (උපජාප= භෙදය. තිඝ. 338)

518.

ජප්පති-යාචඤා කීම් කියයි. කොඳුරයි. ආශාකරයි.

a) අභිජප්පති=යාචඤාකරයි. (මහා. නි. පිටු 190) *b*) උපකණ්ණජප්ප=කණට කොඳුරන්න *c*) පජප්පති=පතයි. (බුද්ද සික්‍ඛා 451) *d*) ජප්පා=ආශාව. (පජප්පා=එම) *e*) ජප්පනා= ආශාව, ලොභය පිණිස කථා. *f*) දුන්නිජ්ජෙහි=ස්තුති විරහිතයෙන (බොධිවංශ)

519.

ජම්භති-(ශරීරයෙහි) මැලිඅරියි. ජභිගත්ත විනාමෙ]

a) විජම්භති=මැලිහරියි. විජෘම්භමාණවෙයි. වික්‍රමගතිය පෙන්වයි. (සීහවිජම්භිතෙන-එක පණ්ණ ජා. 149) *b*) සජම්භරිං අංකසු=වෙහෙසෙව්වාහුය. (දීඝ. පිටු. 414) (සඤ්ජම්භරිං- අංගු iii පිටු. 334) *c*) විජම්භිකා=නින්දෙන් නැගිටින්ට පෙර ඇඹුම්. දිගහැරුම්. *b*) අභිජම්භා=ඇඹුම් බහුලවූ. *e*) සීහො භික්ඛවෙ ආසයා නික්ඛමිත්වා විජම්භති. විජම්භිත්වා සමන්තා චතුද්දිසා අනුවිලොකෙති. *f*) ජම්භෙති=මෛථුනයට පොළඹවයි.

521.

ජම්මති—අපරීක්‍ෂාකාරීව ක්‍රියාකෙරෙයි. [අංක. 531)

a) ජම්ම=අපරික්‍ෂාකාරි තැනැත්තා. (අසමික්ඛකාරි ජම්මො) අධමයා (අම්බ ජා. 474)

522.

ජයති-දිනයී. (ජෙති ද වේ වෙනම බලන්න. [ජි+අයති)

a) විජයති=දිනයි *b*) විජය=දිනීම. අාක්‍රමණය. *c*) අජෙය්‍ය=දිනිය නොහැකි. *d*) අපජයති= පරදවයි. *e*) ජිතං අපජිතං කයිරා=දිනනලද්ද පරදවන ලද්ද කලයුතුය. *f*) අභිවිජයති= ජයගනියි. g) අවජයති=පරදවයි. *h*) ජාපයති=හෝ ජාපෙති=දිනවයි. *i*) පරිජයති= සම්පූර්ණයෙන් දිනයි. J) පරාජයති=පරදියි. k) පාරාජිකා=පරදින මාර්ග. l) විනිජ් ජිත=නොපරදිනලද.

523.

ජරති—මෝරයි. වයස වැඩිවෙයි [ජු+අරති)

a) ජරා)=වයසගතවී බව. *b*) ජජ්ජරිත=ජ්වර ඇතිකර කාහෙතු. (මහා. නි. පිටු 526) c) ජජ්ජරති=(අංක. 513 A) ජරාව හෝ දිරීම ඇතිකරවයි. *d*) ජර=ජ්වර රෝගය (තරුණවිය වුවද එම රෝගයෙන් වෘද්ධ ජීර්ණ ස්වරූපයක් දෙයි. (අංක. 525 බ) e) ජිණ්ණ හෝ ජිණ්ණක=වයස්ගතව දිරූ තැනැත්තේ. (ජිණ්ණකං ගත යොබ්බනං) *f*) නිජ්ජරෙති=නසයි. දිරවයි. (දුක්ඛං නිජ්ජරෙතබ්බං) *g*) නිජ්ජරාවිසුද්ධි=දුක් නැතිකිරීමේ විසුද්ධිය (අංගු iii පිටු. 390—සික්ඛාපද සමාදාන විසුද්ධි, ඛානුප්පාදන විසුද්ධි, විමුත්ති ඤාණ සච්ඡිකරණ විසුද්ධි) h) අරඤ්ජර (වනා නැසෙන හෝ හරහට පිපිරෙන) මහා සැළිය. (නිස 443-මඩසෙවෙල් දෙපැත්තට හෝ හරහට ගැවුණු යන අර්ථවත් අරඤ්ජර ශබ්දය පණ්ස අංක. 25 බලන්න)

524·

ජලති-බබලයි දිලෙයි. (ජු+අලති)

a) ජර=(ජල) ජ්වර රෝගය. (අංක. 523 ට ද මෙය යොදා ඇත) *b*) අභිජ්ජලති=ඉතා දිලිසෙයි. *c*) උජ්ජලති=රශ්මිය පිටවෙයි. දිලිසීම පැතිරෙයි. *d*) අභිහුජ්ජලති=මන්ත්‍ර බල යෙන් ගිනිදැල් මුවින් පිටකරයි. (දීඝ. 1 පිටු 18) e) ජල=වතුර. *f*) ජල්ල=තෙත කුණු. දූලි g) කජ්ජල=ලාම්පු දැල්ල· දුමෙහි දුමුළු. h) පජ්ජලති=ගිනිදිලිසෙන අඟුරු වැඩිකරයි. i) සමුජ්ජලති=එක්ව දිලිසෙයි. j) ජලොපිකා හෝ ජලූපිකා හෝ ජලූකා=(ජලෙ උපෙනිති) කූඩැල්ලා k) ජාලෙති=දල්වයි. l) ජලා=දැල්ල *m*) දද්දලති=(ජජ්ජලති) දිලිසෙයි. (දද්දල්ලමානා අධඃංසු) n) ජන්තඝර=(ජලිත+ඝර) ගිනිහල් ගෙය. (අංක 564 බ) o) ජලාබු=(ජල+අාපු=ජලය පැතිරෙන අර්ථයෙන්) වැදැමහ. ගර්භාසය. (නිස 238 *p*) කණ්ණජලූකා=කන්වැයා (නිඝ. 605) *q*) ජලපුන්ති=නක්ෂබල්ලා. (අංක. 1543 බලා දැනගන්න) r) කිඤ්ජක්ඛ=(කිඤ්ජ ෲක=අතිශයින් සිහින්ව බබලන) කෙසුරු (තින්ථ ජා 70—අලම්බුසා ජා. 532)

525

ජවති—දුවයි. (ධාවති ආඛ්‍යාතයට පෙර පැවති ආඛ්‍යාතයයි]

a) ජවන=දුවන. (අංක. 1164 බලන්න) (ජවන පඤ්ඤ=ශීඝ්‍රප්‍රඥව. *b*) අනුජවති = අනුව දුවයි. සංතයනය වෙයි. c) උජ්ජවති=උඩුගංයයි. උඩුඅතට වේගය දෙයි. (චු. වග්ග) d) ඔජවති හෝ අවජවති=යටිගං යයි. *e*) උජු=සෘජු (අංක, 27. *A* බලන්න) *f*) කථොජ්ජ=(කථා+උජ්ජව) උජාරු කථා කලහ. (මහා නි. පිටු. 224) *g*) අාජවා=තණ්හාව (අාජවා වුච්චති තණ්හා-මහා නි. පිටු 602) *h*) පඤ්ඤා ජවාපෙති=ප්‍රඥාව මෙහෙයවයි. (චූලහංස ජා. 502) *i*) ජර=(ජු+වර) වේගවත්බව වලකන්නේ. ජ්වර රෝගය. (අංක. 523 බ)

526·

ජසති }
ජසෙති } – තැළෙයි. බිඳෙයි. [ජස වූ. භූ තාළනෙ හිංසනෙ]

a) සම්පජ්ජසති=(සං+ප+ජසති) බිඳියයි. නොහෙළිදුදෙයි *b)* න සම්පජ්ජසිං = නොබිඳුණු සිරුර ඇත්තේ වෙමි. (මහා කපි ජා. 515)

528. A

ජහති }
ජහාති } – අත්හරියි.

a) සිරියා අජහිතො හොති=ශ්‍රී කාන්තාව විසින් අත්නොහරින ලද්දේ වේ. තේමිය ජා. 537) *b)* විජහති=අත්හරියි. *e)* විහාති=අත්හරියි· (විහිත, විත=අත්හරින ලද විත දෙස d) විහ=අහස. (විහංගම=පක්ෂියා) e) අවිහ=එනම් බඹලොව. *f)* විහෙති=අත්හරිනුලැබේ *g)* විහාහොති=අත්හැරියා වේ. h) විහායස=ආකාශ. (වෙහායස) *i)* විජහාති=රකියි. (භාෂ්‍යාර්ථ වි.) (තක්කල ජා. 440) *j)* විජහති=හරියි. (මහාජනක ජා. 538) k) අපජහති= අත්නොහරියි. *l)* විප්පජහති=සම්පූර්ණයෙන් අත්හරියි. (චූල්ලසෙට්ඨි ජා.) (මෙථුනංවිප්පජහෙ-මහා නි. පිටු 520) *m)* උජ්ජහති=අත්හරියි. සිඳියි (මාතානුසයමුජ්ජහං- ථෙ. ගාථා) n) ජංගල=(ජහ+ගල=ගලනාය ජනිත ඝණිහමාලුකතා භූමි) උඩ සේදීගොස් ඉතිරි තද පොළව (භූභාගෙ එද්ධලූඛම්හි-නි.ස. 184) මතුපිට හැසිරෙන (ම. නි 1 පිටු 448) *o)* උජ්ජංගල=තද පොළව. (අතිවිය එද්ධභූමි-පෙතවත්ථු අ) (උජ්ජංගලෙ යථා ඛෙත්තෙ බීජං බහුකම්පි රොපිතං) p) ජහිතිකා=අත්හැර දමනලද ස්ත්‍රිය. (නිග්‍රොධ මිග ජා 12) *q)* ජානි=(ජහානි) පිරිහීම. (නි.ස. 737) *r)* මහාජානි ම. නි 1 පිටු 412) s) වධෙන වා බන්ධනෙන වා ජානියා වා-අංගු iii පිටු. 358) t) ඔජහාති=හැරයයි. u) විහීන= අත්හරිනලද. (අංක. 1624 සසඳ ගණන) v) විහි=(විපුරන ලද්ද හෝ විපුරනු ලබන) වී (අභික් නිරුක්ති අංක. 95, 1627 m 1628 බ.) *w)* ජහෙති= (ජහාපෙති—9 අක්ෂරයද බ) ධනයෙන් වෙන්කරයි. (හත්ථුංවා බන්ධිතුංවා ජාපෙතුංවා පහොති - අංගු. iii පිටු. 448)

529.

ජාගරති-(ජා+කරොති-ජාගරොති) නිදිවර්ජිත කරයි.

a) අංගුත්තර තික නිපාතයෙහි පැරණි පිටපත්හි ජාගරොන්ති යයි මේ ආඛ්‍යාතය දක්නා ලැබේ. නව ශුද්ධියේ ජාගරන්ති යයි ලියා තිබේ. ජාගරන්ත යන පදය අති සුලභ හෙයින් ආඛ්‍යාතය 'ජාගරති' ම පමණක් යයි නිගමනයකට හැකිවේ. *b)* ජාගරන්ත=

නොහැඳින (දිසා ජානාතිනො රත්ති) c) ජානපිය=නොහැඳිනීම. d) සම්ජානනති=ශිල්පශිල්ප--ත්‍රිය ඉටා කාලයිමාව ඉක්මවනතුරුම නොහැඳිනි. (අංගු. iii පිටු 260) e) ජානර= නොහැඳීමට හේතු. (ප්‍රඥා, විශයි, ස්මෘති, සමාධි, ප්‍රඥා ඇත ජන-ඉන්ද්‍රියන් ජ ගරිය සුත්ත)

530·

ජානාති-දනීයි. (ඤා අවබොධනෙ මඤ්ජූසා]

b) අවජානාති=අවමන්කරයි. (පරඤ්ච මවජානාති) h) සම්ජානාති=පෝරොන්දුවෙයි පිළිගනියි අඤ්ඤපටිඤ්ඤය — ම නි. ii පිටු 236) නිර්භයව ප්‍රකාශ කරයි ම නි 1 පිටු 174) c) විජානාති=පැහැදිලිව තේරුම් ගනියි. (ගම්භීරං
වාචාය වාචං දුබ්බිජානං සුදුබ්බුධං—දුබ්බිජාන=පැහැදිලිකර ගැනීම අමාරු—සං 1 පිටු 64) d) විඤ්ඤෙය්‍ය=හොඳින් දැනගතයුතු. (සුවිඤ්ඤෙය්‍ය) e) ජඤ්ඤති=දනියි. (අංක. 516 ජඤ්ඤ යන්නෙන් වෙන්කොට තේරුම් ගන්න) f) පජානාති=නිවැරදිව දනියි. (පජානනධෙත්ත පඤ්ඤා යන්නෙන් පජානාති යනු වටහාගතහැකිය. නිවැරදි අවබොධය හා භාවිතය එක්ව සැලකීම පජානන වේ). (එකායනො අයං භික්ඛවෙ මග්ගො—ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය—මහා නි. පිටු 398) g) සම්පජානාති=ආත්මාර්ථයක් උදෙසා දනියි. (සම්පජාන මුසා=දැන දැන අවශ්‍ය ආත්මාර්ථයක් නිසා කියන බොරුව-මගා නි. පිටු 364) h) අනුජානාති=අනුමතකරයි. අනුදනියි. (අනුඤ්ඤාත=අනුදන්නාලද i) අභ්‍යනුජානාති=(අභි+ අනුජානාති) අනුමතය පාදන්ම දෙයි. නොවැරදවීම පිණිස අනුමතයදෙයි. (සබ්බො ලො- කො බ්‍රාහ්මණානං එතදබ්භනුජානාති—මනි ii පිටු 286) j) අභිජානාති=ස්ථිරවම දනියි හොඳටම මතක්වෙයි. (අභිජානාමි ඛ්වාහං එවරූපං වාචං භාසිතං-සං 1 පිටු 250) (නාභිජානාමි නෙකසිං=ඔබ කාමිකර්මය තේරුම් ගැනීම අපහසුය—කසිභාරද්වාජ සූත්ත
k) ආජානාති=අන් අදහස් පහසුවෙන් දැනගනියි. (ආජානිය=හැඟිම දතහැකි-ආජඤ්ඤ අශ්ව=ස්වාමියාගේ අදහස් දන්නා අශ්වයා—විඤ්ඤූ පුරිසො භාසිතස්ස අත්ථං ආජානාති— ම නි. 1 පිටු. 694) l) ඤාත්ත=දන්නාලද. බුද්ධිය. ශිල්පය. (ධ. පද 72) පෙණෙන දුර හෝ සමීපය. (නිඝ 680) n) ඤාත්නති=ඉවවැටෙයි. (සාම ජා. 539) m) ඤප්ති= දැන්වීම. ප්‍රකාශනය. o) ජණ්ණු=ජන්නු=දණහිස තැන) දණ (අංක. 516 ද බලන්න) p) සඤ්ජානාති=අදුනයි. q) ඤත්තඣාපන්න=ප්‍රකටවූයේ. (ම නි 1 පිටු. 746) r) පටි- ඤ්ඤා=පොරොන්දුව. s) සමණපටිඤ්ඤා=ශ්‍රමණයයි හඟවන්නා. (අංගු. පිටු. 208) t) පටිඤ් ඤාතකරණ=ඇවැත්දෙසීම පෙනවා ධිකරණයක්සඳහා ලැබීම. (අංගු. iii පිටු. 192) u) සමනුජානාති අනුදනීම භාරගනියි. (සමනුඤ්ඤා ආයසි= ගිවිස්සෙම විම—පාණිය ජා. 459) v) උපජානාති= ශංව දනියි. (අංගු ii පිටු 100) w) පරිජානාති=පිරිසිද දනියි. (ඛෙධ ඉච්ජං පරිජා- නන්ති. සං 1 පිටු 84) x) පටිවිජානාති=නැවත පැහැදිලිකරදෙයි. නොහොත් වර දවා දන්දෙන නිවරද කොට පෙන්වා දෙයි. (පාරාජිකා පාලි පිටු. 328 තෙන බොපන සමයෙ -න... ....පාවාරොති. දක්වා බලන්න).

530.

ජායති–උපදියි.

a) **සඤ්ජායති**=හටගනියි. එක්ව උපදියි. *b)* පච්චාජායති=නැවත උපදියි. (අංගු. iv පිටු 388) අභිජාතව උපදියි. (අංගු *iv* පිටු. 162) c) අනුජායති=(දෙමව්පියන්ගේ සංස්කෘතියට) අනුව උපදියි. (අභිජාත, අවජාත සමඟ තේරුම් ගන්න) d) සුජාත=නිවැරදි උපතක් ඇතුව හෝ මනාව සැදුණු අංගප්‍රත්‍යංග ඇතුව හෝ උපන් *e)* සොජච්ච= (සුජාතාව) හොඳ උත්පත්තියක් ඇතිබව. *f)* අභිජායති=(පරිසරයට එඩ) උසස් උපදීමක් ලබයි *g)* ජාති=ඉපදීම h) සජාති=සමාන ඉපදීම ඇති නොහොත් එකම ජාතියට අයිති i) ජායා=(ඉපදීම දෙන්නී) භාර්යාව. *j)* භාතුජායිකා=(සහෝදරයාගේ භාර්යාව) බෑණා යෝ (මය්හක ජා. 390) k) ජායිකා=භාර්යාව. *l)* ජානී=එම. *m)* විජායති=වදයි. ප්‍රසූත කරයි *n)* උපවිජායති=වැදීම ළංවෙයි. විලිදමයි. o) උපවිජඤ්ඤා=වැදීම ළංවූ. (දාඨාවංශ 3 38) p) ජච්චා=(ජාති+ආ) ජාතිය නිසා (නිමි. ජා 540) *q)* දුජ්ජච්චා=නපුරු ජාතිය හේතුවෙන්. r) ඉත්තර ජච්ච=අඩු ඉපදීමක් ඇති s) පජා=(පකස්සෙන ජායතීති) ප්‍රජාව t) පජායති=ප්‍රකර්ෂයෙන් උපදියි u) පජාපති=(ප්‍රජාව අයිතිකාරයා) මාර දිව්‍යපුත්‍රයා. (පජාපතිස්ස පජාපතිත්තෙන අනනුභූතං—ම නි. 1 පිටු. 770) v) දිජ=පක්ෂි· බමුණු. w) ජාතු=(ජායතු) නොවැරදීම. (න ජාතු=කොහෙත්ම නොවේ.) (මේම ජායති යනු පිළිගනියි හෝ පිළිගතයුතුයි. යන අර්ථයක් පෙනේ) x) ගාවො තස්ස පජායන්ති=ගවයෝ ඔහුට ඵලදෙති. *y)* සපජාපති=භාර්යාව සහිත. s) දම්පති=(ජායා+පති=ජම්පති) භාර්යාව සහ පුරුෂයා, 1) ජම්ම=(ජා+ම) භෞතිකත්වය පමණක් ඇත්තේ—මනෝවිඥානය පමණක් ඇත්තේ-මනොවිඥානය නැත්තේ. (අංක 521. බ) හීනයා (නිස 501) 2) ජාගු=(ජායනං ගච්ඡතීති); ඉපදීමට ගන්නා (මහා නිද්දෙශයෙහි සත්තො, නරො, මානවො, පොසො, පුග්ගලො, ජීවො, ජාගු, ජන්තු, ඉන්දගු, හින්දගු, මනුජො බලා නියම අදහස් වෙන වෙනම විමසන්න) 3) ජලො=(ජාතිභාව මත්තං ලෙතිති) උත්පත්තියෙහි තිබූ ගතිය පමණක් ක්‍රියාකෙරේනුයි ජලනම් වේ. ජඩ.

532.

ජලෙති–දල්වයි. පෙණෙනසේ වසාතබයි.

a) ජාලා=දැල්ල. *b)* නිජ්ජාලෙති=නිවයි. *c)* ජාලුක=සංලුව. d) ජල්ල=දලි (කාළ ජල්ලිකා=කළු දලි. අංගු iii පිටු. 452) e) රජොජල්ල=ධූලිදැල්ල. (අපදාන පිටු. 564) *f)* ජල්ල=කරනැවැමියාට ද නමි. (විධුර ජා.) g) අජ්ඣත්තමෙව ජලයාමි ජොතිං=අධ්‍යාත්මයෙන්ම නොමඟහැර තමාතුළම ඥානාග්නිය දල්වමි. (සං 1 පිටු 302)

533.

ජිගිංසති-[හර+ස—ගිංස-ගිගිංස-ජිගිංසති) දිනනු කැමතිවෙයි

a) විජිගිංසති=විජයෙන් දිනනු කැමතිවේ. *b*) නිජිගිංසති=ලාභයෙන් ලාභය ගනු කැමතිවෙයි. (නිජිගිංසනතා—මහා නි. පිටු. 704) e) අභිජිගිංසති=යටත්කරනු කැමති වෙයි. දිනනු කැමතිවෙයි. *d*) (ජි+ඉසු) යන්නෙන්ද ජිගිංසති සෑදුණුබවක් දක්විය හැකිය. නමුත් (හර+ස) ආදී සිද්ධිය ආයුර්වාග්ව්‍යවහාරයට එකඟය.

534.

ජිගුච්ඡති-(ගුප-ගුච්ඡති යනු බලන්න)

a) දිගුච්ඡති කියාද සිටි.

535.

ජිඝච්ඡති-(ඝසති යනු බලන්න)

a) අභිජිඝච්ඡති=බොහෝ සාගිනි වෙයි. (පෙ. ව. අ. කථා) *b*) ජිඝච්ඡා=සාගින්න

536.

ජිනාති-දිනයි.

a) ජින=ශාක්‍යමුනි. *b*) නිජ්ජන=නොදිනනලද. *c*) අභිජිනාති=දිනයි. (විධුර ජා. 544) *d*) අභිවිජිනාති=ජයගනියි. (සංගාමං අභිවිජිනිත්වා—අංගු. iii පිටු. 204) e) ඔජිනාති=යටත්කරයි. (තෙමිය ජා.) *f*) විජිනාති=දිනයි. (ම නි. 1 පිටු. 594) *g*) පරාජිනාති=පැරදෙයි. (ම. නි 1 පිටු. 594)

538.

ජියති-ස්වාභාවික ප්‍රමාණය ගෙවෙයි. (ජා+ජයති)

a) අජෙය්‍ය=නොගෙවෙන. සදාතන. *b*) අවජීයති=ගෙවීයයි *b*) ජින=ගෙවෙන ලද, පිරිහුණු (සුධා භොජන ජා. 534) *d*) පරිජීයති=සම්පූර්ණයෙන් ගෙවීයයි. (පරිජින) *e*) විජියති=නොමියයි (විජින) *f*) සචෙ ලොකෙ නජීයති=ඔහු ඒකාන්තයෙන්ම මෙලොව නොපිරිහෙයි. (මහා නි. පිටු. 610) *g*) කිඤ්චි පරිජීයති සම්බම්භිච්චං—සං 1 පිටු. 332 *h*) ජ්‍යා=ඇදීයන. සිහින් බවට පැමිණෙන. (ධනුජ්‍යා=දුනුදිය)

539.

ජීරති-[ජා+ජරති—ජර බෙෂප] දිරයි.

a) පරිජීරති=හාත්පසින්ම දිරයි. (පරිජිණ්ණා මිදං රූපං) *b*) නිජ්ජිරති= නැසීමට යේ (නිජ්ජිණ්ණා ම. නි 1 පිටු. 224) e) ජිරක=දුරු (බුද්ධ, මහා)

540.

ජිරති-(ජා+ජිරති-ජ්ර පකාසෙ] මෝරයි. සේන්දු කරයි.

a) බලිවද්දෙව ජීරති=ගොනකු මෙන් මුහුකරයි. *b*) ජාර=(ජීරභාවං රාතීති = සේන්දුබව ගනියි) සොරසැමියා. (පන්කාරිය ජා. 481) c) හත්ථිං ජීරාපෙති=කුලියේ ප්‍රමාණයට වැඩ කරයි. (හත්ථිං අජීරාපෙත්වා ජා 251) *d*) ජාරි=සොර අඹුව.

542.

ජීවති-ප්‍රාණය රකියි. ජීවත් වෙයි. ජී+අවති)

a) ජීවිතා=(ජීවිතමෙව්භයතීති) දිව. (ජීව ඇල්වෙද කෙටේකුයි. දිව) වි ම. පිටු. 1162 *b*) ආජීව=ජීවිකාව. වෘත්තිය. *c*) අභිජීවති=ආජීවිකාදි නිදහස් ඇතුව ජීවත්වෙයි. (අභිජී- වනික=ජීවිකා වෘත්තියට අයිති-අභිජීවනිකස්ස සිප්පස්ස කාරණා=දිවිපැවැත්මට උපකාර ශිල්ප නිසා—මහවග පිටු. 492) *d*) අනුජීවති=(අනිකකු) නිසා දිවි පවත්වයි. සංඛපාල ජා) 523) (අත්තනො අනුජීවී=තමාගෙන් යැපෙන්නා) *e*) උපජීවති=කෙනෙකු නිසා දිවි පවත්වා ගනියි. (සෙ තං උපජීවන්ති=යම්කෙනෙක් ඔහුගෙන් ජීවිකාව කරගනිත්-දීඝ 1. පිටු 544) *f*) ජීවක=එනම් මිල්වර්ගය. *g*) ජීවංජීවක=ජීවං ජීවං යන අනුකරණය ගැන ලක්ෂ්‍යවූ පක්ෂිවර්ගය (ආවැනැටිය) h) දීඝජීවි=බොහෝකල් ජීවත්වනනා. *i*) පටිජීවති= 'දීඝජීව' යන ආශිර්වාදයට පිළිතුරු ආශිර්වාදය දෙයි. *j*) පටිසඤ්ජීවති=නැවත පණ පිහිටයි. k) සමුපජීවති=(යමෙකුට) එකතුවීම් නිසා යැපෙයි. (කිං යං සමුපජීවති අහං තස්ස පුත්තො—තෙමිය ජා. 537) l) නාජාජකං ආජීවං ආජීවෙ— ම. නි. ii පිටු. 168) m) සඤ්ජීවති=පණසහිත වෙයි. *n*) සාජීවකාර=ජීවිකා ප්‍රතිපත්තිය රක්නා. (පා. පාලි. පිටු 56)

534.

ජුනති—වේගවත් කරයි. [ජවති බලන්න)

a) ජොනක=යොනක. එනම් මනුෂ්‍ය ගොත්‍රය. *b*) පරිජුනති=පිරිහෙයි. (චක්ක සං. අ.කථා) *c*) පාරිජුඤ්ඤ=(වේගය වැඩිවීම) පිරිහීම (ම නි. ii පිටු. 198—දම්පියා අටුවා—කුම්භ ඝොසක වත්ථු)

538. A

ජුහති-(හු+හු+අති) ගිනිදෙවියන් පුදයි. (ජුහොතිද වේ.] අංක. 1621 සහ 1638 A ද බලන්න.

a) හුත=හෝමය. *b)* හුතාසන=ගින්න. (හුත+අසන) අපදාන පිටු. 478 c) හොත්ත= (හුත්ත) පූජාව. (අග්ගිහුත්ත) d) නජ්ජුහ=(ගිනිනොවේ) ගිනිකුකුළා *e)* හව්‍යසෙස= හුතාවශේෂ (සං 1 පිටු. 300) *f)* ජිව්හා= (හු+හු+ආ=ජිහ්වා=ජිව්හා) දිව. (හෝම පුදන් නාගේ දිව ගිනිපාටට පෙණෙනනීසා මේ නම් විල). අංක. 542 දෙනලද ලාංකික මත ව්‍යවහාරය බෞද්ධයෝ වැඩියෙන් සලකති. *g)* ශිජ්ජිව්හ=(දිවනැතිය ඝන අර්ථයෙන්) වලිකුකුළා. h) හොම=ගිනිපූජාව. (දීඝ. 1. පිටු 16) *i)* දිවිජ්ජිව්හ=සර්පයා. (මහා නි. පිටු 10) *j)* අග්ගි ජුහනාදි වසෙන=ගිනිපූජාව ආදී වශයෙන් k) ජුට්ඨ=(ජුහිත) පුදනලද සෙවනාලද. (වි. ම පිටු. 1182)

551. A

ජෙති—දිනයි. ශ්‍රෙෂ්ඨවෙයි.

a) කුද්ධො අප්පටිකුජ්ඣන්තො—සංගාමං ජෙති දුජ්ජයං (සං 1 පිටු 290) b) අභිජෙ-ති=දිනයි. *c)* විජෙති=විශෙෂයෙන් ශ්‍රෙෂ්ඨවෙයි (කො ඉමං පථවිං විජෙස්සති-ධ. පද) d) ජිත=දිනනලද. *e)* විජිනාවී=දිනීම රකින්නා. *f)* ජෙය්‍ය=දිනිය හැකි. මදක්වැඩි. g) ජෙට්ඨ=ඉතා වැඩි.

553.

ජෙසති-ඇවිදියි. (ජෙසගතෙ) [ජ+ඉසති)

a) ජෙස්සන්ත=ඇවිදින. (සොණක ජා. 528)

553. A

ජෙහති-උත්සාහකරයි.

a) අභිජෙහති=උත්සාහකරයි. *b)* අභිජ්ජනා=උත්සාහවැඩීම (ජා).

555.

ජොතති-එළියකරයි. බබලවයි [ජුතජොතකා]

a) ජොතති=බබලයි. *b)* ජුති=බැබලීම. c) ජොති=තාරකා dj) පජ්ජොතෙති=පත්තුකරයි බබලවයි. *e)* පජ්ජොත=ප්‍රදීපය. ආලොකමාලාව. *f)* උජ්ජොතෙති=රශ්මිපතුරමයි. හොඳ වයි *g)* අභිජොතෙති=එළිකරයි. විස්තරකරයි. h) සජොතිභූත=බැබලීම්ඇත්තේ. *i)* අවිරජ්ජුති=

(බැබලීම බොහෝකල් නොවන) විදුලිය. *j*) විජ්ජු=(වි+ජුති) විදුලිය k) විජ්ජන්තරිකා= විදුලියකින් පසු විදුලියක් අතර කාලය. (සෙය්‍යථාපි චක්ඛුමා විජ්ජන්තරිකාය රූපානි පස්සෙය්‍යය, එවමෙව එකච්චො පුග්ගලො ඉදං දුක්ඛන්ති පජානාති—අංගු. iii පිටු. 230) —විජ්ජන්තරිකාය භාජනං ධොවන්තිං අද්දස. *l*) විජ්ජුල්ලතා=විදුලිය. m) විජ්ජෝතති= බබලයි. *n*) විජ්ජෙතලති=විදුලියක්මෙන් එහා මෙහා ලෙලදෙයි. (අසිසු පි විජ්ජෙතලන්තෙසු=කඩු එහා මෙහා ලෙලදෙද්දී—ම. නි. 1 පිටු. 206) o) විද්දුම=(විශෙෂ ද්‍යුති ඇති) පබළු. (නිඝ 477) *p*) ජෝතිමාලිකා=සිරුරෙහි රෙදිපිළි ඔතා ගිනිදල්වමින් දෙන දඬුවම (ම. නි. 1 පිටු. 206) *q*) හත්ථපජ්ජෝතිකා=අත් රෙදිවලින් වෙළා ගිනි දල්වන දඬුවම (ම. නි. 1 පිටු. 206) r) ඛජ්ජෙපනක=(ඛ+ජෝතනක) අහස බබලවන්නා. කද්‍යෝපැනියා (ම. නි. ii පිටු. 173) s) විජ්ජෝතලති—(චූල්ලවග්ග පිටු. 708)

559.

ඛටති—එකට එකතුව සමව සැමිතැන ගෙනයයි. (ඛටෝ සංඝාත සංහතෙසු)

a) ඛට=ආහාර දිරවීම. *b*) ජඨර=(ඛට+ර) ආමාශය. උදරය. c) ඛාටක=භාණ්ඩ ශාලාව.

560.

ඛපති—දවෙයි.

a) ඛාපෙති=දවයි. *b*) ඛපත=වියලි. දවනලද.

560. A

ඛමමති-පිළිස්සෙයි. [ශමමති හා සසඳන්න]

a) ඛාම=පිළිස්සීම. *b*) ඛාමඛණ්ඩ=(බතෙහි) දම්කඩ. *c*) ඛාමකෙඛිතන=දවන ලද හේන. *d*) ඛාමංගාර= ගිනි අගුරු. e) ඛාමක= දම්ගස. (ඉදුණුවිට පිළිස්සුණු ගතිය පෙණෙන හෙයින් *f*) ඛාමකභත්ත=පිළිස්සුණු ආහාර. දම්කඩ. (කු. කු. සින්ධව ජා. 254) *g*) නිජ්ඣාම= පිළිස්සීම. h) නිජ්ඣාම පටිපද = අත්තකිලමථානු යෝගය. අංගු. *i*ii පිටු. 532)

562.

ඛසති—අල්ලාගනියි. වසාතබයි. [ඛිසොගහන පිධානෙසු)

a) ඛස=මත්ස්‍ය වර්ගයක්. (ජා) (සනි. 651) (ඛාසාළු හරිතාමයො)

සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිනාති

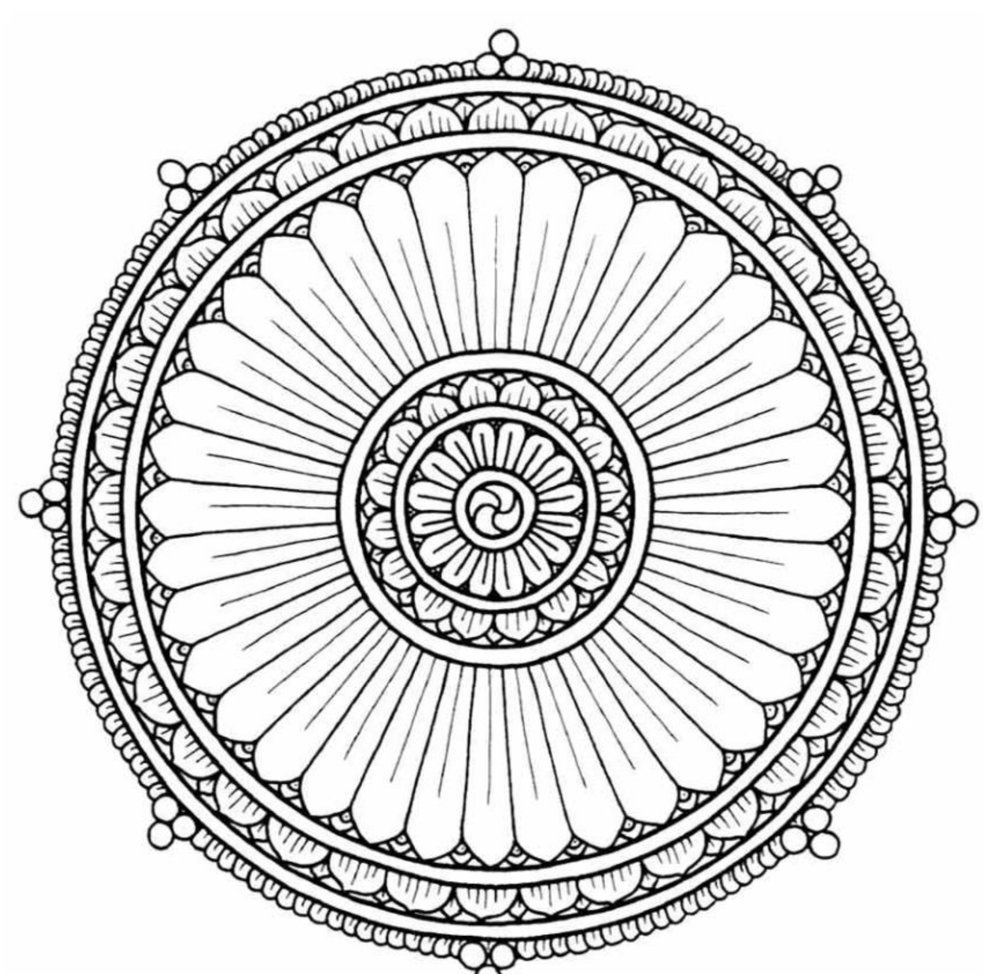

නිබ්බාන පච්චයෝ හෝතු